

Holy Bible

Aionian Edition®

Muqeddes Kalam (latin yéziq)
Uyghur Bible (latin script)
New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®

Muqeddes Kalam (latin yéziq)

Uyghur Bible (latin script)

New Testament

Language: Uyghur

China (East Turkestan), Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/19/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0

Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee, 2010

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Uyghur tili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0/, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Uyghur tili at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matta	1
Markus	37
Luqa	60
Yuhanna	99
Rosullarning paaliyetliri	128
Rimliqlargha	167
Korintliqlargha 1	184
Korintliqlargha 2	200
Galatiyalıqlargha	211
Efesusluqlargha	217
Filippiliqlargha	223
Kolossiliklerge	227
Tésalonikaliqlargha 1	231
Tésalonikaliqlargha 2	235
Timotiygha 1	237
Timotiygha 2	242
Titusqa	246
Filémongha	248
Ibraniylargha	249
Yaqup	262
Pétrus 1	266
Pétrus 2	271
Yuhanna 1	274
Yuhanna 2	279
Yuhanna 3	280
Yehuda	281
Wehiy	283

APPENDIX

- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- Destiny
- Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Eysa: — I Ata, ularni kechürgin, chünki ular özining néme qiliwatqanlıqını bilmeydu, — dédi.

[Leshkerler] chek tashlap, uning kiyimlirini bölüşüwaldi.

Luqa 23:34

Matta

1 Bu İbrahimning oghli we Dawutning oghli bolghan Eysa Mesihning nesebname kitabidur: — **2** İbrahimdin Ishaq töreldi, Ishaqtin Yaqup töreldi, Yaqup Yehuda we uning aka-ukilirining atisi boldi; **3** Yehudadin Tamar arqiliq Perez we Zerah töreldi; Perezdin Hezron töreldi, Hezrondin Ram töreldi, **4** Ramdin Amminadab töreldi, Amminadabdin Nahshon töreldi, Nahshondin Salmon töreldi, **5** Salmordin Rahab arqiliq Boaz töreldi, Boazdin Rut arqiliq Obed töreldi, Obedtin Yesse töreldi, **6** Yessenin Dawut padishah töreldi. Dawuttin Uriyaning ayali arqiliq Sulayman töreldi, **7** Sulaymandin Rehaboam töreldi, Rehaboamdin Abiya töreldi, Abiyadin Asa töreldi, **8** Asadin Yehoshafat töreldi, Yehoshafattin Yehoram töreldi, Yehoramdin Uzziya töreldi, **9** Uzziyadin Yotam töreldi, Yotamdin Ahaz töreldi, Ahazdin Hezekiya töreldi, **10** Hezekiyadin Manasseh töreldi, Manassehdin Amon töreldi, Amondin Yoshiya töreldi; **11** Babilgha sürgün qilin'ghanda Yoshiyadin Yekoniyah we uning aka-ukiliri töreldi. **12** Babilgha sürgün bolghandin keyin, Yekoniyahdin Shéaltiel töreldi, Shéaltieldin Zerubbabel töreldi, **13** Zerubbabeldin Abihud töreldi, Abihuddin Éliaqim töreldi, Éliaqimdin Azor töreldi, **14** Azordin Zadok töreldi, Zadoktin Aqim töreldi, Aqimdin Elihud töreldi, **15** Elihudtin Elazar töreldi, Eliazardin Mattan töreldi, Mattandin Yaqup töreldi, **16** Yaquptin Meryemning éri bolghan Yüsüp töreldi; Meryem arqiliq Mesih atalghan Eysa tughuldi. **17** Shundaq bolup, İbrahimdin Dawutqiche bolghan ariliqa jemiy on töt ewlad bolghan; Dawuttin Babilgha sürgün qilin'ghiche jemiy on töt ewlad bolghan; we Babilgha sürgün qilinishtin Mesih kelgüche jemiy on töt ewlad bolghan. **18** Eysa Mesihning dunyagha kéléishi mundaq boldi: — Uning anisi Meryem Yüsüpke yatlıq bolushqa wede qilin'ghanidi; lékin téxi nikah qilinmayla, uning Muqeddes Rohtin hamilidar bolghanlıqi melum boldi. **19** Lékin uning [bolghusı] éri Yüsüp, durus kishi bolup, uni jemiyet aldida xijaletke qaldurushni xalimay,

uningdin astirtin ajrishop kétishni niyet qildi. **20** Emma u mushu ishlarni oylap yúrginide, mana Perwerdigarning bir perishtisi uning chüshide körünüp uningha: — Ey Dawutning oghli Yüsüp, ayaling Meryemni öz emringge élishtin qorqma; chünki uningda bolghan hamile Muqeddes Rohtin kelgen. **21** U bir oghul tughidu, sen uning ismini Eysa dep qoyghin; chünki Hezron töreldi, Hezrondin Ram töreldi, **22** Mana bularning hemmisi Perwerdigarning Nahshon töreldi, Nahshondin Salmon töreldi, **23** peyghember arqiliq dégenlirining emelge Salmondin Rahab arqiliq Boaz töreldi, Boazdin ashurulush üchün bolghan, démek: — «Pak Rut arqiliq Obed töreldi, Obedtin Yesse töreldi, qiz hamilidar bolup bir oghul tughidu; ular uning ismini Immanuél (menisi «Xuda biz **24** bilen bille») dep ataydu». **25** Yüsüp oyghinip, Perwerdigarning shu perishtisining dégini boyiche qilip, Meryemni emrige aldi. Lékin Meryem boshan'ghuche u uningha **26** yéqinlashmadi. Bu Meryemning tunjisi idi; Yüsüp uningha Eysa dep isim qoydi.

2 Eysa Hérod padishah höküm sürgen künlerde Yehudiye ölkisining Beyt-Lehem yézisida dunyagha kelgendifin keyin, mana bezi danishmenler meshriqtin Yérusalémgha yétip kélip, puqlardin: **3** Yehudiylarning [yéngidin] tughulghan padishahi qeyerde? Chünki biz uning yultuzining kötürlügenlikini körduq. Shunga, uningha sejde qilghili kelduq, — déyishti. **4** Buni anglighan Hérod padishah, shuningdek pütkül Yérusalém xelqimu alaqzadilikke chüshti. **5** U pütkül bash kahinlar we xelqning Tewrat ustazlirini chaqirip, ulardin «Mesih qeyerde tughulushi kerek?» — dep soridi. **6** 5 Ular: «Yehudiyyediki Beyt-Lehem yézisida bolushi kerek, — chünki peyghember arqiliq shundaq pütülgén: — «I Yehudiye zéminidiki Beyt-Lehem, Xelqing Yehudiye ýétekchilirining arisida eng kichiki bolmaydu; Chünki sendin bir ýétekchi chiqidu, U xelqim Israillarning baqquchisi bolidu» — déyishti. **7** Buning bilen, Hérod danishmelerni mexpiy chaqirtip, yultuzning qachan peyda bolghanlıqını sürüştürüp biliwaldi. **8** Andin: «Bérip balini sürüşte qilip tépinglar. Tapqan haman qaytip manga xewer qilinglar, menmu uning aldigha bérip sejde qilip kéley» —

dep, ularni Beyt-Lehemge yolgha saldi. **9** tépip, u yerge qaytishtin qorqtı; we chüshide Danishmenler padishahning sözini anlap uningha bir wehiy kélip, Galiliye zéminigha yolgha chiqtı; we mana, ular sherqte körgen bérıp, **23** Nasaret dep atilidighan bir yézida héliqi yultuz ularning aldida yol bashlap olturaqlashti. Shuning bilen peyghemberler mangdi we bala turghan yerge kélip toxtidi. arqliq: «U Nasaretlik dep atilidu» déyligini **10** Ular héliqi yultuzni körginidin intayin emelge ashuruldi.

qattiq shadlinishti **11** hem öyge kirip, balini anisi Meryem bilen körüp, yerge yiqlip uningha sejde qilishti. Andin, xezinilirini échip, altun, mestiki, murmekki qatarlıq sowgħatlarni sunushti. **12** Ulargha chüshide Hérodning yénigha barmaslıq togrhisidiki wehiy kelgenlikü üchün, ular bashqa yol bilen öz yurtığha qaytishti. **13** Ular yolgha ketkendin kényin, Perwerdigarning bir perishtisi Yüslüpnинг chüshide körünüp: Ornungdin tur! Bala we anisi ikkisini élip Misirgha qach. Men sanga uqturghuche u yerde turghin. Chünki Hérod balini yoqitishqa izdepli kélidu — dédi. **14** Shuning bilen u ornidin turup, shu kéchila bala we anisi ikkisini élip Misirgha qarap yolgha chiqtı. **15** U Hérod ölgüche shu yerde turdi. Shundaq boldiki, Perwerdigarning peyghember arqliq aldin éytqan: «Oghlumni Misirdin Men chaqirdim» dégen sözi emelge ashuruldi. **16** Hérod bolsa danishmenlerdin aldan'ghanlıqını bilip, qattiq ghezeplendi. U danishmenlerdin éniqlighan waqıtqa asasen, ademlerni ewetip Beyt-Lehem yézisi we etrapidiki ikki yash we uningdin töwen yashtiki oghul balilarning hemmisini öltürguzdi. **17** Shu chaghda Yeremiya peyghember arqliq éytılghan munu söz emelge ashuruldi: — **18** «Ramah shehiride bir sada, Achchiq yighthazarning pighani anglinar, Bu Rahilening baliliri üchün kötürgen ah-zarliri; Balilirining yoq qiliwétligini tüpeylidin, Tesellini qobul qilmay pighan kötüridu». **19** Emdi Hérod ölgendin kényin, Xudanıng bir perishtisi Misirda turghan Yüslüpn Ning chüshide körünüp uningha: — **20** Ornungdin tur! Bala we anisini élip Israil zéminigha qayt! Chünki balining jénini almaqchi bolghanlar öldi, — dédi. **21** Buning bilen Yüsüp ornidin turup bala we anisini élip Israil zéminigha qaytti. **22** U Arxélausning atisi Hérod padishahning ornigha textke olturup Yehudiye ölkisige hökümrənliq qiliwatqinidin xewer

3 Shu chagharda, chömüldürgüchi Yehya Yehudiyediki chöl-bayawan'gha kélip **2** kishilerge: — Towa qilinglar! Chünki ersh padishaliqi yéqinliship qaldıl! — dep jakarlashqa bashlidi. **3** Chünki [chömüldürgüchi Yehya] bolsa ilgiri Yesħaya peyghember besharitide körsetken kishining del özi bolup: — «Bayawanda towlaydighan bir kishining: Rebrning yolini teyyarlanglar, Uning chighir yollirini tüptüz qilinglar! — dégen awazi anglinidu». **4** Yehya [peyghember] töge yungidin qilin'ghan kiyim kiygen, bélige kön tasma bagħlighanidi. Yeydighini bolsa chéketkiler bilen yawa here hesili idi. **5** Emdi Yérusalém shehiri, pütün Yehudiye ölkisi we pütkül Iordan derya wadisining etrapidiki kishiler uning aldigha kéléship, **6** gunahlirini iqrar qilishti we uning özlerini Iordan deryasida chömüldürüşini qobul qilishti. **7** Lékin Perisiy we Saduqiy mezhipidikilerdin köplirining uning chömüldürüşini qobul qilgħili kelgenlikini körginide u ularha: — Ey yilanlarning baliliri! Kim silerni [Xudanıng] chüshüş alidda turghan ghezipidin qéchinglar dep agahlandurdi?! **8** Emdi towigha layiq méwini keltüręnglar! **9** We öz ichinglarda: «Bizning atımız bolsa İbrahimdur!» dep xiyal qilip yürmenglar; chünki men shuni silerge éytip qoyayki, Xuda İbrahimgha mushu tashlardinmu perzentlerni apiride qilalaydu. **10** Palta alliqachan derexlerning yiltizığha tenglep qoyuldi; yaxshi méwe bermeydighan herqaysi derexler késilip otqa tashlinidu. **11** Men derweqe silerni towa qilishinglar üchün sugħa chömüldürumen. Lékin mendin kényin kelgħi zat mendin quğretliktur. Men hetta uning keshini kötüşushkimu layiq emesmen; u silerni Muqeddes Rohqa hem otqa chömüldürudu. **12** Uning sorughuchi küriki qolida turidu; u öz xaminini [topa-samandin] teltöküs tazilaydu,

sap bughdayni ambargha yighidu, emma topa- Andin Eysa uninggha: — Yoqal, Sheytan! Chünki samanni öchmes otta köydürüwétidu, — dédi. **13** [Tewratta]: «Perwerdigar Xudayingghila ibadet Shu waqitta, Eysa Yehyadin chömüldürülüşni qil, peqet Uningla ibadet-xizmitide bol!» dep qobul qilish üchün Galiliye ölkisidin Iordan pütlügen, — dédi. **11** Buning bilen Iblis uni deryasi boyigha, uning yénigha keldi. **14** Biraq tashlap kétip qaldı, we mana, perishtiler kélip Yehya chömüldürüşke unimay uni tosup: uning xizmitide boldi. **12** Emdi [Eysa] Yehyaning — Esli chömüldürülüşni men sendin qobul tutqun qilin'ghanlıqını anglap, Galiliyege yol qilishim kérek idi, biraq sen méning aldimgha aldi. **13** U Nasaret yézisini tashlap, Zebulun we kepsen'ghu? — dédi. **15** Lékin Eysa uninggha Naftali rayonidiki [Galiliye] déngizi boyidiki jawaben: — Hazirche shuninggha yol qoyghin; Kepernahum shehirige kélip orunlashtı. **14** chünki heqqaniyliqning barlıq [teleplirini] Shundaq qılıp, Yeshaya peyghember arqılıq emelge ashurush üchün, shundaq qilishimizgha éytılghan shu bersharet emelge ashuruldi, toghra kélédi, — dédi. Shuming bilen, Yehya démek: — **15** «Zebulun zémini we Naftali zémini, uningha yol qoysi. **16** We Eysa chömüldürülüp Iordan deryasining nériqi teripidiki «déngiz bolupla, sudin chiqtı; u sudin chiqishi bilen yoli boyida, «Yat ellernen makani» bolghan mana, ershler uningha échilip, Xudanıng Galiliyede, **16** Qarangghuluqta yashighan xelq Rohi kepter qiyapitide ershtin chüshüp, üstige parlaq bir nurni kördi; Yeni ölüm kölenggisining qonuwatqanlıqını kördi. **17** We mana, ershtin yurtida olturghuchilarqha, Del ularning üstige bir awaz: — «Bu Méning söyümlük oglum, Men nur chüshti». **17** Shu waqittin bashlap, Eysa: uningdin toluq xursenmen! — dep anglandı.

4 Andin Eysa Rohning yétekchilikide Iblisning

sinaq-azdurushliriga yüzelinish üchün chölbayawan'ga élip bérildi. **2** U qiriq kéchekündüz roza tutqandin kényin, uning qorsiqi échip ketkenidi. **3** Emdi azdurghuchi uning yénigha kélip uninggha: — Eger sen rasttinla Xudanıng Oghlı bolsang, mushu tashlarnı nan'gha aylinishqa buyrugħin! — dédi. **4** Lékin u jawaben: — [Tewratta]: «İnsan peqet nan bilenla emes, belki Xudanıng aghzidin chiqqan herbir söz bilenmu yashaydu» dep pütlügen, — dédi. **5** Andin Iblis uni muqeddes sheherge élip bérıp, ibadetxanining eng égiz jayightha turghuzup uninggha: **6** — Xudanıng Oghlı bolsang, özüngni peske tashlap baqqın! Chünki [Tewratta]: «[Xuda] Öz perishtilirige séning heqqində emr qılıdu»; we «putungning tashqa urulup ketmesliki üchün, ular séni qollırıda kötüüp yürüdü» dep pütlügen — dédi. **7** Eysa uninggha: «Tewratta yene, «Perwerdigar Xudayingni sinighuchi bolma!» depmu pütlügen — dédi. **8** Andin, Iblis uni nahayiti égiz bir tagħha chiqirip, uninggha dunyadiki barlıq padishahliqlarnı sherepliri bilen körsitip: **9** Yerge yiqlip manga ibadet qilsang, bularning hemmisini sanga bériwetimen, — dédi. **10** Andin Eysa uninggha: — Yoqal, Sheytan! Chünki samanni öchmes otta köydürüwétidu, — dédi. **13** [Tewratta]: «Perwerdigar Xudayingghila ibadet Shu waqitta, Eysa Yehyadin chömüldürülüşni qil, peqet Uningla ibadet-xizmitide bol!» dep qobul qilish üchün Galiliye ölkisidin Iordan pütlügen, — dédi. **11** Buning bilen Iblis uni deryasi boyigha, uning yénigha keldi. **14** Biraq tashlap kétip qaldı, we mana, perishtiler kélip Yehya chömüldürüşke unimay uni tosup: uning xizmitide boldi. **12** Emdi [Eysa] Yehyaning — Esli chömüldürülüşni men sendin qobul tutqun qilin'ghanlıqını anglap, Galiliyege yol qilishim kérek idi, biraq sen méning aldimgha aldi. **13** U Nasaret yézisini tashlap, Zebulun we kepsen'ghu? — dédi. **15** Lékin Eysa uninggha Naftali rayonidiki [Galiliye] déngizi boyidiki jawaben: — Hazirche shuninggha yol qoyghin; Kepernahum shehirige kélip orunlashtı. **14** chünki heqqaniyliqning barlıq [teleplirini] Shundaq qılıp, Yeshaya peyghember arqılıq emelge ashurush üchün, shundaq qilishimizgha éytılghan shu bersharet emelge ashuruldi, toghra kélédi, — dédi. Shuming bilen, Yehya démek: — **15** «Zebulun zémini we Naftali zémini, uningha yol qoysi. **16** We Eysa chömüldürülüp Iordan deryasining nériqi teripidiki «déngiz bolupla, sudin chiqtı; u sudin chiqishi bilen yoli boyida, «Yat ellernen makani» bolghan mana, ershler uningha échilip, Xudanıng Galiliyede, **16** Qarangghuluqta yashighan xelq Rohi kepter qiyapitide ershtin chüshüp, üstige parlaq bir nurni kördi; Yeni ölüm kölenggisining qonuwatqanlıqını kördi. **17** We mana, ershtin yurtida olturghuchilarqha, Del ularning üstige bir awaz: — «Bu Méning söyümlük oglum, Men nur chüshti». **17** Shu waqittin bashlap, Eysa: uningdin toluq xursenmen! — dep anglandı.

Yehudiye we lordan deryasining u qétidin uningda pütülgeler emelge ashurulmighuche kelgen top-top ademler uninggha egiship mangdi.

5 Moshu top-top ademlerni körüp u bir tagħha chiqti; u u yerde olturghinida, muixlisliri uning yénigha keldi. **2** U aghzini échip ulargha telim bérishke bashlidi: — **3** Mubarek, rohta namrat bolghanlar! Chünki ersh padishahliqi ulargha tewedur. **4** Mubarek, pighan chekkener! Chünki ular teselli tapidu. **5** Mubarek, yawash-möminler! Chünki ular yer yüzige mirasxordur. **6** Mubarek, heqqaniyliqqa ach we teshnalar! Chünki ular toluq toyunidu. **7** Mubarek, rehimdillar! Chünki ular rehim köridu. **8** Mubarek, qelbi pak bolghanlar! Chünki ular Xudani köridu. **9** Mubarek, tinchliq terepdarli! Chünki ular Xudaning perzentilri dep atilidu. **10** Mubarek, heqqaniyliq yolda ziyankeshlikke uchrighanlar! Chünki ersh padishahliqi ulargha tewedur. **11** Mubarek, men üchün bashqilarning haqaret, ziyankeshlik we hertürlük töhmitige uchranglar; **12** shad-xuram bolup yayranglar! Chünki ershlerde katta in'am siler üchün saqlanmaqtä; chünki silerdin ilgiriki peyghemberlergimu ular mushundaq ziyankeshliklerni qilghan. **13** Siler yer yüzidiki tuzdursiler. Halbuki, eger tuz öz temini yoqatsa, uninggha qaytidin tuz temini qandaqmu kirgüzgili bolidu? U chaghda, u héchnémige yarimas bolup, tashlinip kishilerning ayighi astida dessilishtin bashqa héch ishqä yarimaydu. **14** Siler dunyaning nuridursiler. Tagħiżtige sélin'ghan sheher yosħurun almaydu. **15** Héchkim chiraghni yéqip qoyup, üstige séwetni kömtürüp qoymas, belki chiragħdanning üstige qoyidu; buning bilen, u öy ichidiki hemme ademlerge yoruqluq bérividu. **16** Shu teriqide, siler nurunglarni insanlar aldida shundaq chaqnitinglarki, ular yaxshi emelliringlarni körüp, ershtiki atanglarni ulughlisun. **17** Méni Tewrat qanunini yaki peyghemberlerning yazghanlirini bikar qilghili keldi, dep oylap qalmanglar. Men ularni bikar qilghili emes, belki emelge ashurghili keldim. **18** Chünki men silerge shuni berheq étip qoyayki, asman-zémin yoqimighuche,

Tewrattiki «yod» bir herp, hetta birer chékitmu bikar qilinmaydu. **19** Shu sewebtin, Tewrat qanuning eqidilirige, hetta uning eng kichikliridin birini bikar qilip, we bashqilargħa shundaq qilishni ögididighan herkim ersh padishahliqidha eng kichik hésablinidu. Emma eksiche, Tewrat qanuni eqidilirige emel qilghanlar we bashqilargħa shundaq qilishni ögetküchiler bolsa ersh padishahliqidha ulugh hésablinidu. **20** Chünki men silerge shuni étip qoyayki, heqqaniyliqingħar Tewrat ustazliri we Perisiylerningkidin ashmisa, ersh padishahliqiga héchqachan kirelmeysiler. **21** Burunqilargħa «Qatilliq qilma, qatilliq qilghan herqandaq adem soraqqa tartilidu» dep buyrulghanliqini anglihansiler. **22** Biraq men özüm shuni silerge étip qoyayki, öz qérindishiga bikardin-bikar achchiqlan'ghanlarning herbirimu soraqqa tartilidu. Öz qérindishini «exmeq» dep tillihan herkim aliy kéngeshmide soraqqa tartilidu; emma qérindashlirini «telwe» dep haqaretligien herkim dozaxning otigha layiq bolidu. (**Geenna g1067**) **23** Shuning üchün, sen qurban'gah aldigħa kēlip [Xudagħa] hediye atimaqchi bolghiningda, qérindishingning séningdin aghrin'ghan yéri barliqi yadingħha kelse, **24** hediyengni qurban'gah aldigħa qoyup turup, awwal qérindishing bilen yarishiwal, andin kēlip hediyengni ata. **25** Eger üstüngdin dewa qilmaqchi bolghan birsti bolsa, uning bilen birge yolda bolghiningda uning bilen tézdin yariship, dost bolghin. Bolmisa, u séni soraqchigha, soraqchi bolsa gundipayħha tapshuridu, sen zindan'gha solitiwétilisen. **26** Men sanga shuni berheq étip qoyayki, [qerzingnign] eng axirqi bir tiyinimtu qoymay tölimigħe, shu yerdin chiqalmaysen. **27** Siler «Zina qilmangħar» dep buyrulghanliqini anglihansiler. **28** Biraq men özüm shuni silerge étip qoyayki, birer ayalha shehwaniyi niyet bilen qarighan kishi könglide u ayal bilen alliqachan zina qilghan bolidu. **29** Eger emdi ong közung séni gunahqa azdursa, uni oyup tashliwet. Chünki pütün bediningning dozaxqa tashlan'ghinidin köre, bediningdiki bir

ezaying yoq qilin'ghini köp ewzel. (Geenna g1067) 30 Eger ong qolung séni gunahqa azdursa, uni késip tashliwet. Chünki pütün bediningning dozaxqa tashlan'ghinidin köre, bediningdiki bir ezaying yoq qilin'ghini köp ewzel. (Geenna g1067) 31 Yene: — «Kimdikim ayalini talaq heqqaniyetsizlergimu yaghduridu. 46 Eger qilsa, uningga talaq xétini bersun» depmu siler özüngargha muhebbet körsetkenlergila buyrulghan. 32 Biraq men özüm shuni silerge méhir-muhebbet körsetsenglar, buning éytip qoyayki, kimdikim öz ayalining buzuqluq qandaqmu in'amgha érishküchiliki bolsun? qilmishidin bashqa [herqandaq ishni bahane qilip] uni talaq qilsa, emdi uni zinagha tutup bergen bolidu; talaq qilin'ghan ayalni emrige alghan kishimu zina qilghan bolidu. 33 Siler bar? Hetta yat elliklermu shundaq qilidighu! yene burunqilargha «Qesimingdin yanma, 48 Shunga, ershtiki Atanglar mukemmeli Perwerdigargha qilghan qesimingge emel qıl» bolghinidek, silermu mukemmel bolunglar. dep buyrulghanlıqini anglighansiler. 34 Biraq men özüm shuni silerge éytip qoyayki, qet'iy qesem qilmanglar; ershni tilgha élip qesem qilmanglar, chünki ersh Xudanıng textidur; 35 yaki yerni tilgha élip qesem qilmanglar, chünki yer yüzi Xudanıng textiperidur. Yérusalémni tilgha élipmu qesem qilmanglar, chünki u yer ulugh padishahning shehirdur. 36 Hetta öz beshinglarni tilgha élipmu qesem qilmanglar, chünki silerning chéchinglarning bir télimimu aq yaki qara rengge özgertish qolunglardın kelmeedu. 37 Peqet déginginlar «Bolidu», «bolidu», yaki «Yaq, yaq, bolmaydu» bolsun. Buningdin ziyyadisi rezil bolghuchidin kéliodu. 38 Siler «Közge köz, chishqa chish» dep buyrulghanlıqini anglighansiler. 39 Biraq men özüm shuni silerge éytip qoyayki, eski bilen teng bol manglar. Kimdekim ong mengzingge ursa, sol mengzingnimu tutup ber; 40 we birsi üstüngdin dewa qilip, könglikingni almaqchi bolsa, chapiningnimu ber. 41 Birsi sanga [yük-taqını yüdküzip] ming qedem yol yürüshke zorlisa, uning bilen ikki ming qedem mang. 42 Birsi sendin tilise, uningga ber. Birsi sendin ötne-yérim qilmaqchi bolsa, uningga boynungni tolghima. 43 Siler «Qoshnangni söygin, düshminingge nepretlen» dep éytılghanni anglighan. 44 Biraq men özüm shuni silerge éytip qoyayki, silerge düshmenlik bolghanlargha méhir-muhebbet körsitinglar, silerdin nepretlen'genlerge yaxshılıq qilinglar,

silerge ziyankeshlik qilghanlarga dua qilinglar. 45 Shundaq qilghanda, ershtiki Atanglarning perzentliridin bolisiler. Chünki U quyashining nurini yaxshılargımu we yamanlargımu chüshüridu, yamghurnımu heqqanıylargımu, 47 Eger siler peqet qérindashliringlar bilenla salam-sehet qilihsanglar, buning néme peziliti alghan kishimu zina qilghan bolidu. 36 Héta bajgırlarmu shundaq qiliwatmamdu? 48 Shunga, ershtiki Atanglar mukemmeli Perwerdigargha qilghan qesimingge emel qıl» bolghinidek, silermu mukemmel bolunglar.

6 Hézi bolunglarki, xeyr-saxawetlik ishliringlarni bashqilarıning aldida közköz qilmanglar. Bundaq qilsanglar, ershtiki Atanglarning in'amiga érishelmeysiler. 2 Shunga xeyr-saxawet qilghiningda, dawrang salma. Saxtipezlerla sinagoglarda we kochilarda ademlerning maxtishigha érishish üçün shundaq qilidu. Men silerge shuni berheq éytip qoyayki, ular közligiñ in'amiga érishken bolidu. 3 Lékin sen, xeyr-saxawet qilghiningda ong qolungning néme qiliwatqınıni sol qolung bilmisun. 4 Shuning bilen xeyr-saxawiting yoshurun bolidu we yoshurun ishlarnı körgüchi Atang sanga buni qayturidu. 5 Dua qilghan waqtingda, saxtipezlerdek bolma; chünki ular bashqilarha köz-köz qilish üçün sinagoglar yaki tööt kocha éghizida turuwélibi dua qilishqa amraqtur. Men silerge shuni berheq éytip qoyayki, ular közligiñ in'amiga érishken bolidu. 6 Lékin sen bolsang, dua qilghan waqtingda, ichkiri öyge kirip, ishikni yépip, yoshurun turghuchi Atangha dua qilinglar; we yoshurun körgüchi Atang buni sanga qayturidu. 7 Dua-tilawet qilghanda, [butperes] yat elliklerdikidek quruq geplerni tekralawermenglar. Chünki ular dégenlirimiz köp bolsa [Xuda] tiliginizni choqum ijabet qilidu, dep oylaydu. 8 Shunga, siler ularını dorimanglar. Chünki Atanglar silerning éhtiyajinglarnı siler tilimestin burunla bilidu. 9 Shuning üçün, mundaq dua qilinglar:

— «I asmanlarda turghuchi Atimiz, Séning éytip qoyayki, hayatinglarga kéreklik yémek-naming muqeddes dep ulughlan'ghay. **10** ichmek yaki uchanglarga kiyidighan kiyim-Padishahliqing kelgey, Iradeng ershte ada kéchekning ghémini qilmanglar. Hayatlıq qilin'ghandek yer yüzidimu ada qilin'ghay. **11** ozuqtin, ten kiyim-kéchektin eziz emesmu? Bugün nénimizni bugün bizge bergeySEN. **12** **26** Asmandiki uchar-qanatlarga qaranglar! Bizge qerzdar bolghanlarni kechürginimizdeK, Ular térimaydu, ormaydu, ambarlarga Senmu qerzlirimizni kechürgeySEN. **13** Bizni yighthaydu, lékin ershtiki Atanglar ularnimu azdurulushlarga uchratquzmighaySEN, Belki ozuqlanduridu. Siler ashu qushlardin köp bizni rezil bolghuchidin qutuldurghaySEN». **14** eziz emesmu? **27** Aranglarda qaysinglar Chünki siler bashqilarning gunah-sewenliklirini ghem-qayghu bilen ömrünglarni birer saet kechürsenglar, ershtiki AtanglarMU silerni uzartalaysiler? **28** Silerning kiyim-kéchekning kechüridu. **15** Biraq bashqilarning gunah- ghémini qilishinglarning néme hajiti?! Daladiki sewenliklirini kechürmisengler, ershtiki néluperlerning qandaq ösidighanliqiga qarap AtanglarMU gunah-sewenlikliringlarni békinqlar! Ular emgekmU qilmaydu, chaq kechürmeydu. **16** Roza tutqan waqtlinglarda, égirmeydu; **29** lékin silerge shuni éytayki, hetta saxtipezlerdek tatiranghu qiyapte Sulayman toluq shan-sherepte turghandimu kiriwalmanglar. Ular roza tutqinini köz-köz uning kiyinishi niluperlerning bir gülichilikmu qilish üçhün chiraylirini solghun qiyapte yoq idi. **30** Emdi Xuda daladiki bugün échilsa, körsitudu. Men silerge shuni berheq éytip etisi qurup ochaqqa sélinidighan ashu gül-qoyayki, ular közligen in'amigha érishken giyahlarni shunche bázigen yerde, silerni bolidu. **17** Emdi sen, roza tutqiningda, téximu kiyindürmesmu, ey ishenchi ajizlar! **31** chachliringni maylap, yüzungni yuyup yür. **18** Shunga «néme yeymiz», «néme ichimiz», «néme Shu chaghda, roza tutqining insanlarga emes, kiyimiz?» dep ghem qilmanglar. **32** Chünki yat belki peqet yoshurun turghuchi Atangghila eldikiler mana shundaq hemme nersige intiliDU, köründi; we yoshurun körgüchi Atang uni emma ershtiki Atanglar silerning bu hemme sanga qayturidu. **19** Yer yüzide özünglarga nersilerge mohtajliqinglarni bilidu; **33** shundaq bayliqlarni toplimanglar. Chünki bu yerde ya iken, hemmidin awwal XudanING padishahliqi küye yep kétidu, ya dat basidu yaki oghrilar we heqqaniyliqiga intilinglar. U chaghda, tam téship oghrilap kétidu. **20** Eksiche, ershte bularning hemmisi silerge qoshulup nésip özünglarga bayliqlar toplanglar. U yerde bolidu. **34** Shuning üçhün, etining ghémini küye yémeydu, dat basmaydu, oghrimu tam qilmanglar. Etining ghémi etige qalsun. Her téship oghrilimaydu. **21** Chünki bayliqing künning derdi shu kün'ge tushluq bolidu.

qeyerde bolsa, qelbingmu shu yerde bolidu.

22 Tenning chirighi közdür. Shunga eger

közüng sap bolsa, pütün wujudung yorutulidu.

23 Lékin eger közüng yaman bolsa pütün

wujudung qarangghu bolidu. Eger wujudungdiki

«yoruqluq» emeliyyete qarangghuluq bolsa,

u qarangghuluq némidégen qorqunchluq-he!

24 Héchkim [birla waqitta] ikki xojayinning

qulluqida bolmaydu. Chünki u yaki buni yaman

körüp, uni yaxshi körüdu; yaki buningha

baghlinip, uningha étibarsız qaraydu.

[shuninggha oxshash], silerning hem XudanING,

hem mal-dunyaning qulluqida bolushunglar

mumkin emes. **25** Shunga men silerge shuni

7 Bashqilarning üstidin höküm qilip yürmenglар. ShundaqtA [XudanING] hökümige uchrimaysiler. **2** Chünki siler bashqilar üstidin qandaq baha bilen höküm qilsanglar, [Xudamu] silerning üstünglardin shundaq baha bilen höküm chiqiridu. Siler bashqilarни qandaq ölchem bilen ölcisenglar, [Xudamu] silerni shundaq ölchem bilen ölcheydu. **3** Emdi néme üçhün buradiringning közidiki qilni körüp, öz közüngdiki limni bayqiyalmaysen?! **4** Sen qandaqmu buradiringgø: «Qéni, közüngdiki qilni éliwétey!» déyeleySEN? Chünki mana, özüngning közide lim turidu?! **5** Ey saxtipez!

Awwal özüngning közidiki limni éliwet, andin séning naming bilen jinlarni qoghliduq we éniq körüp, buradiringning közidiki qilni naming bilen nurghun möjizilerni körsettug» éliwételeysen. **6** Muqeddes nersini itlarga deydu. **23** Halbuki, u chaghda men ulargha: bermenglar, yaki ünche-merwayitliringlarni «Silerni ezeldin tonumaymen. Közümdin tonguzlarning aldigha tashlap qoymanglar. yoqilinglar, ey itaetsizler!» dep élan qilimen. Bolmisa, ular bularni putlirida dessep, andin **24** Emdi herbiri bu sözlirimni anglap emel burulup silerni talaydu. **7** Tilenglar, silerge ata qilghan bolsa, u öz öyini qoram tash üstige qilinidu; izdenglar, tapisiler; ishikni chékinglar, salghan pem-parasetlik kishige oxshaydu. **25** échilidu. **8** Chünki herbir tiliguchi tiliginige Yamghur yéghip, kelkün kélip, boran chiqip érishihi; izdiguchi izdiginini tapidu; ishikni soqsimu, u öy örülmidi; chünki uning uli qoram chekküchilerge ishik échilidu. **9** Aranglarda tashning üstige sélin'ghan. **26** Biraq sözlirimni öz oghli nan telep qilsa, uningha tash anglap turup, emel qilmaydigan herbiri öyini bérnidighanlar barmu?! **10** Yaki béliq telep qumming üstige qurghan exmeqke oxshaydu. qilsa, yilan bérnidighanlar barmu? **11** Emdi siler **27** Yamghur yaghqanda, kelkün kelgende, boran rezil turupmu öz perzentliringlarga yaxshi chiqqanda shu öy örülüp ketti; uning örülüshi iltipatlarni bérishni bilgen yerde, ershtiki intayin dehshetlik boldi! **28** We shundaq boldiki, Atanglar Özidin tiligenlerge yaxshi nersilerni Eysa bu sözlirini axirlashturghandin kényin, bu téximu iltipat qilmasma? **12** Shunga her ishta top-top xalayiq uning telimlirige heyranuhes bashqilarlung özünglarga qandaq muamile bolushti. **29** Chünki uning telimliri Tewrat qilishini ümid qilsanglar, silermu ulargha ustazliriningkige oxshimatayti, belki tolimu shundaq muamile qilinglar; chünki Tewrat nopuzluq idi.

qanuni we peyghemberlerning telimatlari mana shudur. **13** Tar derwazidin kiringlar. Chünki kishini halaketke élip baridighan derwaza keng bolup, yoli kengtasha we daghdamdu, we uningdin kiridighanlar köptur. **14** Biraq hayatliqqa élip baridighan derwaza tar, yoli qistang bolup, uni tapalaydighanlarmu az. **15** Aldinglarga qoy térisige oriniwélip kelgen, ichi yirtquch chilböridek bolghan saxta peyghemberlerdin hoshyar bolunglar. **16** Siler ularni méwiliridin tonuwalalaysiler. Tikendin üzümler, qamghaqtin enjürler alghili bolamdu? **17** Shuninggħa oxhash, her yaxshi derex yaxshi méwe bérídu, por derex nachar méwe bérídu. **18** Yaxshi derex nachar méwe bermeydu, por derex yaxshi méwe bermeydu. **19** Yaxshi méwe bermeydighan herbir derex késilip otqa tashlinidu. **20** Shuningdek, mushundaq kishilerni méwiliridin tonuwalalaysiler. **21** Manga «Rebbim, Rebbim» dégenlerning hemmisila ersh padishahliqigha kirelmeydu, belki ershte turghuchi Atamning iradisini ada qilghanlarla kireleydu. **22** Shu künide nurghun kishiler manga: «Rebbim, Rebbim, biz séning naming bilen wehiy-bésharetlerni yetküzduq,

8 U tagħdin chūshkende, top-top kishiler uningha egiship mangdi. **2** We mana, maxaw késili bar bolghan bir kishi uning aldigha kélip, beshini yerge urup tizlinip: — Teqsir, eger xalisingiz, méni késilimdin pak qilalaysiz! — dédi. **3** Eysa uningha qolini tegküzip turup: — Xalaymen, pak bolghin! — déwid, bu ademning maxaw késili shuan pak bolup saqaydi. **4** Eysa uningħha: — Hazir bu isħni héchkimge éytma, belki udul bérrip kahin'għa özüngni kōrsitip, ularda bir guwahliq bolush üchħün, Musa bu ishta emr qilghan hediye-qurbanliqni sun'għin, — dédi. **5** U Kepernahum shehirige bargħanda, [rimliq] bir yüzbéshi uning aldigha kélip, uningdin yélinip: **6** — Teqsir, chakirim palech bolup qélip, bek azablinip öyde yatidu, — dédi. **7** Men bérrip uni saqaytip qoyay, — dédi Eysa. **8** Yüzbéshi jawaben: — Teqsir, torusumning astiġha kirishingizze layiq emesmen. Peqet bir éghizla söz qilip qoysingiz, chakirim saqiyip kétidu. **9** Chünki menmu bashqa birsining hoquqi astidiki ademmen, méning qol astimda leshkerlirim bar. Birige bar désem baridu, birige kel désem, kélidu. Qulumgħa bu isħni qil désem, u shu isħni qilidu, — dédi. **10** Eysa bu geplerni

anglap, heyran boldi. Özi bille kelgenlerge: ajizlar! — dédi u we ornidin turup, boran — Men silerge shuni berheq éytip qoyayki, chapqun'gha we déngizgħha tenbih bériwidi, bundaq ishenchni hetta Israillar arisidimu hemmisi birdinla tinchidi. **27** Muxlislar intayin tapalmighanidim. **11** Silerge shuni éytayki, heyran bolup, bir-birige: — Bu zadi qandaq nургħun kishiler künchiqish we künpétiştinh ademdu? Hetta boran-chapqunlar we déngizmu kēlip, ersh padishahliqida Ibrahim, Ishaq we uningħha boysunidiken-he! — dep kétishti. **28** Yaquplar bilen bir dastixanda olturidu. **12** Eysa déngiznning u qétidiķi Gadaraliqlarning Lékin bu padishahliqning öz perzentliri bolsa, yurtigha bargħinida, jin chaplashqan ikki kishi sirtta qarangħħuluqqa tashlinip, u yerde yightha görliridin chiqip uningħha aldīha keldi. Ular zarlar kötürülidu, chishliri ghuchurlaydu, — shunche weħshiyyi idiki, héchkim bu yerdin dédi. **13** Andin, Eysa yüzbéshiga: — Öyüngge ötüşħke jür'et qilalmaytti. **29** Uni körgende qayt, ishen'giningdek sen üchün shundaq ular: — I Xudaning Oghli, séning biz bilen qilinidu, dédi. Héliqi chakarning késili shu néme karing! Sen waqit-saiti kelmeyla bizni peyttie saqaytildi. **14** Eysa Pétrusning öyige qiyñighili keldingmu? — dep towlidi. **30** Shu bargħanda, Pétrusning qéynanisining qizip yerdin xeli yiraqtä chong bir top tongguz orun tutup yétip qalghinini kördi. **15** U uning padisi otlap yüretti. **31** Jinlar emdi uningħha: qolini tutuwidi, uning qizitmisi yandi. [Ayal] — Eger sen bizni qogħli wetmekchi bolsang, derhal ornidin turup, Eysani kütħışke bashlidi. bizni tongguz padisi ichige kirküzwetkeysen, **16** Kech kirgende, kishiler jin chaplashqan — dep yalwurushti. **32** U ularħha: — Chiqingħar! nургħun ademlerni uning aldīha élip kéisħti. — déwid, jinlar chiqip, tongguzlarning ténige U bir ēghiz söz bilenla jinlarni heydiwetti we kiriwaldi. Mana, pütkül tongguz padisi tik barliq késellerni saqaytti. **17** Buning bilen, yardin étilip chūshüp, sularda gherq boldi. Yeshaya peyghember arqliq yetküżlägen: «U **33** Lékin tongguz baqquchilar beder qéchip, özi aghriq-silaqlirimizni kötürdi, késellirimizni sheherge kirip, bu isħning bash-axirini, jümlidin üstige aldi» dégen söz emelge ashuruldi. jin chaplashqan kishilerning kechürmishlirini **18** Eysa özini oriwalghan top-top kishilerni xalayiċċa éytip bérishти. **34** We mana, püttin körüp, [muxlislirigha] déngiznning u qétigha sheherdikiler Eysa bilen körüşkili chiqt. Ular ötüp kétishni emr qildi. **19** Shu chaghda, uni körgende, uning özlirining shu rayonidin Tewrat ustazliridin biri kēlip, uningħha: — ayrılp kétishini ötündi.

Ustaz, sen qeyerġe barsang, menmu sanga egiship shu yerge barimen, — dédi. **20** Eysa uningħha: — Tulkilerning öngħiġi, asmandiki qushlarning uwiliri bar; biraq Insan'oghlinning beshini qoyghudek yérimu yoq, — dédi. **21** Muxlisliridin yene biri uningħha: — Reb, méning awwal bérrip atamni yerlikke qoyushumgħha ijazet bergeysen, — dédi. **22** Biraq Eysa uningħha: — Manga egesħkin, we ölükkler öz ölükkirini yerlikke qoysun, — dédi. **23** U kémige chüshti, muxlislirimu chūshüp bille mangdi. **24** We mana, déngiz üstide qattiq boran chiqip ketti; shuning bilen dolqunlar kémidin halqip kékimi gherq qiliwétey dep qaldi. Lékin u uxlawatatti. **25** Muxlislar kēlip uni oyghitip: — I ustaz, bizni qutuldurghaysen! Biz halaket aldida turimiz — dédi. **26** — Némishqa qorqisiler, i ishenchi

9 Shuning bilen u kémige chūshüp déngizdin ötüp, özi turghan sheherge qaytip keldi. **2** We mana, kishiler zembilge yatquzulħan bir palechni uning aldīha élip keldi. Eysa ularning ishenchni körüp héliqi palechke: — Oghlum, yüreklik bol, gunahliring kechürüm qilindi, — dédi. **3** Andin mana, Tewrat ustazliridin beziliri könglide: «Bu adem kupurluq qiliwatidu!» dep oylidi. **4** Ularning könglide néme oylawatqanlıqini bilgen Eysa ularħha: — Néme üchün könglüngħarda rezil oyħarda bolisiler? **5** «Gunahliring kechürüm qilindi» déyish asanmu yaki «Ornungdin tur, mang!» déyishmu? — dédi we yene ularħha: — **6** Emma hazir silerning Insan'oghlinning yer üzide gunahlarni kechürüm qilish hoquqigħha ige ikenlikini bilishingħar üchün, — u palech

késelge: — Ornungdin tur, orun-körpengni Méning qizim hazırla ölüp ketti; emma siz yighishturup öütüngge qayt, — dédi. 7 Héliqi béríp uningha qolqızıńı tegküzüp qoysingiz, adem ornidin turup öyige qaytti. 8 Buni u tirilidu, dédi. 19 Eysa ornidin turup, muxlisliri körgen top-top ademler qorquşup, insanlarga bilen bille uning keynidin mangdi. 20 We mana, bundaq hoquqni bergen Xudani ulughlashti. yolda xun tewresh késilige giriptar bolghiniga 9 Eysa u yerdin chiqip aldigha kétiwétip, baj on ikki yil bolghan bir ayal Eysanıng arqısidin yighidıghan orunda olturghan, Matta isimlik bir kélép, uning tonining peshini silidi. 21 Chünki [bajgirni] kördi. U uningha: — Manga egeshkin! u ichide «Uning tonini silisamla, choqum — dédi. We Matta ornidin turup, uningha saqiyip kétimen» dep oylighanidi. 22 Emma egeshti. 10 We shundaq boldiki, Eysa [Mattanıng] Eysa keynige burulup, uni körüp: — Qizim, öyide méhman bolup dastixanda olturghanda, yüreklik bol, ishenching séni saqaytti! dédi. nurghun bajgırlar we gunahkarlarımı kirip, Shuning bilen u ayal shu saette saqaydi. 23 Eysa we uning muxlisliri bilen hemdastıxan Emdi Eysa héliqi hökümdarning öyige kırğende, boldi. 11 Buni körgen Perisiyler uning ney chéliwatqan we haza tutup waysawatqan muxlislırıgha: — Ustazinglar némisqqa bajgır kishiler topını körüp, 24 ulargha: — Chiqip we gunahkarlar bilen bir dastixanda yep-ichip ketinglar, bu qız ölmidi, belki uxlawatidu, dédi. olturidu?! — dédi. 12 Bu gepni anglıghan [Shuni anglap] köpçilik uni mesxire qildi. 25 Eysa: — Sagħlam ademler emes, belki bimarlar Kishiler chiqiriwétilgendif kényin, u qızning téwipqa mohtajdur. 13 Siler béríp [muqeddes yénigha kirip, uning qolını tutuwidi, qız ornidin yazmilardiki]: «Izdeydighinim qurbanlıqlar turdi. 26 Bu togrhisidiki xewer pütün yurtta pur emes, belki rehim-shepqt» déyilgen shu ketti. 27 Eysa u yerdin chiqqanda, ikki qarigu sözning menisini ögininglar; chünki men uning keynidin kélép: — I Dawutning oghli, heqqaniylarnı emes, belki gunahkarlarnı bizge rehim qilghaysız! — dep nida qilishti. 28 chaqırghılı keldim, dédi. 14 Shu waqtılarda, U öyge kırğendin kényin, shu ikki qarigu uning Yehya [peyghemberning] muxlisliri Eysanıng aldigha keldi. Eysa ulardin: — Siler méning yénigha kélép uningha: — Némishqa biz we bu ishqqa qadir ikenlikime ishinemsiler? — Perisiyler pat-pat roza tutımız, lékin sizning dep soridi. — I Rebbim, ishinimiz, — dep muxlisliringiz tutmaydu? — dep sorashti. 15 jawab berdi ular. 29 U qolını ularning közlirige Eysa jawaben: — Toyı boluwaqtqan yigit téxi tegküzüp turup: — Ishenchinglar boyiche toyda hemdastıxan oltughan chaghda, toy bolsun! déwidı, 30 ularning közliri échildi. méhmanlırı haza tutup oltursa qandaq bolidu? Eysa ulargha: Bu ishni héchkimge éyt manglar! Emma shu künler kéliduki, yigit ulardin élip dep qattiq tapılıdi. 31 Lékin ular u yerdin kétılıdu, ular shu künde roza tutidu. 16 Héchkim chiqipla, uning nam-shöhrítini pütkül yurtqa kona könglekké yéngi rexttin yamaq salmaydu. yéyiwti. 32 Ular chiqip kétiwatqanda, kishiler Undaq qilsa, yéngi yamaq [kirishi], kiyimni jin chaplashqan bir gachını uning aldigha tartıp yirtiwétidu. Netijide, yirtiq téximu élip keldi. 33 Uningha chaplashqan jinning yoghinap kétidu. 17 Shuningdek, héchkim yéngi heydilishi bilenla, héliqi adem zuwan'gha keldi. sharabni kona tulumlarga qachılımaydu. Eger Xalayıq intayin heyranuhes bolup: — Bundaq ish undaq qilsa, [sharabning échishi bilen] tulumlar Israilda zadi körülüp baqmighan, — déyishti. 34 yérilip kétidu-de, sharabmu tökülüp kétidu hem Lékin Perisiyler: — U jinlarnı jinlarning emirige tulumlarmu kardin chiqidu. Shuning üchün tayinip qogħlaydi, déyishti. 35 We Eysa barlıq kishiler yéngi sharabni yéngi tulumlarga sheher we yéza-qishlaqlarnı kézip, ularning qachılıaydu; shundaq qilghanda, her ikkilisi sinagoglirida telim béríp, ersh padishahliqidik saqlınip qalidu. 18 U [Yehyanıng muxlislırıgha] xush xewerni jakarlidi we herxil késellerni bu sözlerni qiliwatqan waqtida, mana bir we herxil méyip-ajizlarnı saqaytti. 36 Lékin u hökümdar kélép, uning aldigha bash urup: — top-top ademlerni körüp ulargha ich aghritti,

chünki ular xarlinip padichisiz qoy padiliridek kimdekim bolsa, ularning öyidin yaki shu panahsiz idi. **37** Shuning bilen u muxlisirigha: sheherdin ketkininglarda, ayighinglardiki — Hosul derweqe köp iken, biraq [hosul élish topini qéiwétinglar. **15** Men silerge shuni üchün] ishleydighanlar az iken. **38** Shunga berheq éytip qoyayki, qiyamet künide Sodom hosulning Igisisidin, Öz hosulingni yighiélishqa we Gomorra zéminidikilerning hali shu ishlemchilerni jiddiy ewetkeysen, dep tilenglar, sheherdikilerningkidin yénik bolidu. **16** Mana, — dédi.

10 U on ikki muxlisini yénigha chaqirip, ulargha napak rohlarni qoglash we herbir késellikni hem herbir méyip-ajizni saqaytish hoquqini berdi. **2** On ikki rosulning isimliri töwendikiche: Awwal Pétrus depmu atilidighan Simon we uning inisi Andiriyas, andin Zebediyning oghli Yaqup we uning inisi Yuhanna, **3** Filip we Bartolomay, Tomas we bajgir Matta, Alfayning oghli Yaqup we Lebbaus depmu atilidighan Taday, **4** milletperwer dep atalghan Simon we keyin Eysagha satqunluq qilghan Yehuda Ishqariyot. **5** Eysa bu on ikkisini [xelqning arisigha] mundaq tapilap ewetti: — Yat ellikkerning yollarigha chiqmanglar, yaki Samariyeliklerning sheherlirigimu kirmenglar, **6** belki téningen qoy padiliri bolghan Israil jemetidikiler arisigha béringlar. **7** Barghan yéringlarda: «Ersh padishahliqi yéqinliship qaldil!» dep jakarlanglar. **8** Aghriq-silaqlarni saqaytinglar, ölkerni tirildürünglar, maxaw késellirini saqaytinglar, jinlarni heydiwétinglar. Silerge shapaet xalis bérilgendor, silermu xalis iltipat qilinglar. **9** Belwéghinglarga altun, kümüş we mis pullarni baghlap élip yürmenglar. **10** Seper üchün birla yektektin bashqa ne xurjun, ne kesh, ne hasa éliwalmanglar. Chünki xizmetkar öz ish heqqini élishqa heqliqtur. **11** Herqaysi sheher yaki yézigha barghan waqtinglarda, aldi bilen shu yerde kimning hörmetke layiq mötiwer ikenlikini soranglar; shundaq kishini tapqanda, u yerdin ketküche uning öyidila turunglar. **12** Birer öyge kirginenglarda, ulargha salam béringlar. **13** Eger u ailidikiler [hörmekke] layiq mötiwer kishiler bolsa, tiligen amanliqinglar ulargha ijabet bolsun; eger ular layiq bolmisa, tiligen amanliqinglar özünglarga qaytsun. **14** Silerni qobul qilmaghan, sözliringlarni anglimaghan

men silerni qoylarni börlerning arisiga ewetkendek ewetimen. Shunga, yılandex sezgür, paxtektek sap dilliq bolunglar. **17** İnsanlardin pexes bolunglar; chünki ular silerni tutuwélip sot mehkimirige tapshurup bérifu, sinagoglirida qamchilaydu. **18** Ular we shundaqla yat ellikler üchün bir guwahliq bolushqa, siler méning sewebimdin emirler we padishahlar aldigha élip bérilip soraqqa tartilisiler. **19** Lékin ular silerni soraqqa tartqan waqtida, qandaq jawab bérish yaki néme jawab bériştin ensirep ketmenglar. Chünki shu waqtı-saitide éytish téğishlik sözler silerge teminlinidu. **20** Chünki sözligüchi özünglar emes, belki Atanglarning rohi siler arqliq sözleydu. **21** Qérindash qérindishigha, ata balisigha xainliq qilip, ölümge tutup bérifu. Balilarmu ata-anisigha qarshi chiqip, ularni ölümge mehkum qildurudu. **22** Shundaqla siler méning namim tüpeylidin hemme ademning nepritige uchraysiler. Lékin axirghiche berdashliq bergenler bolsa qutquzulidu. **23** Ular silerge bu sheherde ziyaneshlik qilsa, yene bir sheherge qéchip béringlar. Chünki men silerge shuni berheq éytip qoyayki, Insan'oghli qaytip kelgüche siler Israilning barlıq sheherlirini arilash [wezipinglar] tükimeydu. **24** Muxlis ustazidin, qul xojayinidin üstün turmaydu. **25** Muxlis ustazigha oxhash bolsa, qul xojayinigha oxhash bolsa razi bolsun. Ular öyning igisini «Beelzibul» dep tillighan yerde, uning öyidikilirini téximu qattiq haqaretlimedru? **26** Shunga ulardin qorqmanglar; chünki héchqandaq yépiq qoyulghan ish ashkarilanmay qalmaydu, we héchqandaq mexpiy ish ayan bolmay qalmaydu. **27** Méning silerge qarangghuda éytidighanlirimni yoruqta étyiwéringlar. Quliqinglarga pichirlap étyilghanlarni ögzilerde jakarlanglar. **28** Tenni öltürsimu, lékin ademning jan-rohini

öltürelmeydighanlardin qorqmanglar; eksiche, we [Xudaning kalamini] jakarlash üçün ten we jan-rohni dozaxta halak qilishqa u yerdin ketti. 2 Zindan'gha solan'ghan qadir bolghuchidin qorqunglar. (Geenna g1067) Yehya [peyghember] Mesihning qilghan 29 ikki qushqachni bir tiyin'ge sétiwalghili emellirini anglap, muxlisirini ewetip, ular bolidughu? Lékin ulardin birimu Atanglarsiz arqliq Eysadin: 3 «Kélishi muqerrer zat yerge chüshmeydu. 30 Emma siler bolsanglar, özüngmu, yaki bashqa birsini kütüşhimiz hetta herbir tal chéchinglarmu sanalghandur. kérekmu?» — dep soridi. 4 Eysa ulargha jawab 31 Shunga, qorqmanglar. Siler nurghunlighan béríp mundaq dédi: — Yehyaning yénigha qushqachtinmu qimmetliktursiler! 32 Shunga, qaytip béríp, öz anglawatqanliringlarni we méni insanlarning aldida étirap qilghanlarning körüwatqanliringlarni bayan qilip — 5 Korlar herbirini menmu ershtiki Atamning aldida köreleydighan we tokurlar mangalaydighan étirap qilimen; 33 Biraq insanlarning aldida boldi, maxaw késili bolghanlar saqayıldı, gaslar mendin tan'ghanlarning herbiridin menmu angliyalaydighan boldi, ölgenlermu tirildürüldi ershtiki Atam aldida tanimen. 34 Méning we kembeghellege xush xewer jakarlandi» dunyagha kélishimni tinchliq élip kélish — dep éytinglar 6 we [uningha yene]: üchündür, dep oylap qalmanglar. Men tinchliq «Medin gumanlanmay putlispit ketmigen emes, belki qilichni yürgürüşke keldim. 35 kishi bolsa bextliktur!» dep qoyunlar, — dédi. Chünki méning kélishim «Oghulni atisigha, 7 Ular ketkende, Eysa top-top ademlerge Yehya qizni anisigha, kélinni qéýnanisigha qarshi togruluq sözleshke bashlidi: — «Siler esli chiqirish» üçün bolidu. 36 Shuning bilen [Yehyani izdep] chölge barghininglarda, zadi «Ademning düshmenliri öz ailisidiki kishiler némini körgili bardinglar? Shamalda yelpünüp bolidu». 37 Ata-anisini mendinmu eziz turghan qomushnimu? 8 Yaki ésil kiyin'gen bir köridighanlar manga munasip emestur. Öz erbabnimu? Mana, ésil kiyimlerni kiygenler oghul-qizini mendinmu eziz köridighanlarmu xan ordiliridin tépildighu! 9 Emdi siler néme manga munasip emes. 38 Özining kréstini körgili bardinglar? Bir peyghembernimu? kötürüp, manga egeshmigenlermu manga Durus, emma men shuni silerge éytip munasip emes. 39 Öz hayatini ayadighan qoyayki, [bu bolsa] peyghemberdinmu üstün kishi uningdin mehrum bolidu; men üçün öz bir bolghuchidur. 10 Chünki [muqeddes hayatidin mehrum bolghan kishi uningha yazmilardiki]: — «Mana, yüz aldingha érishidu. 40 Silerni qobul qilghanlar nénimu elchimni ewetimen; U séning aldingda yolunji qobul qilghan bolidu; méni qobul qilghanlar teyyarlaydu» — dep pütülgén söz del uning bolsa méni ewetküchinimu qobul qilghan toghrisida pütülgendur. 11 Men silerge shuni bolidu. 41 Bir peyghemberni peyghemberlik berheq éytip qoyayki, ayallardin tughulghanlar salahiyitide qobul qilghan kishi peyghemberge arisida chomüldürgüchi Yehyadinmu ulughi xas bolghan in'amgha érishidu. Heqqaniy turghuzulghini yoq; emmaersh padishahliqidiki ademni u heqqaniy iken dep bilip qobul eng kichik bolghinimu uningdin ulugh turidu. qilghanlar heqqaniy ademge xas bolghan 12 Emma chomüldürgüchi Yehya otturiga in'amgha érishidu. 42 Men silerge shuni berheq chiqqan künlerdin bügünkü kün'giche, ersh éytip qoyayki, méning bu shakichiklirimdin padishahliqicha kirish yoli shiddet bilen échildi eng kichiki birini méning muxlisim dep bilip we kishiler uni shiddet bilen tutuwalidu. 13 uningha hetta peqet birer chine soghuq su Chünki barliq peyghemberlerning beshare Bergen kishimu jezmen özige layiq in'amdin bérish xizmiti, shundaqla Tewrattiki yazmilar mehrum bolmaydu.

11 Eysa on ikki muxlisigha bu ishlarni tapilap bolghandin kéyin, özimu shu yerdiki herqaysi sheherlerde telim bérish

özidur. 15 Anglighudek quliqi barlar buni boyunturuqumni kiyip, mendin ögininglar; anglisun! 16 Lékin bu dewrdiki kishilerni chünki men mömin we kemtermen; shundaq zadi kimlerge oxshitay? Ular xuddi reste-qilghanda, könglünglar aram tapidu. 30 Chünki bazarlarda olturwélip, bir-birige: 17 «Biz silerge méning boyunturuqumda bolush asan, méning sunay chélip bersekmu, ussul oynimidinglar», artidighan yüküm yéniktur.

«Matem pedisige chélip bersekmu, yigha-zar qilmidinglar» dep [qaqshaydigan tuturuqsiz] balilargha oxshaydu. 18 Chünki Yehya kélip ziyyapette olturnaytti, [sharab] ichmeytti. Shuning bilen, ular: «Uninggha jin chaplishiptu» déyishidu. 19 Insan'oghli bolsa kélip hem yeedu hem ichidu we mana, ular: «Taza bir toymas we bir meyxor iken. U bajgırlar we gunahkarlarning dosti» déyishidu. Lékin danaliq bolsa öz perzentliri arqılıq durus dep tonulidu». 20 Andin u özi köp möjizilerni körsetken sheherlerde turuwatqanlarni towa qilmaghanliqi üçün eyiblep, mundaq dédi: — 21 Halinglargha way, ey Qorazinliqlar! Halinglargha way, ey Beyt-Saidaliqlar! Chünki silerde körstilgen möjiziler Tur we Zidon sheherliride körstilgen bolsa, u yerlerdikiler xéli burunla böz kiyimige yöginip, külge milinip towa qilghan bolatti. 22 Men silerge shuni éytip qoyayki, qiyamet künide Tur we Zidondikilerning körnidighini silerningkidin yénik bolidu. 23 Ey ershke kötürlügen Kepernahumluqlar! Siler tehtisaragha chüshürülisiler. Chünki aranglarda yaritilghan möjiziler Sodomda yaritilghan bolsa, u sheher bügün'giche halak bolmaghan bolatti. (Hadəs 486) 24 Emma men silerge shuni éytip qoyayki, qiyamet künide Sodom zéminidikilerning körnidighini silerningkidinmu yénik bolidu. 25 Shu waqtılarda, Eysa bu ishlargha qarap mundaq dédi: — Asman-zémin Igisi i Ata! Sen bu [heqiqetlerni] danishmen we eqilliqlardin yoshrup, sebiy balilargha ashkarilighanlıqıng üçün Sanga medhiyiler oquymen! 26 Berheq, i Ata, neziringde bundaq qilish rawa idi. 27 Hemme manga Atamdin teqdim qilindi; Oghulni Atidin bashqa héchkim tonumaydu, we Atinimu Oghul we Oghul ashkarilashni layiq körgen kishilerdin bashqa héchkim tonumaydu. 28 Ey japakeshler we éghir yük yüklen'gen hemminglar! Méning yénimgha kélinglar, men silerge aramliq bérey. 29 Méning

12 Shu chaghłarda bir shabat künü, Eysa bughdayliqlardin ötüp kétiwatatti. Qorsiqi échip ketken muxlisliri bashaqlarını üzüp, yéyishke bashlidi. 2 Lékin buni körgen Perisiyler uninggha: — Qara, muxlisliring shabat künü Tewratta cheklen'gen ishni qiliwatidu, déyishti. 3 Biraq u ulargha: — Dawut we uning hemrahlirining ach qalghanda néme qilghanlıqını [muqeddes yazmilardin] oqumaghanmusiler? 4 U Xudanıng öyige kirip, [Xudagha] atalghan, shundaqla özi we hemrahlirigha nisbeten Tewrat qanuni boyiche yéyishke bolmaydigan «teqdim nanlar»ni [sorap élip], ularni [hemrahliri] bilen bille yégen. Eslide bu nanlarnı peqet kahinlarning yéyishigila bolatti. 5 Siler Tewrattin shuni oqup baqmighansilerki, ibadetxanida ishleydigan kahinlar shabat künleri ishlep shabat tertipini buzsimu, gunahqa buyrulmaydu. 6 Biraq men shuni silerge éytip qoyayki, bu yerde ibadetxanidinmu ulugh borsi bar. 7 Emdilikte eger siler [Xudanıng] «[muqeddes yazmilarda]: «Izdeydighinim qurbanlıqlar emes, belki rehimshepinqet» déyilgen shu sözining menisini bilgen bolsanglar, bigunah kishilerni gunahkar dep békitmeytinglar. 8 Chünki Insan'oghli shabat künining Igisidur. 9 U yerdin ayrılip, ularning sinagogigha kirdi. 10 We mana, u yerde bir qoli yégilep qalghan bir adem bar idi. Ular uning üstidin erz qilishqa seweb tapmaqchi bolup uningdin: — Shabat künü késel saqaytish Tewrat qanunigha uyghunmu? — dep soridi. 11 Lékin u ulargha mundaq jawab berdi: — Birersinglarning qoyi shabat künü origha chüshüp ketse, uni derhal tartip chiqırıwalmaydigan adem barmidu? 12 Insan bolsa qoýdin shunche etibarlıqtur! Shunga, shabat künü yaxshılıq qilish Tewrat qanunigha uyghundur. 13 Andin u héliqi késelge: — Qolungni uzat, — dédi. U qolını uzitishi bilenla qoli ikkinchi qolığa oxshash eslige keltürüldi.

14 Biraq Perisiyler tashqirigha chiqip, uni öyini bulang-talang qilalaydu. **30** Men terepte qandaq yoqitish heqqide meslihet qilishti. **15** turmighanlar manga qarshi turghuchidur. Emma Eysa buni biliwélip u yerdin ayrdi. Men terekpe [ademlerni] yighmighuchilar Top-top kishiler uninggha egiship mangdi. bolsa tozutuwetküchidur. **31** Shuning üçün U ularning hemmisini saqaytti; **16** andin men silerge shuni éytip qoyayki, insanlarning ulargha özining salahiyitini ashkarilmasliqni ötküzgen hertürlük gunahliri we qilghan qattiq tapilidi. **17** Buning bilen Yeshaya kupurluqlirining hemmisini kechürüşke peyghember arqliq yetküzülgen munu sözler bolidu. Biraq Muqeddes Rohqa kupurluq qilish emelge ashuruldi: **18** — «Qaranglar, mana Men héch kechürülmeydu. **32** Insan'oghligha qarshi tallighan Öz qulum! Méning söyümlüküm, söz qilghan kimdekim bolsa kechürümge dilimning soyün'gini! Men Öz Rohimni uning érisheleydu; lékin Muqeddes Rohqa qarshi cep wujudiga qondurimen, Shuning bilen u ellerga qilghanlar bolsa bu dunyadimu, u dunyadimu höküm-heqiqetni jakarlaydu. **19** U ne talash- kechürümge érishelmeydu. (aión g165) **33** Derex tartish qilmaydu ne chuqan köturmeydu, yaxshi bolsa, méwisimu yaxshi bolidu — yaki Kochilarda uning kötürgen awazini héch derex por bolsa, méwisimu nachar bolidu; anglighuchi bolmaydu. **20** Taki u ghelibe bilen chünki herqandaq derex öz méwisdin bilinidu. toghra hökümlerni chiqarghuche, Yanjilghan **34** Ey yilanlarning perzentliri! Siler rezil qomushni sundurmeydu, Tütep öchey dep tursanglar, aghzinglardin qandaqmu yaxshi söz qalghan pilikni öchürmeydu; **21** We eller uning chiqsun? Chünki ademning qelbide néme tolup namigha ümid baghlaydu». **22** Shu chaghda, tashqan bolsa éghizdin shu chiqidu. **35** Yaxshi uning aldighajin chaplishiwalghan kor we gacha adem öz yaxshi xezinisidin yaxshi nersilerni biri élip kélindi. U uni saqaytti, kor gachini chiqiridu. Yaman adem yaman xezinisidin sözliyeleydighan we köreleydighan qildi. **23** yaman nersilerni chiqiridu. **36** Men silerge Barliq xalayiq heyran bolushup: — Ejeba, bu shuni éytip qoyayki, insanlar qilghan herbir Dawutning oghlimidu? — déyishti. **24** Lékin éghiz quruq sözü üçün soraq küni hésab Perisiyler bu sözni anglap: — U peqet jinlarning bérifu. **37** Chünki öz sözliring bilen ya heqqanı emiri bolghan Beelzibubqa tayinip jinlarni ispatlinisen, ya sözliringlar bilen gunahkar qoghliewtidiken, déyishti. **25** Lékin u ularning dep békitilisen. **38** Shu chaghda bezi Tewrat néme oylawatqanlıqını bilip ulargha mundaq ustazliri we Perisiyler uningha jawaben: dédi: — Öz ichidin bölünüp özara soquşqan Ustaz, sendin bir möjizilik alamet körgümüz herqandaq padishahliq weyran bolidu; bar, — dédi. **39** Lékin u ulargha mundaq herqandaq sheher yaki aile öz ichidin bölünüp jawab berdi: — Rezil hem zinaxor bu dewr özara soquşsa zawalliqqa yüz tutidu. **26** Eger bir «alamet»ning köristilishini istep yürüdu. Sheytan Sheytanni qoghlisa, u öz-özige qarshi Biraq bu dewrdikilerge «Yunus peyghemberde chiqqan bolidu. Undaqta, uning padishahliqi körülgen möjizilik alamet»tin bashqa qandaqmu put tirep turalisun? **27** Eger men héchqandaq möjirilik alamet körsitmeydu. **40** jinlarni Beelzibulgha tayinip qoghlisam, Chünki Yunus peyghember yoghan béliqning silerning perzentliringlar kimge tayinip jinlarni qorsiqida üch kéche-kündüz yatqandek, qoghlaydu?! Shunga ular siler togruluq Insan'oghlimu oxshashla üch kéche-kündüz höküm chiqarsun! **28** Lékin men Xudaning yerning baghrida yatidu. **41** Soraq küni Rohigha tayinip jinlarni qoghlighan bolsam, Nineve shehiridikiler bu dewrdikiler bilen undaqta Xudaning padishahliqi derweqe teng qopup, bu dewrdikilerning gunahlirini üstünglarga chüshüp namayan boldi. **29** Bir békitidu. Chünki ular Yunus [peyghember] kishi küchtünggür birsining öyige kirip, uning jakarlıghan xewerni anglap, [yamanlıqidin] mal-mülkini qandaq bulap kételisun? Peqet u towa qilghan; we mana, mushu yerde Yunus shu küchtünggürni awwal baghliyalisa, andin [peyghember]dinmu ulugh birsi turidu! **42**

Soraq küni «Jenubtiki ayal padishah»mu tupraqqa chüshüptu. Ularning beziliri yüz hesse, bu dewrdikiler bilen teng tirlip, ularning beziliri atmish hesse, yene beziliri ottuz hesse gunahlirini békitudu. Chünki u Sulaymanning hosul bériptu. 9 Quliqi barlar buni anglisun! 10 dana sözlirini anglash üchün yer yüzining Muxlisliri kélép, uningdin: — Sen néme üchün chétidin kelgen; we mana, hazir mushu yerde ulargha temsiller arqılıq telim bérisen? — dep Sulaymandinmu ulugh birsi turidi. 11 U ulargha mundaq jawab berdi: — Siler roh birawning ténidin chiqiriwétilgendifin kényin, ersh padishahlıqining sirlirini bilishke tuyesser u qurghaq dalalarni chörgilep yürüp, birer qilindinglar, lékin ulargha nésip qilinmadi. 12 aramgahni izdeydu, biraq tapalmaydu 13 we: Chünki kimde bar bolsa, uningga téximu köp «Men chiqqan makanimgha qaytay» deydu. bérili, uningda molchiliq bolidu; emma kimde Shuning bilen qaytip kélép, shu makanining yoq bolsa, hetta uningda bar bolghanlirimu yenila bosh turghanlıqını, shundaqla pakiz uningdin mehrum qilinidu. 13 14 U ulargha tazilan'ghanlıqını we retlen'genlikini bayqaydu- temsil bilen sözlischimning sewebi shuki, ular de, 15 béríp özidinmu better yette jinni bashlap qarismu körmeydu, anglisimu tingshimaydu kélidi; ular kirip bille turidi. Buning bilen hem heqiqiy chüshenmeydu. Buning bilen héliqi ademning kényinki hali burunqidinmu Yeshaya peyghember éytqan besharettiki munu téximu yaman bolidu. Bu rezil dewrdikilerning sözler emelge ashuruldi: — «Siler anglashni halimu mana shundaq bolidu. 16 U toplashqan anglaysiler, biraq chüshenmeysiler; Qarashni xalayıqqa dawamlıq sözlewatqanda, mana, anisi qaraysiler, biraq körmeyssiler. 17 Chünki mushu bilen iniliri kélép, uning bilen sözleshmekchi xelqning yürikini may qaplap ketken, ular bolup tashqirida turushti. 18 Shuning bilen anglighanda qulaqlırını éghir qiliwalghan, bireylen uningga: — Aningiz we iniliringiz siz Ular közlirini uxlichandek yumuwalghan; bilen sözlischimiz dep tashqirida turidi, — dédi. Undaq bolmisidi, ular közliri bilen körüp, 19 Lékin u jawaben shu xewerni yetküzgen Quliqi bilen anglap, Köngli bilen chüshinip, kishidin: «Kim méning anam, kim méning Öz yolidin yandurulushi bilen, Men ularni inilirim?» — dep soridi. 20 Andin u qolini sozup saqyatqan bolattim. 21 Lékin, közliringlar muxlislirini körsitip: — Mana méning anam, bextliktur! Chünki ular köridu; quliqinglar mana méning inilirim! 22 Chünki kim ershtiki bextliktur! Chünki ular anglaydu. 23 Men Atamning iradisini ada qilsa, shu méning aka-silerge shuni berheq éytip qoyayki, burunqi inim, acha-singlim we anamdur, — dédi.

13 Shu küni Eysa öydin chiqip, déngiz boyida olturnatti. 2 Etrapigha top-top ademler olishiwalghachqa, u bir kémige chiqip olturdi. Pütkül xalayıq bolsa déngiz boyida turushatti. 3 U ulargha temsiller bilen nurghun hékmetlerni éytip birip, mundaq dédi: — Mana, uruq chachquchi uruq chachqili [étizgha] chiqiptu. 4 Uruq chachqanda uruqlardin beziliri chighir yol üstige chüshüptu, qushlar kélép ularni yep kétiptu. 5 Beziliri téshi köp, topisi az yerlerge chüshüptu. Tupriqi chongqur bolmighachqa, tézla ünüp chiqiptu, 6 lékin kün chiqishi bilenla aptapta köyüp, yiltizi bolmighachqa qurup kétiptu. 7 Beziliri tikenlerning arisigha chüshüptu, tikenler ösüp maysilarni boghuwaptu. 8 Beziliri bolsa yaxshi

nurghun peyghemberler we heqqaniy ademler silerning körgininglarni körüşke intizar bolghan bolsimu ularni körmigen; silerning anglighininglarni anglashqa intizar bolghan bolsimu ularni anglimaghan. 18 Emdi uruq chachquchi toghrisidiki temsilning menisini anganglar: 19 Eger biri [ersh] padishahlıqining söz-kalamini anglap turup chüshenmisse, Sheytan kélép uning könglige chéchilghan sözni élip kétidu. Bu del chighir yol üstige chéchilghan uruqlardur. 20 Tashliq yerlerge chéchilghan uruqlar bolsa, ular söz-kalamni anglap, xushalliq bilen derhal qobul qilghanlarni körsitudu. 21 Halbuki, qelbide héch yiltiz bolmighachqa, peqet waqitliq mewjut bolup turidi; söz-kalamning wejedin qiyinchiliq yaki ziyankeshlikke uchrighanda, ular shuan

yoldin chetnep kétidu. **22** Tikenlerning arisigha chéchilghini shundaq ademlerni körsetkenki, ular söz-kalamni anglighini bilen, lékin bu dunyaning endishiliri we bayliqning éziqturushi [qelbidiki] söz-kalamni boghuwétidu-de, ular hosulsiz qalidu. (aiõn g165) **23** Lékin yaxshi yerge chéchilghan uruqlar bolsa – söz-kalamni anglap chüshen’gen ademlerni körsitudu. Bundaq kürmek toghrisidiki temsilni bizge sherlep ademler hosul bérudu, birsi yüz hesse, birsi berseng, – dep ötündi. **37** U emdi ulargha jawab atmish hesse, yene birsi ottuz hesse hosul bérüp mundaq dédi: – Yaxshi uruqni chachqan bérudu. **24** U ularning aldida yene bir temsilni kishi Insan’oghlidur. **38** Étizliq bolsa – dunya. bayan qildi: — — Ersh padishahliqi xuddi Yaxshi uruq bolsa [ersh] padishahliqining étizigha yaxshi uruqni chachqan bir ademge perzentliridur, lékin kürmek rezil bolghuchining oxshaydu. **25** Emma kishiler uyqugha chömgan chaghda, düshmini kélip bughday arisigha kürmek uruqlirini chéchiwétip, kétiptu. **26** Emdi maysilar ösüp, bashaq chiqarghanda, Kürmekler yulunup, otta köydürwétiginidek, kürmekmu ashkarlinishqa bashlaptu. **27** zaman axiridimu ene shundaq bolidu. (aiõn Xojayinning chakarliri kélip uningha: — g165) **41** Insan’oghli perishtilirini ewetip, «Ependi, siz étizingizgha yaxshi uruq chachqan ular insanlarni gunahqa azdurghuchilarining emesmidingiz? Kürmekler nedin kélip qaldi?» hemmisini, shundaqla barliq itaetsizlik deptu. **28** Xojayin: «Buni bir düshmen qilghan» qilghuchilarni öz padishahliqidin shallap – deptu. Chakarlar uningdin: «Siz bizni chiqip, **42** xumdanning lawuldap turghan bérüp ularni otiwétinglar démekchimu?» – otigha tashlaydu. U yerde yığha-zarlar dep soraptu. **29** «Yaq.» – deptu xojayin, kötürlüdu, chishliri ghuchurlaydu. **43** U «undaq qilghanda kürmeklerni yulghanda, chaghda heqqaniylar Atisinining padishahliqida bughdaylarnimu yuluwétishinglar mumkin. xuddi quyashtek julalinidu. Anglighudek qulipi **30** Bu ikkisi orma waqtigiche bille össun, barlar buni anglisun! **44** — Ersh padishahliqi orma waqtida, men ormichilarga: — Aldi xuddi étizza yoshurulghan bir xezinige bilen kürmeklerni ayrip yighip, baghlap oxshaydu. Uni tépiwalghuchi xezinini qaytidin köydürüşke qoyunglar, andin bughdaylarni yoshurup, xezinining shad-xuramliqi ichide yighip ambirimgha ekiringlar, deymen» – deptu bar-yoqini sétiwétip, shu étizni sétiwalidu. xojayin. **31** U ulargha yene bir temsilni étti: — **45** Yene kélip, ersh padishahliqi ésil ünche-Ersh padishahliqi xuddi bir adem qoliga élip merwayitlarni izdigen sodigerge oxshaydu. **46** étizigha chachqan qicha uruqiga oxshaydu. **32** Sodiger nahayiti qimmet bahaliq bir merwayitni Qicha uruqi derweqe barliq uruqlarning ichide tapqanda, qaytip bérüp bar-yoqini sétiwétip, eng kichik bolsimu, u herqandaq ziraettin u merwayitni sétiwalidu. **47** — Yene kélip, égiz ösüp, derex bolidu, hetta asmandiki ersh padishahliqi déngizgha tashlinip herxil qushlarmu kélip uning shaxlirida uwilaydu. béliqlarni tutidighan torgha oxshaydu. **48** Tor **33** U ulargha yene bir temsilni étti: — toshqanda, [béliqchilar] uni qirghaqqta tartip Ersh padishahliqi xuddi bir ayal qoliga élip chiqiridu. Andin olтурup, yaxshi béliqlarni üch jawur unning arisigha yoshurup, taki ilghiwélip, qachilargha qachilap, erzimeslerni pütün xémir bolghuche saqlighan échitqugha tashliwétidu. **49** Zaman axirida shundaq oxshaydu. **34** Eysa bu ishlarning hemmisini bolidu. Perishtiler chiqip, rezil kishilerni temsiller bilen köpchilikke bayan qildi. U heqqaniy kishiler arisidin ayriyu (aiõn g165) temsilsiz héchqandaq telim bermeytti. **35** **50** we xumdanning lawuldap turghan otigha

tashlaydu. U yerde yigha-zarlar kötürlidu, 7 shuning üchün u uninggha: — Hernéme chishliri ghuchurlaydu. 51 Eysa ulardin: — tiliseng shuni sanga béréy, dep qesem qildi. Bu ishlarning hemmisini chüshendinglarmu? 8 Lékin qiz anisining küshkürtüshi bilen: — dep soridi. Chüshenduq, — dep jawab berdi Chömüldürgüchi Yehyaning kallisini élip, bir ular. 52 Andin u ulargha: — Shunga, ersh texsige qoyup ekelsile, — dédi. 9 Padishah padishahliqining telimige tuyesser bolup buninggha hesret chekken bolsimu, qesemliri muxlis bolghan herbir Tewrat ustazi xuddi tüpeylidin we dastixanda olturghanlar wejidin, xezinisidin ýengi hem kona nersilerni élip chiqip [kallisini] élip kélinglar, dep buyrudi. 10 U adem tarqatquchi öy xojayinigha oxshaydu, — dédi. ewetip, zindanda Yehyaning kallisini aldurdi. 53 Eysa bu temsillerni sözlep bolghandin kényin, 11 Shuning bilen kallisi bir texsige qoyulup, shundaq boldiki, u yerdin ayrılip, 54 öz yurtigha qizning aldigha élip kélindi. Qiz buni anisining ketti we öz yurtidiki sinagogta xelqqe telim aldigha apardi. 12 [Yehyaning] muxlisliri bolsa bérishke kirishti. Buni anglighan xalayiq intayin béríp, jesetni élip depne qildi; andin béríp heyran bolushup: — Bu ademning bunchiwala Eysagha bu ishlarni xewer qildi. 13 Eysa bu danaliqi we möjize-karametliri nedin kelgendi? xewerni anglap, özi yalghuz pinhan bir jaygha 55 U peqet héliqi yaghachchining oghli kétey dep bir kémige olturup u yerdin ayrıldi. emesmu? Uning anisining ismi Meryem, Yaqup, Xalayiq buning xewirini tapqanda, etraptiki Yüsüp, Simon we Yehudalar uning iniliri sheherlerdin kéléship, uning keynidin piyade emesmu? 56 Uning singillirining hemmisi mangdi. 14 U [qırıghaqqal] chiqip ketkinide, bizning arimizdighu? Shundaq iken, uningdiki zor bir top ademlerni körüwidi, ulargha ich bu ishlarning hemmisi zadi nedin kelgendi? aghritip, ularning aghriqlirini saqaytti. 15 Kech — déyishetti. 57 Shuning bilen ular uninggha kirgende, muxlisliri uning yénigha kélép: — Bu heset-bizar bilen qaridi. Shunga Eysa ulargha chöl bir jay iken, waqitmu bir yerge béríp qaldi. mundaq dédi: — Herqandaq peyghember bashqa Xalayiqni yolgha séliwetken bolsang, andin ular yererde hörmetsiz qalmaydu, peqet öz yurti kentlerge béríp özlirige ozuq sétiwalsun, — dédi. we öz öyide hörmekke sazawer bolmaydu. 58 16 Lékin Eysa ulargha: — Ularning kétilshining Ularning iman-ishenchsizlikidin u yerde köp hajiti yoq, özünglar ulargha ozuq bérínglar, möjize körsetmidi.

14 U chagharda, Hérod hakim Eysaning nam-shöhritudin xewer téipi, 2 xizmetkarlirigha: — Bu adem chömüldürgüchi Yehya bolidu, u ölümdin tilirgen bolsa kérek. Shuning üchün mushu alahide qudretler uningda küchini körsetmekte, — dédi. 3 Hérodning bundaq déyishining sewebi, u [ögey] akisi Filipning ayali Hérodiyening wejidin Yehyani tutqun qilip, zindan'gha tashlıghanidi. 4 Chünki Yehya Hérodqa [tenbih béríp]: «Bu ayalni tartiwélishing Tewrat qanunigha xilaptur» dep kelgenidi. 5 Hérod [shu sewebtin] Yehyani öltürmekchi bolghan bolsimu, biraq xalayıqtin qorqqanidi, chünki ular Yehyani peyghember, dep bilettei. 6 Emma Hérodning tughulghan künü tebriklen'gende, ayali Hérodiyening qizi otturigha chiqip ussul oynap berdi. Bu Hérodqa bek yaqtı;

— déyishti. 18 U: — Ularni manga élip kélinglar, dédi. 19 U xalayıqnı chöplükning üstide olturushqa buyrughandin kényin, besh nan bilen ikki béliqni qoligha élip, asman'gha qarap [Xudagħa] teshekkür éytti. Andin nanlarni oshtup muxlislirığha berdi, muxlisliri xalayıqqa üleshtürüp berdi. 20 Hemmeylen yep toyundi. [Muxlislar] éship qalghan parchilarını liq on ikki séwetke tériwaldi. 21 Ozuqlan'ghanlarning sani ayallar we balilardin bashqa texminen besh ming kishi idi. 22 Arqidinla, u muxlislirini kémige olturghuzup: Özüm bu xalayıqni yolgha séliwétimen, siler angghuche déngizning qarşı qırğıhqıgha ötüp turunglar, dep buyrudi. 23 Xalayıqni yolgha séliwetkendin kényin, u dua qılısh üchün özi xilwet tagħha chiqti. Kech kirgendimu u yerde yalghuz qaldı.

24 Bu chaghda, kéme qirghaqtin xéli köp «Atisi yaki anisigha: — Men silerge yardım chaqirim yürgenidi, lékin shamal qarshi bergenüdek nersilerni alliqachan [Xudagha] yönilişidin chiqiwatqachqa, kéme dolqunlar atiwettim — désila, **6** uning ata-anisigha hörmətichide chayqılıp turatti. **25** Kéche tötinche jések wapadarlıq qılısh mejburiyiti qalmayıdu, — waqtida, u déngizning üstide méngip, muxlisliri deysiler. Buning bilen en'en'englarnı dep, terepke keldi. **26** Muxlislar uning déngizning Xudanı emrini yoqqa chiqiriwettingilar. **7** üstide méngip kéliwatqanlıqını körüp, alaqzade Ey saxtipezler! Yeshaya peyghember bergen bolup: — Alwasti iken! — dep qorqup chuqan mushu beshareti toptoghra siler toghruluq iken: sélishti. **27** Lékin Eysa derhal ulargha: — — **8** «Mushu xelq aghzida méni hörmətligini Yüreklik bolunglar, bu men, qorqmangalar! — bilen, Biraq qelbi mendin yiraq. **9** Ular manga dédi. **28** Pétrus buningha jawaben: — I Reb, bihude ibadet qılıdu. Ularning ögetken telimliri bu sen bolsang, su üstide méngip yéningha peqet insanlardın chiqqan petiwalarla, xalas». bérishimha emr qilghaysen, — dédi. **29** Kel, **10** Andın u xalayıqni yénigha chaqırıp, ulargha: — dédi u. Pétrus kémidin chüshüp, su üstide — Qulaq sélinglar hem shuni chüshininglarkı, méngip, Eysagha qarap kétiwatattı; **30** lékin **11** İnsanni napak qılıdığını aghzidan kiridighını boranning qattıq chiqiwatqanlıqını körüp emes, belki aghzidan chiqidighinidur, — dédi. **12** qorqup, sugha chöküşke bashlıdı: — Reb, Kéyin muxlisliri uning aldığa kélép: — Séning méni qutquzuwalghaysen! — dep warqırıdı. bu sözüngni Perisiyler anglap, uningdinizar **31** Eysa derhal qolını uzitip, uni tutuwaldi bolup renjigenlikini bildirmü? — dédi. **13** Lékin we uningha: — Ey ishenchi ajız bende, u mundaq jawab qayturdu: — Ershtiki Atam némishqa guman qıldığ? — dédi. **32** Ular tikmigen herqandaq ösümlük yiltizidin yulunup kémige chiqqanda, shamal toxtıdı. **33** Kémide tashlinidu. **14** Siler ulargha pisent qilmanglar; olturghanlar uning aldığa kélép sejde qılıp: ular korlargha yol bashlaydighan korlardur. — Berheq, sen Xudanı Oghlı ikensen, — Eger kor korgha yol bashlısa, her ikkisi origha déyişti. **34** Ular déngizning qarşı teripige chüshüp kétidü. **15** Lékin Pétrus uningha: ötkende, Ginnisaret yurtida [quruqluqqa] — Baya éytqan temsilni bizge chüshendürüp chiqtı. **35** U yerdiki ademler uni tonup qélép, bergeyseñ, — dédi. **16** Lékin u: — Silermu etraplıki barlıq jaylargha xewer ewetti; shuning téxiche chüshenchige érishimidinglar?! — dédi. bilen kishiler barlıq bimarlarnı uning aldığa **17** Éghizha kirgen barlıq nersilerning ashqazan élip keldi; **36** ular uningdin bimarlarning arqliq teret bolup chiqıp kétidighanlıqını héchbolmigraphanda uning tonining péshige téxi chüshenmemsiler? **18** Lékin éghizdin bolsimu qolını tegküziwélishigha yol qoyushını chiqidığını qelbtin chiqidu, insanni napak ötündi. Uningha qolını tegküzgenlerning qılıdığını shudur. **19** Chünki yaman oylar, qatilliq, zinaxorluq, buzuqcılıq, oghrılıq, yalghan guwahlıq we töhmet qatarlıqlar qelbtin chiqidu. **20** İnsanni napak qılıdighanlar mana shulardur; yuyulmigraphan qollar bilen tamaq yéyish insanni napak qilmayıdu. **21** Eysa u yerdin chiqıp, Tur we Zidon sheherlirining etrapidiki yurtlargha bardı. **22** Mana, u chet yerlerdin kelgen qananiy bir ayal uning aldığa kélép: — I Reb! Dawutning oghlı, halimgha rehim qılghaysız! Qizimgha jin chaplishiwalghaniken, qiynilip kétiwatidu! — dep uningha nida qılıp zarlıdı. **23** Lékin u ayalgha bir éghizmu jawab bermidi. Muxlisliri uning yénigha kélép: — Bu emr qilghan. **5** Lékin siler: — Herqandaq kishi

15 Bu chaghda, Tewrat ustazliridin we Perisiylerdin beziliri Yérusalémdin kélép Eysanıgaldığa bérüp: **2** — Muxlisliring némishqa ata-bowilirrimizning en'enilirige xilaplıq qılıdu? Chünki ular qollırını yumay tamaq yeydiken'ghu, — dédi. **3** Lékin u ulargha mundaq jawab berdi: — Silerchu, siler némishqa en'enimizni saqlaymız dep Xudanı emrigi xilaplıq qılısiler? **4** Chünki Xuda: «Ata-anangni hörmət qıl» we «Atisi yaki anisini haqaretlenenler ölümge mehkum qılınsın» dep emr qilghan. **5** Lékin siler: — Herqandaq kishi

ayalni yolgha salsang! Chünki u keynimizdin chüshüp, Magadan yurtining chet yerlirige egiship yalwurup nida qiliwatidu, — dédi. 24 bardi.

Emdi u jawab béríp: — Men peqet yoldin téning qoy padiliri bolghan Israil jemetidikilerge ewetilgenmen, — dédi. 25 Emma héliqi ayal uning aldigha kélip sejde qilip; — Reb, manga yardem qilghaysen! — dep yalwurdi. 26 U uningga: — Balilarning némini kichik itlarga tashlap bérish yaxshi emes, — dédi. 27 Lékin héliqi ayal: — Durus, i Reb, biraq hetta itlarmu xojayining dastixinidin chüshken uwaqlarni yeidighu, — dédi. 28 Shuning bilen Eysa uningga: — Ey xanim, ishencing küchlük iken! Tiliginingdek bolsun! — dédi. U ayalning qizi shuan saqiyip ketti. 29 Eysa u yerdin chiqip, Galiliye déngizining boyidin ötüp, taghqa chiqip olturdi. 30 Uning aldigha top-top xalayıq yighthildi. Ular tokur, qarighu, gacha, cholaq we nurghun bashqa xil késellernimu élip kélip, uning ayighi aldigha qoyushti; u ularni saqaytti. 31 Shuning bilen xalayıq gachilarning sözliyeleydighan bolghanlıqini, cholaqlarning saqayghinini, tokurlarning mangghanlıqini we qarighularning körídighan bolghanlıqini körüp, heyran boldi we Israilning Xudasini ulughlidi. 32 Andin Eysa muxlislerini yénigha chaqirip: — Bu xalayıqqa ichim aghriydu; chünki ular üch kündin béri yénimda boldi, yégüdek bir nersisimu qalmidi. 33 Ular öylirige ach qayturushni xalimaymen, yolda halidin kétishi mumkin, — dédi. 34 Muxlislar uningga: — Bu chöldे bunchiwala ademni toyghuzhudek köp nanni nedin tapimiz? — déyishti. 35 Eysa ulardin: Qanche néninglar bar? — dep soridi. — Yette nan bilen birnechche tal kichik béliq bar, — déyishti ular. 36 Buning bilen u xalayıqni yerde olturushqa buyrudi. 37 Hemmeylen toyghuche yédi; andin [muxlislar] éship qalghan parchilarни yighip yette chong séwetni toshquzdi. 38 Tamaq yégenlerning sani balilar we ayallardin bashqa tööt ming kishi idi. 39 U xalayıqni yolgha salghandin kényin, kémige

16 Emdi perisiyler bilen Saduqiylar uni sinash meqsitide yénigha kélip, uningdin bigze asmandin möjizilik bir alamet körsetseng, dep telep qilishi. 2 Biraq Eysa ulargha mundaq dédi: — Kechqurun siler qizil shepeqni körgininglarda, «Hawa ete ochuq bolidu» deysiler 3 we etigende: «Bügün boran chiqidu, chünki asmanning renggi qizil hem tutuq», deysiler. Asman renggi-royini perq ételeysiler-yu, lékin bu zamanda yüz bériwatqan alametlerni perq ételmeysiler! 4 Rezil hem zinazor bu dewr «möjizilik bir alamet»ning körüstilishini istep yürüdü. Biraq bu [dewrdirkilerge] «Yunus peyghemberde körülgen möjizilik alamet»din bashqa héchqandaq möjizilik alamet körśitmeydu. Andin u ularni tashlap chiqip ketti. 5 Muxlisliri [déngizning] u qétigha ötkinide, nan éliwéishni untughanidi. 6 Eysa ulargha: — Hoshyar bolunglar, Perisiyler bilen Saduqiylarning échitqusidin éhtiyat qilinglar, — dédi. 7 [Muxlislar] özara mulahiziliship: — Nan ekelmigenlikimiz üchün buni dewatsa kérek, — déyishti. 8 Eysa ularning néme [déyishiwatqanlıqını] bilip mundaq dédi: — Ey ishenchi ajizlar! Néme üchiün nan ekelmigenlikinglar toghrisida mulahize qilisiler? 9 Téiche chüshenmidinglarmu? Besh nan bilen besh ming kishining [toyghuzulghanlıqı], qanche séwet ozuq yighiwalghanlıqınlıqlar ésinglardın chiqtımı? 10 Yette nan bilen tööt ming kishining [toyghuzulghanlıqı], yene qanche chong séwet ozuq yighiwalghanlıqınlıqlar ésinglardın chiqtımı? 11 Siler qandaqmu méning silerge: «Perisiyler bilen Saduqiylarning échitqusidin éhtiyat qilinglar» déginimning nan togruluq emeslikini chüshenmeysiler? 12 Muxlislar shundila uning nandiki échitqudin emes, belki Perisiyler bilen Saduqiylarning telimidin éhtiyat qilishińi éytqanlıqını chüshinip yetti. 13 Eysa Qeyseriye-Filippi rayonığha kelginide, u muxlisiridin: Kishiler men Insan'oghlını kim dep bilidiken? — dep soridi. 14 Muxlisliri: —

Beziler séni chömüldürgüchi Yehya, beziler jawab qayturidi. **28** Men silerge shuni berheq Ilyas [peyghember] we yene beziler Yeremiya éytip qoyayki, bu yerde turghanlarning yaki bashqa peyghemberlerdin biri dep arisidin ölümning temini téritishtin burun bilidiken, — dep jawab berdi. **15** U ulardin: — jezmen Insan'oghnining öz padishahliqi bilen Emdi silerchu? Siler méní kim dep bilisiler? kelgenlikini köridghanlar bardur.

— dep soridi. **16** Simon Pétrus: — Sen Mesih, mengülüç hayat Xudaning Oghli ikensen, — dep jawab berdi. **17** Eysa uningha: — Bextliksen, i Yunus oghli Simon! Buni sanga ayan qilghuchi héch et-qan igisi emes, belki ershtiki Atamdur. **18** Men sanga shuni éytayki, sen bolsang Pétrusdursen. Men jamaitimni bu uyultash üstige qurimen. Uning üstidin tehtisaraning derwazilirimu ghalib kélelmeydu. (*Hadès g86*) **19** Ersh padishahliqining achquchlirini sanga tapshurimen; sen yer yüzide némini baghlisang ershtimu baghlan'ghan bolidu, sen yer yüzide némini qoyup berseng, ershtimu qoyup bérilgen bolidu, — dédi. **20** Bu sözterni éytip bolup, u muxlisirigha özining Mesih ikenlikini héchkimge tinmasliqni tapildi. **21** Shu waqittin bashlap, Eysa muxlisirigha özining Yérusalémgha kétishi, aqsaqallar, bash kahinlar we Tewrat ustazliri teripidin köp azab-oqubet tartishi, öltürülushi muqerrer bolghanliqini, shundaqla üchinchi küni tirildürülidighanliqini ayan qilishqa bashlidi. **22** Shuning bilen Pétrus uni bir chetke tartip, uni eyiblep: — Ya Reb, sanga rehim qilin'ghay! Béshinggha bundaq ishlar qet'iy chüshmeydu! — dédi. **23** Lékin u burulup Pétrusqa qarap: — Arqamgha öt, Sheytan! Sen manga putlikashangsen, séning oylighanliring Xudaning ishliri emes, insanning ishliridur, — dédi. **24** Andin Eysa muxlisirigha mundaq dédi: Kimdekim manga egishishni xalisa, özidin waz kéchip, özining kréstini kötüüp manga egeshsun! **25** Chünki öz jénini qutquzmaqchi bolghan kishi choqum jénidin mehrum bolidu, lékin men üchün öz jénidin mehrum bolghan kishi uningha érishidu. **26** Chünki bir adem pütün dunyagha ige bolup jénidin mehrum qalsa, buning néme paydisi bolsun?! U némisini jénigha tégishtsun?! **27** Chünki Insan'oghi Atisining shan-sheripi ichide perishtiliri bilen kélisch aldida turidu; we u hemme ademning öz emellirige tushluq

17 We alte kündin kényin, Eysa Pétrus, Yaqup we Yaqupning inisi Yuhananni ayrip élip, égiz bir taghqa chiqtı. **2** U yerde uning siyaqi ularning köz aldidila özgirip, yüzi quyashtek parlidi, kiyimliri nurdek ap'aq bolup chaqnidi. **3** We mana, [muxlislargha] Musa we Ilyas [peyghemberler] uning bilen sözlisiwatqan halda köründi. **4** Shuning bilen Pétrus Eysagha: — I Reb, bu yerde bolghinimiz némidégen yaxshi! Xalisang, birini sanga, birini Musagha, yene birini Ilyasqa atap bu yerge üch kepe yasayli! — dédi. **5** Uning gépi tügimeyla, mana nurluq bir bulut ularni qapliwaldi. Mana, buluttin: «Bu Méning söyümlük Oglumdur, Men uningdin xurseenmen. Uningha qulaq sélinglar!» dégen awaz anglandi. **6** Muxlislar buni anglap özlirini yerge tashlap düüm yétip wehimige chüshti. **7** Biraq Eysa kélép, ulargha qolini tegküzip: Qopunglar, qorqmanglar, — dédi. **8** Ular beshini kötüüp qariwidi, Eysadin bashqa héchkimni körmidi. **9** Taghdin chüshuwétip, Eysa ulargha: — Insan'oghi ölümdin tirildürülmigüche, bu alamet körünüshni héchkimge éyt manglar, — dep tapildi. **10** Andin muxlisliri uningdin: — Tewrat ustazliri néme üchün: «Ilyas [peyghember Mesih kélishtin] awwal qaytip kélishi kérek» déyishidu? — dep sorashti. **11** U ulargha jawaben: — Ilyas [peyghember] derweqe [Mesichtin] awwal kélidu, hemme ishni ornigha keltüridu. **12** Emma men silerge shuni éytip qoyayki, ilyas alliqachan keldi, lékin kishiler uni tonumidi, belki uningha xalighanche muamile qildi. Shuningha oxhash, Insan'oghlimu ularning qollırıda azab chékish aldida turidu, — dédi. **13** Shu chaghda muxlislar uning chömüldürgüchi Yehya toghrisida sözlewatqanlıqını chüshendi. **14** Ular xalayıqning yénigha barghinida, bir kishi uning aldigha kélép, tizlinip: **15** Reb, oghlumgha ichingni aghritqaysen! Chünki

uning tutqaqlıq késili bar bolghachqa, zor chaqirip, uni otturida turghuzup, mundaq azab chékiyatidu; chünki u daim otning dédi: **3** — Men silerge shuni berheq éytip yaki suning ichige chüshüp kétidu. **16** Uni qoyayki, öz yolunglardin yénip, kichik balilardek muxlisliringgha élip kelgenidim, saqytalmidi, sebiy bolmisanglar, ersh padishahliqigha hergiz — dédi. **17** Eysa jawaben: — Ey étiqadsız we kirelmeysiler. **4** Emdi kim özini bu kichik tetür dewr, siler bilen qachan'ghiche turay?! balidek kichik péil tutsa, u ersh padishahliqida Men silerge yene qachan'ghiche sewr qilay? eng ulugh bolidu. **5** Bundaq kichik bir — Balini aldimgha élip kélinglar — dédi. **18** balini méning namimda qobul qilsa, u méni Shuning bilen Eysa [jin'gha] tenbih bériwidi, qobul qilghan bolidu. **6** Lékin manga étiqad jin balidin chiqip ketti, balimu shuan saqaydi. qilghan bundaq kichiklerdin birini [gunahqa] **19** Kéyin, Eysa ayrim qalghanda, muxlislar putlashturghan herqandaq ademni, u boynigha uning yénigha kélip: — Biz néme üchün yoghan tügmen téshi ésilghan halda déngizning jinni qoghliwételmiduq? — dep sorashti. **20** tégige chöktürüwétılını ewzel bolatti. **7** U ulargha: — Ishenchinglar bolmighanlıqi Insanni gunahqa putlashturidighan ishlar üchün. Men silerge shuni berheq éytip qoyayki, tüpeylidin bu dunyadikilerning haligha way! silerde qicha uruqidek zerriche ishencə bolsila, Putlashturidighan ishlar muqerrer bolidi; lékin siler awu taghqqa: «Bu yerdin u yerge köch» shu putlashturghuchi ademning haligha way! **8** désenglar, köchidu; shundaqla silerge mumkin bolmaydighan héch ish bolmaydu. **21** Biraq, bundaq jinlarni dua qilish we roza tutush bilen bolmisa heydigili bolmaydu — dédi. **22** Ular Galiliye ölkiside aylinip yürginide, Eysa ulargha: — Insan'oghli [satqunluqtin] insanlarning qoligha tapshurulidi; **23** ular uni öltüridu, lékin üchinchi küni u tirilidi, — dédi. Buni anglap muxlislar éghir ghem-qayghuga chömüp ketti. **24** Andin ular Kirgining ewzeldur. (*Geenna g1067*) **10** — Bu Kepernahum shehirige kelginide, [ibadetxana] sebiy kichiklering héchbirigimu sel qarashtin «ikki draqma» [béjini] yighthuchilar Pétrusning hézi bolunglar. Chünki shuni silerge éytayki, yénigha kélip: — Ustazinglar «ikki draqma»ni ularning ershtiki perishtiliri ershtiki Atamning tölemdi? — dep soridi. **25** Töleydu, — dédi jamalini herdaim körüp turidi. **11** Chünki Pétrus. Lékin u öye kirgishigila, téxi bir néme Insan'oghli halaketke azghanlarni qutquzghili démestila Eysa uningdin: — Simon, séningche keldi. **12** Qandaq qaraysiler? Birawning yüz tuyaq bu dunyadiki padishahlar kimlerdin baj alidu? qoyi bolup, uningdin biri ézip toptin chüshüp Öz perzentliridim, yaki yatlardinmu, — dep qalsa, u toqsan toqquz qoyni taghlarga qoyup soridi. **26** Pétrus uninggha: Yatlardin, — déwidi, qoyup, héliqi azghan qoyini izdeydighu? **13** We Eysa uningha: — Undaqta, perzentler [bajdin] eger uni tépiwalsa, men silerge shuni berheq xaliy bolidu. **27** Biraq [baj yighthuchilargha] éytip qoyayki, u qoy üchün bolghan xushalliqi putlikashang bolmaslıqımız üchün, déngizgha azmighan toqsan toqquziningkidin zor bolidu. bérif qarmaqni tashla. Tutqan birinchi béliqni **14** Shuninggha oxhash, bu sebiy kichiklering élip, aghzini achsang, töt draqmiliq bir tengge herqandiqining halaketke ézip qélishi ershtiki pul chiqidu. Uni élip men we sen ikkimizning Atanglarning iradisi emestur. **15** — Emdi eger [béji] üchün ulargha ber, — dédi.

18 Bu chaghda, muxlislar Eysanı yénigha kélép: Ersz padishahlıqıda kim eng ulugh? — dep soridi. **2** Eysa yénigha kichik bir balini

qérindishing sanga ziyan sélip gunah qilsa, uning yénigha bérif ikkinglar xaliy chaghda sewenlikini körtsit qoy. Qérindishing sözüngni anglisa, uni [ézishtin] qayturuwalghan bolisen.

16 Lékin anglimisa, yene bir-ikki [guwahchini] yüz bergenlikini körgen bashqa chakarlar élip, uning yénigha barghin. Shundaq qilip, intayin azablinip xojisining aldiga béríp, hemme ish ikki-üch guwahchingin sözi bilen ehwalni bashtin-axir sözlep bériptu. **32** qilinsun. **17** Lékin eger [qrindishing] ularning Buning bilen xojisi héliqi chakarni chaqirtip: sözigmü qulaq salmisa, ehwalni jamaetke «Ey rezil chakar! Manga yélin'ghanliqning yetküzüp éytqin. Eger u jamaettikilerge qulaq üchün shunche köp qerzingning hemmisini salmisa, uni yat ellik yaki bajgir qatarida kechürdüm. **33** Men sanga ich aghritqinimdek, körünglar. **18** Men silerge shuni berheq éytip senmu chakar buradiringge ich aghritishingha qoyayki, siler yer yüzide némini baghlisanglar, toghra kelmemdu?!» deptu. **34** Buning bilen ershtimu shu baghlan'ghan bolidu we siler xojisi ghezeplinip uni pütün qerzini tölep yer yüzide némini qoyup bersenglar, ershtimu bolghuche adem qiyinighuchi gundipaylarning qoyup bérilgen bolidu. **19** Men yene shuni silerge qolda turushqa tapshurup bériptu. **35** berheq éytip qoyayki, yer yüzide aranglardin Shuninggha oxhash, eger herbiringlar ikkisi özliri tiligen bir ish togruluq qelbi öz qrindashliringlarni chin dilinglardin bir bolup herqandaq nersini tilep dua qilsa, kechürmisenglar, ershtiki Atamu silerge ershtiki Atam ularning tilikini ijabet qilidu. oxhash muamile qilidu.

20 Chünki ikki yaki ücheylen méning namim bilen qeyerde yighilghan bolsa, men shu yerde ularning arisida bolimen. **21** Andin Pétrus uning aldiga kélip: — I Reb, qrindishimning manga ziyan sélip ötküzgen qanche qétimliq gunahini kechürüşüm kérek? Yette qétimmu? — dédi. **22** Eysa uningha mundaq dédi: —Men sanga shuni éytip qoyayki, yette qétim emes, yetmish hesse yette qétim! **23** Ersh padishahlıqı chakarlari bilen hésab-kitab qilmaqchi bolghan bir padishahqa oxshaydu. **24** Hésab-kitabni bashlighinida, uningha on ming talant pul qerzdar bolghan bir chakar keltürülüptu. **25** Chakarning tölgüdek héchnersisi bolmighachqa, xojisi chakarning özini, xotun bala-chaqisi we bar-yoqini sétip, qerzini töleshini buyruptu. **26** Shunga chakar uning aldida yerge yiqlip bash urup: «Xojam, manga kengchilik qilgayla, men pütün qerzimni choqum töleymen» dep yalwuruptu. **27** Chakarning xojisi uningha ich aghritip, uni qoyup béríp, qerzini kechürüm qiliptu. **28** Lékin chakar u yerdin chiqip, özige yüz dinar qerzdar bolghan yene bir chakar buradırını uchritiptu. Uni tutuwélip, boynini boghup turup: «Qerzni töle!» deptu. **29** Buning bilen bu chakar buradırı yerge yiqlip uningdin: «Manga kengchilik qil, qerzni choqum qayturimen» dep yalwuruptu. **30** Lékin u unimaptu we: «Pütün qerzni tölimigüche zindanda yatisen» dep uni zindan'gha tashlitiptu. **31** Bundaq ishning

19 Shundaq boldiki, Eysa bu sözlerni éytip bolghandin kéyin, Galiliye ölkisidin ayrılip, Yehudiye ölkisining chet yerlirige, yeni Iordan deryasining u qétidiki yurtlargha bardı. **2** Top-top ademler uningha egiship kelgen bolup, u ularnı shu yerdila saqaytti. **3** Emđi bezi Perisiyler uning yénigha kélip uni qultaqqqa chüshürüş meqsiteide uningdin: — Bir ademning herqandaq sewebtin ayalını qoyuwétishi Tewrat qanunigha uyghunmu? — dep soridi. **4** Shuning bilen u jawaben mundaq dédi: — [Tewrattin] shuni oqumidinglarmu, muqeddemde insanlarnı Yaratuchi ularnı «Er we ayal qilip yaratti» we **5** «Shu sewebtin er kishi ata-anisidin ayrılidu, ayalı bilen birliship ikkisi bir ten bolidu». **6** Shundaq iken, er-ayal emđi ikki ten emes, belki bir ten bolidu. Shuning üchün, Xuda qoshqanni insan ayrimisun. **7** Perisiyler uningdin yene: — Undaqta, Musa [peyghember] néme üchün [Tewrat qanunida] er kishi öz ayalığha talaq xétini bersila andın uni qoyuwétishke bolidu, dep buyrughan? — dep sorashti. **8** U ulargha: — Tash yürekliklardin Musa [peyghember] ayalliringlarnı talaq qilishqa ruxset qilghan; lékin alemning bashlimida bundaç emes idi. **9** Emđi shuni silerge éytip qoyayki, ayalını buzuqluqtin bashqa birer seweb bilen talaq qilip, bashqa birini emrige alghan herqandaq kishi zina qilghan bolidu. **10** Muxlislar uningha: — Eger er bilen ayali otturisidiki ehwal shundaq

bolsa, undaqtı öylenmeslik yaxshi iken, — dédi. nisbeten hemme ish mumkin bolidu, — dédi. **11** U ulargha: — Bu sözni hemmila adem emes, **27** Buning bilen Pétrus uningdin: — Mana, biz peqet nésip qilin'ghanlarla qobul qilalaydu. **12** hemmidin waz kéchip sanga egeshstuq! Biz Chünki anisining baliyatqusidin tughma bezi buning üçün némige érishiimiz? — dep soridi. aghwatlar bar; we insan teripidin axta qilin'ghan **28** Eysa ulargha mundaq dédi: — Men silerge bezi aghwatlarlu bar; we ersh padishahliqi shuni berheq éytip qoyayki, alemdiki hemme üçün özini aghwat qilghanlarlu bar. Bu sözni qaytidin yéngilan'ghinida, Insan'oghli shanlıq qobul qilalaydighanlar qobul qilsun! — dédi. **13** textile olturghan waqtida, manga egeshken Qolungni tegküziip dua qilghaysen dep, beziler kichik balilirini uning aldigha élip keldi. Biraq muxlislar élip kelgenlerni eyiblidı. **14** Emma Eysa: — Balilar méning aldimgħa keltürülsun, ularni tosmanglar. Chünki ersh padishahliqi del mushundaqlargħa tewedur, — dédi. **15** We qollirini ulargha tegküzgħendin kényin, u u yerdin ayrıldi. **16** Mana, bir kūni birsi uning aldigha kélip: — Ustaz, men qandaq yaxshi ishni qilsam, menggħiuk hayatqa érishiimen? — dep soridi. (**aiōnios g166**) **17** U uningħha: — Némishqa mendin yaxshiliq toghrisida soraysen? «Yaxshi bolghuchilar» bolsa peqet birila bar. Emma hayatliqqa kirimen déseng, emrlerge emel qil, — dédi. **18** Qaysi emrlerge deySEN? — dep soridi u. Eysa uningħha: — «Qatilliq qilma, zina qilma, oghriliq qilma, yalghan guwahliq berme, **19** ata-anangħha hörmet qil we qoshnangni özüngni söygendek söy» — dédi. **20** Yash yigit uningħha: — Bularning hemmisige emel qilip kéliwatiġen. Emđi manga yene néme kem? — dédi. **21** Eysa uningħha: — Eger mukemmell bolushni xalisang, bérip bar-yoqungni sétip, pulini kembegħħellerge bergen. Shuning bilen ershte xezineng bolidu. Andin kélip manga egeshkin, — dédi. **22** Yigit mushu sözni anglap, qayghugħa chömüp u yerdin kétip qaldi. Chünki uning mal-mülki nahayiti köp id. **23** Eysa muxlislirığħa: — Men silerge shuni berheq éytip qoyayki, baylarning ersh padishahliqiga kirishi teslikti bolidu. **24** We yene shuni silerge éytayki, töginig yingnining közidin ötüşi bay ademming Xudaningu padishahliqiga kirishidin asandur! — dédi. **25** Muxlislar buni anglap intayin bek heyran bolushup: — Undaqta, kim nijatqa érisheleydu? — dep sorashti. **26** Emma Eysa ulargha qarap: — Bu ish insan bilen wujudqa chiqishi mumkin emes, lékin Xudagħa

siler on ikki textte olturup, Israillarning on ikki qebilisige höküm chiqirisiler. **29** Méning namim dep öyler, aka-uka, acha-singil qérindashliri, ata-anisi, ayali, baliliri yaki yer-zéminlardin waz kechkenleming hemmisi ulargha yüz hesse artuq érishiħu we menggħiuk hayatqa miras bolidu. (**aiōnios g166**) **30** Lékin shu chaghda nurghun alđida turghanlar arqigha ötidu, nurghun arqida turghanlar aldigha ötidu.

20 — Chünki ersh padishahliqi bir yer igisige oxshaydu. Igisi üzümzarlıqida ishleshke ademlerni yallash üçün tang seherde sirtqa chiqiptu. **2** U ishlemħiħ bilen künlükü üçün bir kümüş dinardin bérishke kélisħip, ularni üzümzarliqigha ewetiptu. **3** Saet toqquzlarda u yene sirtqa chiqip, bazarda bikar turghan bashqa kishilerni körüptu. **4** Ulargħa: «Silermu üzümzarliqimħa béringħar, heqqingħargħa tégishlikini bérímen» — deptu. **5** Ular üzümzarliqqa béríptu. Chüsħte we saet üchtimu u yene chiqip yene shundaq qiliptu. **6** Lékin [kechqurun] saet beshlerde chiqqanda u yerde turghan yene bashqilarni körüp, ulardin: «Néme üçün bu yerde kün boyi bikar turisiler?» dep soraptu. **7** Ular: «Bizni héchkim yallimidi» dep jawab qayturuptu. U ulargha: «Undaqta, silermu üzümzarliqimħa bérip ishlengħar» — deptu. **8** Kech bolghanda, üzümzarliq igisi għojidarigha: «Ishlemħiħerni chaqirip, eng axirida kelgenlerdin bashlap eng awwal kelgenlergħiċċe hemmisining ish heqqini ber» deptu. **9** Awwal kechqurun saet besħte ishqqa kelgenler kélip, herbiri bir kümüş dinardin élīptu. **10** Eng awwal yallap kélin'genlerning nöwiti kelgħende, ular: Téximu köp ish heqqi alimizghu, dep oylišiptu; biraq ularmu bir kümüş dinardin élīptu. **11** Ular ish heqqini alghini bilen yer igisidin aghrinip: **12** «Bu

axirda kelgenler peqet bir saetla ishlidi, biraq bolushni xalisa, silerning xizmitinglarda siz ularni kün boyi japaliq we qattiq issiqni bolsun; 27 we kim aranglardikilerning aldinqisi chekken bizler bilen barawer hésablıdingizghu, bolushni xalisa, silerning qulunglar bolsun. 28 dep ghudurishiptu. 13 Lékin [yer igisi] Insan'oghlimu derweqe shu yolda köpchilik ularning birige jawab qayturup: «Burader, sanga xizmitimde bolsun démey, belki köpchilikning naheqliq qilghinim yoq! Sen bilen bir kümüş xizmitide bolay we jénimni pida qilish bedilige dinargha kéléshmigenmiduq? 14 Heqqinqni nurghun ademlerni hörlükke érishtürey dep élip qaytip ketkin. Bu axirda kelgen'gimu keldi. 29 Ular Yérixo shehiridin chiqqanda, zor sanga oxshash bergüm bar. 15 Özümningkini bir top ademler uningha egiship mangdi. 30 We özüm bilgenche ishlitish hoququm yoqmu? mana, yol boyida olturghan ikki ema Eysaning Séxiy bolghanlıqimha közüng qiziriwatamdu? u yerdin ötüp kétiwatqinini anglap: — I Reb, 16 Shundaq qilip «Aldida turghanlar arqığha Dawutning oghli, bizge rehim qilghaysen, — dep ötidu, arqida turghanlar aldigha ötidu»; chünki towlidi. 31 Köpchilik ularni «Ün chiqarmanglar!» chaqirilghanlar köp, emma tallan'ghanlar az dep eyiblidı. Lékin, ular: — Ya Reb, i Dawutning bolidu. 17 Eysa Yérusalémgha chiqiwétip, yolda oghli, bizge rehim qilghaysen! — dep téximu on ikki muxlisini bir chetke tartip, ulargha qattiq towlidi. 32 Eysa qedimini toxtitip, mundaq dédi: 18 — Mana biz hazır Yérusalémgha ularni chaqirip: — Siler üchün néme ish qilip chiqip kétiwatimiz. Insan'oghli bash kahinlar bérishimni xalaysiler? — dep soridi. 33 Ya we Tewrat ustazlirigha tapshurulidu. Ular uni Reb, közlirimiz échilsun! — déyishti ular. 34 ölümge mehkum qilidu 19 andin uni mesxire Eysa ulargha ich aghritip, qolini ularning qilip, qamchilap we kréstleshke yat elliklerge közlinige tegküziwidi, közlini shuan eslige kélip tapshuridu. Lékin u üchinchi künü qayta tirilidu. körnidighan boldi; ular derhal uningha egiship 20 Shu chaghda, Zebediyning oghullirining mangdi.

anisi ikki oghlini élip, Eysaning aldigha kélip uningdin bir ishni telep qilmaqchi bolup sejde qildi. 21 Néme teliping bar? — dep soridi u. Ayal uningha: — Shuni emr qilghaysenki, séning padishahliqingda bu ikki oglumdin biri ong yéningda, biri sol yéningda oltursun, — dédi. 22 Eysa ulargha jawaben: — Siler néme telep qiliwatqininglarni bilmeywatisiler. Men ichishke temshelgen qedejni ichelemsiler? — dédi. Ichelyemiz, — déyishti ular. 23 U ulargha: — Siler heqiqetenmu méning qedehimdin ortaq ichisiler. Biraq ong yaki sol yénimda olturush nésiwisi méning ixtiyarimda emes, belki Atam kimlerge teyyarlighan bolsa, shulargha nésip bolidu. 24 [Qalghan] on muxlis buningdin xewer tapqanda, ikki qérindishidin xapa boldi. 25 Lékin Eysa ularni yénigha chaqirip, mundaq dédi: — Silerge melumki, elli diki hökümranlar qol astidikidikiler üstidin buyruqwazlıq qilip hakimiyet yürgüzidu, we ularning hoquqdarlari ularni xojayinlarche idare qilidu. 26 Biraq silerning aranglarda shundaq bolmisun; belki silerdin kim üstün

21 Ular Yérusalémgha yéqinliship, Zeytun téghining étikidiki Beyt-Fagi yézisigha kelginide, Eysa ikki muxlisigha munularni tapilap aldin ewetti: 2 — Siler udulunglardiki yézigha béringlar. Barsanglarla, baghlaqliq bir éshek we uning yénidiki bir texeyni körisiler. 3 Ularni yéship aldimgha yétilep kélinglar. 4 Eger birsti silerge bir néme dése, «Rebning bulargha hajiti chüshti» denglar, u derhal ularni qoyup bérider. 5 Bu pütün weqe peyghember arqılıq éytılghan munu sözlerini emelge ashurush üchün boldi: — 6 «Zion qizightha éytinglar: — Mana, Padishahing kéliwatidu, Kemter-mömin bolup, minip bir éshekke, Boyunturuqluq éshekning texiyige, Kéliwatidu yéningha séning». 7 Emdi héliqi ikki muxlis bérip Eysaning tapilighinidek qildi. 8 Éshek bilen texeyni yétilep kélip, üstige yépincha-chapanlirini saldi we u üstige mindi. 9 Emdi top-top kishiler yépincha-chapanlirini yolgha payandaz qilip saldi; yene bir qismi derex shaxlirini késip yolgha yayatti.

bolghay! Perwerdigarning namida kelgüchige ishenchinglar bolsila, shulargha érishisiler, dédi. mubarek bolsun! Ershielada teshekkür- **23** U ibadetxana hoylilirigha kirkendin keyin, hosannalar oqulsun!» — dep warqirishatti. **10** U kishilerge telim bériwatqanda, bash kahinlar we Yérusalémgha kirkende, pütkül sheher lerzige aqsaqallar uning aldigha kélép: — Sen qiliwatqan keldi. Kishiler: — Bu zadi kimdu? — déyishetti. bu ishlarni qaysi hoquqqa tayinip qiliwatisen? **11** Xalayiq: — Bu Galiliye ölkisidiki Nasaretlik Sanga bu hoquqni kim bergen? — dep sorashti. peyghember Eysa, dep jawab bérishetti. **12** **24**Eysa ulargha jawab béríp: — Men awwal silerge Emdi Eysa ibadetxana hoylilirigha kirip, u bir soal qoyay. Eger siler jawab bersenglar, yerde élim-sétim qiliwatqanlarning hemmisini menmu bu ishlarni qaysi hoquqqa tayinip heydep chiqardi. Pul téigkeitkühilerning qiliwatqanlıqimni éytimen. **25** Yehya yürgüzgen shirelirini we paxtek-kepter satquchilarining chömüldürüş nedin kelgen? Ershtinmu, yaki orunduqlirini örüp, **13** ulargha: — [Muqeddes insanlardinmu? — dep soridi. Ular özara yazmilarda] [Xudaning]: «Méning öyüm dua- mulahize qiliship: — Eger «Ershtin kelgen» tilawetxana dep atilidu» dégen sözi pütlügen; dések, u bizge: «Undaqta, siler néme üchün lékin siler uni bulangchilarining uwisigha uninggha ishenmidinglar?» deydu. **26** Eger: aylanduruwapsiler! — dédi. **14** Ibadetxana «Insanlardin kelgen» dések, xelqtin qorqımız, hoylilirida bolghanda qarighu we tokurlar chünki ular hemmisi Yehyani peyghember uning aldigha keldi, u ularni saqaytti. **15** Lékin dep bilidu — déyishti. **27** Buning bilen, ular bash kahinlar bilen Tewrat ustazliri uning Eysagha: Bilmeymiz, — dep jawab bérishti. — yaratqan möjizilirini körüp we balilarining Undaqta, menmu bu ishlarni qaysi hoquqqa ibadetxanida: «Dawutning oghligha hosanna- tayinip qiliwatqanlıqimni éytmaymen, — dédi teshekkürler bolghay!» dep towlighinini anglap u ulargha. **28** Emdi bu ishqä qandaq qaraysiler? ghezeplendi. **16** Ular uninggha: — Bu balilarining Bir ademning ikki oghli bar iken. U birinchi néme dewatqanlıqini anglawatamsen? — oghlining yénigha kélép: «Oghlum, bugün dep soridi. U ulargha: — Anglawatimen! üzümzarlıqimha béríp ishligin» deptu. **29** Siler [muqeddes yazmilardin] shuni oqup «Barmaymen» deptu u, lékin keyin pushayman baqmighanki, «Özüngge kichik balilar we qilip yenila bériptu. **30** U ikkinchi oghlining bowaqlarning tilliridin medhiye sözlirini yénigha kélép uningghimu shundaq deptu. mukemmel qilding» dédi. **17** Andin u ulardin U: «Xop epəndim, baray» deptu-yu, lékin ayrılip, sheherdin chiqip Beyt-Aniya yézisigha barmaptu. **31** Bu ikkiyenlenning qaysisi atisining béríp, shu yerde qondi. **18** Emdi seherde, iradisini ada qilghan bolidu? — Birinchi oghli, sheherge qaytip kétiwatqanda, uning qorsiqi — dep jawab berdi ular. Eysa ulargha mundaq achqanidi. **19** U yol boyidiki bir tüp enjür derixini körüp, uning yénigha bardi. Lékin derextin yopurmaqtin bashqa héch nerse tapalmay, uninggha qarap: — Hazirdın bashlap sendin mengü méwe bolmisun! — déwidi, enjür derixi shuan qurup ketti. (**aión g165**) **20** Muxlislar buni körüp teejüpliniip: — Enjür derixi némanche bilen pahishiler uninggha ishendi. Siler tézla qurup ketti! — dédi. **21** Eysa ulargha buni körüp turup, hetta kényinki waqitlarda jawab berdi: — Men silerge shuni berheq étyp yoluglardin pushayman qilmay uninggha qoyayki, eger héch guman bolmay ishenchinglar ishenmidinglar. **33** Yene bir temsilni anglanglar: bar bolsa, enjür derixide bolghan ishlar bolupla Bir yer igisi bir üzümzarlıq berpa qilip, qalmay, belki siler hetta bu taghqa: «Bu yerdin etrapini chitlaptu. U uningda bir sharab kötürülp déngizgha tashlan!» désenglar, u kölchiki qéziptu we bir közet munari yasaptu. shundaq bolidu. **22** Dua qilip némini tilisenglar, Andin u üzümzarlıqni baghwenlerge ijarige

bérip, özi yaqa yurtqa kéiptu. **34** Üzüm bordaq mallirim soyuldi, hemme nerse teyyar. pesli yéqinlashqanda, özige téigkeitlik hosulni Ziyapetke merhemet qilghay, deydu, dep éliwélish üchün qullirini baghwenlerning éytinglar, — deptu. **5** Biraq ular teklipini yénigha ewetiuptu. **35** Lékin baghwenler qullirini étibargha almay, birlsi étizliqigha ketse, yene tutup, birini dumbalaptu, birini öltürüwétiptu, biri sodisigha kéiptu. **6** Qalghanliri bolsa yene birini chalma-kések qiliptu. **36** U [padishahning] chakarlrini tutuwélip, xorlap yene bir qétim aldinqidinmu köp qullirini öltürüwétiptu. **7** Padishah buni anglap qattiq ewetiuptu, biraq baghwenler ulaghimu oxshash ghezeplinip, eskerlirini chiqirip, u qatillarni muamile qiliptu. **37** Axirda, u «Oghlumnighu yoqitip, ularning shehirige ot qoyuwétiptu. hörmət qilar» dep, oghlini ewetiuptu. **38** Lékin **8** Andin u chakarlririga: «Toy ziyapiti teyyar baghwenler oghulni körüp, özara: «Bu bolsa boldi, lékin chaqirilghanlar [méhmanlıqqa] mirasxor; kelinglar, uni öltürüwétip mirasini munasip kelmedi. **9** Emdi siler acha yollargha igiliwalayli» déyishiptu. **39** Shuning bilen ular bérip, udul kelgen ademlerning hemmisini uni tutup üzümzarliqning sirtigha tashlap toy ziyapitige teklip qilinglar» deptu. **10** öltürüwétiptu. **40** Emdi üzümzarliqning igisi Buning bilen chakarlar yollargha chiqip, kelgende, shu baghwenlerni qandaq qilar? yaxshi bolsun, yaman bolsun, udul kelgenlikli **41** Ular uningha: — Bu rezil ademlerni ademlerning hemmisini yighip ekeptu. Toy wehshiylık bilen yoqitidu. Üzümzarlıqni bolsa soruni méhmanlar bilen körüşkili kirgende, u yerde bashqa baghwenlerge ijarige bérividu, — dep ziyapet kiyimi kiymigen bir kishini körüptü. **12** jawab bérishi. **42** Eysa ulardin soridi: — Padishah uningdin: «Burader, ziyapet kiyimi Muqeddes yazmilardiki munu sözlerni oqup kiymey, bu yerge qandaq kirding?» dep soraptu, baqmighanmusiler?: — «Tamchilar tashliwetken biraq u kishi jawab bérelmey qaptu. **13** Padishah tash bolsa, Burjek téshi bolup tiklendi. Bu ish chakarlririga: «Uni put-qolliridin baghlap, Perwerdigardindur, Bu közimiz aldida karamet téshidiki qarangghuluqqqa achiqip tashlanglar! bir ishtur». **43** Shu sewebtin silerge shuni U yerde yığha-zarlar kötürlüldü, chishliri éytip qoyayki, Xudaning padishahlıqi silerdin ghuchurlaydu» deptu. **14** Chünki chaqirilghanlar tartiwélinip, uningha muwapiq méwilerni köp, lékin tallan'ghanlar azdur. **15** Buning bérividighan bashqa bir elge ata qilinidu. **44** bilen Perisiyler u yerdin chiqip, qandaq qilip Bu «tash»qa yiqlghan kishi pare-pare bolup uni öz sözi bilen tuzaqqa chüshürüş heqqide kétidu; lékin bu tash herkimning üstige chüshse, meslihetleshti. **16** Ular muxlisirini Hérodning uni kukum-talqan qiliwéti. **45** Bash kahinlar terepdarlıri bilen bille uning yénigha ewetiip: — we Perisiyler uning éytqan temsillirini anglap, Ustaz, silini semimiy adem, kishilerge Xudaning ularni özlirige qaritip éytqanlıqını chüshendi. **46** yolini sadıqlıq bilen ögitip kéliyatidu we Uni tutush yolını izdigen bolsimu, lékin xalayıq ademlerge qet'iy yüz-xatire qilmay héchkimge uni peyghember dep qarighachqa, ulardin yan basmaydu, dep bilimiz. **17** Qeni, qandaq qorqushti.

22 Eysa ulargha yene temsiller bilen mundaq dédi: **2** Ersh padishahlıqi xuddi öz oghli üchün toy ziyapitini teyyarlıghan bir padishahqa oxshaydu. **3** U chakarlrini toy ziyapitige teklip qilin'ghanlarnı chaqirishqa ewetiuptu, lékin ular kéléşke unimaptu. **4** U yene bashqa chakarlrini ewetip, ulargha tapilap: «Chaqirilghanlarga: — Mana, men ziyapitimni teyyar qildim; méning torpaqlirim,

Qeyserning heqqini Qeyserge, Xudaning heqqini — Mesih toghrisida qandaq oylawatisiler? U Xudagha tapshurunglar, — dédi. 22 Ular bu kimming oghli? — dep soridi. Dawutning oghli, sözni anglap, heyran bolup qélishti-de, uning — déyishti ular. 43 U ulargha mundaq dédi: yénidin kétip qaldı. 23 Shu küni, «Ölgenler Undaqta, néme üchün [Zeburda] Dawut uni tirilmeydu» deydighan Saduqiyalar uning aldığa Rohta «Rebbim» dep atap, — 44 «Perwerdigar kélip qistap soal qoydi: 24 — Ustaz, Musa méning Rebbime éyttiki: — «Men séning [peyghember Tewratta]: «Bir kishi perzentsiz düshmenliringni ayighing astida dessetküche, ölüp ketse, uning aka yaki inisi tul yenggisini Ong yénimda olтурghin!» — deydu? 45 Dawut emrige élip, qérindishi üchün nesil qaldurushi [Mesihni] shundaq «Rebbim» dep atighan tursa, lazim» dep tapilighan. 25 Burun arimizda emdi u qandaqmu Dawutning oghli bolidu? 46 yette aka-uka bar idi. Chongi öylen'gendif We héchkim uningha jawaben bir éghizmu söz kényin ölüp ketti. Perzent körmigenliktin, qayturalmudi; shu kündin étibaren, héchkim ayalini ikkinchi qérindishining emrige qaldurdi.

26 Biraq ikkinchisidiki ehwalmu uningkige oxshash boldi, andin bu ish üchinchiside takı yettinchi qérindashqiche oxshash dawamlashti. 27 Axirda, u ayalmu ölüp ketti. 28 Emdi tirilish künide bu ayal yette aka-ukining qaysisining ayali bolidu? Chünki uni hemmisi emrige alghan-de! 29 Eysa ulargha mundaq jawab berdi: — Siler ne muqeddes yazmilarne ne Xudaning qudritini bilmigenliktingar üchün azghansiler. 30 Chünki ölümdin tirilgende insanlar öylenmeydu, erge tegmeydu, belki Xudaning ershtiki periştilirige oxshash bolidu. 31 Emdi ölümdin tirilish mesilisi heqqide Xudaning silerge éytqan: 32 «Men Ibrahim, Ishaq we Yaquplarning Xudasidurmen!» dégen shu sözini oqumidinglarmu? Xuda ölüklerning emes, belki tiriklerning Xudasidur!. 33 Bu sözni anglichehan xelq uning telimidin heyranuhes qélishti. 34 Perisiyler uning Saduqylarning aghzini tuwaqlighanlıqını anglap, bir yerge jem bolushti. 35 Ularning arisidiki bir Tewrat-qanun ustazi uni sinash meqsitide uningdin: 36 — Ustaz, Tewrat qanunidiki eng muhim emr qaysi? — dep qistap soridi. 37 U uningha mundaq dédi: — «Perwerdigar Xudayingni pütün qelbing, pütün jéning, pütün zéhning bilen söygin» 38 — eng ulugh, birlinchi orunda turidighan emr mana shu. 39 Uningha oxshaydighan ikkinchi emr bolsa «Qoshnangni özüngni söygendek söy». 40 Pütün Tewrat qanuni we peyghemberlerning sözliri bu ikki emrige ésilghan halda mangidu. 41 Perisiyler jem bolup turghan waqitta, Eysa ulardin: 42

23 Bu sözlerdin kényin, Eysa top-top xalayiqqa we muxlisirigha mundaq dédi: 2 — Tewrat ustazliri we Perisiyler Musa peyghemberning [höküm chiqirish] ornida olтурghan bolidu. 3 Shunga, ularning silerge éytqan hemme sözlirige köngül qoyup, dégenlerini qilinglar. Lékin ularning qilghanliridek qilmanglar; chünki ular özlirining déginige özliri emel qilmaydu, 4 Belki ular kötürelmegüdekké éghir yükterni baghlap ademlerning zimmisige artip qoyidu. Emma özliri bu yükterni kötürushke birmu barmiqini midirlitishni xushyaqmuydu. 5 Ular hemme emellirini insanlarga közköz qilish üchünla qılıdu; chünki ular «ayet qapliri»ni keng qılıp chigiwélip, tonlirining chuchilirini uzun sanggilitip qoyidu; 6 ular ziyanetlerde törde, sinagoglarda aldinqi orunlarda olturnushqa, 7 bazarlarda kishilerning ulargha bolghan [uzun] salamlırigha we özlirini «Ustaz, ustaz» dep atashlirigha amraq kéliodu. 8 Biraq siler bolsanglar «Ustaz» dep atilishni qobul qilmanglar; chünki silerning yalghuz birla ustazinglar bar we hemminglar qérindashtursiler. 9 Yer yüzide héchqandaq kishini «Atam» démenglär, chünki peqet birla Atanglar, yeni ershte Turghuchi bardur. 10 Siler «muellim» dep atilishnimu qobul qilmanglar, chünki peqet birla muellim, yeni Mesihning özi bardur; 11 belki aranglarda eng mertiwilik bolghan kishi silerning xizmitlarda bolidu. 12 Özini yuqiri tutmaqchi bolghini töwen qilimodu, özini töwen tutqini yuqiri qilinidu. 13 Biraq halinglарgha way, ey

Tewrat ustazliri we Perisiyler, saxtipezler! Siler shu ishlarnimu ada qilmay qoymasliqinglar
ersh padishahliqining ishikini insanlargha kerek. **24** Ey qarighu yolbashchilar! Siler
taqap kéliwatisiler! Ya özünglar kirmesiler, [chinenglerdiki] pashini süzüp éliwétisiler,
ya kirishni istigenlerning kirishige yol lékin birer tögini pütün péti yutuwétisiler!
qoymaysiler. **14** Halinglarga way, ey Tewrat **25** Halinglarga way, ey Tewrat ustazliri we
ustazliri we Perisiyler, saxtipezler! Siler Perisiyler, saxtipezler! Siler chine-qachilarning
tul ayallarning mal-dunyasini yewatisiler, téshinila yuyup pakizlighininglar bilen ularning
shundaqtimu bashqilar aldida teqwadar ichi hertürlük hérislik we ishretpereslikke
körinsek dep, uzundin-uzun dua qilisiler. tolghan. **26** Ey qarighu Perisy! Awwal
Shunga, siler téximu éghir jazagha tartilisiler. chine-qachining ichini pakla, shundaqta
15 Halinglarga way, ey Tewrat ustazliri we téshimu pak bolidu! **27** Halinglarga way, ey
Perisiyler, saxtipezler! Siler birla ademni Tewrat ustazliri we Perisiyler, saxtipezler!
étiqadinglarga kirküzüsh üchün, déngiz we Siler aqartip qoyulghan, sirti chirayliq
quruqluqni kézip chiqisiler. Biraq u kishi körünidighan lékin ichi ölüklerning ustixanliri
kirgüzülgendin keyin, siler uni özliringlardin we herxil napak nersilerge tolghan qebrierge
ikki hesse better bolghan dozaxning perzenti oxshaysiler. **28** Shuningdek téshinglardin
qilip yétishtürüp chiqisiler. (**Geenna g1067**) **16** insanlarning aldida heqqaniy ademlerdeklar
Halinglarga way, ey qarighu yolbashchilar! körünisiler, lékin ichinglar saxtipezlik we
Siler: «Herqandaq kishi ibadetxana bilen qesem itaetsizlik bilen tolghan. **29** Halinglarga
qilsa, héchnémisi yoq, biraq ibadetxanidiki way, ey Tewrat ustazliri we Perisiyler,
altunni tilgha élip qesem qilghanlar qesimide saxtipezler! Chünki siler peyghemberlerning
turushqa qerzdar bolidu» deysiler. **17** Ey qebrilirini yasap kéliwatisiler, heqqaniylarning
exmeqler, korlar! Altun ulughmu yaki altunni mazarlirini bázep kéliwatisiler **30** we siler:
muqeddes qilghan ibadetxanimu? **18** Siler «Ata-bowilirimizning zamanida yashighan
yene: «Herkim qurban'gah bilen qesem bolsaq iduq, ularning peyghemberlerning
qilsa, héchnémisi yoq, biraq qurban'gah qénini töküshlirige shérik bolmayttuq» —
üstidiki hediyeni tilgha élip qesem qilghanlar deysiler. **31** Shunga siler öz sözunglar bilen
qesimide turushqa qerzdar bolidu» deysiler. özünglarning peyghemberlerni öltürgenlerning
19 Ey korlar! Hediye ulughmu yaki hediyini ewladliri ikenlikinglarga guwahliq berdinglar.
muqeddes qilghan qurban'gahmu? **20** Shunga, **32** Undaqtá, ata-bowiliringlar bashlıghan
qurban'gahni tilgha élip qesem qilghuchi bolsa qilmishlirini toluqlanglar! **33** Ey yilanlar!
hem qurban'gah bilen hem uning üstidiki Zehherlik yilanlarning nesilliri! Dozax jazasidin
barlıq nersiler bilen qesem qilghan bolidu. **21** qandaqmu qutulalarsiler? (**Geenna g1067**)
İbadetxanini tilgha élip qesem qilghuchimu hem **34** Shunga mana, silerge peyghemberler,
ibadetxanini, hem «ibadetxanida Turghuchi»ni danishmenler we alimlarni ewetip turimen.
tilgha élip qesem qilghan bolidu. **22** Ershni Siler ularning bezilirini kréstlep öltürisiler,
tilgha élip qesem qilghuchi Xudanıng texti bezilirini sinagogliringlarda derrige basisiler,
we textte olтурghuchining nami bilen qesem sheherdin sheherge qoghlaysiler. **35** Shundaq
qilghan bolidu. **23** Halinglarga way, ey Tewrat qilip, heqqaniy Habilning qan qerzidin
ustazliri we Perisiyler, saxtipezler! Chünki siler tartip taki siler ibadetxanidiki muqeddes
hetta yalpuz, arpibediyen we zirilerning ondin jay bilen qurban'gahning arılıqida öltürgen
bir ülüşhini öshre qilip Xudagha ataysiler- Berekiyaning oghli Zekerianing qan qerzigiche,
yu, biraq Tewrat qanunining téximu wezinlik heqqaniylarning yer yüzide éqitilghan barlıq
terepliliq bolghan adalet, rehimdilliq we qan qerzliri silerning beshigha chüshürülidu.
sadiqliqni étibargha héch almaysiler. Awwal **36** Men silerge berheq shuni éytip qoyayki,
mushu ishlarni orundishinglar kerek, andin shu qilmishlarning jazasining hemmisi mushu

dewrning beshigha chüshidu. **37** Ey Yérusalém, Itaetsizlik-rezilliklerning köpiyishi tüpeylidin, Yérusalém! Peyghemberlerni öltüridighan, nurghun kishilerdiki méhir-muhebbet sowup özige ewetilgen elchilerni chalma-kések kétidu. **13** Lékin axirghiche berdashliq bergenler qilidighan sheher! Mékiyan chüjilirini qanat qutquzulidu. **14** Barliq ellerge agah-guwahliq astigha yighthandek perzentliringni qanche bolsun üchün, [Xudaningu] padishahliqi qétim qoynumgha almaqchi boldum, lékin heqqidiki bu xush xewer pütkül dunyagha siler unimidinglar! **38** Mana, emdi öyunglar jakarlinidu; andin zaman axiri bolidu. **15** Daniyal silerge xarabe bolup qalidu! **39** Chünki peyghember qeyt qilghan «weyran qilghuchi men shuni silerge éytip qoyayki, siler: yirginchlik nomussizliqning muqeddeses «Perwerdigarning namida kelgütchige mubarek jayda turghinini körgininglarda (kitabxan bu bolsun!) démigüche, siler méni qaytidin héch sözning menisini chüshen'gey), **16** Yehudiye ölkiside turuwtqanlar taghlargha qachsun; **17** ögvide turghan kishi öyidiki nerse-kéreklini alghili chüshmeyla [qachsun]. **18** Étizliqta turghan kishimu chapinini alghili öyige yanmisun. **19** U künlerde hamilidar ayallar we bala émitiwtqanlarning haligha way! **20** Qachidighan waqtinqlarning qish yaki shabat künige toghra kélip qalmasliqı üchün dua qilinglar. **21** Chünki u chaghda dunya apiride bolghandin mushu chaghqiche körülüp baqmighan hem kelgüsidi muharrim körülmeydighan dehshetlik azab-oqubet bolidu. **22** U künler azaytilmisa, héchqandaq et igisi qutulmaytti; lékin [Xudaningu] Öz tallighanlırı üchün u künler azaytilidu. **23** Eger u chaghda birsi silerge: «Qaranglar, bu yerde Mesih bar!» yaki «[Mesih] ene u yerde!» dése, ishenmenglar. **24** Chünki saxta mesihler we saxta peyghemberler meydan'gha chiqidu, qaltis möjizilik alametler we karametlerni körsitudu; shuning bilen eger mumkin bolidighan bolsa, hetta [Xuda] tallighanlarnimu azduratti. **25** Mana, men bu ishlar yüz bérishin burun silerge uqturup qoydum. **26** Shuning üchün, birsi silerge: «Qaranglar, u chöl-bayawanda!» dése, u yerge barmanglar. «Qaranglar, u ichkiridiki öylerde!» dése, ishenmenglar. **27** Chünki chaqmaq sherqtin gherbkə yalt-yult qilip qandaq chaqqan bolsa, Insan'oghlining kéléshi shundaq bolidu. **28** Chünki jeset qaysi yerde bolsa, u yerdimu quzghunlar toplishidu! **29** U künlerdiki azab-oqubetler ötüp ketken haman, quyash qariyidu, ay yoruqluqını bermeydu, yultuzlar asmandin tökülp chüshidu, asmandiki küchler lerzige kélédu. **30** Andin Insan'oghlining alamiti

24 Eysa ibadetxanidin chiqip, aldigha kétiwatqanda, muxlisliri yénigha kélip uning diqqitini ibadetxana binalirigha tartmaqchi boldi. **2** U ulargha: — Mana bularning hemmisini körüwtamsiler? Men silerge berheq shuni éytip qoyayki, bu yerde bir tal tashmu tash üstide qalmaydu, hemmisi qaldurulmay gumran qilinidu, — dédi. **3** U Zeytun téghida olturghanda, muxlisliri astighina uning yénigha kélip: — Bizge éytqinchu, bu dégenliring qachan yüz bérividu? Séning [qaytip] kéléshing we zamanning axirini körsitudighan qandaq alamet bolidu? — dep sorashti. (aión g165) **4** Eysa ulargha jawaben mundaq dédi: — Hézi bolunglarki, héchkim silerni azdurup ketmisun. **5** Chünki nurghun kishiler méning namimda kélip: «Mesih men bolimen» dep, köp ademlerni azduridu. **6** Siler urush xewerliri we urush shepilirini anglaysiler, bulardin alaqzade bolup ketmenglar; chünki bu ishlarning yüz bérishi muqerrer. Lékin bular axiret emes. **7** Chünki bir millet yene bir millet bilen urushqa chiqidu, bir padishahliq yene bir padishahliq bilen urushqa chiqidu. Jay-jaylarda acharchiliq, wabalar we yer tewreshler yüz bérividu. **8** Lékin bu ishlarning yüz bérishi «tughutning tolghiqining bashlinishi» bolidu, xalas. **9** Andin kishiler silerni tutup azab-oqubetke sélip, öltüridu, méning namim wejidin pütkül eller silerin nepretlinidu. **10** Shuning bilen nurghunlar étiqadidin tanidu, bir-birini tutup bérividu we bir-birige öchmenlik qilidu. **11** Nurghun saxta peyghemberler meydan'gha chiqip, nurghun kishilerni azduridu. **12**

asmandin köründü; yer yüzidiki pütkül qebililer mes'ul qılıp, ulargha ozuq-tülüükini waqtı-yığha-zar kötüşishidu. Ular Insan'oghlining waqtida teqsim qılıp bérishke teyinligen kück-quğret we ulugh shan-sherep ichide ishenchlik we pemlik chakar kim bolidu? asmandiki bulutlar üstide kéliwatqanlıqını **46** Xojayın [öyige] qaytqanda, chakirining körüd. **31** U perishtilirini zor jaranglıq bir kanay shundaq qiliwatqinining üstige kelse, bu sadasi bilen ewetidu, ular uning tallighanlrını chakarning bextidur! **47** Men silerge berheq dunyaning töt bulungidin, asmannıng bir shuni éytip qoyayki, xojayın uni pütün igilikini chétidin yene bir chétigiche heryerdin yighip bashqurushqa qoyidu. **48** Lékin mubada shu bir yerge jem qılıdu. **32** Enjür derixidin mundaq chakar rezil bolup könglide: «Xojaynim hayal temsilni biliwélinglar: — Uning shaxliri kökirip bolup qalidu» dep oylap, **49** bashqa chakar yopurmaq chiqarghanda, yazning yéqinlap buraderlirini bozek qilishqa we haraqkeshlerge qalghanlıqını bilsiler. **33** Xuddi shuningdek, hemrah bolup yep-ichishke bashlisa, **50** shu [men baya dégenlirimning] hemmisini chakarning xojayini kütülmigen bir künü, körgininglarda, uning yéqinlap qalghanlıqını, oylimaghan bir waqitta qaytip kéliodu **51** we hetta ishik alıldı turuwtqanlıqını biliwélinglar. uni késip ikki parche qılıp, uning nésiwisi **34** Men silerge berheq shuni éytip qoyayki, bu saxtipezler bilen oxshash teqdirde békitudu. alametlerning hemmisi emelge ashurulmay Shu yerde yığha-zarlar kötürlüdü, chishliri turup, bu dewr ötmeydu. **35** Asman-zémén ghuchurlaydu.

yoqlıdu, biraq méning sözlirim hergiz yoqalmaydu. **36** Lékin shu künü we waqitsaitining xewirini bolsa, héchkim bilmeydu — hetta ershtiki perishtilermu bilmeydu, uni peget Atamlı bolidu. **37** Emdi Nuh peyghemberning künliride qandaq bolghan bolsa, Insan'ogħli [qaytip] kelgendimu shundaq bolidu. **38** Chünki topan kélishidin ilgiriki künlerde, Nuh kémige kirip olturghan kün'giche, [shu zamandiki] kishiler yep-ichip, öylinip we yatlıq bolup kelgenidi. **39** Topan tuyuqsız kéliip hemmisini gherq qilghuche, kishiler bu ishning uningdin xewersiz bolup turghan'ha oxshash, Insan'ogħlining qaytip kélishimu shundaq bolidu. **40** U künü, étizda ikki kishi turghan bolidu; ulardin biri élip kétildi, yene biri qaldurulidu; **41** ikki ayal tügmen bészida turup un tartiwaṭqan bolidu; ulardin biri élip kétildi, yene biri qaldurulidu. **42** Shuning üchün, hoshyar bolunqlar, chünki Rebbinglarning qaytip kélidighan waqtı-saitini bilməsiler. **43** Lékin shuni bilinglarki, eger öy igisi oghrinining kéchisi qaysi jésekte kélidighanlıqını bilgen bolsa, segek turup oghrinining öyni téship kirishige hergiz yol qoymaytti. **44** Shuningħha oxshash, silermu teyyar turunqlar. Chünki Insan'ogħli siler oylimaghan waqt-saette qaytip kéliodu! **45** Xojayini öz öyidikilerge

25 U waqitta, ersh padishahliqi xuddi qollirigha chiraghlnı élip toyi bolghan yigitni qarshi élishqa chiqqan on qiz qoldashqa oxshaydu. **2** Bu qızlarning beshi pemlik, beshi bolsa pemsiz. **3** Pemsiz qızlar chiraghlnı alghan bolsimu, yénigha may éliwalmaptu. **4** Pemlik qızlar bolsa chiraghlıri bilen bille qachilirida maymu éliwaptu. **5** Yigit kéchikip kelgechke, ularning hemmisini uyqu bésip uxlap qaptu. **6** Yérim kéchide: «Mana, yigit keldi, qarshi élishqa chiqinglar!» dégen awaz angliniptu. **7** Buning bilen bu qızlarning hemmisi ornidin turup chiraghlnı perleptu. **8** Pemsiz qızlar pemlik qızlarga: «Chiraghlimiz öchüp qalghiliwatidu, méyinglardin beringlarchu» deptu. **9** Biraq pemlik qızlar: «Yaq. bolmaydu! Bersek, bizgimu hem silergimu yetmesliki mumkin. Yaxshisi, özünglar [may] satqučhilarning yénigha bérüp sétiwélinglar!» deptu. **10** Lékin ular may sétiwalghili kétiwaṭqanda, yigit kéliip qaptu, teyyar bolup bolghan qızlar uning bilen birlikte toy ziyanitige kiriptu. Ishik taqiliptu. **11** Kéyin qalghan qızlar qaytip kéliip: «Għojam, ġħojam, ishknij ēchiwetkeyla!» deptu. **12** Biraq u: «Silerge berheq éytayki, men silerni tonumaymen» dep jawab bériptu. **13** Shuning üchün segek bolunqlar, chünki ne

Insan'oghlining kélidighan künini ne saitini bolsang men qaytip kelgende pulumni ösümi bilmeysiler. **14** [Ersh padishahliqi] uddi yaqa bilen alghan bolmamtim?! **28** Shunga, uning yurtqa chiqmaqchi bolup, öz chakarlirini qolidiki talant tenggini élip, on talant tengge chaqirip dunyasini ulargha tapshurghan bar bolghan'gha béringlar! **29** Chünki kimde bar ademge oxshaydu. **15** U adem herbir chakarning bolsa, uningha téximu köp bérilidu, uningda qabiliyitige qarap, birsige besh talant, birsige molchiliq bolidu; emma kimde yoq bolsa, ikki talant, yene birsige bir talant kümüş hetta uningda bar bolghanlirimu uningdin tengge béríp, yaqa yurtqa yol aptu. **16** Besh mehrum qilinidu. **30** Bu yaramsiz chakarni talant tengge alghan chakar béríp oqet qilip, téshidiki qarangghuluqqa achiqip tashlanglar! yene besh talant tengge payda tépiptu. **17** Shu U yerde yightha-zarlar kötürlüldi, chishliri yolda ikki talant tengge alghinimu yene ikki ghuchurlaydu deptu. **31** Insan'oghli öz shantalant tengge payda aptu. **18** Lékin bir talant sherihi ichide barlıq perishtiliri bilen bille tengge alghini bolsa béríp yerni kolap, xojayini kelginide, shereplik textide olturnidu. **32** Barlıq bergen pulni kömüp yoshurup qoyuptu. **19** Emdi eller uning alдigha yighilidu. Padichi qoylarni uzun waqt ötkendin kényin, bu chakarlarning öchkilerdin ayriqhinidek u ularni ayriydu; ghojisi qaytip kélép, ular bilen hésabliishiptu. **20** **33** u qoylarni ong yénigha, öchkilerni sol Besh talant tengge alghini yene besh talant yénigha ayriydu. **34** Andin Padishah ong tenggini qoshup élip kélép: «Ghojam, sili manga yénidikilerge: «Ey Atam bext ata qilghanlar, besh talant tengge tapshurghandila. Qarsila, kélénglar! Alem apiride bolghandin béri yene besh talant tengge payda aldim» deptu. **21** siler üchün teyyarlan'ghan padishahliqqa Xojayini uningga: Obdan boptu! Yaxshi we waris bolup ige bolunglar! **35** Chünki ach ishenchlik chakar ikensen! Men sanga hawale qalghinimda siler manga yémeklik berdinglar, qilghan kichikkine ishta ishenchlik bolup ussuz qalghinimda ussuluq berdinglar, musapir chiqting, séni köp ishlargha qoyimen. Kel, bolup yürginimde öz öyünglarga aldinglar, **36** xojayinginingning xushalliqiga ortaq bol!» deptu. yalingach qalghinimda kiydürdünglar, késel **22** ikki talant tengge alghinimu kélép: «Ghojam, bolup qalghinimda halimdin xewer aldinglar, sili manga ikki talant tengge tapshurghandila. zindanda yatqinimda yoqlap turdunglar» Qarsila, yene ikki talant tengge payda aldim» — deydu. **37** U chaghda, heqqaniy ademler deptu. **23** Xojayini uningga: «Obdan boptu! uningga: «I Reb, biz Séni qachan ach körüp Yaxshi we ishenchlik chakar ikensen! Men sanga ozuq berduq yaki ussuz körüp ussuluq berduq? hawale qilghan kichikkine ishta ishenchlik **38** Séni qachan musapir körüp öyümizge alduq bolup chiqting, séni köp ishlargha qoyimen. yaki yalingach körüp kiygüzduq? **39** Séning Kel, xojayinginingning xushalliqiga ortaq bol!» qachan késel bolghiningni yaki zindanda deptu. **24** Andin, bir talant tengge alghinimu yatqiningni körüp yoqlap barduq?» dep soraydu. kélép: «Ghojam, silining ching adem ikenliklirini **40** We Padishah ulargha: «Men silerge berheq bilettim, chünki özliri térimighan yerdin shuni éytayki, mushu qérindashlirimdin eng hosulni oruwalalayla, hemde uruq chachmighan kichikidin birersige shularni qilghininglarmu, yerdinmu xaman alila. **25** Shunga qorqup, del manga qilghan boldunglar» dep jawab silining bergen bir talant tenggilirini yerge bérídu. **41** Andin u sol yénidikilerge: «Ey kömüp yoshurup qoyghanidim. Mana pullirini lenitiler, közümdin yoqilinglar! Sheytan bilen alsila» deptu. **26** Ghojisi uningga: «Ey, rezil, uning perishtilirige hazırlan'ghan menggü hurun chakar! Sen méni térimighan yerdin öchmes otqa kiringlar! (aiōnios g166) **42** Chünki ach oruwalidighan, uruq chachmighan yerdin qalghinimda manga ozuq bermidinglar, ussuz xaman alidighan adem dep bilip, **27** héch qalghinimda ussuluq bermindinglar; **43** musapir bolmighanda pulumni jazanixorlargha amanet bolup yürginimde öz öyünglarga almidinglar, qoyushung kérek idighu! Shundaq qilghan yalingach qalghinimda kiydürmidinglar,

késel bolghinimda we zindanda yatqinimda kahinlarning aldigha béríp: **15** — Uni tutup yoqlimidinglar» deydu. **44** U chaghda, ular: bersem, manga néme bérísiler? — dédi. Ular «I Reb, Séni qachan ach, ussuz, musapir, uning aldigha ottuz kümüş tengge qoydi. **16** yalingach, késel yaki zindanda körüp turup Yehuda shuningdin étibaren uni tutup bérishke xizmitingde bolmiduq?» deydu. **45** Andin muwapiq purset izdeshke bashlidi. **17** Pétir nan padishah ulargha: «Men silerge berheq shuni héytining birinchi küni, muxlislar Eysaning éytayki, mushulardin eng kichikidin birersige shundaq qilmighininglar mangimu qilmigan boldunglar» dep jawab bérídu. **46** Buning bilen ular menggülük jazagha kirip kéтиду, lékin heqqaniylar bolsa menggülük hayatqa kiridu.

(aiōnios g166)

26 Eysa bu sözlerni qilip bolghandin kényin, muxlislirigha: **2** — Silerge melumki, ikki kündin kényin «ötüp kétish héti» bolidu, shu chaghda Insan'oghli kréstlinish üçhün tutup bérilidu, — dédi. **3** Bash kahinlar we aqsaqallar Qayafa isimlik bash kahinning sariyida jem bolushti. **4** Ular Eysani qandaq qilip hyle-neyreng bilen tutup öltürüş toghrisida meslihet qilishti. **5** Biraq ular: — Bu ish héyt-ayem künsliri qilinmisun. Bolmisa, xelq arisida malimanchiliq chiqishi mumkin, — déyishti. **6** Emdi Eysa Beyt-Aniya yézisida, «Simon maxaw»ning öyide bolghinida, **7** bir ayal uning yénigha kirdi. U aq qashtéshi shéshide nahayiti qimmetlik etirni élip kelgen bolup, Eysa dastixanda olturghanda, etirni uning beshigha quydi. **8** Lékin muxlislar buni körüp xapa bolushup: — Zadi némissqa bundaq israpchiliq qilinidu? **9** Chünki bu etirni köp pulgha sétip, pulini kembeghellege sediqe qilsa bolattighu! — déyishti. **10** Lékin Eysa ularning könglidikini bilip ulargha: — Bu ayalning könglini néme dep aghritisiler? Chünki u men üçhün yaxshi bir ishni qildi. **11** Chünki kembegheller daim silerning aranglarda bolidu, lékin méning aranglarda bolushum silerge daim nésip boluermeydu! **12** Bu ayalning bu etirni bedinime quyushi méning depne qilinishimha teyyar bolushum üçhün boldi. **13** Men silerge berheq shuni éytip qoyayki, bu xush xewer pütükül dunyaning qeyéride jakarlansa, bu ayal eslinip, uning qilghan bu ishi teriplinidu, — dédi. **14** Bu ishtin kényin, on ikkiylendin Yehuda Ishqariyot isimlik biri bash

héytining birinchi küni, muxlislar Eysaning yénigha kélip: — Ötüp kétish héytining tamiqini yéyishing üçhün qeyerde teyyarlishimizni xalaysen? — dep soridi. **18** U ulargha: — Sheherge kirip palanchining öyige béríp uningha: «Ustaz: — Waqit-saitim yéqinliship qaldi, ötüp kétish hétyini muxlislirim bilen birlikte séning öyungde ötküzey — deydu» dep éytinglar, — dédi. **19** Muxlislar Eysaning tapilighinidek ötüp kétish héytining tamiqini shu yerde teyyarli. **20** Kechqurun, u on ikkiyen bilen dastixanda olturdi. **21** Ular ghizaliniwatqanda u: — Men silerge berheq shuni éytip qoyayki, aranglardiki bireylen manga satqunluq qilidu, — dédi. **22** [Buni anglap] ular intayin qayghugha chömöp, bir-birlep uningdin: — Ya Reb, men emestimen? — dep sorashqa bashlidi. **23** U jawaben: — Qolidiki nanni men bilen teng tawaqqa tögürgen kishi, manga satqunluq qilghuchi shu bolidu. **24** Insan'oghli derweqe [muqeddes yazmilarda] özi toghrisida püttülginidek [ölümge] kéтиду; biraq Insan'oghlining tutup bérilishige wasitichi bolghan ademning haligha way! U adem tughulgimghan bolsa yaxshi bolatti! — dédi. **25** Uningha satqunluq qilidighan Yehuda: — Ustaz, men emestimen? — dep soridi. U uningga: — Özüng déding jumu, — dédi. **26** Ular ghizaliniwatqanda, Eysa bir nanni qoligha élip [Xudagha] teshekkür-hemdsana éytqandin kényin, uni oshtup, muxlislirigha üleshtürüp berdi we: — Élinglar, yenglar, bu méning ténim, — dédi. **27** Andin, qoligha jamni élip [Xudagha] teshekkür-hemdsana éytip, uni muxlislirigha tutup: — Hemmeylen buniingdin ichinglar. **28** Bu méning nurghun ademlerning gunahlirining kechürüm qilinishi üçhün töküldighan, yéngi ehindi tüzidighan qénimdur. **29** Lékin men shuni silerge éytayki, Atamning padishahliqida siler bilen birlilikte yéngidin sharabtin ichmigüche, üzüm télining sherbitini hergiz ichmeymen, — dédi. **30** Ular medhiye küyini éytqandin

kéyin talagha chiqip, Zeytun téghigha qarap Mana, waqit-saiti yéqinlashti; Insan'oghli kétishti. 31 Andin Eysa ulargha: — Bugün gunahkarlarning qoligha tapshurulidu. 46 kéche siler hemminglar méning tüpeylimdin Qopunglar, kéteyli; mana, manga satqunluq tandurulup putlishisiler, chünki [muqeddes qılıdıghan kishi yéqin keldi! — dédi. 47 Uning yazmilarda]: «Men padichini uruwétimen, sözi téxi tígimeyla, on ikkiylendin biri bolghan Padidiki qoylar patiparaq bolup tarqitiwétilidu» Yehuda keldi; uning yénida bash kahinlar we dep pütülgén. 32 Lékin men tirilgendifin kéyin xelq aqsaqalliri teripidin ewetilgen, qilich-Galiliyege silerdin burun barimen, — dédi. 33 toqmaqlarni kötürgen zor bir top adem bar Pétrus uninggha jawaben: — Hemmeylen séning idi. 48 Uninggha satqunluq qilghuchi ular tüpeylingdin tandurulup putlashsimu, men bilen alliburun isharetni békítip: «Men kimni hergiz putlashmaymen, dédi. 34 Eysa uninggha: soysem, u del shudur. Siler uni tutunglar» — Men sanga berheq shuni éytip qoyayki, bugün dep kéléshkenidi. 49 U udul Eysanıgħi aldigħa kéche xoraz chillashtin burun, sen mendin üch béríp: — Salam, ustazl — dep uni soyüp qétim tanisen, — dédi. 35 Pétrus uninggha: — Sen ketti. 50 Eysa uninggha: — Aghinem, néme bilen bille ölüshüm kérek bolsimu, sendin hergiz dep kelding? — dédi. Shuning bilen, héliqi tanmaymen, — dédi. Qalghan muxlislarning ademler yopurulup kélip, Eysagħa qol sélip, hemmisimu shundaq déyishti. 36 Andin Eysa uni tutqun qildi. 51 We mana, Eysanıgħi ular bilen bille Gétsimane dégen yerge keldi. U yénidikilerdin bireylen qilichini sugħurup, bash muxlislarga: «Men u yaqqa béríp dua-tilawet kahinning chakiriga uruwidi, uning quliqini qilip kelgħe, mushu jayda olturup turunglar» shilip chūshürwetti. 52 Eysa uninggha: — dédi. 37 U Pétrusni, shundaqla Zebediyning Qilichingni qinigha sal, qilich kötürgenler qilich ikki oghlini birge élip mangdi we qattiq astida halak boldu. 53 Yaki méni Atisigha nida azablinip, köngli tolimu perishan bolushqa qilalmaydighan boldi, dep oylap qaldingmu?! bashlidi. 38 U ulargha: — Jénim ölidighandek Shundaq qilsamla U manga shuan on ikki bekmu azablanmaqta. Siler bu yerde qélip, men qisimdin artuq perishte mangdurmamdu? 54 bilen birlikte oyghaq turunglar, — déwidi, 39 Biraq men undaq qilsam, muqeddes yazmilardiki We sel nériraq béríp, özini yerge étip dűm bu isħlar muqerrer bolidu dégen besharetler yétip dua qilip: — I Atam, mumkin bolsa, bu qandaqmu emelge ashurulsun? — dédi. 55 Shu qedeh mendin ötüp ketsun! Lékin bu ish men peytte Eysa toplashqan ademlerge qarap: — Bir xalighandek emes, sen xalighandek bolsun, qaraqchini tutidighandek qilich-toqmaqlarni — dédi. 40 U muxlislarning yénigha qaytip kötürüp méni tutqili kepsilerghu? Men her kelginide, ularning uxlap qalghanlıqını körüp, küni ibadetxana hoylilirida siler bilen bille Pétrusqa: — Men bilen bille birer saetmu oyghaq olturup telim béréttim, lékin siler u chaghda turalmidinqarmu?! 41 Ézigturulushtin saqlinish méni tutmidinglar. 56 Lékin bu pütün üchün, oyghaq turup dua qilinglar. Roh pidakar isħlarning yüz bérishi peyghemberlarning bolsimu, lékin kishining etliri ajizdur, — dédi. muqeddes yazmilirida aldin éytqanlirining 42 U ikkinchi qétim béríp, yene dua qilip: — I emelge ashurulushi üchün boldi, — dédi. Bu Atam, eger men bu qedehni ichmisem u mendin chaghda, muxlislarning hemmisi uni tashlap ketmisse, undaqta séning iradeng ada qilinsun, — qéchip kétishti. 57 Emdi Eysani tutqun dédi. 43 U ularning yénigha [qaytip] kelginide, qilghanlar uni bash kahin Qayafaning aldigħa yene uxlap qalghanlıqını kördi, chünki ularning élip bérishti. Tewrat ustazlri bilen aqsaqallarmu közli uyqugha ilin'ghanidi. 44 Shuning bilen u u yerde jem bolushqanidi. 58 Pétrus uningħha ulardin ayrilip üchinchi qétim béríp, yene shu taki bash kahinning sariyining [hoylisighiċċe] sözler bilen dua qildi. 45 Andin u muxlislarning yiraqtin egiship kélip, ishning aqiwétini körüşh yénigha kélip ulargha: — Siler téxiche üchiün ichkirige kirip, qarawullarning arisida uxlawatamsiler, téxiche dem éliwatamsiler? olturdi. 59 Bash kahinlar, aqsaqallar we

pütün aliy kéngeshme ezaliri Eysani ölüm qesem qilip: — U ademni zadi tonumaymen! — jazasigha mehkum qilish üchün, yalghan déyishigila xoraz chillidi. 75 Pétrus Eysanining guwah-ispat izdeytti. 60 Nurghun yalghan «Xoraz chillashtin burun, sen mendin üch qétim guwahchilar otturigha chiqqan bolsimu, ular tanisen!» dégen sözini ésige aldi. U tashqirigha bulardin héchqandaq ispatqa érishelemidi. chiqip, qattiq yığha-zar kötürdi.

Axirda, ikki yalghan guwahchi otturigha chiqip: 61 — Bu adem: «Men Xudaning ibadetxanisini buzup tashlap, üch kün ichide qayta qurup chiqalaymen» dégen, dédi. 62 Bash kahin ornidin turup, uninggha: — Qéni, jawab bermemsen? Bular séning üstüngdin zadi qandaq guwahliqlarni bériwatidu? — dédi. 63 Lékin Eysa süküt qilip turiwerdi. Bash kahin uninggha: — [Menggü] hayat bolghuchi Xuda bilen séning qesem qilishingni buyruymenki, bizge ýét, Xudaning Oghli Mesih senmu?» — dédi. 64 Eysa mundaq jawab qayturdi: — Shundaq, séning déginigdek. Lékin shunimu silerge éytayki, buningdin kényin siler Insan'oghlining Qadir Bolghuchining ong yénida olturnidighinini we köktiki bulutlar üstide kélidighinini körisiler. 65 Shuning bilen bash kahin tonlirini yirtip tashlap: — U kupurluq qildi! Emdi bashqa herqandaq guwahchining néme hajiti? Mana, özüngler bu kupurluqni anglicinglar! 66 Buninggha néme deysiler? — dédi. — U ölüm jazasigha layiqtur! — dep jawab qayturushti ular. 67 Buning bilen ular uning yüzige tükürüp, uninggha musht atqili turdi. Beziliri uni kachatlap: 68 — Ey Mesih, peyghemberchilik qilmamsen, éytip baqqina, séni kim urdi? — déyishti. 69 Emdi Pétrus sarayning tashqiriqi hoylisida olturnatti. Bir dédek uning yénigha kélép: — Sen Galiliyelik Eysa bilen birge idingghu, — dédi. 70 Lékin u hemmeylenning aldida inkar qilip: — Séning néme dewatqanlıqingni chüşhenmidim! — dédi. 71 Andin u dalan'gha chiqqanda, uni körgen yene bir dédek u yerde turghanlарgha: — Bu ademmu Nasaretlik Eysa bilen birge idi, — dédi. 72 U yene inkar qilip: — Men u ademni tonumaymen! — dep qesem ichti. 73 Bir'ażdin kényin, u yerde turghanlar Pétrusning yénigha kélép uninggha: — Shübhisiżki, sen ularning biri ikensen, chünki teleppuzung séni pash qılıdu, — déyishti. 74 [Pétrus] qattiq qarhashlar bilen

27 Tang atqandila, pütün bash kahinlar bilen xelq aqsaqalliri Eysani ölümge mehkum qildurush üchün meslihetleshti. 2 Ular uni bagħlap apirip, waliy Pontius Pilatusqa tapshurup berdi. 3 Uninggha satqunluq qilghan Yehuda uning ölümge höküm qilin'ghanlıqını körüp, bu ishlargħa pushayman qildi we bash kahinlar bilen aqsaqallargħa ottuz kümッシュ tenggini qayturup béríp: 4 — Men bigunah bir janning qéni töküliħkhe satqunluq qilip gunah ötküzdüm, — dédi. Buningħha bizning néme karimiz? Öz ishingni bil! — déyishti ular. 5 Yehuda kömッシュ tenggilerni ibadetxanining ichige chörüwti we u yerdin kétip, talagħa chiqip, ésilip ölüwaldi. 6 Bash kahinlar kömッシュ tenggilerni yighiwélip: — Bu xun tölimi bolghan [tenggilerdur], ularni ibadetxanining xezinisige qoyush haram, — déyishti. 7 Ular özara meslihetliship, bu pullar bilen yaqa yurtluqlarġha yerlik bolsun dep, sapalchining bir parche étizliqini sétiwaldi. 8 Shunga bu yer hazirħiċċe «qanlıq étiz» dep atilip kelmekte. 9 Shu ish bilen Yeremiya peyghember teripidin burun éytilħan munu beshareet emelje ashuruldi: — «Israel xelqi uning üchün bahalap békken bahasini, Yeni ottuz kümッシュ tenggini ular élishti, 10 We Perwerdigar manga körsetkendek, Sapalchining étizini sétiwélishqa xejleshti». 11 Emdi Eysa waliyning alidħha turghuzuldi. Waliy uningdin: — Sen Yehudiylarning padishahimu? — dep soridi. Étyqiningdek, — dédi Eysa. 12 Lékin bash kahinlar we aqsaqallar uning üstidin erzhishkayet qilghanda, u bir éghizmu jawab bermidi. 13 Buning bilen Pilatus uninggha: — Ularning séning üstüngdin qilghan shunche köp shikayetlini anglimaywatamsen? — dédi. 14 Biraq u [Pilatusqa] jawaben [shikayetlarning] birsigimu jawab bermidi. Waliy buningħha intayin heyran qaldı. 15 Her qétimliq [ötüp kétish] héytida, waliyning xalayiq telep qilghan

bir mehbusni ulargha qoyup bérish aditi urushti. **31** Uni shundaq mazaq qilghandin bar idi. **16** Eyni waqitta, [rimliqlarning] kéyin, tonni saldurup, uchisiga öz kiyimlirini Barabbas isimlik atiqi chiqqan bir mehbusi kiydürdi we kréstlesh üchün élip méngishti. **32** [zindanda] idi. **17** Xalayiq jem bolghanda, Pilatus Ular tashqirigha chiqqinida, Kurini shehirilik ulardin: — Kimni silerge qoyup bérishimni Simon isimlik bir kishini uchritip, uni tutup xalaysiler? Barabbasnimu yaki Mesih dep kélip Eysanining kréstini uningha mejburiy atalghan Eysanimu? — dep soridi **18** (chünki kötürgüzdi. **33** Ular Golgota, yeni «Bash söngék» u [bash kahin qatarliqlarning] hesetxorluqi dégen yerge kelgende, **34** [Eysagha] ichish üchün tüpeylidin uni tutup bergenlikini billeti). **19** kekre süyi arilashtrulghan achchiq sharab Pilatus «soraq texti»de olturghanda, ayali berdi; lékin u uni tétip baqqandin kéyin, ichkili uningha adem ewetip: — U heqqaniy kishining unimidi. **35** Leshkerler uni kréstligendin kéyin, ishiga arilashmighin. Chünki tünügún kéche chek tashliship kiyimlirini özara bölişhwaldi. uning sewebidin chüshümde köp azab chektim, **36** Andin u yerde olturup uningha közetchilik — dep xewer yetküzdi. **20** Lékin bash kahinlar qildi. **37** Ular uning béshtining yuqiri teripige we aqsaqallar bolsa xalayiqni maqul qilip, «Bu Eysa, Yehudiylarning padishahidur» dep Barabbasni qoyup bérishni we Eysani yoqitishni yézilghan shikayetname taxtiyini békitti. **38** telep qildurdi. **21** Waliy jawaben ulardin yene: — [Eysa] bilen teng ikki qaraqchimu kréstke Silerge bu ikkisining qaysisini qoyup bérishimni mixlan'ghan bolup, biri ong teripide, yene xalaysiler? — dep soridi. Barabbasni, — déyishti biri sol teripide idi. **39** Bu yerdin ötkenler ular. **22** Pilatus emdi: — Undaq bolsa, Mesih bashlirini chayqiship, uni haqaretlep: **40** dep atalghan Eysani qandaq bir terep qilay? — Qéni, sen ibadetxanini buzup tashlap, — dédi. Hemmeylen: — U kréstlensun! — üch kün ichide qaytidin yasap chiqidighan déyishti. **23** Pilatus: — Némishqa? U zadi néme adem, emdi özüngni qutquze! Xudanining yamanlıq ötküzüptu? — dep soridi. Biraq ular Oghli bolsang, krésttin chüshüp baqqina! téximu qattiq warqiriship: U kréstlensun! — dep — déyishti. **41** Bash kahinlarmu, Tewrat turuwélshtı. **24** Pilatus sözlewérishning bihude ustazliri we aqsaqallar bilen birge uni mesxire ikenlikini, belki buning ornigha malimanchılıq qilip: **42** — Bashqilarни qutquzuptiken, özini chiqidighanlıqını körüp, su élip, köpçilikning qutquzalmaydu. U Israilning padishahimish! aldida qolini yughach: — Bu heqqaniy ademning Emidi krésttin chüshüp baqsunchu, andin qénigha men jawabkar emesmen, buningha uningha étiqad qilimiz. **43** U Xudagha özüngler mes'ul bolunglar! — dédi. **25** Pütün xelq tayan'ghan! Xuda uni ezizlise, hazır qutquzup jawaben: — Uning qéni bizning üstimizge we baqqay! Chünki u: «Men Xudanining Oghli» balılırimizning üstige chüshsun! — déyishti. **26** dégenidi, — déyishti. **44** Uning bilen teng Buning bilen Pilatus Barabbasni ulargha chiqirip kréstlen'gen qaraqchilarmu uni shundaq berdi. Eysani bolsa qattiq qamchilatqandin haqaretleshti. **45** Emidi künning altinchi kéyin, kréstleshke [leshkerlirige] tapshurdi. saitidin toqquzinchi saitigiche pütkül zéminni **27** Andin waliyning leshkerliri Eysani uning qaranghuluq basti. **46** Toqquzinchi saetlerde ordisiga élip kirip, pütün leshkerler topini Eysa yuqiri awazda: «Éli, éli, lema sawaqtani?» bu yerge uning etrapigha yighdi. **28** Ular yeni «Xudayim, Xudayim, méni némishqa Eysani yalingachlap, uchisiga pereng renglik tashliwetting?» dep qattiq nida qildi. **47** U yerde ton kiydürüshti. **29** Tikenlik shaxchilarни turghanlarning beziliri buni anglap: Bu adem örüp bir taj yasap, bésigha kiydürdi we ong Ilyas [peyghember]ge murajiet qiliwatidu, — qoligha bir qomushni tutquzdi. Andin uning déyishti. **48** Ularning ichidin bireylen derhal aldigha tizlinip: «Yashighayla, Yehudiylarning yûgürüp bérüp bir parche bulutni ekélip, padishahi!» dep mazaq qilishti. **30** Uningha uni achchiq sharabqa chilap, qomushning tükürüshti, qomushni élip uning bésigha uchigha sélip uningha ichküziüp qoydi. **49**

Biraq bashqilar: — Toxta! Qarap baqayli, Ilyas mehkem qoghdanglar, — dédi. **66** Shuning bilen [peyghember] kélip uni qutquzup qalarmikin? ular [közetchi leshkerler] bilen bille béríp, — déyishti. **50** Eysa yuqiri awaz bilen yene tashni péchetlep, qebrini muhapizet astigha bir warqiridi-de, rohini qoyuwetti. **51** We qoydi.

mana, shu deqiqide ibadetxanining [ichkiri] perdisi yuqiridin töwen'ge ikki parche bölüp yirtildi. Yer-zémin tewrinip, tashlar yérilip, **52** Qebriler échildi (U tirilgendifin keyin, [ölümde] uxlawatqan nurghun muqeddes bendilerning tenlirimu tirildi; ular qebrilerdin chiqtı we muqeddes sheherge kirip, u yerde nurghun kishilerge köründi). **54** Emdi Eysani közet qiliwatqan yüzbéshi hem yénidiki leshkerler yerning tewrishini we bashqa yüz bergen hadisilerni körüp, intayin qorqushup: — U heqiqeten Xudaning Oghli iken! — déyishti. **55** U yerde yene bu ishlargha yiraqtin qarap turghan nurghun ayallarmu bar idi. Ular eslide Eysanining xizmitide bolup, Galiliyedin uningga egiship kelgenidi. **56** Ularning arisida Magdalliq Meryem, Yaqup bilen Yüsüpning anisi Meryem, Zebediyning oghullirining anisimu bar idi. **57** Kechqurun, Arimatiyaliq Yüsüp isimlik bir bay keldi. Umu Eysanining muxlisliridin idi. **58** U Pilatusning aldigha béríp, Eysanining jesitini telep qildi. Pilatus jesetni uningga tapshurushqa emr qildi. **59** Yüsüp jesetni élip, pakiz kanap rext bilen orap képenlidi **60** we uni özi üchün qiyada oydurghan yéngi qebrisige qoydi. Andin qebrining aghzigha yoghan bir tashni domilitip qoyup, kétip qaldı **61** (shu chaghda Magdalliq Meryem bilen yene bir Meryemmu u yerde, qebrining udulida olturnatti). **62** Emdi etisi, yeni «Teyyarlash küni» ötkendin keyin, bash kahinlar bilen Perisiyler jem bolushup Pilatusning aldigha kélip: **63** — Janabliri, héliqi aldamchining hayat waqtida: «Men ölüp üchinchi küni tirilimen» dégini ésimizde bar. **64** Shuning üchün, qebri üchinchi künigiche mehkem qoghdilishi üchün emr bergeysiz. Undaq qilinmisa, muxlisliri kélip jesetni oghrilap kétip, andin xelqqe: «U ölümdin tirildi» déyishi mumkin. Bundaq aldamchiliq aldinqisidinmu better bolidu, — déyishti. **65** Pilatus ulargha: — Bir guruppa közetchi leshkerni silerge tapshurdum. Qebrini qurblinglarning ýetishiche

tang atay dégende, Magdalliq Meryem bilen yene bir Meryem qebrini körüşke keldi. **2** We mana, yerler tuyusuz qattiq tewrep ketti; chunki Perwerdigarning bir perishtisi asmandin chüshüp, [qebrigə] béríp, tashni bir chetke domilitip, üstide olturghanidi. **3** Perishtining qiyapiti chaqmaqtek, kiyimliqi qardek ap'aq idi. **4** Közetchiler uningdin shunche qorqushtiki, titriship, ölüktek qetiqa qaldı. **5** Perishte ayallargha qarap: — Qorqmanglar! Silerning kréstlen'gen Eysani izdewatqininglarni bilimen. **6** U bu yerde emes; u özi éytqandek tirildürüldi. Kélinglar, Reb yatqan jayni körünglar; **7** andin derhal béríp uning muxlislirigha: «U ölümdin tiriliptu. We mana, u silerdin awval Galiliyege baridiken, uni shu yerde köridikensiler» denglar. Mana men bularni silerge éytip berdim, — dédi. **8** Shunga ayallar hem qorqunch hem zor xushalliq ichide qebrinin derhal ayrılıp, uning muxlislirigha xewer bérishke yükürüshti. **9** Ular muxlislirini xewerlendürüşke manghanda, mana Eysa ularning aldigha chiqip: — Salam silerge! — dédi. Ularmu aldigha béríp, uning putigha ésilip, uningga sejde qildi. **10** Andin Eysa ulargha: — Qorqmanglar! Béríp qérindashlirimha: Galiliyege béringlar, dep uqturunglar, ular méri shu yerde köridü, — dédi. **11** Ayallar téxi yolda kétiwatqanda, mana közetchilerning beziliri sheherge kirip, bolghan weqelerning hemmisi toghrisida bash kahinlarga xewer qildi. **12** [Bash kahinlar] aqsaqallar bilen bir yerge yighilip meslihetleshkendin keyin, leshkerlerge bek köp pul béríp: **13** — Siler: «Uning muxlisliri kékisi kélip, biz uxlawatqanda uning jesitini oghrilap eketiuptu» — denglar. **14** Eger bu xewer waliyning quliqığha ýetip qalsa, biz uni qayil qilip silerni awarichiliktin saqlaymız — dédi. **15** Shundaaq qilip, leshkerler pulni aldi we özürlige tapilan'ghandek qildi. Shuning bilen bu gep bugün'giche Yehudiylar arisida tarqilip

kelmekte. **16** On bir muxlis Galiliyege béríp, Eysa ulargha bégitken taghqa chiqishti. **17** Ular uni körginide uninggha sejde qilishti; lékin beziliri gumanlinip qaldi. **18** Eysa ularning yénigha kélip, mundaq dédi: — Ershte we yer yüzide barlıq hoquq manga bérildi. **19** Shuning üchün, béríp pütkül ellerni [özümge] muxlis qilip yétishtürüngrar, shundaqla ularnı Ata, Oghul we Muqeddes Rohning namigha tewe qilip chömüldürüp, **20** ulargha men silerge tapilighan barlıq emrlerge emel qilishni ögitinglar. We mana, men zaman axirighiche her kúni siler bilen bille bolimen. (aiōn g165)

Markus

1 Xudaning ogqli Eysa Mesihning xush bilen inisi Andriyasni kördi. Ular béliqchi xewirining bashlinishi: **2** Yeshaya bolup, déngizgha tor tashlawatatti. **3** Eysa peyghemberning yazmisida xatirilen'gendek: ulargha: — Méning keynimdin ménginglar, — «Mana, aldingda elchimni ewetimen. U men silerni adem tutquchi béliqchi qilimen! — séning yolungi aldin'ala teyyarlaydu. **4** dédi. **18** Ular shuan torlirini tashlap, uningha Anglanglar, dalada birsining towlighan awazini! egiship mangdi. **19** U shu yerdin bir'az ötüp U: «Perwerdigarning yolini teyyarlanglar, Zebediyning ogqli Yaqupni inisi Yuhanna Uning üchün chighir yollirini tüptüt qilinglar!» bilen kördi. Bu ikkisi kémide turup torlirini — deydu». **5** Kishilerni chömöldürüş ongshawatatti. **20** U shuan ularnimu chaqirdi. élip baridighan Yehya [peyghember] chölbayawanda peyda bolup, gunahlargha kechürüm élip kélidighan, towa qilishni bildüridighan [sugha] «chömöldürüş»ni jakarlashqa bashlidi. **6** Pütün Yehudiye ölkisidikiler we pütkül Yérusalém shehiri dikiler uning aldigha chiqip, gunahlirini iqrar qilishi bilen uning teripidin Iordan deryasida chömöldürüldi. **7** Yehya bolsa töge yungidin qilin'ghan kiyim kiygen, bélige kön tasma baghlighanidi; yémekliki chéketke bilen yawa here hesili idi. **8** U mundaq dep jakarlaytti: — Medin qudretlik bolghan biri mendin kényin kélidu. Men hetta éngiship keshlirining boghquchini yéshishkimu layiq emesmen! Men silerni sughila chömöldürimen, lékin u silerni Muqeddes Rohqa chömöldürudu. **9** Shu künlerde shundaq boldiki, Eysa Galiliye ölkisining Nasaret shehiri din kélip, Yehya teripidin Iordan deryasida chömöldürüldi. **10** U sudin chiqqandila, asmanlarning yérilip, Rohning kepter qiyapitide chüshüp, öz üstige qonuwatqanlıqını kördi. **11** Shuning bilen pütün Galiliye ölkisining etrapigha pur asmanlardin: «Sen Méning söyümlük Oghlum, ketti. **12** We Roh derhal uni chölbayawan'gha süylep chiqardi. **13** U chölde qiriq kün turup, Sheytan teripidin sinilip turatti. U shu yerde yawayi haywanlar bilen bille qizitma ichide yétip qalghanidi. Ular derhal qildi. **14** Emdi Yehya solan'ghandin kényin, Eysa Galiliye ölkisige béríp: «Waqit-saiti toshti, Xudaning padishahliqi yéqinlashti! Towa qilinglar, xush xewerge ishininglar!» dep Xudaning padishahliqining xush xewirini jakarlashqa bashlidi. **16** [Shu künlerde] u Galiliye déngizi boyida kétiwétip, Simon peyghemberning yazmisida xatirilen'gendek: ulargha: — Méning keynimdin ménginglar, — «Mana, aldingda elchimni ewetimen. U men silerni adem tutquchi béliqchi qilimen! — séning yolungi aldin'ala teyyarlaydu. **17** Ular shuan torlirini tashlap, uningha Anglanglar, dalada birsining towlighan awazini! egiship mangdi. **18** U shu yerdin bir'az ötüp U: «Perwerdigarning yolini teyyarlanglar, Zebediyning ogqli Yaqupni inisi Yuhanna Uning üchün chighir yollirini tüptüt qilinglar!» bilen kördi. Bu ikkisi kémide turup torlirini — deydu». **19** Kishilerni chömöldürüş ongshawatatti. **20** U shuan ularnimu chaqirdi. Ular atisi Zebediyni medikarlar bilen bille kémide qaldurup, özliri uning bilen mangdi. **21** Ular Keper Nahum shehirige kirdi. Shabat künü u udul sinagogqa kirip, telim bérishke bashlidi. **22** Xalayiq uning telimige heyranuhes bolushti. Chünki uning telimliri Tewrat ustazliriningkige oxshimaytti, belki tolimu nopuzluq idi. **23** Sinagogta napak roh chaplashqan bir adem bar idı. U: **24** — I Nasaretlik Eysa, biz bilen karing bolmisun! Sen bizni yoqatqılı keldingmu? Men séning kimlikingni bilimen, sen Xudaning Muqeddes bolghuchisisen! — dep towlaytti. **25** Lékin Eysa [jin'gha] tenbih béríp: — Aghzingni yum, bu ademdin chiq! — dédi. **26** Napak roh héliqi ademning ténni tartishturup, qattiq warqirighiniche uningdin chiqip ketti. **27** Xalayiq hemmisi buningdin intayin heyran bolup, özara ghulghula qiliship: — Bu qandaq ish? Yéngi bir telimghu! Chünki u hoquq bilen hetta napak rohlarqimbu buyruq qilalaydiken, ularmu uning sózige boysunidiken, — déyishti. **28** Buningdin uning shöhriti shu haman qonuwatqanlıqını kördi. **29** Ular sinagogtin chiqipla, Yaqup Men sendin toluq xursenmen! dégen bir we Yuhanna bilen Simon we Andriyasning awaz anglandi. **30** Emma Simonning qéýananisi ölige bardi. **31** U ayalning uning ehwalini [Eysagħa] ýetti. **32** Kechqurun kün Galiliye ölkisige béríp: «Waqit-saiti toshti, patqanda, kishiler barlıq aghriqlarni we jin chaplashqanlarni uning aldigha élip kéishti. **33** Pütün sheherdikiler ishik aldigha toplashqanidi. **34** Shuning bilen u her türlü késellerge

giriptar bolghan nurghun kishilerni saqaytti Eysa ularning ishenchini körüp palechke: we nurghun jinlarni kishilerdin heydiwetti. — Balam, gunahliring kechürüm qilindi, — Lékin u jinlarning gep qilishqa yol qoymidi, dédi. **6** Lékin u yerde olturghan bezi Tewrat chünki ular uning kim ikenlikini bilishetti. **35** ustazliri könglide gumaniy soallarni qoyup: Etisi etigen tang téxi atmastinla, u ornidin **7** «Bu adem néme üchün mundaq deydu? U turup, [sheherdin] chiqip, xilwet bir jaygha kupurluq qiliwatiq! Xudadin bashqa kimmu bérüp dua-tilawet qildi. **36** Simon bilen uning gunahlarni kechürüm qilalisun?» déyishti. hemrahliri uni izdep chiqti. **37** Uni tapqanda: — **8** Eysa shuan rohida ularning köngülliride Hemme adem séni izdishiwatidu! — déyishti. shundaq gumaniy soallarni qoyuwatqanlıqını **38** U ulargha: — Bashqa yerlerge, etraptiki bilip yétip, ulargha mundaq dédi: — yézilarghimu söz-kalamni jakarlismış üchün Siler köngülde némisqä shundaq soallarni barayli. Chünki men del mushu ish üchün qoyisiler? **9** Mushu palechke: «Gunahliring kélishim, — dédi. **39** Shundaq qilip, u pütkül kechürüm qilindi!» déyish asanmu, yaki Galiliye ölkisini aylinip, sinagoglida söz- «Ornungdin tur, zembil-körpengni yighishturup kalamni jakarlaytti hemde jinlarni kishilerdin mang!» déyish asanmu? **10** Emma hazır heydiwétetti. **40** Maxaw késili bar bir kishi uning silerning Insan'oghlining yer yüzide gunahlarını aldigha kélip yélinip, tizlinip turup: — Eger kechürüm qilish hoquqığha ige ikenlikini xalisingiz, méni késilimdin pak qilalaysız! — bilishinglar üchün, — U palech késelge: **11** — dep ötündi. **41** Eysa ichi aghrighach qoloni sozup Sanga éytayki, ornungdin tur, zembil-körpengni uningga tegküziüp turup: — Xalaymen, pak yighishturup öyungge qayt! — dédi. **12** U qilin'ghin! — déwidı, **42** shu söz bilenla maxaw derhal ornidin des turup, zembil-körpisini késili derhal bimardin kétip, u pak qilindi. yighishturdu we hemmeylenning köz aldida **43** U uningga: — Hazır bu ishni héchkimge [öyдин] chiqip ketti. Hemmeylen qattiq heyran éytma, belki udul bérüp [mes'ul] kahin'gha qélip Xudani ulughliship: — Mushundaq ishni özüngni körsitip, kahinlarda guwahlıq bolush ezeldin körüp baqmighaniduq, — déyishti. **13** üchün, Musa bu késeldin paklan'ghanlargha U yene déngiz boyığha qarap mangdi. Kishiler emr qilghan [qurbanlıqlarnı] sun'ghin, — dep topi uning etrapığha olishiwaldi. U ulargha uni qattiq agahlandurup yolgha saldı. **45** Biraq telim berdi. **14** U yoldin ötüp kétiwatqanda, baj u adem chiqip, bu ishni köp yerlerde jar sélip, alidighan orunda olturghan Alfayning oghlı keng yéyiwti. Shuning bilen Eysa héchqandaq Lawiyni körüp, uningga: — Manga egeshkin, sheherge ochuq-ashkara kirelmey, belki — dédi. U ornidin turup, uningga egeshti. sheherler sirtidiki xilwet jaylarda turushqa **15** We shundaq boldiki, u [Lawiyning] öyide mejbur boldi; xalayıq her tereptin uning dastixanda olturghanda, nurghun bajgırlar we yénigha toplishatti.

2 Birnechche kündin kényin u qaytidin Kepernahumgha kirdi. U öydiken, dégen xewer tarqiliwidi, **2** shunche köp adem u yerge yighthidiki, hetta ishik aldidimu put dessigüdek yer qalmighanidi. U ulargha söz-kalam yetküziuatattı. **3** Mana shu esnada, birnechche adem uning aldigha bir palechni élip keldi; uni ulardin töti kötürüp ekelgenidi. **4** Ademning köplükidin uningga yéqinlishalmay, ular uning üstidin ögzini téship, töshük achqandin kényin palechni zembil bilen [Eysanıng aldigha] chüshürdi. **5** Emdi

hemdastixan boldi. Bundaq kishiler xéli köp idi, ularmu uningga egeshkenidi. **16** Emdi Tewrat ustazliri we Perisiyler uning gunahkarlar we bajgırlar bilen bir dastixanda olturghanlıqını körüp, muxlisirigha: — U némisqä bajgir we gunahkarlar bilen bir dastixanda yep-ichip olturnu?! — déyishti. **17** Buni anglighan Eysa ulargha: — Saglam adem emes, belki bimarlar téwipqa mohtajdur. Men heqqaniylarnı emes, belki gunahkarlarnı chaqirghili keldim, — dédi. **18** Emdi Yehyanıng muxlisirli bilen Perisiyler roza tutuwatattı. Beziler uning

aldigha kélip: — Némishqa Yehyaning muxlisliri Janni qutquzushmu yaki halak qilishmu? — we Perisiylerning muxlisliri roza tutidi, dep soridi. Lékin ular zuwan sürüshmdi. **5** U lékin séning muxlisliring tutmaydu? — dep ghezep bilen etrapiga nezer sélip ulargha köz sorashti. **19** Eysa jawaben mundaq dédi: — yügürtüp, ularning tash yüreklikidin qayghurdi. Toyi boluwatqan yigit téxi toyda hemdastixan Andin u késelge: — Qolungni uzat, — dédi. U olturghan chaghda, méhmanliri roza tutup qolini uzitiwidi, qoli eslige keltürüldi. **6** Emdi oltursa qandaq bolidu!? Toyi boluwatqan yigit Perisiyler derhal sirtqa chiqip, uni qandaq toyda bolsila, ular héchqandaq roza tutalmaydu. yoqitish toghrisida Hérod [padishahning] **20** Emma shu künler kéléduki, yigit ulardin terepdarlıri bilen meslihet qilishqa bashlidi. **7** élip kétildi, ular shu künde roza tutidi. **21** Andin Eysa muxlisliri bilen bille u yerdin ayrılıp Héchkim kona könglekle yéngi rexttin yamaq déngiz boyigha ketti; Galiliye ölkisidin chong bir salmaydu. Undaq qilsa, yéngi yamaq [kiriship], top ademler uningha egiship bardı; shundaqla kona kiyimni tartishturup yirtiwétidu. Netijide, uning qilghan emellirini anglıghan haman, yirtiq téximu yoghinap kétidu. **22** Héchkim yéngi pütün Yehudiye ölkisidin, Yérusalém shehiridin, sharabni kona tulumlargha qachilimaydu. Eger Idumiya ölkisidin, Iordan deryasining qarshi undaq qilsa, sharabning [échishi bilen] tulumlar teripidin, Tur we Zidon sheherlirining etrapidiki yérilip kétidu-de, sharabmu tökülüp kétidu hem jaylardin zor bir top ademlermu uning tulumlarmu kardin chiqidu. Shuning üchün yénigha kélishti. **9** U ademlerning köplikidin yéngi sharab yéngi tulumlargha qachilinishi özini qistap qoymisun dep muxlislirigha kerek. **23** Bir shabat küni shundaq boldiki, kichik bir kémining uningha yéqin turushini u bughdayliqlardin ötüp kétiwatatti. Uning tapilidi. **10** Chünki u nurghun bimarlarni muxlisliri yolda méngiwatqanda bashaqlarni saqaytqini tüpeylidin herqandaq waba-üzüşke bashlidi. **24** Perisiyler uningha: — késelliklerge giriptar bolghanlarning hemmisi Qara, ular némishqa shabat küni [Tewratta] uningha [qolumni] bir tegküzuwalsam dep cheklen'gen ishni qildi? — déyishti. **25** U qistiship kélishkenidi. **11** Napak rohlar ulargha: — [Padishah] Dawutning özi we [chaplishiwalghanlar] qachanla uni körse, uning hemrahliri hajetmen bolghan, yeni ach aldigha yiqlip: «Sen Xudanı Oglisen!» dep qalghanda néme qilghanliqini [muqeddes warqirishatti. **12** Lékin u [napak rohlar] yazmilardin] oqumaghanmusiler? **26** — Démek, özining kim ikenlikini ashkarilimaslıqqa qattıq Abiyatar bash kahin bolghan waqtida, u tenbih bérıp agahlanduratti. **13** U taghqa Xudanı öyige kirip, Xudagha atalghan, chiqip, özi xalıghan kishilerni yénigha chaqirdi; Tewratta peqet kahinlarning yéyishigila ular uning yénigha kélishti. **14** U ulardin bolidigan nanlarni [sorap] yégen, shundaqla on ikkisini özi bilen bille bolushqa, söz-hemrahlirighimu bergen? — dédi. **27** U ulargha kalamni jakarlashqa, **15** késellerni saqaytish yene: — İnsan shabat küni üchün emes, shabat we jinlarni heydesh hoquqigha ige bolushqa küni insan üchün yaritildi. **28** Shuning üchün, tallap bekitti. **16** U [békítken on ikki kishi]: İnsan'oghli shabat küniningmu Igitidur, — dédi.

3 U yene sinagogqa kirdi. Shu yerde bir qoli yigilep ketken bir adem bar idi. **2** [Perisiyler] Eysanıg üstidin erz qilayli dep shabat künide késel saqaytidigan-saqaytmaydighanlıqını paylap yüretti. **3** Eysa qoli yigilep ketken ademge: — Ornundıgın turup, otturığa chiqqın! — dédi. **4** Andin, sinagogdikilerdin: — Tewrat qanunigha uyghun bolghını shabat küni yaxshılıq qilishmu, yaki yamanlıq qilishmu?

hetta ghizalan'ghudekmu waqtı chiqmidi. **21** 3 — Qulaq sélinglar! Uruq chachquchi uruq [Eysanıng] ailiśidikiler buni anglap, uni tutup chachqılı [étizgha] chiqiptu. **4** Uruq chachqanda kélishke bérishi. Chünki ular uni «Eqlini uruqlardin beziliri chighir yol boyigha yoqitiptu» dégenidi. **22** Yérusalémdin chüshken chüshüptu, qushlar kélip ularni yep kétiptu. Tewrat ustazlrlı bolsa: «Uningda Beelzibub bar», **5** Beziliri tupriqi az tashlıq yerge chüshüptu. we «U peqet jinlarning emirige tayinip jinlarni Topisi chongqur bolmighanliqtin, tézla ünüp qoghliewitidiken», déyishetti. **23** Shuning üchün chiqiptu, **6** lékin kün chiqish bilenla aptapta u [Tewrat ustazlrlını] yénigha chaqirip, ulargha köyüp, yiltizi bolmighachqa qurup kétiptu. temsillerni ishslitip mundaq dédi: — Sheytan **7** Beziliri tikenlerning arisigha chüshüptu, Sheytanni qandaqmu qoghlisun? **24** Eger tikenler ösüp maysilarni boghuwélip, ular padishahliq öz ichidin bölünüp özara soqushqan héch hosul bermeptu. **8** Beziliri bolsa, bolsa shu padishahliq put tirep turalmaydu; **25** yaxshi tupraqqa chüshüptu. Ular ösüp awup shuningdek eger bir aile öz ichidin bölünüp chong bolghanda hosul bériptu. Ularning özara soqushsha shu aile put tirep turalmaydu. beziliri ottuz hesse, beziliri atmish hesse, **26** Eger Sheytan öz-özige qarshi chiqip bölünse, yene beziliri yüz hesse hosul bériptu. **9** — u put tirep turalmay, yoqalmay qalmaydu. **27** Anglighudek quliqi barlar buni anglisun! — Héchkim küchtünggür birsining öyige kirip, dédi u. **10** U uning etrapidikiler hem on uning mal-mülkini bulap kétemeydu — peqet ikkiyen bilen yalghuz qalghanda, ular uningdin u shu küchtünggurni awwal baghliyalisa temsiller toghruluq sorashti. **11** U ulargha andin öyini bulang-talang qilalaydu. **28** Shuni mundaq dédi: — Xudaning padishahliqining silerge berheq éytip qoyayki, insan baliliri sirini bilishke siler nésip boldunglar. Lékin ötküzgen türlik gunahlirining hemmisini, sirttikilerge hemme ish temsiller bilen shundaqla ular qilghan kupurluqlirining uqturulidu; **12** buning bilen: «Ular qarashni hemmisini kechürüşke bolidu. **29** Biraq qaraydu, biraq körmeydu; Anglashni anglaydu, kimdikim Muqeddes Rohqa kupurluq qilsa, biraq chüshenmeydu; Shundaq bolmisidi, ebedil'ebedgiche héch kechürülmeydu, belki ular yolidin yandurulushi bilen, Kechürüm mengülüük bir gunahning hökümi astida turidu. qilinatti» [dégen söz emelge ashurulidu]. **13** (aiōn g165, aiōnios g166) **30** [Eysanıng bu sözü] ularning Andin u ulargha: — Siler mushu temsilnimu «uningha napak roh chaplishiptu» dégini chüshenmidinglarmu? Undaqta, qandaqmu üchün [éytılghanidi]. **31** Shu waqitta uning bashqa herxil temsillerni chüshineleysiler? — anisi bilen iniliri keldi. Ular sirtida turup, uni dédi. **14** Uruq chachquchi söz-kalam chachidu. chaqirishqa adem kirgüzdi. **32** Bir top xalayıq **15** Üstige söz-kalam chéchilghan chighir yol uning etrapida olтурatti. Ular: — Mana, aningiz, boyi shundaq ademlerni körsetkenki, ular söz-iniliringiz sizni izdep sirtta turidu, — déyishti. kalamni anglighan haman Sheytan derhal **33** Eysa ulargha jawaben: — Kim méning anam, kélip ularning qelbige chéchilghan söz-kalamni kim méning inilirim? — dédi. **34** Andin, u élip kétidu. **16** Buninggha oxshash, tashlıq öpchuşiside olтурghanlarǵha qarap mundaq yerlerge chéchilghan uruqlar bolsa, söz-dédi: Mana bular méning anam we inilirim! **35** kalamni anglighan haman xushallıq bilen qobul Chünki kimki Xudaning iradisini ada qilsa, shu qilghanlarnı körstitidu. **17** Halbuki, qelbide héch yiltız bolmighachqa, peqet waqitliq turidu; söz-kalamning wejidin qiyinchiliq yaki ziyankeshlikke uchrighanda, ular shuan yoldin chetnep kétidu. **18** Tikenlerning arisigha chéchilghini shundaq bezi ademlerni körsetkenki, bu ademler söz-kalamni anglighini bilen, **19** lékin könglige bu dunyanıng endishiliri,

4 U yene déngiz boyida [xelqqe] telim bérishke bashlidi. Uning etrapigha zor bir top ademler olishiwalghachqa, u bir kémige chiqip déngizda olturdu; pütkül xalayıq bolsa déngiz qırghıqida turushattı. **2** U ulargha temsil bilen nurghun ishlarnı ögettı. U telim bérıp mundaq dédi:

bayliqlarning éziqturushi we bashqa nersilerge öz muxlisliri bilen yalghuz qalghinida, ulargha bolghan hewesler kiriwélip, söz-kalamni hemmini chüshendürüp bérétti. **35** Shu küní boghuwétidu-de, u héch hosul chiqarmaydu. kech kиргende, u ulargha: — Déngizning u (aión g165) **20** Lékin yaxshi tupraqqa chéchilghan qétigha öteyli, — dédi. **36** Ular xalayıqni yolga uruqlar bolsa — söz-kalamni anglishi bilen uni séliwetkendin kéyin, uni kémide olturghan péti qobul qilghan ademlerni körsitudu. Bundaq élip yürüp kétishti. Ular bilen bille mangghan ademler hosul bérifu, birsi ottuz hesse, birsi bashqa kémilermu bar idi. **37** We mana, esheddiy atmish hesse, yene birsi yüz hesse hosul qara quyun chiqip ketti; shuning bilen dolqunlar bérifu. **21** U ulargha yene mundaq dédi: — kémimi urup, su halqip kirip, kémige toshay dep Chiragh séwet yaki kariwat astigha qoyulush qalghanidi. **38** Lékin u kékminating ayagh teripide üchün keltürülemedu? U chiraghdanning üstige yastuqqa bash qoyup uyqugha ketkenidi. Ular qoyulush üchün keltürülmemedu? **22** Chünki uni oyghitip: — I ustaz, halak boluwtqinimizha yoshurulghan héchqandaq ish ashkarilanmay karing yoqmu? — dédi. **39** U ornidin turup, qalmaydu, shuningdek herqandaq mexpiy ish boran'gha tenbih bérif, déngizgha: «Tinchlan! yüz bergendin kéyin ayan bolmay qalmaydu. Jim bol!» déwidí, boran toxtap, chongqur bir **23** Anglighudek quliqi barlar buni anglisun! jimjiltiq höküm sürdi. **40** — Némishqa shunche **24** Anglighanliringlarga köngül bölunglar! qorqisiler? Silerde qandaqsige téxiche ishench Chünki siler [bashqilargha] qandaq ölcem bolmaydu? — dédi u ulargha. **41** Ularni intayin bilen ölcisenglar, silergimu shundaq ölcem zor bir qorqunch basti, ular bir-birige: — Bu bilen ölcép bérili, hetta uningdinmu köp adem zadi kimdu? Hetta shamal we déngizmu qoshup bérili. **25** Chünki kimde bar bolsa, uningha itaet qilidiken-he! — dep kétishti. uningha téximu köp bérili; emma kimde yoq bolsa, hetta uningda bar bolghanlırimu uningdin mehrum qilinidu. **26** U yene mundaq dédi: — Xudanıng padishahliqi yene birsining tupraqqa uruq chachqinigha oxshaydu: **27** u uxlaydu, orundin turidu, kéche-kündüzler ötüwérip, uruq bix urup ösidu. Lékin chachquchi qandaq yol bilen ösidighanlıqını bilmeydu. **28** Tupraq özlükidin hosul bérifu; uruq awwal bix uridu, kéyin bash chiqiridu, axırdı bashaqlar toluq dan tutidu. **29** Dan pishqanda, [chachquchi] derhal orghaq salidu, chünki hosul waqtı kelgen bolidu. **30** U yene mundaq dédi: — Xudanıng padishahliqını némige oxshitimiz? Yaki qandaq bir temsil bilen süretlep béréleyimiz? **31** U goya bir tal qicha uruqığha oxshaydu. U yerge térilghanda, gerche yer yüzidiki barlıq uruqlarining ichide eng kichiki bolsimu, **32** térilghandin kéyin, herqandaq ziraettin égiz ösüp shundaq chong shaxlayduki, asmandiki qushlarmu uning sayisige qonidu. **33** U shuninggħha oxshash xalayiq anglap chüshineligüdekk nurghun temsiller bilen söz-kalamni yetküzdi. **34** Lékin temsil keltürmey turup ulargha héchqandaq söz qilmaytti. Lékin

5 Ular déngizning u qétigha, Gadaraliqlarning yurtığa ýetip bardı. **2** U kémidin chüshüshi bilenla, napak roh chaplashqan bir adem gör öngükliridin chiqip, uning aldigha keldi. **3** U adem öngüklerni makan qilghan bolup, uni héchkim hetta zenjirler bilenmu baghliyalmaytti. **4** Chünki köp qétim put-qolliri kishen-zenjirler bilen bagħlan'ghan bolsimu, u zenjirlerni üzüwétip, kishenlerni chéqiwetkenidi; héchkim uni boysundurmighanidi. **5** U kéche-kündüz mazarlıqta we tagħħar arisida toxtawsiz warqirap-jarqirap yuretti, öz-özini tashlar bilen késip yarilanduratti. **6** Lékin u Eysani yiraqtin körüp, uning aldigha yügürüp bérif, sejde qildi **7** we qattiq awazda warqirap: — Hemmidin aliy Xudanıng Oghli Eysa, séning méning bilen néme karing! Xuda heqqi, sendin ötünüp qalay, méni qiyńimal! — dédi **8** (chünki Eysa uningħha: «Hey napak roh, uningdin chiq!» dégenidi). **9** U uningdin: — Isming néme? — dep soridi. — Isim «qoshun» — chünki sanimiz köp, — dep jawab berdi u. **10** We u Eysadin ularni bu yurttin heydiwetmigeysen, dep köp ötünüp yalwurdi. **11** Tagħ bagħrida chong bir top tonguzz padisi

otlap yüretti. **12** Jinlar uningga: — Bizni mushu téximu éghirliship ketkenidi. **27** Bu ayal tonguzlarga ewetkin, ularning ichige kirip Eysa heqqidiki geplerni anglap, xalayiqning kétishke yol qoyghasen, — dep yalwurushti. otturisidin qistilip kélip, arqa tereptin uning **13** Eysa derhal yol qoydi. Shuning bilen napak tonini silidi. **28** Chünki u könglide: «Uning rohlar chiqip, tonguzlarning téniqe kirishi tonini silisamla saqaymay qalmaymen» dep bilenla, tonguzlar tik yardin étılıp chüshüp, oylighanidi. **29** Xun shuan toxtap, ayal késel déngizha gherq boldi. Ular ikki mingha yéqin azabidin saqaytilghanlıqını öz téniide sezdi. **30** idi. **14** Tongguz baqquchilar bolsa u yerdin Eysa derhal wujudidin qudretning chiqqanlıqını qéchip, sheher-yézilarda bu ishlarni pur qildi. sézip, xalayiqning ichide keynige burulup: — Shu yerdikiler néme ish yüz bergenlikini körgili Kiyimimni silighan kim? — dep soridi. **31** chiqishti. **15** Ular Eysanı yénightha keldi we Muxlisliri uningga: — Xalayiqning özüngni ilgiri jinlar chaplishivalghan héliqi ademning qistap méngiwatqanlıqını körüp turuqluq, yene: kiyimlerni kiyip, es-hoshi jayida olturghinini «Méni silighan kim?» dep soraysen'ghu? — — yeni «qoshun jinlar» chaplashqan shu déyishti. **32** Biraq Eysa özini silighuchini tépish ademni körüp, qorqup kétishti. **16** Bu weqeni üchün téxiche etrapığha qarawatatti. **33** Özide körgenler jinlar chaplashqan ademde néme néme ishning yüz bergenlikini sezgen ayal yüz bergenlikini we tonguzlarning aqiwitini qorqup-titrigen halda kélip uning aldigha xelqqe bayan qılıp berdi. **17** Buning bilen xalayiq yiğildi we uningga heqiqiy ehwalni pütünley Eysagha: Yurtlirimizdin chiqip ketkeysen, éytti. **34** U uningga: — Qizim, ishenching séni dep yalwurushqa bashlidi. **18** U kémige saqaytti! Tinch-xatirjemlikte qayt! Késilingning chiqiwatqanda, ilgiri jinlar chaplashqan héliqi azabidin saqayghin, — dédi. **35** U bu sözni adem uningdin: Menmu sen bilen bille baray, qiliwatqanda, sinagogning chongining öyidin dep ödündi. **19** Lékin u buningha unimay: beziler kélip uningga: Qizingiz öldi. Emdi — Öz öydikiliring we yurtdashliringning ustazni némishqa yene aware qilisiz?! — yénightha béríp, ulargha Perwerdigarning sanga déyishti. **36** Lékin Eysa bu sözlerni anglap shunchilik ulugh ishlarni qılıp bergenlikini, derhal sinagogning chongigha: Qorqmighin! Uning sanga rehim-shepqed körsetkenlikini Peqet ishenchte bol! — dédi. **37** U peqet Pétrus, xewerlendürgin, — dédi. **20** U qaytip Yaqup we Yaqupning inisi Yuhanna bilen yolha béríp, Eysanı özige qandaq ulugh ishlarni chiqti; bashqa héchkimning özi bilen bille qilghanlıqını «On sheher rayoni»da jar qılıshqa bérishigha yol qoymidi. **38** U sinagogning bashlidi. Buni anglighanlarning hemmisi tolimu chongining öyi aldigha kelgende, qiyqasheyran qélishti. **21** Eysa qaytidin kéme bilen chuganni, xalayiqning qattiq nale-peryad we déngizning u qétigha ötkende, zor bir top ah-zar kötürgenlikini körüp, **39** öyge kirip xalayiq uning yénightha yighthildi; u déngiz boyida ulargha: — Némishqa qiyqas-chuqan we ahturatti. **22** Mana, melum bir sinagogning chongi zar kötürisiler? Bala ölmepetu, uxlap qaptu, Yairus isimlik bir kishi keldi. U uni körüp — dédi. **40** Ular uni mesxire qilishti; lékin u ayighigha yiğilip: — Kichik qizim öley dep hemmeyleni tashqirigha chiqiriwétip, balining qaldi. Béríp uningga qolliringizni tegküzüp ata-anisini we öz hemrahlirini élip, bala yatqan qoysingiz, u saqiyip yashighay! — dep qattiq öyge kirdi. **41** U balining qolini tutup, uningga: yélindi. **24** Eysa uning bilen bille bardi. Zor «Talita kumi» dédi. Bu sözning menisi «Qizim, bir top xalayiqmu olisip qistashqan halda sanga éytemenki, ornungdin tur» dégenlik idi. keynidin méngishti. **25** Xun tewresh késilige **42** Qiz derhal ornidin turup mangdi (u on giriptar bolghinigha on ikki yil bolghan bir ikki yashta idi). Ular bu ishqa mutleq heyran ayal bar bolup, **26** u nurghun téwiplarning qélishti. **43** U ulargha bu ishni héchkimge qolida köp azab tartip, bar-yoqini xejlep éytmaslıqni qattiq tapılıdi, shundaqla qizgha tügetken bolsimu, héchqandaq ünumi bolmay, yégüdek birnéme bérishni éytti.

6 U yerdin kétip, öz yurtigha keldi. Uning körsitidu» deytti. **15** Bashqilar: «U Ilyas muxlisirimu uningha egiship bardi. **2** [peyghember] dése, yene beziler: «Burunqi Shabat künü kelgende, u sinagogta telim peyghemberlerdeki bir peyghember bolsa kérek» bérishke kirishti. Telimini anglighanlardan déyishetti. **16** Biraq bularni anglighan Hérod: köp adem intayin heyran bolushup: — — Men kallisini alghan Yehyaning özi shu Bu adem bulargha nedin érishkendu? — u ölümdin tirilipti! — dédi. **17** Hérodning Uningha mushundaq danaliq qandaq bérilgen? bundaq déyishining sewebi, u [ögey] akisi Uning qolida mushundaq möjiziler qandaq Filipning ayali Hérodiyening wejidin adem yaritildigandu? **3** U héliqi yaghachchi ewetip Yehyani tutup, zindan'ha tashlighanidi. emesmu, Meryemning oghli, shundaqla Yaqup, Chünki u shu ayal bilen nikahlan'ghanidi; Yose, Yehuda we Simonlarning akisighu? Uning Yehya Hérodqa [tenbih béríp]: «Akangning singillirimu bu yerde arimizda turuwatmamdu? ayalini tartiwélishing Tewrat qanunigha xilap» — déyishti. Shuning bilen ular uningha heset- dep qayta-qayta dégenidi. **19** Shuning üchün bizarlıq bilen qaridi. **4** Shuning bilen Eysa Hérodiye Yehyagha adawet saqlaytti; uni ulargha: — Herqandaq peyghember bashqa öltürmekchi bolghan bolsimu, lékin shundaq yerlerde hörmetsiz qalmaydu, peqet öz yurti, öz qilalmaytti. **20** Chünki Hérod Yehyani diyanetlik uruq-tughqanlıarisida we öz öyide hörmetke we muqeddes adem dep bilip, uningdin sazawer bolmaydu, — dédi. **5** Shuning bilen qorqatti, shunglashqa uni qoghdaytti; u uning qollırını birqanche bimarning üstige tegküzüp, sözlirini anglighan chaghırlıda alaqzade bolup ularni saqyatqandin bashqa, shu yerde u kétetti, lékin yenila sözlirini anglashqa amraq héchqandaq möjize yaritalmadi. **6** We u ularning idi. **21** Emma [Hérodiye kütken] peyt axir iman-ishenchsizlikidin heyran qaldi. **7** Andin yétip keldi; Hérod tughulghan künide öz u etraptiki yéza-kentlerni aylinip telim berdi. emeldarlıri, mingbeshiliri we Galiliye ölkisisidiki U on ikkiylenne yénigha chaqirdi we [xelq katta erbablarni ziyapet bilen küttüwaldi; **22** arisesigha] ikki-ikkidin ewetishke bashlidi. U héliqi Hérodiyening qizi sorun'ha chüshüp ulargha napak rohlarni heydesh hoquqini berdi; ussul oynap berdi. Bu Hérod we hemdastixan **8** we ulargha: — Seperde yéninglarga hasidin bolghanlarga bekmu yarap ketti. Padishah bashqa nerse éliwalmanglar, ne xurjun ne nan qizgha: — Mendin néme telep qilsang, shuni éliwalmanglar, belwaghqa pulmu salmanglar, bérímen, — dédi. **23** Andin u qesem qilip **9** putunglarga keshlerni kiyinglar, biraq ikki yene: — Mendin néme telep qilsang, hetta yektek kiyiwalmanglar, — dep tapılıdi. **10** U yene: padishahlıqimning yérímini désengmu shuni — [Bir yurtqa barghininglarda], kimning öyige bérímen, — dédi. **24** Qız sirtqa chíqıp, anisidin: [qobul qilinip] kirsenglar, u yurttin ketküche — Néme telep qilay? — dep soriwidi, anisi: — shu öydila turunglar. **11** Qaysi yerdikiler Chömüldürgüchi Yehyaning kallisini telep qıl, silerni qobul qilmisa, shundaqla sözunglarnı — dédi. **25** Qız derhal padishahning aldığa anglimisa, u yerdin ketkinilingarda, ulargha aldirap kirip: — Chömüldürgüchi Yehyaning agah-guwah bolsun üchün ayighinglardıki kallisini hazırla bir texsige qoyup ekilishlirini topını qéqwétinglar! — dédi. **12** Shuning bilen xalaymen, — dédi. **26** Padishah buningha ular yolgha chíqıp, kishilerni gunahlırıgha towa nahayiti hesret chekken bolsimu, qesemliри qilishqa jar sélip ündidi. **13** Ular nurghun tüpeylidin we dastixanda olturghanlar wejidin, jinlarnı heydidi, nurghun bimarlarnı zeytun uningha bergen sözidin yan'ghusi kelmidi. méyi bilen mesih qilip saqayıtti. **14** Uning nami **27** Shunga padishah derhal bir jallat ewetip, meshhur bolghachqa, Hérod padishah uning uning kallisini élip kélishni emr qıldı. Jallat heqqide anglap: «Bu adem [choqum] ölümdin zindan'ha béríp Yehyaning kallisini élip, **28** tirilgen Chömüldürgüchi Yehyadur. Shuning uni bir texsige qoyup, qizning aldığa élip kélip üchün mushu alahide qudretler uningda kückini uningha berdi. Qız uni anisigha tapshurdi. **29**

Bu ishni anglighan Yehyaning muxlisliri kélip, yézisigha ötüp turunglar, dep buyrudi. **46** Ularni jesetni élip kétip bir qebrige qoydi. **30** Qaytip yolgha séliwetkendin kéyin, u dua-tilawet qilish kelgen rosullar Eysaning yénigha yighthildi, üchün taghqa chiqti. **47** Kech kirgende, kéme néme qilghanliri hem néme telim bergenlirini déngizning otturisigha yetkenidi, u özi yalghuz uningga melum qilishi. **31** Kélip-kétiwatqanlar quruqluqta idi. **48** U muxlislirining palaqni nahayiti köplikidin ulargha tamaqlinishqimu küchep uruwatqanlıqını kördi; chünki shamat waqit chiqmadi. Shunga u ulargha: — Yürüngler, tetür yönılıshte chiqqanidi. Kéche tötinchi men bilen xilwet bir jaygha béríp, birdem jések waqtida, u déngizning üstide méngip, aram élinglar, — dédi. **32** Buning bilen ular muxlisliri terepke keldi we ularning yénidin kémige chüshüp, xilwet bir chöl yerge qarap ötüp kétidighandek qilatti. **49** Lékin ular uning mangdi. **33** Biraq nurghun kishiler ularning déngizning üstide méngip kéliwatqanlıqını kétiwatqanlıqını bayqap, ularni tonuwéliwidi, körüp, uni alwasti oxshaydu, dep oylap chuan etraptiki barlıq sheherlerdin piyade yolgha sélishti. **50** Chünki ularning hemmisi uni körüp chiqip, yügürüp, ulardin burun u yerge béríp sarasimige chüshti. Lékin u derhal ulargha: — yighilishi. **34** Eysa kémidin chüshüp, zor bir Yüreklik bolunglar, bu men, qorqmanglar! — top ademni körüp, ularning padichisiz qoy dédi. **51** U kémige, ularning yénigha chiqqandila, padisidek bolghanlıqığa ich aghritti. Shunga shamat toxtidi. Ular buningdin hoshidin u ulargha köp ishlarnı ögitishke bashlidi. **35** ketküdek derijide qattiq heyran qéliship, Kech kirip qalghanda, muxlisliri uning yénigha némini oylashni bilmeytti; **52** chünki ular nan kélip: — Bu chöl bir jay iken, kech kirip ketti. bérish [möjizisini] téxiche chüshenmigenidi, **36** Xalayiqni yolgha séliwetken bolsang, ular ularning qelbi bixud halette turatti. **53** Ular etraptiki kent-qışlaqlarღha béríp, özlirige déngizning qarshi teripige ötüp, Ginnisaret nan sétiwalsun; chünki ularda yégüdek nerse dégen yurtta [quruqluqqa] chiqip, kékimi yoq, — dédi. **37** Lékin u ulargha jawaben: baghlap qoydi. **54** Ular kémidin chüshüshi — Ulargha özüngler ozuq béringlar, — dédi. bilenla, [xalayiq] uni derhal tonuwélip, **55** Muxlislar uningdin: — İkki yüz kümüş dinargha etraptiki hemme jaylарgħa yugişüşüp bardı ulargha nan ekélip ularni ozuqlanduramduq? we «U palanchi yerge chüshüptu» dep anglishi — dep soridi. **38** Eysa ulargha: — Qanche bilenla, bimarlarnı zembilge sélip, shu yerge néninglər bar? Béríp qarap bēqinglar, — dédi. [uning aldigha] élip bérishti. **56** U meyli yéza, Ular qarap baqqandın kényin: — Beshi bar meyli sheher yaki qışlaqlarღha barsun, xelq iken, yene ikki béliqmu bar iken, — déyishti. aghriqlarnı bazarlarღha élip chiqip yatquzatti; **39** U ulargha kishilerni top-top qılıp yéshil ular uningdin aghriqlar héch bolmighanda chimende olturghuzushni buyrudi. **40** Xalayiq séning yépinchangning peshige bolsimu qolını yüzdin, elliktin sep-sep bolup olturushti. **41** tegküzuwalsaq dep ötündi. Uningga qolını U besh nan bilen ikki béliqni qoligha élip, tegküzgenlerning hemmisi saqaydi. asman'gha qarap [Xudagh] teshekkür-medhiye éytti, andin nanlarnı oshtup, köpçilikke tutup bérish üchün muxlislirigha béríp turatti; ikki béliqnimu hemmeylen'ge tarqitip berdi. **42** Hemmeylen yep toyundi. **43** [Muxlislar] éship qalghan nan we béliq parchilirini liq on ikki séwetke tériwaldi. **44** Nanlarnı yégen erlerning sanila besh mingche idi. **45** Bu ishtin kényinla, u muxlislirini kémige olturghuzup: Özüm bu xalayiqni yolgha séliwétimen, siler anghiche déngizning qarshi qırğıqidiki Beyt-Saida

7 Bu chaghda, Perisiyler we Tewrat ustazliridin beziliri Yérusalémdin kélip uning aldigha yighthildi; **2** shu Perisiyler we Tewrat ustazliri uning muxlisliridin bezilirining tamaqni qolını yumay, yeni «napak» halda yewatqanlıqını körüp, uningdin: — Muxlisliring némishqa ata-bowilirimizning en'enilirige riaye qilmay, belki yuyulmaghan qolları bilen tamaq yeysü — dep sorashti (chünki Perisiyler we pütün Yehudiylar ata-bowiliri teripidin qaldurulghan en'enini ching tutqachqa, awwal qollırını

estayidilliq bilen yumisa, tamaq yémeydu. yetmeywatmamsiler? 19 [Sirttin kirgen nerse] Shuningdek bazardin qaytip kelgendifmu, insanning qelbige emes, ashqazinigha kiridu, ular qol yumay birnerse yémeydu. Uningdin andin u yerdin teret bolup tashlinidu, — dédi (u bashqa, piyale-qedeh, das-chögün we mis bu gepni déyish bilen, hemme yémekliklerni qachilar we diwanlarni yuyush toghrisida halal qiliwetti). 20 U yene söz qilip mundaq tapshurulghan nurghunlighan en'enilerdimu dédi: — Insanning ichidin chiqidighinila, ching turidu). 6 U ulargha jawab bérrip mundaq insanni napak qilidu. 21 Chünki shular — dédi: — Yeshaya peyghember siler saxtipezler yaman niyetler, zinaxorluq, jinsiy buzuqluqlar, toghranglarda aldin'ala toptoghra besharet qatilliq, oghriliq, achközülik, rezillikler, bergen! [uning] yazmisida pütülgendek: — aldamchiliq, shehwaniyliq, hesetxorluq, «Mushu xelq aghzida Méni hörmətligini bilen, til-ahane, tekebburluq we hamaqetlikler Biraq qelbi Mendin yiraq; 7 Ular Manga bihude insanning ichidin, yeni uning qelbidin chiqidu ibadet qilidu. Ularning ögetken telimliri peqet 23 — bu rezil ishlarning hemmisi insanning insanlardin chiqqan petiwalارla, xalas». 8 ichidin chiqip, özini napak qilidu. 24 U ornidin Chünki siler Xudanıng emrini tashlap qoyup, turup u yerdin ayrılip, Tur we Zidon etrapidiki insalarning en'enisini ching tutuwalidikensiler rayonlarga bardı we bir öyge kirdi. Gerche u — das-chögün, piyale-qedehlerni yuyush we buni héchkim bilmisun dégen bolsimu, lékin shuningha oxshap kétidighan nurghan bashqa yoshurup qalalmidi. 25 Derweqe, napak roh ishlarni en'ene qilip yürisiler. 9 U ulargha yene chaplashqan kichik bir qizning anisi uning mundaq dédi: — Siler özliringlarning en'enisini toghrisidiki xewerni anglıghan haman ýetip ching tutimiz dep Xudanıng emrini epchillik kélip, uning ayighigha yiqildi 26 (ayal Yunanlıq bilen bir chetke qayrip qoydunglar! 10 Chünki bolup, Suriye ölkisidiki Fenikiy millitidin idi). U Musa [peyghember]: «Ata-anangni hörmət uningdin qizidin jinni heydiwétishni ötündi. qil» we «Atisi yaki anisini haqaretligener 27 Lékin Eysa uningha: — Aldi bilen balilar ölümge mehkum qilinsun» dep emr qilghan. 11 qorsiqini toyghuzsun; chünki balilarning nénin Lékin siler: — Birsi «Atisi yaki anisigha: — Men kichik itlarga tashlap bérish toghra emes, — silerge yardım bergenädeks nersilerni alliqachan dédi. 28 Lékin u buningha jawaben: — Durus, «qurban qilip» Xudagha atiwettim — désila, i Reb, biraq hetta itlarmu üstel astida turup 12 shu kishining ata-anisining halidin xewer balilardin chüshken nan uwaqlirini yeydighu, — élishqa bolmaydu, dep ögitisiler. 13 Shundaq dédi. 29 Eysa uningha: — Séning mushu sözung qilip, siler [ewladliringlarga] tapshurghan tüpeylidin yolungha qayt, jin qizingdin chiqip en'en'englerni dep Xudanıng emrini yoqqa ketti, — dédi. 30 Ayal öyge qaytip kelgende, chiqiriwettinglar, we shuningha oxshash mana qız kariwatta yatatti, jin uningdin köp ishlarni qilisiler. 14 Andin xalayıqni yene chiqip ketkenidi. 31 Eysa yene Tur we Zidon yénigha chaqırıp, ulargha: — Hemminglar shehirining etrapidiki rayonlardin chiqip, «On manga qulaq sélinglar we shuni chüshininglarki, sheher» rayoni otturisidin ötüp, yene Galiliye 15 insanning sirtidin ichige kiridighan déngizigha keldi. 32 Xalayıq uning aldigha tili nersilerning héchqandiqi uni napak qilmaydu, éghir, gas bir ademni élip kélip, uning uchisigha belki öz ichidin chiqidighan nersiler bolsa, ular qolungni tegküziq qoysang, dep ötüniüshti. 33 insanni napak qilidu. 16 Anglıghudek quliqi U u ademni xalayıqtin ayrip bir chetke tartip, barlar buni anglisun! — dédi. 17 U xalayıqtin barmaqlirini uning qulaqlırigha tiqtı, tükrüüp, ayrılip öyge kirengende, muxlisliри uningdin [barmiqini] uning tiligha tegküzdı. 34 Andin bu temsil heqqide soridi. 18 U ulargha: — u asman'gha qarap uh tartip xorsin'ghandin Silermu téxiche chüshenmey yürüwatamsiler?! kényin, u ademge: «Effata» (menisi «échil») dédi. Sirttin insanning ichige kiridighan herqandaq 35 U ademning qulaqlırıri derhal échilip, tilimu nersining uni napak qilalmaydighanlıqını tonup échilip rawan gep qilishqa bashlıdı. 36 Eysa

ulargha buni héchkimge éytmasliqni tapilidi. — dédi. **16** Muxlislar özara mulahiziliship: — Lékin ulargha herqanche tapilighan bolsimu, Uning bundaq déyishi nan ekelmigenlikimizdin bu xewerni yenila shunche keng tarqitiwetti. bolsa kérek, — déyishti. **17** Eysa ularning **37** Xalayiq [bu ishqqa] mutleq heyran qéliship: néme [déyishiwatqanliqini] bilip: — Némishqa — U hemme ishlarni qaltis qilidiken! Hetta nan yoqluqi toghrisida mulahize qilisiler? gaslarni anglaydighan, gachilarни sözleydighan qilidiken, — déyishti.

8 Shu künlerde, yene zor bir top xalayiq yighthghanidi. Ularning yégüdek héchnémisi bolmigraphqa, u muxlislirini yénigha chaqirip: **2** — Bu xalayiqqa ichim aghriydu. Chünki ular méning yénimda turghili üch kün boldi, ularda yégüdek héchnersimu qalmidi. **3** Ularni öylirige ach qorsaq qaytursam, yolda halidin kétishi mumkin. Chünki beziliri yiraqtin kelgeniken, — dédi. **4** Muxlisliri buningha jawaben: — Bundaq xilwet bir jayda bu kishilerni toydurghudek nanni nedin tapqili bolsun? — déyishti. **5** — Qanche néninglar bar? — dep soridi u. Yette, — déyishti ular. **6** Buning bilen u xelqni yerde olturushqa buyrudi. Andin yette nanni qoligha aldi we [Xudagha] teshekkür-medhiye étip oshtup, köpchilikke tutushqa muxlislirigha berdi. Ular xalayiqqa üleshtürüp berdi. **7** [Muxlislar]da yene birqanche kichik béliqmu bar idi. U Xudagha teshekkür étip ularni beriktelep, muxlislirigha üleshtürüp bérishni éytti. **8** Xalayiq toyghuche yédi; ular éship qalghan parchilarни yette séwetke tériwaldi. **9** Yégenler tööt mingche kishi idi. U ularni yolgha saldi, **10** andin muxlisliri bilen bille derhal kémige chüshüp, Dalmanuta tereplirige bardı. **11** Perisiyler chiqip, uni sinash meqsitide uningdin bizge asmandin bir möjizilik alamat körsetseng, dep telep qiliship, uning bilen munazirileshkili turdi. **12** U ichide bir ulugh-kichik tinip: — Bu dewr némishqa bir «möjizilik alamat»ni istep yürüdü? Shuni silerge berheq étip qoyayki, bu dewrge héchqandaq möjizilik alamat körstitmeydu, — dédi. **13** Andin ulardin ayrılıp, yene kémige chiqip, déngizning u chétige ötüp ketti. **14** Muxlislar nan élip kélishni untughan bolup, kémide bir tal nandin bashqa yeydighini yoq idi. **15** U ularni agahlandurup: — Éhityat qilinglar, Perisiylerning échitquisi we Hérodning échitqusidin hézi bolunglar,

Siler téxiche pem-paraset yaki chüshenchige ige bolmidinglarmu? Qelbliringlar téximu bixudliship kétiwatamdu? **18** Közünglar turup körmeye watamsiler? Quliqinglar turup anglimaywatamsiler? Ésinglarda yoqmu? **19** Besh ming kishige besh nanni oshtughinimda, parchilargha liq tolghan qanche kichik séwetni yighiwaldinglar? — dédi. — On ikkini, — jawab berdi ular. **20** — Yette nanni tööt ming kishige oshtughinimda, parchilargha liq tolghan qanche séwetni yighiwaldinglar? — dédi u. — Yettini, — Jawab berdi ular. **21** U ulargha: — Undaqta, qandaqsige siler téxi chüshenmeysiler? — dédi. **22** Ular Beyt-Saida yézisiga keldi; xalayiq bir kor ademni uning aldigha élip kélép, uningha qolungni tegküzip qoysang, dep ötündi. **23** U kor ademning qolidin tutup yézining sirtığha yétilip bardı; uning közlirige tükürüp, üstige qollirini tegküzip: — Birer nerse körüwatamsen? — dep soridi. **24** U beshini kötürüp: — Kishilerni körüwatimen; ular xuddi ménip yürüwatqan derexlerdek körünüwatidu, — dédi. **25** Andin u qaytidin qollirini u ademning közlirige tegküzdi. U közlirini échiwidı, közliri eslige kélép, hemme nersini éniq kördi. **26** Eysa uni öyige qayturup: — Yézighimu kirme, yaki yézidiki héchkimge bu ishni uqturma, — dep tapilidi. **27** Eysa muxlisliri bilen chiqip Qeyseriye-Filippi rayonigha qarashliq kent-yézilargha bardı. Yolda u muxlisliridin: — Kishiler méni kim deydu? — dep soridi. **28** Ular uningha: — Beziler séni Chömüldürgüchi Yehya, beziler Ilyas [peyghember] we yene beziler ilgiriki peyghemberlerdin biri dep qaraydiken, — dep jawab bérishi. **29** U ulardin: — Emđi silerchu, siler méni kim dep bilisiler? — dep soridi. Pétrus jawaben: — Sen Mesihdursen, — dédi. **30** U ulargha özi toghruluq héchkimge tinmasliqni jiddiy tapilidi. **31** Shuning bilen u Insan'oghlining nurghun azab-oqubet tartishi, aqsaqallar, bash kahinlar

we Tewrat ustazliri teripidin chetke qéqilishi, qulaq sélinglar!» dégen awaz anglandi. **8** öltürülüshi we üch kündin kéyin tirildürülüshi Ular lappide etrapigha qarishiwidi, lékin yene muqerrer ikenlikini [muxlisirigha] ögitishke héchkimni körmidi, öz yénida peget Eysanila bashlidi. **9** U bu ishni ochuq-ashkara sözlep kördi. **10** Ular taghdin chüshüwatqanda, Eysa berdi. Buning bilen Pétrus uni bir chetke ulargha, Insan'oghı lötmidin tirildürülmigüche, tartip, uni eyibleshke bashlidi. **11** Lékin u körgenlirini héchkimge éytmasliqni emr qilip burulup muxlisirigha qarap, Pétrusni eyiblep: tapilidi. **12** Ular uning bu sözini könglige — Arqamgha öt, Sheytan! Séning oylighanliring püküp, «ölümduñin tirilish» dégenning zadi Xudanıñ ishliri emes, insanning ishliridur, — néme ikenlikli heqqide özara mulahizileshi. **13** dédi. **14** Andin muxlisliri bilen xalayiqnimu Ular uningdin yene: — Tewrat ustazliri néme chaqırıp mundaq dédi: — Kimdekim manga üchün: «Ilyas [peyghember Mesih kéishtin] egishishni niyet qilsa, özidin kéchip, özining awwal qaytip kéléishi kérek» déyishidu? — kréstini kötüüp manga egeshsun! **15** Chünki dep sorashti. **16** U ulargha jawaben: — Ilyas kimdekim öz jénini qutquzay dése, choqum [peyghember] derweqe [Mesihtin] awwal kéléidu, uningdin mehrum bolidu; lékin kimdekim andin hemme ishni ornigha keltüridu; emdi men üchün we xush xewer üchün öz jénidin néminhqı muqeddes yazmilarda Insan'oghı mehrum bolsa, uni qutquzidu. **17** Chünki bir köp azab-oqubet chékidu we xorlinidu, dep adem pütkül dunyagha ige bolup, jénidin pütlügen? **18** Lékin men silerge shuni éytayki, mehrum qalsa, buning néme paydisi bolsun?! Ilyas [peyghember] derheqiqet keldi we del **19** U némisini jénigha tégihsun?! **20** Chünki muqeddes yazmilarda u heqqide pütlügendet, kimdekim zinaxor we gunahkar bu diewr aldida kishiler uninggha némini xalisa shundaq mendin we méning sözlirimdin nomus qilsa, qildi. **21** Ular muxislarning yénigha qaytip Insan'oghlimu atisining shan-sheripi ichide barghinida, zor bir top ademlerning ularning muqeddes perishtiler bilen bille kelginide, etrapigha olishiwalghanlıqını, birnechche uningdin nomus qildi.

22 U ulargha yene: — Men silerge shuni berheq éytip qoyayki, bu yerde turghanlarning arisidin ölümnin temini tétişhtin burun jezmen Xudanıñ padishahlıqining küch-quğret bilen kelgenlikini körídighanlar bardur. **23** We alte kündin kéyin, Eysa Pétrus, Yaqup we Yuhananni ayrip élip, égiz bir taghqa chiqtı. U yerde uning siyaqi ularning köz aldidila özgirip, **24** kiyimliri yer yüzidiki héchbir aqartquchimu aqartalmighudek derijide parqırap qardek ap'aq boldi. **25** Ularning köz aldida Musa we Ilyas [peyghemberler] tuyuqsız köründi; ular Eysa bilen sözlishiwatqanidi. **26** Pétrus bu ishqa jawaben Eysagha: — Ustaz, bu yerde bolghinimiz intayin yaxshi boldi! Birini sanga, birini Musagha, yene birini Ilyasqa atap bu yerge üch kepe yasaylı! — dédi **27** (chünki Pétrus néme déyishini bilmey qalghanidi, chünki ular qorquńchqa chömöüp ketkenidi). **28** Tuyuqsız bir parche bulut ularni qaplıwaldı we buluttin: «Bu Méning söyümlük Oghlumdur; uninggha Tewrat ustazlirining ular bilen munazire qılıshiwalqanlıqını kördi. **29** Uni körgen pütün xalayıq intayin heyran bolushti we yürüüp kéléip uning bilen salamlashti. **30** U ulardin: — Ular bilen néme toghruluq munazire qılıshiwatisiler, — dep soridi. **31** Xalayıqtın bireylen uninggha: — Ustaz, men oghlumni séning aldingha élip keldim, chünki uninggha gacha qılghuchi bir roh chaplishiwalghan. **32** Her qétim roh uni chirmiwalsa, uni tartışturup yiğitidu, shuning bilen balining aghzi köpüklihip, chishliri kiriship kétidu; qaqşhal bolup qalidu. Muxisliringdin jinni heydiwetkeysiler dep tilidim, biraq ular qılalmidi, — dédi. **33** U jawaben: — Ey étiqadsız diewr, siler bilen qachan'ghiche turay?! Men silerge yene qachan'ghiche sewr qilay? — Balini aldimgha élip kéléinglar — dédi. **34** Ular balini uning aldığha élip keldi. Eysanı körüş bilenla roh balining pütün bedinini tartışturuwetti. Bala yiğiliq, aghzidin köpük chiqqan péti yerde yumilap ketti. **35** U balining

atisidin: — Bu ish beshigha kelginige qanche Kim meni qobul qilsa, u meni emes, belki meni uzun boldi? — dep soridi. U: — Kichikidin ewetkuchini qobul qilghan bolidu. **38** Yuhanна tartip shundaq, **22** jin uni halak qilish üçün uninggha: — Ustaz, séning naming bilen jinlarni köp qétim otqa we sugha tashlidi. Emdi bir heydewatqan birsini kördüq. Lékin u biz bilen amal qilalisang, bizge ich aghritip shapaet birge sanga egeshkenlerdin bolmighachqa, uni qilghaysen! — dédi. **23** Eysa uninggha: — tostuq, — dédi. **39** Lékin Eysa: — Uni tosmanglar. «Qilalisang!» deysen'ghu! Ishenchte bolghan Chünki meni namim bilen bir möjize ademge hemme ish mumkindur! — dédi. yaratqan birsi arqidinla meni üstümde **24** Balining atisi derhal: — Men ishiminen; yaman gep qilishi mumkin emes. **40** Chünki ishenchsizlikime medet qilghaysen! — dédi bizge qarshi turmighanlar bizni qollighanlardur. yighlap nida qilip. **25** Emdi Eysa köpchilikning **41** Chünki men silerge shuni berheq éytip yugrüşüp kelgenlikini körüp, héliqi napak qoyayki, Mesihke mensup bolghanliqnglar rohqa tenbih béríp: — Ey ademni gas we gacha üchiün, meni namimda silerge hetta birer qilghuchi roh! Buyruq qilimenki, uningdin piyale su bergen kishimu öz in'amigha chiq, ikkinchi kirgüchi bolma! — dédi. **26** Shu érishmey qalmaydu. **42** Lékin manga étiqad haman jin bir chirqiridi-de, balini dehshetlik qilghan bundaq kichiklerdin birini gunahqa tartishturup, uningdin chiqip ketti. Bala ölütek putlashturghan herqandaq ademni, u boynigha yétip qaldi, xalayiqning köpinchisi «U öldi!» yoghan tügmen téshi ésilghan halda déngizgha déyishti. **27** Lékin Eysa balini qolidin tutup tashliwétligini ewzel bolatti. **43** Eger emdi yöldi, bala ornidin turdi. **28** Eysa öyge qolung séni gunahqa putlashtursa, uni késip kirgendifin keyin, muxlisliri uning bilen yalghuz tashliwet. Chünki ikki qolung bar halda dozaxqa, qalghanda uningdin: — Biz néme üçün yeni öchürülmes otqa kirginingdin köre, cholaq jinni heydiwételmiduq? — dep sorashti. **29** halda hayatliqqa kirgining ewzeldur. (*Geenna U ulargha:* — Bu xil [jin] dua we rozidin **g1067**) **44** Chünki dozaxta shularni [yeydighan] bashqa yol bilen chiqirilmä, — dédi. **30** qurt-qongghuzlar ölmeydu, yalqunluq ot Ular shu yerdin ayrılıp, Galiliyedin ötüp öchmeydu. **45** Eger emdi putung séni [gunahqa] kétiwatatti. Biraq u buni héchkimning bilishini putlashtursa, uni késip tashliwet. Chünki ikki xalimaytti. **31** Chünki u muxlislirigha: — putung bar halda dozaxqa, yeni öchürülmes Insan'oghli insanlarning qoligha tapshurulup, otqa tashlan'ghiningdin köre, tokur halda ular uni öltürüridu. Öltürülip üch kündin hayatliqqa kirgining ewzel. (*Geenna g1067*) **46** keyin u tirilidu, — dégen telimni bériwatatti. Chünki dozaxta shularni [yeydighan] qurt- **32** Lékin [muxlislar] bu sözni chüshenmidi hemde uningdin sorashqimu pétinalmädi. **47** Eger közüng séni [gunahqa] putlashtursa, **33** U KeperNahum shehirige keldi. Öyge uni oyup tashliwet. Ikki közüng bar halda kirgende u ulardin: — Yolda néme toghrisida ular shük turdi, chünki ular yolda qaysimiz eng kirgining ewzel. (*Geenna g1067*) **48** Chünki ulugh dep bir-biri bilen mulahizleshkenidi. dozaxta shularni [yeydighan] qurt-qongghuzlar **35** U olturup, on ikkeylenni yénigha chaqirip, ölmeydu, yalqunluq ot öchmeydu. **49** Hemme ulargha: — Kim birinchi bolushni istigen adem ot bilen tuzlinidu we herbir qurbanlıq bolsa, shu hemmeylenning eng axirqisi we tuz bilen tuzlinidu. **50** Tuz yaxshi nersidur. hemmeylenning xizmetkari bolsun, — dédi. **36** Halbuki, eger tuz öz tuzluqini yoqatsa, uningha Andin u kichik bir balini otturida turghuzdi we qaytidin tuz temini qandaqmu kirgüzgili bolidu? uni quchiqicha élip turup, ulargha mundaq dédi: Özünlarda tuz tépilsun we bir-biringlar bilen **37** — Kim meni namimda mushundaq kichik inaqliqta ötüngler. balini qobul qilsa, meni qobul qilghan bolidu.

10 U u yerdin qozghilip, Yehudiye ölkisi qatilliq qilma, oghriliq qilma, yalghan guwahliq terepliridin ötüp, Iordan deryasining u berme, xiyanet qilma, ata-anangni hörmət qil» qétidiki rayonlarchimu bardı. Top-top ademler dégen perhiz-perzlerni bilisen, — dédi. **20** U yene uning etrapigha olishiwalghanidi. U adem jawaben: — Ustaz, bularning hemmisigie aditi boyiche ulargha telim bérishke bashlidi. kichikimdin tartip emel qilip kéliyatimen, — **21** Bezi Perisiyler uning yénigha kélip uni dédi. **22** Eysaning uningha qarap muhebbiti qiltaqqa chüshürüş meqsitide uningdin: — qozghaldi we uningha: — Sende yene bir Bir ademning ayalini talaq qilishi Tewrat ish kem. Bérip pütün mal-mülkingni sétip, qanunigha uyghunmu? — dep soridi. **23** Lékin pulini yoqsullargha bergen we shundaq qilsang, u jawaben: — Musa [peyghember] silerge ershte xezineng bolidu; andin kélip kréstni néme dep buyrughan? — dédi. **24** Ular: — kötüüp manga egeshkin! — dédi. **25** Lékin Musa [peyghember] kishining ayalini bir mushu sózni anglap, uning chirayi tutulup, parche talaq xéti yézipla talaq qilishigha qayghuga chömüp u yerdin ketti. Chünki uning ruxset qilghan, — déyişti. **26** Eysa ulargha: mal-dunyasi nahayiti köp idi. **27** Andin Eysa — Tash yürekliklardin u silerge bu emrni chörisige sepsélib qarap, muxlislirigha: — Mal-pütken; **28** lékin Xuda alem apiride bolghinida dunyasi köplerning Xudaning padishahliqigha [insanlarni] «Er we ayal qilip yaratti». **29** kirishi némidégen teslikte bolidu-he! — dédi. «Shu sewebtin er kishi ata-anisidin ayrılidu, **30** Muxlislar uning sözlirige intayin heyran ayali bilen birliship **31** ikkilisi bir ten bolidu». bolushti, lékin Eysa ulargha yene jawaben: — Shundaq iken, er-ayal emdi ikki ten emes, Balilirim, mal-mülükke tayan'ghanlar üçün belki bir ten bolidu. **32** Shuning üchün, Xuda Xudaning padishahliqigha kirish némidégen qoshqanni insan ayrimisun, — dédi. **33** Ular tes-he! **34** Tögimining yingnining közidin ötüshi öyge qaytip kélip kirkende, muxlisliri uningdin bay ademning Xudaning padishahliqigha bu heqte soridi. **35** U ulargha: — Ayalini kirishidin asandur! — dédi. **36** Ular buni talaq qilip, bashqa birini emrige alghan kishi anglap intayin bek heyran bolushup, bir-ayaligha gunah qilip zina qilghan bolidu. **37** biridin: Undaqta, kim nijatqa érisheleydu? — Érini qoyuwétip, bashqa ergé tegken ayalmu dep sorashti. **38** Eysa ulargha qarap: — Bu ish zina qilghan bolidu, — dédi. **39** Qolungni insan bilen wujudqa chiqishi mumkin emes, tegküzgeysem dep, kishiler kichik balılırini lékin Xuda üchün mumkin emes bolmaydu; uning aldigha élip kéliyatatti. Biraq muxlislar chünki Xudagha nisbeten hemme ish mumkin élip kelgenlerni eyiblidi. **40** Buni körgen Eysa bolidu, — dédi. **41** Buning bilen Pétrus uningha: achchiqlinip, muxlislirigha: Balilar aldimgħa — Mana, biz bolsaq, hemmini tashlap sanga kelsun, ularni tosmanglar. Chünki Xudaning egeshtuql? — dégili turdi. **42** Eysa uningha padishahliqi del mushundaqlargha tewedur. jawaben mundaq dédi: — Men silerge berheq **43** Men silerge shuni berheq éytip qoyayki, shuni éytip qoyayki, men üchün we xush Xudaning padishahliqini sebiy balidek qobul xewer üchün öyi, aka-ukiliri, acha-singilliri, qilmisa, uningha hergiz kirelmeydu, — dédi. atisi, anisi, ayali, baliliri yaki yer-zéminliridin **44** Shuning bilen u balilarni quchiqigha élip, waz kechkenlarning hemmisi **45** bu zamanda ulargha qollirini tegküzip bext tilidi. **46** U yolgha bularning yüz hessisige, yeni öy, aka-uka, chiqqanda, birsi uning aldigha yükürp kélip, acha-singil, ana, balilar we yer-zéminlargha uning aldida tizlinip uningdin: — I yaxshi ustaz, (ziyankeshlikler qoshulghan halda) moyesser men qandaq qilsam menggülüç hayatqa mirasliq bolmay qalmaydu we kéliqidigan zamandimu qilmen? — dep soridi. (*aïōnios g166*) **47** Lékin Eysa menggülüç hayatqa érishmey qalmaydu. (*aïōn* uningha: — Méni némissqa yaxshi deyseñ? *g165, aïōnios g166*) **48** Lékin shu chaghda nurghun Pejet biridin, yeni Xudadin bashqa héchkim aldida turghanlar arqigha ötidu, nurghun yaxshi emestur. **49** Sen Tewrattiki «Zina qilma, arqida turghanlar aldigha ötidu. **50** Ular

Yérusalémgha chiqidighan yolda idi, Eysa köpchilik méning xizmitimde bolsun démey, hemmining aldida kétiwatatti. [Muxlisiri] bek belki köpchilikning xizmitide bolay we jénimmi heyran idi hemde uningga egeshkenlermu pida qilish bedilige nurghun ademlerni hörlükke qorqunch ichide kétiwatatti. Eysa on ikkeylenni chiqiray dep keldi. **46** Ular Yérixo shehirige keldi. yene öz yénigha tartip, ulargha öz beshigha [Eysa] muxlisiri we zor bir top ademler bilen chüshidighanlirini uqturushqa bashlap: **33** bille Yérixodin chiqqan waqitta, Timayning — Mana biz hazir Yérusalémgha chiqip Bartimay isimlik qarighu oghli yol boyida kétiwatimiz. Insan'oghli bash kahinlar we olturup, tilemchilik qiliwatatti. **47** U «Nasaretlik Tewrat ustazlirigha tapshurulidi. Ular uni Eysa»ning u yerde ikenlikini anglap: — I ölümge mehkum qilidu we yat elliklerge Dawutning oghli Eysa, manga rehim qilghaysen! tapshuridu. **34** Ular bolsa uni mesxire qilip, — dep towlashqa bashlidi. **48** Nurghun ademler qamchilap, uning üstige tüküridu we uni uni «Ün chiqarma» dep eyiblidi. Lékin u: — öltüridu. Lékin üch kündin kényin u qayta I Dawutning oghli, manga rehim qilghaysen, tirilidu, — dédi. **35** Zebediyning oghulliri — dep téximu ünlük towlidi. **49** Eysa toxtap: Yaqup bilen Yuhanna uning aldigha kélip: Uni chaqiringlar, — dédi. Shuning bilen ular — Ustaz, sendin néme tilisek orundap qarighuni chaqirip uningga: — Yüreklik bol! berseng, dep ötünimiz, — déyishti. **36** U Ornungdin tur, u séni chaqiriwatidu! — déyishti. ulargha: — Silerge néme qilip bérishimni **50** U adem chapinini sélip tashlap, ornidin des xalaysiler? — dédi. **37** — Sen shan-sheripingde turup Eysaning aldigha keldi. **51** Eysa jawaben bolghiningda, birimizni ong yéningda, birimizni uningdin: — Sen méri néme qil deysen? — dep sol yéningda olturghuzghaysen, — déyishti soridi. Qarighu: — I igem, qayta köridighan ular. **38** Eysa ulargha jawaben: — Néme bolsam'idi! — dédi. **52** Eysa uningga: — telep qilghanliqinglarni bilmeywatisiler. Men Yolunggha qaytsang bolidu, étiqading séni ichidighan qedehni ichelemsiler? Men qobul saqaytti, — déwidu, u shuan köreleydighan boldi qilidighan chömüldürüşni silermu qobul we yol boyi Eysagha egiship mangdi. qilalamsiler? **39** — Qilalaymiz, — déyishti ular. Eysa ulargha: — Derweqe, men ichidighan qedehimni silermu ichisiler we men qobul qilidighan chömüldürülüş bilen chömüldürülüsiler. **40** Biraq ong yaki sol yénimda olturushqa nésip bolush méning ilikimde emes; belki kimlerge teyyarlan'ghan bolsa, shulargha bérilidu, — dédi. **41** Buningdin xewer tapqan [qalghan] on [muxlis] Yaqup bilen Yuhannadin xapa bolushqa bashlidi. **42** Lékin Eysa ularni yénigha chaqirip, mundaq dédi: — Silerge melumki, yat eller üstidiki hökümran dep hésablan'ghanlar qol astidiki xelq üstidin buyruqwazlıq qilip hakimiyet yürgüzip, we hoquqdarliri ularni xojayinlarche idare qilidu. **43** Biraq silerning aranglarda bundaq ish bolmaydu; belki silerdin kim mertiwilik bolushni xalisa, u silerning xizmitinglarda bolsun; **44** we kim aranglarda birinchi bolushni istise, u hemme ademning quli bolsun. **45** Chünki Insan'oghlimu derweqe shu yolda

11 Ular Yérusalémgha yéqinliship, Zeytun téghining étikidiki Beyt-Fagi we Beyt-Aniya yézilirigha yéqin kelginide, u ikki muxlisigha aldin mangdurup ulargha: — Siler udulunglardiki yézigha béringlar. Yézigha kiripla, adem balisi minip baqmighan, baghlaqliq bir texeyni körisiler. Uni yéship bu yerge yétilep kélénglar. **3** Eger birsi silerdin: «Némishqa bundaq qilisiler?» dep sorap qalsa, «Rebning buninggha hajiti chüshti we u hélica uni bu yerge ewetip bérideru» — denglar, — dep tapilidi. **4** Ular kétip acha yol üstidiki öyning derwazisi sirtida baghlaqliq turghan bir texeyni kördi. Ular tanini yeshti. **5** U yerde turghanlardin beziler: — Texeyni yéship néme qilisiler? — déyishti. **6** Muxlislar Eysaning buyruqhinidek jawab berdi, héliqi kishiler ulargha yol qoydi. **7** Muxlislar texeyni Eysaning aldigha yétilep kélip, üstige öz yépincha-chapanlirini tashlidi; u üstige mindi. **8** Emdi nurghun kishiler yépincha-chapanlirini yolga

payandaz qilip saldi; bashqiliri derexlerdin kimdekim bu taghqa: Bu yerdin kötürlülp shax-shumbilarni késip yolgha yaydi. 9 déngizgha tashlan!» dése we shundaqla qelbide Aldida mangghan we keynidin egeshkenler: héch guman qilmay, belki éytqinining emelge «Hosanna! Perwerdigarning namida kelgütchige éshishigha ishench bar bolsa, u éytqan ish mubarek bolsun! 10 Atimiz Dawutning uning üchün emelge ashidu. 24 Shu sewebtin kélidighan padishahliqiga mubarek bolsun! men silerge shuni éytemenki, dua bilen tiligen Ershielada teshekkür-hosannalar oqulsun!» — herbir nerse bolsa, shuningha érishtim, dep dep warqirishatti. 11 U Yérusalémgha béríp ishininglar. Shunda, tiligininglar emelge ashidu. ibadetxana hoylilirigha kirdi; we etrapidiki 25 We ornunglardin turup dua qilghininglarda, hemmini közdin kechürgendin kényin, waqt birersige ghuminglar bolsa, uni kechürünglar. bir yerge béríp qalghachqa, on ikkeylen bilen Shuning bilen ershtiki Atanglarmu silerning bille yene Beyt-Aniyagha chiqtı. 12 Etisi, ular gunahliringlarni kechürüm qilidu. 26 Lékin Beyt-Aniyadin chiqqanda, uning qorsiqi échip siler bashqilarni kechürüm qilmisanglar, ketkenidi. 13 Yiraqtiki yopurmaqlıq bir tüp ershtiki Atanglarmu silerning gunahliringlarni enjür derixini bayqap, uningdin birer méwe kechürüm qilmaydu. 27 Ular Yérusalémgha tapalermenmikin dep yénigha bardi; lékin qaytidin kirdi. U ibadetxana hoylilirida aylinip tüwige kelgende yopurmaqtın bashqa héch yüргende, bash kahinlar, Tewrat ustazliri we nerse tapalmidi. Chünki bu enjür pishidighan aqsaqallar uning yénigha kélip: 28 — Sen pesil emes idi. 14 U derexke söz qılıp: — qiliwatqan bu ishlarni qaysi hoquqqa tayinip Buningdin kényin menggü héchkim sendin qiliwatisen? Sanga bu ishlarni qilish hoquqini méwe yémigey! — dédi. Muxlislimu buni kim bergen? — dep soridi. 29 Eysa ulargha anglidi. (aión g165) 15 Ular Yérusalémgha keldi; jawaben: — Menmu silerdin bir soal soray. Siler u ibadetxana hoylilirigha kirip, u yerde élim- uningha jawab bersenglar, menmu bu ishlarni sétim qiliwatqanlarni heydeshke bashlidi we pul qaysi hoquqqa tayinip qiliwatqanlıqimni éytip téigkeitüküchilerning shirelirini, paxtek-kepter bérímen: 30 — Yehya yürgüzgen chömüldürüş satquchilarning orunduqlırını örүwetti; 16 bolsa, ershtinmu, yaki insanlardinmu? Manga we héchkimning héchqandaq mal-buyumlarni jawab bersenglarchu! 31 Ular özara mulahize ibadetxana hoyliliridin kötürlüp ötüshige yol qiliship: — Eger «Ershtin kelgen» dések, u qoymidi. 17 U xelqe: — Muqeddes yazmilarda: bize: «Undaqta, siler néme üchün Yehyagha «Méning öyüm barlıq eller üchün dua- ishenmidinglar?» deydu. 32 Eger: «Insanlardin tilawetxana dep atılıdu» dep pütlügen emesmu? kelgen» dések, ... bolmaydu! — déyisiti Lékin siler uni bulangchilar ning uwisisiga (chünki barlıq xelq Yehyani peyghember dep aylanduruwettinglar! — dep telim bashlidi. 18 qarighachqa, ular xelqtin qorqattı). 33 Buning Bash kahinlar we Tewrat ustazliri buni anglap, bilen, ular Eysagha: — Bilmeymiz, — dep jawab uni yoqitishning charisini izdeshke bashlidi; bérísti. — Undaqta, menmu bu ishlarni qaysi pütkül xalayıq uning telimige teejjuplinip hoquqqa tayinip qiliwatqanlıqimni éytmaymen, qalghachqa, ular uningdin qorqattı. 19 — dédi u ulargha.

Kechqurun, u [muxlislimi] [bilen] sheherning sirtigha chiqıp ketti. 20 Etisi seherde, ular enjür derixining yénidin ötüp kétiwétip, derexning yiltizidin qurup ketkenlikini bayqashti. 21 [Derexni halitini] ésige keltürgen Pétrus: — Ustaz, qara, sen qaraghigan enjür derixi qurup kétipti! — dédi. 22 Eysa ulargha jawaben mundaq dédi: — Xudaning ishenchide bolunglar. 23 Men silerge shuni berheq éytip qoyayki,

12 Andin, u ulargha temsiller bilen sözleshke bashlidi: — Bir kishi bir üzümzarlıq berpa qilip, etrapini chitlaptu; u bir sharab kölchiki qéziptu we bir közet munarini yasaptu. Andin u üzümzarlıqni baghwenlerge ijarige béríp, özi yaqa yurtqa kétipti. 2 Üzüm pesli kelgende, baghwenlerdin üzümzarlıqtiki méwilerdin [téigkeitükini] ekélish üchün bir qulini ularning yénigha ewetipti. 3 Lékin ular

uni tutuwélip dumbalap, quruq qol qayturuptu. uninggha intayin heyran qélishti. **18** Andin **4** Xojayin yene bir qulni ularning yénigha «Ölgenler tirlimyedu» deydighan Saduqiylar ewetiuptu. Uni bolsa ular chalma-kések qilip, uning alidiga kélip qistap soal qoydi: **19** — Ustaz, bash-közini yérip, haqaretlep qayturuptu. **5** Musa [peyghember] Tewratta bizge: «Bir kishi Xojayin yene birsini ewetiuptu. Lékin uni ular ölüp kétip, ayali tul qélip, perzent körmigen öltürüptu. U yene tola qullarni ewetiuptu, lékin bolsa, uning aka yaki inisi tul qalghan yenggisini ular bezilirini dumbalap, bezilirini öltürüptu. emrige élip, qérindishi üchün nesil qaldurushi **6** Xojayinning yénida peqet uning söyümlük lazim» dep yazghan. **20** Burun yette aka-uka bar bir oglila qalghachqa, ular oglumnighu idi. Chongi öylinip perzent qaldurmaya öldi. **21** höremet qilar dep, u uni eng axiri bolup Ikkinci qérindishi yenggisini emrige élip, umu baghwenlerning yénigha ewetiuptu. **7** Lékin perzent körmey öldi. Üchinchisining ehwalimu shu baghwenler özara: «Bu bolsa mirasxor; uningkige oxhash boldi. **22** Shu teriqide yettisi kélinglar, uni öltürüwéteyli, shuning bilen oxhashla uni élip perzent körmey ketti. Axirda, mirasi bizningki bolidu!» déyishiptu. **8** Shunga u ayalmu alemdin ötti. **23** Emdi tirilish künide ular uni tutup öltürüp, üzümzarliqning sirtigha ular tirilgende, bu ayal qaysisining ayali bolidu? tashliwétiptu. **9** Emdi üzümzarliqning xojayini Chünki yettisining hemmisi uni xotunluqqa qandaq qildi? U özi kélip baghwenlerni alghan-de! — déyishti. **24** Eysa ulargha mundaq öltüridu we üzümzarliqni bashqilargha bérifu. jawab berdi: — Siler ne muqeddes yazmilarni ne **10** Emdi siler muqeddes yazmilardin munu Xudaning qudrítini bilmigenlikler sewebidin ayetni oqup baqmighanmusiler? — «Tamchilar mushundaq azghan emesmusiler? **25** Chünki tashliwetken tash bolsa, Burjek téshi bolup ölümdin tirilgende insanlar öylenmeydu, tiklendi. **11** Bu ish Perwerdigardindur, Közimiz erge tegmeydu, belki ershtiki perishtilerge aldida karamet bir ishtur» **12** Ular uning bu oxhash bolidu. **26** Emdi olgenlerning tirilishi temsilni özlirige qaritip éytqanlıqını chüshendi; mesilisi heqqide [Tewratta], yeni Musagha shunga ular uni tutush yolini izdeshti; halbuki, chüshürülgen kitabtiki «tikenlik» weqeside, xalaiqtin qorqusup, uni tashlap kétip qaldi. Xudaning uninggha qandaq éytqinini, yeni: **13** Shuningdin kényin, ular birnechche Perisy «Men İbrahimning Xudasi, Ishaqning Xudasi we Hérodning terepdarlrini uni öz sözü bilen we Yaqupning Xudasidurmen!» déginini qultaqqa chüshürüş meqsitide uning alidiga oqumidinglarmu? **27** U ölüklerning Xudasi ewetti. **14** Ular kélip uninggha: — Ustaz, emes, belki tiriklerning Xudasidur! Shunga siler silini semimiy adem, ademlerge qet'iy yüz- qattiq ézip ketkensiler! **28** Ulargha yéqin kelgen, xatire qilmaydu, héchkimge yan basmaydu, munazirileshkenlirini anglighan we Eysaning belki kishilerge Xudaning yolini sadiqliq bilen ulargha yaxshi jawab bergenlikini körgen bir ögitip kéliwatidu, dep bilimiz. [Siliche], [Rim Tewrat ustazi uningdin: — Pütün emrlerning impératori] Qeyserge baj-séliq tapshurush ichide eng muhimi qaysi? — dep soridi. **29** Eysa Tewrat qanunigha uyghunmu-yoq? **15** Zadi baj mundaq jawab berdi: — Eng muhim emr shuki, tapshuramduq-tapshurmamduq? — déyishti. «Anglighin, ey Israil! Perwerdigar Xudayimiz Lékin u ularning saxtipezlikini bilip ulargha: bolghan Reb birdur. **30** Perwerdigar Xudayingni — Némishqa méni sinimaqchisiler? Manga bir pütün qelbing, pütün jénинг, pütün zéhning «dinar» pulni ekélinglar, men körüp baqay, — we pütün küchüng bilen söygin». Mana bu dédi. **16** Ular pulni élip keldi, u ulardin: — Buning eng muhim emr. **31** Uninggha oxshaydighan üstidiki süret we nam-isim kimning? — dep ikkinchi emr bolsa: — «Qoshnangni özüngni soridi. — Qeyserning, — déyishti ular. **17** Eysa söygendek söy». Xéchqandaq emr bulardin ulargha jawaben: — [Undaq bolsa], Qeyserning üstün turmaydu. **32** Tewrat ustazi uninggha: heqqini Qeyserge, Xudaning heqqini Xudagha — Toghra éyttingiz, ustaz, heqiqet boyiche tapshurunglar, — dédi. Shuning bilen ular sözlidingiz; chünki U birdur, Uningdin bashqisi

yoqtur; 33 insanning Uni pütün qelbi, pütün eqli, pütün jéni we pütün küchi bilen söyüshi hem qoshnisinimu özini söyendek söyüshi barlıq köydürme qurbanlıqlar hem bashqa he! — dédi. 2 Eysa uningha jawaben: — Sen qurbanlıq-hediyeleldirinmu artuqtur. 34 Eysa bu heywetlik imaretlerni kördüngmu? Bir uning aqilanılık bilen jawab bergenini körüp: — tal tashmu tash üstide qalmaydu, hemmisí Sen Xudanıng padishahlıqıdin yiraq emessen, — qaldurulmay gumran qilinidu, — dédi. 3 U dédi. Shuningdin keyin, héchkim uningdin soal Zeytun téghida, yeni ibadetxanining ululida sorashqa pétilmaldi. 35 Ibadetxana hoylilirida olturghanda, Pétrus, Yaqup, Yuhanna we telim bergende, Eysa bulargha jawaben mundaq Andriyaslar uningdin astighina: 4 — Bizge soalni otturigha qoysi: Tewrat ustazlirining éytqinchu, bu ishlar qachan yüz bérifu? Mesihni «Dawutning oghli» déginini qandaq Bu barlıq weqelearning yüz bérídighanlıqını chüshinisiler? 36 Chünki Dawut özi Muqeddes körsitidighan néme alamet bolidu? — dep Rohta mundaq dégen'ghu: — «Perwerdigar sorashti. 5 Eysa ulargha jawaben söz bashlap méning Rebbime éyttiki: — «Men séning mundaq dédi: — Hézi bolunglarki, héchkim düshmenliringni textipering qilghuche, Méning silerni azdurup ketmisun. 6 Chünki nurghun ong yénimda olturghin!». 37 Dawut [Mesihni] kishiler méning namimda kélép: «Mana özüm shundaq «Rebbim» dep atighan tursa, emdi shudurmen!» dep, köp ademlerni azduridu. [Mesih] qandaqmu [Dawutning] oghli bolidu? 7 Siler urush xewerliri we urush shepilirini U yerdiki top-top xelq uning sözünü kursenlik anglicheininglarda, bulardin alaqzade bolup bilen anglaytti. 38 U ulargha telim bergenide ketmenglar; chünki bu ishlarning yüz bérishi mundaq dédi: — Tewrat ustazliridin hoshyar mugerrer. Lékin bu zaman axiri yétip kelgenlikı bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwalghan emes. 8 Chünki bir millet yene bir millet bilen halda kérilip yürüshke, bazarlarda kishilerning urushqa chiqidu, bir padishahlıq yene bir ulargha bolghan [uzun] salamlırigha, 39 padishahlıq bilen urushqa chiqidu. Jay-jaylarda sinagoglarda aldinqi orunlarda, ziyapetlerde yer tewreshler yüz bérifu, acharchiliqlar törde olturushqa amraq kélédu. 40 Ular we qalaymiqanchiliqlar bolidu. Mana bu tul ayallarning barlıq öy-bésatlirini yewalidu ishlarning yüz bérishi «tughutning tolghiqining we köz-köz qılıp yalghandin uzundin-uzun bashlinishi» bolidu, xalas. 9 Siler bolsanglar, dualar qildu. Ularning tartidighan jazasi özünglарgha pexes bolunglar; chünki kishiler téximu éghir bolidu! 41 U ibadetxanidiki silerni tutqun qılıp sot mehkimalirige tapshurup sediqe sanduqining ululida olturup, uningha bérifu, sinagoglarda qamchilinisiler. Siler pullirini tashlawatqan xalayiqqa qarap turatti. méning sewebimdin emirler we padishahlar Nurghun baylar uningha xéli köp pul aldigha élip bérilip, ular üçün bir guwahlıq tashlashti. 42 Namrat bir tul ayalmu kélép, bolsun dep soraqqa tartilisiler. 10 Lékin tiyinning töttin biri qimmitidiki ikki leptonni bulardin awwal xush xewer pütkül ellerge tashlidi. 43 U muxlislerini yénigha chaqirip, jakarlinishi kérek. 11 Emdi ular silerni apirip ulargha mundaq dédi: — Men silerge berheq [soraqqa] tapshurghanda, néme déyish heqqide shuni yétip qoyayki, bu namrat tul ayalning ne endishe ne mulahize qilmanglar, belki iane sanduqığha tashlıghını bashqılarning shu waqt-saitide silerge qaysi gep bérilse, hemmisining tashlıghanlıridin köptür. 44 Chünki shuni éytinglar; chünki sözligüchi siler emes, bashqılar özlerining éship tashqanlıridin sediqe Muqeddes Rohtur. 12 Qérindash qérindishigha, qıldı; lékin bu ayal namrat turupmu, özining bar-ata balisigha xainliq qılıp ölümge tutup bérifu. yoqini — tirikchilik qılıdighinining hemmisini Balilarmu ata-anisi bilen zitliship, ularni sediqe qılıp tashlıdi.

13 U ibadetxanidin chiqiwatqanda, muxlisleridin biri uningha: — Ustaz, qara, bu némidégen heywetlik tashlar we imaretler- barlıq köydürme qurbanlıqlar hem bashqa he! — dédi. 2 Eysa uningha jawaben: — Sen qurbanlıq-hediyeleldirinmu artuqtur. 3 U dédi. Shuningdin keyin, héchkim uningdin soal Zeytun téghida, yeni ibadetxanining ululida sorashqa pétilmaldi. 35 Ibadetxana hoylilirida olturghanda, Pétrus, Yaqup, Yuhanna we telim bergende, Eysa bulargha jawaben mundaq Andriyaslar uningdin astighina: 4 — Bizge soalni otturigha qoysi: Tewrat ustazlirining éytqinchu, bu ishlar qachan yüz bérifu? Mesihni «Dawutning oghli» déginini qandaq Bu barlıq weqelearning yüz bérídighanlıqını chüshinisiler? 36 Chünki Dawut özi Muqeddes körsitidighan néme alamet bolidu? — dep Rohta mundaq dégen'ghu: — «Perwerdigar sorashti. 5 Eysa ulargha jawaben söz bashlap méning Rebbime éyttiki: — «Men séning mundaq dédi: — Hézi bolunglarki, héchkim düshmenliringni textipering qilghuche, Méning silerni azdurup ketmisun. 6 Chünki nurghun ong yénimda olturghin!». 37 Dawut [Mesihni] kishiler méning namimda kélép: «Mana özüm shundaq «Rebbim» dep atighan tursa, emdi shudurmen!» dep, köp ademlerni azduridu. [Mesih] qandaqmu [Dawutning] oghli bolidu? 7 Siler urush xewerliri we urush shepilirini U yerdiki top-top xelq uning sözünü kursenlik anglicheininglarda, bulardin alaqzade bolup bilen anglaytti. 38 U ulargha telim bergenide ketmenglar; chünki bu ishlarning yüz bérishi mundaq dédi: — Tewrat ustazliridin hoshyar mugerrer. Lékin bu zaman axiri yétip kelgenlikı bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwalghan emes. 8 Chünki bir millet yene bir millet bilen halda kérilip yürüshke, bazarlarda kishilerning urushqa chiqidu, bir padishahlıq yene bir ulargha bolghan [uzun] salamlırigha, 39 padishahlıq bilen urushqa chiqidu. Jay-jaylarda sinagoglarda aldinqi orunlarda, ziyapetlerde yer tewreshler yüz bérifu, acharchiliqlar törde olturushqa amraq kélédu. 40 Ular we qalaymiqanchiliqlar bolidu. Mana bu tul ayallarning barlıq öy-bésatlirini yewalidu ishlarning yüz bérishi «tughutning tolghiqining we köz-köz qılıp yalghandin uzundin-uzun bashlinishi» bolidu, xalas. 9 Siler bolsanglar, dualar qildu. Ularning tartidighan jazasi özünglарgha pexes bolunglar; chünki kishiler téximu éghir bolidu! 41 U ibadetxanidiki silerni tutqun qılıp sot mehkimalirige tapshurup sediqe sanduqining ululida olturup, uningha bérifu, sinagoglarda qamchilinisiler. Siler pullirini tashlawatqan xalayiqqa qarap turatti. méning sewebimdin emirler we padishahlar Nurghun baylar uningha xéli köp pul aldigha élip bérilip, ular üçün bir guwahlıq tashlashti. 42 Namrat bir tul ayalmu kélép, bolsun dep soraqqa tartilisiler. 10 Lékin tiyinning töttin biri qimmitidiki ikki leptonni bulardin awwal xush xewer pütkül ellerge tashlidi. 43 U muxlislerini yénigha chaqirip, jakarlinishi kérek. 11 Emdi ular silerni apirip ulargha mundaq dédi: — Men silerge berheq [soraqqa] tapshurghanda, néme déyish heqqide shuni yétip qoyayki, bu namrat tul ayalning ne endishe ne mulahize qilmanglar, belki iane sanduqığha tashlıghını bashqılarning shu waqt-saitide silerge qaysi gep bérilse, hemmisining tashlıghanlıridin köptür. 44 Chünki shuni éytinglar; chünki sözligüchi siler emes, bashqılar özlerining éship tashqanlıridin sediqe Muqeddes Rohtur. 12 Qérindash qérindishigha, qıldı; lékin bu ayal namrat turupmu, özining bar-ata balisigha xainliq qılıp ölümge tutup bérifu. yoqini — tirikchilik qılıdighinining hemmisini Balilarmu ata-anisi bilen zitliship, ularni sediqe qılıp tashlıdi.

13 Shundaqla siler méning namim tüpeylidin hemme ademning

neprigate uchraysiler, lékin axirghiche yéqinlap qalghanliqini, hetta ishik aldida berdashliq bergenler qutquzulidu. **14** «Weyran turuwatqanliqini biliwélinglar. **30** Men silerge qilghuchi yirginchlik nomussizliq»ning özi berheq shuni éytip qoyayki, bu alametlerning turushqa tégishlik bolmighan yerde turghinini hemmisi emelge ashurulmay turup, bu dewr körgininglarda, (kitabxan bu sözning menisini ötmeydu. **31** Asman-zémin yoqilidu, biraq chüshen'gey) Yehudiye ölkiside turuwatqanlar méning sözlirim hergiz yoqalmaydu. **32** taghlargha qachsun. **15** Ögzide turghan kishi Lékin shu künü yaki waqit-saiti toghruluq öyige chüshmey yaki öyidiki birer némini xewerni héchkim bilmeydu — hetta ne alghili ichige kirmey [qachsun]. **16** Étizlarda ershtiki perishtilermu bilmeydu, ne oghul turuwatqan kishi bolsa chapinini alghili öyige bilmeydu, uni peqet Atila biliidu. **33** Hoshyar yanmisun. **17** U künlerde hamildar ayallar bolunglar, segek bolup dua qilinglar, chünki we bala émitiwatqanlarning haligha way! **18** u waqit-saetning qachan kélidighanliqini [Qachidighan] waqtinqlarning qishqa toghra bilmeyssiler. **34** Bu xuddi yaqa yurtqa chiqmaqchi kélip qalmasliqi üçhün dua qilinglar. **19** Chünki bolghan ademning ehwaligha oxshaydu. Yolgha u chaghda Xuda yaratqan dunyaning apiride chiqidighan chaghda, u qullirigha öz hoquqini qilin'ghandin buyan mushu chaghqiche körülüp békítip, herbirige öz wezipisini tapshuridu baqmighan hem kelgüsidi mu körülmeydighan we derwaziwenningmu segek bolushini zor azab-oqubet bolidu. **20** Eger Perwerdigar tapilaydu. **35** Shuningdek, silermu segek u künlerni azaytmisa, héchqandaq et igisi bolunglar; chünki öyning igisining [qaytip] qutulalmaydu. Lékin U Öz tallighanliri üçhün kéldighan waqtining — kechqurunmu, tün u künlerni azaytidu. **21** Eger u chaghda yérimimu, xoraz chillighan waqitmu yaki seher birsi silerge: «Qaranglar, bu yerde Mesih waqtimu — uni bilemeysiler; **36** u tuyuqsız bar!» yaki «Qaranglar, u ene u yerdel» dése, kelgende, silerning uxlawatqininglarning ishenmenglar. **22** Chünki saxta mesihler we üstige chüshmisun! **37** Silerge éytqinimni men saxta peyghemberler meydan'gha chiqidu, hemmeylen'ge éytimen: Segek turunglar!

möjizilik alametler we karametlerni körsitudu; shuning bilen eger mumkin bolidighan bolsa, ular hetta [Xuda] tallighanlarni hem azduridu. **23** Shuning üçhün, siler hoshyar bolunglar. Mana, men bu ishlarning hemmisini silerge aldin'ala uqturup qoydum. **24** Emdi shu künlerde, shu azab-oqubet ötüp ketken haman, quyash qariyidu, ay yoruqluqini bermeydu, **25** yultuzlar asmandin tökülp chüshidu, asmandiki küchler lerzige kélidu. **26** Andin kishiler Insan'oghlining ulugh küch-qudret we shan-sherek bilen bulutlar ichide kéliwatqanliqini köridu. **27** U öz perishtilirini ewetidu, ular uning tallighanlirini dunyaning töt teripidin, zéminning chetliridin asmanning chetlirigiche yighip jem qilidu. **28** — Enjür derixidin mundaq temsilni biliwélinglar: — Uning shaxliri kökirip yopurmaq chiqarghanda, yazning yéqinlap qalghanliqini bilisiler. **29** Xuddi shuningdek, [men baya dégenlirimning] yüz bériwatqanliqini körgininglarda, uning

14 «Ötüp kétish» héyti we «pétil nan héyti»gha ikki kün qalghanidi. Bash kahinlar we Tewrat ustazliri uni hyle-neyreng bilen tutup öltürüşning charisini izdeytti. **2** Chünki ular: — Bu ish héyt-ayem künliri qilinmisun. Bolmisa, xelq arisida malimanchiliq chiqishi mumkin, — déyishetti. **3** Emdi u Beyt-Aniya yézisida, «Simon maxaw»ning öyide dastixanda olтурghanda, aq qashtéshi shishide nahayiti qimmetlik sap sumbul etirni kötürüp kelgen bir ayal uning yénigha kirdi. Ayal aq qashtéshi shéshini chéqip, etirni Eysaning beshigha quydi. **4** Lékin beziler buninggha xapa bolushup, bir-birige: — Bu etir néme dep shundaq israp qilinidu? **5** Chünki bu etirni üch yüz dinardin artuq pulgha satqili bolatti, puli kembeghellege sediqe qilinsa bolmamti! — déyishti. Ular ayalgha shundaq tapa-tene qilghili turdi. **6** Lékin Eysa ulargha: — Uning ixtiyarigha qoyunglar, néme dep uning könglini aghritisiler? U méning üstümge

yaxshi ish qildi. 7 Chünki kembegheller daim nanni men bilen teng tawaqqa tögürgüchi aranglarda bolidu, xalighan waqitinglarda bolidu. 21 Insan'oghli derweqe özi toghrisida ulargha xeyr-saxawet körsiteleysiler; lékin [muqeddes yazmilarda] pütülgendek alemdin méning aranglarda bolushum silerge daim nésip kétidu; biraq Insan'oghlining tutup bérilishige boluermeydu! 8 Ayal chamining yéтиshiche wasitichi bolghan ademning haligha way! U qildi; u méning bediminning depne qilinishiga adem tughulmighan bolsa uningha yaxsi aldin'ala teyyarliq qilip, uningha etir-may bolatti! — dédi. 22 Ular ghizaliniwatqanda, Eysa quyup qoydi. 9 Men silerge berheq shuni éytip bir nanni qoligha élip teshekkür éytqandin qoyayki, bu xush xewer pütkül dunyaning keyin, uni oshtup, muxlisirigha üleshtürüp qeyéride jakarlansa, bu ayal eslinip, uning berdi we: — Élinglar, bu méning ténim, — qilghan bu ishi teriplinidu, — dédi. 10 Shu dédi. 23 Andin u qoligha jamni élip [Xudagh] waqitta, on ikkiylendin biri bolghan Yehuda teshekkür éytqandin keyin, uni muxlisirigha Ishqariyot uni ulargha tutup bérish meqsitide sundi. Ularning hemmisi uningdin ichishti. 24 U bash kahinlarning aldigha bardi. 11 Ular buni ulargha: — Bu méning qénim, nurghun ademler anglap xushal bolup ketti we uningha pul üchün tökülidighan, yéngi ehdini tüzidighan bérishke wede qilishti. Yehuda uni tutup qénimdir. 25 Men silerge berheq shuni éytip bérishke muwapiq purset izdep yuretti. 12 Péter qoyayki, Xudaning padishahliqida yéngidin nan héytining birinchi küni, yeni ötüp kétish sharabtin ichidighan kün'giche, üzüm télining héytining qurbanlıq [qozisi] soyulidighan küni, sherbitini hergiz ichmeymen, — dédi. 26 Ular muxlislar uningdin: — Ötüp kétish héytining bir medhiye kiyini éytqandin keyin talagha [tamiqini] yéyishing üchün bizning qeyerge chiqip, Zeytun téghigha qarap kétishti. 27 Andin bérip teyyarlishimizni xalaysen? — dep soridi. Eysa ulargha: Siler hemminglar tandurulup 13 U muxlisiridin ikkiyenni aldin manghuzup putlisisiler, chünki [muqeddes yazmilarda]: ulargha: — Sheherge kiringlar, u yerde kozida «Men padichini uruwétimen, Qoylar patiparaq su kötüruwalghan bir er kishi silerge uchraydu. bolup tarqitiwétilidu» dep pütülgén. 28 Lékin Uning keynidin ménginglar. 14 U adem nege men tirilgendifn keyin Galiliyege silerdin burun kirse shu öyning igisige: «Ustaz: Muxlisirim barimen, — dédi. 29 Lékin Pétrus uningha: bilen ötüp kétish héytining tamiqini yeydighan — Hemmeylen tandurulup putlashsimu, men méhmanxana qeyerde? — dep sorawatidu» hergiz putlashmaymen, dédi. 30 Eysa uningha: — denglar. 15 U silerni bashlap üstünki — Men sanga berheq shuni éytip qoyayki, bugün, qewettiki retlen'gen seremjanlashturulghan yeni bugün kéche xoraz ikki qétim chillighuche, chong bir éghiz öyni körsitudu. Mana shu sen mendin üch qétim tanisen, — dédi. 31 Lékin yerde bizge teyyarliq qilip turunglar, — dédi. Pétrus téximu qet'iylilik bilen uningha: — Sen 16 Muxlislar yolgha chiqip sheherge kirip, bilen bille ölidighan ish kerek bolsimu, sendin yoluqqan ishlarning hemmisi u éytqandek boldi. hergiz tanmaymen, — dédi. Qalghan hemmisimu Shu yerde ular ötüp kétish héytining tamiqini shundaq déyishti. 32 Andin ular Gétsimane teyyarlashti. 17 Kech krigende, u on ikkeylen dégen bir jayha keldi. U muxlislar ulargha: — bilen öyge keldi. 18 Ular dastixanda olturup Men dua-tilawet qilip kelgüche, mushu yerde ghizalan'ghanda Eysa: — Men silerge berheq olturup turunglar, dédi. 33 U Pétrus, Yaqup shuni éytip qoyayki, aranglardiki bireylen, we Yuhananni birge élip mangdi we sur bésip, men bilen bille ghizaliniwatqan birsi manga roh-qelbide tolimu perishan bolushqa bashlidi. satqunluq qilidu, — dédi. 19 Ular [bu sözdin] 34 U ulargha: — Jénim ölidighandek bekmu qayghugha chömüp, bir-birlep uningdin: — azablanmaqta. Siler bu yerde qélip, oyghaq Men emestimen? — dep soridi. Yene birsi: — turunglar, — dédi. 35 U sel nériraq bérip, özini Men emestimen? — dédi. 20 Lékin u ulargha: — yerge étip düm yatti we mumkin bolsa, u [Shu kishi] on ikkeylenning biri, yeni qolidiki deqiqining öz beshigha chüshmey ötüp kétishi

üchün dua qilip: 36 — I Abba Ata, Sanga Peqet uchisigha kanap rext yépinchaqlıwalghan hemme ish mumkindur; bu qedejni mendin bir yigit uning keynidin egiship mangdi. Yash ötküzüwetkeysen! Lékin bu ish men xalighandek eskerler uni tutuwéliwidi, 52 lékin u kanap emes, sen xalighandek bolsun, — dédi. 37 rexttin boshinip, yalingach péti ulardin qéchip U [ücheylenning] yénigha qaytip kelginide, ketti. 53 Emdi ular Eysani bash kahinning ularning uxlap qalghanlıqını körüp, Pétrusqa: aldığa élip bérishi. Bash kahinlar, barlıq — Ey Simon, uxlawatamsen?! Bir saetmu aqsaqallar bilen Tewrat ustazlirimu u yerge oyghaq turalmidingmu?! 38 Éziqturulushtin uning yénigha yighthildi. 54 Pétrus uningha taki saqlinish üchün, oyghaq turup dua qilinglar. bash kahinning sarayıdiki hoylining ichigiche Roh pidakar bolsimu, lékin kishining etliri yiraqtin egiship keldi; u qarawullar bilen ajizdur, — dédi. 39 Andin u yene bérrip, bille otning nurida otsinip olturdi. 55 Bash oxshash sözler bilen qaytidin dua qildi. 40 U kahinlar we pütün aliy kéngeshme ezaliri Eysani ularning yénigha qaytip kelginide, ularning ölümge mehkum qılısh üchün, guwah-ispat yene uxlap qalghanlıqını kördi, chünki ularning izdidi, emma tapalmidi. 56 Chünki nurghun közliri uyqugha ilin'ghanidi. Ular uningha kishiler uni erz qilip yalghan guwahchiliq néme déyishini bilmey qalди. 41 U üchinchi bergen bolsimu, ularning guwahliqları bir-qétim ularning yénigha qaytip ulargha: — birige udul kelmeytti. 57 Bezi ademler ornidin Siler téxiche uxlawatamsiler, téxiche dem turup, uning üstidin erz qilip yalghan guwahliq éliwatamsiler? Emdi boldi bes! Waqit-saiti keldi; bérrip: 58 — Biz uning; «Insan qoli bilen mana, Insan'oghli gunahkarlarning qoligha yasalghan bu ibadetxanini buzup tashlap, tapshuruldi! 42 Qopunglar, kéteyli; mana, manga insan qoli bilen yasalmığhan bashqa bir satqunluq qılıdığhan kishi yéqin keldi! — dédi. ibadetxanini üch kün ichide yasap chiqimen» 43 We shu deqiqide, uning sózi téxi tügimeyla, dégenlikini anglıduq, — dédi. 59 Hetta ularning mana, on ikkeylendin biri bolghan Yehuda bu heqtiki guwahliqlirimu bir-birige mas keldi; uning yénida bash kahinlar, Tewrat kelmidi. 60 Andin bash kahin hemmeylenning ustazliri we aqsaqallar teripidin ewetilgen aldida ornidin turup, Eysadin: — Qéni, jawab qılıch-toqmaqlarnı kötürgen zor bir top adem bermemsen? Bular séning üstüngdin zadi bar idi. 44 Uningha satqunluq qılghuchi qandaq guwahliqlarnı bériyatidu? — dep soridi. ular bilen alliburun isharetni békitip: «Men 61 Lékin Eysa shük turup, héchqandaq jawab kimni sóysem, u del shudur. Siler uni tutup, bermidi. Bash kahin uni qistap yene uningdin: — yalap élip kétinglar» dep kélishkenidi. 45 Sen Mubarek Bolghuchining Oghli Mesihmusen? U kélip udul [Eysanıg] aldığa bérrip: — — dep soridi. 62 Shundaq, men özüm, — Ustaz, ustaz! — dep uni sóyüp ketti. 46 dédi Eysa, — we siler kényin Insan'oghlining Ular uningha qol sélip, uni tutqun qildi. Qudret Igisining ong yénida olturidighanlıqını 47 We uning yénida turghanlardın bireylen we asmandiki bulutlar bilen kélidighanlıqını qılıchını sughurup, bash kahinning chakirığa körüsiler. 63 Shuning bilen bash kahin tonlirini uruwidi, uning quliqini shilip chüshürüwetti. yirtip tashlap: — Emdi bashqa herqandaq 48 Eysa jawaben ulargha: — Bir qaraqchini guwahching néme hajiti? 64 Özünglar bu tutidighandek qılıch-toqmaqlarnı kötürüp méní kupurluqni anglıdinglar! Emdi buringha néme tutqılı kepsilerghu? 49 Men her künü ibadetxana deysiler? — dédi. Ularning hemmisi u ölüm hoylilirida siler bilen bille bolup telim bérəttim, jazasığa buyrulsun, dep höküm chiqirishti. 65 lékin siler u chaghda méní tutmidinglar. Andin beziliri uningha tükürüşke bashlıdi, Lékin bu ishlarning yüz bérishi muqeddes yene uning közlerini téngip, mushtlap: «Qéni, yazmilarda aldin pütülgənlerning emelge [peyghemberchilik] [qilip] béssharet béré!» ashurulushi üchün boldi, — dédi. 50 Bu chaghda, déyishti. Qarawullarmu uni shapilaq bilen hemmeylen uni tashlap qéchip kétishti. 51 kachatlidi. 66 Pétrus sarayning töwenki hoylisida

turghanda, bash kahining dédekliridin biri ber» dep telep qilishqa küshkürtti. **12** Pilatus kélip, **67** issinip olturghan Pétrusni körüp, jawaben ulardin yene: — Undaq bolsa, siler uningga tikilip qarap: — Senmu Nasaretlik Eysa «Yehudiylarning padishahi» dep atighan kishini bilen bille idingghu, — dédi. **68** Lékin u ténip: qandaq bir terep qil dewatisiler? — dédi. **13** — — Séning néme dewatqanlıqningni bilmidim Ular yene awazini kötürüp: — Uni kréstligin! hem chüshenmidim, — dédi-de, tashqirigha, — dep warqirishatti. **14** Pilatus ulargha: — derwazining aywinigha chiqip turdi. Shu esnada Némishqa? U néme rezillik ötküzüptu? — dédi. xoraz bir chillidi. **69** Uni yene körgen héliqi Biraq ular téximu ghaljirliship: — Uni kréstligin! dédek yene u yerde turghanlарha: — Bu ulardin — dep warqirashati. **15** Shunga Pilatus, xalayiqni biri, — dégili turdi. **70** [Pétrus] yene inkar qildi. razi qilmaqchi bolup, Barabbasni ulargha Bir'azdin kéyin, u yerde turghanlar Pétrusqa chiqirip berdi. Eysani bolsa qamchilatqandin yene: — Berheq, sen ularning birisen. Chünki kéyin, kréstlesh üçhün [leshkerlirige] tapshurdi. senmu Galiliyelik ikensen'ghu?! — déyishti. **71** **16** Andin leshkerler Eysani waliy ordisidiki Lékin u qattiq qarghashlar bilen qesem qilip: seynagha élip kirip, pütün leshkerler topini — Siler dewatqan héliqi ademni tonumaymen! bu yerge jem bolushqa chaqirdi. **17** Ular uning — dédi. **72** Del shu chaghda xoraz ikkinchi uchisigha sösün renglik ton kiydürüshti, andin qétim chillidi. Pétrus Eysanı özige: «Xoraz ular tikenlik shaxchilardin toqughan bir tajni ikki qétim chillighuche, sen mendin üch qétim beshigha kiygüzdi. **18** Andin uni mubareklep: tanisen» dégen sözini ésige aldı; we bularni «Yashighayla, i Yehudiylarning padishahi!» déyishti. **19** Andin beshigha qomush bilen hedef urup, uningga qarap tükrüshti we uning aldida tiz püküp, sejde qilishi. **20** Ular uni shundaq mazaq qilghandin kéyin, uningdin sösün tonni salduruwétip, uchisigha öz kiyimlirini kiydürü; andin ular uni kréstlesh üçhün élip chiqishti. **21** Kurini shehiridin bolghan, Simon isimlik bir kishi yézidin kélip, u yerdin ötip kétiwatatti (bu kishi Iskender bilen Rufusning atisi idi). [Leshkerler] uni tutup kélip, [Eysanı] kréstini uningga mejburiy kötürgüzdi. **22** Ular Eysani Golgota (terjimi, «bash söngék») dégen yerge élip keldi; **23** andin ular uningga ichish üçhün murmekki arilashturulghan achchiq sharab berdi; lékin u uni qobul qilmidi. **24** Ular uni kréstliginden kéyin, kiyimlirini özara bölüshüwélish üçhün, herqaysisining ülüşhini békítishke herbir kiyimning üstige chek tashlidi. **25** Uni kréstligin waqt kümning üchinchi saiti idi. **26** Uni eyibigen shikayetname «Yehudiylarning padishahi» dep pütülgelenidi. **27** Ular uning bilen teng ikki qaraqchinimu kréstli, biri ong teripide, yene biri sol teripide idi. **28** Shundaq qilip, muqeddes yazmilardiki: «U jinayetchilerning qatarida sanaldi» dégen söz emelge ashuruldi. **29** U yerdin ötkenler bashlirini chayqiship,

15 Etisi tang étishi bilenla, bash kahinlar

aqsaqallar, Tewrat ustazliri we pütkül aliy kéngeshmidikiler bilen meslihetliship, Eysani baghlap apirip, [waliy] Pilatusqa tapshurup berdi. **2** Pilatus uningdir: — Sen Yehudiylarning padishahimu? — dep soridi. U jawaben: — Éytqiningdek, — dédi. **3** Bash kahinlar uning üstidin qayta-qaytidin erz-shikayetlerni qilishti. **4** Pilatus uningdin yene: — Jawab bermemsen? Qara, ular üstüngdin shunchiwala shikayet qiliyatidu!? — dep soridi. **5** Biraq Eysa yenila héch jawab bermidi; Pilatus buningha intayin heyran qaldi. **6** Her qétimliq [ötüp kétish] héytida, xalayıq qaysibir mehbusni telep qilsa, waliy uni qoyup béretti. **7** Eyni waqitta, zindanda Barabbas isimlik bir mehbus bar idi. U özi bilen bille topilang kötürgen hemde topilangda qatilliq qilghan nechcheylen bilen teng solan'ghanidi. **8** Xalayıq chuqan-süren sélip waliyidin burun hemishe ulargha qilghinidek yene shundaq qilishini tileshti. **9** Pilatus ulargha: — Siler Yehudiylarning padishahini qoyup bérishimni xalamisiler? — dédi **10** (chünki u bash kahinlarning hesetxorluqi tüpeylidin uni tutup bergenlikini biletti). **11** Lékin bash kahinlar xalayıqni: «Buning ornığha, Barabbasni qoyup

uni haqaretlep: — Uhuy, sen ibadetxanini kirip, uningdin Eysaning jesitini bérishni telep buzup tashlap, üch kün ichide qaytidin yasap qildi. **44** Pilatus Eysaning alliqachan ölgénlikige chiqidighan adem, **30** emdi özüngni qutquzup heyran boldi; u yüzbéshini chaqirip, uningdin krésttin chüshüp baqqina! — déyishti. **31** Eysaning ölginige xéli waqt boldimu, dep Bash kahinlar bilen Tewrat ustazlirimu özara soridi. **45** Yüz bésigidin ehwalni uqqandın kényin, shundaq mesxire qilip: — U bashqılları Yüsüpke jesetni berdi. **46** Yüsüp ésil kanap rext qutquzuptiken, özini qutquzalmaydu. **32** sétiwélip, jesetni [krésttin] chüshürüp kanap Israilning padishahi bolghan Mesih emdi rextte képenlidi we uni qiyada oyulghan bir krésttin chüshüp baqsunchu, shuni körsekla qebrige qoydi; andin qebrining aghzığha bir uningga etiqad qilimiz! — déyishti. Uning tashni domilitip qoydi. **47** We Magdalliq Meryem bilen teng kréstlen'genlermu uni shundaq bilen Yosening anisi Meryem uning qoyulghan haqaretleshti. **33** Emdi [künninq] altinchı yérini körüwaldi.

saiti kelgende, pütkül zéminni qarangghuluq qaplidi we toqquzinchi saitigiche dawam qildi. **34** Toqquzinchi saette Eysa yuqiri awaz bilen: «Éloi, Éloi, lama shawaqtani?», menisi: — «Xudayim, Xudayim, méni néminhqo tashliwetting?» dep qattiq nida qildi. **35** U yerde turuwatqanlarning beziliri buni anglap: — Mana, u Ilyas peyghemberge nida qiliyatidu, — déyishti. **36** Ulardin bireylen yügürüp béríp, bir parche bulutni achchiq sharabqa chilap, qomushning uchığha sélip uningga ichküüp: — Toxtap turunglar! Qarap baqaylı, ilyas [peyghember] uni chüshürgili kélermekin? — dédi. **37** Eysa qattiq warqiridi-de, rohini qoyuwetti. **38** We [shu esnada] ibadetxanining ichkiri perdisi yuqiridin töwen'ge ikki parchige bölüp yırtıldı. **39** Emdi uning udulida turghan yüzbéshi uning qandaq nida qilip rohini qoyuwetkenlikini körüp: — Bu adem heqiqeten Xudanıng oghlı iken! — dédi. **40** U yerde yene bu ishlargha yiraqtın qarap turuwatqan birnechche ayallarmu bar idi. Ularning arısida Magdalliq Meryem, kichik Yaqup bilen Yosening anisi Meryem we Salomilar bar idi. **41** Ular eslidi Eysa Galiliye ölkiside turghan waqitta uningga egiship, uning xizmitide bolghanlar idi; bulardin bashqa uning bilen Yérusaléñha birge kelgen yene nurghun ayallarmu [uning ehwaligha] qarap turatti. **42** Kechqurun kirip qalghanda («teyyarlash künü», yeni shabat künining aldinqi künü bolghachqa), **43** aliy kengeshmining tolimu mötiwer ezasi, Arimatiyaliq Yüsüp bar idi. Umu Xudanıng padishahlıqını küttüwatqan bolup, jür'et qilip [waliy] Pilatusning aldığa

16 Shabat künü ötüshi bilenla, Magdalliq Meryem, Yaqupning anisi Meryem we Salomilar béríp Eysaning jesitige sürüsh üçhün xushpuraqlıq buyumlarnı sétiwaldı. **2** Heptining birinchi künü ular bek baldur, tang seherde ornidin turup, kün chiqishi bilen qebrige bardı. **3** Ular özara: «Bizge qebrining aghzidiki tashni kim domilitiship bérer?» déyishti. **4** Lékin ular bashlırını kötüüp qariwidi, tashning bir yan'ga domilitewilginini kördi — eslidi u tash nahayiti yoghan idi. **5** Ular qebrige kurgende, ong terepte olturghan, aq ton kiygen, yash bir ademni kördi, we qattiq dekke-dükkige chüshti. **6** Lékin u ulargha: — Dekke-dükkige chüshmenglar. Siler kréstlen'güchi Nasaretlik Eysani izdewatisiler. U tirildi, u bu yerde emes. Mana ular uni qoyghan jay! **7** Lékin bérínglar, uning muxlisirigha we Pétrusqa: «U Galiliyege silerdin awwal baridiken; u silerge éytqinidek, siler uni shu yerde körigidikensiler» denglar, — dédi. **8** Ular qebridin chiqipla beder qacthi. Ularnı titrek bésip hoshini yoqitay dégenidi; bek qorqup ketkechke, héchkiinge héchnémini éytmedi. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Eysa heptining birinchi künü tang seherde tirilgendifin kényin, awwal Magdalliq Meryemge köründi. U eslidi uningdin yette jinni heydiwetkenidi. **10** Meryem chiqıp, matem tutup yighthiship turghan, burun uning bilen bille bolghanlargha xewer berdi. **11** Uning tirik ikenlikini we Meryemge körün'genlikini anglighanda, ular ishenmidi. **12** Bu ishlardin kényin, u ularning ichidiki yézigha kétiwatqan ikkiyen'ge bashqa

siyaqta köründi. **13** Bularmu qalghanlarning yénigha qaytip, ulargha xewer qilghan bolsimu, lékin ular bularghimu ishenmidi. **14** Andin on bireylen dastixanda olturup ghizaliniwatqanda, u ulargha köründi we ularning étiqadsizliqi we tash yüreklikü üchün ularni tenbih béríp eyiblidi; chünki ular özining tirilginini körgenlerge ishenmigenidi. **15** U ulargha mundaq dédi: — Pütkül jahan'gha béríp, yaritilghuchilarng herbirige xush xewerni jakarlanglar. **16** Étiqad qilip, chömüldürüşni qobul qilghanlar qutquzulidu. Étiqad qilmighanlar bolsa gunahqa béktilidu. **17** Étiqad qilghanlarning izlirigha mushundaq möjizilik alametler egiship hemrah bolidu: — ular Méning namim bilen jinlarni heydiwétidu; ular yéngi tillarda sözleydu, **18** ular yilanlarni qollırıda tutidu, herqandaq zeherlik nersini ichsimu, ulargha zerer yetküzmeydu; qollırını bimarlargha tegküziüp qoysa, késelliri saqiyip kétidu. **19** Shunga Reb ulargha bu sözlerni qilip bolghandin kényin, asman'gha kötürüldi, Xudanıng ong yénida olturdi. **20** Muxlislar chiqip, her yerge béríp xush xewerni jakarlap yürdi. Reb ular bilen teng ishlep, sözkalamığha hemrah bolup egeshken möjizilik alametler bilen uninggha ispat berdi.

Luqa

1 Gerche nurghun ademler arimizda mutleq ishenchlik dep qaralghan ishlarni tolap yézishqa kirishken bolsimu, **2** (xuddi söz-kalamgha bashtin-axir öz közi bilen heqqaniylarning aqilanilikige kirgüzüp, Reb guwahchi bolghanlar, shundaqla uni saqlap üchün teyyarlan'ghan bir xeljni hazır qilish yetküzungüchilerning bizge amanet qilghan üchün uning aldida mangidu, — dédi. **18** bayanlırlaridek), **3** menmu barlıq ishlarni Zekeriya bolsa perishtidin: Menmu qérip bashtin temsili tekshürüp éniqlighandin qalghan, ayalimu xéli yashinip qalghan keyin, i hörmətlik Téofilus janabliri, silige tursa, bu ishni qandaq jezm qilalaymen? bu ishlarni tertipi boyiche yézishni layiq — dep soridi. **19** Perishte jawaben: — Men taptim. **4** Buningdin meqset, sili qobul qilghan Xudanıng huzurida turghuchi Jebrailmen. telimlerning mutleq heqiqet ikenlikige jezm Sanga söz qilishqa, bu xush xewerni sanga qilishliri üchündür. **5** Yehudiye ölkisige padishah bolghan Hérod seltenet qilghan künliride, «Abiya» kahinliq nöwitidin bir kahin bar kelgende choqum emelge ashurulidigan bu bolup, ismi Zekeriya idi. Uning ayalimu sözlirimge ishenmigenliking tüpeylidin, bu ishlar emelge ashurulghan künigiche mana sen Harunning ewladidin bolup, ismi Élizabit tiling tutulup, zuwan'ga kélelmeysen, — dédi. idı. **6** Ular ikkisi Xudanıng alidda heqqanı telimlerning mutleq heqiqet ikenlikige jezm 21 Emdi jamaet Zekeriyanı kütüp turattı; ular kishiler bolup, Perwerdigarning pütün emr- u muqeddes jayda néme üchün bunchiwala belgilimiliyi boyiche eyibsiz mangatti. **7** Emma hayal boldı, dep heyran qalghili turdi. **22** U Élizabit tughmas bolghachqa, ular perzent körmigenidi. Uning üstige ular ikkisi xélila qol isharetlirini qilishidin, shundaqla zuwan yashinip qalghanidi. **8** U öz türkümidiki kahinlar sürelmigenlikidin ular uning muqeddes jayda arısida [ibadetxanida] nöwetchilik wezipisini Xuda alidda ada qiliwatqanda, **9** [shu chaghdiki] yetti. **23** Shundaq boldiki, uning [ibadetxanidiki] kahinliq aditi boyiche, ular Perwerdigarning xizmet mudditi toshushi bilenla, u öyige qaytti. «muqeddes jay»igha kirip xushbuy sélishqa **24** Derweqe, birnechche kündin keyin uning tuyesser bolushqa chek tashlıghanda shundaq ayali Élizabit hamilidar boldı; u besh ayghiche boldiki, chek uningga chiqtı. **10** Emdi u xushbuy tala-tüzge chiqmay: **25** «Emdi Perwerdigar séliwatqan waqtida, jamaet tashqırıda turup ménинг halimha nezirini chüshürüp, méni dua qılışıwatatti. **11** Tuyuqsız Perwerdigarning xalayıq arısida nomusqa qélishtin xalas qilip, bir perishtisi uningga xushbuygahning ong manga bu künlerde shunchilik shapaet körsetti» teripide köründi. **12** Uni körgen Zekeriya — dédi. **26** [Élizabit hamilidar bolup] alte ay hoduqup qorqunchqa chömüp ketti. **13** bolghanda, perishte Jebrail Xuda teripidin Biraq perishte uningga: — Ey Zekeriya, Galiliye ölkisidiki Nasaret dégen bir sheherge, qorqmighin! Chünki tiliking ijabet qilindi, pak bir qızning qéshigha ewetildi. Qız bolsa ayaling Élizabit sanga bir oghul tughup bérifu, Dawut [padishahning] jemetidin bolghan Yüsüp sen uning ismini Yehya qoyghın. **14** U sanga isimlik bir kishige déyiship qoyulghanidi; shad-xuramlıq élip kélédi, uningga dunyagha qızning ismi bolsa Meryem idi. **28** Jebrail uning kéléshi bilen nurghun kishiler shadlinidu. **15** alidiga kirip uningga: — Salam sanga, ey Chünki u Perwerdigarning neziride ulugh shepqetke tuyesser bolghan qız! Perwerdigar bolidu. U héchqandaq haraq-sharab ichmesliki sanga yardur! — dédi. **29** U perishtini körgende, kérek; hetta anisining qorsiqdiki waqtidin uning sözidin bek hoduqup ketti, könglide tartipmu Muqeddes Rohqa toldurulghan bolidu.

dep oylap qaldi. 30 Perishte uninggha: — Ey dewrler méni bextlik dep ataydu; 49 Chünki Meryem, qorqmighin. Sen Xuda aldida shepqtet Qadir Bolghuchi men üchün ulugh ishlarni tapqansen. 31 Mana, sen hamildar bolup emelge ashurdi; Muqeddestur Uning nami. bir oghul tughisen, sen uming ismini Eysa 50 Uning rehim-shepqtiti dewrdin-dewrgiche dep qoyisen. 32 U ulugh bolidu, Hemmidin Özidin qorqidighanlarning üstididur, 51 U Aliy Bolghuchining ogli dep atilidu; we biliki bilen kück-qudratini namayan qildi, U Perwerdigar Xuda uninggha atisi Dawutning tekebburlarni könglidiki niyet-xiyalliri ichidila textini ata qilidu. 33 U Yaqupning jemeti üstige tarmar qildi. 52 U kücklük hökümdarlarni mengü seltenet qilidu, uning padishahliqi textidin chüshürdi, Péqirlarni égiz kötürdi. 53 tütgimestur, — dédi. (aiōn g165) 34 Meryem emdi U achlarni nazi-németler bilen toyundurdi, perishtidin: — Men téxi er kishige tegmigen Lékin baylarni quruq qol qayturdı. 55 U tursam, bu ish qandaqmu mumkin bolsun? — dep soridi. 35 Perishte uninggha jawaben: — Muqeddes Roh séning wujudunggha chüshidu U Öz rehim-shepqtini éside tutup, Quli we Hemmidin Aliy Bolghuchining kück-qudratı Israelgha yardenme keldi». (aiōn g165) 56 Meryem sanga saye bolup yéqinlishidu. Shunga, sendin Élizabitning yénida üch aye turup, öz öyige tughulidighan muqeddes [perzent] Xudanıng qaytti. 57 Élizabitning tughutining ay-küni Oghli dep atilidu. 36 We mana, tughqining toshup, bir oghul tughdi. 58 Emdi uning qolum-Élizabitmu yashinip qalghan bolsimu, oghulgha qoshniliri we uruq-tughqanlıri Perwerdigarın hamildar boldı; tughmas déyilgütchining qorsaq uninggha körsetken méhir-shepqtini shunche kötürünigie hazır alte ay bolup qaldı. 37 ulghaytqanlıqını anglap, uning bilen teng Chünki Xuda bilen héchqandaq ish mumkin shadlandı. 59 We shundaq boldiki, bowaq bolmay qalmaydu, — dédi. 38 Meryem: — tughulup sekkizkün bolghanda, xalayıq balining Mana Perwerdigarın dédikimen; manga xetnisini qilgılı keldi. Ular uninggha Zekeriya sözung boyiche bolsun, — dédi. Shuning bilen dep atisining ismini qoymaqchi bolushti. 60 perishte uning yénidin ketti. 39 Meryem shu Lékin anisi jawaben: — Yaqlı Ismi Yehya atalsun künlerde ornidin qopup aldirap Yehudiye — dédi. 61 Ular uninggha: — Biraq uruq>taghlıq rayonidiki bir sheherge bardi. 40 U jemetingiz ichide bundaq isimdiriler yoqqu! Zekeriyaning öyige kirip, Élizabitqa salam berdi. — déyishti. 62 Shuning bilen ular balining 41 We shundaq boldiki, Élizabit Meryemning atisidin perzentingizge néme isim qoyushni salimini anglighandila, qorsiqidiki bowaq xalaysız, dep ishareti bilen sorashti. 63 U bir oynaqlap ketti. Élizabit bolsa Muqeddes Rohqa parche [mom] taxtayni ekilishni telep qılıp: toldurulup, yuqırı awaz bilen tentene qılıp «Uning ismi Yehyadur» dep yazdı. Hemmeylen mundaq dédi: — Qız-ayallar ichide bextliktursen, intayin heyran qélishti. 64 Shuan uning qorsiqingdiki méwimu bextlikтур! 43 Manga aghzı échildi, uning tili yéshilip, zuwan'għha shundaq [sherep] nedin keldikin, Rebbimning keldi we shuning bilen Xudagħha teshekkür-anisi bolghuchi méni yoqlap ketti! 44 medhiye éytti. 65 Ularning öpchürisidikilerning Chünki mana, saliming quliqimħa kirgendila, hemmisini qorqunch basti; Yehudiye tagħliq qorsiimdiki bowaq söyünüp oynaqlap ketti. rayonlirida bu ishlarning hemmisi el aghħżida 45 Işhen'gen qiz neqeder bextliktur; chünki pur ketti. 66 Bu ishlardin xewer tapqučiħilarnergy uningħha Perwerdigar teripidin éytılgħan söz hemmisi ularni könglige püküp: «Bu bala jezmen emelge ashurulidu! 46 Meryemmu xush zadi qandaq adem bolar?» déyishti. Chünki bolup mundaq dédi: — «Jénim Rebni ulughlaydu, Perwerdigarın qoli derweqe uningħha yar 47 rohim Qutquzgħuchim Xudadin shadlandi, idu. 67 Shu chaghda balining atisi Zekeriya 48 Chünki U dédikining miskin haligha nezer Muqeddes Rohqa toldurulup, wehiy-bésharetni saldi; Chünki mana, shundin bashlap barliq yetküzip, mundaq dédi: — 68 «Israelning

Xudasi Perwerdigargha teshekkür-medhiye bolup, qorsiqi xélila yoghinap qalghanidi. oqulsun! Chünki U Öz xelqini yoqlap, ulardin **6** We shundaq boldiki, ular Beyt-Lehemde xewer élip, bedel tölep ularni hör qildi. **70** U turghan waqtida Meryemning tughutining ayanqedimdin béri muqeddes peyghemberlirining künü toshup qaldı. **7** Biraq sarayda ulargha aghzi arqliq wede qilghinidek, Quli bolghan orun bolmighachqa, Meryem shu yerde tunji Dawutning jemeti ichidin biz üçhün bir nijat münggüzini östürüp turghuzdi; Bu zat bizni düshmenlirimizdin we bizni öch körigidighanlarning qolidin qutquzghuchi tüne, padisigha qaraytti. **9** We mana, nijattur. (*aión g165*) **72** U shu yol bilen Perwerdigarning bir perishtisi ularning aldida ata-bowilirimizgha iltipat eylep, Muqeddes turattı; Perwerdigarning parlaq sheri pi ularning ehdisini emelge ashurush üçhün, Yeni atimiz etrapini yorutuwetti. Ular intayin bek qorqup Ibrahimgħa bolghan qesimini éside tutup, ketti. **10** Biraq perishtes ulargħa: — Qorqmanglar! Bizni düshmenlirining qolidin azad qılıp, Chünki mana, pütün xelqqe xushalliq bolidigan Barliq künlirimizde héchkimdin qorqmay, bir xush xewerni silerge élan qilimen. **11** Öz aldida ixlasmenlik we heqqaniyliq bilen, Chünki bugün Dawutning shehiride siler Xizmet-ibaditide bolidigan qildi. **76** Emdi üçhün bir Qutquzghuchi tughuldi. U — Reb sen, i balam, Hemmidin Aliy Bolghuchining Mesihdur! **12** [Uni] tépishinglar [üchün] peyghembiri dep atilisen; Chünki sen Rebning shu alamet boliduki, bowaqni zakilan'ghan yollarini teyyarlash üçhün Uning aldida halda bir oqurda yatqan pé tide tapisiler, — mangisen. **77** Wezipeng uning xelqige dédi. **13** Birdinla, perishtining etrapida zor gunahlirining kechürüm qilinishi arqliq bir top samawi qoshundikiler peyda bolup, bolidigan nijatning xewirini bildürüshtür; **78** Xudani medhiyilep: **14** «Ershielada Xudagħha Chünki Xudayimizning ichi-baghridin urghup shan-sherepler bolghay! Yer yüzide bolsa chiqqan shepqetler wejedin, Qarangħuluq u söyünidigan bendilirige aram-xatirjemlik we ölüm kölenggisi ichide olturghanlarni bolsun!» déyishti. **15** Perishtiler ulardin ayrılip yorutush üçhün, Putlirimizni amanlıq yoligha asman'gha chiqip kétiwidi, padichilar bir-brigie: bashlash üçhün, Ershtin tang shepiqi üstimizge — Beyt-Lehemge yol élip, Perwerdigar bizge chūshüp yoqlidi. **80** Bala bolsa ösüp, rohta uqturghan, emelge ashurghan bu ishni körüp küchlendürüldi. U Israil jamaitining aldida kéleyli, — déyishti. **16** Shuning bilen ular aldirap namayan qilin'ghuche chöllerde yashap keldi.

2 Emdi shu künlerde, [Rim impératori] Qeyser Awghustustin barliq xelqtin baj élish üçhün ularning royxeti tizimlansun dep perman chüshti. **2** Tunji qétimliq bu nopus tizimlash Kiriniyus Suriye ölkisini idare qılıp turghan waqtida élip bérilghanidi. **3** Shuning bilen hemme adem nopusqa tizimlinish üçhün öz yurtlirığha qaytish kerek boldi. **4** Yüsüpmu Dawut [padishahning] jemetidin bolghachqa, shundaqla uning biwasite ewladi bolghachqa, Galiliye ölkisidiki Nasaret shehiridin ayrılip, Yehudiye ölkisidiki, Dawutning yurti Beyt-Lehem dégen sheherge ketti. **5** Nopusqa tizimlinish üçhün layiqi, bolghusi ayali Meryemmu bille bardi. Meryem hamilidár

turghan waqtida Meryemning tughutining ayanqedimdin béri muqeddes peyghemberlirining künü toshup qaldı. **7** Biraq sarayda ulargha orun bolmighachqa, Meryem shu yerde tunji oghlini tughqanda uni zakilap, éghildiki oqurgha yatquzdi. **8** Shu yerning etrapidiki bezi padichilar dalada turattı; ular kéciche öch körigidighanlarning qolidin qutquzghuchi tüne, padisigha qaraytti. **9** We mana, nijattur. (*aión g165*) **72** U shu yol bilen Perwerdigarning bir perishtisi ularning aldida ata-bowilirimizgha iltipat eylep, Muqeddes turattı; Perwerdigarning parlaq sheri pi ularning ehdisini emelge ashurush üçhün, Yeni atimiz etrapini yorutuwetti. Ular intayin bek qorqup Ibrahimgħa bolghan qesimini éside tutup, ketti. **10** Biraq perishtes ulargħa: — Qorqmanglar! Bizni düshmenlirining qolidin azad qılıp, Chünki mana, pütün xelqqe xushalliq bolidigan Barliq künlirimizde héchkimdin qorqmay, bir xush xewerni silerge élan qilimen. **11** Öz aldida ixlasmenlik we heqqaniyliq bilen, Chünki bugün Dawutning shehiride siler Xizmet-ibaditide bolidigan qildi. **76** Emdi üçhün bir Qutquzghuchi tughuldi. U — Reb sen, i balam, Hemmidin Aliy Bolghuchining Mesihdur! **12** [Uni] tépishinglar [üchün] peyghembiri dep atilisen; Chünki sen Rebning shu alamet boliduki, bowaqni zakilan'ghan yollarini teyyarlash üçhün Uning aldida halda bir oqurda yatqan pé tide tapisiler, — mangisen. **77** Wezipeng uning xelqige dédi. **13** Birdinla, perishtining etrapida zor gunahlirining kechürüm qilinishi arqliq bir top samawi qoshundikiler peyda bolup, bolidigan nijatning xewirini bildürüshtür; **78** Xudani medhiyilep: **14** «Ershielada Xudagħha Chünki Xudayimizning ichi-baghridin urghup shan-sherepler bolghay! Yer yüzide bolsa chiqqan shepqetler wejedin, Qarangħuluq u söyünidigan bendilirige aram-xatirjemlik we ölüm kölenggisi ichide olturghanlarni bolsun!» déyishti. **15** Perishtiler ulardin ayrılip yorutush üçhün, Putlirimizni amanlıq yoligha asman'gha chiqip kétiwidi, padichilar bir-brigie: bashlash üçhün, Ershtin tang shepiqi üstimizge — Beyt-Lehemge yol élip, Perwerdigar bizge chūshüp yoqlidi. **80** Bala bolsa ösüp, rohta uqturghan, emelge ashurghan bu ishni körüp küchlendürüldi. U Israil jamaitining aldida kéleyli, — déyishti. **16** Shuning bilen ular aldirap namayan qilin'ghuche chöllerde yashap keldi. **17** Padichilar sheherge bérüp, Meryem bilen Yüsüpnı we oqurda yatqan bowaqni izdepapti. **18** Padichilar [bowaqni] körgəndin kétigin, özlirige uning heqqide éytılghan sözlerini keng tarqitiwetti. **19** Buni anglighanlarning hemmisi padichilar ning dégenlirige intayin heyran qéishtı. **20** Meryem bolsa bu ishlarining hemmisini könglige püküp, chongqur oylinip yuretti. **21** Padichilar körgən we anglighanlirining hemmisi üçhün Xudani ulughlap, medhiye oqushqan péti qaytisiti; barliq ishlar del ulargha xewerlendürülgendek bolup chiqqanidi. **22** Bowaqni xetne qilish waqtı, yeni sekkizinchi künü toshqanda, uningħha Eysa dep isim qoyuldi. Perishte bu isimni u téxi anisining baliyatqusida apiride bolmayla qoyghanidi. **23** Emdi Musa

[peyghemberge] chüshürülgen qanun boyiche chiqmay, kέche-kündüz roza tutushlar we dualar Yüsüp bilen Meryemning paklinish waqtı bilen Xudagha ibadet qilatti. **38** U del shu toshqanda ular balini Perwerdigargha atap peytte ýetip kέlip Perwerdigargha teshekkür tapshurush üçün Yérusalémha élip bardı ýetti, hemde Yérusalémda nijat-hörlükni **23** (Perwerdigarning Tewrat qanunida: «Barlıq küttüwatqan barlıq xalayıqqa bala toghrisida tunji oghul Perwerdigargha muqeddes mensup söz qildi. **39** [Yüsüp] bilen [Meryem] Tewratta atılıshi kέrek» dep ýezilghinidek) **24** we béktilgen barlıq ishlarnı ada qilghandin kέyin, shundaqla Perwerdigarning Tewrat qanunida Galiliyege, öz shehiri Nasaretke qaytti. **40** Bala déyilgini boyiche, bir jüp paxtek yaki bolsa ösüp, dana-aqlanilik bilen tolup, rohta ikki kepter bachkisini qurbanlıqqa sunush küchlendürüldi, Xudanıng méhir-shepqitimu kέrek idi. **25** We mana shu chaghłarda, uning üstide idi. **41** Uning ata-anisi her yili Yérusalémda Siméon isimlik bir kishi turattı. «ötüp kétish hétyi»da Yérusalémha baratti. **42** U hem heqqaniy we ixlasmen adem bolup, Eysa on ikki yashqa kirgen yili, ular uni élip, «Israilgha Teselli Bergüchi»ni intizarlıq bilen héytnıng aditi boyiche yene chiqip bardı. **43** kütkenidi. Muqeddes Roh uning wujudigha Héyt künlirini ötküzgendifn kέyin, ular öyige yar idi. **26** U Muqeddes Rohtin kelgen qarap kétiwatqanda, bala Eysa Yérusalémda wehiyin özining Perwerdigarning Mesihini qaldı. Ata-anisining bu ishtin xewiri yoq idi, körmigüche ölüm körmeydighanlıqını bilgenidi. **44** belki uni seperdash-hemrahliri bilen bille **27** U Muqeddes Rohning bashlishı bilen kéliwatidu, dep oylap, bir kün yol yürdı. ibadetxanining [hoylilirığa] kirdi; ata-anisi Andın ular uni uruq-tughqanları we dost-Tewratta béktilgen adetni béjirish üçün bowaq buraderliri arisidin izdeshke bashlıdi; **45** izdep Eysani kötüüp kirkende, **28** Siméon bowaqni tapalmay, ular keynige yénip Yérusalémha quchıqıgha élip, Xudagha teshekkür-medhiye bérıp yene izdidi. **46** We shundaq boldiki, oqup mundaq dédi: — **29** «Emdi, i Igem, üchinchi künü ular uni ibadetxana hoylısida hazır sözung boyiche qulungning bu alemdin Tewrat ustazlirining arısida olturnup, ularning xatirjemlik bilen kétishige yol qoymasen; **30** telimlirini anglawatqan hem ulardin soal Chünki öz közüm Séning nijatingni kördi, **31** sorawatqanning üstide taptı. **47** Uning Uni barlıq xelqler aldida hazirlighansen; **32** sözlirini anglıghanlarning hemmisi uning U ellerge wehiy bolidighan nur, We xelqing chüshenchisige we bergen jawablırığa intayın Israilning shan-sheripidurlı» **33** Balining ata- heyran qélishti. **48** Ata-anisi uni körüp nahayiti anisi bala heqqide éytılghanlırığa intayın heyranuhes bolushti, uning anisi uningga: — heyran qélishti. **34** Siméon ulargha bext tilep, Way balam! Némishqa bizge shundaq muamile apisi Meryemge mundaq dédi: — Mana! Bu qilding? Atang ikkimiz parakende bolup séni bala Israildiki nurghun kishilerning yiqilishi izdep kelduoq! — dédi. **49** U ulargha: — Némishqa we nurghun kishilerning kötürülüshi üçün méni izdidinglar? Ejeba, méning Atamning teyinlendi, shundaqla kishiler qarşı qıçıp ishlirida bolushum kéréklilikmi bilmemtinglar? haqaretleydighan, [Xudanıng] besharetlik — dédi. **50** Lékin ular uning ulargha éytqinini alamiti bolidu. **35** Shuning bilen nurghun chüshenmidi. **51** Andın u ular bilen Nasaretke kishilerning könglidiki gherezliri ashkarılınidu qaytti we ularning gépige izchil boysunatti. — we bir qılıchmu séning könglüngge Lékin anisi bu ishlarning hemmisini könglige sanjıldı! **36** Shu yerde Ashir qebilisidin püküp qoysi. **52** Shundaq qılıp, Eysa aqlanilik-bolghan Fanuilning qızı Anna isimlik xéli danaliqta we qamette ýetilip, Xuda we kishiler yashan'ghan bir ayal peyghembermu bar idi. aldida barghanséri söylümekte idi.

U qız waqtida erge tegkendin kέyin uning bilen yette yil bille yashap, **37** andın seksen tööt tul turghan idi. U ibadetxana hoyliliridin **3** Rim impératori Tibérius Qeyserning seltenitining on beshinchı yili, Pontius Pilatus Yehudiye ölkisining waliysi, Hérod

xan Galiliye ölkisining hakimi, Hérod xanning shikayet qilmanglar we ish heqqinqlarga razi inisi Filip xan Ituriye we Traxonitis ölkisining bolunglar, — dédi. **15** Emdi xelq teqezzaliqtä hakimi, Lisanyas xan Abiliniy ölkisining hakimi bolup hemmeylen könglide Yehya toghruluq bolghanda, **2** Hannas hem Qayafa bash kahinliq «Mesih mushu kishimidi?» dep oylashti. **16** qiliwatqanda, Xudaning söz-kalami chölde Yehya hemmeylen'ge jawaben: — Men silerni yashawatqan Zekerianing oghli Yehyagha derweqe sugha chömüldürimen. Lékin mendin keldi. **3** U Iordan deryasi wadisidiki barliq qudratlik bolghan birsi kélédu; men hetta rayonlarni kézip, kishierge gunahlargha keshlirining boghquchini yéshishkimu layiq kechürüm élip kélédighan, towa qilishni emesmen! U silerni Muqeddes Rohqa hem bildüridighan [sugha] «chömüldürüş»ni otqa chömüldürudu. **17** Uning sorughuchi jakarlashni bashlidi. **4** Xuddi Tewrattiki Yeshaya küriki qolida turidi; u öz xaminini topa-peyghemberning sözliri xatirilen'gen qisimda samandin teltöküs tazilaydu, sap bughdayni pütilgendek: «Bayawanda towlighuchi bir ambargha yighidu, emma topa-samanni kishining: Rebning yolini teyyarlanglar, Uning öchmes otta köydürüwétidu, — dédi. **18** Emdi yollirini tüz qilinglar! — dégen awazi anglandi. shundaq köp bashqa nesihetler bilen Yehya **5** Barliq jilghilar toldurulidu, Barliq tagh- xush xewerni xelqqe yetküzdi. **19** [Kéyin], döngler peslitilidu; Egri-toqay jaylar tüzlinidu, hakim Hérod [ögey] akisining ayali Hérodiyeni Ongghul-dongghul yerler tekshi yollar qilinidu. [tartiwalghanliqi] tüpeylidin we shuningdek **6** Shundaq qilip, barliq et igiliri Xudaning uning barliq bashqa rezil qilmishliri üçün nijatini köreleydighan bolidu! — dep towlaydu. Yehya teripidin eyiblen'gen, **20** Hérod bu **7** Yehya emdi aldigha chömüldürüşni qobul barliq rezillikining üstige yene shuni qildiki, qilishqa chiqqan top-top xalayiqqa: — Ey Yehyani zindan'gha tashlidi. **21** Shundaq zeherlik yilan baliliri! Kim silerni [Xudaning] boldiki, hemme xelq Yehyadin chömüldürüşni chüshüsh aldida turghan ghezipidin qéchinglar qobul qilghanda, Eysamu chömüldürüşni dep agahlandurdu?! **8** Emdi towigha layiq qobul qildi. U dua qiliwatqanda, asmanlar méwilerni keltürüngrar! We öz ichinglarda: yérilip, **22** Muqeddes Roh kepter siyaqida «Bizning atimiz bolsa İbrahimdur!» dep chüshüp uning üstige qondi. Shuning bilen xiyal eylimenglar; chünki men shuni silerge asmandin: «Sen Méning söyümlük Oghlum, éytip qoyayki, Xuda İbrahimha mushu Men sendin toluq xursenmen!» dégen bir awaz tashlardinmu percentlerni yaritip béréleydu. **9** anglandi. **23** Eysa öz [xizmitini] bashlighanda, Palta alliqachan derexlerning yiltizightha tenglep ottuzgha kirip qalghanidi. U (xeqning neziride) qoyuldi; yaxshi méwe bermeydighan herqandaq Yüsüpning oghli idi; Yüsüp Xéliyning oghli, **24** derexler késip otqa tashlinidu! — dédi. **10** Xéliy Mattatning oghli, Mattat Lawiyning oghli, [Uning etrapigha] toplashqan kishiler emdi Lawiy Melkiyning oghli, Melkiy Yannayning uningdin: — Undaqta, biz qandaq qilishimiz oghli, Yannay Yüsüpning oghli, **25** Yüsüp kérek? — dep soridi. **11** U jawaben: — İkki qur Mattatiyaning oghli, Mattatiya Amosning oghli, chapini bar kishi birini yoq kishige bersun, Amos Nahumning oghli, Nahum Héslining yeydighini bar kishimu shundaq qilsun, — oghli, Hésli Naggayning oghli, **26** Naggay dédi. **12** Bezi bajirlarmu chömüldürüşni Mahatning oghli, Mahat Mattatiyaning oghli, qobul qilghili uning aldigha kélip: — Ustaz, biz Mattatiya Sémeyning oghli, Sémey Yüsüpning qandaq qilimiz? — dep soridi. **13** U ulargha: — oghli, Yüsüp Yudaning oghli, **27** Yuda Belgilen'gendif artuq baj almanglar, — dédi. **14** Yoananning oghli, Yoanan Résanining oghli, Résa Andin bezi leshkerlermu uningdin: — Bizchu, Zerubbabelning oghli, Zerubbabel Salatiyelning qandaq qilishimiz kérek? — dep sorashti. U oghli, Salatiyel Nériyning oghli, **28** Nériy ulargha: — Bashqilarning pulini zorawanliq Melkiyning oghli, Melkiy Addining oghli, Addi bilen éliwalmanglar, héchkimge yalghandin Qosamning oghli, Qosam Élmadamning oghli,

Élmadam Érning oghli, **29** Ér Yosening oghli, qilimen; chünki bular manga tapshurulghan, Yose Eliézerning oghli, Eliézer Yorimning oghli, men uni kimge bérishni xalisam, shuninggha Yorim Mattatning oghli, Mattat Lawiyning bérinen. **7** Eger bash qoyup manga sejde oghli, **30** Lawiy Siméonning oghli, Siméon qilsang, bularning hemmisi séningki bolidu, — Yehudaning oghli, Yehuda Yüsüpning oghli, dédi. **8** Eysa uningha jawab bérüp: — [Tewratta]: Yüsüp Yonanning oghli, Yonan Eliaqimning «Perwerdigar Xudayingghila ibadet qil, peget oghli, **31** Eliaqim Méléahning oghli, Méléah Uningla qulluqida bol!» dep yézilghan, — dédi. Mennaning oghli, Menna Mattataning oghli, **9** Andin Iblis uni Yérusalémnga élip bardi we Mattata Natanning oghli, Natan Dawutning uni ibadetxanining eng égiz jayigha turghuzup: oghli, **32** Dawut Yessening oghli, Yesse — Xudaning Oghli bolsang, özüngni peske Obedning oghli, Obed Boazning oghli, Boaz tashlap baqqin! **10** Chünki [Tewratta]: «[Xuda] Salmonning oghli, Salmon Nahshonning oghli, Öz perishtilirige séni qoghdash heqqide emr Nahshon Amminadabning oghli, **33** Amminadab qilidu»; **11** we, «Putungning tashqa urulup Aramning oghli, Aram Hézronning oghli, ketmeslikü üchün, ular séni qollirida kötürüp Hézron Perezning oghli, Perez Yehudaning yürüdü» dep yézilghan, — dédi. **12** Eysa uningha: oghli, **34** Yehuda Yaqupning oghli, Yaqup — «[Tewratta]: «Perwerdigar Xudayingni Ishaqning oghli, Ishaq İbrahimning oghli, sinighuchi bolma!» depmu yézilghan, — dédi. İbrahim Terahning oghli, Terah Nahorning **13** Iblis barlıq sinashlarni ishlitip chiqqandin oghli, **35** Nahor Sérugning oghli, Sérug kényin, uni waqtinche tashlap kétip qaldi. **14** Ragħuning oghli, Ragħu Pelegning oghli, Peleg Eysa Rohning kück-qudrifti ichide Galiliye Ēberning oghli, Ēber Shélahning oghli, **36** Shélah ölkisige qaytip keldi. Shuning bilen uning Qainanning oghli, Qainan Arpaxshadning xewer-shöhriti etrapptiki herbir yurtlarga oghli, Arpaxshad Shemning oghli, Shem tarqaldi. **15** U ularning sinagoglirida telim Nuhning oghli, Nuh Lemexning oghli, **37** bérğili turdi we ularning ulughlashliriga Lemex Metushelahnning oghli, Metushelah sazawer boldi. **16** U özi bęqip chong qilin'ghan Hanoxning oghli, Hanox Yaredning oghli, yurti Nasaretke kélip, shabat künü adettikidek Yared Mahalalilning oghli, Mahalalil Qénanning sinagogqa kirdi we shundaqla [muqeddes oghli, **38** Qénan Énoshning oghli, Énosh Sétning yazmilarnı] oqushqa öre turdi **17** we Tewrattiki oghli, Sét Adem'atining oghli, Adem'ata bolsa, «Yeshaya» dégen qisim uningha tapshuruldi. Xudaning oghli idi.

4 Andin Eysa Muqeddes Rohqa tolup, Iordan deryasidin qaytip kélip, Roh teripidin chölbayawan'gha élip bérildi. **2** U yerde qiriq kün Iblis teripidin sinaldi. U bu künlerde héchnerse yémidi. Künler ayaghlashqanda, uning qorsiqi taza achqanidi. **3** Emđi Iblis uningha: — Sen eger Xudaning Oghli bolsang, mushu tashqa: «Nan'gha aylan!» dep buyrugħin — dédi. **4** Eysa uningha jawaben: — [Tewratta]: «Insan peget nan bilenla emes, belki Xudaning herbir sözi bilenmu yashaydu» dep yézilghan, — dédi. **5** Iblis yene uni égiz bir tagħqa bashlap chiqip, bir deqiqe ichide dunyadiki barlıq döletlerni uningha körsetti. **6** Iblis uningha: — Men bu hakimiyetning hemmisini we uningha tewe barlıq shanu-shewketlerni sanga teqdim

U oram yazmini échip, munu sözler yézilghan yerni tétip oquği: **18** — «Perwerdigarning Rohi méning wujudumda, Chünki U méni yoqsullargha xush xewerler yetküzüşke mesih qildi. Tutqunlарha azadlıqni, We korlарha körüşh shipasini jakarlashqa, Ézilgenlerni xalas qilishqa, Perwerdigarning shapæt körsitidighan yılını jakarlashqa méni ewetti». **20** U yazmini türüwétip, sinagog xizmetħisige qayturup bérüp, olturdi. Sinagogta olтурghanlarning hemmisining közliри uningha tikilip turatti. **21** U köpçilikke: — Mana bu ayet bugün qulinqinglарha anglan'ghinida emelge ashurulmaqtä, — dédi. **22** Hemmisi uning yaxshi gépini qiliship, uning aghżidin chiqiwaqtqan shapætlik sözlirige heyran qéliship: — Bu Yüsüpning oghli emesmu? — déyishti. **23**

U ulargha: — Shübhisiszki, siler manga «Ey chiqip, Simonning öyige kirdi. Lékin Simonning téwip, awwal özüngni saqayt!» dégen temsilni qéynanisi éghir tep késili bolup qalghanidi; keltürüp, «Xewer tapqinimizdek, Kepernahum ular Eysadin uming hajitidin chiqishini ötündi. shehiride néme ishlar yüz bergen bolsa, **39** U ayalning bészida turup, tepke tenbih mushu yerdimu, öz yurtungdimu shularni bériwidi, tep shuan uningdin ketti. U derhal körsetmemsen?» dewatisiler, — dédi. **24** — Biraq ornidin turup, ularni kütüshke bashlidi. **40** shuni silerge berheq éytip qoyayki, héchqandaq Kün pétishi bilenla, kishiler herxil késellerge peyghember öz yurti teripidin qobul qilin'ghan giriptar bolghan yéqinliri bolsila, ularni uning emes. **25** Men silerge shu heqiqetni eslitimenki, aldigha élip kéishti. U ulargha bir-birlep Ilyas [peyghember]ning waqtida, asman uda qolini tegküzüp, ularni saqaytti. **41** Kishilerge üch yil alte ay étılıp, dehshetlik bir qehetchilik chaplashqan nurghun jinlar ulardin chiqip: «Sen barliq zéminni basqanda, Israilda nurghun Xudanıng Oghlılı» dep towlap kétetti. Lékin u tul ayallar bar idi; **26** biraq Ilyas ularning ulargha tenbih bérüp, söz qılıshigha yol qoymidi; héchqaysisining qéshigha emes, belki Zidonning chünki ular uning Mesih ikenlikini biletti. **42** Zarefat shehiridiki bir tul ayalning qéshighila Kün chiqishi bilen, u sheherdin chiqip, pinhan ewetilgen. **27** We [shuningha oxshash], Élisha bir jaygha ketti. Biraq top-top xalayıq uni peyghemberning waqtida, Israilda maxaw izdep yüretti; ular uni tapqanda aldigha kélip, késilige giriptar bolghanlar nurghun bolsimu, uni arimizda qalsun dep kétishidin tosmaqchi lékin Suriyelik Naamandin bashqa, héchqaysisi bolushti. **43** Lékin u ulargha: — Xudanıng saqayıtilghan emes! — dédi. **28** Sinagogdikiler bu padishahlıqining xush xewirini bashqa sheher-sözlerni anglap, hemmisi qattiq ghezeplendi; yézilarghimu yetküzüshüm kérek; chünki men **29** ornidin turushup, uni sheherdin heydep del bu ishqä ewetilgenmen, — dédi. **44** Shuning chiqirip, shu sheher jaylashqan taghning léwige bilen u Galiliyediki sinagoglarda telim bérüp echiqip, tik yardin tashliwetmekchi bolushti.

30 Lékin u ularning arisidin bimalal ötüp, öz yoligha chiqip ketti. **31** U Galiliye ölkisining Kepernahum dégen bir shehirige chüshti, u yerde shabat künliride xelqqe telim bérétti. **32** Ular uning telimige heyran qéishti, chünki uning sözi tolimu nopuzluq idi. **33** Emdi sinagogta napak jinning rohi chaplashqan bir kishi bolup, [umingdiki jin] qattiq awazda: **34** — Ey Nasaretlık Eysa, séning biz bilen néme karing?! Bizni yoqatqili keldingmu? Men séning kimlikingni bilimen, Xudanıng Muqeddes Bolghuchisen! — dep towlap ketti. **35** Lékin Eysa jin'gha tenbih bérüp: — Aghzingni yum! Uningdin chiq! — déwidı, jin héliqi ademni xalayıq otturisida yiqtıwétip, uningdin chiqip ketti. Lékin uningha héch zerer yetküzmidi. **36** Hemmeylen buningdin qattiq heyran bolushup, bir-birige: — Bu zadi qandaq ish! U derweqe hoquq we qudret bilen napak rohlargha emr qilsila, ular chiqip kétidiken, — déyishti. **37** Shuning bilen uning xewer-shöhriti etrapktiki herbir yurtlарha tarqaldi. **38** Eysa sinagogtin

5 Shundaq boldiki, u Ginnisaret kölining boyida turghanda, xalayıq Xudanıng sözkalamini anglash üçhün uning etrapiga olisip qistiliship turatti. **2** U kól boyida turghan ikki kémini kördi. Béliqchilar bolsa kémidin chüshüp, [qırghaqtı] torlirini yuyushuatatti. **3** U kémilerdin birige, yeni Simonningkige chiqip, uningdin kémini qırghaqta sel yiraqlitishni iltimas qildi. Andin u kémide olturnup top-top xalayıqqa telim berdi. **4** Sözi tügigedin kényin, u Simon'gha: — Kémini chongqurraq yerge heydep bérüp, béliqlarni tutushqa torliringlarnı sélinglar, — dédi. **5** Simon uningha jawaben: — Ustaz, biz pütün kéchiche japa tartip héch nerse tutalmiduq. Biraq séning sözung bilen torni salsam salay, dédi. **6** Ular shundaq qiliwidi, nurghun béliqlar torgha chüshti; tor sökülüshke bashlidi. **7** Shuning bilen ular bashqa kémidiki shérikirini yardenmege kélishke isharet qilishti. Ular kélip, [béliqlarnı] ikki kémige liq qachiliwidi, kémiler chöküp kétey dep qalди. **8** Simon Pétrus bu ishni

körüp, Eysaning tizliri aldida yiqlip: — qilindi! — dédi. **21** Tewrat ustazliri bilen Mendin yiraqlashqaysen, i Reb! Chünki men Perisiyler köngülliride: — Bundaq kupurluq gunahkarmen! — dédi. **9** Chünki bunche sözigen bu adem kimdur?! Xudadin bashqa köp béliq tutulghanliqidin u we uninggha gunahlarni kechüreleydighan kim bar? — dep hemrah bolghanirini heyranliq basqanidi. **10** We oylashti. **22** Biraq Eysa ularning könglide Simonning shérikli — Zebediyning oghulliri eyib izdeshlirini bilip ýetip, jawaben: — Siler Yaqup bilen Yuhannamu hem shundaq heyran könglünglarda némishqa eyib izdeysiler? **23** qaldi. Emdi Eysa Simon'gha: — Qorqmighin, «Gunahliring kechürüm qilindi!» déyish asanmu buningdin keyin sen adem tutquchi bolisen yaki «Ornungdin tur, mang!» déyishmu? **24** — dédi. **11** Ular kémilerni qirghaqqacha qiqirip, Emma hazir silerning Insan'oghlining yer hemme nersini tashlap qoyup, uninggha yüzide gunahlarni kechürüm qilish hoquqiga egiship mangdi. **12** Shundaq boldiki, u sheher- ige ikenlikini bilishinglar üçün, — U palech yézilarning biride bolghanda, mana shu yerde, késelge: — Sanga éytayki, ornungdin tur, pütün bedinini maxaw bésip ketken bir adem ornungni yighishturup öyünge qayt! — dep bar idi; u Eysani körüpla uning ayighigha özini buyrudi. **25** Héliqi adem derhal ularning étip uningdin: — Teqsir, eger sen xalisang, méni aldida ornidin des turup, özi yatqan zembilni saqaytip pak qilalaysen! — dep yalwurdi. **13** élip, Xudani ulughlighiniche öyige qaytti. Eysa qolini sozup uninggha tegküzüp turup: — **26** Hemmeylenni dehshetlik heyranliq basti; Xalaymen, paklan'ghin! — déwidi, bu ademning ular Xudani ulughliship, qorqunchqa chömgən maxaw késili derhal uningdin ketti. **14** Eysa halda: — Biz bugün tilsimat ishlarni kördüq! uninggha: — Hazir bu ishni héchkimge éytma, — déyishti. **27** Bu ishlardin keyin, u yolga belki udul béríp kahin'gha özüngni körsitip, chiqip, Lawiy isimlik bir bajgirni kördi. U ularda bir guwahliq bolush üçün, Musa bu ishta baj yighidighan orunda olтурattı. U uninggha: emr qilghandek özüngning saqaytilghining — Manga egeshkin! — dédi. **28** U ornidin üçün bir [qurbanliqni] sun'ghin, — dédi. **15** turup, hemmini tashlap, uninggha egeshti. Lékin u toghrisidiki xewer téximu tarqilip pur **29** Lawiy öyide uninggha katta bir ziyapet ketti; shuning bilen top-top xelq uning sözünü berdi. Ular bilen zor bir top bajgırlar we anglash we öz aghriq-késellirini saqaytishi bashqilarmu shu yerde hemdastixan bolghanidi. üçün uning aldigha yighilip kéletti. **16** **30** Biraq Perisiyler we ularning éqimidiki Tewrat Halbuki, u pat-pat ulardin chékinip chöllük ustazliri ghudungshup uning muxlisliriga: — yerlerge béríp dua qilatti. **17** Shu künlerning Siler némishqa bajgir we gunahkarlar bilen biride shundaq boldiki, u telim bériwatqanda, bir dastixanda yep-ichip olтурisiler?! — dep yénida Perisiyler we Tewrat ehliliri olтурattı. aghrinishti. **31** Eysa ulargha jawaben: — Saglam Ular Galiliye, Yehudiye ölkilirining herqaysi ademler emes, belki késel ademler téwipqa yéza-qishlaqliri we Yérusalémdin kelgenidi. mohtajdur. **32** Men heqqaniylarni emes, belki Perwerdigarning késellerni saqaytish kuchi- gunahkarlarni towigha chaqirghili keldim, — qudrithi uningha yar boldi. **18** Shu peytte, dédi. **33** Andin ular uningdin: — Némishqa mana birqanche kishi zembilge yatquzulghan Yehyaning muxlisliri daim roza tutup duabir palechni kötüüp keldi. Ular uni uning tilawet qilidu, Perisiylerning muxlislirimu aldigha ekirishke intilishti. **19** Biraq ademlerning shundaq qilidu, lékin séning muxlisliring yep-toliliqidin késelni ekirishke amal tapalmay, ichipla yüridighu! — dep sorashti. **34** U ulargha: ular ögzige élip chiqip, ögzidiki kahishlarni — Toyi boluwatqan yigit toyda toy méhmanlıri échip, késelni öyning ichige zembilde yatqan bilen hemdastixan olтурghan chaghda ularni halda xalayiqning otturisigha, Eysaning aldigha roza tutquzalamalar? **35** Emma shu künler chüshürdi. **20** U ularning ishchenini körüp kéléduki, yigit ulardin élip kétildi, ular shu [palechke]: — Burader, gunahliring kechürüm künlerde roza tutidu. **36** U ulargha bir temsilmu

keltürdi: — Héchkim yéngi könglektin yirtip, uni kona könglekte yamaq qilmaydu. Undaq qilsa, keyin, u héliqi ademge: — Qolungni uzat, — yéngi köngleknimu yirtqan bolidu, shundaqla dédi. U shundaq qilishi bilenla qoli eslige yéngidin alghan yamaqmu kona könglekte keltürülüp ikkinchi qoligha oxshash boldi. mas kelmeydu. **37** Shuningdek, héchkim yéngi **11** Lékin ular ghezeptin hoshini yoqitip, sharabni kona tulumlartha qachilimaydu. Eysagha qandaq taqabil turush toghrisida Undaq qilsa, yéngi sharabning [köpüshi bilen] meslihetlishishke bashlidi. **12** Shu künlerde tulumlar yérilidu-de, sharabmu tökülp kétidu; shundaq boldiki, u dua qilishqa taghqa chiqtı tulumlarlu kardin chiqidu. **38** Shunga yéngi we u yerde Xudagha kékiche dua qildi. **13** Tang sharab yéngi tulumlartha qachilinish kérek, atqanda, muxlisirini aldigha chaqirip, ularning shundaqta ikkilisi saqlinip qalidu. **39** Uning ichidin on ikkiylenni tallap, ularni rosul dep üstige, héchkim kona sharabtin kényin yéngisini atidi. **14** Ular: Simon (Eysa uni Pétrus depmu ichishni xalimaydu, chünki u: «Boldi, konisi yaxshil» deydu.

6 Ikkinci «muhim shabat künü», u bughdayliqlardin ötüp kétiwatatti. Uning muxlisirini bashaqlarnı üzüwélip, aqiqinida uwulap yewatatatti. **2** Lékin buni körgen bezi Perisiyler ulargha: — Siler néminshqa shabat künü Tewratta cheklen'gen ishni qilisiler? — déyishti. **3** Eysa ulargha jawaben: — Siler hetta Dawut [peyghember] we uning hemrahlirining ach qalghanda néme qilghanlıqını [muqeddes yazmilardin] oqumaghanmusiler? **4** Démek, u Xudanıng öyige kirip, [Xudagha] atalghan, [Tewratta] kahinlardın bashqa herqandaq ademning yéyéshi cheklen'gen «teqdim nanlar»ni [sorap] élip yégen we hemrahlirighimu bergen — dep jawab berdi. **5** Axırıda u ulargha: — İnsan'oghli shabat küniningmu Igisidur, — dédi. **6** Yene bir shabat künü shundaq boldiki, u sinagogqa kirip telim bériwatatti. Sinagogta ong qoli yigilep ketken bir adem bar idi. **7** Emdi Tewrat ustazlıri bilen Perisiyler uning üstidin erz qilghudek birer ishni izdep tapaylı dep, uning shabat künimü késel saqaytidighan-saqaytmaydighanlıqını paylap yürütshetti. **8** Biraq Eysa ularning könglidikini bilip, qoli yigilep ketken ademge: — Ornundıñ tur, otturigha chiqqın! — déwidi, héliqi adem ornidin qopup shu yerde turdi. **9** Andın Eysa ulargha: — Silerdin sorap baqaychu, Tewratqa uyghun bolghını shabat künü yaxshılıq qilishmu, yaki yamanlıq qilishmu? Janni qutquzushmu yaki jan'għa zamin bolushmu? — dep soridi. **10**

Etrapidikilerning hemmisige nezer salghandin qandaq qilishi bilenla qoli eslige yéngidin alghan yamaqmu kona könglekte keltürülüp ikkinchi qoligha oxshash boldi. **15** Matta we Yuhanna, Filip we Bartolomay, **16** Tomas, Alfayning oghli Yaqup we milletperwer dep atalghan Simon, **17** Yaqupning oghli Yehuda we keyin uningha satqunluq qilghan Yehuda Ishqariyotlar idi. **18** Eysa [rosulları] bilen taghdin chüshüp, bir tüzlenglükte turattı. Shu yerde nurghun muxlisirini hemde pütkül Yehudiye ölkisidin we Yérusalémdin, Tur we Zidon sheherlirige qaraydighan déngiz boyidiki yurtlardın top-top kishiler yighthishti. Ular uning telimlerini anglash we késellirige shipaliq idzesh üchün kelgenidi. **19** Napak rohлardin azablan'ghanlarlu shipaliq tépishti. **20** Bu top-top ademlerning hemmisi qollirini uningha tegküzüwélishqa intiletti; chünki kück-quğret uning wujudidin chiqip ularning hemmisige shipaliq bériwatatti. **21** Shuning bilen u beshini kötüüp muxlisirigha qarap mundaq dédi: — «Mubarek, ey yoqsullar! Chünki Xudanıng padishahlıqi silerkingidur. **22** Mubarek, ey hazır ach qalghanlar! Chünki siler toluq toyunisiler. Mubarek, ey yighthawatqanlar! Chünki külüdighan bolisiler. **23** Kishiler insan'oghlining wejidin silerden nepretlense, silerini özliridin chetke qaqsı, silerge töhmet-haqaret qilsa, naminglarnı rezil dep qargħisa, silerge mubarek! **24** Shu künü shadlinip tentene qılıp sekrengħar. Chünki mana, ershte bolghan in'aminglar zordur. Chünki ularning ata-bowlirli [burunqi] peyghemberlergimu oxshash ishlarnı qilghan. **25** — Lékin halinglarrha way, ey baylar! Chünki siler alliqachan rahet-paraghitinglarrha ige boldunglar! **26** Halinglarrha way, ey qarni

toyun'ghanlar! Chünki siler ach qalisiler. békítilmeyşiler. Bashqıłarnı kechürüngler we Halinglarga way, ey külüwatqanlar! Chünki silermu kechürüm qilinisi. 38 Béringlar we haza tutup yighlaysiler. 26 Hemmeylen silergimu bérilidu – hetta chong ölcögüchke silerni yaxshi dégende, halinglarga way! liq chingdap, silkip toldurulup üstidin téship Chünki ularning ata-bowlirimu [burunqi] chüshkidek derijide qoynunglarga töküp saxta peyghemberlerge shundaq qilghan». bérilidu. Siler bashqıłargha qandaq ölcem 27 – Biraq manga qulaq salghan silerge bilen ölcəp bersenglar, silergimu shundaq shuni éytip qoyayki, düshmenliringlarga ölcem bilen ölcəp bérilidu. 39 Andin u ulargha méhir-muhebbet körsitinglar; silerge öch temsil éytip mundaq dédi: – Qarighu qarighuni bolghanlarga yaxshiliq qilinglar. 28 Silerni ýetilep mangalamdu? Undaq qilsa, her ikkisi qarughiganlarga bext tilenglər; silerge yaman orekke chüshüp ketmemdu? 40 Muxlis ustazidin muamilide bolghanlарhimu dua qilinglar. 29 üstün turmaydu; lékin takamullaşturulghini Birsi mengzingge ursa, ikkinchi mengzingnimu ustazigha oxshash bolidu. 41 Emdi néme tutup ber; birsi chapiningni éliwalimen üçhün buradiringning közidiki qilni körüp, dése, könglikingnimu ayimay bergen. 30 öz közüngdiki limni bayqiyalmaysen?! 42 Birsi sendin birnéme tilise, uningha bergen. Sen qandaqmu öz közüngde turghan limni Birsi séning birer nersengni élip ketse, uni körmeye turup buradiringha: «Qéni, közüngdiki qayturup bérishni sorima. 31 Bashqıarning qilni éliwéteyl!» déyeleyesen?! Ey saxtipez! özünglarga qandaq muamile qilishini ümid Awwal özüngning közidiki limni éliwet, andin qilsanglar, silermu ulargha shundaq muamile éniq körüp, buradiringning közidiki qilni qilinglar. 32 Eger siler özünglarni yaxshi éliwételeyesen. 43 Chünki héchqandaq yaxshi körgenlergila méhir-muhebbet körsetsenglar, derex yaman méwe bermeydu, héchqandaq undaqta silerde néme shapaet bolsun? yaman derexmu yaxshi méwe bermeydu. 44 Chünki hetta gunahkarlarmu özini yaxshi Herqandaq derexni bergen méwisidin perq körgenlerge méhir-muhebbet körsitidighu. 33 etkili bolidu. Chünki tikendin enjürmi üzgili Eger siler özünglarga yaxshiliq qilghanlарhila bolmas, yantaqtin üzüm üzgili bolmas. 45 yaxshiliq qilsanglar, undaqta silerde néme Yaxshi adem qelbidiki yaxshiliq xezinisidin shapaet bolsun? Chünki hetta gunahkarlarmu yaxshiliq chiqiridu; rezil adem qelbidiki rezillik shundaq qilidighu! 34 Eger siler qerzni xezinisidin rezillikni chiqiridu. Chünki qelb «choqum qayturup bérídu» dep oylighanlarga némige toldurulghan bolsa, éghizdin shu bersenglar, undaqta silerde néme shapaet chiqidu. 46 – Siler némisqa ménî «Reb! Reb!» bolsun? Chünki hetta gunahkarlarmu eynen deysiler-yu, biraq silerge éytqanlırimha emel qayturup alımız dep bashqa gunahkarlarga qilmaysiler? 47 Emise, néning aldimgha kélép, qerz bérídighu! 35 Lékin siler bolsanglar, sözlirimni anglap emel qilghan herkimning düshmininglарhimu méhir-muhebbet kimge oxshiganlıqını silerge körsitip béréy. 48 körsitinglar, yaxshiliq qilinglar, bashqıłargha U xuddi chongqur kolap, ulini qoram tashning ötne béringlar we «Ular bizge bérnéme üstige sélip öy salghan kishige oxshaydu. qayturidu» dep oylimanglar. Shu chaghda, Kelkün kelgende, su éqimi u öyning üstige zerb in'amınglar zor bolidu we siler Hemmidin Aliy bilen urulghini bilen, uni midir-sidir qilalmidi, Bolghuchining perzentliri bolisiler. Chünki chünki u puxta sélin'ghan. 49 Lékin sözlirimni u tuzkorlarga we rezillergimu méhrıbanlıq anglap turup, emel qilmaydighan kishi bolsa, qilidu. 36 Atanglar méhrıban bolghinidek quruq yerning üstigeulsiz öy salghan kishige silermu méhrıban bolunglar. 37 – Bashqıarning oxshaydu. [Kelkün] éqimi shu öyning üstige üstidin höküm qılıp yürmenglar. Bolmisa, siler urulushi bilen u örültüp ketti; uning örülüshi [Xudaning] hökümigə uchraysiler. Bashqıłarnı intayın dehshetlik boldi! gunahqa békitmenglar we silermu gunahqa

7 Eysa köpchilikke bu sözlerning hemmisini tapshurup berdi. **16** Hemmeylenni qorqunch qilip bolghandin kényin, Kepernahum bésip, ular Xudani ulughlap: — «Arimizda ulugh shehirige [qayta] kirdi. **2** U yerde melum bir bir peyghember turghuzuldi!» we «Xuda Öz yüzbéshining etiwarliq quli éghir késel bolup, xelqini yoqlap keldi!» — déyishti. **17** Uning sekratta yatatti. **3** Yüzbéshi Eysanining xewirini toghrisidiki bu xewer püttün Yehudiye zémini anlap, birnechche Yehudiy aqsaqlalni uning we etraptiki rayonlarga tarqilip ketti. **18** yénigha bérrip, uning kéliip qulini qutquzushi Yehyaning muxlisliri emdi bu barliq ishlarning üchün ötüňushke ewetti. **4** Ular Eysanining xewirini uningga yetküzdi. Yehya muxlisliridin aldigha kelgende uningga: — Bu ishni ikkiyenni özige chaqirip, **19** Ularni Eysanining tiliguchi bolsa, tilikini ijabet qilishingizgha aldigha ewetip: «Kélishi muqerrer zat özüngmu, heqiqeten erziydighan adem. **5** Chünki u yaki bashqa birsini kütüşhimiz kérekmu?» bizning [Yehudiy] élimizni yaxshi körildi we dep sorap kélishke ewetti. **20** Ular Eysanining hetta biz üchün bir sinagogmu sélip berdi, — aldigha bérrip: — Chömüldürgüchi Yehya bizni dep jiddiy qiyapette ötüňüshti. **6** Eysa ular sendin: «Kélishi muqerrer zat özüngmu, yaki bilen bille bardi. Biraq öyige az qalghanda, bashqa birsini kütüşhimiz kérekmu?» dep yüzbéshi Eysanining aldigha birnechche dostini sorap kélishke yéningha ewetti — dédi. **21** Del ewetip uningga mundaq dégüzdi: — «Teqsir, shu waqitta [Eysa] aghriq-silaq we késel-waba özlirini aware qilmisila, özlirining torusunning basqan we yaman rohlar chaplashqan nurghun astigha kélishlirige erzimey men. **7** Shunga kishilerni saqaytti we nurghun qarighularni özümnimu silining aldilirigha bérishqa layiq körigidighan qildi. **22** Shuning bilen u [Yehyaning hésablimidim. Sili peqet bir éghiz söz qilip muxlislirigha]: — Siler qaytip bérrip, Yehyagha öz quysila, chakirim saqiyip kétidi. **8** Chünki anglighan we körgenliringlar toghruluq xewer menmu bashqa birsining hoquqi astidiki yetküzüp — «Korlar köreleydighan we tokurlar ademmen, qol astimdimu leshkeririm bar. mangalaydighan boldi, maxaw késili bolghanlar Birige bar désem baridu, birige kel désem, saqaytildi, gaslar angliyalaydighan boldi, kéliidu; qulumgha bu ishni qil désem, u ölgenermu tirildürüldi we kembeghelleger shu ishni qilidu». **9** Eysa bu gepni anlap xush xewer jakarlandi» — dep éytinglar. **23** [yüzbéshigha] teejjüplendi. U burulup keynige [Uningha yene]: «Mendin gumanlanmay egeshken xalayiqqa: Derweqe, hetta Israildimu putliship ketmigen kishi bolsa bextiltkur!» bundaq zor ishenchni tapalmaghanidim! — dep qoyunglar, — dédi. **24** Yehyaning elchiliri dédi. **10** Yüzbéshi ewetken kishiler qaytip ketkendin kényin, u top-top ademlerge Yehya barghanda, késel bolghan qulning sellimaza toghruluq söz échip: — «Siler [burun Yehyani saqayghanlıqını kördi. **11** Bu ishtin kényin u Nain izdep] chölge barghininglarda, zadi némini dégen bir sheherge bardi. Uning muxlisliri we körgili bardinglar? Shamalda yelpünüp turghan yene top-top kishiler uningga egiship mangdi. qomushnimu? **25** Yaki ésil kiyim kiygen bir **12** U sheher qowuqığa yéqinlashqanda, mana erbabnimu? Mana, ésil kiyimlerni kiygen, eysh-kishiler jinaza kötüüp chiqiwatqanidi. Ölgüchi ishret ichide yashaydighanlar padishahlarning anisining yekke-yégane oghli idi, uning üstige ordiliridin tépilidighu! **26** Emdi siler néme anisi tul ayal idi. Sheherdin chong bir top körgili bardinglar? Bir peyghembernimu? adem ayalgha hemrah bolup chiqqanidi. **13** Durus, emma men shuni silerge éytip Reb uni körüp, uningga ichini aghritip: — qoyayki, [bu bolsa] peyghemberdinmu üstün Yighlimighin, — dédi. **14** Shuning bilen u ötpü, bir bolghuchidur. **27** Chünki [muqeddes tawutqa qolini tegküzuwidi, tawut kötügenler yazmilardiki]: — «Mana, yüz aldingha toxtdi. U: — Yigit, sanga éytimen, oyghan! elchimni ewetimen; U séning aldingda yolungni — dédi. **15** Ölgüchi bolsa ruslinip tik olturdi teyyarlaydu» — dep yézilghan söz mana del we gep qilishqa bashlidi. [Eysa] uni anisigha uning toghrisida yézilghandur. **28** Chünki

men silerge shuni éytip qoyayki, ayallardin ellik kümüşh dinargha qerzdar iken. **42** Lékin tughulghanlar arisida Yehyadimmu ulughi yoq; her ikkisining qerzni qayturgihili héchnersisi emma Xudaning padishahliqidiki eng kichik bolmighachqa, qerz igisi méhribanliq qilip her bolghinimu uningdin ulugh turidu **29** (emdi ikkisining qerzini kechürüm qiptu. Séningche, [Yehyani] anglighan puqlarlar, hetta bajgırlarmu ularning qaysisi uni bekrek söyidu? — dep soridi Xudaning yolini toghra dep Yehyaning Eysa. **43** Simon jawaben: — Méningche, [qerzi] chömöldürüshi bilen chömöldürülgenidi. köprek kechürüm qilin'ghan kishi, — dédi. — **30** Lékin Perisiyler we Tewratshunaslar Toghra höküm qilding, — dédi Eysa. **44** Andin Yehyaning chömöldürüshini qobul qilmay, héliqi ayalgha burulup, Simon'gha: — Bu ayalni Xudaning özlirige bolghan meqset-iradisini kördüngmu? Men öyungge kirginim bilen, chetke qaqqanidi). **31** Lékin bu zamanning sen putlirimni yuyushqa su bermigeniding; kishilirini zadi kimlerge oxshitay? Ular lékin u köz yéshi bilen putlirimni yudi we kimlerge oxshaydu? **32** Ular xuddi reste- chéchi bilen értip qurutti. **45** Sen ménii salam bazarlarda olturuwélip, bir-birige: «Biz silerge béríp söymiding; lékin u men kirdegin sunay chélip bersekmu, ussuł oynimidinlar», tartip putlirimni söyüshtin toxtimidi. **46** Sen «Matem pedisige chélip bersekmu, yığha-zar beshimghimu may sürkimigeniding; biraq u qilmidinglar» dep [qaqshaydighan tuturuqsız] ménii putlirimha murmekkini sürkep qoydi. balilargha oxshaydu. **33** Chünki Chömöldürgüchi **47** Shunga shuni sanga éytip qoyayki, uning Yehya kélép ziyanette olturmaytti, [sharab] nurghun gunahliri kechürüm qilindi. Chünki ichmeytti. Shuning bilen siler: «Uningha jin mana, uning körsetken méhir-muhebbiti chaplishiptu» déyishisiler. **34** Insan'oghli bolsa chongqur emesmu? Emma kechürümi kélép hem yeudu hem ichidu we mana siler: az bolghanlarning méhir-muhebbetni «Taza bir toymas we meyxor iken. U bajgırlar körsitishimu az bolidu, — dédi. **48** Andin u we gunahkarlarning dostidur» déyishisiler. **35** ayalgha: — Gunahliring kechürüm qilindi, — Lékin danaliq bolsa özining barqliq perzentliri dédi. **49** Ular bilen hemdastixan olturghanlar arqılıq durus dep tonulidu». **36** Perisiylerdin könglide: «Kishilerning gunahlinimini biri uningdin öyümde méhman bolsingiz kechürüm qilghuchi bu adem zadi kimdu?» dep ödündi. Emdi u Perisiyning öyige kirip déyishti. **50** Eysa héliqi ayalgha: — Étiqading dastixanda olturdi. **37** We mana, u sheherde séni qutquzdi; aman-xatirjemlik bilen qaytqin! buzuq dep tonulghan bir ayal Eysaning bu — dédi.

Perisiyning öyide dastixanda olturghanlıqını anglap, aq qashtéshidin yasalghan bir qutida murmekki élip keldi. **38** U yighaghan péti uning keynide, putığha yéqin turup, köz yashliri qilip, putlirini höl qiliwetti; andin chachliri bilen uning putlirini értip qurutti hem putlirini toxtimay söyüp, üstige etir sürdi. **39** Emdi uni chaqırghan Perisiy bu ishni körüp, ichide: «Bu adem rast peyghember bolghan bolsa, özige tégiwatqan bu ayalning kim we qandaq ikenlikini bilettili. Chünki u bir buzuqlı» dep oylidi. **40** Shuning bilen Eysa uningha jawaben: — Simon, sanga deydighan bir gépim bar, — dédi. — Éyting, ustaz, — dédi Simon. **41** — Ikki adem melum bir qerz igisige qerzdar iken. Biri besh yüz kümüşh dinargha, yene biri bolsa

8 Kéyin, [Eysa] shu yurtlarni kézip, shehermu-sheher, yézimu-yéza Xudaning padishahliqining xush xewirini élan qilip jakarlıdi; on ikkiyenmu uning bilen birge bardı. **2** Uning bilen bille barghanlardın yene yaman rohlardin we aghriq-silaqlardin saqaytilghan bezi ayallarmu bar idi; ularning arisida özidin yette jin heydep chiqirilghan Meryem (Magdalliq dep atalghan), **3** Hérod [xan]ning saray ghojdari Xuzanıng ayali Yoanna, Suzanna we bashqa nurghun ayallarmu bar idi. Bular öz mal-müllükli bilen u [we uning muxlisirining] hajetliridin chiqatti. **4** Chong bir top ademler yighilghanda, shundaqla herqaysi sheherlerden kishiler uning yénigha kelgende, u ulargha bir temsil sözlep berdi: **5**

— «Uruq chachquchi uruq chachqili [étizgha] qalmaydu, we héchqandaq mexpiy ish ayan chiqiptu. Uruq chachqanda, uruqlardin beziliri bolmay, yoruqluqqa chiqmay qalmaydu. **18** chighir yol üstige chüshüp, dessilip kétéiptu Shuning üçün, anglishinglarning qandaq we asmandiki uchar-qanatlar kélip ularni ikenlikige köngül qoyunlar! Chünki kimde bar yep kétéiptu. **6** Bashqa beziliri tashliq yerge bolsa, uningha téximu köp bérilidu; emma chüshüptu. Yerde nemlik bolmighachqa, kimde yoq bolsa, hetta bar dep hésablichinimu ünup chiqqini bilen qurup kétéiptu. **7** Bashqa uningdin mehrum qilinidu. **19** Emdi uning beziliri tikenlerning arisigha chüshüptu, anisi we iniliri uning bilen körushkili keldi. tikenler maysilar bilen teng ösüp maysilarni Lékin adem nurghun bolghachqa, yénigha boghuwaptu. **8** Bashqa beziliri bolsa yaxshi kélelmigenidi. **20** Shuning bilen birsi uningha: tupraqqa chüshüptu. Ün'gedin kéyin, yüz — Aningiz we iniliringiz siz bilen körushimiz hesse hosul béríptu». Bularni dégendin kéyin dep, sirtta turidu, — dédi. **21** Lékin u jawaben: u yuqiri awaz bilen: — Anglighudek quliqi — Méning anam we aka-uka qérindashlirim barlar buni anglisun! dep towlidı. **9** Kéyin uning bolsa Xudanıng sözini anglap, uningha emel muxlisliri uningdin: — Bu temsilning menisi qilghuchilardur, dédi. **22** We shundaq boldiki, néme? — dep soridi. **10** U ulargha mundaq shu künlerdin biri, u muxlisliri bilen bir kémige dédi: — Xudanıng padishahlıqining sirlirini chüshüp, ulargha: — Kölning u qétigha barayli, bilish silerge nésip qilindi. Biraq bu ishlar — dédi. Shuning bilen ular yolgha chiqtı. **23** qalghan bashqıllarha temsiller bilenla éytılıdu. Kéme kétiatqanda u uyqugha ketkenidi. Kölige Meqsiti shuki, «Ular qarisimu körmeydu, tuyuqsız qara boran kélip, kémige su toshop anglisimu chüshenmeydu». **11** Emdi temsilning kétip, ular xewpte qaldı. **24** Muxlislar kélip uni menisi mundaq: — Uruq bolsa, Xudanıng söz- oyghitip: — Ustaz, ustaz, tügishidighan bolduq! kalamidur. **12** Chighir yol boyidikiler bolsa — dédi. Lékin u ornidin turup, boran'gha we mushular: Ular söz-kalamni anglaydu; lékin dawalghughan dolqunlарgha tenbih berdi; Iblis kélip, ularning ishinip qutquzulushining hemmisi toxtap, tinch boldı. **25** U muxlislirığa aldını élishi üçün ularning qelbidiki sözni élip qarap: — Ishenchinglar nege ketti? — dédi. kétidu. **13** Tashlıq yerge chüshken uruqlar söz- Ular hem qorqusup, hem bekmu heyran kalamni anglıghan haman xushallıq bilen qobul bolup, bir-birige: — Bu adem zadi kimdu, qilghanlارgha temsil qilin'ghan. Ularda yiltız buyruq qilsa, hetta shamallar we dolqunlarmu bolmighachqa, peqet bir mehel ishinip, andın uningha boysunidiken-he! — dep kétishti. sinaq-müşkülliük waqtı kelgende, [étiqadtin] **26** Shuning bilen ular Galiliyening udulidiki téyilip kétidu. **14** Tikenlikke chüshken uruqlar Gérasaliqlarning yurtığa yétip bardı. **27** bolsa shundaq ademlerni körsetkenki, sözni U qırghaqqqa chiqishi bilenla, uzundın béri anglıghan bolsimu, yolgha chiqqandin kéyin jinlar chaplashqan, sheherdin kelgen melum bu paniy hayattiki endishiler, bayliqlar we adem uning aldigha keldi. Bu adem kiyim halawetlarning éziqturushliri bilen boghulup, kiymey, héch öyde turmay, görler arisida uruq pishmay hosul bermeydu. **15** Lékin yaxshi yashaytti. **28** Lékin u Eysani körüpla warqirap, tupraqqa chéchilghan uruqlar bolsa — söz- uning ayighigha yiqlip qattıq awaz bilen: — kalamni anglap, semimiý we yaxshi qelbi bilen Hemmidin Aliy Xudanıng Oghlı Eysa, séning uni tutidighanlarnı körüsítidu; bundaq ademler men bilen néme karing! Sendin ötümimenki, sewrchanlıq bilen hosul bérídu. **16** Héchkim ménî qiyrima! — dep towlap ketti. **29** Chünki chiraghni yéqip qoyup üstige idishni kömtürüp Eysa napak rohning uningdin chiqishini qoymas yaki kariwat astığa turghuzmas, belki buyruwatatti (chünki jin nurghun qétim uni chiraghdanning üstige qoyidu; buning bilen tutuwalghanidi; u chaghłarda kishiler uning öyge kirgenler yoruqluqni körídu. **17** Chünki put-qollırını kishen-zenjirler bilen bagħlap yosħurulghan héchqandaq ish ashkarilanmay uni qamap qoyghan bolsimu, u zenjirlerni

üziüp qéchip chiqqan we jin teripidin chöl- qistishatti. 43 Arisida xun tewresh késilige bayawanlargha heydiwétigenidi). 30 Eysa bu giriptar bolghinigha on ikki yil bolghan ademdin: — Isming néme? — dep soriwidi, u: bir ayal bar idi; u bar-yoqini téwiplargha — Ismim «Qoshun», — dédi. Chünki nurghun xejlep tügetken bolsimu, héchqaysisidin shipa jinlar uning ichige kirip chaplishiwalghanidi. tapmighaniken. 44 U [Eysanining] arqisidin kélip, 31 Emdi ular Eysadin özlerini tégi yoq hanggha uning tonining péshini siliwidi, shuan xun ketküzmeslikni ötünüp yalwurdi. (*Abyssos* g12) toxtidi. 45 Eysa: — Manga qol tegküzgen kim? 32 Shu yerde tagh baghrida chong bir top — dep soridi. Hemmeylen inkar qilghanda, tongguz padisi ozuqliniwatatti. Jinlar Eysagha Pétrusmu we uning bilen bolghanlarmu: — yalwurup, tongguzlarning téniqe kirishke ijazet Ustaz, xalayiq top-top bolup tööt etrapingni bérishini ötündi. U ulargha ijazet berdi. 33 Jinlar oliship, séni qistishiwatqan yerde, sen «Manga shu ademdin chiqip, tongguzlarning téniqe tegken kim?», dep soraysen'ghu? — dédi. 46 kiriwaldi; shuning bilen pütkül tongguz padisi Lékin Eysa: — Yaq! Birsi manga tegdi; chünki tik yardin étilip chüshüp, kölgé gherq boldi. wujudumdin qudretning chiqip kétiatqinini 34 Tongguzlarni baqquchilarmu bu weqeni sezdim, — dédi. 47 Héliqi ayal özining yoshurup körüp u yerdin qéchip, sheher-yézilarda bu qalalmaydighanlıqını bilip, titrigen halda uning xewerni tarqattı. 35 Xalayiq zadi néme ish aldigha yiqildi we köpçiliklik aldida özining bolghanlıqını körgili chiqti; Eysanining aldigha néme sewebtin Eysagha qol tegküzgenlikini, kelgende, shu yerde özidin jinlar chiqqan shundaqla shuan qandaq saqayghanlıkını héliqi ademning kiyim-kéchekni kiyip, es-hoshi éytti. 48 Eysa uninggha: — Yüreklik bol, qizim, jayida halda Eysanining ayighi aldida olтурghinini ishenching séni saqaytti! Aman-xatirjemlik kördi; ular qorqup kétishti. 36 Bu weqeni bilen mangghin! — dédi. 49 U söz qiliwatqanda, körgenlermu jinlar chaplashqan ademning sinagog chongining öyidin chiqqan bireylen qandaq saqaytilghinini köpçiliklik teswirlep kélip sinagog chongicha: — Qizingiz jan üzdi. berdi. 37 Andin Gérasaliqlarning yurtidikiler Emdi ustazni kayitmighin, — dédi. 50 Lékin we etrapidiki barlıq kishiler uning ularning Eysa buni anglap uninggha: — Qorqmighin! arisidin kétishini ötünüshti. Chünki dehshetlik Peqet ishenchte bol, u saqiyip kétidu, — dédi. qorqunch ularni basqanidi. Shunga u kémige 51 U öyge barghanda Pétrus, Yuhanna, Yaqup chüshüp, qaytishqa yol aldı. 38 Emma jinlar we qizning ata-anisidin bashqa héchkimning özidin chiqip ketken héliqi adem uninggha, özi bilen bille öyge kirishige ruxset qilmidi. Men sen bilen bille kétey, — dep yalwurdi. 52 U yerdikiler xemmisi qizgha matem tutup Lékin u uni yolgha sélip: 39 — Öyungge yigha-zar kötüyüwatatti. Lékin u: — Boldi, qaytip béríp, Xudanıng sanga shunche chong yighthimanglar! Chünki qız ölmidi, peqet uxlap ishlarnı qılıp bergenlikini yetküzgin, — dédi. qaptu! — dédi. 53 Ular bolsa qizning alliqachan U adem qaytip béríp, pütkül sheherni arılap, jan üzdi dep bilgechke, uni mesxire qıldı. 54 Eysanining özige shunche chong ishlarnı qılıp Lékin u ularni chiqiriwétip, qizning qolidin bergenlikini élan qıldı. 40 Eysa qaytip kelginide, tartip: — Balam, ornungdin tur, — dep chaqirdi. shundaq boldiki, xalayiq uni xushallıq bilen 55 [Qizning] rohi qaytip kélip, u derhal ornidin qarshi élishti; chünki hemmeylen uning qaytip turdi. U qizgha yégüdek birnéme bérishini éytti. kélishini kütüp turatti. 41 We mana, bir kishi, 56 Qizning ata-anisi intayin heyran qéisleti. sinagogning chongi bolghan Yairus isimlik Lékin u ulargha bu ishni héchkimge éytmaslıqni kishimu Eysanining aldigha kélip ayighigha tapılıdi.

özini étip, uning öyige bérishini ötündi. 42 Chünki uning on ikki yashlıq yalghuz qizi sekratta idi. Eysa u yerge barghinida, top-top kishiler uning etrapığha zich oliship uni 9 Eysa on ikkiyenni chaqırıp, ulargha barlıq jinlarnı heydiwétish we késellerni saqaytishqa quğret we hoquq berdi. 2 Andin ularni Xudanıng padishahlıqını jar qılış we

késellerni saqaytishqa ewetti. 3 U ulargha: — berdi. 17 Hemmeylen yep toyundi. Andin Siler seper üchün héch nerse almanglar, ne hasa, shulardin éship qalghan parchilirini on ikki ne xurjun, ne nan, ne pul éliwalmanglar; birer séwetke yighip qachilidi. 18 We shundaq boldiki, artuq yektekmu éliwalmanglar. 4 We qaysi öyge u özi yalghuz dua qiliwatqanda, muxlisliri [qobul qilinip] kirsenglar, u yurttin ketküche yénida turatti. U ulardin: — Xalayiq méni shu öyde turunglar. 5 Emci qaysi yerdiki kim deydu? — dep soridi. 19 Ular jawaben: — kishiler silerni qobul qilmisa, u sheherdin Beziler séni Chömüldürgüchi Yehya, beziler chiqqininglarda ulargha agah-guwah bolsun Ilyas [peyghember], we yene beziler qedimki üchün ayighinglardiki topinimu qéqwétinglar! peyghemberlerdin biri tiriliptu deydu, — dédi. — dédi. 6 Muxlislar yolgha chiqip, yéza- 20 U ulardin: — Silerchu? Siler méni kim dep qishlaqlarni arilap xush xewerni élan qilip, bilisiler? — dep soridi. Pétrus jawab béríp: — Sen hemme yerde késellerni saqaytti. 7 Emci Hérod Xudanıng Mesihidursen, — dédi. 21 U ulargha hakim uning barlıq qilghanliridin xewer téip, qattiq jékilep, bu ishni héchkimge timmanglar, qaymuqup qaldi. Chünki beziler: «Mana Yehya dep tapılıdi. 22 — Chünki Insan'oghlining ölümdin tiriliptu!» dése, 8 yene beziler: «Ilyas nurghun azab-oqubet tartishi, aqsaqallar, bash peyghember [qayta] peyda boldi» we yene kahinlar we Tewrat ustazliri teripidin chetke bashqilar: «Qedimki peyghemberlerdin biri qéqilishi, öltürülüshi we üch kündin kényin qaytidin tiriliptu!» deyti. 9 Hérod: «Men tirildürültühi muqerrer, — dédi. 23 Andin u Yehyanıng kallisini aldurghanidim, emci men ularning hemmisige mundaq dédi: — Kimdekim mushu gépini angławatqan zat zadi kimdu?» manga egishishni niyet qilsa, özidin kéchip, her — dédi. Shuning bilen u uni körüşh pursitini küni özining kréstini kötüüp manga egeshsun! izdidi. 10 Rosullar bolsa qaytip kélip, özlirining 24 Chünki kimdekim öz hayatini qutquzimen qilghan ishlirining hemmisini Eysagħa melum deydiken, choqum uningdin mehrum bolidu, qildi. U ularni élip, xupiyane halda Beyt-Saida lékin men üchün öz hayatidin mehrum bolghan dégen sheherdiki xilwet bir yerge keldi. 11 Biraq kishi hayatini qutquzidu. 25 Chünki bir adem xalayiq buningdin xewer téip uningħha egiship pütün dunyagħa ige bolup, özini halak qilsa keldi. U ularni qarshi élip, ulargha Xudanıng yaki özidin mehrum qalsa, buning néme paydisi padishahliqi toghrisida sözlidi we shipagħa bolsun?! 26 Chünki kimdekim mendin we mohtajlarni saqaytti. 12 Kün olturay dégende, méning sözlirimdin nomus qilsa, Insan'oghli on ikkiyen uning aldigħa kélip uningħha: — özining shan-sheripi ichide, uning Atisining we Xalayiqni yolgha salsang, ular etraptiki yéza- muqeddes perishtilerning shan-sheripi ichide qishlaqlargħa we étizlарgħa béríp qon'ghudek qaytip kelginide uningdinmu nomus qilidu. jaylar we ozuq-tülükk tapsun; chünki mushu 27 Lékin men derheqiet silerge shuni éytip yer chöllük iken, — dédi. 13 Lékin u ulargha: qoyayki, bu yerde turghanlarning arisidin — Ulargħa özüngħar ozuq béringħar, — dédi. — ölümning temini tētishtin burun jezmen Bizde peqet besh nan bilen ikki béliqtin bashqa Xudanıng padishahliqini körídighanlar bardur. nerse yoq. Bu barlıq xelqke ozuq-tülükk sétiwélip 28 Bu sözlerdin texminen sekkiz kün kényin kélemdiq?! — déyishti ular. 14 Chünki shu yerde shundaq boldiki, u Pétrus, Yuhanna we Yaqupni yighthilġan erlerningla sani besh mingħe id. élip, dua qilish üchün bir tagħha chiqti. 29 U muxlislargħa: — Xalayiqni elliktin-elliktin U dua qiliwatqinida, uning yüzining qiyapiti bőltüp olturghuzungħar, — dédi. 15 Ular uning özgerdi we kiyimliri ap'aq bolup chaqmaqtek déginiche qilip hemmeylenni olturghuzdi. chaqnidi. 30 We mana, ikki adem peyda 16 Eysa besh nan bilen ikki béliqni qoligha bolup uning bilen sözlishishiatqanidi; ular élip, asman'gha qarap [Xudagħha] teshekkür Musa we Ilyas [peyghemberler] idi. 31 Ular éytip bularni beriketlidi. Andin ularni osħtup, parlaq jula ichide ayan bolup, uning bilen xalayiqqa sunup bérish üchün muxlislirigha Yérusalémda ada qilidighan «dunyadin ötüp

kétish»i toghrisida söhbetteshi. 32 Emdi Pétrus yetmisun üçün ulardin yosurulghanidi. we uning hemrahlirini xéli ügidek basqanidi; Ular uningdin bu söz toghruluq sorashqimu lékin ularning uyqusi toluq échilghanda ular pétinalmadi. 46 Emdi muxlislar arisida ulardin uning shan-sheripini we uning bilen bille kimning eng ulugh bolidighanliqi toghruluq turghan ikki ademzatni kördi. 33 We shundaq talash-tartish peyda boldi. 47 Emma Eysa boldiki, bu ikkisi Eysadin ayriliwatqanda, Pétrus ularning könglidiki oylarni körüp yétip, kichik özining némini dewatqanliqini bilmigen halda bir balini élip yénida turghuzup, 48 ulargha: Eysagha: — Ustaz, bu yerde bolghinimiz intayin — Kim méning namimda bu kichik balini yaxshi boldi! Birini sanga, birini Musagha, yene qobul qilsa, méni qobul qilghan bolidu we birini Ilyasqa atap bu yerge üch kepe yasyayli, — kim méni qobul qilsa, méni ewetküchini qobul dédi. 34 Lékin u bu geplerni qiliwatqanda, bir qilghan bolidu. Aranglarda özini eng töwen parche bulut peyda bolup ularni qapliwaldi; ular tutqini bolsa ulugh bolidu, — dédi. 49 Yuhanna bulut ichige kirip qalghinida qorqushup ketti. jawaben uninggha: — Ustaz, séning naming 35 Buluttin tuyuqsız bir awaz anglinip: — Bu bilen jinlarni heydewatqan birsini kördü. Méning söyümlük Oghlumdur. Uninggha qulaq Lékin u biz bilen birge sanga egeshmigenlikı sélinglar! — dédi. 36 Awaz anglan'ghandin keyin, tüpeylidin, uni tostuq, — dédi. 50 Lékin Eysa qarisa, Eysa özi yalghuz qalghanidi. Ular süküt uninggha: — Uni tosmanglar. Chünki kim silerge qilip qélishti we shu künlerde özliri körgen qarshi turmisa silerni qollighanlardindur, — ishlaridan héchqaysisini héchkimge éytmidi. dédi. 51 We shundaq boldiki, uning asman'gha 37 Etisi, ular taghdin chüshken waqtida, zor élip kétilidighan künliniring toshushigha bir top kishiler uni qarshi aldi. 38 Mana, az qalghanda, u qet'iyilik bilen yüzini topning arisidin bireylen warqirap: — Ustaz, Yérusalémgha bérishqa qaratti. 52 [Shuning ötünüp qalay, oghlumgha ichingni aghritip üçhün] u aldin elchilerni ewetti. Ular yolgha qarap qoyghaysen! Chünki u méning birla chiqip, uning kélishige teyyarlıq qilish üçhün balam idi. 39 Mana, uni daim bir roh tutuwélip, Samariye ölkisidiki bir yézigha kirdi. 53 Biraq u u özichila warqirap-jarqirap kétidighan bolup yüzini Yérusalémgha qaratqanliqi tüpeylidin qaldi; u uning bedinini tartishturup, aghzidin yézidikiler Eysani qobul qilmidi. 54 Uning aq köptük keltürüwétidu. [Jin] uni daim dégüdek muxlisliridin Yaqup bilen Yuhanna bu ishni qiynap, uninggha héch aram bermeydu. 40 körüp: — I Reb, ularni köydürüp yoqitish üçhün Men muxlisliringizdin rohni heydiwétishni İliyas peyghemberdeks asmandin ot yéghishini ötünüwidim, biraq ular undaq qilalmidi, — dédi. chiqirishimizni xalamser? — dédi. 55 Lékin u 41 Eysa jawaben: — Ey étiqadsiz we tetür diewr, burulup ularni eyiblep: «Siler qandaq rohtin siler bilen qachan'ghiche turup, silerge sewr bolghanlıqınlarnı bilmeydikensiler» — dédi. qilay? — Oghlungni aldimgha élip kelgin — dédi. 56 Andin ular bashqa bir yézigha ötüp ketti. 57 42 Bala téxi yolda kéliwatqanda, jin uni yiqtip, We shundaq boldiki, ular yolda kétiwatqanda, pütün bedinini tartishturdi. Eysa napak rohqı birsi uninggha: — I Reb, sen qeyerge barma, tenbih béríp, balını saqaytti we uni atisigha men sanga egiship mangimen, — dédi. 58 Eysa qayturup berdi. 43 Hemmeylen Xudanıning uninggha: — Tükkilerning öngkürliri, asmandiki shereplik küch-qudrítige qin-qinigha patmay qushlarning uwiliri bar. Biraq İnsan'oghlining teejjüplendi. Hemmisi Eysanıng qilghanlıriga bészini qoyghudek yérimu yoq, — dédi. 59 U heyran qéliship turghanda, u muxlislirigħa yene bashqa birsige: — Manga egeshkin! — dédi. mundaq éytti: 44 — Bu sözlerni qulaqlırınlargħa Lékin u: — Reb, awwal béríp atamni yerlikke obdan singdürüp qoyunglar. Chünki İnsan'oghli qoyghili ijazet bergeysen, — dédi. 60 Lékin Eysa pat arida [satqunluqtin] insanlarning qoligha uninggha — Ölükler öz öltüklirini kömsun! Biraq tapshurup bérilidu, — dédi. 45 Biraq ular bu sözni sen bolsang, béríp Xudanıng padishahlıqını chüshinelmidi. Buning menisi ular chüshinip jakarlıghin, — dédi. 61 Yene borsi: — Ey Reb,

men sanga egishimen, lékin awwal öyümge külge milinip towa qilghan bolatti. 14 béríp, öydikilirim bilen xoshlishishimgha ijazet Qiaymet künide Tur we Zidondikilerning bergeyesen, — dédi. 15 — Kim qolida qoshning körídighini silerningkidin yénik bolidu. 15 tutquchini tutup turup keynige qarisa, u Xudanining padishahliqigha layiq emestur, — dédi.

10 Bu ishlardin kényin, Reb muxlislardin yene yetmishini teyinlep, özi barmaqchi bolghan barlıq sheher-yézilargha ikki-ikkidin özidin burun ewetti. 2 U ulargha mundaq tapılıdi: — Yighildıghan hosul derweqe köp, lékin hosulni yighuchi ishlemchiler az iken. Shunga hosul Igisidin köprek ishlemchilerni Öz hosulungni yighishqa ewetkeysen, dep tilenglar. 3 Ménginglar! Men qozilarri börlerning arisigha ewetkendek silerni ewetimen. 4 Hemyan, xurjun we keshler almanglar; yolda kishiler bilen salamlıshishqa [toxtimanglar]. 5 Qaysi öye kirsenglar, aldi bilen: «Mushu öydikilerge aramliq bolghay!» denglar. 6 U öyde «aramliq igisi» bolsa, tiligen aramliqinglar shu öye qonidu; eger bolmisa, u aramliq özünglarga yanidu. 7 Andin chüshken öyde turup ýötkelmengler, shu öydikilerning bergenini yep-ichinglar, chünki ishlemchi öz ish heqqini élishqa heqliqtur. U öydin bu öye ýötkilip yürmenglar. 8 Siler qaysi sheherge kirsenglar, ular silerni qobul qilsa, ular aldinglargha néme qoysa shuni yenglar. 9 U yerdiki késellerni saqaytip, ulargha: «Xudanining padishahliqi silerge yéqinlashti!» denglar. 10 Biraq siler qaysi sheherge kirsenglar, ular silerni qobul qilmisa, ularning reste-kochilirigha chiqip köpçilikke: 11 «Silerge agah bolsun üchün hetta shehiringlarning ayighimizgha chaplashqan topisinimu qéqip chüshürüwétimiz! Halbuki, shuni bilip qoyunglarki, Xudanining padishahliqi silerge [rasttinla] yéqinlashti!» — denglar. 12 Men silerge éytip qoymayki, shu künü hetta Sodom shehiridikilerning körídighini bu sheherdikilerningkidin yénik bolidu. 13 Halinglargha way, ey qorazinliqlar! Halinglargha way, ey Beyt-Saidaliqlar! Chünki silerde körsitilgen möjiziler Tur we Zidon sheherliride körsitilgen bolsa, u yerlerdikiler xéli burunla bözge yöginip,

Ey ershke kötürlügen Kepernahumluqlar! Siler tehtisaragha chüshürülisiler! (Hadès g86) 16 [U muxlislirigha yene]: — Kimdekim silerni tingshisa, ménimu tingshighan bolidu; kimdekim silerni chetke qaqsqa, ménimu chetke qaqqan bolidu; kim ménî chetke qaqqan bolsa, ménî ewetküchinimu chetke qaqqan bolidu, — dédi. 17 Yetmish muxlis xushal-xuramliq ichide qaytip kélép: — I Reb! Hetta jinlarmu séning naming bilen bizge boysuniidiken! — dep melum qildi. 18 U ulargha: — Men Sheytanning asmandin chaqmaqtek chüshüp ketkenlikini körgenmen. 19 Mana, men silerge yilan-chayanlarni dessep yanjishqa we düshmenning barlıq kück-qudrítini bésip tashlashqa hoquq berdim. Héchqachan héchqandaq nerse silerge zerer yetküzelmeydu. 20 Lékin siler rohlarnergy silerge boysun'ghanlıqı tüpeylidin shadlanmanglar, belki naminglarning ershlerde pütülgénlikü tüpeylidin shadlininglar, — dédi. 21 Shu waqitta, Eysa rohta xushallinip mundaq dédi: «Asman-zémin Igisi i Ata! Sen bu heqiqetlerni danishmen we eqillılardın yoshorup, sebiy balılargha ashkarilighanlıqıng üchün séni medhiyileyment! Berheq, i Ata, neziringde bundaq qılısh rawa idi. 22 Hemme manga Atamdin teqdim qilindi; Oghulning kimlikini Atidin bashqa héchkim bilmeydu, we Atiningmu kimlikini Oghul we Oghul ashkarilashni layiq körgen kishilerdin bashqa héchkim bilmeydu». 23 Andin u muxlislirigha burulup, ulargha astighina: Siler körüwatqan ishlarni körgen közler neqeder bestliktur! 24 Chünki men silerge shuni éytip qoymayki, nurghun peyghemberler we padishahlar siler körgen ishlarnı körüşhke intizar bolghini bilen ularni körmigen; we siler anglawatqan ishlarnı anglashqa intizar bolghini bilen, ularni anglap baqmığhan, — dédi. 25 We mana, Tewrat ustazlıridin biri ornidin turup Eysani sinimaqchi bolup: — Ustaz, menggültük hayatqa waris bolmaq üçhün néme ishni qilishim kérek? — dep soridi. (aiōnios g166) 26 U jawaben: —

Tewrat qanunida néme pütülgén? Buninggha ketken Marta Eysaning aldigha kélép: — I Reb, özüng qandaq qaraysen? — dédi. 27 Héliqi kishi singlimning méni méhman kütkili yalghuz jawaben: — «Perwerdigar Xudayingni pütün tashlap qoyghinigha karing bolmamdu? Uni qelbing, pütün jéning, pütün küchüng we manga yardeleşishke buyrughin! — dédi. pütün zéhning bilen söygin»; we «Qoshnangni 41 Lékin Eysa uninggha jawaben: — Ey Marta, özüngni söygendek söy» — dédi. 28 Eysa Marta, sen köp ishlarning ghémini yep aware uninggha: — Toghra jawab berding. Mana bolup yürüwatisen. 42 Biraq birla ish zörürdүr; shundaq qilsang hayat bolisen, — dédi. 29 we Meryem shuningdin özige nésiwe boldidghan Lékin özini heqqaniy dep ispatlimaqchi bolup, yaxshi ülüşhni tallidi; bu hergiz uningdin Eysadin yene sorap: — Emdi «Méning qoshnam» tartiwlínmaydu — dédi.

kimdur? — dédi. 30 Eysa jawaben mundaq dédi: — Bir adem Yérusalémdin Yérixo shehirige chüshüwétip, yolda qaraqchilarning qoligha chüshüp qaptu. Qaraqchilar uning kiyimkécheklirini salduruwélip, uni yarilandurup, chala ölük halda tashlap kétiptu. 31 We shundaq boldiki, melum bir kahin shu yoldin chüshüwétip, héliqi ademni körüp, yolning u chéti bilen méngip ötüp kétiptu. 32 Shuningdek bir Lawiyliq [rohaniy] bu yerge kelgende, yénigha kélép qarap qoyup, yolning u chéti bilen méngip ötüp kétiptu. 33 Lékin seperde bolghan bir Samariyelik héliqi ademning yénigha kelgende, uni körüpla ich aghritiptu 34 we aldigha béríp, jarahetlirige may we sharab quyup, téngip qoyuptu. Andin uni öz ulighiqa mindürüp, bir saraygha élip béríp, u yerde halidin xewer aptu. 35 Etisi yolgha chiqqanda, ikki kümüsh dinarni élip saraywen'ge béríp: «Uninggha qarap qoyung, buningdin artuq chiqim bolsa, qaytishimda sizge töleymen» deptu. 36 [Emdi Eysa héliqi ustazdin]: — Séningche, bu üch adem ichide qaysisi qaraqchilarning qoligha chüshken héliqi kishige [heqiqiy] qoshna bolghan? — dep soridi. 37 — Uninggha méhribanlıq körsetken kishi, — dep jawab berdi u. Eysa uninggha: — Undaq bolsa, sen hem béríp shuninggha oxhash qilghiin, — dédi. 38 We shundaq boldiki, u [muxlisliri bilen bille] yolda kétiwétip, melum bir yézigha kirdi. U yerde Marta isimlik bir ayal uni öyige chaqirip méhman qildi. 39 Martanıg Meryem isimlik bir singlisi bar idi. U Eysaning ayighi aldida olturnup, uning sözkalamini tingshiwatatti. 40 Emdi méhmanlarni kütüsh ishlirining köplükidin köngli bölünüp

11 Emdi shundaq boldiki, u bir yerde dua qiliwatatti; dua ayaghlashqanda, muxlisliridin biri uningdin: — I Reb, Yehya öz muxlislirigha ögetkinidek, senmu bizge dua qilishni ögetseng, — dédi. 2 U ulargha mundaq dédi: — Dua qilghininglarda, mundaq denglar: «I Ata, Séning naming muqeddes dep ulughlan'ghay. Séning padishahliqing kelgey. 3 Her künlük nénimizni bizge herküni bergeysen. 4 Bizge qerzdar bolghan herkimni kechürginimizdek, Senmu gunahlirimizni kechürgeysen. Bizni azdurulushlarga uchratquzmighaysen». 5 U sözini [dawam qilip] ulargha mundaq dédi: — Silerning ichinglardin biringlarning bir dosti bolup, yérim kéchide uning qéshiga béríp: Ey dostum, manga üch nan ötne bergen; 6 chünki manga seperdin bir dostum keldi we uning aldigha qoyghudek bir nersem qalmaptu, dése, 7 u öyining ichide turup: «Méni aware qilmighin, ishik taqaqlıq, balilar orunda yénimda yatidu. Sanga élip bérishke qopalmaymen», déyishi mumkin. 8 Silerge shuni éytimenki, gerche u uning dosti bolush süpiti bilen bérishke ornidin turmisimu, uning xijil bolmay qayta-qayta yalwurushi bilen u choqum ornidin turup, qanche lazim bolsa uninggha bérídu. 9 Shuning üchün men silerge éytayki, tilenglar, silerge ata qilinidu; izdenglar, tapisiler. Ishikni chékinger, échilidu. 10 Chünki herbir tiligüchi tiliginige érishidu; izdigüchi izdiginini tapidu; ishikni chekküchilerge ishik échilidu. 11 Aranglarda ata bolghuchilar öz oghli nan telep qilsa, uninggha tash bérídighanlar barmu?! Yaki béliq telep qilsa, yilan bérídighanlar barmu? 12 Tuxum telep qilsa, chayan bérídighanlar barmu? 13

Emdi siler rezil turup öz perzentliringlarga bille turidu. Buning bilen héliqi ademning yaxshi iltipatlarni bérishni bilgen yerde, kényinki hali burunqidinmu téximu yaman ershtiki Ata Özidin tiligenlerge Muqeddes Rohni bolidu. **27** We shundaq boldiki, u bu geplerni téximu ata qilmasmu? **14** Emdi u bir kishidin qiliwatqanda, köpçilik arisida bir ayal awazini «ademni gacha qilghuchi» jinni heydiwetkende, kötürtüp: — Séni kötürgen qorsaq we émitken shundaq boldiki, jin uningdin chiqqanda, gacha emchek bextlikтур! — dédi. **28** Biraq u jawaben: zuwan'gha keldi. Xalayiq buningha intayin — Belki Xudanıng sözini anglap, Uningha heyran bolushti. **15** Biraq ulardin beziliri: «U itaet qilidighanlar bextlikтур! — dédi. **29** Shu jinlarni jinlarning emiri bolghan Beelzebulgha chaghda, top-tap ademler uning etrapigha tayinip heydiwétidu» — dédi. **16** We bashqa olashqanda, u mundaq sözleshke bashlidi: — Bu beziler uni sinash meqsitide uningdin bizge dewr derweqe rezil bir dewrdur; u möjizilik asmandin bir möjizilik alamet körsetseng, bir alametning köristikilishni istep yürüdu. Biraq dep telep qilghili turdi. **17** Lékin u ularning buningha «Yunus peyghemberde körülgen néme oylawatqanlıqını bilip ulargha mundaq möjizilik alamet»tin bashqa héchqandaq dédi: — Öz ichidin bölünüp özara soqushqan ikkinchi bir alamet körstilmeydu. **30** herqandaq padishahliq weyran bolidu; we Chünki Yunus peyghemberning özi NineWe herqandaq aile öz ichidin bölünüp özara shehiridikilerge alamet-karamet bolghiniga soquhsa zawalliqqa yüz tutidu. **18** Shuningha oxhash, Insan'oghlimu bu dewrge yene oxhash, eger Sheytan öz-özige qarshi chiqqan shundaq bolidu. **31** Qiyamet küni «Jenubtin bolsa, undaqtı, uning padishahliqi qandaqmu kelgen ayal padishah»mu bu dewrdikiler put tirep turalisun? Chünki siler méni, bilen teng tirlip, ularning gunahlirini «Jinlarni Beelzebulgha tayinip heydeydiken» békitudu. Chünki u Sulaymannı dana deysiler. **19** Eger men jinlarni Beelzibulgha sözlirini anglash üçhün yer yüzining chétidin tayinip qoghlisam, silerning perzentliringlar kelgen; we mana, Sulaymandinmu ulugh kimge tayinip jinlarni qogħlaydu?! Shunga birsi mushu yerde turidu. **32** Qiyamet küni ular siler toghruluq höküm chiqarsun! **20** NineWe kiler bu dewrdikiler bilen teng qopup, Lékin men Xudanıng barmiqi bilen jinlarni bu dewrdikilerning gunahlirini békitudu. Chünki qoghlisam, undaqtı Xudanıng padishahliqi NineWe kiler Yunus peyghember jakarlıghan üstünglarga chüşhüp namayan bolghan xewerni anglap towa qilghan; we mana, Yunus bolidu. **21** Toluq qorallan'ghan küçütünggür öz peyghemberdinmu ulugh birsi mushu yerde öyini qogħdap turghanda, uning mal-mülki turidu! **33** Héchkim chiraghni yeqip qoyp, uni aman qalidu; **22** lékin uningdin küçütünggür yosħurun jayda qoymas, yaki üstige séwetni biri uning üstige hujum qılıp uni yengse, uning kömtürüp qoymas, belki chiragh danning tayan'ghan qorallirini tartiwalidu we mal- üstige qoyidu; buning bilen öyge kirgenler mülüklerini olja qılıp özidikilerge teqsim qılıp yoruqluqni körodu. **34** Tenning chirighi közdur. bérudu. **23** Men terepte turmighanlar manga Shunga eger közüng sap bolsa, pütün wujudung qarshi turghuchidur. Men terepe [ademlerni] yorutulidu. Lékin eger közüng xunük bolsa yighamigħuchilar bolsa tozutuwetkücidur. **24** pütün wujudung qarangħħu bolidu. **35** Shuning Napak roh birawning ténidin chiqiriwétishi üçhün hézi bolghink, wujudungdiki «yoruqluq» bilen, u qurghaq jaylarni chörgilep yürüp birer qarangħħuluq bolmisun! **36** Emdi eger barche aramgħahni izdeydu; biraq tapalmighandin wujudung yoruq bolsa we uning héch yéri kényin, «men chiqqan makanimħha qaytay!» qarangħħu bolmisa, wujudung xuddi chiragh deydu. **25** Shuning bilen qaytip kēlip, shu parlaq nuri bilen séni yorutqandek tamamen makanining pakiz tazilan'ghanlıqını we ayding bolidu. **37** Eysa söz qiliwatqanda, bir retlen'genlikini bayqaydu-de, **26** bérrip özidinmu Perisiy uni öyige ghizagħha teklip qildi. Shuning better yette rohni bashlap kēlidu; ular kirip bilen u öyge kirip, dastixanda olturdi. **38**

Lékin héliq Perisiy uning tamaqtin ilgiri qol ariliqida qetl qilin'ghan [kahin] Zekerianing yumighinini körüp, intayin heyran boldi. tökülgén qénighiche barlıq qan qerzler üçün 39 Lékin Reb uningha: — Emdi siler ey mushu dewrdikilerdin hésab élinidu. Men Perisiyler, chine-qachilarning téshinila yuyup silerge berheq shuni éytip qoyayki, bularning pakizlighininglar bilen ichinglar hertürlük hemmisi mushu dewrdin élinidighan bolidu! 52 hérislik we rezillikke tolghandur. 40 Ey nadanlar, Halinglarga way, ey Tewrat ehliliri! Chünki téshini Yaratquchi ichinimu yaratqan emesmu?! hékmet xezinisining achquchini élip turup, 41 Emdi öz ich-ichinglardin xeyrxahliq qilinglar özünglar uning ichige kirmidinglar we kirey we mana, hemme nerse silerge pakiz bolidu. dégenlernimu kirgüzmidinglar. 53 U shu 42 Halinglarga way, ey Perisiyler! Chünki yerdin chiqqandin keyin, Tewrat ustazliri siler hetta yalpuz bilen suzapning we herxil bilen Perisiyler uning bilen qattiq qarshiliship, dora-dermanlarning ondin birini öshre qilip uningha köp ishlarni muzakirilishke qistidi Xudagha ataysiler-yu, biraq adalet we Xudaning 54 we uning üstidin shikayet qilishqa sözidin muhebbitini héch étibargha almay kétiwérisiler. birer eyib tépiwélishqa paylap yuretti.

Derweqe, awwal mushu ishlarni orundishinglar kérek, andin shu ishlarnimu ada qilmay qoymasliqinglar kérek. 43 Halinglarga way, ey perisiyler! Chünki siler sinagoglarda aldinqi orunlarda olturushqa, bazarlarda kishilerning silerge bolghan [hörmətlik] salamlirigha amraqsiler. 44 Silerge way! Chünki siler xuddi kishiler kétiwétip, üstige dessep sélipmu sezmey ötüp ketken görlerge oxshaysiler! — dédi. 45 Tewrat ehliliridin biri uningha: — Ustaz, bularni éytqining bizgimu haqaret boldi! — dédi. 46 U uningha mundaq jawab berdi: — Silergimu way, ey Tewrat ehliliri! Chünki siler kötürelmüdeq éghir yükterni ademlerning zimmisige artip qoysiler-yu, emma özünglar bu yükterni kötürüşke birmu barmiqinglarni tegküzmeyisiler! 47 Silerge way! Chünki peyghemberlerning qebrilirini yasap kéliwatisiler, lékin ata-bowliringlar ularni öltürdü. 48 Shuning bilen siler ata-bowliringlar qilghanlirigha razi bolghanliqinglarga guwahlıq bérísiler. Chünki ular peyghemberlerni öltürdü we siler ularning qebrilirini yasaysiler. 49 Bu sewebtinmu Xudaning danalıqi deyduki: «Men ulargha peyghemberler we rosullarni ewetimen we bulardin bezilirini ular öltüridu we bezilirini ziyankeşlik bilen qoghliwétidu». 50 Shuning bilen dunya apiride bolghandin buyanqi barlıq peyghemberlerning tökülgén qan qerzliri, yeni Habilning tökülgén qénidin tartip takı [ibadetxanidiki] qurban'gah bilen muqeddes jay

12 Shu chaghłarda, minglıghan kishiler yighilip, bir-birini dessiwetküdek qista-qistang bolushup ketkende, u awwal muxlisirigha söz qilip mundaq dédi: — Perisiylerning échitqusidin, yeni saxtipezlikidin hoshyar bolunglar. 2 Chünki yoshurulghan héchqandaq ish ashkarilanmay qalmaydu, we héchqandaq mexpiy ish ayan bolmay qalmaydu. 3 Shunga silerning qarangghuda éytqanliringlar yoruqta anglinidu; önyng ichkiride xupiyane pichirlashqanliringlarmu ögzilerde jakarlinidu. 4 Men siler dostlirimha shuni éytimenki, tenni öltürüp, bashqa héch ish qilalmaydighanlardin qorqmanglar. 5 Lékin men silerge kimdin qorqushunglar kéreklikini körsitip qoyay: Öltürgendin keyin, dozaxqa tashlashqa hoquqluq bolghuchidin qorqunqlar; berheq silerge éytay — Uningdin qorqunqlar! (Geenna g1067) 6 Besh qushqach ikki tiyin'ge sétilidighu? Lékin ularning héchbirimu Xuda teripidin untilup qalghini yoq. 7 Lékin hetta herbir tal chéchinglarmu sanalghandur. Shundaq iken, qorqmanglar; siler nurghunlıghan qushqachtin qimmetliksiler! 8 — Biraq men silerge shuni éytip qoyayki, kim méni insanlarning aldida étirap qilsa, Insan'oghlimu uni Xudaning perishtiliri aldida étirap qilidu. 9 Biraq insanlarning aldida méni tonumıghan kishi, Xudaning perishtiliri aldidimu tonulmaydu. 10 Insan'oghliga qarshi söz qilghan herqandaq kishi kechüriümge érisheleydu; lékin Muqeddes Rohqa kupurluq

qilghuchi bolsa kechürümge érishelmeydu. ghem-endishe qilisiler? **27** Néluperlerning **11** Lékin kishiler silerni sinagoglarga yaki qandaq ösidighanlıqığha qarap békinqlar! Ular hökümdarlar we emeldarlarning aldığha élip emgekmü qilmaydu, chaqmu égirmeydu; lékin béríp soraqqa tartqanda, «[Erzge] qandaq silerge shuni éytayki, hetta Sulayman toluq jawab bersem?» yaki «Néme désem bolar?» shan-sherepte turghandimu uning kiyinishi dep endishe qilmanglar. **12** Chünki néme niluperlening bir gülchilikimu yoq idi. **28** Ey déyish kéreklikini shu waqtı-saitide Muqeddes ishenchi ajızlar! Emdi Xuda daladiki bugün Roh silerge ögitidu. **13** Köpchilik arisidin échilsa, etisi qurup ochaqqa sélinidighan ashu birsi uningħha: — Ustaz, akamħha [atimizdin] gül-giyahlarni shunche bēzigen yerde, silerni [qalghan] mirasni men bilen teng ülīshishke téximu kiyindürmesmu?! **29** Shundaq iken, néme buyrughayla — dédi. **14** Lékin u uningħha yeymiz, néme ichimiz dep bash qaturmanglar, jawaben: — Burader, kim méni silerning héchnémidin endishe qilmanglar. **30** Chünki üstünglarga sotchi yaki üleshtürgüchi herqaysi eldikiler mana shundaq hemme qildi? — dédi. **15** U köpchiplikke qarap: — nersilerge intilidu. Biraq Atanglar silerning bu Pexes bolup özünglarni herxil tamaxorluqtin nersilerge mohtajliqglarni bilidu; **31** shundaq saqlanglar. Chünki insanning hayatı uning mal- iken, Uning padishahliqığha intilinglar we u mülüklerining köplükige bagħliq emestur, dédi. chaghda, bularning hemmisi silerge qoshulup **16** Andin u ulargħa mundaq bir temsilni éytip nésip bolidu. **32** Qorqmanglar, i kichik pada! berdi: — «Bir bayning yéri mol hosul béríptu. **17** Chünki Atanglar padishahliqni silerge ata U könglide «Qandaq qilay? Chünki bunchiwala qilishni xush kördi. **33** Mal-mülkünglarni hosulni qoyghudek yérim yoq» — dep oylaptu. sétip, [kembegħellerge] xeyrxahliq qilinglar. **18** Andun u: — «Mundaq qilay: — Hazırqi Özünglarga uprimaydighan hemyan, ersħerde ambarlirimni chuwwetip, téximu chongini hergiz tügep ketmeydighan bir xezine yasap, barliq mehsulatlırim we bashqa mal- hazirlanglar; — shu yerde oghri yéquin mülüklerimni shu yerge yigham saqlay! **19** Andin kelmeydu, kūye yep yoqap ketmeydu. **34** Chünki öz-özümge: «Ey jénim, yigham saqligan, köp yil bayliqinglar qeyerde bolsa, qelbinglarmu shu yetküdek németliring bar, rahet ichide yep- yerde bolidu. **35** Siler bēlinglarni ching bagħlap, ichip xush bolghin!» deydighan bolimen» dep chiragħliringlarni yandurup turunglar; **36** xuddi oylaptu. **20** Lékin Xuda uningħha: «Ey exmeq, xojayinining toy ziyyatidin qaytip kēlħishini bugün kéchila jéning sendin telep qilip élinidu; kütüp turghan chakarlardek, herdaim teyyar undaqta bu toplighining kimge qalidu?» deptu. turunglar. Shuning bilen xojayin kēlip ishikni **21** Xudanıg alidda döletmen bolmay, özige qaqqanda, chakarlar derhal chiqip ishikni xezine yigham qallix hali shundaq bolar». **22** achidighan bolidu. **37** Xojayin qaytip kelgende, Andin u muxlislirigha mundaq dédi: — Shuning chakarlırinining oyghaq, teyyar turghanlıqını üchün men silerge shuni éytip qoyayki, körse, bu chakarlıarning bextidur! Men silerge turmushunglar toghruluq, néme yermiz yaki berheq shuni éytip qoyayki, xojayin özi bélini néme kiyermiz, dep endishe qilmanglar. bagħlap, ularni dastixan'ha olturghuzup, **23** Chünki hayatlıq yémekliktin, ten kiyim- ularning aldığha kēlip sheksen özi ularni kéchektiñ eżizdur. **24** Quzghunlarga qaranglar! kütüwalidu! **38** We eger xojayin ikkinchi Ular térimaydu we yighamaydu, ularning yaki üchinchi jésekte kelsimu, chakarlırinining ambar, iskilatlırimu yoq. Lékin Xuda ularnimu shundaq oyghaqlıqını körse, bu ularning ozuqlanduridu. Siler qushlardın qanchılık eziz- bextidur! **39** Lékin shuni bilip qoyunglarki, he! **25** Aranglarda qaysinglar ghem-qayghu eger öy igisi oghrining kéchide qaysi waqitta bilen ömrünglarni birer saet uzartalaysiler? **26** kēlidighanlıqını bilgen bolsa, u oyghaq turup Eger shunchılık kichikkine ishmu qolunglardın oghrining öye téship kirishige hergiz yol kelmise, néme üchün qalghan ishlar toghrisida qoymaytti! **40** Shuning üchün silermu herdaim

teyyar turunglar; chünki Insan'oghli siler körsenglar, derhal «yamghur yaghidu» deysiler, oylimighan waqit-saette qaytip kélidu. **41** we derweqe shundaq bolidu. **55** Jenub tereptin Pétrus uningdin: — I Reb, sen bu temsilni shamalning chiqqinini körsenglar, «Hawa bizgila qaritip éyttingmu yaki hemmeylen'ge issiydu» deysiler we derweqe shundaq bolidu. **56** qaritipmu? — dep soridi. **42** Reb mundaq Ey saxtipezler! Siler yer bilen kökning rengini dédi: — Xojayini öz öyidikilerge mes'ul qilip, perq ételeysiler-yu, qandaqsige bu zamanni ulargha téгishlik bolghan ashliqni waqtı- perq ételmeysiler?! **57** Emdi némisqha qaysi waqtida teqsim qilip bérishke teyinleydighan ishlarning durus ikenlikige özünglar höküm ishenschlik we pemlik ghojidar kim bolidu? qilip baqmaysiler?! **58** Chünki dewagiring bilen **43** Xojayin öyige qaytqanda, chakirining birge sotchi aldigha barghiningda, uning bilen shundaq qiliwatqinining üstige kelse, bu yolda kétiwatqiningda, uning bilen arini ochuq chakarning bextidur! **44** Men silerge berheq qilishqa intilgin; bolmisa, u séni sotchiga, shuni éytip qoyayki, xojayin uni pütün igilikini sotchi bolsa gundipayha tapshuridu we bashqurushqa qoyidu. **45** Lékin mubada shu gundipay séni zindan'gha tashlaydu. **59** Men chakar könglide: «Xojayinim hayal bolup sanga shuni éytip qoyayki, [qerzingning] eng qalidu» dep, bashqa chakarlar we dédekterni axirqi bir tiyininimu qoymay tölimigüche, shu bozek qilishqa we yep-ichip, mest bolushqa yerdin hergiz chiqalmaysen.

bashlisa, **46** Shu chakarning xojayini kütülmigen bir künü, oylimighan bir waqitta qaytip kélidu we uni késip ikki parche qilip, uning nésiwisini étiqadsızlar bilen oxshash teqdirde békitudu. **47** Emdi xojayinining iradisini bilip turup, teyyarlinip turmighan we xojayinining iradisi boyiche qilmighan chakar bolushigha tayaq yeysu. **48** Biraq xojayinining iradisini bilmey turup, tayaq yéyishke téгishlik ishlarni qilghan chakar azraq tayaq yeysu. Kimge köp bérilse, uningdin telep qilnidighini köp bolidu. Chünki ademler kimge köp amanet qoyghan bolsa, uningdin telep qilidighinimu köp bolidu. **49** Men yer yüzige ot tashlap tutashturushqa keldim we bu otning tutishishiga neqeder teqezzamen! **50** Lékin men aldi bilen bir chomüldürüş bilen chomüldürültüsüm kérek we bu chümüldürülüşüm emelge ashurulghuche intayin qiynilimen! **51** Siler méni yer yüzige tinchliq élip keldimikin, dep oylap qaldinglarmu? Yaq, men shuni silerge éytayki, tinchliq emes, bölünüş élip keldim! **52** Chünki buningdin kényin, bir öydiki besh kishi bölünidu; üchi ikkisige qarsi we ikkisi üchige qarshi bölünidu. **53** Ata oghligha we oghul atisigha, ana qizigha we qiz anisigha, qéynana kelinige we kelin qéynanisigha qarshi turidu. **54** Eysa yene toplashqan ademlerge mundaq dédi: — Siler künpétish tereptin bulutning chiqqinini

13 Shu chaghda, birnechche adem uningga [waliy] Pilatusning bir qisim Galiliyeliklerning qénini töküp, ularning qanlırını ular qiliwatqan [ibadetxanidiki] qurbanlıqning qanlırını bilen arılashturghanlıqını melum qildi. **2** ulargha jawaben mundaq dédi: — Ularning bu azablarni tartqını üchün bu Galiliyeliklerni bashqa Galiliyeliklerdin gunahi éghir dep qaramsiler? **3** Men silerge éytayki, undaq emes! Belki siler towa qilmissanglar, hemminglarmu oxshash aqwette halak bolisiler. **4** Siloam mehellisidiki munar örülüp chühüp, on sekiz kishini bésip öltürüp qoyghan, siler ularni Yérusalémda turuwatqan bashqlardin qebih, dep qaramsiler? **5** Men silerge éytayki, undaq emes! Belki siler towa qilmissanglar, hemminglarmu oxshash aqwette halak bolisiler. **6** Andin u bu temsilni sözlep berdi: — Melum bir kishining üzümzarlıqida tikilgen bir tüp enjür derixi bar iken. U u derextin méwe izdep keptu, lékin héch méwe tapalmaptu. **7** U baghwen'ge: «Qara, üch yıldın béri bu enjür derixidin méwe izdep kéliyatimen, biraq bir talmu méwe tapalmidim. Uni késiwet! U néme dep yerni bikardin-bikar igilep turidu?» deptu. **8** Lékin baghwen: «Xojayin, uningga yene bir yil tegmigeyla. Bu waqt ichide uning tüwidiki topilarni boshitip, oghutlap baqay. **9** Eger kéler yili méwe berse,

yxash xop! Biraq bermise, késiwetkeyla» depu achqin!» dep yalwurghili turghininglarda, baghwen. **10** Bir shabat küni, u bir sinagogta u silerge jawaben: «Silerning nelikinglarni telim bériwatatti. **11** Mana shu yerde on sekkiz bilmeymen» — deydu. **26** Andin siler: «Biz yildin béri zeipleshtürgüchi bir jin teripidin séning aldingda yégen, ichken, senmu bizning tutulup, dömchiyip öre turalmaydighan bir ayal kochilirimizda telim bergen» désenglar, **27** bar idi. **12** Eysa uni körgende, yénigha chaqirip: u yene jawaben: «Silerning nelikinglarni — Xanim, sen bu zeiplikingdin azad boldung! bilmeymen, mendin néri kétinglar, ey qebihlik — dédi. **13** Andin u qolini uning uchisigha qilghuchilar!» deydu. **28** Siler Ibrahim, Ishaq, qoyuwidi, ayal derhal ruslinip tik turup, Xudani Yaqup we barliq peyghemberlerning Xudaning ulughlidi. **14** Biraq sinagogning chongi Eysaning padishahliqi ichide ikenlikini, özünglarning shabat küni késel saqaytqinidin ghezeplinip, sirtqa tashliwétilgininglarni körgininglarda, köpchilikke: — Ademler ish qilish kérek bolghan yigha-zarlar kötürlüldi, chishlar ghuchurlaydu. alte kün bar, shu künlerde kélip saqaytilinglar; **29** U chaghda, kishiler meshriq bilen meghribtin lékin shabat künide undaq qilmanglar, — we shimal bilen jenubtin kéliship, Xudaning dédi. **15** Shunga Reb uningga mundaq jawab padishahliqida dastixanda olturidu. **30** Shuning berdi: — Ey saxtipezler! Herbiringlar shabat bilen mana, shu chaghda aldida turghanlardin küni torpaq we éshikinglarni oqurdin yéship, arqigha ötidighanlar, arqida turghanlardin sugharghili bashlimamsiler?! **16** Emdi Sheytan aldigha ötidighanlar bar bolidu. **31** Del shu mana on sekkiz yil boghup kelgen, Ibrahimming waqitta birnechche Perisiyler Eysaning aldigha bir qizi bolghan bu ayal del shabat künide kélip uningga: — Mushu yerdin chiqip özüngni bu sirtmaqtin boshitilsa, bu shabat künining nérigha al. Chünki Hérod séni öltürmekchi, yarishiqa bolmamdu?! **17** U mushu sözni — dédi. **32** U ulargha: — Bérip shu tülkige qilghanda, uningga qarshi chiqqanlar xijaletke éytinglar: Mana men jinlarni heydiwétip, qaldi; biraq xalayiq uning qiliwatqan hemme bugün we ete shipa bérermen we üchinchı künü ajayib ishliridin shadlinip yayridi. **18** U sözini takamullaşturulimen, denglar. **33** Halbuki, [dawamlashturup] mundaq dédi: — Xudaning bugün we ete we ögünlükke méngip yürüshüm padishahliqi némige oxshaydu? Men uni némige kérektur; chünki héch peyghemberning oxshitay? **19** U goya bir tal qicha uruqigha öltürülüshi Yérusalémdin bashqa héchqandaq oxshaydu; birsti uni élip öz béghida térigħanidi; jayda mumkin bolmas. **34** Ey Yérusalém, u ösüp yogħan derex boldi; asmandiki uchar- Yérusalém! Peyghemberlerni öltürigidihan we qanatlar kélip uning shaxlirida uwulidi. **20** sanga ewetilgenlerni chalma-kések qılıdighan U yene: — Xudaning padishahliqini némige sheher! Men qanche qétimlap mékiyan öz oxshitay? U xuddi échitqugħa oxshaydu; bir chüjilirini qanat astigha alghandek séning ayal uni qoligha élip, üch jawur unning arisigha baliliringni qoynumgha almaqchi boldum, yoshurup, taki pütün xémir bolghuche saqlidi, lékin siler xalimidinglar. **35** Mana öyünglar — dédi. **22** [Eysa] Yérusalémħa qarap sepiрiri tashlinip weyrane bolup qalidu; we men silerge dawamlashturup, bésip ötken herqaysi sheher- shuni éytip qoyayki, siler «Perwerdigarning yézilarda telim bérıp mangdi. **23** Bireylen nami bilen kelgħichige mubarek bolghay!» uningdin: — I teqsir, qutquzulidighanlarning démigħče, méni yene körelmeysiler.

sani azmu? — dep soridi. Eysa köpchilikke mundaq jawab berdi: **24** — Siler tar ishiktin kirishke küresh qilinglar. Chünki men silerge shuni éytayki, nurghun ademler kirey dep izdensimu, emma kirelmeydu. **25** Öyning igisi ornidin turup ishikni taqīghandin keyin, siler tashqirida turup ishikni qéqip: «Reb, bizge

14 We shundaq boldiki, bir shabat küni u Perisiylerdin bolghan bir hökümdarning öyige ghizagħha bard; emdi ular uni paylap yürüwatatti. **2** We mana, u yerde suluq ishshiq késilige giriptar bolghan bir adem bar idi. **3** Eysa Tewrat ehiliri we Perisiylerdin: — Shabat küni késel saqaytish Tewrat qanunigha ugyħunmu-

yoq? — dep soridi. 4 Biraq ular lam-jim démidi. U éytiptu. 18 Biraq, méhmanlarning hemmisi héliqi késelge qolini tegküzüp, saqaytip yolgha barmasliqqa bir-birlep özre-bahane körsetkili saldi. 5 Andin u ulardin yene: — Aranglardin turuptu. Birinchisi uningha: «Men hélila biringlarning mubada shabat künide éshiki bir parche yer sétiwalghanidim, béríp körüp ya kalisi quduqqqa chüshüp ketse, uni derhal kelmisem bolmaydu. Méni epu qilghayla, tartip chiqarmaydigan zadi kim bar? — dep baralmaymen» deptu. 19 Yene biri: «Men besh soridi. 6 We ular uning bu sözlirige héch jawab qoshluq öküz sétiwaldim, hazir béríp ularni bérelmidi. 7 Eysa chaqirilghan méhmanlarning sinap körüşüm kérek. Méni epu qilghayla, özlirige tórdin orunlarni qandaq tallighinini baralmaymen» deptu. 20 Yene borsi: «Men yéngi körüp, ulargha mundaq bir temsilni éytip berdi: öyen'gen, shunga baralmaymen» deptu. 21 8 — Birsi séni toy ziyapitige teklip qilsa, törde Chakar qaytip kélép, bu ishlarni xojayiniga olturmighin. Bolmisa, sendin hörmətlikrek melum qiptu. Xojayin ghezeplen'gen halda borsi teklip qilin'ghan bolsa, 9 U chaghda chakirigha: «Derhal sheherning chong-kichik séni we uni chaqirghan sahibxana kélép sanga: kochilirigha kirip, ghérib-ghurwa, méyip-nakar, «Bu kishige orun bergeysiz» dep qalsa, sen aqsaq-cholaq we kor-emalarni mushu yerge xijalette qélip pegahgha chüshüp qalisen. yighip kel» deptu. 22 Andin chakar qaytip kélép: 10 Lékin sen chaqirilghanda, béríp pegahta «Xojayin, emr berginingdek ada qilindi, we olturghin. Shuning bilen séni chaqirghan yene bosh orun bar!» deptu. 23 Shuning bilen sahibxana kélép: «Ey dostum, yuqirigha chiqing» xojayin chakargha: — «Öyüm méhmanlарgħa déyishi mumkin we shuning bilen séning tolush üchün yézilardiki chong-kichik yollarni, bilen dastixanda olturghanlarning hemmisining mehellilerni arilap, udul kelgen adiminingni aldida sanga izzet bolidu. 11 Chünki herkim zorlap élip kelgin! 24 Chünki men silerge özini üstün tutsa töwen qilinidu we kimdekim shuni éytayki, bashta chaqirilghan ademlerning özini töwen tutsa üstün qilinidu. 12 U héchqaysisi dastixinimdin tétimaydu», deptu. özini méhman'gha chaqirghan sahibxanigha 25 Emđi top-top ademler uningha hemrah mundaq dédi: — Méhmanni tamaqqa yaki bolup kétiwatatti. U burulup ulargha qarap ziyapetke chaqirghiningda, dost-burader, mundaq dédi: 26 — Manga egeshkenler [manga qérindash, uruq-tughqan yaki bay qolum- bolghan söyüshliridin] öz atisi we anisi, ayali qoshniliringni chaqirmighin. Chünki ularmu we baliliri, aka-ukiliri we acha-singilliri, hetta séni méhman'gha chaqirip, merhemitingni öz jéninimu yaman körmise manga muxlis qayturushi mumkin. 13 Shuning üchün ziyapet bolalmas. 27 Kimdekim özining kréstini yüdüp bérey déseng, ghérib-ghurwa, méyip-nakar, manga egeshmise u manga muxlis bolalmas. 28 aqsaq-cholaq, kor-emalarni chaqirghin 14 we Aranglardin borsi munar salmaqchi bolsa, aldi bext-beriket körisen; chünki u kishilerning bilen olturup bu qurulushni pütküzungüdekkirajet yaxshiliqingni qayturushning amali yoqtur. özümde barmu-yoq dep hésab qilmasma? 29 Shuning bilen heqqaniylarning qayta tirilgen Undaq qilmighthanda, ulni sélip pütküzelmise, künide qilghining özüngge qayturulidu. 15 körgenlerning hemmisi mazaq qilip: «Bu Uning bilen hemdastixan olturghanlardin biri adem binani bashlap qoyup pütküzelmedi» — bu sözlerni anglap, uningha: — Xudaning démey qalmaydu. 31 Yaki bir padishah yene padishahlıqida ghizalan'ghuchilar némidégen bir padishah bilen jeng qilghili chiqsa aldi bextlik-he! — dédi. 16 Biraq u uningha jawaben bilen olturup: — Méning üstümge kéléidighan mundaq dédi: — Bir kishi katta ziyapetke yigirme ming kishilik qoshun igisige men on tutush qilip, nurghun méhmanlarni chaqirip ming eskirim bilen taqabil turalarmenmu? qoyuptu. 17 Dastixan sélin'ghan shu saette, dep mölcherlep körmemdu?! 32 Eger u chakirini ewetip, chaqirilghan méhmanlarginha: «Soquşhalmaymen» dep oylysa, düshmen téxi «Merhemet, hemme nerse teyyar boldi!» dep yiraqtiki chaghda elchi ewetip, sulh shertlirini

soraydu. **33** Shuninggħha oxshash, silerdin yurtqa seper qiliptu. U u yerde eysh-ishretlik kimdekim [könglide] özining bar-yoqi bilen ichide turmu kechürüp mal-dunyasini buzup-xosħlashmisa, manga muxlis bolalmas. **34** Tuz chéchiptu. **14** Del u bar-yoqini serp qilip yaxshi nersidur; halbuki, tuz öz temini yoqatsa, tügetken waqtida, u yurtta qattiq acharchiliq uningħha qaytidin tuz temini qandaqmu bolup, u xélila qisilchiliqta qaptu. **15** Shuning kirgüzgħi bolidu? **35** U tupraqqa isħlitishke yakki bilen u bérrip, shu yurtniġi bir puqrasigha oghutqa arilashturushqimu yarimay, talagħha medikar bolup yalliniptu; u uni étizliqgħiha tashlini. Anglighudek qulqi barlar buni choshqa békishqa ewepti. **16** U hetta qorsiqini anglisun! choshqilarnejn yémie bolgħan purchaq posti

15 Emdi bajgırlar we bashqa gunahkarlarning hemmisi uning sözini anglashqa uning etrapigha olashmaqta idi. **2** Lékin Perisiyler bilen Tewrat ustazliri ghudungshup: — Bu adem gunahkarlarni qarshi alidu we ular bilen hemdastixan olturnidu! — déyishti. **3** Shunga u ulargha munu temsilni sözlep berdi: **4** — Eger aranglarda bireylenning yüz tuyaq qoyi bolup, ulardin biri yitip ketse, toqsan toqquzini chölde qoyup qoyup yitip ketkinini tapquche izdimesmu? **5** Uni tépiwalghanda, shadlan'ghan halda mürisige artidu; **6** andin öyige élip kélip, yar-buraderliri bilen qolum-qoshnilarini chaqirip, ulargha: «Men yitken qoyumni tépiwaldim, méning bilen teng shadlininglar!» deydu. **7** Men silerge shuni éytayki, shuninggħha oxhash, towa qiliwatqan bir gunahkar üchün ershte zor xursenlik bolidu; bu xursenlik towigha mohtaj bolmighan toqsan toqquz heqqaniy kishidin bolghan xursenliktin köp artuqtur. **8** — Yaki bir ayalning on kümüş dinari bolup, bir dinarni yoqitip qoysa, chiraghni yéqip, taki uni tapquche öyni süpürüp, zen qoyup izdimesmu? **9** Uni tapqanda yar-burader, qolum-qoshnilarini chaqirip, ulargha: «Méning bilen teng shadlininglar, chünki men yoqitip qoyghan dinarimni tépiwaldim» — deydu. **10** Men silerge shuni éytayki, shuninggħha oxhash towa qiliwatqan bir gunahkar üchün Xudaning perishtilirining arisesida xursenlik bolidu. **11** U sözini dawam qilip mundaq dédi: — Melum bir ademning ikki oghli bar iken. **12** Kichik oghli atisigha: «Ey ata, mal-mülüktilin téqishlik ülüshümni hazırla manga bergen» dep éytiptu. We u öz mal-mülüklini ikkisige teqsim qilip béríptu. **13** Uzun ötmeyla, kichik oghli bar-yoqini yighthiseturup, yiraq bir

choshqilarining yémi bolghan purchaq posti bilen toyghuzushqa teqezza boptu; lékin héchkim uningha héchnerse bermeptu. 17 Axir béríp u hoshini tépíp: «Atamning shunche köp medikarlirining aldidin yémek-ichmek éship-téship turidu; lékin men bolsam bu yerde achliqtin öley dep qaldim! 18 Ornumdin turup, atamning aldigha béríp uningha: Ey ata, men ershning aldidimu we séning aldingdimu gunah qildim. 19 Emdi séning oglung atilishqa layiq emesmen. Méni medikarliring süpitide qobul qilghaysen! — deymen» dep oylaptu. 20 Shuning bilen ornidin turup atisining aldigha qaytip méngiptu. Lékin atisi yiraqtinla uni körüp uningha ichi aghritip, aldigha yükürüp chiqip, uning boynígha ésilip uni söyüp kétiptu. 21 Oghli: «Ata, men ershning aldidimu, séning aldingdimu gunah qildim. Emdi séning oglung atilishqa layiq emesmen» — deptu. 22 Biraq atisi chakarlirigha: «Derhal eng ésil tonni ekélip uningha kiydürünglar, qoliga üzük sélinglar, putlirigha ayagh kiydürüngler; 23 we bordaq torpaqni ekélip soyunglar; andin obdan yep, rawurus tebrikleyli! 24 Chünki méning bu oglum ölgenidi, tirildi, yitip ketkenidi, tépildi!» — deptu. Andin ular tebrikleshkili bashlaptu. 25 Emdi chong oghli étizgha ketkeniken. U qaytip kéliwétip öye yéqin kelgende neghme-nawa bilen ussunling awazini anglaptu. 26 U chakarlardin birini chaqirip, uningdin néme ish boluwatqinini soraptu. 27 Chakar uningha: Ukang keldi we atang uni saq-salamet tépiwalghanlıqı üçhün bordaq torpaqni soydi» deptu. 28 Lékin [chong oghli] xapa bolup, öye kirgili unimaptu. We atisi chiqip uning öye kirishini ötüňüptu. 29 Emma u atisigha jawab béríp: «Qara! Men shunche yıldın béri quldek xizmitingde boldum, esla

héchbir emringdin chiqip baqmidim. Biraq kargha kelmeydighan bolghan [künde] shu sen manga el-aghinilirim bilen xush qilgihili dostlar silerni ebediy makamlarqha qarshi alidu, héchqachan birer oghlaqmu bermiding! **30** (aiōnios g166) **10** Kimki kichikkine ishta sadiq bolsa, Lékin séning mal-mülüklingni pahishilerge chong ishtimu sadiq bolidu; we kimki kichikkine xejlep tügetken bu oglung qaytip kelgende, ishta semimietsiz bolsa, chong ishtimu sen uning üchün bordaq torpaqni soyupsen» semimietsiz bolidu. **11** Shunga eger «naheq — deptu. **31** Biraq atisi yene uninggha: «Ey dunyagha tewe bolghan mal-dunya»da sadiq oghlum, sen herdaim méning yénimdisen we bolmisanglar, kim silerge heqiqiy bayliqlarni méning barlıqım séningkidur. **32** Emdi tebriklep tapshursun? **12** We bashqilarning nersiliride shadlinishqa layiqtur; chünki bu séning ukang sadiq bolmisanglar kim silerge özünglarning ölgenidi, tirildi, yoqilip ketkenidi, tépildi» — nersisini bersun? **13** Héchkim ikki xojayin'gha teng xizmet qilalmaydu. Chünki u yaki buni yaman körüp, uni yaxshi köridu; yaki buningha özini pütünley béghishlap, uningha étibarsız qaraydu. [Shuningha oxshash], silerningmu birla waqitta hem Xudaning, hem mal-dunyaning qulluqida bolushunglar mumkin emes. **14** Emdi Perisiyler (ular pulgha amraq idi) bularning hemmisini anglap Eysani mesxire qilishti. **15** We u ulargha mundaq dédi: — «Siler özünglarni ademlerning aldida heqqaniy qilip körsetküchidursiler; lékin Xuda qelbinglarni bilidu. Chünki ademlerning arisida qedirlinidighini Xudaning neziride yirginchlikтур. **16** Tewrat qanuni we peyghemberlerning yazmiları [chömüldürgüchi] Yehyaghiche hidayet bolup keldi; shu waqittin bashlap Xudaning padishahliqining xush xewiri jakarlinip kéliyatidu; [padishahliqa] kirmekchi bolghanlarning herbiri uningha bösiüp kiriwélishi kérektur. **17** Lékin asman bilen zéminning yoq qiliwétishi Tewratning bir chékiti bikar qilinishtin asandur. **18** — Her kim öz ayalini talaq qilip bashqa birini alsa zina qilghan bolidu we kimki öz éridin talaq qilin'ghanni alsa zina qilghan bolidu». **19** — Burun bir bay adem bar idi; u sösün renglik ton we kanap kiyimlerni kiyip, herküni eysh-ishret ichide tentene qilatti. **20** We pütün ezayini chaqa-jaharet bésip ketken Lazarus isimlik bir yoqsul bar idi; u bayning derwazisining aldigha [herküni] yatquzup qoyulatti. **21** Uning dastixinidin chüshüp qalghan parchi-puratlardın qorsiqini toyghuzghushqa teshna idi. Halbüki, itlar kélép uning yarilirini yalaytti. **22** Emdi shundaq boldiki, yoqsul öldi we perishtiler uni

16 U muxlisirigha yene mundaq dédi: — Bir bayning bir ghojidari bar iken. Birsı baygha: «Bu ghojidaringiz mal-mülkingizni buzup chachti» dep shikayet qiptu. **2** U ghojidarni chaqirip, uninggha: «Méning séning toghrangda anglighanlirim zadi qandaq gep? Ghojdarlıqingdiki hésab-kitabni éniq tapshur; chünki mundin kényin sen ghojdar bolmaysen» — deptu. **3** Ghojdar emdi öz ichide: «Néme qilay? Chünki xojayinim méni ghojdarlıqting mehrum qilidu. Ketmen chapay désem unchilik maghdur yoq, tilemchilik qilay désem nomus qilimen. **4** He,aptim! Ghojdarlıqting qalghinimda kishilerning méni öylirige qarshi élishi üchün, néme qilishimni emdi bildim» dep **5** öz xojayinigha qerzdar bolghanlarni birdin-birdin chaqirip kélép, birinchisidin: «Xojayinimgha qanchilik qerzingiz bar?» dep sorantu. **6** We qerzdar: «Yüz tung zeytun méyi» dep jawab béríptu. Ghojdar uninggha: «Mana, hésabat deptiringizni élip, bu yerde olturup ellik tunggħha özgertiwéting!» deptu. **7** Andin u yene birige: «Sizchu, qanchilik qerz boldingiz?» dep sorantu. U: «Yüz küre bughday» dep jawab béríptu. Ghojdar uninggha: «Hésabat deptiringizni élip seksen kürige özgertiwéting!» deptu. **8** Shuning bilen uning xojayini semimietsiz ghojidarning bu ishtiki pemliklikü üchün uningha qayil bolup maxtaptu. Chünki bu dunyaning perzentliri öz dewride nuring perzentliridin pemlikturn. (aiōn g165) **9** We men silerge shuni éytip qoyayki, «Naheq dunyagha tewe mal-dunya» arqliq özünglarga dosta tutunglar; shundaq qilsanglar, mal-dunya

Ibrahimning quchiqigha apardi. Bay hem ölüp Rebge: Ishench-étiqadimizni ashurghin, — depne qilindi; **23** we tehtisarada qattiq qiynilip, déyishti. **6** We Reb ulargha mundaq dédi: beshini kötüüp, yiraqtin Ibrahimni we uning — Silerde qicha uruqidek zerriche ishench quchiqidiki Lazarusni körüp: (*Hadəs g86*) **24** «Ey ata bolsa idi, siler awu üjme derixige: «Yiltizingdin Ibrahim, manga rehim qilghaysen! Lazarusni qomurulup, déngizgħha köchüp tikil!» désenglar, ewetkeysen, u barmiqining uchini sugħha chilap, u sözunglarni anglap köchetti. **7** Lékin tilimgħha témitip sowutqay. Chünki men bu aranglardin kimning yer heydedydīghan yaki mal ot yalqunida qattiq azabliniwatimen!» dep baqidīghan bir quli bolsa we u étizliqtin qaytip warqirap yalwurdu. **25** Lékin Ibrahim mundaq kelgende, uningħha: «Tézrek kēlip dastixanda dédi: «Ey oħġlum, hayat waqtingda halawetni olturghin», deydīghanlar barmu? **8** U belki yetküče körgininingni we Lazarusning derd- uningħha: «Méning tamiqimni teyyar qil, men bala tartqinini yadingħha keltürgin. Hazir u yep-ichip bolghu che béklingni bagħlap méni teselli tapti, emma sen azab tariwatisen. **26** We kütkin, andin özüng yep-ichkin, démesmu? bulardin bashqa, biz bilen silerning ariliqimizda **9** Qul emr qilin'ghinidek qilghini üčhün yogħan bir hang béktilgħendurki, bu yerdin xojayin uningħha rehmet éytamdu? Méningche, siler terepke öteyli dégenler ötelemes we andin éytmaydu. **10** Shuningħha oxhash, silermu biz terepke ötimiz dégenler ötelmes». **27** Emđi özünglarrha emr qilin'ghanning hemmisini ada bay yene: «Undaqta, i ata, sendin [Lazarusni] qilghininglardin kényin: Biz erzimes qullarmiz; atamning öyige ewetishingni ötünimen. **28** biz peqet tégishlik burjimizni ada qilduq, xalas», Chünki méning besh aka-ukam bar; ularning deydīghan bolisiler. **11** We shundaq boldiki, u bu azab-oqubetlik yerge kelmesliki üčhün Yérusalémħha chiqip kétiwaqtqanda, Samariye [Lazarus] ularni qattiq agħħalandurup qoysun» bilen Galiliyening otturisdin ötüp, **12** bir kentke — dédi. **29** Biraq Ibrahim jawab bérrip uningħha: kirginide maxaw késilige giriptar bolghan on «Ularda Musa we [bashqa] peyghemberlerning adem uningħha uchrap, yiraqta toxtap, **13** [agħaq-guwahlinqi] bar; ular shularni anglisun» awazlirini kötüüp: Ey Eysa, ustaz, bizże rehim — dédi. **30** Lékin u: «Yaq, i Ibrahim ata, qilghaysen, dep ötündi. **14** Ularni körgende eger ölägenlerdin biri tirilip ularning aldigha u ulargha: Bérrip özünglarni kahinlarrha barsa, ular towa qilidu» — dédi. **31** Emma körśitingħar, dédi. We shundaq boldiki, ular Ibrahim uningħha: «Eger ular Musa we [bashqa] yolda kétiwaqtqanda, [maxawdin] paklandi. peyghemberlerning [guwahlinqini] anglimisa, **15** Ulardin bireylen özining saqayghinini hetta ölägenlerdin birsi tirilsimu, ular yenila körgende yuqiri awaz bilen Xudani ulugħlap, ishinishni ret qilidu» — dédi.

17 U muxlisirigha mundaq dédi: —

Insanni putlashturidīghan isħlar bolmay qalmaydu; lékin shu putlashturush wasitħiċi bolghan ademning haligha way! **2** Bundaq ademning bu kichik balilardin birini [gunahqa] putlashturghan bolsa, boyniħha tügħmen téshi ésilgħan halda déngizgħha tashliwétilgħi ewzel bolatti. **3** Özünglarrha agħaq bolungħar! Eger qérindishing gunah qilghan bolsa, uningħha tenbiż-nesihet qilghin. U towa qilsa uni epu qilghin. **4** Mubada u bir kün ichide sanga yette mertiwe gunah qilsa we yette mertiwe yéningħha kēlip: Towa qildim, dése, uni yenila epu qilghin. **5** Shuning bilen rosullar

Rebge: Ishench-étiqadimizni ashurghin, — déyishti. **6** We Reb ulargha mundaq dédi: beshini kötüüp, yiraqtin Ibrahimni we uningħha: — Silerde qicha uruqidek zerriche ishench quchiqidiki Lazarusni körüp: (*Hadəs g86*) **24** «Ey ata bolsa idi, siler awu üjme derixige: «Yiltizingdin Ibrahim, manga rehim qilghaysen! Lazarusni qomurulup, déngizgħha köchüp tikil!» désenglar, ewetkeysen, u barmiqining uchini sugħha chilap, u sözunglarni anglap köchetti. **7** Lékin tilimgħha témitip sowutqay. Chünki men bu aranglardin kimning yer heydedydīghan yaki mal ot yalqunida qattiq azabliniwatimen!» dep baqidīghan bir quli bolsa we u étizliqtin qaytip warqirap yalwurdu. **8** U belki yetküče körgininingni we Lazarusning derd- uningħha: «Méning tamiqimni teyyar qil, men bala tartqinini yadingħha keltürgin. Hazir u yep-ichip bolghu che béklingni bagħlap méni teselli tapti, emma sen azab tariwatisen. **9** We kütkin, andin özüng yep-ichkin, démesmu? bulardin bashqa, biz bilen silerning ariliqimizda **10** Qul emr qilin'ghinidek qilghini üčhün yogħan bir hang béktilgħendurki, bu yerdin xojayin uningħha rehmet éytamdu? Méningche, siler terepke öteyli dégenler ötelemes we andin éytmaydu. **11** Shuningħha oxhash, silermu biz terepke ötimiz dégenler ötelmes». **12** Emđi özünglarrha emr qilin'ghanning hemmisini ada bay yene: «Undaqta, i ata, sendin [Lazarusni] qilghininglardin kényin: Biz erzimes qullarmiz; atamning öyige ewetishingni ötünimen. **13** biz peqet tégishlik burjimizni ada qilduq, xalas», Chünki méning besh aka-ukam bar; ularning deydīghan bolisiler. **14** We shundaq boldiki, ular Ibrahim uningħha: «Eger ular Musa we [bashqa] yolda kétiwaqtqanda, [maxawdin] paklandi. peyghemberlerning [guwahlinqini] anglimisa, **15** Ulardin bireylen özining saqayghinini hetta ölägenlerdin birsi tirilsimu, ular yenila körgende yuqiri awaz bilen Xudani ulugħlap, ishinishni ret qilidu» — dédi. **16** U kēlip Eysaning ayighħha yiqlip düm yétip teshekkür éytti. U Samariyelik idu. **17** Eysa bu isħqa qarap: Pak qilin'ghanlar on kishi emesmido? Qalghan toqquzeylen qéni? **18** Bu yat ellik musapirdin bashqa, Xudaghha hemdusana oqughili héchkim qaytip kelmeptighu?! — dédi. **19** Andin u héliqi ademnej: — «Ornungħdin tur, yolungħha mangħħin! Étiqading séni saqaytt!» — dédi. **20** [Bir kuni] Perisiyler uningħdin: «Xudaning padishahliqi qachan kēlidu?» dep sorighanda u ulargha jawab bérrip mundaq dédi: — Xudaning padishahliqining kēlishini köz bilen körgili bolmas; **21** kishiler: «Qarangħar, u mana bu yerde!» yaki «U yerde!» déyelmeydu. Chünki

mana, Xudaning padishahliqi aranglardidur. **22** ademlergimu perwa qilmaydiken. **3** Shu Kéyin u muxlisirigha yene mundaq dédi: — sheherde bir tul ayal bar iken we u daim «Shundaq künler kéliduki, siler Insan'oghlining sotchining aldigha kélip: «Eyibkardin heqqimni künliridin birer künini bolsimu körüshke teshna élip bergen» dep telep qilidiken. **4** U xéli bolisiler, lékin körelmeysiler. **23** Shu chaghda waqtqiche uni ret qiptu; biraq kéyin könglide: kishiler silerge: «Mana u bu yerde!» we yaki Xudadinmu qorqmaymen, ademlergimu perwa «Mana u u yerde!» deydu; siler ne barmanglar ne qilmaymen, **5** lékin bu tul xotun méni aware qilip ularning keynidin yügürmenglar. **24** Chünki goya kétiwatidu, uning manga chaplishiwélip méni asmanning bir chétidin chaqmaq chéqip yene halimdin ketküzüwetmeslikü üçhün herhalda bir chétigiche yorutidighandek, Insan'oghlining uning dewayini sorap qoyay! — dep oylapstu». öz künide hem shundaq bolidu. **25** Lékin u awwal **6** Reb: Qaranglar, adaletsiz bu sotchining néme köp azab-oqubetlerni tartishi bu dewrdikiler dégenlirige! **7** U shundaq qilghan yerde, teripidin chetke qéqilishi muqerrerdur. **26** Xuda Özige kéche-kündüz nida qiliwatqan We Nuh [peyghemberning] künliride qandaq tallighan bendilirige qandaq qilar? Gerche Xuda bolghan bolsa, Insan'oghlining künliride hem Öz bendilirige hemderd bolush bilen birge shundaq bolidu. **27** Taki Nuh kémige kirip [rezillikke] uzun'ghiche sewr-taqet qilsimu, olturghan kün'giche, kishiler yep-ichip, öylinip axirida bendilirining derdige yetmesmu? **8** we yatliq bolup kéliwatqanidi; andin topan kélip Men silerge éytayki: U ularning derdige yétip hemmisini halak qildi. **28** Hem yene, Lutning nahayiti tézla heqqini élip bérídu! Lékin künliride qandaq bolghan bolsa shundaq Insan'oghli kelgende yer yüzide iman-ishench bolidu — kishiler yep-ichip, soda-sétiq qilip, tapalamdu? — dédi. **9** U özlirini heqqaniy dep tériqchiliq qilatti we öylerni salatti. **29** Lékin Lut qarap, bashqilarni közige ilmaydighan bezilerge Sodom shehiridin chiqqan künü, asmandin ot qaritip, mundaq bir temsilni éytti: **10** — Ikki bilen güngürt yéghip, [bu sheherdikilerning] adem dua qilghili ibadetxanigha bériptu. Biri hemmisini halak qildi. **30** Emdi Insan'oghli Perisiy, yene biri bajgir iken. **11** Perisiy öre ashkara bolidighan künde ene shundaq bolidu. turup öz-özige mundaq dua qiliptu: — «Ey Xuda, **31** Shu künü, herkim ögzide turup, nerse- méning bashqa ademlerdek bulangchi, adaletsiz, kérékliri öyide bolsimu, alghili chüshmisun; zinaxor we hetta bu bajgirdek bolmighinim we shuninggħha oxhash kimki étizliqta bolsa üçhün sanga shükür! **12** Her heptide ikki [öyige] héch yanmisun. **32** Lutning ayalini qétim roza tutimen we tapqanlırimning ondin yadinglарgha keltürünglar! **33** Kimki öz hayatini bir ültüshini sediqe qilimen». **13** Biraq héliqi qutquzmaqchi bolsa, uningdin mehrum bolidu, bajgir yiraqta turup bésħini kötüüp asman'gha lékin öz hayatidin mehrum bolghan kishi qarashqimu pétinalmay meydisige urup turup: uningħha érishidu. **34** Silerge shuni éytayki, u «Ey Xuda, men mushu gunahkargħa rehim kéchide ikki adem bir orunda yatidu; ulardin qilghaysen!» — deptu. **14** Men silerge shuni biri élip kétılıdu, yene biri qaldurulidu. **35** Ikki éytayki, bu ikkiylendin [Perisiy] emes, belki ayal yargħunchaq bésħida turup un tartiwaq [bajgir] kechürümge érishop öyige qaytiptu. bolidu; ulardin biri élip kétılıdu, yene biri Chünki herkim özini üstün tutsa töwen qilinar, qaldurulidu». **37** We ular uningħha jawaben: Ey lékin kimki özini töwen tutsa üstün kötürlüler. Reb, bu isħlar qeyerde yüz bérídu? — dep soridi. **15** Emdi qoloni tegħküzsun dep, kishiler kichik U ularħha: Jeset qaysi yerde bolsa, quzghunlar balilirinimu uning aldigha élip kέletti. Lékin shu yerge toplishidu!

18 We u ularħha, boshashmay, herdaim dua qilip turush kérékliki toghrisida bir temsil keltürüp mundaq dédi; **2** — «Melum sheherde bir sotchi bar iken. U Xudadinmu qorqmaydiken,

Emma Eysa balilarni yénigha chaqirip: Kichik balilarni aldimħha kelgħi qoyungħar, ularni tosħħamħar. Chünki Xudaningu padishahliqi del mushundaqlardin terkib tapqandur. **17**

Men silerge berheq shuni éytip qoyayki: Kimki we u üchinchi küni qayta tirilidu, — Xudanining padishahliqini sebiy balidek qobil dédi. **34** Biraq ular bu sözlerdin héchnémini qilmisa, uningha hergiz kirelmeydu, — dédi. chüshenmidi. Bu sözning menisi ulardin **18** Melum bir hökümdar Eysadin: I yaxshi ustaz, yoshurulghan bolup, uning néme éytqinini menggülüq hayatqa waris bolmaq üchün néme bilelmey qaldi. **35** We shundaq ish boldiki, u ishni qilishim kérek, — dep soridi. (**aiōnios g166**) **19** Lékin Eysa: Méni néme üchün yaxshi deysem? yolning boyida olturnup tilemchilik qiliwatatti. Yaxshi bolghuchi peqet birla, yeni Xudadur. **36** U köpçilikning ötüp kétiwatqanlıqını anglap: **20** Emrlerni bilisen: — «Zina qilma, qatilliq — Néme ish bolghandu? — dep soridi. **37** qilma, oghrılıq qilma, yalghan guwahlıq berme, Xeq uninggha: — Nasaretlik Eysa bu yerdin atangni we anangni hörmət qıl» — dédi. **21** — ötüp kétiwatidu, — dep xewer berdi. **38** — I Bularning hemmisige kichikimdin tartip emel Dawutning oghli Eysa, manga rehim qilghaysen! qilip kéliwatimen, — dédi u. **22** Eysa buni anglap — dep warqirap ketti u. **39** We Eysanıning uningha: — Sende yene bir ish kem. Pütkül mal- aldida méngiwatqanlar uni: — Shük oltur! mülkingni sétip, pulini yoqsullargha üleshtürüp dep eyibleshti. Biraq u: — I Dawutning oghli, bergen we shundaq qilsang, ershte xezineng manga rehim qilghaysen! — dep téximu qattiq bolidu; andin kélip manga egeshkin! — dédi. warqiridi. **40** Eysa qedimini toxtitip, uni aldhiga **23** Emma u bu gepni anglap tolimu qayghugha bashlap kéléshni buyrudi. Qarighu uningha chömöp ketti; chünki u nahayiti bay idi. **24** yéqin kelgende u uningdin: **41** — Sen méni néme Tolimu qayghugha chömöp ketkenlikini körgen qilip ber, deysem? — dep soridi. — I Rebbim, Eysa: — Mal-dunyasi köplerlarning Xudanıning qayta körídighan bolsam'idi! — dédi u. **42** Eysa padishahliqığha kirishi némidégen tes-he! uningha: — Körídighan bolghin! Étiqading **25** Tögining yingnining közidin ötüshi bay séni saqaytti, — dédi. **43** We uning közi shuan ademning Xudanıning padishahliqığha kirishidin échildi; u Eysagħa egiship, yol boyi Xudani asandur! — dédi. **26** Buni anglighanlar: — ulughlap mangdi. We barlıq xalayıqmu buni Undaq bolsa, kim nijatqa érishelisun? — körüp Xudagħha medhiye oqudi.

déyishti. **27** Emma u jawaben: — İnsanlarga mumkin bolmaghan ishlar Xudagħha mumkindur — dédi. **28** Emdi Pétrus: — Mana, biz bar-yoqimizni tashlap sanga egeshtuq!? — dédi. **29** U ularħa: — Men silerge berheq shuni éytayki, Xudanıning padishahliqi üchün öywaq ya ata-anisi ya qérindashliri ya ayali ya baliliridin waz kechkenlerning herbiri **30** bu zamanda bularħa köp hessilep tuyesser bolidu we kélidighan zamandimu menggülüq hayatqa érishmey qalmaydu. — dédi. (**aiōn g165, aiōnios g166**) **31** Andin u on ikkeylenni öz yénigha élip ularħa mundaq dédi: — Mana, biz hazır Yerusalémħa chiqiwatimiz we peyghemberlerning Insan'oghli togrhisida pütkenlirining hemmisi [shu yerde] emelge ashurulidu. **32** Chünki u yat ellerning qoligha tapshurulidu we ular uni mesxire qilip, xarlaydu, uning üstige tüküridu; **33** ular uni qamchilighandin kéyin öltürüwétidu;

19 U Yérixo shehirige kirip uningdin ötüp kétiwatatti. **2** Mana shu yerde Zakay isimlik bir kishi bar idi. U «bash bajgir» bolup, intayin bay idi. **3** U Eysanıning qandaq adem ikenlikini körüşke purset izdewatatti, lékin boyi pakar bolghachqa, xelqning toliliqidin uni körelmeytti. **4** Shunga u aldi terepke yügürüp béríp, uni körüş üchün bir tüp üjme derixige yamiship chiqtı; chünki Eysa u yol bilen ötetti. **5** We Eysa u yerge kelgende yuqirigha qarap uni körüp uningha: — Zakay, chapsan chūshkin! Chünki men bugün séning öyündede qonushum kérek, — dédi. **6** U aldirap chūshüp, xushalliq bilen uni [öyide] méhman qildi. **7** Bu ishni körgen xalayıqning hemmisi: U gunahkar kishiningkide qor'ghili kirip ketti! — dep għotuldiship ketti. **8** Lékin Zakay ornidin turup Rebge: — I Rebbim, mana, mülkümnin yérimini yoqsullargħa bérímen; eger birawni yalghandin shikayet qilip uningdin birnéme

ündürüwalghan bolsam birige tötni qayturimen, tillani élip on tilla tapqan qulgha béringlar!» — dédi. **9** Buning bilen Eysa uningga [qarap]: — dep buyruptu. **25** Ular uningga: «I xoja, uning Bugün nijat bu öyge kirdi. Chünki bu kishi hem on tillasi tursa!» — deptiken, **26** [hojayin yene İbrahimning oglhidur! **10** Chünki Insan'oghli mundaq deptu]: «— Chünki men silerge shuni ézip ketkenlerni izdep qutquzghili keldi, — éytayki, kimde bar bolsa, uningga téximu dédi. **11** Xalayiq bu sözlerni tingshawatqanda köp bérilidu; emma kimde yoq bolsa, hetta u yene söz qılıp bir temsilni qoshup éytti. uningga bar bolghanlirimu uningdin mehrum Chünki u Yérusalémgha yéqinlashqanidi we qilinidu. **27** Emdi üstige padishah bolup höküm ular: «Xudaning padishahliqi derhal namayan sürüshümni xalimigan düshmenlirimni bolsa, bolidighu?» — dep oylashqanidi. **12** Shunga u ularni keltürüp, méning aldimda qetl qilinglar». mundaq dédi: Bir aqsöngék padishahliq textige **28** U bu ishlarni éytqandin kényin, Yérusalémgha érishop kélish üchün yiraq bir yurtqa qarap chiqishqa aldiga qarap mangdi. **29** We shundaq yolgha chiqiptu. **13** [Awwal] u özining on boldiki, u Zeytun téghining étikidiki Beyt-Fagi qulini chaqirip, ulargha on tillani üleshtürüp we Beyt-Aniya yézilirigha yéqin kelginide, ikki bérip: «Men qaytip kelgütche [buning bilen] muxlisigha munularni tapilap aldin ewetti: oqet qilinglar» — deptu. **14** Biraq öz yurt **30** — Siler udulunglardiki yézigha béringlar. puqlarlı uningga öch bolghachqa, keynidin U yerge kiripla héch adem balisi minip elchilerni ewetip: «Bu kishining üstimizge baqmighan, baghlaqliq bir texeyni körisiler. padishah bolushini xalimaymiz!» deptu. **15** Uni yéship bu yerge yétilep kélinglar. **31** Eger We u padishahliq mensipige érishop qaytip birsi silerdin: «Némishqa buni yéshisiler?» kelgende shundaq boldiki, herbirining tijaret dep sorap qalsa, siler uningga: «Rebning bilen qanche payda tapqinini bilmekchi bolup, buningha hajiti chüshti» — denglar. **32** pulini tapshurghan héliqi qullirini öz aldiga Shuning bilen ewetilgenler bériwidi, ish del chaqirtiptu. **16** We awwalqisi kélip: «I xojam, u ulargha éytqandek boldi. **33** Ular texeyni sili bergen tilli on tilli payda qildi» deptu. **17** yéshiwatqanda, uning igiliri ulardin: — Texeyni «Yaraysen, ey yaxshi qul! Sen kichikkine ishta néminhqa yéshisiler? — dep soridi. **34** Ular: ishenchlik chiqqanlıqing üchün on sheherge — Rebning uningga hajiti chüshti, — dédi. hakim bolghin» — deptu xojayin uningga. **35** Ular uni Eysanıg aldiga yétilep keldi; **18** Ikkinchisi kélip: «I xojam, sili bergen tilli we yépincha-chapanlirini texeyning üstige besh tilli payda qildi» deptu. **19** Xojayın sélip, Eysani yölep üstige mindürdi. **36** U uningga hem: «Sen hem besh sheherge hakim kétip barghinida, xelqler yépincha-chapanlirini bolghin» deptu. **20** Lékin yene birsi kélip: «I yolgha payandaz qılıp saldi. **37** We u Zeytun xojam, mana sili bergen tilli! Buni yaghliqqa téghidin chüshüsh yoligha yéqinlashqinida, chigip bir jayda qoyup saqlidim. **21** Chünki sili pütkül muxlislar jamaiti shadlinip, öz közi qattiq adem ikenla, sili amanet qilmaghanliridin bilen körgen quğretlik möjiziler üchün awazini payda ündürüp, özliri térimghanliridin hosul kötüüp: «Perwerdigarning namida kelgen yighila. Shuning üchün silidin qorqtum» padishah mubarektur! Asmanlarda tinch-deptu. **22** Emma [xojayini] uningga: «Ey eski inaqraq tiklen'gey, ershielada shan-sherep ayan qul, sanga öz aghzindin chiqqan sözliring bolghay!» dep towliship Xudagha medhiye boyiche höküm qilay. Sen méning amanet oqushqa bashlidi. **39** Lékin topning ichide bezi qilmay ündürüwalidighan, térimay turup Perisiyler uningga: — Ey ustaz, muxlisliringha yighiwalidighan qattiq adem ikenlikimi bilip [mushu gepliri üchün] tenbih ber! — déyishti. turup, **23** néme üchün méning pulumni **40** Biraq u ulargha jawaben: — Silerge shuni xezinichilerge amanet qoymidir? Men qaytip éytayki, bular jim turghan bolsa, hetta bu kelgende, uni ösümi bilen almasmidim? — tashlarmu chuqan sélishqan bolatti, — dédi. deptu. **24** Andin u yénidikilerge: «Uningdiki **41** Emdi u sheherge yéqinliship uni körüp,

uning üçhün yighlap mundaq dédi: **42** — [I — «Bir kishi bir üzümzarlıq berpa qılıp, uni Yérusalém! Sen bugün, bu kününgde, tinch- baghwenlerge ijarige bérip, özi yaqa yurtqa amanlıqing üçhün néme kérek bolghinini bérip u yerde uzun waqt turuptu. **10** Üzümlerni bilseng idi! Kashki, bu ishlar hazır közliringdin yighidighan mezgil kelgende baghwenlerning yoshurundur. **43** Chünki shundaq künler üzümzarlıqtıki méwidin uningha bérishke beshingha kéléduki, düshmenliring etrapingni qulliridin birimi ularining yénigha ewetiptu. qasha-istihkam bilen qorshap séni qamap töt Lékin baghwenler uni urup-dumbalap quruq tereptin qistaydu. **44** Ular séni we [sépiling]ning qol yanduruwétiptu. **11** U yene bashqa bir ichingdiki baliliringni yer bilen yeksen qılıp, qulni ewetiptu. Lékin ular unimu dumbalap, hetta tashni tashning üstidimu qaldurmaydu; xarlap, yene quruq qol qayturuwétiptu. **12** U chünki [Xuda]ning séni yoqligan peytini bilip yene üchinchisini ewetiptu; ular unimu urup yetmiding. **45** We u ibadetxana hoyliliriga yarilandurup, talagha heydep chiqiriwétiptu. kirip, u yerde élim-sétim qiliwatqanlarnı **13** [Axirda] üzümzarlıqning xojayını: «Qandaq heydep chiqirip, **46** ulargha: — Muqeddes qılsam bolar? Söyümlük oglumnni ewetey; ular yazmilarda: «Méning öyüm dua-tilawetxana uni körse, héch bolmighthanda uning hörmítini bolidu» dep pütülgən bolsimu, lékin siler uni qilar?» deptu. **14** Biraq baghwenler uning «bulangchilarıning uwisi» qiliwaldinglar! — oglini körüp bir-biri bilen meslihetlispı: dédi. **47** Shu waqtılarda u herküni ibadetxanida «Bu bolsa mirasxor; kelinglar, uni jayliwéteyli, telim béretti. Bash kahinlar, Tewrat ustazlıri andın miras bizningki bolidu» déyishiptu. **15** we yurt chonglırı uni yoqitishqa amal izdidi. Shuning bilen ular uni üzümzarlıqning sirtığa **48** Lékin ular qandaq qol sélishni bilmeytti, achiqip öltürüwétiptu. Emdi bundaq ehwalda chünki barlıq xelq uning sözini tingshash üçhün üzümzarlıqning xojayını ularnı qandaq qılıdu? uningha qattıq yépishqanıdi.

20 We shu künlerdin bir küni u ibadetxanining hoylilirida xelqqe telim bérip xush xewerni élán qiliwatqanda, bash kahinlar we Tewrat ustazlıri bilen aqsaqallar uning aldığha kélép uningdin: **2** — Bizge éytqin: Sen qiliwatqan bu ishlarmı qaysı hoquqqa asasen qiliwatisen? Sanga bu hoquqni kim bergen? — dep soridi. **3** U ulargha jawab bérip: — Menmu silerdin bir ishni soray; siler manga étip bérinqarchu, **4** — Yehya yürgüzgen chomüldürüş ershtinmu, yaki insanlardınmu? — dep soridi. **5** Ular özara mulahize qilihip: — Eger «Ershtin kelgen» dések, u bizge: «Undaqta, siler néme üçhün [Yehyaghı] ishenmidinlar?» deydu. **6** Eger: «Insanlardın kelgen» dések, bu barlıq xalayıq bizni chalma-kések qılıp öltürüdü. Chünki ular Yehyanıng peyghember ikenlikigę ishendürülgen, — déyishti. **7** We ular: — [Uning] [hoquqining] qeyerdin kelgenlikini bilmeymiz, — dep jawab bérıshı. **8** Eysa ulargha: — Undaqta, menmu bu ishlarmı qaysı hoquqqa asasen qiliwatqanlıqimni éytmaymen, — dédi. **9** U xalayıqqa munu temsilni sözleshke bashlıdı:

16 U kélép u baghwenlerni yoqitip üzümzarlıqni bashqılargha tapshurudu». Xalayıq buni anglap: — Bundaq ishlar hergiz bolmisun! — déyishti. **17** Lékin u ulargha közlirini tikip mundaq dédi: — Undaq bolsa, muqeddes yazmilarda «Tamchilar tashliwetken tash bolsa, Burjek téshi bolup tiklendi» dep yézilghan söz zadi néminı körüsidi? **18** Bu «tash»qa yiqilghan kishi parepare bolup kétidu; lékin bu tash herkimning üstige chüşhse, uni kukum-talqan qiliwétidu. **19** Bash kahinlar we Tewrat ustazlıri uning bu temsili özlirige qaritip éytqanlıqını bilip shu haman uningha qol sélish yolini izdidi; lékin ular xalayıqtı qorqushti. **20** Shunga ular uning keynidin marap, uni [Rim] walyisining hökümränliqida soraqqa tartışqa tapshurush üçhün birnechche ademlerni sétiwélip, soqunup kirishke ewetti. Ular semimiy qiyapetke kiriwélip, uning sözidin yochuq izdep yuretti. **21** Ular uningha mundaq soal qoydı: — Ey ustaz, silini durus söz qılıdighan we durus telim bérídighan, héchqandaq ademning yüz-xatirisini [qet'iy] qilmaydighan, belki Xudaning yolini sadıqliq bilen ögitip kéliwatqan adem

dep bilimiz. **22** [Rim impératori] Qeyserge baj- baha bérip: — Ustaz, yaxshi ýytting, — dédi. **40**
séliq tapshurush Tewrat qanunigha uyghunmu- Chünki ulardin héchkim yene uningdin soal
yoq?». **23** Emma u ularning hiylisini körüp ýetip sorashqa jür'et qilalmidi. **41** Emdi u ulargha
ulargha: — Némishqa méni sinimaqchisiler? **24** soal qoydi: — Kishiler Mesihni qandaqsige
Manga bir kümüş dinar körsitinglar. Buning Dawutning oghli deydu? **42** Chünki Dawut özi
üstdidiki süret we nam-isim kimning? — dédi. Zeburda: Perwerdigar méning Rebbimge éyttiki:
Ular uningha: Qeyserningki, — dédi. **25** — «Men séning düshmenliringni textipering
We u ulargha: — Undaq bolsa, Qeyserning qilghuche, Méning ong yénimda olтурghin!» —
heqqini Qeyserge, Xudaning heqqini Xudagha dégen'ghu? **44** Emma Dawut uni «Rebbim» dep
tapshurunglar, — dédi. **26** Ular xalayiqning chaqirghan yerde, undaqta u qandaqmu uning
aldida uning sözliridin uni tutuwalghudek oghli bolidu? **45** We barliq xalayiq qulaq sélip
héchqandaq yochuq tapalmidi. Ular uning bu anglawatqanda, u muxlisirigha mundaq dédi:
jawabigha heyranuhes bolup, zuwani tutuldi. **27** — **46** — Tewrat ustazliridin hoshyar bolunglar.
We «ölgenger tirilmeydu» dep inkar qilidighan Ular uzun tonlarni kiyiwalghan halda ghadiyip
Saduqiyarning beziliri uning aldigha kélip yürüshke, bazarlarda kishilerning ulargha
soal qoyup mundaq dédi: **28** — Ustaz, Musa bolghan salamlirigha, sinagoglarda aldinqi
[peyghember Tewratta] bizge: «Ayali bar, emma orunlarda, ziyapetlerdimu törde olturushqa
perzent körmigen kishi ölüp ketse, ölgüchining amraq kélédi. **47** Ular tul ayallarning
aka yaki inisi tul qalghan yenggisini emrige élip, barliq öý-bésatlirini yewalidu we köz-köz
qérindishi üchün nesil qaldurushi kérek» — dep qilip yalghandin uzundin-uzun dualar qilidu.
yazghan. **29** Emdi yette aka-uka bar idi. Chongi Ularning tartidighan jazasi téximu éghir bolidu!
öyen'gedin kényin perzent körmey alemdin
ötti. **30** Ikkinci qérindishi ayalini emrige élip, perzent körmey alemdin ötti. **31** Andin
üchinchisi uni aldi; shundaq qilip, yettisi uni emrige élip perzent körmey öldi. **32** Hemmisidin
kényin ayalmu öldi. **33** Emdi tırilish künide bu ayal ularning qaysisiningki bolar? Chünki yettisi
uni xotunluqqa alghan-de?! **34** Eysa ulargha mundaq jawab berdi: — Bu alemning perzentliri
öylinidu, yatliq bolidu. (**aión g165**) **35** Lékin u alemdin nésiwe bolushqa, shundaqla ölüklardin
tırilishke layiq sanalghanlar öyenmeydu, yatliq bolmaydu. (**aión g165**) **36** Chünki ular
yene ölmeydu, perishtilerge oxshash bolidu; «ölümdeñ tırilishtin tughulghan perzentler»
bolghachqa, ular Xudaning oghulliridur. **37** Emdi ölgengerlarning tırıldırılıshini hetta
Musa [peyghember] özimu ayan qilghan; chünki [Tewrattiki] «tikenlik» dégen weqening
xatiriside u Perwerdigarni: «Ibrahimning Xudasi, Ishaqning Xudasi we Yaqupning Xudasi»
dep bayan qilghan. **38** U ölüklarning Xudasi emes, belki tiriklarning Xudasidur; chünki
uningha nisbeten hemmeylen tiriktur! **39** Shuning bilen Tewrat ustazliridin birqanchisi

21 U bészini kötürup qariwidi, baylarning öz sediqilirini [ibadetxanidiki] iane sanduqigha tashlighinini kördi. **2** U yene sanduqqa ikki tiyinni tashlawatqan bir namrat tul ayalnimu kördi. **3** Shuning bilen u: — Men silerge berheq shuni ýetip qoyayki, bu namrat tul ayalning tashlighini hemmeylenningkidin köptur. **4** Chünki ularning hemmisi özlirining ashqanlıridin iane qilip, Xudagha atighan sadiqilerge qoshup tashlidi; lékin bu ayal namratlıqigha qarimay, özining tirikchilik qilidighinining hemmisini iane qilip tashlidi. **5** We beziler ibadetxanining nepis tashlar we Xudagha sunulghan hediyeler bilen qandaq bészegenlikli toghrisida sözlishiwatatti. U: **6** — Siler körüwatqan bu barliq nersilerge nisbeten, shu künler kéléduki, hetta bir tal tashmu tash üstide qaldurulmay, hemmisi gumran qilinidu, — dédi. **7** Ular uningdin: — Ustaz, bu dégenliring qachan yüz bérídu? Bu ishlarning yüz bérídighanlıqını ayan qilidighan qandaq alamet bolidu? — dep soridi. **8** U mundaq dédi: — Azdurulup kétishtin hézi bolunglar. Chünki tola kishiler méning namimni setip: «Mana özüm shudurmen!» we «Ashu waqt

yéqinlashti!» deydu. Shunga ularning keynige bolidu we [ershtiki] ghezep bu xelqning kirmenglar. **9** Siler urush we topilanglarning beshiga chushidu; **24** Ular qilichning bisida xewirini anglighan waqtinglardimu wehimige yiqtilidu we tutqun qilinip, barliq ellerge chushmenglar; chünki bu ishlarning awwal yüz élip kétilidu; «yat ellerning waqtı» toshquche, bérishi muqerrer. Lékin bular, zaman axiri ýetip Yérusalém yat ellerning ayagh astida qalidu. keldi, dégenlik emes. **10** Andin u yene mundaq **25** — Quyash, ay, yultuzlardimu alametler dédi: — Bir millet yene bir millet bilen urushqa bolidu; yer yüzidiki eller arisida déngiz-chiqidu, bir padishahliq yene bir padishahliq okyanlarning güldürlishidin we dolqunlarning bilen urushqa chiqidu. **11** Jay-jaylarda shiddetlik dawalghushliridin parakendichilik bolidu. **26** yer tewreshler, acharchiliqlar we wabalar Ademler qorqup, yer yüzige kélidighan apetlerni bolidu, [yer yüzide] wehshetler we asmanda wehime ichide kütüp es-hoshini yoqitidu; heywetlik alametler köründi. **12** Biraq bu herbir chünki asmandiki küchler lerzige kélédu. **27** weqeler yüz bériştin ilgiri, kishiler silerge Andin kishiler Insan'oghlining küch-qudrət qol sélip tutqun qilidu we silerge ziyankeshlik we ulugh shan-sherep bilen bir bulut ichide qilip, silerni sinagoglarning soraqlırigha kéliwatqanlıqını kóridu. **28** Lékin bu alametler tapshuridu, zindanlargha tashlaydu; ular körünüşke bashlıghanda, qeddinglarni ruslap méning namim tüpeylidin silerni padishah beshinglarni kötürlüklər, chünki bu silerni we hökümdarlarning aldığa élip baridu, **13** azad qilishtiki nijat yéqinlashti, dégenlikturn. **29** we buning bilen [ularning aldida] guwahliq U ulargha mundaq bir temsilni sözlep berdi: bérish pursitinglar chiqidu. **14** Uning üchün — Enjür derixi we bashqa barliq derexlerge erzge qandaq jawab bérish toghrisida aldin'ala qaranglar. **30** Ularning yéngidin bixlan'ghanda héch oylanmaslıqqa qelbinglarda qet'iy niyet ulargha qarap, özünglar yazning ýetip kéléshige qilinglar. **15** Chünki men silerge barliq az qalghanlıqını bilisiler. **31** Shuningdek, baya düshmenliringlar reddiye we ret qilalmıghudek déyilgen alametlerning yüz bériwatqanlıqını pasahetlik til we danishmenlik ata qilimen. körgininglarda, Xudanıng padishahliqining **16** Hetta ata-ana, aka-uka, uruq-tughqan we yéqin qalghalnılıqını bilinglar. **32** Men silerge yar-buraderliringlarmu silerge xainlıq qilip berheq shuni ýetip qoyayki, bu alametlerning tutup bérifu we ular aranglardiki beziliringlarni hemmisi emelge ashurulmay turup, bu dewr öltüridi. **17** Siler méning namim tüpeylidin ötmeydu. **33** Asman-zémin yoqilidu, biraq hemme ademning nepritige uchraysiler. **18** méning sözlirim hergiz yoqalmaydu. **34** — Lékin Halbuki, beshinglardiki bir tal chachmu halak özünglarga agah bolunglarki, köngülliringlar bolmaydu! **19** Sewr-chidamliq bolghininglarda, eysh-ishret, meyxorluq we tirikchilikning jéninglarga ige bolalaysiler. **20** — Lékin ghem-endishiliri bilen bixudlashmisun, shu Yérusalémning [düshmen] qoshunliri teripidin künü üstünglarga tuyuqsız chüshmisun. **35** qorshiwélin'ghanlıqını körgininglarda, uning Chünki u goya tuzaqtek barliq yer yüzide weyran bolush waqtı yéqinliship qaptu, herbir turuwatqanlarning beshiga chushidu. dep bilinglar. **21** U chaghda Yehudiye **36** Shunga herqandaq waqitlarda hoshyar ölkiside turuwatqanlar taghlarga qachsun, bolunglar, yüz bérish aldida turuwatqan bu sheher ichide turuwatqanlar uningdin chiqip ishlardin özünglarni qachurup Insan'oghli ketsun, yézilarda turuwatqanlar sheherge aldida hazır bolup turushqa layiq hésablinish kirmisun. **22** Chünki shu chagh «intiqam üchün herdaim dua qilinglar, — dédi. **37** jazasini tartidighan künler»dur; shuning bilen Emdi u kündüzliri ibadetxanida telim béretti, [muqeddes yazmilarda] barliq pütülgenser axshamliri sheherdin chiqip, kéchini Zeytun emelge ashurulidu. **23** Emdi shu künlerde téghi dep atalghan taghda ötküzetti. **38** We barliq hamildar ayallar we bala émitidighanlarning xelq uning telimini anglighili tang seherde haligha way! Chünki bu zéminda éghir qischiqliq ibadetxanigha kirip, uning yénigha kélétti.

22 Emdi pétir nan hétyi («öttüp kétish hétyi» éytayki, mundin kéyin Xudaning padishahliqi depmu atilidu) yéqinliship qalghanidi. kelmiğüche, hergiz üzüm sherbütidin qet'iy 2 Bash kahinlar we Tewrat ustazliri uni ichmeymen, — dédi. **19** Andin u bir tal ölümge mehkum qilishqa amal izdep yüretti; nanni qoligha élip, Xudagha teshekkür éytti chünki ular xelqtin qorqatti. **3** Shu peytte we uni oshtup, ulargha üleshtürüp béríp: on ikkiylendin biri bolghan, Ishqariyot dep — Bu méning siler üchün pida bolidihan atalghan Yehudanıng könglige Sheytan kirdi. **4** ténimdur. Méni eslep turush üchün buningdin U béríp bash kahinlar we ibadetxana pasiban yenglar, — dédi. **20** U shuningdek tamaqtin begliri bilen Eysani qandaq qilip ulargha tutup kényinki jamni qoligha élip mundaq dédi: — Bu bérish üstide meslihetleshti. **5** Ular intayin jamdiki sharab méning siler üchün tökülidighan xush bolup, Yehudagha pul bérishke kéishti. qénimda bolghan yéngi ehdidur. **21** Lékin **6** Yehuda maql bolup, uni xalayıqtın ayrim mana, méni tutup bergüchining qoli méning qalghanda ulargha tutup bérishke muwapiq bilen bir dastixandidur. **22** We Insan'oghli purseit izdeshke kirishti. **7** Emdi pétir nan derweqe özi toghrisida békítigendek [alemdin] héytining [birinchı] küni yétip kelgenidi. Shu kétidu; biraq Insan'oghlining tutup bérilishige küni «öttüp kétish hétyi»gha atap qurbanlıq wasitichi bolghan ademning haligha way! **23** [qoza] soyulatti. **8** Shuning bilen Eysa Pétrus Andin muxlislar bir-biridin: — Arimizda zadi bilen Yuhanıagha: — Béríp bizge öttüp kétish kim mushundaq ishni qilishi mumkin? — héytining [qozısını] birge yégili teyyarlanglar, — dep munazirige chüshüp kétishti. **24** Emdi dep ularnı ewetti. **9** — Qeyerde teyyarlishimizni ularning arısida qaysımız eng ulugh sanılıshimiz xalaysen? — dep soridi ular. **10** U ulargha kérek dégen talash-tartish peyda boldi. **25** U mundaq dédi: — Sheherge kirsenglar, mana ulargha mundaq dédi: — Ellerdiki padishahlar u yerde kozida su kötürüwalghan bir er kishi qol astidiki xelq üstidin buyruqwazlıq qilip silerge uchraydu. Uning keynidin méngip u idare qılıdu, ularning üstidiki hoquqdarları kirgen öye kiringlar. **11** We öy igisige: «Ustaz: — «xelqperwer» dep atilidu. **26** Biraq siler shundaq Muxlislirim bilen öttüp kétish héytining tamıqını bolmanglar; belki aranglardıki eng mertiwilik yeydighan méhmanxana öy qeyerde? — dep özini eng kichikidek hésablısun we ýétekchi sorawatidu» denglar. **12** U silerni bashlap üstünki bolghanlar [hemmeylen'ge] xizmetkardek qewettiki retlen'gen seremjanlashturulghan bolsun. **27** Kim mertiwilik, dastixanda chong bir éghiz öyni körstitu. Mana shu olturghanmu yaki dastixandıki kütküchimu? yerde teyyarlıq qilip turunglar. **13** Shuning Dastixanda olturghını emesmu? Biraq men bilen ikkisi bériwidi, hemme ishlar uning bolsam aranglarda xizmitlulgarda bolghuchi éytqinidek bolup chiqtı. Ular shu yerde öttüp kütküchidekturmen. **28** Siler bolsanglar, kétish héytining tamıqını teyyarlashti. **14** Emdi beshimha sinaqlar kelgende bashtın-axır men waqtı-saiti kelgende, Eysa dastixanda olturdu; bilen bille hemrah bolghansıllı. **29** We xuddi on ikki rosul uning bilen bille olturushti. Atam manga padishahlıq hoquqı békítendek, **15** Andin u ulargha: — Men azab chéksıntı men silergimu shundaq békítimen. **30** Shuning ilgiri, siler bilen öttüp kétish héytining bu bilen siler méning padishahlıqımda men bilen tamıqığha hemdastixan bolushqa tolimu intizar bir dastixanda yep-ichisiler we textlerde bolup kelgenidim. **16** Chünki silerge éytayki, olturnup, Israilning on ikki qebilisi üstidin höküm bu héyt ziyanıtining [ehmiyyiti] Xudanıng chiqırısları. **31** Reb yene [Pétrusqa]: — «Ey padishahlıqıda emelge ashurulmigraph, men Simon, Simon! Mana, Sheytan hemminglarnı buningdin qayta yémeymen, — dédi. **17** Andin xuddi bughday tasqighandek tasqap sinashnı u bir jamni qoligha élip, teshekkür éytti tiligen. **32** Lékin étiqading yoqimisun dep we muxlislirığa: — Buni élip aranglarda sanga dua qildim. Emdi sen towa qilip tüz teqsim qilip [ichinglar]. **18** Chünki shuni yolgha qaytqandin kényin, qérindashliringni

mustehkemligin» — dédi. 33 — I Reb, — dédi 49 We Eysaning etrapidikiler néme ish yüz Pétrus, — Men sen bilen bille zindan'gha bérnidighanlıqını bilip yétip: — I Reb, qılıch tashlinip, bille ölümge bérishqa teyyarmen! 34 bilen uraylimu? — dédi. 50 We ulardin biri U uninggha: — I Pétrus, sanga éytayki, bugün [qılıchını kötürüp], bash kahining chakirığha xoraz chillighuche, sen «Uni tonumaymen» urup, ong quliqini shiliwetti. 51 Biraq Eysa dep mendin üch qétim tanisen, dédi. 35 Andin, buninggha jawaben: — Boldi, toxta! — dédi; u u ulardin: — Silerni hemysiz, xurjunsız qolini uzitip quliqığha tegküziüp, uni saqaytti. we keshsiz [seperge] ewetkinimde silerning 52 Eysa özini tutqili kelgen bash kahinlar, birer nersenglar kem bolup qalghanmu? — pasiban begliri we aqsaqallargha qarap: — Bir dep soridi. Ular: — Yaq, dédi. 36 Shuning qaraqchini tutidighandek qılıch-toqmaqlarnı bilen u ulargha: — Lékin hazir her kimning kötürüp kepsilerghu? 53 İbadetxanida her küni hemysani bolsa, uni alsun; shundaq hem siler bilen bille idim, siler qol salmidinglar. xurjuni bolsa, uni alsun we bir kimning qılıchi Hazir bu silerge tewe bolghan waqit-saettur bolmisa, chapinini sétip birdin qılıch alsun. 37 we qaranghuluqning höküm sürüshidur — Chünki men silerge shuni éytayki, [muqeddes dédi]. 54 Ular Eysani tutuwélip, bash kahining yazmilarda]: «U jinayetchiler qatarida sanılıdu» öyige élip kéishti. Pétrus yiraqtın egisip dep pütülgén söz mende choqum emelge mangdi. 55 Emdi ular hoylining otturisida ot ashurulidu. Chünki méning toghramdiki barlıq yéqip chöriside [issinip] olturghanda, Pétrus ishlar toluq emelge ashmay qalmaydu — dédi. ularning arısığha kirip olturdu. 56 Andin otning 38 — I Reb, qarighin, bu yerde ikki qılıch bar nurida uning olтурghinini körgen bir dédek iken, dédi ular. — Boldi, yétidu! — dédi u uninggha tikilip qarap turup: — Bu ademmu ulargha. 39 Andin u chiqip, aditi boyiche Zeytun Eysa bilen bille idi, — dédi. 57 Lékin u ténip: téghigha yol aldi; uning muxlisliri uninggha — Ey xotun, uni tonumaymen! — dédi. 58 egisip bardı. 40 U yerge yétip barghanda u Andin uzun ötmey, yene bireylen uni körüp: ulargha: — Azdurulmaslıqınglar üchün dua — Senmu ulardin ikensen, — dédi. Lékin qilinglar, — dédi. 41 Andin, ulardin bir tash Pétrus: — Ey burader, undaq emesmen! — étimiche nériraq bérıp, tizlinip turup: 42 dédi. 59 Andin bir saetche ötkende bashqa — I Ata, xalisang, bu qedehni mendin élip bireylen: — Derheqiqet, bu hem uning bilen ketkeysen. Lékin méning emes, belki Séning bille idi; chünki umu Galiliyeliktür, — dep ching iradeng ada qilinsun — dep dua qildi; 43 we turuwaldi. 60 Lékin Pétrus: — Hey burader, néme asmandın bir perishte uninggha körünüp uni dewatqiningni bilmeymen! — dédi. We uning quwwetlendürdi. 44 U qattiq azabta tolghinip sözi ayaghlashmastinla, xoraz chillidi. 61 Emdi téximu ixlaslıq bilen dua qiliwerdi. Buning bilen Reb keynige burulup, Pétrusqa tikilip qarap uning terliri yerge tökülgén qan tamchılırıldık qoydi. Shuning bilen Pétrus Rebning sözini, chüshüşke bashlıdı. 45 Andin duasını tügitip, yeni: «Bügün xoraz chillashtın ilgiri sen mendin ornidin turup, muxlislirining yénigha keldi. üch qétim tanisen» dégenlikini yadığha keltürdi. Ularning ghemge chöküp halsizlinip mügdep 62 We u tashqırıgha chiqip qattiq yighthap ketti. qalghanlıqını körüwidi, ulargha: 46 — Uxlap 63 Emdi Eysani tutup turuwtqanlar uni mesxire qalghininglar némi? Azdurulushtın saqlınlıq qılıshqa we sawap-dumbilashqa bashlıdı; 64 üchün qopup dua qilinglar, — dédi. 47 Uning sözi uning közlirini téngip uningdin: — Séni urghan téxi ayaghlashmastinla, bir top ademler peyda kimdu? Qéni, bersharet bergin! — dep sorashti 65 boldi. Ularnı bashlap kelguchi on ikkeylendin we uninggha buningdin bashqa yene nurghun biri bolghan Yehuda dégen kishi idi; u Eysagha haqaretlerni yaghdurdi. 66 Tang atqanda, xelq [salam bérıp] söygili qéshigha bardı. 48 Eysa aqsaqallırı, yeni bash kahinlar we Tewrat uninggha: — Ey Yehuda, bir söyüsh bilen ustazlırı yighilishti. Ular uni öz kéngeshmisige Insan'ogħlini tutup bérersenmu? — dédi. élip bérıp 67 uningdin: — Éyte, sen Mesihmu?

— dep sorashti. U ulargha jawaben: — Silerge 14 ulargha: — Siler bu ademning üstidin «Xelqni éytsammu, qet'iy ishenmeysiler. 68 Silerdin azduridu we qutritidu» dep shikayet qilip birer soal sorisam, héch jawab bermeyssiler. 69 uni aldimgha tartip keldinglar. Mana, men Lékin bu waqittin bashlap insan'oghli Hemmige silerning aldinglarda uni soraq qilghimim bilen, Qadirning ong yénida olturidu, — dédi. 70 uningdin siler shikayet qilghan jinayetlerdin — Undaqtar, sen Xudaning Oghli ikensen-de? birinimu tapalmidim. 15 Hérodmu tapmidi; — déyishti ular. U: — Dégininglardek men chünki men silerni uning aldigha ewettim. shudurmen! — dep jawab berdi. 71 Shuning Mana, uningda ölümge layiq héchqandaq jinayet bilen ular: — Emdu bashqa guwahchiliqning yoq iken. 16 Shunga men uni jazalap, andin bizge néme hajiti? Chünki özimiz uning öz qoyup bérinen, — dédi 17 (uning her qétimliq aghzidin chiqqinini angliduq! — déyishti.

23 Andin [kéngeshmidikilerning] hemmisi

ornidin turushup, uni [waliy] Pilatusning aldigha élip bérishti. 2 U yerde ular uning üstidin shikayet qilip: — Özini Mesih, yeni padishah dep atiwélip, xelqimizni azdurup we qutritip, Qeyserge baj-séliq tapshurushni tosqan bu ademni bayqap uni tuttuq, — déyishti. 3 Pilatus uningdin: — Sen Yehudiylarning padishahimusen? — dep soridi. U: — Éytqiningdek, — dep jawab berdi. 4 Andin Pilatus bash kahinlar bilen köpçilikke: — Bu ademdin birer shikayet qilghudek ishni tapalmidim, — dédi. 5 Lékin ular téximu qet'iy halda: — U Galiliyedin tartip taki bu yergiche, pütküll Yehudiyedim telim bérish bilen xelqni qutritidu. 6 Pilatus «Galiliye» dégen sözni anlap: — Bu kishi Galiliyelikmu? — dep soridi 7 we uning Hérod [xanning] idare kilghan ölkidin kelgenlikidin xewer tépip, uni Hérodqa yollap berdi (u künlerde Hérodmu Yérusalémda idi). 8 Hérod Eysani körgende intayin xushal boldi. Chünki u uzundin béri uninggha dair köp ishlarni anlap, uningdin bir möjize körüş ümidiide bolup, uni körüş pursitini izdewatatti. 9 U Eysadin köp soallarni soridi, lékin u Hérodqa bir éghizmu jawab bermidi. 10 Bash kahinlar we Tewrat ustazliri yéqin turup uning üstidin he dep erz-shikayet qiliwatatti. 11 Hérod xan we uning leshkerliri uni xarlap mesxire qiliship, uninggha shahane ton-kiyim kiydürüp, uni yene Pilatusning aldigha qayturup yollidi. 12 Mana shu kündin bashlap, Pilatus bilen Hérod dost bolup qaldi; chünki ilgiri ular arisida adawet bolghanidi. 13 Waliy Pilatus bash kahinlarni, [Yehudiy] hökümdarlarni we xalayiqni yighip, [ötüp kétish] héytida, [Yehudiy] [mehbuslardın] birini ulargha qoyup bérish mejburiyiti bar idi). 18 Lékin köpçilik tengla chuqan séliship: — Buni yoqiting! Bizge Barabbasni qoyup bérining! — déyishti 19 (Barabbas bolsa sheherde topilang kötürgenlik we qatilliq qilghanlıqı üçhün zindan'gha tashlan'ghan mehbus idi). 20 Shuning bilen Pilatus Eysani qoyup bérishni xalap, köpçilikke yene söz qilghili turdi. 21 Lékin ular jawaben yene chuqan séliship: — Kréstligin, uni kréstligin! — dep warqirashti. 22 [Pilatus] üchinchi qétim ulargha: — Némishqa? U zadi néme yamanlıq qilghan? Men uningdin ölümge layiq héch jinayet tapalmidim. Shuning üçhün men uni jazalap, qoyup bérinen, — dédi. 23 Biraq ular yenila he dep chuqan séliship: «U kréstlensun!» dep telep qilip ching turuwaldi. Ularning hemde bash kahinlarning chuqanlıri axır küchlük keldi. 24 Pilatus ularning telipi boyiche ada qilinsun dep höküm chiqardi. 25 We ularning tiligini, yeni topilang kötürüş we qatilliq üçhün zindan'gha tashlan'ghanı qoyup bérüp, Eysani ularning xahishigha tapshurup berdi. 26 We ular uni élip kétiwatqanda, yolda Kurini shehirilik Simon isimlik bir kishi sehradin kéliwatatti; ular uni tutuwélip, kréstni uninggha kötürgüzüp, Eysaning keynidin mangduri. 27 Eysaning keynide zor bir top xelq, shundaqla uninggha échinip yığha-zar kötürüşlüwatqan ayallarmu egiship kéliwatatti. 28 Lékin Eysa keynige burulup ulargha: — Ey Yérusalémning qızılı! Men üçhün yighlimanglar, belki özüngler we baliliringlar üçhün yighlanglar! 29 Chünki silerge shundaq éghir künler kéléduki, kishiler: «Tughmaslar, bala köturmigen qorsaqlar we émitmigen emcheekler bektliketur!» — déyishidu.

30 Shu chaghda kishiler taghlarga: «Üstimizge üzdi. **47** U yerde turghan yüzbüshî yüz bergen örül!», dönglüklere: «üstimizni yapı!» dep ishlarni körüp: — Bu adem heqiqeten durus nida qilishidu. **31** Chünki ademler yapyéshil adem iken! — dep Xudani ulughlidi. **48** We derexke shundaq ishlarni qilghan yerde, qurup bu menzirini körüşke yighilghan barlıq xelq ketken derexke néme ishlar bolar?! — dédi. **32** yüz bergen ishlarni körüp kökreklirige urup ikki jinayetchimu ölümge mehkum qilin'għili öylirige qaytishti. **49** We uni tonuydighan barlıq uning bilen teng élip kelin'genidi. **33** We ular kishiler we Galiliyedin uningħha egiship kelgen «bash söngek» dep atalghan jaygha kelgende, ayallar yiraqta turup, bu weqelerge qarap turdi. u yerde uni we yene ikki jinayetchini, birini **50** We mana shu yerde kéngeshmidikilerdin uning ong yénida we yene birini sol yénida Yüsüp isimlik biri bar idi. U özi aqköngül kréstke tartti. **34** Eysa: — I Ata, ularni kechürgin, we adil adem bolup, ularning meslihetige we chünki ular özining néme qiliwatqanlıqini qilgħinīha qoshulmighanidi. Özi Yehudiye bilmeydu, — dédi. [Leshkerler] chek tashlap, ölkisidiki Arimatiya dégen bir sheherdin bolup, uning kiyimlirini böлüşüwaldi. **35** Kalayiq Xudaning padishahliqini telmürüp kütetti. qarap turatti, Yehudiy hökümdarlarunu yénida **52** U özi Pilatusning aldigħha bérrip Eysaning turup uningħha dimighini qeqip mesxire qilip: jesitini bérishni telep qildi; **53** We uni krésttin Bashqilarni qutquzuptiken! Eger u rasttin chūshürüp kanap bilen képenlep, qoram tashtin Xudaning Mesih, Uning talliwalghini bolsa, oyup yasalghan, héchkim qoyulmighan bir özini qutquzup baqsun! — déyishti. **36** qebrige depne qildi. **54** Bu «teyyarlıq künü» Leshkerlermu uni mesxire qiliship, yénigha bolup, shabat künü yeqinliship qalghanidi. **55** We bérrip uningħha sirke tenglep: **37** — Eger sen uning bilen Galiliyedin kelgen ayallar [Yüsüpke] Yehudiylarning Padishahi bolsang, özüngni egiship, qebrimi we uning jesetining qandaq qutquzup baq! — déyishti. **38** Uning üstdidiki qoyulghinini kördi. **56** Andin yénip bérrip etirler [taxtaygha] grékche, latinche we ibraniyche we xush puraqliq buyumlarni teyyar qildi we herpler bilen: «Bu kishi Yehudiylarning [Tewrattiki] emr boyiche shabat künü aram Padishahidur» dep yézip qoyulghanidi. **39** Uning élishti.

bilen bille kréstke tartilghan ikki jinayetchining
biri uni haqaretlep: — Sen Mesih emesmiding?
Emdi özüngnimu, biznimu qutquze! — dédi.
40 Biraq yene biri uning gépige tenbih bérrip:
Sen özüng oxshash hökümlüning téğide turup
Xudadin qorqmamsen? **41** Bizning jazalinishimiz
heqliq, chünki öz qilmishlirimizning téğishlik
jazasini tarttuq; lékin bu kishi héchqandaq
natogħra ish qilmaghan'ghu! — dep jawab berdi.
42 Andin, u Eysagħha: — I Reb, padishahliqing
bilen kelginingde, méni yad qilgħin, — dédi. **43**
Eysa uningħha: — Berheq, men sanga éytayki,
bügħin sen men bilen bille jennette bolisen, —
dédi. **44** Hazir altinchi saet bolup, pütün zémimni
toqquzinchi saetkiche qarangħħuluq basti. **45**
Quyash nurini bermidi we ibadetxanining
perdisi tosattin otturisidin yirtilip ikki parche
bolup ketti. **46** Eysa qattiq awaz bilen nida
qilgħandin keyin: — I Ata! Rohimni qolungħha
tapshurdum, — dédi-de, tiniqi toxtap, jan

24 Emdi heptining birinchi künide tang yuray
dep qalghanda, ayallar özlri teyyarlıghan
etirlerni élip, qebrige keldi. **2** Ular qebrining
aghżidiki tashning domilitiwt ilgenlikini kördi;
3 we qebrige kirip qariwidi, Reb Eysaning
jesiti yoq turatti. **4** We shundaq boldiki, ular
buningdin patiparaq bolup turghanda, mana,
nur chaqnap turidighan kiyimlerni kiygen ikki
zat ularning yénida tuyuqsız peyda boldi. **5**
Ayallar qattiq wehimge chūshüp, yüzlerini yerge
yéisisti. Ikki zat ulargha: — Néme üchħün tirik
bolghuchini ölgenerlarning arisidin izdejsiler? **6**
U bu yerde emes, belki u tirildi! U téxi Galiliyede
turghan waqtida, uning silerge némini éytqinini,
yen: «Insan'oghliniġi gunahkar ademlerning
qoligha tapshurulup, kréstlinip, üčħinchxi küni
qayta tirilishi muqarrerdur» dégenlirini eslep
bęqingħar! — dédi. **8** We ular uning [del] shundaq
dégħiġi ēsige élishti; **9** we qebridin qaytip, bu
ishlarning hemmisini on bireylen'ge, shundaqla

qalghan muxlislarning hemmisige yetküzdi. **10** ulargha: — Ey nadanlar, peyghemberlerning Rosullargha bu ishlarni yetküzgüchiler bolsa éytqanlırinining hemmisige ishinishke qelbi Magdalliq Meryem, Yoanna we Yaqupning gallar! **26** Mesihning özige xas shan-sheripigine anisi Meryem hemde ular bilen bille bolghan kirishtin burun, mushu japa-musheqgetlerni bashqa ayallar idi. **11** Lékin [ayallarning bésheidin ötküzüshi muqerrer emesmidi? — bu éytqanlıri] ulargha epsanidek bilindi, dédi. **27** Andin pütün Tewrat-Zeburdin, Musa we ular ularning sözlirige ishenmidi. **12** Biraq bashqa barlıq peyghemberlerning yazmilaridin Pétrus ornidin turup, qebrige yükürüp bardı. bashlap u özi heqqide aldin pütülgénlerini U éngiship qebrige ichige qariwidi, yalghuz ulargha sherh bérüp chüshendürdü. **28** Ular kanap képenlikning tilim-tilim parchilirini baridighan kentke yéqinlashqanda, u yiraraqa körüp, yüz bergen ishlargha teejüplinip bir yerge baridighandek turatti. **29** Lékin ular öyge qaytip ketti. **13** We mana, shu künde uni tutuwélip: — Kech kirip qalди, hélima kün ulardin ikkiyen Yérusalém din on bir chaqirim olturidu. Biz bilen bille qonup qalghin, — dep yiraqlıqtiki Émayus dégen kentke kétip baratti. ötündi. Shuning bilen u ular bilen qon'ghili **14** Ular yüz bergen barlıq ishlar toghrisida öyge kirdi. **30** We shundaq boldiki, u ular sözlischip kétiwatattı. **15** We shundaq boldiki, bilen dastixanda olturghanda, nanni qoligha ular sözlischip-mulahiziliship kétiwatqanda, élip, Xudagha teshekkür éytti, andin nanni mana Eysa özi ulargha yéqinliship kélip, oshtup ulargha tutti. **31** Ularning közliri shuan ular bilen bille mangdi; **16** lékin ularning échilip, uni tonudi; shuning bilen u ularning közliri uni tonushtin tutuldi. **17** U ulardin: aldidin ghayib boldi. **32** Ular bir-birige: — U — Kétiwétip néme ishlar toghruluq munazire yolda biz bilen parangliship, bizge muqeddeses qılıshiwatisiler? — dep soridi. Ular qayghuluq yazmilargha sherh bergende, yürek-baghrimiz qiyapette toxtap, **18** ulardin Kliyopas isimlik biri goya ottek yanmidimu?! — déyishti. **33** We jawab bérüp: — Yérusalém da turupmu, mushu ular shu haman turup Yérusalém gha qaytip künlerde shu yerde yüz bergen weqelerdin keldi. Ular ikkisi on bireylen bilen ularning birdinbir xewer tapmighan musapir sen hemrahırining bir yerge yighilip turghinining oxshimamsen?! — dédi. **19** We u ulardin: — Néme üstigila chüshti, ular: «Reb rasttin tiriliptu. weqeler boldi? — dep soridi. «Nasaretlik Eysagha U Simon'gha körünüptü!» déyishiwatattı. **35** munasiwtılık weqeler! — dédi ular, — «U özi Shuning bilen ular ikkiyenmu yolda yüz Xudanıng aldidimu, barlıq xelqning aldidimu bergen ishlarnı we u nanni oshtuwatqanda emelde we sözde qudretlik bir peyghember uning özlirigeri qandaq tonulghinini köpçilikke bolup, **20** bash kahinlar we hökümdarlarımız sözlep berdi. **36** We ular bu ishlar üstide uni ölüm hökümige tapshurup, kréstletti. **21** sözlisiwatqanda, [Eysa] özi tosattin ularning Biz eslide uni Israilgha hemjemet bolup azad otturisida peyda bolup: — Silerge aman-qılıdighan zat iken, dep ümid qilghaniduq. xatirjemlik bolghay! — dédi. **37** Ular birer rohni Lékin ishlar shundaq boldi, hazır bu weqeler uchrattuqmu néme, dep xiyal qilip, alaqzade yüz bergenige üchinchi kün boldi; **22** yene bolushup wehimige chüshti. **38** U ulargha: — kélip, arimizdiki birnechche ayal hem bizni Némige shunche alaqzade bolup kettinglar? hang-tang qalduruwetti. Chünki ular bugün Némishqa qelbinglarda shek-guman chiqıp tang seherde qebrige bérıptiken, **23** uning turidi? **39** Qollirimgha we putlirimgha qarap jesitini tapalmay qaytip kélip: «Bizge birnechche békinqilar! Méning özüm ikenlikimni bilinglar! perishte ghayibane körünüşte ayan bolup, Méni tutup körünglar, rohning et bilen söngiki «U tirik!» dédi» dep éytipti. **24** Buning yoq, lékin mende barlıqını körisiler, — dédi. **40** bilen arimizdin birnechcayen qebrige bérüp, We shundaq dégech ulargha put-qolını körsetti. ehwalning del ayallarning éytqinidek ikenlikini **41** Ular xushluqtin [közlirigeri] ishen'güsi kelmey bayqaptu. Lékin uni ularmu körmeptu». **25** Eysa heyranuhes turghinida u ulardin: — Silerning

bu yerde yégüdek nersenglar barmu? — dep soridi. **42** Ular bir parche béliq kawipi we bir parche hesel könikini uningha sunuwidi, **43** u élip ularning aldida yédi. **44** Andin u ulargha: — Mana bu men siler bilen bolghan waqtimda silerge éytqan: «Musa xatiriligen Tewrat qanuni, peyghemberlerning yazmiliri we Zeburda méning toghramda pütülgennenning hemmisi choqum emelge ashurulmay qalmaydu» dégen sözlirim emesmu? — dédi. **45** Shuning bilen u muqeddes yazmilarni chüshinishi üchün ularning zéhinlirini achi **46** we ulargha mundaq dédi: — [Muqeddes yazmilarda] shundaq aldin pütülgjenki we shu ish Mesihning özige toghra keldiki, u azab chékip, üchinchi künide ölgenler arisidin tirilidu, **47** andin uning nami bilen «Towa qilinglar, gunahlarning kechürümige moyesser bolunglar» dégen xewer Yérusalémdin bashlap barliq ellerge jakarlinidu. **48** Siler emdi bu ishlargha guwahchidursiler. **49** We mana, men Atamning wede qilghinini wujudunglarga ewetimen. Lékin siler yuqiridin chüshidighan küch-qudret bilen kiygüzülgüche, sheherde kütüp turunglar». **50** We u ularni Beyt-Aniya yézisighiche bashlap bardı we qollirini kötüüp ularni beriketlidi. **51** We shundaq boldiki, ularni beriketligende u ulardin ayrılip asman'gha kötürlüdi. **52** Ular uningha sejde qilishti we zor xushal-xuramliq ichide Yérusalémgha qaytip kélip, **53** herdaim ibadetxanida turup Xudagha shükür-sana oqushup turdi.

Yuhanna

Lawiylarni uning yénigha ewetkende, uning ulargha jawaben bergen guwahliqi mundaq idi:

1 Muqeddemde «Kalam» bar idi; Kalam Xuda bilen bille idi hem Kalam Xuda idi. **2** «Men Mesih emesmen» — dep éniq étirap U muqeddemde Xuda bilen bille idi. **3** U qildi. **21** Ular uningdin: — Undaqta özüng arqliq barliq mewjudatlar yaritildi we barliq yaritilghanlarning héchbiri umingsiz yaritilghan dep soridi. — Yaq, men u emesmen, — dédi emes. **4** Uningda hayatliq bar idi we shu u. — Emise, sen héliqi peyghembermusen? hayatliq insanlarga nur élip keldi. **5** We nur qarangghuluqa parlaydu we qarangghuluq bolsa nurni héch bésip chüsheligen emes. **6** Bir adem Xudadin keldi. Uning ismi Yehya idi. **7** U guwahliq bérish üchün, yeni hemme insan özi arqliq ishendürulsun, dep nurgha guwahchi bolushqa kelgenidi. **8** [Yehyaning] özi shu nur emes, belki peqet shu nurgha guwahliq bérishke kelgenidi. **9** Heqiqiy nur, yeni pütküll insanni yorutquchi nur dunyagha kéliwatqanidi. **10** U dunyada bolghan we dunya u arqliq barliqqa keltürülgen bolsimu, lékin uni tonumidi. **11** U öziningkilerge kelgen — dep jawab berdi: — Men kishilerni sughila Shundaqtimu, u özini qobul qilghanlar, yeni öz namigha étiqad qilghanlarning hemmisige Xudaning perzenti bolush hoquqini ata qildi. **12** Uni qobul qilghan mushular ya qandin, ya etlerdin, ya insan iradisidin emes, belki Xudadin törelgen bolidu. **14** Kalam insan boldi hem arimizda makanlashti we biz uning shansheripige qariduq; u shan-sherep bolsa, Atining yénidin kelgen, méhir-shepget we heqiqetke tolghan birdinbir yégane Oghliningkidur. **15** (Yehya uningha guwahliq béríp: — Mana, men [silerge]: «Medin kényin kelguchi medin üstünür, chünki u men dunyagha kélishtin burunla bolghanidi» déginim del mushu kishidur! — dep jar qildi) **16** Chünki hemmimiz uningdiki tolup tashqanlardan iltipat üstige iltipat alduq. **17** Chünki Tewrat qanuni Musa [peyghember] arqliq yetküzülgene; lékin méhir-shepget we heqiqet Eysa Mesih arqliq yetküzüldi. **18** Xudani héchkim körüp baqqan emes; biraq Atining quchiqida turghuchi, yeni birdinbir Oghul Uni ayan qildi. **19** Yehudiylar Yérusalémdiki Yehudiyalar «Sen manga: «Sen Rohning chüshüp, kimning üstige kimsen?» dep sürüshte qilishqa kahinlar bilen qon'ghanlıqını körseng, u kishilerni Muqeddes Lawiylarni uning yénigha ewetkende, uning ulargha jawaben bergen guwahliqi mundaq idi: **20** U étirap qilip, héch ikkilenmey: — kim bolisen? Ilyas [peyghember]musen? — dep soridi. — Yaq, men u emesmen, — dédi emes. **21** Shunga ular uningdin: — Undaqta, sen zadi kim bolisen? Bizni ewetkenlerge jawab bérishimiz üchün, [bizge éytqin], özüng togruluq néme deysen? — dep soridi. **23** Yehya mundaq jawab berdi: — Yeshaya peyghember burun éytqandek, chölde «Rebning yolini tüz qilinglar» dep towlaydigan awazdurmen! **24** Emdi [Yérusalémdin] ewetilgenler Perisiyelerdin idi. Ular yene Yehyadin: — Sen ya Mesih, ya Ilyas yaki héliqi peyghember bolmisang, néme dep kishilerni sugha chömöldürisen? **25** Bu ishlar Iordan deryasining sherkiy qétidiki **26** Yehya ulargha mundaq Bolsimu, biraq uni öz xelqi qobul qilmidi. **27** u mendin kényin chömöldürimen, lékin aranglarda turghuchi siler tonumighan birsi bar; **28** Etisi, Yehya Eysanining özigue keliwetqanlıqını körüp mundaq dédi: **29** Mana, pütküll dunyaning gunahlirini élip tashlaydigan Xudaning qozisi! **30** Mana, men [silerge]: «Medin kényin kelguchi birsi bar, u mendin üstünür, chünki u men dunyada bolushtin burunla bolghanidi» déginim del mushu kishidur! **31** Men burun uni bilmisem, lékin uni Israilgha ayan bolsun dep, kishilerni sugha chömöldürgili keldim. **32** Yehya yene guwahliq béríp mundaq dédi: — Men Rohning paxtek halitide asmandin chüshüp, uning üstige qon'ghanlıqını kördüm. **33** Men eslide uni bilmigenidim; lékin méni kishilerni sugha chömöldürüşke Ewetküchi manga: «Sen Rohning chüshüp, kimning üstige qon'ghanlıqını körseng, u kishilerni Muqeddes

Rohqa chömüldürgüchi bolidu!» dégenidi. Oghli, Israilning Padishahisen! — dédi. **50** Eysa **34** Men derweqe shu ishni kördüm, shunga uninggha jawaben: — Séni enjür derixining uning heqiqeten Xudaning Oghli ikenlikige tüwide körgenlikimni éytqanlıqim üçün guwahlıq berdim! **35** Etisi, Yehya ikki muxlisi ishiniwatamsem? Buningdinmu chong ishlarni bilen yene shu yerde turatti. **36** U [u yerdin] körisen! — dédi **51** we yene: — Berheq, berheq méngip kétihatqan Eysani körüp: — Qaranglar! silerge éytip qoyayki, siler asmanlar échilip, Xudaning qozisi! — dédi. **37** Uning bu sözini Xudaning perishtilirining Insan'oghlining anglıghan ikki muxlis Eysaning keynidin üstidin chiqip-chüshüp yüridighanlıqını méngishti. **38** Eysa keynige burulup, ularning körisiler! — dédi.

egiship kéliwatqinini körüp ulardin: — Néme izdeysiler? — dep soridi. Ular: — Rabbi (bu [ibraniyche söz bolup], «ustaz» dégen menide), qeyerde turisen? — dédi. **39** — Bérip körünglar, — dédi u. Shuning bilen, ular bérip uning qeyerde turidighanlıqını kördi we u künü uning bilen bille turdi (bu waqit shu künning oninchi saiti idi). **40** Yehya [peyghemberning] yuqırıqi sözini anglap, Eysaning keynidin mangghan ikkiylenning biri Simon Pétrusning inisi Andriyas idi. **41** Andriyas awwal öz akisi Simonni tépip, uninggha: — Biz «Mesih»ni taptuq! — dédi («Mesih» ibraniyche söz bolup, grék tilida «Xristos» dep terjime qilinidu) **42** we akisini Eysaning aldigha élip bardı. Eysa uninggha qarap: Sen Yunusning oghli Simon; buningdin kényin «Kifas» dep atilisen, — dédi (menisi «tash»tur). **43** Etisi, Eysa Galiliye ölkisige yol almaqchi idi. U Filipni tépip, uninggha: — Manga egiship mang! — dédi. **44** (Filip Beyt-Saidaliq bolup, Andriyas bilen Pétrusning yurtdishi idi). **45** Filip Nataniyelni tépip, uninggha: — Musa peyghember Tewratta we bashqa peyghemberlermu [yazmilarida] besharet qılıp yazghan zatni taptuq. U bolsa Yüsüpnıg oghli Nasaretlik Eysa iken! — dédi. **46** Biraq Nataniyel: — Nasaret dégen jaydin yaxshi birnéme chiqamdu?! — dédi. Kélip körüp baq! — dédi Filip. **47** Eysa Nataniyelning özining aldigha kéliwatqanlıqını körüp, u toghruluq: — Mana, ichide qılche hiyile-mikrısı yoq heqiqiy bir Israilliq! — dédi. **48** Nataniyel: — Méni qeyrimdin bilding? — dep soridi. Eysa uninggha jawab bérıp: — Filip séni chaqırıshitin awwal, séning enjür derixining tüwide olturghanlıqıngı körgenidim, — dédi. **49** Nataniyel jawaben: — Ustaz, sen Xudaning

2 Üchinchi künü, Galiliyediki Kana yézisida bir toy boldı. Eysanı anisi [Meryem] u yerde idi **2** hem Eysa we uning muxlislirimu toygha teklip qilin'ghanidi. **3** Toyda sharab tügep qalghanda, Eysanı anisi uninggha: — Ularning sharablıri tügep qaptu, — dédi. **4** Eysa uninggha: — Xanim, néming sen bilen néme karım? Méning waqtı-saitim téxi kelmidi, — dédi. **5** Anisi chakarlarga: — U silerge néme qıl dése, shuni qilinglar, — dédi. **6** Emdi shu yerde Yehudiyalarning taharet aditi boyiche ishlitlidighan, herbirige ikki-üch tungdin su sighidighan alte tash kúp qoyulghanidi. **7** Eysa chakarlarga: — Küplerge su toldurunglar, — dédi. Ular küplerni aghzighiche toldurushti. **8** Andin u ulargha yene: — Emdi buningdin usup toy bashqurghuchıga bérınglar, — dédi. Ular uni apirip berdi. **9** Toy bashqurghuchi sharabqa aylandurulghan sudin tétip körgende (u uning qeyerdin keltürülgenlikini bilmidi, emma buni su toshughan chakarlar biletti) toy bashqurghuchi toyı boluwtqan yigitni chaqırıp, **10** uninggha: — Herbir [toy qılghuchi] yaxshi sharabni toyning bészida quyidu, andin méhmanlar qan'ghuche ichkendin kényin, nachirini quyidu. Ejeba, sen yaxshi sharabni mushu chaghqıche saqlapsen! — dédi. **11** Bu bolsa, Eysa körsetken möjizilik alametlarning deslepksi bolup, Galiliyening Kana yézisida körtsitilgenidi. Buning bilen u özining shansheripini ayan qıldı, we uning muxlisliri uninggha étiqad qıldı. **12** Bu ishtin kényin u, anisi, iniliri we muxlisliri bilen Kepernahum shehirige chüshüp, u yerde birnechche kün turdi. **13** Yehudiyalarning «ötüp kétish héyi»gha yéqin qalghanda, Eysa Yérusalémha bardı. **14** U ibadetxana [hoylilarida] kala, qoy we kepter-

paxtek satquchilarни hem u yerde olturghan qoyayki, héchkim yuqiridin tughulmighiche, pul tégisheküchilerni kördi. **15** U tanidin qamcha Xudaning padishahliqini körelmes! — dédi. yasap, ularning hemmisini qoy-kaliliri bilen **4** Nikodim: — Adem qérighinida qandaqmu qoshup ibadetxanidin heydep chiqardi. Pul qaytidin tughulsun? Anisining qorsiqiga tégishküchilerning pullirini chéchip, shirelirini qayta kirip tughulushi mumkinmu?! — dep örütwetti **16** we paxtek-kepter satquchilargha: — sordi. **5** Eysa mundaq jawab berdi: — Berheq, Bu nersilerni bu yerdin élip kétish! Atamning berheq, men sanga shuni éytip qoyayki, hem öyini soda-sétiq öyi qilishiwalma! — dédi. sudin, hem Rohtin tughulmighiche, héchkim **17** Buni körgen muxlisliri [Zeburda] mundaq Xudaning padishahliqiga kirelməs! **6** Ettin püttülgini ésige élishti: «Sénинг [muqeddes] tughulghan bolsa ettur; rohtin tughulghan bolsa öyungge bolghan otluq muhebbitim özümnı rohtur. **7** Sanga: «Yuqiridin tughulushunglar chulgħiwaldi!». **18** Shuning bilen Yehudiylar u kérek» déginimge heyran qalma. **8** Shamal ishlargha inkas bildürüp uningdin: — Bundaq xalighan terepke soqidu, sen uning awazini ishlarni qilghaniķensen, qéni, bizge néme anglaysen, lékin qeyerdin kélip, qeyerge möjizilik alametni körsitip bérisen?! — dep baridighinini bilmeysen. Rohtin tughulghan soridi. **19** Eysa ulargha jawab béríp: — Ushbu herbirimu shundaqtur. **9** Nikodim yene ibadetxanini chuwuwetsenglar, men üch kün jawaben Eysagħa: — Bu ishlar qandaqmu ichide uni yéngiwashtin qurup chiqimen, mumkin bolar? — dédi. **10** Eysa uningga — dédi. **20** Shuning bilen bu Yehudiylar jawaben mundaq dédi: — «Sen Israilning yene uningga: — Bu ibadetxanini yasawatqili ölimasi turup, bunimu bilmemsen? **11** Berheq, hazirghiche qiriq alte yil bolghan tursa, sen uni berheq, men sanga shuni éytip qoyayki, biz qandaqsige üch kündila qurup chiqlaysen?! bilginimizni éytimiz we körginimize guwahliq — dédi. **21** Halbuki, uning «ibadetxana» bérimez, lékin siler bizning guwahliqimizni dégini uning öz ténni körsetkenidi. **22** qobul qilmaysiler. **12** Silerge zémindiki Shunga, u ölümdin tirilgendifin kényin, muxlisliri ishlarni éytsam ishenmigen yerde, ershtiki uning bu déginini ésige aldi we shundaqla ishlarni éytsam qandaqmu ishinisiler? **13** muqeddes yazmilardiki bu heqtiki bészaretke Özi ershte bolup, ershtin chüshküchidin, hemde Eysaning éytqan sözige ishendi. **23** yeni İnsan'oghlidin bashqa héchkim ershke Ötüp kétish héytida, nurghun kishiler uning chiqmidi. **14** Musa chöilde [tuch] yilanni Yérusalémda körsetken möjizilik alametlerni kötürgendek, İnsan'oghlimu oxshashla shundaq körgen bolup, uning namığha étiqad qilishti. **15** Shundaq bolghanda, **24** Lékin Eysa pütkül insanlarning [qelbining] uningga étiqad qilghanlarning hemmisi halak qandaq ikenlikini bilgechke, özini ulargha tapshurmatty. **25** Insan toghruluq héchkimning uningga guwahliq bérishining hajiti yoq idi; chünki u insanlarning qelbide néme bar ikenlikini özi bilette.

3 Yehudiylar [kéngeshmisining] Perisiylerdin bolghan Nikodim isimlik bir yolbashchisi bar idi. **2** Bu adem bir kékchisi Eysaning aldigha kélip: — Ustaz, séning Xudadin kelgen telim bergüchi ikenlikingni bilimiz. Chünki Xuda uning bilen bille bolmisa, héchkimning sen körsetken bu möjizilik alametlerni körsitishi qet'iy mumkin emes, — dédi. **3** Eysa uningga jawaben: — Berheq, berheq, men sanga shuni éytip

uningha étiqad qilghanlarning hemmisi halak bolmay, menggülükkhayatqa érisheleydu». (aiōnios g166) **16** Chünki Xuda dunyadiki insanlarni shu qeder söyiduki, Özining birdinbir yégane Oghlini pida bolushqa berdi. Meqsiti, uningga étiqad qilghan herbirining halak bolmay, menggülükkhayatqa érishishi üchündür. (aiōnios g166) **17** Xuda Oghlini dunyadiki insanlarni gunahqa békítish üçün emes, belki ularning u arqılıq qutquzulushi üçün dunyagha ewetti. **18** Kimki uningga étiqad qilghuchi bolsa, gunahqa békítilmeydu; lékin étiqad qilmaghuchi bolsa alliqachan gunahqa békítilgendor; chünki u Xudaning yekke-yégane Oghlining namığha étiqad qilmaghan. **19** We

gunahqa békítish sewebi mana shuki, nur möhürini basqan bolidu. **34** Chünki Xuda dunyagha kelgen bolsimu, insanlar nurni emes, ewetkini Xudanining sözlerini sözleydu; chünki belki qarangghuluqni yaxshi kördi; chünki Xuda Rohni [uninggħha] ölcem bilen kemlep ularning emelliri rezil idi. **20** Chünki rezillik bermes. **35** Ata Oghulni söyüdu we hemme qilghuchi herbiri nurni yaman körüp we özining ishlarni uning qoligha tapshurghandur. **36** qilghan-etkenlirining ashkara qilinmaslıqı üchün nurgha kelmeydu; **21** lékin heqiqetni yürgüzgüči bolsa, emellirini Xudagħa tayinip qilghanlıqı ayan bolsun dep, nurgha kéldiu.

22 Bu ishlardin kényin, Eysa muxlisliri bilen Yehudiye zéminigha bardi; u u yerde ular bilen bille turup, kishilerni chömüldürdürdi. **23** Shu chaghda Yehya [peyghembermu] Salim yézisining yénidiki Aynon dégen yerde kishilerni chömüldürüwatatti. Chünki u yerning süyi mol idi. Kishiler uning aldigħa kélisħip, chömüldürüşni qobul qilishatti **24** (chünki shu chaghda Yehya téxi zindan'gha tashlanmighanidi). **25** [shu waqtarda] Yehyaning muxlisliri bir Yehudi kishi bilen taharet qaidiliri toghrisida bes-munazire qiliship qaldi. **26** Andin muxlislar Yehyaning yénigha kélip: — Ustaz, Iordan deryasining u qétida sen bilen birge bolghan, özüng [teriplep] guwahliq bergen héliqi kishi mana hazır özi kishilerni chömüldürüwatidu, we hemme adem uning yénigha kétishiwatidu, — dédi. **27** Yehya mundaq jawab berdi: — Eger uningħha ershtin ata qilinmighan bolsa, insan héchnersige ige balolmaydu. **28** Méning silerge: «Men Mesih emes, peqet uning aldida ewetilgenmen» déginimge özüngħar guwahħisiler. **29** Kélinchekni emrige alghuchi yigittur; qoldishi yigitning awazini kütidu; qoldash uning awazini anglap, qelbide tolimu xurseren bolidu. Shuningħha oxhash, mendimu xurserenlik tolup tashidu. **30** Uning yüksılıshi, méning ajizlishishim muqerrerdur. **31** Üstündin kelgħuchi hemmidin üstündur. Zémindin kelgħuchi zémin'gha tewe bolup zémindiki ishlarni sözleydu. Ershtin kelgħuchi hemmidin üstündur; **32** özining [ershte] körgen we anglihanliri bolsa, u bular togruluq guwahliq bérividu; biraq héchkim uning guwahliqini qobul qilmaydu. **33** [Halbuki], kimki uning guwahliqini qobul qilghan bolsa, Xudanining heq ikenlikigimu

Oghulħha étiqad qilghuchi menggħi l-kayfa kien. Lékin Oghulħha itaet qilmighuchi hayatni héch kormeydu, belki Xudanining ghezpi shundaqlarnejn uxtide turidu. (al-ħoni għiġi)

4 Emđi Perisiylerning «Eysaning muxlis qilip chömüldürġenliri Yehyaningkidin köp iken» dégen xewerni anglighimini Reb uqqandin kényin **2** (emiliżiette Eysa özi emes, muxlisliri chömüldüretti) **3** u Yehudiye ölkisidin chiqip yene Galiliyege ketti. **4** Emđi u yol ütide Samariye ölkisidin ötüşi kerek idi. **5** Shuning bilen u Yaqup öz oħħali Yüsüpke bergen yerge yéqin bolghan Samariyenning Sixar dégen bir sheħirige keldi. **6** Shu yerde «Yaqupning quduqi» bar idi. Eysa sepiride charchiġinidin quduqning qéshīha kélip olturdi. Bu texminen altinċi saet idi. **7** Eysaning muxlisliri yémeklik sétiwéliš üchħun sheherge kirip ketkenidi. Shu chaghda, Samariyelik bir ayal su alghili keldi. Eysa uningħha: — Manga ichkili su bergen, — dédi. **8** Ayal uningdin: — Özingiz Yehudi tursingiz, mendek Samariyelik bir ayal din qandaqlache ichkili su telep qilip qaldingiz? — dep soridi (chünki Yehudiylar Samariyelikler bilen héchqandaq barda-keldi qilmaytti). **10** Eysa uningħha jawaben: — Eger sen Xudanining sowghtining némiliki we sendin su sorighuchining kim ikenlikini bilsengidi, undaqta sen uningdin tileytting we u sanga hayatliq süyini béretti. **11** Ayal uningdin: — Teqsir, su tartqudek héchnersingiz bolmisa, uning üstige quduq chongqur tursa, hayatliq süyini nedin alisiz? **12** Ejeba, bu quduqni bizżeġ [miras] qaldurghan atimiz Yaquptin ulughmusiz? Bu quduqtin özi, oghulliri we mal-wararlirimi su ichken — dédi. **13** Eysa uningħha jawaben: — Bu suni ichken herkim yene ussaydu. **14** Emma men bérídighan suni ichkūchi herkim menggiex u ssimaydighan bolidu we belki men uningħha bérídighan su uning ichide uni menggħi l-kayfa kien. **15** Eysa uningħha jawaben: — Bu suni ichken herkim yene ussaydu. **16** Emma men bérídighan suni ichkūchi herkim menggiex u ssimaydighan bolidu we belki men uningħha bérídighan su uning ichide uni menggħi l-kayfa kien.

élip baridighan, urghup chiqidighan bir bulaq — Ustaz, bir nerse yewalsangchu? — dep bolidu, — dédi. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Ayal: ötünüshti. 32 Lékin u ulargha: — Méning — Teqsir, manga bu sudin bergeysizki, men siler bilmeydighan bir yémeklikim bar, — yene ussimaydighan we mushu yerge su tartqili dédi. 33 Muxlislar bir-birige: — Ejeba, birsi ikkinchi kelgüchi bolmaydighan bolay! — dédi. uningha yégili bir nerse ekélip bergenmidu? 16 Eysa: — Bérip éringni bu yerge chaqirip — déyishti. 34 Eysa ulargha mundaq dédi: — kelgin, — dédi. 17 — Érim yoq, — dep jawab berdi Méning yémeklikim — méni Ewetküchining ayal. — Érim yoq dep, rast éytting. 18 Chünki iradisini emelge ashurush we uning [manga besh erge tegding we hazır sende bolghini tapshurghan] xizmitini tamamlashtur. 35 séning éring emes. Buni toghra éytting! — — Siler: «Hosul yéghishqa yene töt ay dédi Eysa. 19 Ayal uningha: — Teqsir, emdi qaldis» dewatmamsiler? Mana, silerge éytayki, kördümki, siz eslide peyghember ikensiz! 20 bésinglarni kötüüp étizlarga qaranglar, Ata-bowlirimiz bu taghda ibadet qılıp kelgen, ziraetler sarghiyip orushqa teyyar boldi! 36 lékin siler [Yehudiylar] «İbadetni Yérusalémda We ormichi ish heqqini alidu we mengüllük qilish kérek!» dewalisilerghu? — dédi. 21 Eysa hayatqa toplan'ghan hosulni yighidu, shuning uningha mundaq dédi: — Xanim, manga bilen térighuchi bilen ormichi teng shadlinidu. ishen'gin, shundaq bir waqtı-saiti kéléduki, (aiōnios g166) 37 Chünki bu ishta «biri tériydu, yene silerning Atığha ibadet qilishinglar üçhün ne bu biri yighidu» dégen söz emelge ashurulidu. taghda yaki ne Yérusalémda bolushunglarning 38 Men silerni özünglar emgek singdürmigen hajiti qalmaydu. 22 Siler ibadet qilghininglarni hosulni yighishqa ewettim; bashqilar emgek bilmeyesiler; biraq biz kimge ibadet qilghinimizni qildi we siler ularning emgikining méwisi bilimiz. Chünki nijat-qutquzulush Yehudiylar élishqa nésip boldunglar. 39 Shu sheherdiki arqliq bolidu. 23 Lékin shundaq bir waqtı kélédu nurghun Samariyelikler héliqi ayalning: «U — we shundaqla hazır keldiki, heqiqiy ibadet hayatimda qilghanlirimning hemmisini manga qilghuchilar Atığha roh we heqiqet bilen ibadet étip berdi» dégen guwahliq sözini anglap, qilidu. Ata Özige ene shundaq heqiqiy ibadet Eysagha étiqad qildi. 40 Shunga, ular uning qilghuchilarini izdimekte. 24 Xuda rohtur we aldigha kélép, uning özliri bilen bille turushini uningha ibadet qilghuchilar roh we heqiqet ötünüşkili turdi; shuning bilen u u yerde bilen Uningha ibadet qilishi kérektur. 25 ikki kün turdi. 41 Uning söz-kalamı arqliq Ayal uningha: — Mesihning, yeni «Xristos» téximu köp adem uningha étiqad qildi. 42 dégenning kélédighanlıqını bilimen. U kelgende, Ular ayalgha: — Bizning étiqad qilishimiz bizge hemme ishlarni étip bérifu — dédi. 26 emdi séning sözliring sewebidin emes, chünki Eysa uningha: — Sen bilen sözlisiwatquchi özimiz uni angliduq we bilduqki, dunyaning men del shudurmen! — dédi. 27 Shu chaghda Qutquzghuchisi del shu kishidur! — déyishti. uning muxlisliri qaytip keldi. Ular uning bir 43 Bu ikki kündin keyin u shu yerdin chiqip ayal bilen sözlisiwatqanlıqicha hang-tang Galiliyege qarap mangdi (chünki Eysa özi: qélishti; lékin héchqaysisi uningdin: «Uningdin «Héchbir peyghemberning öz yurtida izziti néme izdeysem?» yaki «Némishqa uning bilen yoqtur» dep guwahliq bergenidi). 45 Shuning sözlishisen?» depmu sorimidi. 28 Shuning bilen u Galiliyege kelginide, Galiliyelikler uning bilen ayal kozisini tashlap qoyup, sheherge [ötüp kétish] héytida Yérusalémda qilghan qaytip bérüp, kishilerge: 29 — Yürüngler, emellirining hemmisini körgechke, uni qarshi hayatimda qilghanlirimning hemmisini manga élishti (chünki ularmu héytqa chiqqanidi). 46 étip bergen bir kishini körüp kelinglar. Ejeba, Emdi Eysa bu qétim Galiliyediki Kana yézisigha Mesih shumidu? — dédi. 30 Buning bilen yene bardı (u del shu yerde suni sharabqa xalayıq sheherdin chiqip, Eysanıg aldigha aylandurghanidi). [Shu künlerde], Kepernahum kélishti. 31 Shu arılıqta muxlisliri uningha: shehiride oghli késel bolup yatqan bir orda

emeldari bar idi. **47** U Eysaning Yehudiyedin mangghin! — dédi. **9** Héliqi adem shuan Galiliyege kelgenlikini anglap, uning aldigha saqiyip, orun-körpisini yighishturup kötüüp bardı we: — [Öyümge] chüshüp, sekratta yatqan mangdi. Shu küni shabat küni idi. **10** Shunga oghlumni saqaytip bergeyla! — dep toxtimay [bezi] Yehudiyalar saqayghan kishige: — Bugün iltija qildi. **48** Shuning bilen, Eysa uningga: shabat küni tursa, orun-körpengni kötüüş — Siler [Galiliyelikler] möjizilik alametler [Tewratta] sanga men'i qilin'ghan! — dédi. **11** we karametlerni körmigüche, héch étiqad Lékin u ulargha jawaben: — Méni saqaytqan qilmaysiler! — dédi. **49** Orda emeldari Eysagha: kishi özi manga: «Orun-körpengni yighishturup — Teqsir, balam ölmeste chüshkeyla! — dédi. mangghin» dégenidi! — dédi. **12** Ular uningdin: **50** Eysa uningga: — Barghin, oghlung hayat — Emdi sanga: «Orun-körpengni yighishturup qaldı! — dédi. Héliqi adem Eysaning éytqan mangghin» dégen kishi kim iken? — dep sözige ishinip, öyige qarap mangdi. **51** Yolda sorashti. **13** Biraq saqayghan adem uning kétip barghinida, uning qulliri aldigha chiqip, kim ikenlikini bilmeytti. Chünki u yerde balılıri hayat, dep uqturdi. **52** Emeldar ulardin adem köp bolghanlıqtin, Eysa özini daldigha oghlining qaysi saettin bashlap yaxshilinishqa élip, astighina kétip qaldı. **14** Bu ishlardin yüzlen'genlikini soriwidi, ular: — Tünüğün kényin Eysa héliqi ademni ibadetxanida tépip yettinchi saette qizitmisi yandi, — déyishti. uningga: — Mana, saqayding. Emdi qayta **53** Balining atisi buning del Eysaning özige: gunah sadir qılma, beshinggħha téximu éghir «Oghlung hayat qaldı!» dégen saet ikenlikini külpet chüshüp qalmisun! — dédi. **15** Héliqi bilip yetti. Shuning bilen özi pütkül ailisdikiler adem Yehudiyarning qeshiga bérüp, özini bilen bille étiqad qilishti. **54** Bu Eysaning saqaytqan Eysa ikenlikini uqturdi. **16** Eysa Yehudiyedin Galiliyege kelgendifin kényinki bu ishlarni shabat küni qilghanlıqi üchün, körsetken ikkinchi möjizilik alamiti idi.

5 Bu ishlardin kényin, Yehudiyarning bir héyti
yétip keldi we Eysa Yérusalémgha chiqtı.
2 Yérusalémdiki «Qoy derwazisi»ning yénida
ibraniy tilida «Beyt-Esda» dep atilidighan bir
kölchek bolup, uning etrapida besh péshaywan
bar idi. **3** Bu péshaywanlar astida bir top
bimarlar, yeni qarighu, tokur we palechler
yétishatti. Ular u yerde yétip kölchekning
süyining chayqılıshını kütetti. **4** Chünki bir
perishte melum waqtılarda kölchekke chüshüp
suni urghutidiken; su urghughanda kölchekke
birinchi bolup chüshken kishi özini basqan
herqandaq késeldin saqiyidiken. **5** Emdi u
yerde ottuz seküz yıldın béri aghriq azabi
tartqan bir bimar bar idi. **6** Eysa bu ademning
shu yerde yatqinini kördi we uning uzundın
shu halette ikenlikini bilip, uningdin: —
Saqiyishni xalamSEN? — dep soridi. **7** Bimar
uningha jawaben: — Teqsir, su chayqalghanda
méni sugha chüshüridighan adimim yoq. Men
chüshey dégüche, bashqilar méning aldimda
chüshüwalidu, — dédi. **8** Eysa uningga: —
Ornungdin tur, orun-körpengni yighishturup

Yehudiyalar uningga ziyankeshlik qilishqa
bashlidi. **17** Lékin Eysa ulargha: — Atam ta
hazirghiche toxtimastin ish qilip kelmekte,
menmu ishleymen! — dédi. **18** Shu sewebtin
Yehudiyalar uni öltürüşke téximu urunattı;
chünki u shabat künining qaidisini buzupla
qalmastın, yene Xudani «Atam» dep chaqırıp,
özini Xudagħha barawer qilghanidi. **19** Shunga
Eysa ulargha jawaben mundaq dédi: — Berheq,
berheq, men silerge shuni étyp qoyayki, Oghul
özlükidin héchnéme qilalmaydu, belki peqet
Atining néme qiliwatqanlıqini körüp, andin
shu ishni qilidu. Ata néme ish qilsa, Oghulmu
shu ishni oxhashla qilidu. **20** Chünki Ata
Oghulni sóyüdu we Özining qilidighan barlıq
ishlirini uningga ayan qilidu hem silerni
heyran qaldurushqa bulardın téximu zor we
ulugh ishlarni uningga ayan qilidu. **21** Chünki
ögenlerni Ata qandaq tirildürüp, ulargha
hayatlıq ata qilghan bolsa, Oghulmu shuningħha
oxhash özı xalighan kishilerge hayatlıq ata
qilidu. **22** Shuningdek, Ata Özi héchkimning
üstidin höküm chiqarmaydu, belki barlıq höküm
ishlirini Oghulħa tapshurghan. **23** Buningdin

meqset, — insanlarning hemmisi Atigha hörmet méning toghramda Atining méni ewetkinige qilghandek, Oghulghimu oxshashla hörmet guwahliq bérídu. 37 We méni ewetken Ata qilishi üchündür. Kimki Oghulni hörmetlimise, Özimu men üchün guwahliq bergendur. Siler uni ewetküchi Atinimu hörmetlimigenlerdin héchqachan uning awazini anglimidinglar, bolidu. 24 — Berheq, berheq, men silerge shuni éytip qoyayki, sözümmi anglap, méni Ewetküchige ishen'gen herkim menggülük hayatqa érishken bolidu; u adem soraqqa tartilmaydu, belki ölümdin hayatliqqa ötken bolidu. (aiōnios g166) 25 — Berheq, berheq, men silerge shuni éytip qoyayki, öltüklerning Xudanining Oghlining awazini anglaydiganha g166) 26 Chünki Ata Özide qandaq hayatliqqa ige qobil qilmaymen; 42 lékin men silerni bilimenki, bolsa, Oghulghimu özide shundaq hayatliqqa ichinglarda Xudanining muhebbiti yoq. 43 Men ige bolushni ata qildi 27 we yene uningha Atamning nami bilen kelgenmen, emma siler soraq qilish hoquqinimu berdi, chünki u méni qobil qilmaysiler. Halbuki, bashqa birsi öz Insan'oghlidur. 28 Buningha teejjüp qilmanglar; nami bilen kelse, siler uni qobil qilisiler. 44 Siler chünki barlıq görde yatqanlar uning awazini bir-biringlardin izzet-shöhret qobil qilisiler-anglaydighan waqt kéléidu 29 we ular shuan yu, yégane Xudadin kelgen izzet-shöhretke yerlikliridin chiqishdu, yaxshılıq qilghanlar intilmisengler, undaqta siler qandaqmu étiqad hayatqa tirilidu, yamanlıq qilghanlar soraqqa qilalaysiler?! 45 Biraq méni üstimizdin Atigha tartilishqa tirilidu. 30 Men özlükümdin shikayet qilidu, dep oylimanglar. Üstüngardin héchnéme qilalmaymen, peqet [Atamdin] shikayet qilghuchi men emes, belki siler anglighinim boyiche höküüm qilimen; we ümid baghlighan Musa [peyghemberdur]. 46 méning hökümüm heqqaniydur, chünki méning Chünki eger siler rasttin Musa [peyghemberge] izdiginim özümning iradisi emes, belki méni ishen'gen bolsanglar, mangimu ishen'gen ewetküchingin iradisini emelge ashurushtur. bolattingilar. Chünki u [muqeddes yazmilarda] 31 — Eger özüm üchün özüm guwahliq bersem men toghruluq pütkendur. 47 Lékin uning guwahliqim heqiqet hésablanmaydu. 32 Lékin pütkenlirige ishenmisenglar, méning sözlirimge men üchün guwahliq bérídighan bashqa birsi qandaqmu ishinisiler?!

bar. Uning manga bérídighan guwahliqining rastliqini bilimen. 33 Siler Yehyagha elchi ewetkininglarda, u heqiqetke guwahliq bergen 34 ([emeliyyette], manga insanning guwahliqini qobil qilishimning kériki yoq; méning [Yehya toghruluq] shundaq étyiwaqinim peqetla silerning qutquzulushunglar üchündür). 35 [Yehya] bolsa köyüp nur chéchip turghan bir chiragh idi we siler uning yoruqida bir mezgil shadlinishqa razi boldunglar. 36 Lékin Yehyaning men üchün bergen guwahliqidinmu ulugh bir guwahliq bar. U bolsimu, Ata manga ada qilishqa tapshurghan emeller, yeni men qiliwatqan emeller, bular

6 Bu ishlardin keyin, Eysa Galiliye déngizi (Tibériyas déngizi depmu atilidu)ning u qétigha ötti. 2 Zor bir top xalayıq u késellerni saqyatqan möjizilik alametlirini kördi we uning keynidin egiship mangdi. 3 Eysa taghqa chiqip, u yerde muxlisliri bilen bille olturdi. 4 U chaghda Yehudiylarning héti, yeni «ötüp késhit héti»gha az qalghan waqt idi. 5 Eysa beshini kötürüp, zor bir top xalayıqning özining aldigha kéliwatqanlıqını körüp, Filiptin: — Bulargha yeydighan'gha nanni nedin alimiz? — dep soridi 6 (lékin u bu sözni Filipni sinash üchün éytqanidi. Chünki u özining néme qilidighanlıqını bilettili). 7 Filip jawaben: — İkki yüz dinargha nan

alsaqmu, herbirige kichikkine bir chishlemdin nan yégen yerge yéqin kélép toxtidi. **24** Shuning yéyishkimu yetmeydu! **8** Muxlislardın biri, yeni bilen xalayıq Eysanıng we muxlislirining u yerde Simon Pétrusning inisi Andriyas Eysagha: **9** yoqluqını körüpla, kémilerge olturup, Eysanı — Bu yerde kichik bir oghul bala bar, uningda izdigili Kepernahum shehirige mangdi. **25** Ular besh arpa nan bilen ikki kichik béliq bar. uni déngizning u teripide tépip uninggha: — Lékin shunche köp xelqqe bu néme bolidu?! — Ustaz, bu yerge qachan kelding? — dep sorashti. dédi. **10** Eysa: — Köpchilikni olturghuzunglar, — **26** Eysa ulargha jawaben: — Berheq, berheq, dédi (u yerde ot-chöp mol öskenidi). Shuning men silerge shuni éytip qoyayki, siler méni bilen er kishiler olturdu; ularning sani besh möjizilik alametlerni körgenlikinglar üçün mingche bar idi. **11** Eysa nanlarnı qoligha emes, belki nanlardın yep toyun'ghininglar élip, [Xudaghı] teshekkür éytqandin kényin, üchün izdeysiler. **27** Buzulup kétidighan paniy olturghanlarga tıleshtürüp berdi. Béliqlarnimu ozuqluqqa emes, belki menggü hayatlıqqa bağıy shundaq qildi; köpchilik xalighanche yédi. **12** qalidighan ozuqluqqa intilip ishlenglär; buni Hemmeylen yep toyun'ghanda, u muxlislirıgha: Insan'oghli silerge bérifu; chünki uni Ata, yeni — Ashqan parchiları yığinglar, héch nerse Xuda Özi möhürlep testiqlighan, — dédi. (*aiōnios* zaye bolmisun, — dédi. **13** Shuning bilen ular **g166** **28** Shuning bilen ular uningdin: — Némige besh arpa nénidin yep ashqan parchilirini intilip ishlisek andin Xudanıng ish-xizmitide on ikki séwetke toldurup yighiwaldi. **14** ishlichen bolimiz? — dep sorashti. **29** Eysa ulargha Emdi xalayıq Eysanıng körsetken bu möjizilik jawab bérüp: — Xudanıng ish-xizmiti del shuki, alamitini körüp: «Dunyagha kélishi muqerrer U ewetkinige étiqad qılıshinglardur, — dédi. **30** bolghan peyghember heqiqeten mushu iken!» Shuning bilen ular yene: — Undaq bolsa sen bizni déyishti. **15** Shuning bilen Eysa ularning körüp özüngge ishendürgüdek qandaq möjizilik kélép özini padishah bolushqa zorlimaqchi alamet yaritisen? Zadi néme ish qılıp bérisen? **31** bolghanlıqını bilip, ulardin ayrılip, qaytidin Ata-bowilirimiz chölde yürgende, [Zeburda]: «U tagħha yalghuz chiqip ketti. **16** Kechqurun, ulargha ershtin chüshürülgen nan teqdim qildi» Eysanıng muxlisliri déngiz boyığha chüshüshti. dep pütlügdedek, «manna»ni yégen — déyishti. **17** Ular bir kémige olturup, déngizning u **32** Eysa ulargha mundaq dédi: — Berheq, qétidiki Kepernahum shehirige qarap yol élishti berheq, men silerge shuni éytip qoyayki, silerge (qarangħu chüshüp ketkenidi we Eysa téxiche asmandin chüshken nanni bergüchi Musa emes, ularning yénigha kelmigenidi). **18** Qattiq boran belki méning Atamdur; U [hazirmu] silerge chiqip, déngiz dolqunlap kötürülüwatatti. **19** asmandin chüshken heqiqiy nanni bériwatidu. Muxlislar palaq urup on-on bir chaqirimche **33** Chünki Xudanıng néni bolsa pütkül dunyagha mangħanda, Eysanıng déngizning üstide hayatlıq ata qılıdighan, ershtin chüshkücidur. méngep kémige yéqinlishiwatqanlıqını körüp, **34** — Teqsir, hemishe bizge shu nanni bérüp qorpushup ketti. **20** Lékin u ulargha: — Bu men, turghayen! — déyishti ular. **35** Eysa ulargha qorqmanglar! — dédi. **21** Shuni anglap ular uni mundaq dédi: — Hayatlıq néni özümdurmen! kémige chiqırıwalghusi keldi; u kémige chiqipla, Méning yénimħa kelgen herkim héchqachan kéme derhal ular baridighan yerge yétip bardı. ach qalmaydu, manga étiqad qilghan herkim **22** Etisi déngizning u teripide qalghan xalayıq héchqachan ussimaydu. **36** Lékin silerge [aldinqi küni] u yerde Eysanıng muxlisliri éytqinimdek, siler méni körgen bolsanglarmu, chiqqan kémidin bashqa kémining yoqluqını, étiqad qilmawatisiler. **37** Ata manga Eysanıng muxlisliri shu kémige chiqqanda, tapshurghanlarning herbiri yénimħa kélédu we Eysanıng ular bille chiqmighanlıqını, belki méning yénimħa kelgenlerdin héchqaysisini muxlislirining özlirila ketkenlikini körgenidi. hergiz tashliwetmeymen. **38** Chünki öz irademni **23** Halbuki, birneħċċe kéme-qolwaq Tibériyas emes, belki méni Ewetküchining iradisini shehiridin Reb teshekkür éytqandin kényin xelq emelge ashurush üchün ershtin chüştüm. **39**

Méni Ewetküchining iradisi bolsa del shuki, silerde hayatlıq bolmaydu. **54** Et-ténimni uning manga tapshurghanlıridin héchbirini yéguchi we qénimni ichküchi menggülüq yittürmey, belki axırkı künü ularning hemmisini tirildürüşümde ibaret. **40** Chünki méning Atamning iradisi shuki, Oghulgha köz tikip qarap, uningha étiqad qilghanlarning herbirini menggülüq hayatqa érishtürüştür; we men axırkı künü ularni tirildürimen. (**aiōnios g166**) **41** yashaymen. **55** Chünki et-ténim heqiqiy ozuqluq, qénim bolsa heqiqiy ichimlikтур. **56** Et-ténimni yéguchi we qénimni ichküchi mende yashaydu we menmu uningda yashaymen. **57** Hayat Ata méni ewetken we Emdi Yehudiylar Eysanı: «Ershtin chüshken men Atining bolghanlıqıdin yashawatqınımde, nan özümdurmen!» dégini üchün uningha méri yéguchi kishi hem méning wasitem bilen narazi bolup ghotuldishishqa bashlıdi: **42** yashaydu. **58** Mana bu ershtin chüshken nandur. — «Bu Yüsüpning oghli Eysa emesmu? Bu nan ata-bowliringlar yégen «[manna]»dek Atisnimu, anisnimu tonuydigan tursaq, emes; chünki ular «[manna]»ni yéyishi bilen yene qandaqlarche: — «Ershtin chüshtüm!» öldi; biraq bu nanni istémal qilghuchi bolsa désun?» — déyishetti ular. **43** Eysa jawaben menggü yashaydu! (**aiōn g165**) **59** Bu sözlerni ulargha mundaq dédi: — [Méning toghramda] u Kepernahumdiki sinagogta telim bergenide özara ghotuldashmanglar. **44** Méni ewetken éytqanı. **60** Shuning bilen uning muxlisliridin Ata Özi kishilerning qelbini tartquzmisa, nurghunliri buni anglighanda: — Bu telim héchkim méning yénimgha kélelmeydu; bek éghir iken! Buni kim anglap kötürelisin? méning yénimgha kelgen herbirini axırkı künü — déyishti. **61** Biraq öz ichide muxlislirining tirildürimen. **45** Peyghemberlerarning yazmılırıda: bu toghrisida ghotuldashqınıni bilgen Eysa «Ularning hemmisige Xuda teripidin öğitiliğu» ulargha: — Bu sözüm silerni taydurdımu? dep pütülgendor. Shunga, Atining [sözini] **62** Emdi mubada Insan'oghlining esli kelgen tingshighan we uningdin ögen'gen herbiri jaygha kötürülüwatqınıni körsenglar, qandaq méning yénimgha kélélidu. **46** Biraq bu birerkim bolar?! **63** [Insan'gha] hayatlıq bergüchi — Atini körgen dégenlik emes; peqet Xudanı Rohtur. Insanning etliri bolsa héchqandaq yénidin kelgüchi bolsa, u Atini körgendur. payda bermeydu. Men silerge éytqan sözlirim **47** Berheq, berheq, men silerge shuni éytip bolsa hem rohtur we hem hayatlıqtur. **64** Lékin qoyayki, manga étiqad qilghuchi menggülüq aranglardın étiqad qilmığhan beziler bar, — dédi hayatqa igidur. (**aiōnios g166**) **48** Hayatlıq néni (chünki Eysa étiqad qilmığhanlarning we özige özümdurmen. **49** Ata-bowliringlar chöllerde satqunluq qılıdighanning kim ikenlikini bashtila «manna» yégini bilen yenila öldi. **50** Lékin biletti). **65** Shuning bilen u mundaq dédi: — Men mana, ershtin chüshken nan del shundaqki, shu sewebtin silerge shuni éyttimki, Atamdin bırsi uningdin yégen bolsa ölmeydu. **51** ata qilinmisa, héchkim méning yénimgha Ershtin chüshken hayatlıq néni özümdurmen; kimdekim bu nandin yése, ebedil'ebedigiche yashaydu. Men bérídighan shu nan bolsa méning et-ténimdir, pütkül dunyadikiler hayatqa ige bolsun dep, men uni atimaqchımen. (**aiōn g165**) **52** Bu söz bilen Yehudiylar özara talash-tartış qılışıqa bashlap: — Bu adem bizning yéyishimizge özining et-ténini qandaq béréisun?! — déyishetti. **53** Shunga Eysa ulargha ishenduq we shuni bilip yettuqki, sen Xudanı mundaq dédi: — Berheq, berheq, men silerge Muqeddes Bolghuchisidursen! — dédi. **70** Eysa shuni éytip qoyayki, siler Insan'oghlining ulargha jawaben: — Men siler on ikkinglarnı et-ténini yémigüche we qénini ichmigüche, tallidim emesmu, biraq aranglarda bırsi iblistur!

— dédi 71 (uning bu dégini Ishqariyotluq étyiwatqanlıqimni bilidu. 18 Öz aldığa sözligen Simonning oghli Yehudani körsetkenidi, chünki kishi öz shan-sheripini izdeydu, lékin özini Yehuda on ikkiylenning biri bolghini bilen, ewetküchining shan-sheripini izdeydighan kishi kényin özige satqunluq qildu).

7 Bu ishlardin kényin, Eysa Galiliyede aylinip yürdü. U Yehudiyede aylinip yürüshni xalimaytti, chünki [shu yerdiki] Yehudiylar uningha qest qilmaqchi idi. 2 Bu chaghda, Yehudiylarning «kepiler héyi»gha az qalghanidi. 3 Shunga Eysaning iniliri uningha: — Mushu yerdin ayrılıp Yehudiyeye barghin, shuning bilen muxlisliringmu [karamet] emelliringni köreleydu! 4 Chünki özini xelq-alemge tonutmaqchi bolghan héchkim yoshurun jayda ish qilmaydu. Bu emellerni qiliwatqanikensen, özüngni dunyagha körset! — déyishti. 5 Chünki uning inilirimu uningha étiqad qilmaghanidi. 6 Shunga Eysa ulargha: — Méning waqit-saitim téxi kelmedi. Lékin silerge nisbeten herwaqit munasiptur. 7 Bu dunyadiki kishiler silerge hergiz öch bolmaydu; lékin méni öch körodu. Chünki men ularning qilmishlirini rezil dep guwahlıq bériwatiplen. 8 Siler bu héytqa bériweringlar. Men bu héytqa barmaymen, chünki méning waqit-saitim téxi yétip kelmedi, — dédi. 9 Eysa bu sözlerni qılıp, Galiliyede qaldı. 10 Eysaning iniliri héytqa chiqqandin kényin, u özimu uningha bardi. Emma ashkara emes, yoshurun bardi. 11 Héytta Yehudiylar uni izdep: «U qeyerdidur?» dep sorawatatti. 12 Kishiler arisida uning toghrisida köp għulghula boldi. Beziler uni: «Yaxshi adem!» dése, yene beziler: «Yaq, u xalayiqni azduruwatidu!» déyishti. 13 Biraq Yehudiy [chongliridin] qorqup, héchkim ochuq-ashkare uning gépini qilmaytti. 14 Héytning ýerimi ötkende, Eysa ibadetxana hoylilirigha kirip xelqqe telim bérishke bashlidi. 15 Yehudiylar: — Bu adem héchqandaq telim almighan turuqluq, uning qandaqmu munche köp bilimi bolsun? — dep hang-tang qélishti. 16 Eysa ulargha: — Bu telimler méning emes, belki méni Ewetküchiningkidur. 17 Uning iradisige emel qilishqa öz iradisini bagħlighan herkim bu telim toghruluq — uning Xudadin kelgenlikini yaki özlükümdin

heq-sadiqtur, uningda heqqanıysızlıq yoqtur. 19 Musa [peyghember] silerge Tewrat qanunini tapshurghan emesmu? Lékin héchqaysinglar bu qanun'gha emel qilmaywatisiler! Némishqa méni öltürmekchi bolisiler? — dédi. 20 Köpçilik: — Sanga jin chaplishiptu! Séni öltürmekchi bolghan kim iken? — déyishti. 21 Eysa ulargha mundaq jawab berdi: — Men bir karametni yaritishim bilen hemminglar hang-tang qélishtinglar. 22 — Emdi Musa [peyghember] silerge xetne qilish toghruluq emr qaldurghan (emeliyyette bolsa xetne qilish Musa peyghemberdin emes, ata-bowlardin qalghan), shunga siler shabat künige [toghra kélib qalsimu] shu künide ademning xetnisini qiliwérисiler. 23 Emdi Tewrat qanunigha xilaplıq qilinmisun dep shabat künide adem xetne qilin'ghan yerde, men shabat künide bir ademni sellimaza saqaytsam, siler néme dep manga achchiqlenisiler? 24 Sirtqi qiyapetke qarap höküm qilmanglar, belki heqqanıy höküm qilinglar! 25 U waqitta Yérusalémliqlarning beziliri: — [Chonglar] öltürmekchi bolghan kishi bu emesmid? 26 Ashkara sözlewatsimu, uningha qarshi héch nerse démidighu! Derweqe, aqsaqallarning uning Mesih ikenlikini bilip yetkenmu? 27 Halbüki, bu ademning qeyerdin kelgenlikini biz éniq bilimiz. Lékin Mesih kelgende, uning qeyerdin kelgenlikini héchkim bilmestighu, — déyishti. 28 Shunga Eysa ibadetxana hoylisida telim bériwetip, yuqiri awaz bilen mundaq dédi: — Siler méni tonuyimiz hemde méning qeyerdin kelgenlikimni bilimiz, [dewatisiler]?! Biraq men özlükümdin emes, men méni Ewetküchidin [keldim], U heqtur; biraq siler Uni tonumaysiler. 29 Men Uni tonuymen. Chünki men Uning yénidin keldim, méni U ewetti. 30 Shunga ular uni tutush yolını izdeyti, lékin héchkim uningha qol salmidi; chünki uning waqit-saiti téxi yétip kelmigenidi. 31 Lékin xalayiq arisidiki nurghun kishiler uningha étiqad qildi. Ular: «Mesih kelgende bu kishi körsetken möjizilik alametlerdin artuq

[möjize] yaritalarmu?!» déyishti. **32** Perisiyler qanunini bilmeydighan bu chüprendiler lenetke xalaiqning u toghruluq ghulghula boluwatqan qalidu! — déyishti. **50** Ularning arisidin biri, bu gep-sözlirini angldi; shuning bilen Perisiyler yeni burun axshamda Eysaning aldigha kelgen bilen bash kahinlar uni tutush üçhün birnechche Nikodim ulargha: **51** — Tewrat qanunimiz awwal qarawullarni ewetti. **33** Shuning bilen Eysa: kishining néme qilghinini özidin anglap bilmey — Yene bir'az waqt siler bilen bille bolimen, turup, uningha höküm chiqiramu! **52** Ular andin méni Ewetküchining yénigha kétimen. jawab qilip: — Senmu Galiliyedinmu? [Muqeddes **34** Méni izdeysiler, lékin tapalmaysiler. Men yazmilarni] kör, qétirqinip oqup baq, Galiliyedin baridighan yerge baralmaysiler, — dédi. **35** héchqandaq peyghember chiqmaydu! — dédi. Buning bilen, Yehudiylar bir-birige: — U **53** Shuning bilen [ularning] herbiri öz öyige biz tapalmighudek qeyerlerge barar? Grékler ketti.

arisidiki tarqaq Yehudiy muhajirlarning yénigha bérif, gréklargha telim béremdighandu?

36 «Méni izdeysiler, lékin tapalmaysiler. Men baridighan yerge baralmaysiler» dégini némisidu? — déyishti. **37** Héytning axirqi hem eng katta küni, Eysa ornidin turup, yuqiri awaz bilen: — Kimdekim ussisa, méning yénimha kélip ichsun!

38 Manga étiquad qilghuchi kishining xuddi muqeddes yazmilarda éytigchinidek, ich-baghridin hayatlıq süyining deryaliri épip chiqidu! — dep jakarlidi **39**

(u bu sözni özige étiquad qilghanlarga ata qilinidighan Muqeddes Rohqa qarita éytqanidi. [Xudaning] Rohi téxi héchkimge ata qilinmaghanmidi, chünki Eysa téxi shansheripige kirmigenidi). **40** Xalayıq ichide beziler bu sözni anglap: — [Kélishi muqerrer bolghan] peyghember heqiqeten mushu iken! — déyishti.

41 Beziler: «Bu Mesih iken!» déyishetti. Yene beziler bolsa: «Yaq, Mesih Galiliyedin kélettimu?

42 Muqeddes yazmilarda, Mesih [padishah] Dawutning neslidin hem Dawutning yurti Beyt-Lehem yézisidin kélidu, déyilmigenmidi?» — déyishti. **43** Buning bilen, xalayıq uning wejidin ikkige bölünüp ketti. **44** Beziliri uni tutayli dégen bolsimu, lékin héchkim uninggha qol salmidi.

45 Qarawullar [ibadetxanidin] bash kahinlar bilen Perisiylerning yénigha qaytip kelgende, ular qarawullargha: — Néme üçhün uni tutup kelmidinglar? — dep sorashti. **46** Qarawullar: — Héchkim héchqachan bu ademdek sözligen emes! — dep jawab bérishi. **47** Perisiyler ulargha jawaben: — Silermu azduruldunglarmu?

48 Aqsaqallardin yaki Perisiylerdin uninggha étiquad qilghanlar bolghanmu?! **49** Lékin Tewrat

8 Eysa bolsa Zeytun téghigha chiqip ketti. **2**

Etisi seherde, u yene ibadetxana hoyliliriga kirdi we xalaiqning hemmisi uning yénigha kélişkenidi. U olturup, ulargha telim bérishke bashlidi. **3** [Shu chaghda], Tewrat ustazliri bilen Perisiyler zina qilip tutulup qalghan bir ayalni uning aldigha élip kéishti. Ular ayalni otturigha chiqirip, **4** uningdin: — Ustaz, bu ayal del zina üstide tutuwélindi. **5** Musa [peyghember] Tewrat qanunida bizge mushundaq ayallarni chalma-kések qilip öltürüşni emr qilghan. Emdi senche, uni qandaq qilish kérek? — dep sorashti. **6** Emdi ularning bundaq déyishtiki niyiti, uni tuzaqqa chüshürüp, uning üstidin erz qilghudek birer bahane izdesh idi. Emma Eysa éngiship, barmiqi bilen yerge bir némilerni yazghili turdi. **7** Ular shu soalni toxtimay sorawatatti, u ruslinip ulargha: — Aranglardiki kim gunahsiz bolsa, [bu] [ayalgha] birinchi tashni atsun! — dédi. **8** Andin u yene éngiship, yerge yézishni dawamlashturdi. **9** Ular bu sözni anglap, aldi bilen yashan'ghanlari, andin qalghanliri bir-birlep [hemmisi] u yerdin chiqip kétishti. Axirida Eysa otturida öre turghan héliqi ayal bilen yalghuz qaldi. **10** Eysa ruslinip turup, shu ayaldin bashqa héchkimni körmigen bolup, uningdin: Xanim, sanga héliqi shikayet qilghanlar qéni? Séni gunahqa békítidighan héchkim chiqmidimu? — dep soriwidı, **11** — Hezretliri, héchkim chiqmidı, — dédi ayal. Eysa: — Menmu séni gunahqa békítmeyen. Barghin, buningdin kényin yene gunah qilmighin! — dédi. **12** Shunga Eysa yene köpchlilikke söz qilip: — Dunyaning nuri özümdurmen. Manga egeshenkenler qarangghuluqta mangmaydu,

eksiche hayatlıq nurigha érishidu, — dédi. 13 sözlirim bar; lékin méni Ewetküchi heqtur Perisiyler: — Sen özüngge özüng guwahliq we men Uningdin némini anglighan bolsa, bériwatisen. Shunga séning guwahliqing rast bularnila dunyadikilerge uqturup éytimen, — hésablanmaydu, — déyishti. 14 Eysa ulargha dédi. 27 Ular uning özlirige éytqanlırinining jawaben mundaq dédi: — Hetta men özümge Ata toghruluq ikenlikini chüshinelmidi. 28 guwahliq bersemmu, guwahliqim heqtur, Shunga Eysa mundaq dédi: Siler Insan'oghlini chünki men özümning qeyerdin kelgenlikimni kötürgendifin kényin, méning «[Ezeldin] Bar we qeyerge baridighanlıqimni bilimen. Lékin Bolghuchi» ikenlikimni bilisiler we shundaqla siler qeyerdin kelgenlikimni we qeyerge héch ishni özlükümdin qilmaghanlıqimni, peqet baridighanlıqimni bilmeyisiler. 15 Siler et Atining manga ögetkininila sözligenlikimnimu igilirining ölcими boyiche höküm qılısiler. Biraq bilisiler. 29 Méni Ewetküchi men bilen billidur, men héchkimning üstige höküm qilmaymen. 16 U méni esla yalghuz qoymidi, chünki men Men höküm qilsammu, hökümüm heqiqiydur; hemishe Uni xursen qılıdighan ishlarnı qilimen. chünki men yalghuz emes, belki méni ewetken 30 Eysa bu sözlerni qiliwatqan chaghning Ata [bu ishta] men bilen billidur. 17 özide, nurghun kishiler uningga étiqad qildi. Silerge tewe bolghan Tewrat qanunida: «Ikki 31 Eysa özige étiqad qılghan Yehudiyarlarga: ademning guwahliqi bolsa rast hésablinidu» — Eger méning söz-kalamimdin chiqmay dep pütilgendifur. 18 Rast, men özüm toghramda tursanglar, méning heqiqiy muxlislirim bolghan özüm guwahliq bérimen, we méni ewetken bolisiler, 32 we heqiqetni bilisiler we heqiqet Atimu méning toghramda guwahliq bériodu. 19 silerni azadlıqqa érishtürudu, — dédi. 33 Ular uningdin: — Atang qeyerde? — dep sorashti. Ular jawaben: — Biz Ibrahimning neslimiz, — Eysa ulargha jawab béríp: — Siler ya méni héchqachan héchkimning qulluqida bolmiduq, tonumaysiler, ya Atamni tonumaysiler; méni Sen qandaqsige: Azadlıqqa érishsiler, deysem? tonughan bolsanglar, Atamnimu tonuyttunglar, — dédi. 34 Eysa ulargha jawab béríp: — Berheq, — dédi. 20 Eysa bu sözlerni ibadetxanida berheq, men silerge shuni éytip qoyayki, gunah telim bergenide, sediye sanduqining aldida sadir qilghan kishi gunahning qulidur. 35 Qul turup éytqanidi. Biraq héchkim uni tutmidi, ailide menggü turmaydu, lékin oghul menggü chünki uning waqit-saiti téxi ýetip kelmigenidi. turidu. (aión g165) 36 Shuning üchün Oghul 21 Shuning bilen u ulargha yene: Men bu silerni azad qilsa, heqiqiy azad bolisiler. 37 yerdin kétimen; siler méni izdeysiler, lékin öz Silerning Ibrahimning nesli ikenliklarnı gunahinglar ichide ölisiler. Men kétidighan bilimen. Biraq méni öltürmekchi boluwatisiler, yerge siler baralmaysiler, — dédi. 22 Buning chünki méning sözüm ichinglardın orun bilen Yehudiyalar: — U: «Men kétidighan yerge almadı. 38 Men Atamning yénida körgenlirimni siler baralmaysiler» deydu. Bu uning özini éytihatim; siler bolsanglar öz atanglardın öltürüwali men déginimidu? — déyishti. 23 körgenliringlarnı qiliwatisiler! 39 Ular jawab Eysa ulargha: — Siler tòwendindursiler, men béríp: — Bizning atımız Ibrahimdur, — dédi. yuqiridindurmen. Siler bu dunyadindursiler, Eysa ulargha: — Eger Ibrahimning perzentliri men bu dunyadin emesmen. 24 Shuning üchün bolsanglar, Ibrahimning emellirini qilghan silerge: «Gunahliringlar ichide ölisiler» dédim. bolattinglar! 40 Biraq hazır eksiche méni, Chünki siler méning «[Ezeldin] Bar Bolghuchi» yeni Xudadin anglighan heqiqetni silerge ikenlikimge ishenmisenglar, gunahliringlar yetküzgen ademni öltürüşke qestleysiler. ichide ölisiler, — dédi. 25 Sen zadi kim? Ibrahim undaq ishni qilmaghan. 41 Siler öz — dep sorashti ular. Eysa ulargha: — atanglarning qilghinini qiliwatisiler! — dédi. — Bashta silerge néme dégen bolsam, men Biz haramdin bolghan emesmiz! Bizning peqet shu. 26 Özümning silerning toghranglarda birla atımız bar, U bolsa Xudadur! — déyishti we üstünglardın höküm qılıdighan nurghun ular. 42 Eysa ulargha: — Atanglar Xuda bolghan

bolsa, méni söygen bolattinglar; chünki men tutimen. **56** Atanglar Ibrahim méning künümni Xudaning baghridin chiqip, bu yerge keldim. köridighanlıqidin yayrap-yashnidi hem derweqe Men özlükümdin kelgen emesmen, belki Uning uni aldin'ala körüp shadlandı. **57** — Sen téxi ellik teripidin ewetilgenmen. **43** Sözlirimni némishqa yashqa kirmey turup, Ibrahimni kördüngmu? — chüshenmeysiler? Éniqki, méning söz-kalamim déyishti ular. **58** Eysa ulargha: — Berheq, berheq, qulinqinglarga kirmeywatidu! **44** Siler atanglar men silerge shuni éytip qoyayki, Ibrahim Iblistin bolghansiler we uning arzu-heweslirige tughulmastila, men Bar Bolghuchidurmen! — emel qilishni xalaysiler. U alem apiride dédi. **59** Buning bilen ular uni chalma-kések bolghandin tartip qatil idi we uningda heqiqet qilgili qollırıgha yerdin tash aldi; lékin Eysa bolmighachqa, heqiqette turmighan. U yalghan ulargha körünmey, ularning otturisidin ötüp sözligende, öz tebiitidin sözleydu, chünki u ibadetxanidin chiqip ketti.

yalghanchi we shundaqla yalghanchiliqning atisidur. **45** Lékin men heqiqetni sözliginim üçhün, manga ishenmeysiler. **46** Qaysinglar méni gunahi bar dep delilliyeleysiler, qéni? Heqiqetni sözlisem, néme üçhün manga ishenmeysiler? **47** Xudadin bolghan kishi Xudaning sözlirini anglaydu; siler ularni anglimaysiler, chünki siler Xudadin bolghan emessiler! **48** Yehudiylar uningga jawaben: — Ejeba, bizning séni: «Samariyelik hem jin chaplashqan adem»sen déginizmiz toghra emesmu? — déyishti. **49** Eysa jawaben: — Manga jin chaplashqini yoq, belki men Atamni hörmət qilimen; lékin siler manga hörmetsizlik qiliwatisiler. **50** Men öz shansheripimni izdimeymen; lékin buni izdigüchi hem [uning üstidin] höküm qilghuchi Birsi bar. **51** Berheq, berheq, men silerge shuni éytip qoyayki, méning söz-kalamimni tutidighan kishi ebedil'ebed ölüm körmeye. (*aiōn g165*) **52** Shuning bilen Yehudiylar uningga: — Sanga derweqe jin chaplashqanlıqını emdi bildiug! Hetta [hezriti] Ibrahim we peyghemberlermu ölgen tursa, sen qandaqsige: «Méning söz-kalamimni tutidighan kishi ebedil'ebed ölüm tétimaydu» deyisen? (*aiōn g165*) **53** Ejeba, sen atımız Ibrahimdin ulughmusen? U öldi, peyghemberler hem öldi!? Sen özüngi kim qilmaqchisen? **54** Eysa jawaben mundaq dédi: — Eger men özünni ulughlisam, undaqta ulughluqum héchnerse hésablanmaytti. Biraq méni ulughlıghuchi — siler «U bizning Xidayimiz» dep ataydighan Atamning Özidur. **55** Siler Uni tonumidinglar, lékin men Uni tonuymen. Uni tonumaymen désem, silerdek yalghanchi bolattim; biraq men Uni tonuymen we Uning söz-kalamini

9 We u yolda kétiwétip, tughma qarigu bir ademni kördi. **2** Muxlisliri umingdin: — Ustaz, kim gunah qilip uning qarigu tughulghinigha seweb bolghan? U özimu ya atanisimu? — dep sorashti. **3** Eysa mundaq jawab berdi: — Özى yaki ata-anisining gunah sadir qilghanlıqidin emes, belki Xudanıng Öz emelliri uningga ayan qilinsun dep shundaq bolghan. **4** Künning yoruqida, méni Ewtüküchingin emellirini ada qilishim kérek. Kech kirse, shu chaghda héchkim ish qilalmaydu. **5** Men dunyada turghan waqtimda, dunyaning nuri özümdurmen. **6** Bu sözlerni qilghandin kéyin, u yerge tükürüp, tükürükten lay qilip, layni héliqi ademning közlirige sürüp qoydi **7** we uningga: «Siloam kölchiki»ge béríp yuyuwetkin» dédi («Siloam» [ibraniyche söz bolup], «ewetilgen» dégen menini bildürudu). Shuning bilen héliqi adem béríp yuyuwidi, közi köridighan bolup qaytip keldi. **8** Qoshniliri we u ilgiri tilemchilik qilghinida uni körgenler: — Bu olturup tilemchilik qilidighan héliqi adem emesmu? — déyiship ketti. **9** Beziler: «Hee, shu iken» dése, yene beziler: «Yaq. u emes, lékin uningga oxshaydiken» déyishti. Biraq u özi: — Men del shu kishi bolimen! — dédi. **10** — Undaqta közliring qandaq échildi? — dep sorashti ular. **11** U jawaben mundaq dédi: — Eysa isimlik bir kishi [tükürükidin] lay qilip közlirimge sürüp qoyuwidi, manga: «Siloam kölchikige béríp yuyuwetkin» dégenidi. Men béríp yuyuwidim, köreleydighan boldum. **12** — U hazir qeyerde? — dep sorashti ular. — Bilmeymen, — dédi u. **13** Xalayıq ilgiri qarigu bolghan bu ademni Perisiylerning aldığha élip

bérishti 14 (eslide Eysa lay qilip bu ademning — Silerge alliqachan éyttim, biraq qulaq közlerini achqan kün del shabat künü idi). 15 salmidinglar. Siler néme dep qaytidin anglashni Shuning bilen Perisiyler qaytidin bu ademdin xalap qaldinglar? Silermu uning muxlisliri bolay qandaq köreleydighan bolghinini soriwidi, u dewatamsiler?! — dédi. 28 Buning bilen, ular uni ulargha: — U közliringe lay [sürüp] qoydi, men qattiq tillap: — Sen héliqining muxlisi! Biz bolsaq yuyuwidim we mana, köreleydighan boldum! Musa [peyghemberning] muxlislirimiz. 29 — dédi. 16 Shuning bilen Perisiylerdin beziliri: Xudaning Musagha sözlichenlikini bilimiz; lékin — U adem Xudaning yénidin kelgen emes, bu némining bolsa qeyerdin kelgenlikinimu chünki u shabat künini tutmaydu, — déyishti. bilmeymiz, — déyishti. 30 Héliqi adem ulargha Yene beziliri: — U gunahkar adem bolsa, mundaq jawab qayturdi: — Ajayip ishqu qandaqlarche bundaq möjizilik alametlerni bu! Gerche siler uning qeyerdin kelgenlikini yaritalaytti? — déyishti. Buning bilen ularning bilmigininglar bilen, u ménинг közlerimni achi. arisida bölünüş peyda boldi. 17 Ular qarighu 31 Biz bilimizki, Xuda gunahkarlarning tileklirini ademdin yene: — U közliringni échiptu, emdi anglimaydu; biraq Özige ixlasmen bolup sen u toghruluq néme deyseñ? — dep sorashti. iradisige emel qilghuchilarngkini anglaydu. U: — U bir peyghember iken, — dédi. 18 32 Dunya apiride bolghandin tartip, birersining Yehudiylar köreleydighan qilin'ghan kishining tughma qarighuning közini achqanlıqını anglap ata-anisini térip kelmigüche, burun uning baqqan emes. (aión g165) 33 Eger bu adem qarighu ikenlikige we hazır köreleydighan Xudadın kelmigen bolsa, héchnéme qılalmıghan qilin'ghanlıqığha ishenmeyti. Shunga ular bolatti. 34 Ular uni: — Sen tüptin gunah uning ata-anisini chaqirtip, 19 ulardin: — Bu ichide tughulghan turuqluq, bizge telim silerning oghlunglarmu? Tughma qarighu, bermekchimuseñ? — déyiship, uni [sinagogtin] dewatattinglar? Emđi hazır qandaqlarche qogħlap chiqirwétishti. 35 Eysa ularning uni köreleydighan bolup qaldi? — dep sorashti. 20 [sinagogtin] qogħlap chiqargħanlıqını anglap, Ata-anisi ulargha: — Uning bizning oghlimiz uni izdep térip: Sen, Xudaning Oghligha étiqad ikenlik, shundaqla tughulushidinla qarighu qilamsen? — dep soridi. 36 U jawaben: — Teqsir, ikenlikini bilimiz; 21 lékin hazır qandaqlarche u kim? Men uningħha étiqad qilay, — dédi. 37 köreleydighan bolup qalghanlıqını, közlerini kim — Sen hem uni kördüng hem mana, hazır sen achqanlıqını bilmeymiz. U chong adem tursa, bilen sözlishiwaqtqan del shuning özi, — dédi [buni] özidin soranglar, u özi dep bersun, — dep Eysa uningħha. 38 Héliqi adem: — I Reb, étiqad jawab berdi. 22 Ata-anisining shundaq déyishi qilimen! — dep, uningħha sejde qildi. 39 — Men Yehudiylardin qorqqanlıqı üçhün idi; chünki korlarni körigidighan bolsun, körigidighanlarni kor Yehudiylar kimdekim Eysani Mesih dep étirap bolsun dep bu dunyagħha höküm chiqirishqa qilsa, u sinagog jamaitidin qogħlap chiqirilsun keldim, — dédi Eysa. 40 Uning yénidiki bezi dep qarar qilghanidi. 23 Shu sewebtin uning Perisiyler bu sözlerni anglap uningdin: — Bizmu ata-anisi: «U chong adem tursa, [buni] özidin kormu? — dep sorashti. 41 Eysa ulargha: — soranglar» dégenidi. 24 Perisiyler eslide qarighu Kor bolghan bolsanglar, gunahinglar bolmaytti; bolghan ademni yene chaqirip uningħha: — lékin siler hazır «köriūwatimiz» dégininglar Xudagħha shan-sherep béríp [qesem qil!]! Biz üçhün silerge gunah hésabliniwéridu, — dédi. bu ademning gunahkar ikenlikini bilimiz, — déyishti. 25 U mundaq jawab berdi: — U gunahkarmu, emesmu, bilmeymen. Biraq men shu birla ishni bilimenki, qarighu idim, hazır köreleydighan boldum. 26 Ular uningdin yene bir qétim: — U séni qandaq qildi? Közliringni qandaq achi? — dep sorashti. 27 U jawaben:

10 Berheq, berheq, men silerge shuni éytip qoayki, qoy qotinigha ishiktin kirmey, bashqa yerdin yamship kirgen kishi oghri we qaraqchidur. 2 Ishiktin kirdighan kishi bolsa qoylarning padichisidur. 3 Ishik baqar uningħha ishikni échip bérídu we qoylar uning awazini anglap tonuydu; u öz qoylirining isimlirini bir-

birlep chaqirip ularni sirtqa bashlap chiqidu. 4 ademler: — Uningha jin chaplishiptu, u U qoylirining hemmisini sirtqa chiqirip bolup, jöylüwatidu, néme üchün uning sözige qulaq ularning aldida mangidu, qoylarmu uning salghudeksiler? — déyishti. 21 Yene beziler bolsa: keynidin egiship méngishidu; chünki ular uning — Jin chaplashqan ademning sözliri bundaq awazini tonuydu. 5 Lékin ular yat adernning bolmaydu. Jin qandaqmu qarighularning keynidin mangmaydu, belki uningdin qachidu; közlirini achalisun?! — déyishti. 22 Qish chünki ular yatlarning awazini tonumaydu. 6 pesli bolup, Yérusalémda «Qayta béghishlash Eysa bu temsilni ulargha sözlep bergini bilen, héti» ötküzülüwatatti. 23 Eysa ibadetxanidiki lékin ular uning özlirige néme dewatqanlıqını «Sulaymanning péshaywini»da aylinip yuretti. héch chüşhenmidi. 7 Shunga Eysa ulargha 24 Yehudiylar uning etrapigha olishiwélip: — yene mundaq dédi: — Berheq, berheq, men Bizni qachan'ghiche tit-tit qilip tutuqluqta silerge shuni éytip qoyayki, qoylarning ishiki qaldurmaqchisen? Eger Mesih bolsang, bizge özümdurmen. 8 Mentin ilgiri kelgenlerning ochuqını éyt, — déyishti. 25 Eysa mundaq hemmisi oghri we qaraqchidur, lékin qoylar jawab berdi: — Men silerge éyttim, lékin ulargha qulaq salmidi. 9 Ishik özümdurmen. ishenmeysiler. Atamning nami bilen qilghan Men arqılıq kirgını qutquzulidu hem kirip- emellirimning özi manga guwahliq bérídu. 26 chiqip, ot-chöplerni tépip yéyeleydu. 10 Biraq men silerge éytqinimdek, siler étiqad Oghri bolsa peqet oghrilash, öltürüş we qilmidinglar, chünki méning qoylirimdin buzush üchünlə kélidu. Men bolsam ularni emessiler. 27 Méning qoylirim méning awazimni hayatlıqqa érishsun we shu hayatlıqi mol bolsun angelaydu, men ularni tonuymen we ular dep keldim. 11 Yaxshi padichi özümdurmen. manga egishidu. 28 Men ulargha menggülük Yaxshi padichi qoylar üchün öz jénini pida hayat ata qilimen; ular esla halak bolmaydu. qilidu. 12 Lékin medikar undaq qilmaydu. Héchkim ularni qolumdin tartiwalalmaydu. U belki ne qoylarning igisi ne padichisi (aión g165, aiōnios g166) 29 Ularnı manga teqdim bolmighachqa, börining kelginini körse, qilghan atam hemmidin üstündür we héchkim qoylarnı tashlap qachidu we böre kélép qoylarnı ularni atamning qolidin tartiwalalmaydu. titip tiripire qiliwétidu. 13 Emdi medikar 30 Men we Ata [eslidinla] birdurmiz. 31 bolsa peqet heqqini dep ishlep, qoylarga Buning bilen Yehudiylar yene uni chalma-köngöl bölmey beder qachidu. 14 Yaxshi padichi késék qilishmaqchi bolup, yerdin qollırığa özümdurmen. Ata méni tonughinidek men tash élishti. 32 Eysa ulargha: — Atamdin kelgen atini tonughinidek, men özümningkilerni nurghun yaxshi emellerni silerge körsettirm. Bu tonuymen we özümningkilermi méni tonuydu; emellernerinqaysisi üchün méni chalma-késék qoylar üchün jénim pida. 16 Bu qotandin qilmaqchisiler? — dédi. 33 — Séri yaxshi bir bolmighan bashqa qoylirimmi bar. Ularnimu emel üchün emes, belki kupurluq qilghining élip bashlishim kérek we ularmu awazimni üchün chalma-késék qilimiz. Chünki sen bir angelaydu; shuning bilen bir pada bolidu, insan turuqluq, özüngni Xuda qilip körsetting! shundaqla ularning bir padichisi bolidu. 17 — dédi Yehudiylar jawaben. 34 Eysa ulargha Ata méni shu sewebtin söyiduki, men jénimni mundaq jawab berdi: — Silerge tewe muqeddes qayturuwélishim üchün uni pida qilimen. 18 qanunda «Men éyttim, siler ilahlarsiler» dep Jénimni héchkim mendin alalmaydu, men pütülgén emesmu? 35 Xuda öz söz-kalamını uni öz ixtiyarım bilen pida qilimen. Men yetküzgenlerni «ilahlar» dep atıghan yerde (we uni pida qilishqa hoquqluqmen we shundaqla muqeddes yazmilarda éytılghini hergiz küchtin uni qayturuwélishqimu hoquqluqmen; bu qalmaydu) 36 néme üchün Ata Özige xas-emrni Atamdin tapshuruwalghanmen. 19 Bu muqeddes qilip paniy dunyagha ewetken zat sözler tüpeylidin Yehudiylar arısida yene «Men Xudanıq Oghlimen» dése, u togruluq bölünüş peyda boldi. 20 Ulardin köp «kupurluq qilding!» deysiler? 37 Eger Atamning

emellirini qilmisam, manga ishenmenglar. **38** **13** Halbuki, Eysa Lazarusning ölümi toghruluq Biraq qilsam, manga ishemmigen halettimu, éytqanidi, lékin ular u dem élishtiki uyquni emellerning özlirige ishininglar. Buning bilen dewatidu, dep oylashti. **14** Shunga Eysa ulargha Atining mende ikenlikini, méningmu Atida ochuqini éytip: — Lazarus öldi, — dédi. **15** — ikenlikimni heq dep bilip étiqad qilidighan Biraq silerni dep, silerning étiqad qilishinglar bolisiler. **39** Buning bilen ular yene uni tutmaqchi üchiün, [uning qéshida] bolmighanlıqimgha boldi, biraq u ularning qolliridin qutulup, u xushalmen. Emdu uning yénigha barayli, — yerdin ketti. **40** Andin u yene Iordan deryasining dédi. **16** «Qoshkézek» dep atilidighan Tomas u qétigha, yeni Yehya [peyghember] deslipide bashqa muxlisdashliriga: — Bizmu uning bilen ademlerni chömüldürgen jaygha béríp, u yerde bille barayli hem uning bilen bille öleyli, — turdi. **41** Nurghun kishiler uning yénigha dédi. **17** Eysa muxlisliri bilen Beyt-Aniyagha keldi. Ular: — Yehya héch möjizilik alamet barghanda, Lazarusning yerlikke qoyulghinigha körsetmigen, lékin uning bu adem toghrisida alliqachan tööt kün bolghanlıq uninggħha melum barliq éytqanliri rast iken! — déyishti. **42** boldi. **18** Beyt-Aniya Yérusalémħa yéqin Shuning bilen nurghunlighan kishiler bu yerde bolup, uningdin alte chaqirimche yiraqlıqta uninggħha étiqad qildi.

11 Lazarus dégen bir adem késel bolup qalghanidi. U Meryem we hedisi Marta turghan, Beyt-Aniya dégen kentte turatti **2** (bu Meryem bolsa, Rebge xushbuy mayni sürkigen, putlirini öz chachliri bilen értip qurutqan héliqi Meryem idi; késel bolup yatqan Lazarus uning inisi idi). **3** Lazarusning hediłli Eysagħa xewerchi ewetip: «I Reb, mana sen söygen [dostung] késel bolup qaldi» dep yetküzdi. **4** Lékin Eysa buni anglap: — Bu késeldin ölüp ketmeydu, belki bu arqliq Xudaning Oghli ulugħlinip, Xudaning shan-sheripi ayan qilnidu — dédi. **5** Eysa Marta, singlisi we Lazarusni tolimu söyetti. **6** Shunga u Lazarusning késel ikenlikini anglıghan bolsimu, özi turuwatqan jayda yene ikki kün turdi. **7** Andin kéyin u muxlislirigha: — Yehudiye qayta barayli! — dédi. **8** Muxlisliri uningħha: — Ustaz, yéqindila [u yerdiki] Yehudiylar séni chalma-kések qilmaqchi bolghan tursa, yene u yerge qayta baramsen? — déyishti. **9** Eysa mundaq dédi: — Kündüzde on ikki saet bar emesmu? Kündüzü yol mangħan kishi putlashmas, chünki u bu dunyaning yoruqini körīdu. **10** Lékin kékħi is-yol mangħan kishi putlħishar, chünki uningda yoruqluq yoqtur. **11** Bu sözlerni éytqandin kéyin, u: — Dostimiz Lazarus uxlap qaldi; men uni uyqusidin oyghaqiqli barimen, — dep qoshup qoydi. **12** Shunga muxlislar uningħha: — I Reb, uxligħan bolsa, yaxshi bolup qalidu, — dédi.

Marta bilen Meryemge inisi toghrisida teselli bergili ularning yénigha kelgenidi. **20** Marta emdi Eysanġing kéliwatqinini anglapla, uning aldigha chiqt. Lékin Meryem bolsa öyide oltrup qaldi. **21** Marta emdi Eysagħa: — I Reb, bu yerde bolghan bolsang, inim ölmigen bolatti. **22** Hélihem Xudadin némini tiliseng, Uning sanga shuni bérīdīghanlıqini bilimen, — dédi. **23** — Ining qayta tirilidu, — dédi Eysa. **24** Marta: — Axirqi künide, yene tirilish künide uning jezmen tirilidīghanlıqini bilimen, — dédi. **25** Eysa uningħha: — Tirilish we hayatliq men özüm-durmen; manga étiqad qilghuchi kishi ölsimu, hayat bolidu; **26** we hayat turup, manga étiqad qilghuchi ebedil'ebed ölmes; uningħha ishinemsen? (aiōn g165) **27** U uningħha: — Ishinimen, i Reb; séning dunyagħa kélishi muqerrer bolghan Mesih, Xudaning Oghli ikenlikingge ishinimen. **28** Buni dep bolup, u béríp singlisi Meryemni astighina chaqirip: — Ustaz keldi, séni chaqiriwatidu, — dédi. **29** Meryem buni anglap, derhal ornidin turup, uning aldigha bardi **30** (shu peytte Eysa téxi yézigha kirmigen bolup, Marta uning aldigha méngip, uchriship qalghan yerde idi). **31** Emdu [Meryemge] teselli bériwatqan, öyde uning bilen oltrurhan Yehudiylar uning aldirap qopup sirtqa chiqip ketkinini körüp, uni qebrige béríp shu yerde yighthazar qilghili ketti, dep oylap, uning keynidin méngishti. **32** Meryem emdi Eysa

bar yerge barghanda uni körüp, ayighigha özini qiliwétidu! — déyishti. **49** Ularning ichide biri, étip: — I Reb, bu yerde bolghan bolsang, inim yeni shu yili bash kahin bolghan Qayafa: — Siler ölmigen bolatti! — dédi. **33** Eysa Meryemning héchnémini bilmeydikensiler! **50** Pütün xelqning yigha-zar qilghinini, shundaqla uning bilen bille halak bolushining ornigha, birla ademning kelgen Yehudiy xelqning yigha-zar qilishqinini ular üchün ölüshining ewzellikini chüshinip körgende, rohida qattiq pighan chékip, köngli yetmeydikensiler, — dédi **51** (bu sözni u özlükidin tolimu biaram boldi we: **34** — Uni qeyerge éytmighanidi; belki u shu yili bash kahin qoydunglar? — dep soridi. — I Reb, kélip bolghanlıqi üchün, Eysaning [Yehudiy] xelqi körgin, — déyishti ular. **35** Eysa köz yéshi üchün, shundaqla peqet u xelq üchünlə emes, qildi. **36** Yehudiy xelqi: — Qaranglar, u uni belki Xudanıng her yan'gha tarqılıp ketken qanchılık söygen! — déyishti. **37** We ulardin perzentlirining hemmisini bir qılıp uyuşturush beziliri: — Qarighuning közini achqan bu kishi üchün öldiğanlıqidan aldin beshareti béril késel ademni ölümdin saqlap qalalmasmidi? shundaq dégenidi). **53** Shuning bilen ular — déyishti. **38** Eysa ichide yene qattiq pighan meslihetliship, shu kündin bashlap Eysani chékip, qebrining aldigha bardı. Qebri bir öltürüwtishni uestlidi. **54** Shuning üchün Eysa ghar idi; uning kirish aghzığha chong bir tash emdi Yehudiylar arısında ashkara yürmeyetti, qoyuqluq idi. **39** Eysa: — Tashni éliwétinglar! u u yerde ayrılıp chölge yéqin rayondiki — dédi. Ölgüchining hedisi Marta: — I Reb, Efraim isimlik bir shehirige béril, muxlisliri yerlikke qoyghili tööt kün boldi, hazır u purap bilen u yerde turdi. **55** Emdi Yehudiylarning ketkendü, — dédi. **40** Eysa uningga: — Men «ötüp kétish héyi»gha az qalghanidi. Nurghun sanga: «Etıqad qılsang, Xudanıng shan-sheripini kishiler taharetni ada qılısh üchün, héyttin ilgiri körisen» dégenidimghu! — dédi. **41** Buning bilen yézilardin Yérusalémgha kéishtı. **56** Shuning xalayıq tashni éliwetti. Eysa közlirini asman'gha bilen bille shu kishiler Eysanı izdeshti. Ular tikip mundaq dua qıldı: — I Ata, tilikimni ibadetxanıda yighilghanda bir-birige: — Qandaq anglıghining üchün sanga teshekkür éytemen. oylawatıslı? U héyt ötküzgili kelməsmu? **42** Tileklirimni hemişe anglaydighanlıqingni — déyishti. **57** Bash kahinlar bilen Perisiyler bilinen; lékin shundaq bolsimu, etrapımdıki bolsa uni tutush üchün, herkimning uning mushu xalayıq séning ménı ewetkenlikingge qeyerdilikini bilse, melum qılıshi toghruluq ishensun dep, buni étyiwatimen! **43** Bu sózlerni perman chiqarghanidi.

qılghandin kényin, u yuqırı awazda: — Lazarus, tashqırıgha chıq! — dep towlidi. **44** Ölgüchi qol-putliri képenlen'gen, éngiki téngilghan halda tashqırıgha chıqtı. Eysa ularqha: — Képenni yéshiwtip, uni azad qilinglar! — dédi. **45** Meryemning yénigha pete qılıp kélip, uning emillirini körgen Yehudiylar ichidin nurghunlari uningga etıqad qıldı. **46** Lékin ularning ichide beziliri Perisiylerning yénigha béril, Eysanıq qilghan ishlirini melum qılıshti. **47** Shunga bash kahinlar we Perisiyler Yehudiylarning kengeshmisini yighip: — Qandaq qilishimiz kérek? Bu adem nurghun möjizilik alametlerni yaritiwatidu. **48** Uningha shundaq yol qoyup bériwersek, hemme adem uningga etıqad qılıp kétidu. Shundaq bolghanda, Rimliqlar kélip bu bizning jayımız we qowmımıznı weyran

12 Ötüp kétish héyidin alte kün ilgiri, Eysa özi ölümdin tirildürgen Lazarus turuwtaqan jay — Beyt-Aniyagha keldi. **2** Shu wejidin ular u yerde uningga ziyapet berdi. Marta méhmanları kütüwatatti; Lazarus bolsa Eysa bilen hemdastıxan bolghanlarning biri idi. **3** Meryem emdi nahayiti qimmet bahalıq sap sumbul etirdin bir qadaq ekilip, Eysanıq putlirığa quydi andın chachliri bilen putlirini értip qurutti. Etirning xush purıqı öyni bir aldi. **4** Lékin uning muxlisliridin biri, yeni uningga pat arıda satqunluq qilghuchi, Simonning oghlı Yehuda Ishqarıyot: **5** — Némishqa bu [qimmet bahalıq] etir kembeghellere sediqe qılıp bérilishke üch yüz dinargha sétilmidi? — dédi **6** (u bu sözni kembeghellerning ghémini yégenlikü üchün emes, belki oghri bolghanlıqı

üchün dégenidi; chünki u [muxlislarning ortaq] — dep telep qilishi. **22** Filip bérip buni hemyanini saqlighuchi bolup, daim uningga Andriyasqa éytti. Andin Andriyas we Filip ikkisi sélin'ghinidin oghriliwalatti). **7** Emdi Eysa: Eysagha melum qildi. **23** Lékin Eysa ulargha — Ayalni öz ixtiyarigha qoyghin! Chünki u jawaben mundaq dédi: — «Insan'oghlining buni méning depne künüm üchün teyyarliq shan-sherepte ulughlinidighan waqit-saiti ýetip qilip saqlighandur; **8** chünki kembegheller keldi. **24** Berheq, berheq, men silerge shuni éytip hemishe siler bilen bille bolidu, lékin men qoyayki, bughday déni tupraq ichige chüshüp hemishe siler bilen bille bolmaymen, — dédi. ölmigüche, özi yenila yalghuz qalidu; lékin ölse, **9** Zor bir top Yehudiylar uning shu yerde mol hosul bérifu. **25** Kimdekim öz hayatini ayisa ikenlikidin xewer tépip, shu yerge keldi. uningdin mehrum bolidu; lékin bu dunyada Ularning kélishi yalghuz Eysani depla emes, öz hayatidin nepretlense, uni menggülükk yene u ölümdin tirildürgen Lazarusnimu körüsh hayatlıqqa saqlıyalaydu. (*aiōnios g166*) **26** Kimdekim üchün idi. **10** Lékin bash kahinlar bolsa xizmitimde bolushni xalisa, manga egeshsun. Lazarusnimu öltürüşni meslihetleshkenidi; **11** Men qeyerde bolsam, méning xizmetchimu Chünki uning sewebidin nurghun Yehudiylar shu yerde bolidu. Kémdekim méning xizmitimde özliridin chékinip Eysagha étiqad qiliwatatti. bolsa, Ata uningga izzet qilidu. **27** Hazir jénim **12** Etisi, «[ötüp kétish] héyti»ni ötküzüshke qattiq azabliniatidu. Men néme déyishim kelgen zor bir top xalayiq Eysaning kérek? «Ata, méni bu saettin qutquzghin!» Yérusalémgha kéliyatqanlıqını anglap, **13** deymu? Lékin men del mushu waqit-saet qollırigha xorma shaxlirini tutushqan halda üchün keldim. **28** Ata, namingha shan-sherep uni qarshi alghili chiqishti we: «Teshekkür- keltürgin!». Shuan, asmandin bir awaz anglinip: hosanna! Perwerdigarning namida kelgüchi, — Uningha shan-sherep keltürdüm we yene Israilning padishahigha mubarek bolghay!» uningga shan-sherep keltürimen! — déyildi. dep warqirashti. **14** Eysa bir texeyni tépip, **29** Buni anglighan shu yerde turghan xalayiq: uningga mindi; xuddi [muqeddes yazmilarda] — Hawa güldürlidi, — déyishti. Yene beziler mundaq pütülgendek: — **15** «Qorqma, i bolsa: — Bir perishte uningga gep qildi, — Zion qizi! Mana, Padishahing éshek texiyige déyishti. **30** Eysa bolsa jawaben: — Bu awaz minip kéliyatidul!». **16** Eyni chaghda uning méni dep emes, silerni dep chüshti. **31** Emdi muxlisliri bu ishlarni chüshenmeytti, lékin dunyaning üstige höküm chiqirilish waqtı Eysa shan-sherepte ulughlan'ghandin kényin, keldi; hazır bu dunyaning hökümdarining bu sözlerning uning toghruluq pütügenlikini, tashqirigha qoghnish waqtı keldi. **32** We men shundaqla bu ishlarning derweqe uningda bolsam, yerning üstidin kötürülginimde, pütküll shundaq yüz bergenlikini ésige keltürdi. **17** insanlarni özümge jelp qilip tartimen, — dédi Emdi u Lazarusni qebridin chaqirip tirildürgen **33** (uning buni dégini özining qandaq ölüm chaghda uning bilen bille bolghan xalayiq bilen ölidighanlıqını körsetkini idi). **34** Xalayiq bolsa, bu ishqqa guwahliq bériwatatti. **18** Eysa buningha jawaben uningdin: — Biz muqeddes yaratqan bu möjizilik alametnimu anglighachqa, qanundin Mesihning ebedgiche qalidighinimi uni qarshi élishqa shu bir top ademler anglighan; sen qandaqsige «Insan'oghli chiqishqanidi. **19** Perisiyler bolsa bir-birige: — kötürlülüshi kérek» deysen?! Bu qandaqmı Qaranglar, [barlıq] qilghininglar bikar ketti! «Insan'oghli» bolsun? — dep soridi. (*aiōn g165*) **35** Mana emdi pütküll jahan uningga egeshmekte! Shunga Eysa ulargha: — Nurning aranglarda — déyishti. **20** Ötüp kétish héytida ibadet bolidighan waqtı uzun bolmaydu. Shunga qilghili kelgenler arısida birnechche gréklarmu qaranghuluqning silerni bésiwalmaslıqı üchün, bar idi. **21** Bular emdi Galiliyening Beyt- nur bar waqtida [uningda] ménginglar; Saida yézisidin bolghan Filipning yénigha qaranghuluqta mangghan kishi özining kélép: — Ependim, biz Eysa bilen körüşsek, qeyerge kétiatqanlıqını bilmeydu. **36** Nur

aranglarda bar waqitta, uningha ishininglar; qandaq sözlishim kéreklikige emr bergen. 50 buning bilen nurning perzentliri bolisiler, Uning emrinining menggülük hayatlıq ikenlikini — dédi. Eysa bu sözlerni qilghandin kényin, ulardin ayrılıp yoshurunuwaldi. 37 buyrughimidek sözleymen. (aiōnios g166)

Gerche u ularning köz aldida shunche tola möjizilik alamet körsetken bolsimu, ular téxi uningha étiqad qilmidi. 38 Shuning bilen Yeshaya peyghemberning yazmisida aldin'ala körsitilgen besharet del emelge ashurdi: «I Perwerdigar, bizning yetküzgen xewirimizge kimmu ishen'gen? Hem «Perwerdigarning biliki» Bolghuchi kimgimu ayan qilin'ghan?» 39 Xalayiqning étiqad qilmighinining sewebi del shuki (xuddi Yeshaya peyghember yene aldin'ala éytqandek): «[Perwerdigar] ularning közlirini kor, Qelbini tash qildi; Meqset, ularning közlirining körüp, Qelbining chüshinip, [Gunahliridin] yénishining aldiní élish üchündür; Bolmisa, Men ularni saqyatqan bolattim, — [deydu Perwerdigar]». 41 Bu sözlerni Yeshaya [peyghember] [Mesihning] shan-sheripini körüp uningha qarita aldin'ala söz qilghinida éytqanidi. 42 Wehalenki, gerche hetta Yehudiy aqsaqalliridinmu nurghunlighan ademler uningha étiqad qilghan bolsimu, ular Perisyiler wejidin qorqup, özlirining sinagogtin qoghlap chiqiriwétilmeslikünechün uni étirap qilmidi. 43 Buning sewebi, ular insanlardin kéléidighan izzet-shöhretni Xudadin kéléidighan izzet-shöhrettin yaxshi köretti. 44 Biraq Eysa yuqiri awaz bilen mundaq dédi: — Manga étiqad qilghuchi mangila emes, belki méni Ewetküchige étiqad qilghuchidur. 45 Kimki méni körgüchi bolsa, méni Ewetküchini körgüchi bolidu. 46 Men manga étiqad qilghuchilar qarangghuluqtan qalmisun dep, nur süpitide dunyagha keldim. 47 Birsi sözlirimni anglap, ularni tutmisa, uni soraqqa tartmaymen; chünki men dunyadikilerni soraqqa tartqili emes, belki dunyadikilerni qutquzghili keldim. 48 Biraq méni chetke qaqquchini, shundaqla sözlirimni qobul qilmighanni bolsa, uni soraqqa tartquchi birsi bar. U bolsimu, men éytqan sözkalamimdur. U axirqi künü uni soraqqa tartidu. 49 Chünki men özlükümdin sözliginim yoq, belki méni ewetken Ata méning némini déyishim we

13 Ötip kétish héytidin ilgiri, Eysa bu dunyadin ayrılıp, Atining yénigha baridighan waqit-saetning ýetip kelgenlikini bildi we shuning üchün bu dunyadiki öz ademlirige körsitip kelgen méhir-muhebbitinı axirghiche tolug körsitip turdi. 2 Emdi kechlik tamaq yéyiliwatqanidi; Iblis alliburun Simonning oghli Yehuda Ishqariyotning könglige Eysagha satqunluq qilish weswesini salghanidi. 3 Eysa Atining her ishni uning qoligha tapshurghinini, we özining Xudaning yénidin kélip, Xudaning yénigha qaytidighanlıqını bilgechke, 4 dastixandin turup, ton-könglikini yéship, bir lönge bilen bélini baghlidi. 5 Andin jawurgha su quyup, muxlislarning putlirini yuyushqa we bélige baghlighan lönge bilen sürtüp qurutushqa bashlidi. 6 Nöwet Simon Pétrusqa kelgende, Pétrus uningha: — I Reb, putumni sen yusang qandaq bolghini?! — dédi. 7 Eysa uningha: — Néme qiliwatqinimni hazır bilmeysen, lékin kényin bilisen, — dédi. 8 Pétrus: — Sen méning putumni yusang hergiz bolmaydu! — dédi. Eysa uningha jawaben: — Séri yumisam, méning bilen teng nésiweng bolmaydu, — dédi. (aiōn g165) 9 Simon Pétrus: — I Reb, undaqta peqet putlirimnila emes, qollirimnimu, bëshimnimu yughaysen! — dédi. 10 Eysa uningha: — Bedini yuyulup, tamamen pakiz bolghan adem peqet putlirini yusila qayta yuyunushining hajiti bolmaydu. Siler pakiz, lékin hemminglar emes, — dédi 11 (chünki u özini kimning tutup bérídighanlıqını bilettili; shuning üchün u «Hemminglarla pakiz emes» dégenidi). 12 Shuning bilen u ularning putlirini yuyup bolghandin kényin, ton-könglikini kiyip, yene dastixan'għa olturup ulargha mundaq dédi: — Silerge néme qilghinimni uqtunglarmu? 13 Siler méni «Ustaz» we «Reb» deysiler we rast éytisiler, men shundaqturmen. 14 Eger men Reb we ustazinglar turuqluq, putliringlarni yughanikenmen, silermu bir-

biringlarning putlirini yuyushunglar kérek, kérek, dep oylashti). **30** Yehuda bu bir chishlem
15 Men silerge qilghandek silerningmu nanni élipla tashqirigha chiqip ketti (bu chagh hem shundaq qilishinglar üçün bu ülgini kéche idi). **31** Yehuda tashqirigha chiqip qaldurdum. **16** Berheq, berheq, men silerge ketkendin kényin, Eysa mundaq dédi: — Emdi shuni étyp qoyayki, qul xojayinidin üstün Insan'oghli ulughlinidigan waqit-saet yétip turmaydu, elchimu özini ewetküchidin üstün keldi we Xuda u arqliq ulughlinidu. **32** We eger turmaydu. **17** Bu ishlarni bilgenikensiler, Xuda uningda ulughlansa, Xudamu Özide uni shundaq qilsanglar bextliksiler! **18** Men ulughlaydu, shundaqla derhal uni ulughlaydu. bularni hemminglarga qaritip éytmidim. **33** Balilirim, siler bilen bille bolidighan yene Men tallighanlimni bilimen, lékin [muqeddes azghina waqtim qaldi. Siler méni izdeysiler, yazmilarda] aldin pütülgén: «Men bilen lékin méning Yehudiyarlarga: «Men baridighan hemdastixan bolup nénimni yégenmu manga yerge siler baralmaysiler» dep éytqinimdek, put attil!» dégen bu söz emelge ashurulmay buni silergimu éytimen. **34** Silerge yéngi bir emr qalmaydu. **19** Men bu ish yüz bérishstin awwal tapshurimenki, «bir-biringlarni söyünglar». uni silerge étyp qoyayki, u ishlarni yüz bergende Silerni söyginimdek, silermu bir-biringlarni méning «Bar Bolghuchi» ikenlikime ishinisiler. söyünglar. **35** Aranglarda bir-biringlarga **20** Berheq, berheq, silerge shuni étyp qoyayki, méhir-muhebbitinglar bolsa, hemme adem kimki men ewetken herqandaq birsini qobul silerning méning muxlisirrim ikenliklarni qilghan bolsa, méni qobul qilghan bolidu; we biliidu. **36** Simon Pétrus uningdin: — I Reb, méni qobul qilghuchilar méni Ewetküchini qeyerge barisen? — dep soridi. Eysa jawaben: qobul qilghan bolidu. **21** Eysa bu sözlerni — Men kétidighan yerge hazirche egiship éytqandin kényin, rohta qattiq pighan chékip, baralmaysen, lékin kényin manga egiship mundaq guwahliq berdi: — Berheq, berheq, barisen, — dédi. **37** Pétrus uningha: — I Reb, men silerge shuni étyp qoyayki, aranglarda néme üçün hazır séning keyningdin egiship bireylen manga satqunluq qilidu! **22** Muxlislar baralmaymen? Sen üçün jénimni pida qilay! kimni dewatqanlıqini bilelmey, bir-birige — dédi. **38** Eysa jawaben mundaq dédi: — qarashti. **23** Emdi dastixanda muxlisiridin Men üçün rasttinla jéningni pida qilamsen? biri Eysaning meydisiye yölinip yatqanidi; Berheq, berheq, sanga étyp qoyayki, xoraz u bolsa «Eysa söyidighan muxlis» idi. **24** chillighuche, sen mendin üch qétim tanisen!

Simon Pétrus uningdin [Eysaning] kimni dewatqinini sorap bégishini ishareti qildi. **25** Shuning bilen u Eysaning meydisiye yölinip turup uningdin: — I Reb, u kimdur? — dep soridi. **26** Eysa jawab bérip: — Bu bir chishlem nanni ashqa tögürüp kimge sunsam, shudur, — dédi. Shuning bilen u bir chishlem nanni [ashqa] tögürüp, Simonning oghli Yehuda Ishqariyotqa sundi. **27** Yehuda nanni éliwidi, Sheytan uning ichige kirdi. — Qilidighiningni chapsan qil, — dédi Eysa uningha. **28** (Emdi dastixanda olтурghanlarning héchqaysisi uning [Yehudagha] bu sözlerni néme üçün déginini bilmidi. **29** Yehuda ularning ortaq hemyanini tutqini üçün, beziler Eysa uningha: «Bizge kéreklik héytliq nersilerni élip kel» yaki «Kembeghelleger birer nerse ber» dewatsa

14 Könglünglarni parakende qilmanglar!
Xudagha ishinisiler, mangimu ishininglar.

2 Atamning öyide nurghun makanlar bar. Bolmighan bolsa, buni silerge éytqan bolattim; chünki men herbiringlarga orun teyyarlash üçün shu yerge kétip barimen. **3** Men silerge orun teyyarlıghili baridighanikenmen, choqum qaytip kélép, silerni özümge alimen; shuning bilen, men qeyerde bolsam, silermu shu yerde bolisiler. **4** Siler méning qeyerge kétidighanlıqimni we u yerge baridighan yolni bilisiler. **5** Tomas uningha: — I Reb, séning qeyerge kétidighanlıqingni bilmeymiz. Shundaq iken, yolni qandaq bilimiz? — dédi. **6** Eysa uningha: — Yol, heqiqet we hayatlıq özümdurmen. Méningsiz héchkim Atining yénigha baralmaydu. **7** Eger méni tonughan

bolsanglar, Atamnimu tonughan bolattinglar. qilmay, bizgila ayan qilishing qandaq ish? Hazirdin bashlap uni tonudunglar hem uni — dep soridi. **23** Eysa uningga jawaben kördüngler, — dédi. **8** — I Reb, Atimi bizge körsitip mundaq dédi: — «Birkim méni söyle, sözümni quoysangla, shu kupaye, — dédi Filip. **9** Eysa tutidu; Atammu uni söyidu we [Atam] bilen uningga mundaq dédi: — «I Filip, siler bilen ikkimiz uning yénigha béríp, uning bilen bille birge bolghinimha shunche waqt boldi, méni makan qilimiz. **24** Méni söymeydighan kishi téxiche tonumidingmu? Méni körgen kishi Atini sözlirimni tutmaydu; we siler anglawatqan bu körgen bolidu. Shundaq turuqluq, sen néminhqə söz bolsa méning emes, belki méni ewetken yene: «Bizge Atini körsetkeysen» deyseñ? **10** Atiningkidur. **25** Men siler bilen bille boluwatqan Men Atida, Ata mende ikenlikige ishenmemsen? chéghimda, bularni silerge éyttim. **26** Lékin Ata Silerge éytqan sözlirimni özlükümdin éytqinim méning namim bilen ewetidighan Yardemchi, yoq; belki mende turuwatqan Ata Öz emellirini yeni Muqeddes Roh silerge hemmini ögitidu qiliwatidu. **11** Méning Atida bolghanlıqimha, hem méning silerge éytqan hemme sözlirimni Atining mende bolghanlıqigha ishininglar. ésinglarga keltüridu. **27** Silerge xatirjemlik Yaki héchbolmighanda, méning qilghan qaldurimen, öz xatirjemlikimni silerge bérímen; emellirimdin manga ishininglar. **12** Berheq, méning silerge berginim bu dunyadikilerning berheq, men silerge shuni étip qoyayki, berginidek emestur. Könglünglarni parakende manga ishen'gen kishi méning qiliwatqan qilmanglar we jür'etsiz bolmanglar. **28** Siler emellirimni qilalaydu; we bulardinmu téximu méning: «Men [silerdin] ayrılip kétimen, ulugh emellerni qilidu, chünki men Atining kényin yéninglarga yene qaytip kélimen» yénigha [qaytip] kétimen. **13** We Atining déginimni anglidinlar. Méni söyle Bolsanglar, Oghulda ulughlinishi üçhün, hernémini méning Atining yénigha kétidighanlıqim üçhün xursem namim bilen tilisenglar, shularni ijabet qilimen. bolattinglar. Chünki Ata mendin ulughdur. **29** **14** Méning namim bilen herqandaq nersini Silering bu ishlar yüz beginide ishininglar tilisenglar, men silerge shuni ijabet qilimen». **15** üçhün bu [ishlar] yüz bérishstin awwal — «Méni söysenglar, emrlirimge emel qilisiler. silerge éyttim. **30** Mundin kényin siler bilen **16** Menmu Atidin tileyment we U silerge bashqa köp sözleshmeymen; chünki bu dunyaning bir Yardemchi ata qilidu. U siler bilen ebedgiche hökümdari kélish aldida turidu we mendin birge bolidu. (**aïon g165**) **17** U bolsimu Heqiqetning kirgüdekkéch yochuq tapalmaydu. **31** Lékin Rohidur. Uni bu dunyadikiler qobul qilalmaydu, bu dunyaning ademlirining méning Atini chünki Uni ne körmeydu, ne tonumaydu. söyidighanlıqimni bilishi üçhün Ata manga Biraq siler Uni tonusiler, chünki U siler néme emr qilghan bolsa, men del shuni emelge bilen bille turuwatidu hem silerde makan ashurimen. Turunglar, bu jaydin kéteyli». qilidu. **18** Men silerni yétim qaldurmaymen, yéninglarga yene qaytip kélimen. **19** Azghina waqittin kényin, bu dunya méni körmeye, lékin siler körüsiler. Men hayat bolghanlıqim üçhün, silermu hayat bolisiler. **20** Shu künde méning Atamda bolghanlıqim, silering mende bolghanlıqinglar we menmu hem silerde bolghanlıqimni bilisiler. **21** Kim emrlirimge ige bolup ularni tutsa, méni söygüchi shu bolidu. Méni söygüchini Atammu söyidu, menmu uni söyimen we özümni uningga ayan qilimen». **22** Yehuda (Yehuda Ishqariyot emes) uningdin: — I Reb, sen özüngni bu dunyadikilerge ayan

15 — «Heqiqiy üzüm téli» özümdurmen, Atam bolsa baghwendur. **2** Baghwen mendiki méwe bermeydighan herbir shaxni késip tashlaydu. Méwe bergenlirini bolsa téximu köp méwe bersun dep, pak qılıp putap turidu. **3** Emdi siler men silerge yetküzen sözüm arqliq alliburun pak boldunglar. **4** Siler mende izchil turunglar, menmu silerde izchil turimen. Shax talda turmay, özi méwe bérelmeydighinidek, silermu mende izchil turmisanglar, méwe bérelmeysiler. **5** «Üzüm téli» özümdurmen, siler bolsanglar shaxlidursiler. Kim mende izchil tursa, menmu shundaqla uningda

turghinimda, u köp méwe bérifu. Chünki manga ziyankeşlik qilghan bolsa, silergimu mensiz héchnémini qılalmaysiler. **6** Birsi mende ziyankeşlik qılıdu. Méning sözümni tutqan turmisa, u [kéreksiz] shaxtek tashlinip, qurup bolsa, ular silerlarning kinimu tutidu. **21** Biraq kétidu. Bundaq shaxlar yighip kélinip otqa méning namim tüpeylidin ular silergimu shu tashlinidu. **7** Siler mende izchil tursanglar ishlarning hemmisini qılıdu, chünki ular méni we sözlirim silerde izchil tursa, némini telep Ewetküchini tonumaydu. **22** Eger men kélip qilsanglar, silerge shu ijabet bolidu. **8** Silerlarning ulargha söz qilmaghan bolsam, ularda gunah köp méwi bérishinglar, shundaqla méning yoq dep hésablinatti. Lékin hazır gunahı üçün muxlislirim ikenliklarnı ispatlıshinglar bilen ularning héch bahanisi yoqtur. **23** Kimdekim shan-sherep Atamgha keltürülidu. **9** Atam mendin nepretlense Atamdinmu nepretlen'gen méni sóyginidek, menmu silerni sóydüm; bolidu. **24** Men ularning arisida bashqa héchkim méning méhir-muhebbitimde izchil turunglar. qılıp baqmaghan emellerni qilmaghan bolsam, **10** Eger emrlirimni tutsanglar, xuddi men ularda gunah yoq dep hésablinatti. Lékin ular Atamning emrlirini tutqan we hemishe uning hazır [emellirimni] körgen turuqluq, yenila hem méhir-muhebbitide turghinimdek, silermu mendin hem Atamdin nepretlendi. **25** Lékin bu hemishe méning méhir-muhebbitimde turisiler. ishlar ulargha tewe bolghan Tewrat qanunida: **11** Méning xushalliqim silerde bolsun we «Héchqandaq sewebsizla mendin nepretlendi» shuningdek xushalliqinglar tolup tashsun dep pütülgén söz emelge ashurulushi üçün dep, men bularni silerge éyttim. **12** Méning shundaq yüz berdi. **26** Lékin men silerge Atining emrim shuki, men silerni sóyginimdek, silermu yénidin ewetidighan Yardemchi, yeni Atining bir-biringlarnı sóyünglar. **13** Insanlarning yénidin chiqquchi Heqiqetning Rohi kelgende, öz dostliri üçün jénini pida qilishtin U manga guwahliq bérifu. **27** Silermu manga chongqur méhir-muhebbiti yoqtur. **14** guwahliq bérisiler, chünki siler bashtin tartip Silerge buyrughan emrlirimni ada qilsanglar, men bilen bille boldunglar.

méning dostlirim bolisiler. **15** Emdi mundin keyin men silerni «qul» dep atimaymen. Chünki qul xojayinining néme qiliwatqinini bilmeydu. Uning ornigha silerni «dost» dep atidim, chünki Atamdin anglichanlirimning hemmisini silerge yetküzdüm. **16** Siler méni tallighininglar yoq, eksiche men silerni tallidim we silerni béríp méwe bersun hemde méwiliringlar daim saqlansun, méning namim bilen Atidin néme tilisenglar, u silerge bersun dep silerni tiklidim. **17** Silerge shuni emr qilimenki, bir-biringlarnı sóyünglar. **18** Bu dunyadikiler silerdin nepretlense, silerdin awwal mendin nepretlen'genlikini bilinglar. **19** Silermu bu dunyadikilerdin bolghan bolsanglar, bu dunyadikiler silerni özimizningki dep, sóygen bolatti. Biraq siler bu dunyadin bolmighachqa, belki men silerni bu dunyadin ayrip tallighanlıqim üçün, emdi bu dunyadikiler silerdin nepretlinidu. **20** Men silerge éytqan sözni ésinglarda tutunglar: «Qul xojayinidin üstün turmaydu». Ular

16 Silerlarning putliship ketmeslikinglar üçün bularni silerge éyttim. **2** Ular silerni sinagoglarning jamaetliridin qogħlap chiqiriwétidu; hemde shundaq bir waqit-saet kéliduki, silerni öltürguchi özini Xudagħa xizmet qiliwatimen, dep hésablaydu. **3** Ular bularni ya Atini, ya méni tonumighanlıqi üçün qılıdu. **4** Lékin men bu ishlarni silerge éyttimki, waqit-saiti kelgende, men shundaq aldin'ala éytqinimni ésinglarga keltüreleysiler. **5** — Men bashta bularni silerge éytmidim, chünki men siler bilen bille idim. Lékin emdi méni ewetküchining yénigha qaytip kétimen. Shundaq turuqluq, aranglardan héchkim mendin: «Nege kétisen?» dep sorimaywatidu. **6** Eksiche, silerge bularni éytqinim üçün, qelbinglar qayghuga chomüp ketti. **7** Emma men silerge heqiqetni éytip qoyayki, méning kétishim silerge paydiliqtur. Chünki eger ketnisem, Yardemchi silerge kelmeydu. Emma ketsem, Uni silerge ewetimen. **8** U kelgende, bu dunyadikilerge gunah toghrisida, heqqaniyliq

toghrisida we axiret soriqi toghrisida heqiqetni siler bilen qayta körüşhimen, qelbinglar bilgüzidu. **9** U ularni gunah toghrisida bilgüzidu, shadlinidu we shadliqjınlarnı héchkim silerdin chünki ular manga étiqad qilmidi. **10** Ularnı tartıwalalmaydu. **23** Shu künde siler mendin heqqaniyılıq toghrisida [bilgüzidu], chünki héchnerse sorimaysiler. Berheq, berheq, Atamning yénigha qaytip barimen we siler men silerge shuni éytip qoyayki, méning méni yene körelmeysiler. **11** Ularnı axiret soriqi namim bilen Atidin némini tilisenglar, u toghrisida [bilgüzidu], chünki bu dunyaning shuni silerge bérifu. **24** Hazirghiche méning hökümdarı üstige höküm chiqirildi. **12** Silerge namim bilen héchnéme tilimidinglar. Emdi éytidghan yene köp sözlirim bar idi; lékin tilenglar, érishiiler, buning bilen shadliqjıngalar siler ularni hazırche kötürelmeysiler. **13** Lékin tolup tashidu! **25** Silerge bularnı temsiller U, yeni Heqiqetning Rohi kelgende, U silerni bilen éytip berdim. Biraq shundaq bir waqtı barlıq heqiqetke bashlap baridu. Chünki U kéliduki, u chaghda silerge yene temsiller bilen özlükidin sözlimeydu, belki némini anglıghan sözlimeygen, Ata togruluq silerge ochuq bolsa, shuni sözleydu we kelgüsidi bolidighan éytimen. **26** Shu künü tilekliringlarnı méning ishlardin silerge xewer bérifu. **14** U méni namim bilen iltija qilisiler. Men siler üchün ulughlaydu; chünki U mende bar bolghanni Atidin telep qilimen, dep éytmaymen; **27** tapshuruwélip, silerge jakarlaydu. **15** Atida bar chünki Ata özimu silerni söyüdu; chünki siler bolghanning hemmisi hem méningkidur; mana méni söyisiler we méning Xudanıng yénidin shuning üchün men: «U mende bar bolghanni kelgenlikimge ishendinglar. **28** Men Atining tapshuruwélip, silerge jakarlaydu» dep éyttim. yénidin chiqıp bu dunyagha keldim; emdi **16** Az waqittin kényin, méni körmeyssiler; we men yene bu dunyadin kétip Atining yénigha yene bir'az waqit ötkendin kényin, méni qayta barimen». **29** Muxlisliri: — Mana sen hazir körisiler, chünki men Atamning yénigha ochuq étyiwatisen, temsil keltürüp sözlimiding! kétimen». **17** Shunga muxislarning beziliri **30** Biz séning hemmini bilginingni, shundaqla bir-birige: — Bizlerge: — «Az waqittin kényin, héchkimning sendin soal sorishining hajiti méni körmeyssiler; yene bir'az waqit ötkendin yoqluqını emdi bilip yettuq. Shuningdin séning kényin, méni qayta körisiler» we yene «Chünki Xudanıng yénidin kelgenlikingge ishendeuq, men Atamning yénigha kétimen» dégini néme — déyishti. **31** Eysa jawaben ulargha: — Hazir déginidu? **18** «Az waqittin kényin» dégen sözining ishendinglarmu? **32** Mana, shundaq waqit-menisi néme? Unıng némilerni dewatqanlırinı saiti kéley dep qaldi, shundaqla kélip qaldiki, bilmiduq, — déyishidu. **19** Eysa ularning özidin hemminglar méni yalghuz tashlap herbiringlar némini sorimaqchi bolghinimi bilip ulargha öz yolliringlarga tarqılıp kétisiler. Biraq men mundaq dédi: — «Méning «Az waqittin kényin, yalghuz emesmen, chünki Ata men bilen méni körmeyssiler; yene bir'az waqit ötkendin billidur. **33** Silerning mende xatirjemlikke ige kényin, méni körisiler» déginimning menisini bolushunglar üchün bularni silerge éyttim. Bu bir-biringlardın sorawatamsiler? **20** Berheq, dunyada turup azab-oqubet tartisiler, emma berheq, men silerge shuni éytip qoyayki, siler gheyretlik bolunlar! Men bu dunya üstidin yığha-zar kötürlüslər, lékin bu dunyadikiler ghelibe qildim!

xushal bolushup kétidu; siler qayghurisiler, lékin qayghuliringlar shadliqqa aylinidu. **21** Ayal kishi tugħutta azablınidu, chünki uning waqit-saiti yétip kelgen; lékin bowiqli tugħulup bolghandin kényin, bir perzentning dunyagħa kelgenlikining shadliqi bilen tartqan azabini untup kétidu. **22** Shuningħha oxħħash, silermu hazir azabliniwatisiler, lékin men

17 Eysa bu sözlerni qilghandın kényin, közlini ershke tikip, mundaq dua qıldı: — I Ata, waqit-saet yétip keldi; Sen Oghlunġi ulughlatquzghayen; buning bilen Oghlunġmu Séni ulughlatquzidu; **2** yeni, uning Sen uningħha tapshurghan insanlarrha menggħi l-kayeb, uningħha pütkül et igiliridin üstün hoquq ata qilghiningdekk, uni

ulughlatquzghaysen. (aiōnios g166) 3 Menggülük chünki söz-kalaming heqiqettur. 18 Sen hayat shuki, birdinbir heqiqiy Xuda — Séni we méní dunyagha ewetkiningdek, menmu ularni Sen ewetken Eysa Mesihni tonushtin ibarettur. 19 Ularmu heqiqette (aiōnios g166) 4 Men Séning emel qilishim üçhün méní dunyagha ewetkiningdek, menmu ularni tapshurghan ishingni orundishim bilen Séni dunyagha ewettim. 20 Men yalghuz ular yer yüzide ulughlatquzdu. 5 I Ata, Séning üchünlə emes, yene ularning sözi arqılıq manga alem apiride bolushtin burun men Özüngning étiqad qılıdighanlar üçhünmü dua qilimen. 21 yéningda ige bolghan shan-sherep bilen méní Ularning hemmisi bir bolghay; i Ata, Sen mende, Özüngning yéningda ulughlatquzghaysen. 6 Sen men Sende bolghandek, ularmu Bizde bir bu dunyadin manga tallap bergen ademlerge bolghay; shundaq bolghanda, bu dunyadikiler Séning namingni ayan qildim. Ular Séningki méní Séning ewetkenlikingge ishinidu. 22 Sen idi, Sen ularni manga berding we ular Séning manga ata qilghan shan-sherepni ulargha ata söz-kalamingni tutup keldi. 7 Ular hazır Sen qildimki, biz ikkimiz bir bolghandek, ularmu manga bergen hemme nersilerning Séningdin bir bolghay; 23 yeni men ularda, sen mende kelgenlikini bildi. 8 Chünki Sen manga bolup, ular birlitke kamil qilin'ghay. Shu arqılıq tapshurghan sözlerni ulargha yetküzdüm; bu dunyadikiler méní ewetkenlikingni hem ularmu bularnı qobul qıldı, shuning bilen méní söyginingdek ularnimu söygenlikingni Sendin chiqqinimni heqiqeten bilip yetti hemde bili. 24 I Ata, Sen manga bergenliringning Séning méní ewetkenlikinggimu ishendi. 9 hemmisining men bolghan yerde men bilen Bularha dua qilimen; bu dunyadiki ademlerge birge bolushini, shundaqla ménin shan-emes, belki Sen manga bergen ademlerge dua sherişimni, yeni Sen alem apiride bolushtin qilimen; chünki ular Séningkidur. 10 Méning burun méní söygenliking üçhün, manga bergen barlıqım Séningkidur we Séning barlıqıng bolsa shan-sherepni ularning körüşhini xalaymen. 25 I ménin kidur we men ularda sherep taptim. 11 heqqaniy Ata, bu dunyadikiler séni tonumığan, Men emdi bu dunyada turiwermeymen; lékin emma men Séni tonuymen we bularmu méní ular bu dunyada qaldi we men Séning yéningha Séning ewetkenlikingni bildi. 26 We men kétiwatimen. I muqeddes Ata, Sen manga bergen Séning namingni ulargha ayan qildim we yene naming arqılıq ularni saqlighinki, biz ikkimiz bir dawamlıq ayan qilimen. Shuning bilen, Séning bolghinimizdek, ularmu bir bolghay. 12 Men ular manga körsetken méhir-muhebbiting ularda bilen bille bolghan waqtimda, Sen manga bergen bolidu we menmu ularda bolay.

naming bilen ularni saqlidim hem qoghdidim; we muqeddes yazmilardiki besharetning emelge ashurulushi yolda, ularning ichidin halaketke xas bolghan kishidin bashqa birimu yoqalmidi. 13 Mana emdi séning yéningha barimen. Méning shadlıqım ularda tolup tashsun dep, bu sözlerni dunyadiki waqtimda sözlidim. 14 Men ulargha söz-kalamingni tapshurdum. Men bu dunyadin bolmighinimdek, ularmu bu dunyadin bolmighini üçhün, bu dunyaning ademliri ulardin nepretlinidu. 15 Ularni bu dunyadin ayriwetkeysen dep tilimeyment, belki ularni rezil bolghuchidin saqlighaysen, dep tileyment. 16 Men bu dunyadin bolmighinimdek, ularmu bu dunyadin emestur. 17 Ularni heqiqet arqılıq Özüngge muqeddes qilip atighuzghaysen,

18 Eysa bularnı éytqandin keyin, muxlisliri bilen bille tashqirigha chiqip Kidron jilghisining u qétigha ötti. U yerde bir baghche bar idi. Eysa bilen muxlisliri u baghchige kirdi. 2 Uningha satqunluq qılıdighan Yehudamu u yerni bilettei, chünki Eysa muxlisliri bilen pat-pat u yerde yighilip olтуратти. 3 Shuning bilen Yehuda bir top Rim leshkerliri bilen bash kahinlar hem Perisiyler ewetken qarawullarnı bashlap bu yerge keldi. Ularning qollırıda panus, mesh'el we qorallar bar idi. 4 Eysa beshigha chüshidighanlarning hemmisini bilip, ularning aldigha chiqip: — Kimni izdeysiler? — dep soridi. 5 Nasaretlik Eysani, — dep jawab bérishi ular. Eysa ulargha: — Mana men bolimen, — dédi. (Uningha satqunluq

qilghan Yehudamu ularning arisida turatti). we ibadetxanida daim telim bérif keldim, **6** Eysa: «Mana men bolimen» déwidi, ular men yoshurun héchnéme démidim. **21** Bularni arqisigha yénip yerge yiqlishti. **7** Shuning némishqa mendin soraysen? Éytqan sözlirimni bilen Eysa ulardin yene bir qétim: — Kimni anglichanlardin sorighin; mana, ular néme izdeysiler? — dep soridi. — Nasaretlik Eysani, — dégenlikimni bilidu. **22** Eysa bu sözlerni déyishti ular. **8** Eysa: — Silerge éyttimghu, men qilghanda, yénida turghan qarawullardin biri shu bolimen. Eger izdigininglar men bolsam, uni bir kachat urup: — Bash kahin'għa bularni ketkili qoyunglar, — dédi. **9** Buning mushundaq jawab qayturamsen? — dédi. **23** — bilen özining: «[Ata], Sen manga bergenlerdin Eger yaman söz qilghan bolsam, uning yaman héchqaysisini yittürmidim» dégen sözi emelge ikenlikini köpchlilikning aldida körsetkin. Emma ashuruldi. **10** Simon Pétrusning yénida bir éytqanlirim durus bolsa, méni néme üchün qilich bolghach, u shuan uni sugħurup, bash urisen? — dédi Eysa uningħha. **24** Buning kahinning chakirigha birni urup, ong quliqini bilen Annas uni bagħlaqliq péti bash kahin shilip chūshürüwweti. Chakarning ismi Malkus Qayafagħha yollidi. **25** Simon Pétrus [otning] idи. **11** Eysa Pétrusqa: — Qilichni ghilapqa sal! aldida issinip turuwatqanidi. [Yénidikiler]: — Ata manga tapshurghan qedehni ichmemdim? Senmu uning muxlisliridin emesmiding? — dédi. **12** Shuning bilen, leshkerler topi bilen déyishti. — Yaq, emesmen, — dep tandi Pétrus. mingbési hem Yehudiylarning qarawulliri **26** U yerde bash kahinning chakarliridin, Pétrus Eysani tutup bagħlashti. **13** Andin uni aldi quliqini késip tashlighan kishige tughqan birsi bilen Annasning aldigha élip bérishti. Annas bar idi. U Pétrusqa: — Bagħchide séni uning bolsa shu yili bash kahin bolup turghan bilen bille körgenidimghu?! — dédi. **27** Pétrus Qayafaning qéynatisi idi. **14** Burun Yehudiy yene tandi, Del shu chaghda xoraz chillidi. **28** kéngeshmisidikilerge: «Pütün xelqning [halak Andin ular Eysani Qayafaning yénidin rimliq bolushining] ornigha, birla ademning ular waliyning ordisigha élip keldi (shu chaghda üchün halak bolushi yaxshi» dep meslihet tang atqanidi). Uni élip kelgen [Yehudiylar] bergen kishi del shu Qayafa idi. **15** Emđi bolsa özimizni napak qilip bulghimayli dep, Simon Pétrus bilen yene bir muxlis Eysaning ordigha kirmidi. Bolmisa ötüp kétish héytining keynidin egiship bargħanidi. U muxlis bash dastixnidin ghizalinalmaytti. **29** Shunga [waliy] kahin'għa tonuħi bolghachqa, bash kahinning Pilatus sirtqa chiqip, ularning aldigha bérif sariyigha Eysa bilen teng kirdi. **16** Lékin ularġha: — Bu ademning üstdidin néme erz Pétrus bolsa derwazining sirtida qaldi. Shunga qilisiler? — dep soridi. **30** Ular: — Bu adem bash kahin'għa tonuħi bolghan héliqi muxlis jinayetħi bolmisa, uni sizge tapshurmīghan tashqirigha chiqip, derwaziwen qiz bilen bolattuq, — dep jawab bérishti. **31** — Uni sözlīship, Pétrusni ichkirige bashlap kirdi. **17** özünglar élip kétip, öz qanununglar boyiche Derwaziwen bolghan shu dédek Pétrustin: — höküm chiqiringħar! — dédi Pilatus ularġha. Senmu bu ademning muxlisliridin emesmu? — Yehudiylar: — Bizning héchkimni ölmäge dep soridi. Yaq, emes, — dédi Pétrus. **18** Emđi mehkum qilish hoquqimiz yoq tursa, — déyishti. hawa soħuq bolghanliqi üchün, chakarlar we **32** Bu isħħar Eysaning özi qandaq ölüm bilen qarawullar shaxardin għul-xan yaqqan bolup, ölüdighini toghrisidiki aldin éytqan besharetilk uning chöriside issinip turushatti. Pétrusmu sözinining emelge ashurulushi üchün yüz berdi. ularning yénida turup issindi. **19** Bash kahin **33** Andin Pilatus yene ordisigha kirip, Eysani bolsa Eysadin muxlisliri toghruluq we telimi chaqirtip, uningdin: — Sen Yehudiylarning toghruluq soal sorashqa bashħidi. **20** Eysa padishahimu? — dep soridi. **34** Eysa uningħha: — uningħha jawaben mundaq berdi: — Men Bu soalni özüng sorawatamesen, yaki bashqilar xelq-alem aldida ashkara söz qilghanmen, men toghruluq sanga shundaq éytqanmu? barliq Yehudiylar yighthid qiegħi sinagogħi larda — dédi. **35** — Men bir Yehudiyu?! Séni

manga tapshurghanlar öz xelqing we bash — dédi. 7 Yehudiylar uningha jawaben: — Bizde kahinlарghu! Néme [jinayet] ötküzgeniding? shundaq bir qanun bar. Shu qanunimizgha — dédi Pilatus. 36 Eysa jawaben: — Méning asasen u ölümge mehkum qilinishi kérek, chünki padishahliqim bu dunyaghа tewe emestur. Eger u özini Xudaning Oghli dep atiwaldi. 8 Pilatus bu bu dunyaghа tewe bolghan bolsa, xizmetchilirim sözni anglap téximu qorquq, 9 yene ordisigha méning Yehudiylargha tapshurulmasliqim kirip, Eysadin: — Sen zadi qeyerdin kelgen? — üchün jeng qiliwatqan bolatti. Halbuki, méning dep soridi. Lékin Eysa uningha jawab bermidi. padishahliqim bu yerge tewe emestur, — 10 Shunga Pilatus uninggha: — Sen manga gep dédi. 37 Shunga Pilatus uninggha: — Undaqta, qilmamsen? Séni qoyup bérishke hoququm sen padishahmu? — dédi. Eysa jawaben: — barlıqını, shundaqla kréstleshkimu hoququm Shundaq, éytqiningdek, padishahmen. Men barlıqını bilmemsen? — dédi. 11 Eysa jawaben: shuningha tughulghanmen, we shuningha — Sanga ershtin bérilmigen bolsa, méning dunyaghа keldim: — heqiqetke guwahliq üstümdin héchqandaq hoququng bolmighan bérishim üchündin ibarettur. Heqiqetke tewe bolatti. Shuning üchün méri sanga tapshurup bolghan herbir kishi bolsa méning awazimgha bergen ademning gunahi téximu éghirdur, qulaq salidu, — dédi. 38 Pilatus uningdin: — dédi. 12 Shu chaghdin tartip, Pilatus uni — «Heqiqet» dégen néme? — dep soridi. qoyuwétishke amal izdeyti. Lékin Yehudiylar Pilatus mushularni dep, yene tashqirigha, warqiriship: — Bu ademni qoyuwetsingiz, siz Yehudiylarning aldigha chiqip ulargha: — Men Qeyserning dosti bolmighan bolisiz! Özini uningdin héchqandaq jinayet tapalmidim. 39 padishah dégen herbir kishi Qeyserge qarshi Lékin her yili ötüp kétish héytida siler üchün chiqqan bolidu! — dep chuqan sélishti. 13 [mehbuslardı] birni qoyup bérish qaidem Pilatus bu sözlerni anglap, Eysani tashqirigha bar. Shunga bu «Yehudiylarning padishahi»ni chiqardi we «tash taxtayliq hoyla» dep atalghan, silerge qoyup bérishimni xalamsiler? — dédi. ibraniy tilida «Gabbata» dep atalghan yerde 40 Ularning hemmisi jawab béríp: — Bu ademni «soraq texti»ge olturdi 14 (u waqit ötüp kétish emes, Barabbasni qoyup béríng! — dep qiyqas- süren sélishti (Barabbas bolsa bir qaraqchi idi).

19 Shuning bilen, Pilatus Eysani élip béríp

qamchilatti. 2 Leshkerler tikenlik shaxlarni örüp, bir taj yasap, uning bésigha kiydürüshti we uningha [shahane] sösün renglik bir ton kiydürüp, 3 uning aldigha kélip: — Yashighayla, i Yehudiylarning «padishahi»! — dep mesxire qiliship, uning yüzige qayta-qayta kachat saldi. 4 Pilatus bolsa yene ordisidin chiqip, xalayiqqa: — Mana! Uningdin héchqandaq jinayet tapalmighanlıqimni bilishinglar üchün, uni silerning aldinglargha élip chiqtım, — dédi. 5 Buning bilen Eysa bésigha tikenlik taj we uchisigha sösün ton kiygüzülgén halda tashqirigha élip chiqildi. Pilatus ulargha: — Qaranglar, u ademge! — dédi. 6 Bash kahinlar we qarawullar uni körüp: — Uni kréstleng, kréstleng! — dep warqirashti. Pilatus ulargha: — Uni élip béríp özünglar kréstlenglar! Chünki men uningdin héchqandaq jinayet tapalmidim!

bu silerning padishahinglardur! — dédi. 15 Lékin ular warqiriship: — Yoqiting, yoqiting, uni kréstlengl! — dédi. Pilatus ulargha: — Méri padishahinglarni kréstligin, demsiler? — dédi. Bash kahinlar jawaben: — Qeyserdin bashqa héchqandaq padishahimiz yoqtur! — dep [towlashti]. Buning bilen Pilatus uni kréstleshke ulargha tapshurup berdi. 16 [Leshkerler] Eysani élip mangdi. U öz kréstini yüdüp, «Bash söngék jayı» (ibraniy tilida «Golgota») dégen yerge bardi. 18 Ular uni shu yerde yene ikki kishi bilen teng kréstke tarttı; bu teripide birsi, u teripide birsi we Eysa ularning ottorisida kréstke tartıldı. 19 Pilatus taxtigha élan yézip kréstke békítip qoydi. Uningha: — «Nasaretlik Eysa — Yehudiylarning padishahi» dep yézilghanidi. 20 Eysa kréstlinidighan yer sheherge yéqin bolghachqa, surghun Yehudiylar taxtidiki sözlerni oqudi. Taxtidiki sözler ibraniyche,

latinche we grékche yéziqta yézilghanidi. 21 alliqachan ölgénlikini kördi, shuning bilen Shunga Yehudiylarning bash kahinliri Pilatusqa: uning putini chaqmidi. 34 Emma leshkerlerdin — «Yehudiylarning padishahi» dep yazmang, biri uning biqinigha neyzini sanjiwidi, shuan belki «U özini men Yehudiylarning padishahi, qan we su éqip chiqtı. 35 Buni körgüchi dégen» dep yézing, — déyishti. 22 Biraq Pilatus silerning ishinishinglar üçhün guwahliq bérifu; jawaben: — Yazidighanni yézip boldum! — körgüchining guwahliqi heqtur, u özining dédi. 23 Leshkerler Eysani kréstligendin kéyin, éytqanlırını heq dep biliğu. 36 Bu ishlarning uning kiyimlirini élip, tötké bölüp, herbir hemmisi muqeddes yazmilarda: «Uning bir leshker bir ülüshtin élishti; ular hem ichidiki tal söngikimu sundurulmaydu» we yene bir uzun köngleknimu élishti; lékin bu könglek béssharete: «Ular özliri sanjighan ademge tikilmigen, üstidin ayighighiche bir pütün qaraydu» dep aldin éytiganganlarni emelge toqulghanidi. 24 Shuning üçhün leshkerler bir- ashurush üçhün yüz berdi. 38 Bu ishlardin birige: — Buni yirtmayli, belki chek tartishayli, kék, Arimatiyaliq Yüsüp Pilatustın Eysanining kimge chiqsa shu alsun, — déyishti. Bu jesitini élip kétishni telep qildi (Yüsüp Eysanining ishlar muqeddes yazmilardiki munu sözler muxlisliridin idi, lékin Yehudiylardin qorqqini emelge ashurulush üçhün yüz berdi: — «Ular üçhün buni mexpiy tutatti); Pilatus ruxset berdi, méning kiyimlirimni öz arısida üleshti, Méning shuning bilen Yüsüp bérüp Eysanining jesitini élip könglikimge érishish üçhün chek tashlashti». ketti. 39 Burun bir kéchisi Eysanining yénigha Derweqe, leshkerler shundaq qilishti. 25 kelgen héliqi Nikodimmu murmekki bilen sebre Eysanining kréstining yénida anisi, anisining arilashturulghan xushbuy dora-dermandin yüz singlisi, Klopasnig ayali Meryem we Magdalliq jingche élip, [uning] [bilen bille] keldi. 40 Meryemler turattı. 26 Eysa anisi bilen özi ikkiyen Eysanining jesitini Yehudiylarning depne sóyidighan muxlisining birge turghanlıqını qilish aditi boyiche dora-dermanlarni chéchip, körüp, anisiga: — I xanim, mana séning kanap rextler bilen orap képenlidi. 41 Eysa oghlung! — dédi. 27 Andin u bu muxlisqa: — kréstlen'gen yerde bir bagh bolup, baghning Mana séning anang! — dédi. Shundin étibaren, ichide téxi héchkim yerlenmigen yéngi bir u muxlis uni özining öyide turghuzdi. 28 Andin bosh yerlik bar idi. 42 Bu Yehudiylarning Eysa hemme ishlarning tamam bolghinini héytining teyyarlıq küni bolghachqa hem bu bilip (muqeddes yazmilardiki béssharet emelge yerlik yéqin jayda bolghanlıqi üçhün, ular ashurulush üçhün): — Ussap kettim! — dédi. Eysani shu yerlikke qoydi.

29 U yerde sirke sharab bilen toldurulghan bir koza bar idi. Ular bir parche bulutni sirke sharabqa chilap, bir lépekgül gholigha baghlap, Eysanining aghzığha tenglidi. 30 Eysa sirke sharabni ichkendin kék: — Tamam boldi! — dédi-de, bésshini töwen qılıp, rohini tapshurup berdi. 31 U küni [ötüp kétish héytining] teyyarlıq küni bolghachqa, kréstlen'genlerning jesetlirini shabat künide kréstte qaldururmaslıq üçhün (shabat kün «ulugh kün» hésablan'ghachqa) Yehudiylar Pilatustın kréstlen'genlerning putlirini chéqip andin jesetlirini krésttin tézrek chüshürüwtishni telep qildi. 32 Shuning bilen leshkerler bérüp Eysa bilen bille kréstlen'gen birinchi andin ikkinchi ademning putlirini chaqtı. 33 Lékin Eysagha kelgende, uning

20 Heptining birinchi küni tang seher, Magdalliq Meryem qebrige bardı we qebrining aghzidiki tashning éliwétigenlikini kördi. 2 Shunga u yügüriniche kélép Simon Pétrus we Eysa sóygen héliqi muxlisning yénigha kélép, ulargha: — Ular Rebni qebridin yötkiwétiptu, uni qeyerge qoyghinini bilmiduq! — dédi. 3 Pétrus bilen héliqi muxlis tashqırıgha chiqıp, qebrige qarap yol aldi. 4 İkkiyen teng yügürüp mangdi, lékin héliqi muxlis Pétrustin téz yügürüp, qebrige birinchi bolup yétip bardı. 5 U éngiship ichige qarap, kanap képenlerning u yerde yéyiqliq turghanlıqını kördi, lékin ichkirige kirmidi. 6 Uningha egiship kelgen Simon Pétrus yétip kélép, qebrige kirdi we u yerde yéyiqliq turghan kanap

képenlerni, 7 shundaqla Eysaning bészigha shadlandi. 21 Shunga Eysa ulargha yene: — oralghan yaghliqnimu kördi. Yaghliq képenler Silerge aman-xatirjemlik bolghay! Ata méni bilen bir yerde emes, belki ayrim yerde ýögeklik ewetkinidek, menmu silerni ewetimen, — dédi. turatti. 8 Andin qebrige awwal kelgen héliqi 22 Bu sözni éytqandin kényin, u ularning üstige muxlismu qebrige kirip, ehwalni körtüp ishendi bir püwlep: — Muqeddes Rohni qobul qilinglar. 9 (chünki ular uning ölümdin qayta tirilishining 23 Kimning gunahlirini kechürsenglar, uning muqerrerlik heqqide muqeddes yazmilardiki gunahi kechürüm qilinidu; kimning gunahlirini besharetni téxiche chüshenmeytti). 10 Shuning tutuwalsanglar, shuning gunahi tutuwélinidu! bilen ikkiylen öz turalghulirigha qaytishti. 11 — dédi. 24 Emma on ikkiylenning biri, yeni Emma Meryem bolsa qebrining sirtida turup «qoshkézek» dep atalghan Tomas Eysa kelgende yighlawatatti. U yighlap turup qebrining ichige ularning yénida emes idi. 25 Shunga bashqa éngiship qariwidi, 12 mana aq kiyim kiygen ikki muxlislar uninggħha: — Biz Rebni kördुql — perishte turatti; ularning biri Eysaning jesiti déyishti. Lékin Tomas ulargha: — Uning qollirida qoyulghan yerning bash teripide, yene biri mixlarning izini körmigüche, mixlarning izığha ayagh teripide olturnatti. 13 Ular Meryemin: — öz barmiqimni we biqinigha öz qolumni tiqip Xanim, némishqa yighthaysen? — dep soridi. — baqmighuche, hergiz ishenmeymen, — dédi. Rebbimni élip kétiptu, uni nege qoyghanlıqını 26 Sekkiz kündin kényin, muxlislar yene shu bilelmeywatimen, — dédi u ulargha. 14 U shu öy ichide jem bolghanda, Tomasmu ular sözlerini qilipla, keynige buruluwidi, Eysaning bilen bille idi. Ishikler taqaqliq tursimu, Eysa shu yerde turghanlıqını kördi. Lékin u uning kélip ularning arisida turup: — Silerge aman-Eysa ikenlikini bilmidi. 15 Eysa uningdin — xatirjemlik bolghay! — dédi. 27 Andin u Xanim, némishqa yighthaysen, kimni izdeyen? — Tomasqa: — Barmiqingni bu yerge tegküzip, dep soridi. Meryem uni baghwen shu, dep oylap: qollirimgha qara. Qolungni uzitip, biqinimgha — Teqsir, eger uni siz shu yerdin ýötkiwetken tiqip, gumanda bolmay, ishen'guchi bolghin! bolsingiz, qeyerge qoyghanlıqingizni éytip — dédi. 28 Tomas uninggħha: — Méning bergeysiz. Men uni élip kétimen, — dédi. Rebbim hem méning Xudayimsen! — dep jawab 16 Meryem! — dédi Eysa uningħha. Meryem berdi. 29 Eysa uningħha: — Méni körgenliking burulupla,ibraniy tilida: — Rabboni! — dédi (bu üchün ishending. Körmeye turup ishen'guchieler söz «ustaz» dégen menide). 17 Eysa uningħha: — bextiktur! — dédi. 30 Eysa muxlislirining alidida Manga ésilmighin! Chünki men téxi atamning bu kitabta xatirilenmigen bashqa nurghun yénigha chiqmidim. Bérip qérindashlirimgha: möjizilik alametlernimu körsetti. 31 Lékin Méni «Silerningu Atanglarning, yeni méning mushular silerni Eysaning Mesih, shundaqla Atamning, silerning Xudayinglarning, yeni Xudaningu Oghli ikenlikige ishensun hem bu méning Xudayimning yénigha chiqimen!» arqiliq [uningħha] étiqad qilip, uning nami deydu, — dep yetküzin, dédi. 18 Shuning arqiliq hayatliqqa érishsun, dep yézildi. bilen Magdalliq Meryem muxlislarning yénigha bérif, ulargha: «Rebni kördüm!» dédi we shundaqla Eysa özige éytqan u sözlerni ulargha yetküdzi. 19 Shu künü kechte, yeri heptining birinci künü kechte, Yehudiylardin qorqqanlıqi üchün muxlislar yighilghan öyde ishiklirini him taqwalghanidi; shu waqitta, Eysa kélip ularning otturisida [körünüp], öre turghan halda ulargha: — Silerge aman-xatirjemlik bolghay! — dédi. 20 Buni dep, qollirini we biqinimi ulargha körsetti. Shuning bilen muxlislar Rebni körginidin

21 Bu ishlardin kényin, Eysa Tibériyas déngizining boyida muxlislirigha yene bir qétim köründi. Uning bu qétimqi körünüshi mundaq boldi: 2 Simon Pétrus, «qoshkézek» dep atalghan Tomas, Galiliyediki Kanaliq Nataniyel, Zebediyning oghulliri we bashqa ikki muxlis bille idi. 3 Simon Pétrus: Men béliq tutqili barimen, — dédi. Köpçhilik: Bizmu sen bilen bille barimiz, — déyishti. Ular tashqirigha chiqip, kémige olturdi, lékin shu bir kéche héchnerse tutalmidi. 4 Tang atay déginide, Eysa qirghaqta

turatti, biraq muxlislar uning Eysa ikenlikini sen hemmini bilisen, séni söyidighanliqimnimu bilmedi. 5 Shunga Eysa: — Balilar, silerde bilisen, — dédi. Eysa uningha: — Undaqta, yégüdek bir nerse yoqqu? — dep soridi. — Yoq, qoylirimni otlat. 18 Berheq, berheq, sanga — dep jawab berdi ular. 6 Eysa ulargha — Torni shuni éytip qoyayki, yash waqtindä béligni kémining ong teripige tashlanglar, shundaq özüng baghlap, qeyerge baray déseng shu yerge qilsanglar tutisiler, — dédi. Shuning bilen ular mangatting; lékin yashan'ghanda, qolliringni torni [shu yaqqal] tashlap, shundaq köp béliq uzitisen we bashqa birsi séni baghlap, sen tuttiki, hetta torni tartip chiqiralmay qaldi. xalimaydighan yerge élip kétidu, — dédi. 7 Eysa sóygen muxlis Pétrusqa: — Bu Rebqu! 19 Eysa bu sózni Pétrusning qandaq ölüsh — dédi. Simon Pétrus uning Eysa ikenlikini arqliq Xudagha shan-sherek keltürigidighanliqini anlap, tonini özige yögep (chünki [bélining éniq bildürüsh üchün] ýetti. Andin, uningha asti] yalingach idi) özini déngizgha tashlidi. 8 yene: — Manga egeshküchi bolghin, — dédi. Qirghaqtin anche yiraq emes bolup, texminen 20 Pétrus keynige burulup, Eysa söyidighan ikki yüz gez yiraqlıqta bolghachqa, qalghan muxlisning egiship kéliwatqanlıqını kördi (bu muxlislar béliq bilen tolghan torni tartip kichik muxlis kechlik tamaqta Eysanıng quchiqığa kémisi bilen qırghaqqaa keldi. 9 Ular qırghaqqaa yölinip: «I Reb, séni tutup bérividighan kimdu?» chiqqanda, shaxardin yéqilghan, üstide béliq dep sorighan muxlis idi). 21 Pétrus uni qoyuqluq gülxanni we nanni kördi. 10 Eysa: — körüp, Eysadin: — I Reb, bu adem kényin Emdi tutqan béliqinglardın ekélinglar, — dédi. 11 qandaq bolar? — dep soridi. 22 Eysa uningha: Simon Pétrus [kémige] chiqip, torni qırghaqqaa — Eger men qayta kelgüche uning turup tartip chiqardi. Tor chong béliqlar bilen tolghan qélishini xalisammu, séning buning bilen néme bolup, jemiy bir yüz ellik üch béliq bar idi. Béliq karing?! Manga egeshküchi bolghin, — dédi. shunche köp bolghini bilen, tor yirtilmaghanidi. 23 Buning bilen qérindashlar arisida «Héliqi 12 Eysa: — Kélinglar, nashta qilinglar, — dédi. muxlis ölmeydu» dégen gep tarqaldi. Lékin Muxlislarning ichidin héchkim uningdin: — Eysa Pétrusqa: «U ölmeydu» démigenidi, belki Sen kim bolisen? — dep sorashqa pétinalmidi. peqet: «Eger men qayta kelgüche uning turup Chünki ular uning Reb ikenlikini bildi. 13 Eysa qélishini xalisammu, séning buning bilen néme nanni ekilip ulargha berdi hem béliqlarnimu karing?!» dégenidi. 24 Bu ishlargha guwahliq shundaq qildi. 14 Mana bu Eysanıng ölgendin bergüchi hemde bu ishlarni xatiriligiuchi ene kényin tirilip, özini muxlisliriga üchinchi qétim shu muxlistur. Uning guwahliqining heqiqet ayan qilishi idi. 15 Ular nashta qilghandin ikenlikini bilimiz. 25 Eysa bulardin bashqa kényin, Eysa Simon Pétrustin: — Yunusning nurghun ishlarnimu qilghanidi; eger ularning oghli Simon, sen méni bulardinmu chongqur hemmisi bir-birlep yézilghan bolsa, ménингчे söyemsen? — dep soridi. — Shundaq Reb, yézilghan kitablar pütkül alemning özige ménинг séni söyidighanliqimni sen bilisen! sighmaytti!

— dédi Pétrus. Eysa uningha: Undaqta, qozilirimni otlitip baq! — dédi. 16 U ikkinchi qétim yene uningdin: — Yunusning oghli Simon, méni söyemsen? — dep soridi. Pétrus yene: — Shundaq, Reb, ménинг séni söyidighanliqimni bilisen, — dédi. Eysa uningha: — Undaqta, qoylirimni baq, — dédi. 17 Üchinchi qétim uningdin yene: — Yunusning oghli Simon, méni söyemsen? — dep soridi. Pétrus Eysanıng üchinchi qétim özidin: «Méni söyemsen?» dep sorighanliqigha köngli yérim bolup: — Reb,

Rosullarning paaliyetliri

Pétrus, Yuhanna, Yaqup, Andiriyas, Filip, Tomas, Bartolomay, Matta, Alfayning oghli Yaqup, «milletperwer» Simon we [yene bir] Yaqupning oghli Yehuda bar idi. 14 Bular bir jan bir dil

1 [hörmətlik] Téofilos, men deslep yazghan bolup üzüldürmey bérilip dua-tilawet qilishti; bayan Eysa özi tallighan rosullargha bu ishta bir yerge jem bolghanlardın birqanche Muqeddes Roh arqliq emrlerni tapshurup ayal, jümlidin Eysanıñ anisi Meryem hemde asman'gha kötürlügen kün'güche bolghan uning Eysanıñ inilirim bar idi. 15 Shu künlerning barlıq emelliri hem barlıq telim bérishlirining biride, Pétrus qérindashlar otturısida öre turup bashlanmısı toghrisida idi. 3 U azab-oqubetlerni (jem bolushqanlar bir yüz yigirmige yéqin tartqandin keyin, ulargha köp ispatlar bilen idi) mundaq dédi: 16 — Qérindashlar, Eysani özining tirik ikenlikini körsetken; u ulargha tutqanlarga yol bashlıghuchi bolghan Yehuda qırıq kün ichide körün'gen bolup, Xudanıng heqqide Muqeddes Rohnıng burun Dawut padıshahlıqığha ait ishlar toghruluq sözlep arqliq aldin éytqan muqeddes yazmilardıki bergen; 4 we ular bilen jem qılın'għanda mundaq sözliri emelge éshishi muqerrer idi. 17 Chünki emr qildi: — «Yérusalémdin ayrılmay, siler [Yehuda]mu arimizdin biri hésablan'ghan mendin anglighan, Atining wedisini küütünglar. we [Xudanıng] bu xizmitidin nésiwisi bar 5 Chünki Yehya suda chömüldürgen, lékin idi 18 (u qilghan qebihlikning in'amidin siler bolsanglar köp künler ötmey Muqeddes érishken pulgha bir parche yer sétiwalghanidi, Rohta chömüldürülisiler». 6 Rosullar [uning u shu yerde bészichilap yiqlip, üchey-bilen] jem qılın'għanda, uningdin: — I Reb, qérini chuwulup ketti; 19 bu ish pütkül sen mushu waqitta Israilning padıshahlıqını Yérusalémdikilerge melum bolup, ular u yerni eslige keltürmekchimusen? — dep sorashqa öz bilen «Haqeldema» dep atashti. Buning bashlidi. 7 U ulargha mundaq dédi: — Ata menisi «qan tökülgən yer» dégenliktur) 20 Öz hoquqığha asasen békítken waqit-peytlerni Chünki Zeburda [Yehudagħa] [qaritilghan] silerning bilish nésiwengħar yoq. 8 Biraq munu sözler pütlügen: — «Uning turalghusi Muqeddes Roh üstünglarga chüshkende siler chölge aylansun, Uningda héch turghuchi kück-qudretke ige bolisiler, Yérusalém, pütün bolmisun!» We: — «Uning yétekchilik ornigha Yehudiye we Samariye boyiche hem jahanning bashqa birsi chiqsun!» 21 Shuning üchün, chetlirigiche manga guwahchi bolisiler. 9 U Reb Eysanıñ tirilgenlikige biz bilen teng bu sözlerni qılıp bolup, ular qarap turghanda guwahlıq bérishi üçün, bir kishini tallishimiz kötürlüdi, bir parche bulut uni arığa aldi- kérek. Bu kishi Eysa arimizda yúrgen künlerde, de, u ularning neziridin ghayib boldi. 10 U Yehya [peyghember]din chömüldürüşni qobul asman'gha kötürlügende, ular közlirini kökke qilghan kündin bashlap taki asman'gha tikip qarashqanda, mana tuyuqsız ularning kötürlügen kün'giche biz bilen bashtin-axir yénida aq kiyim kiyen ikki adem peyda bille bolghan kishilerdin bolushi kérek, — bolup: 11 — Ey Galiliyelikler, némishqa örə dédi. 22 Shuning bilen ular Yüsüp (yene turghininglarche asman'gha qarap qaldinglar? Barsabas depmu atalghan, yene bir ismi Yustus) Siler silerdin ayrılip ershke kötürlügen shu bilen Mattiyas dégen ikki kishini békítip, Eysanıñ asman'gha qandaq kötürliginini mundaq dua qilishti: 24 — Sen, i hemme körgen bolsanglar, yene shu halda qaytip ademning qelbini bilgħuchi Perwerdigar! Yehuda kélidu, — dédi. 12 Andin ular Yérusalémħa téyilip bu xizmet we rosulluqtin mehrum yéqin, uningdin bir chaqirimche yiraqlıqtiki bolup özige xas bolghan yerge ketti. Emdi Zeytun téghidin Yérusalémħa qaytip keldi. 13 u tashlap qoqħan xizmet we rosulluqning Ular sheherge kirip, özliri turuwatqan öyning nésiwisige ige bolushqa bu ikkiylendin qaysisini üstünki qewitidiki bir öyge chiqtı. Shu yerde tallighanlıqning körsetkeysen! 26 Andin ular

bu ikki kishige chek tashliwidi, chek Mattiyasqa chiqtı. Shuning bilen u on bir rosul bilen bir qatardin orun alghan hésablandı.

2 Emdi «orma héyt» künining waqtı-saiti toshqanda, bularning hemmisi Yérusalémda bir yerge jem bolghanidi. **2** Asmandin tuyusqızı küchlük shamal soqqandek bir awaz anglinip, ular olturuwatqan öyni bir aldi. **3** Ot yalqunidek tillar ulargha körünüp, ularning herbirining üstige tarqılıp qondı. **4** Ularning hemmisi Muqeddes Rohqa toldurulup, Roh ulargha söz ata qilishi bilen ular namelum tillarda sözligili turdi. **5** U chaghda, asman astidiki barlıq ellerdin kelgen nurghun ixlasmen Yehudiy erlermu Yérusalémda turuwatqanıdi. **6** Emdi [étiqadchilarning] bu awazi anglinip, top-top ademler shu yerge jem bolushti hemde [étiqadchilarning] özliri turushluq jaydiki tillarda sözlisiwatqanlıqını anglap, téngirqap qélishti. **7** Ular heyran bolup teejjüplinip: — Qaranglar, sözlisiwatqanlarning hemmisi Galiliyeliklerghu? **8** Qandaqlarche ularning bizning ana yurtimizdiki tillirimizda sözlisiwatqanlıqını anglawatqandımız? **9** Arimizda Partiyalar, Médialar, Éamlar, shundaqla Mésopotamiye, Yehudiye, Kapadokiya, Pontus, Asiya, **10** Frigiye hem Pamfilie, Misir, Liwyening Kurinige yéqin jayliridin kelgenler, shuningdek mushu yerde musapir bolup turuwatqan Rim shehirdidan kelgenler — Yehudiylar bolsun, Tewrat étiqadigha kirgenler bolsun, Krétlar we Erebler bolsun, hemmimiz ularning Xudanıng qilghan ulugh emellirini bizning ana tillirimizda sözlevatqanlıqını anglawatimiz! — déyishti. **12** Ular hang-tang qélip alaqzadilik bilen bir-birige: — Bu zadi qandaq ishtu? — déyishti. **13** Emma beziler: — Bular yéngi sharab bilen obdanla mest bolup qaptu! — dep mesxire qilishti. **14** Emma Pétrus qalghan on bireylen bilen ornidin turup, awazini kötüüp köpçhilikke mundaq dédi: — Ey Yehudiyedikiler we Yérusalémda barlıq turuwatqanlar! Bu ish silerge melum bolghayki, sözlirime qulaq sélinglar! **15** Bular siler oylyghandek mest emes, chünki hazır peqet etigen saet toqquz boldı. **16** Emelyette bu

del Yoél peyghember arqılıq aldin éytılghan shu ishtur: **17** — «Xuda mundaq dédi: «Men axırkı künlerde Öz Rohimni barlıq et igiliri üstige quyimen; Silerning oghul-qızliringlar wehiylik beshareti yetküzidu, Silerning yigitliringlar ghayibane alamet körünüşlerni körildi; Silerning qériliringlar alamet chüshlerni körildi; **18** Berheq, shu künlerde qullirim üstigimu, dédeklirim üstigimu Rohimni quyimen, ular beshareti yetküzidu. **19** Men yuqirida asmanlarda karamet ishlar, töwende, zéminda möjizilik alametlerni, Qan, ot, is-tütek tüwruklini körsitimen. **20** Rebning ulugh hem karamet-shereplik künü bolmighuché, Quyash qarangghuluqqa, Ay qan'għa aylandurulidu. **21** Hem shu chaghda shundaq emelge ashuruliduki, Rebning namini chaqirip nida qilghanlarning hemmisi qutquzulidu». **22** Ey Israillar, mushu sözlerni anglanglar. Nasaretlik Eysa bolsa, Xuda aranglarda u arqılıq körsetken qudretlik emeller, karametler we möjizilik alametler bilen silerge testiqlighan bir zat — bu ishlar hemminglарha melum — **23** u kishi Xudanıng békitsen meqsti we aldin'ala bilishi boyiche satqunluqqa uchrap tutup bérilgendifin keyin, siler uni Tewrat qanunisiz yürgen ademlerning qoli arqılıq kréstlep öltürgüdüngler. **24** Lékin Xuda uni ölümnинг azablarning ilkidin azad qılıp qayta tirildürdi. Chünki ölümnинг uni tutqun qilishi hergiz mumkin emes. **25** Dawut [Zeburda] u togruluq mundaq aldin éytqan: «Men Perwerdigarni herdaim köz aldimda körüp kéliyatimen; U ong yénimda bolghachqa, Men hergiz tewrenmeymen. **26** Shunga méning qelbim xushallandi, Méning tilim shadlinip yayridi; Méning ténim ümidarzu ichide turidu; **27** Chünki Sen jénimni tehtisarada qaldurmaysen, Shundaqla Séning Muqeddes Bolghuchunggha chirishlerni körgüzmeysen. (Hadəs g86) **28** Sen manga hayat yollırını körsetkensen; Huzurung bilen méni shad-xuramliqqa tolup tashquzisen». **29** Qérindashlar, men atımız [padishah] Dawut togruluq héch ikkilenmey shuni éytimenki, u öldi we uning qebrisi bugünkü kün'giche arımızda bar. **30** Emdi u peyghember bolup,

Xudaning uning textige olturushqa öz pushtidin karametler we möjizilik alametler yüz berdi. **44** bireyleni turghuzushqa qesem bilen wede Pütün étiqadchilar dawamliq jem bolup bille bergenlikini biletti. **31** U Mesihning [ölgendin yashap, barliqini ortaq tutushti. **45** Ular mal-kéyin] tirildürülidighinini aldin'ala körüp mülüklini sétip, pulini herkimning éhtiyajiga yetken we bu munasiwet bilen Mesihning qarap hemmisige teqsim qilishatti. **46** Ular tehtisarada qaldurulmaydighinini we téning her küni ibadetxana hoylisigha bir niyette chirimeydighinini tilgha alghan. (**Hades 986**) jem bolushatti, öy-öylerde xushal-xuramliq we **32** Xuda del bu Eysani ölümdin tirildürdi, aq köngüllük bilen ortaq ghizaliniship, nanni we hemmimiz bu ishning guwahchilirimiz. oshtup yéyiship, **47** Xudagha medhiye oqushatti; **33** U Xudaning ong yénida shan-sherep ular pütkül xalayiqning izzitige sazawer boldi. ichide olturghuzulup, shundaqla Ata wede Reb her küni qutquzuluwatqanlarni jamaetke qilghan Muqeddes Rohni qobul qilip, hazır qoshatti.

körüwatqan hem anglawatqanliringlarni töküp [bizlerge] chüshürdi. **34** Chünki Dawut özi ershke chiqqan emes; lékin u munu sezlerni [Zeburda] éytqan: — «Perwerdigar méning Rebbimge éyttiki: — «Men séning düshmenliringni textipering qilmighuchue, Méning ong yénimda olturghin!». **36** Shuning üchün, pütkül Israil jemetidikiler shuni qet'iy bilsunki, Xuda siler kréstlichen del ushbu Eysani hem Reb hem Mesih qilip tiklidil!». **37** Bu sözler angghanlarning yürikige sanjilghandek qattiq tegken bolup ular Pétrus we bashqa rosullardin: — I qérindashlar, undaqta biz néme qilishimiz kérek? — dep sorashti. **38** Pétrus ulargha: — Towa qilinglar, herbiringlar Eysa Mesihning namida gunahliringlarning kechürüm qilinishi üçhün chömöldürüşni qobul qilinglar we shundaq qilsanglar Xudaning iltipati bolghan Muqeddes Roh silerge ata qilinidu. **39** Chünki bu wede silerge we silerning baliliringlarga, yiraqta turuwatqanlarning hemmisige, yeni Perwerdigar Xudayimiz özige chaqirghanlarning hemmisige ata qilinidu. **40** Pétrus yene nurghun bashqa sözler bilen ularni agahlandurup ulargha: — Siler özünglarni bu iplas dewrdin qutquzunglar! — dep jékildi. **41** Shuning bilen uning sózini qobul qilghanlar chömöldürülüشت. Shu küni [jamaetke] qoshulghanlar üç mingche kishi idi. **42** Ular özlirini izchil halda rosullarning telimige, [étiqadchilar] birlik-hemdemlikige, nanni oshtushqa we dualargha béghishlidi. **43** We qorqunch ularning herbirining tüstige chüshti we rosullarning wasitisi bilen nurghun

3 Bir küni ibadetxanida dua qilnidighan waqitta, yeni chüshtin kéyin saet üchte, Pétrus bilen Yuhannamu ibadetxanigha chiqıp barghanidi. **2** Shu peytte bir tughma tokur ademmu bu yerge élip kéliniwatqanidi. Her küni, kishiler uni ibadetxanigha kirgenlerdin sediqe tilisun dep, ibadetxanidiki «Güzel derwaza» alдigha ekélip qoyatti. **3** U Pétrus bilen Yuhannanıng ibadetxanigha kirip kétiwatqinini körüp, ulardin sediqe tilidi. **4** Pétrus bilen Yuhanna uningha nezirini saldi. Pétrus uningha: — Bizge qara! — dédi. **5** U ulardin bir nerse kütüp, közlerini üzmey qarap turatti. **6** Biraq Pétrus uningha: — Mende altun yaki kümüş yoq; lékin qolumda barini sanga bérey. Nasarelik Eysa Mesihning nami bilen, ornungdin turup mang! — déwidi, **7** uni ong qolidin tartip, yolep turghuzdi. U ademning put we oshuq béghishliri shuan küchlendürülüp, **8** ornidin des turup méngishqa bashlidi. U méngip we sekrep, Xudagha medhiye oqughan halda ular bilen bille ibadetxana hoylisigha kirdi. **9** Barlıq xalayıq uning méngip Xudagha medhiye oqughanlıqını körüp **10** uning ibadetxanidiki «güzel derwaza» aldida sediqe tilep olturidighan héliqi adem ikenlikini tonup, uningda yüz bergenige heyranuhes bolup dang qétip qélishti. **11** [Saqayghan kishi] Pétrus bilen Yuhannagha ching ésilip turuwalghanda, heyran bolushqan barlıq xelq ularning yénigha [ibadetxanidiki] «Sulayman peshaywini» dégen yerge yükürüp kélishti. **12** Bu ehwalni körgen Pétrus xalayıqqa mundaq dédi: — I Israillar! Bu ishqqa némanche heyran bolisiler? Biz xuddi

öz kück-kudritimiz yaki ixlasmenlikimizge sözini anglimaydighanlarning herbiri xelq tayinip bu ademni mangdurghandek bizge qataridin üzüp tashlinidu». 24 Derweqe, némanche tikilip qaraysiler? 13 Emelyette Samuil [peyghember] we uningdin keyin këlip bolsa, ata-bowilirimizning Xudasi, yeni Ibrahim, bësharetterni yetküzgen peyghemberlerning Ishaq we Yaqupning Xudasi Öz xizmetkari hemmisi bu künler toghrisida aldin éytqan. 25 bolghan Eysani shan-sherep bilen ulughlighan. Siler bu peyghemberlerning perzentlirisiler Biraq siler bolsanglar uni [rimliqlargha] we Xuda ata-bowanglar bilen tüzen ehding tutup berdinglar; andin [waliy] Pilatus uni perzentliridursiler — bu ehde boyiche Xuda qoyup bérishni höküm qilgħandin keyin, Ibrahimħha: «Séning nesling arqliq yer siler Pilatusning aldida uningdin ténip ret yüzidiki barliq aile-jemetlerge bext-beriket ata qilishtinglar. 14 Mana siler Muqeddes we qilinidu» dep wede bergen. 26 Shunga Xuda Heqqaniy Bolghuchidin ténip, uni ret qilip herbiringlarni öz rezillikliringlardin qayturup, [Pilatustin] uning ornigha bir qatilni qoyup silerge bext-beriket ata qilish üchün, xizmetkari bérishni telep qildinglar. 15 Shundaq qilip, Eysani turghuzup, uni awwal silerge ewetti. hayatlıqni barlıqqa Keltürgüchini öltürdüngler! Biraq Xuda uni ölümdin tirildürdi, biz mana buningħha guwahchidurmiz. 16 Mana uning namigha qilghan étiqad arqliq, uning nami siler körüwatqan we tonuydighan bu ademge derman kirgüzdi; uning arqliq bolghan étiqad u kishini köz aldinglarda sellimaza saq-salamet qildi. 17 Emdi qérindashlar, silerning we shuningdek silerning bashliqliringlarningmu bu ishni gheplette qilghanlıqınlarni bilimen. 18 Lékin Xuda barliq peyghemberlerning aghzi bilen aldin'ala jakarlıghanlirini, yeni uning Mesihining azab-oqubet tartidighanlıqını shu yol bilen emelge ashurdi. 19 Shuning üchün gunahinglarning öchürüwétılıshi üchün hazır towa qilip yolliringlardin burulunglar! Shundaq qilghanda, insanlarning jénini yéngilanduridighan pesil-künler Perwerdigarning huzuridin chiqip kélidu 20 we u siler üchün aldin tiklen'gen Mesih, yeni Eysani qéshinglarga qaytidin ewetidu. 21 Hazırche bolsa, Xudanıng desleptiki zamanlardın tartıp muqeddes peyghemberlirining aghzi bilen éytqinidek, hemme mewjudatlar yéngilnidighan waqt kelmiğüče, ersħler uni qobul qilip, uningħha makan bolidu. (aiōn g165) 22 Musa derweqe mundaq dégenidi: — «Perwerdigar Xudayinglar öz qérindashliringlar arisidin manga oxhash bir peyghember turghuzidu. Uning silerge éytqan barliq sözlirini anglap, uningħha toluq itaet qilishinglar kérek! 23 Chünki bu peyghemberning

4 Pétrus bilen Yuhanna xalayiqqa gep qiliwatqanda, kahinlar, ibadetxana qarawullirining bashliqi we Saduqiylar ularning yénigha kélip qaldi. 2 Ular [rosullarning] xalayiqqa telim bérishi, jümlidin «Eysanıng wasitisi bilen ölgenler tirildürülüdi» dep jakarlıghini üchün intayin esebyleshti. 3 Ular ularni tutqun qilip, etisigħe türmige solap qoysi, chünki kech kirip qalghanidi. 4 Lékin jar qilin'ghan söz-kalamni anglighanlarning köpi étiqad qildi; shuning bilen étiqad qilghan erlerning sanila besh mingħha yetti. 5 Etisi, [Yehudiylarning kéngeshmisidiki] bashliqlar, aqsaqallar we Tewrat ustazliri Yerusalémda toplandi. 6 Ularning arisida bash kahin Annas, Qayafas, Yuhanna, Iskender we bash kahinning bashqa jemetidikiler bar idi. 7 Ular [Pétrus bilen Yuhannanı] arisigha turghuzup: — Siler bu ishni qaysi kück-quğretke tayinip yaki kimning nami bilen qildinglar? — dep soridi. 8 Pétrus Muqeddes Rohqa toldurulghan halda ulargħa mundaq dédi: Xelqning hökümrانlıri we Israelning aqsaqalları! 9 Eger biz bugün bu tokur ademge körsetken yaxshi emel hem uning qandaq saqaytilghanlıqi seweblik soraqqa tartilghan bolsaq, 10 siler we pütkül Israel xelqi shuni bilsunki, siler kréstligen, emma Xuda ölümdin tirildürgen Nasaretlik Eysa Mesihning nami bilen, uning [kück-quğriti] arqliq bu kishi mushu yerde aldinglarda pütünley saq-salamet turidu! 11 Bu [Eysa] bolsa, [muqeddes yazmilarda] [pütləgħendek],

del siler tamchilar étibarsız dep tashliwetken, Muqeddes Roh bilen xizmetkaring bolghan biraq burjek téshi bolup tiklen'gen tashtur. Dawutning aghzi arqliq mundaq dégen'ghu: 12 Uningdin bashqa héchkimde nijatlıq yoq, «Eller némisħqa chuqan salidu? Néme üchün chünki pütkül asman astida insanlar arisigha bikardin-bikar suyiquest oylaydu? 26 Dunyadiki teqdim qilin'ghan, Eysadin bashqa bizni padishahlar sep tartip, Emeldarlar yighiliship, qutquzidighan héchqandaq bir nam yoqtur. Perwerdigar we Uning Mesihi bilen qarshilishqa 13 Pétrus bilen Yuhannanıng bu jüritini jem bolushti». 27 — Chünki derweqe del bu körgen hökümrənlər ularning oqumıghan sheherde Hérod hem Pontius Pilatus, yat ellikler adettiki ademlerdin ikenlikini bilip, heyran hem Israel xelqliri birliship, Sen mesihligen bolushti; ularning burun Eysa bilen bille muqeddes xizmetkaring Eysagħha qarshi chiqip bolghanlıqını bildi. 14 Uning üstige, toplan'ghanidi, 28 shuning bilen kück-qudriting saqayghan héliqi ademning ularning yénida we iradeng boyiche Sen burunla némining turuwatqanlıqını körüp, ular héchqandaq gep emelge ashurulushini békitken bolsang, ular yanduralmıdi. 15 Shuning bilen hökümrənlər shularni qilghan. 29 Emdi i Perwerdigar, ularni kéngeshmidin chiqışqa buyrudi. Andin ularning séliwatqan tehditlirini körgeySEN, bir-biri bilen meslihetlİSHIP: 16 — Bularni qulliringni söz-kalamıngni toluq yüreklik bilen qandaq qılımız? Chünki ularning wasitisi sözlep yetküzidighan qilghaysen; 30 késellerni bilen xéli körünerlik möjizilik bir alamet yüz saqaytışqa qolungni uzitip, muqeddes bergenlikı pütkül Yérusalémdikilerge ayan xizmetkaring Eysanıng namida möjizilik boldı we biz uni inkar qılışqa amalsızımız. alametler we karametlerni yaratqaysen. 31 17 Lékin bu ishning xelq ichide téximu keng Ularning duasi ayaghlashqanda, ular turghan yéyilip ketmeslikı tüchün, ulargha bundın kényin yer tewrinip ketti. Ular hemmisi Muqeddes bu ademning namida héchkimge héchnéme Rohqa toldurulup, Xudanıng söz-kalamını démeslikke agah-tehdit salayı! — déyişti. 18 yüreklik sözlep yetküzüşke bashlıdı. 32 Top-Shuning bilen ularni chaqırtıp, bundın kényin top etiqadchılar bir jan-bir dil, bir meqsette idi. Eysanıng namida héch sözlimeslik yaki telim Héchkim özige teelliq pul-mélini «özümning» bermeslikni qet'iy buyrudi. 19 Lékin Pétrus bilen démeytti, belki hemmisige ortaq idi. 33 Yuhanna: — Xudanıng aldida silerge itaet qılış Rosullar zor kück-qudret bilen Reb Eysanıng toghrimu yaki Xudaghımu, buningha özünglar tirilgenlikige guwahlıq bérətti. Xudanıng zor bir néme denglər! 20 Emma biz bolsaq, körgen mehir-shepqiti ularning hemmisining üstige we anglıhanırimıznı éytmay turalmaymız! qondı. 34 Ularning arisidikilerning héchnémige — dep jawab berdi. 21 [Hökümrənlər] bolsa hajiti chüshmeytti. Chünki yer-zémin, öy-jay xalayıqtın qorqup, ularni jazalashqa layiq igidarlırları bolghanlar ularni sétip, pulini élip seweb tapalma, ulargha téximu tehdit sélip, kélip 35 rosullarning ayighi aldığha qoyattı; qoyup berdi. Chünki xalayıq bolghan weqe andin herkimming éhtiyajığha qarap teqsim tüpeylidin Xudani ulughlıghanıdi. 22 Chünki qilinatti. 36 Ularning ichide Lawiy qebilisidin bu saqaytilish möjizilik alamitı körsitilgen bolghan, Siprusta tughulghan Yüsüp isimlik kishining yéshi qırıqtın ashqanıdi. 23 Ular birsi bar idi (rosullar uni Barnabas, yeni qoyup bérilgəndin kényin, öz hemrahlırinining «Righbetlendürögħi oghul bala» dep atıghan); yénigha qaytip kélip, bash kahinlar we 37 uningmu bir parche étizi bar idi; u shu yolda aqsaqallarning qilghan sözlirini bashtın-axır uni sétip, pulini élip rosullarning ayighi aldığha köpçilikke uqturdi. 24 Ular buni anglıhanda, tapshurdi.

awazını bir niyet bir dil bilen Xudagħa kötüüp mundaq nida qıldı: — I Igimiz, Sen asman-zémin, déngiz-okyanınları we ulardıki barlıq mewjudatlarnı yaratqan Xudadursen. 25 Sen

5 Emdi Ananiyas isimlik yene bir ademmu ayali Safira bilen bir parche yérini satti. 2 Ananiyas pulning bir qismini özige qaldurdi, yeni bir qismini élip kélip, rosullarning

ayighi aldigha qoydi. Ayalimu buningdin toluq kishilerni élip kéletti. Ularning hemmisi saqiyip xewerdar idи. 3 Biraq Pétrus uningga: — qaytishatti. 17 Bash kahin we uning terepdarliri, Ananiyas, némishqa qelbingni Sheytanning yeni Saduqiy mezhepidikiler qozghilip bu ilkige tapshurup, Muqeddes Rohqa yalghan ishlargha ghezeplinip, 18 rosullarni tutqun éytip, yer satqan pulning bir qismini özüngge qilip, qamaqxanigha qamidi. 19 Lékin shu qaldurdung? 4 Yer sétilmighanda, séningki kéche, Rebning bir perishtisi qamaqxanining emesmidi? Sétilghandin kényin, pulmu öz derwazilirini échip, rosullarni élip chiqip, ixtiyaringda bolmamti? Shundaq turuqluq, ularga: 20 — Siler ibadetxana hoylisigha némishqa qelbingde bu ishni niyet qilding? kirip, xalayiqqa bu hayatliq toghrisidiki Sen insanlartha emes, belki Xudagha yalghan hemme sözlerni jakarlanglar — dep tapilidi. éyting! — dédi. 5 Ananiyas bu sözlerni 21 Rosullar bu sözni anglap, tang atqanda anglighan haman yiqlip jan üzdi. Bu ishni ibadetxana hoylisigha kirip, kishilerge telim anglighuchilarni qattiq qorqunch basti. 6 Emdi bérishke bashlidi. Bash kahin we uning yash yigitler ornidin turup jesetni képenlep, terepdarliri kelgende, aliy kéngeshmidikiler sirtqa apirip depne qildi. 7 Texminen üch we Israillarning barliq aqsaqallirini jem saettin kényin, [Ananiyasning] ayali kirip keldi; bolushqa chaqirdi. Andin [rosullarni] élip biraq u bolghan weqedin xewersiz idи. 8 kelsun dep qamaqxanigha adem ewetti. 22 Pétrus uningdin: — Manga éytqin, siler yerni Lékin sipahlar zindan'gha yétip barghanda, mushu pulha sattinglarmu? — dep soridi. — rosullarning u yerde yoqluqini bayqap Shundaq, mushunchilik pulha sattuq, — dep qaytip bérrip, kéngeshmidikilerge: 23 — Biz jawab berdi u. 9 Pétrus: — Siler néme üchün barsaq, zindan mehkem taqaqliq turuptu, Muqeddes Rohni sinashqa til biriktürdüngler? qarawullarmu derwazilirida közette turuptu. Qara, éringni depne qilip kelgenlerning putliri Lékin derwazilarni échip qarisaq, ichide birmu ishik tüwide turidi, ular sénimu ekétidu! — adem yoq! — dep melumat berdi. 24 Bu xewerni dédi. 10 Umu shuan uning ayaghları aldigha anglighan ibadetxanidiki [mes'ul] kahin hem yiqlip, jan berdi. Héliqi yash yigitler kirip, qarawullarning bashliqi we bash kahinlar: — uning ölgénlikini kördi; ular unimu élip «Emdi bu ish zadi qandaq bolup kéter?» déyiship bérrip érining yénigha depne qildi. 11 Pütün alaqzadilikke chömdi. 25 Del shu chaghda, jamaetni, shundaqla bu ishni anglighanlarning bir kishi kirip: — Qaranglar, siler zindan'gha herbirini qattiq qorqunch basti. 12 Rosullarning qamiganh ademler ibadetxana hoylisida turup qoli arqliq xelq ichide nurghun möjizilik xalayiqqa telim bériwatidighu! — dep xewer alametler we karametler körsitildi. (Barliq qildi. 26 Buning bilen, héliqi qarawullar bashliqi [étaiqadchilar] bir niyette bolup ibadetxanidiki sipahlirini bashlap bérrip, [rosullarni] élip keldi. «Sulayman péshaywini»da daim jem bolatti. Biraq ular xalayiq bizni chalma-kések qilishi 13 Biraq bashqa kishiler ulargha qoshulushqa mumkin dep qorqup, ulargha zorluq ishletmido. jür'et qilalmaytti; emma xalayiq ularni 27 Ular [rosullarni] élip kelgendifin kényin, ularni intayin hörmetleytti. 14 Shundaqtimu, étiqad kéngeshmidikiler aldida turghuzdi. Bash kahin qilghuchilar barghanséri köpiyip, hem erler ularni soraq qilip: 28 — Biz esli silerni bu hem ayallar top-top bolup Rebge qoshulghili namda kishilerge telim bermenglar, dep qattiq turdi). 15 Shuning bilen kishiler hetta agahlandurghaniduq. Lékin mana, siler yene Pétrus ötüp kétiwatqanda héchbolmighanda shu teliminglar bilen pütkül Yérusalémni uning sayisi bolsimu üstige chühsun dep, qaplidinglar hemde bu kishining qan qerzini késellerni kochilargha élip chiqip körpe we bizge artmaqchi boluwatisiler! — dédi. 29 zembillerge yatquzup qoyatti. 16 Yene top-top Lékin Pétrus we [bashqa] rosullar jawab bérrip kishiler Yérusalém etrapidiki sheher-yézilardin mundaq dédi: — Insan'gha emes, Xudagha késellerni we napak rohlar chaplishiwalghan itaet qilish kérek! 30 Siler tutup yaghachqa

ésip öltürgen Eysani, ata-bowimizning Xudasi **6** Shu künlerde, muxlislarning sani tirildürdi. **31** Xuda Israil xelqini towa qilishqa barghanséri köpiyip, grékche sözleydighan we gunahlirining kechürülishike tuyesser Yehudiylar yerlik ibraniy qérindashlarga: qilish üçün, uni ulughlap Yétekchi hem — Kündilik ozuq-tülük teqsim qilinishta Qutquzghuchi süpitide Özining ong yénigha arimizdiki tul ayallar étibargha élinmidi, kötüüp olturghuzdi. **32** Biz bu ishlarga dep narazılıq bildürüshti. **2** Shunga, on guwahchilarımız; shundaqla Xuda Özige itaat ikkiylen pütkül muxlislarnı chaqırıp yighip, qilghuchilarga ata qilghan Muqeddes Rohmu ularغا mundaq dédi: — Bizning Xudaning bu ishlarga guwahchidur. **33** Ular bu sözlerni söz-kalamını yetküzüsh xizmitini tashlap anglap qelbige sanjilghandek bolup [rosullarnı] qoyup, ozuq-tülük teqsim qilish bilen bolup öltürüşke meslihetleshti. **34** Lékin kéngeshme kétishimiz toghra bolmaydu. **3** Shuning üçün, ichide pütün xelqning hörmítige sazawer i qérindashlar, aranglardiki nam-abrui bar, bolghan Perisiy mezhipidiki Gamaliyel isimlik Muqeddes Rohqa we danalıqqa tolghan yette bir Tewrat öliması bar idi. U ornidin turup: kishini ilghap tallanglar, we biz ularnı bu ishqı — Ularnı birdem sirtqa chiqırıp turunglar, — mes'ul qilimiz. **4** Biz bolsaq, özimizni dua dep buyrudi. **35** Andin u [kéngeshmidikilerge] qilish we söz-kalamning xizmitide bolushqa mundaq dédi: — Ey Israiller, siler bu kishilerni bégħishlaymiz. **5** Bu meslihet xalayiqning bir terep qilishta özünglarga éhtiyat qilinglar! hemmisini xush qildi. Shuning bilen ular iman-**36** Ilgiri, héliqi Tewdas isimlik özini chong ishenchke we rohqa tolghan Istipan isimlik tutup otturığa chiqqanidi. Uningha texminen bir ademni tallidi, we yene Filip, Prokorus, töt yüz adem qoshuldi. Biraq u özi öltürüldi Nikanor, Timon, Parménas hemde burun we barlıq egeshküchiliri tarqılıp kétip, uning Tewrat étiqadığa kirgen Antakyaliq Nikolasnı ishi yoqqa chiqtı. **37** Andin kényin nopus tallap, **6** ularnı rosullarning alдigha élip chiqtı. tizimlash künliride, Galiliyelik Yehudamu Rosullar ularning [bu xizmetni qilishi üçün] bash kötüüp chiqıp, bir top kishini tolap qollırını ularning üstige tegküzüp turup, dua özige egeshtürgen. Umu yoqitılıp, barlıq qilishti. **7** We Xudaning söz-kalamı dawamlıq egeshküchilirimu tarqitiwétilgen. **38** Emdi tarqaldi; Yérusalémdiki muxlislarning sanimu silerge nesihitim shuki: Bu kishiler bilen barghanséri zor derijide köpeydi. Nurghun karinglar bolmisun! Ularnı ixtiyarigha qoyup kahinlarmu [Mesih] étiqadığa itaat qilishqa béringlar. Chünki eger bu éqim yaki bu ish kirishiwatatti. **8** We Istipan [Xudaning] méhir-peqet insandin kelgen bolsa, jezmen yoqqa shepqiti we küch-qudrítige tolghan bolup, chiqıdu. **39** Lékin eger Xudadın bolsa, siler xelq ichide karametler we zor möjizilik ularnı yoqitalmaysiler! Hetta özünglar Xudagha alametlerni körsetti. **9** Biraq «Qulluqtin chiqqan hujum qilghuchilar bolup chiqisiler! **40** Aliy hörler» dep atalghan sinagogtiki beziler, kéngeshmidikikiler nesihetni qobul qıldı; ular yeni Kurini we Iskenderiye sheherliri we rosullarnı chaqırtıp kirip, ularnı qamchilitip, Kılıkiye hem Asiya ölkiliridin kelgen bezi ularغا hergiz Eysaning namida sözlimeslikni [Yehudiylar] Istipan'gha qarshi chiqıp, uning agahlandurdi. Andin ularnı qoyup berdi. **41** bilen munazire qilishqa bashlıdi. **10** Lékin Rosullar emdi kéngeshmining otturisidin chiqıp, ular u söz qilghanda uningda bolghan danalıq özlirining mubarek nam üçün xorluq azabi we rohqa taqabil turushqa amalsız qaldı. **11** chékishke layiq körülgenlikidin shadlandı. **42** Buning bilen ular bezi ademlerning aghzini Ular yenila her künü ibadetxana hoylisida we maylap: — Biz bu ademning Musa we Xudagha öymü-öy bérüp telim bérıshıñ we «Eysa — qarita kupurluq sözligenlikini anglıduq, — Mesihdurl!» dégen xush xewerni jakarlashtıñ dégenni ularning aghzıgha saldı. **12** Ular héch toxtimidi.

mushundaq qılıp xalayiqni, aqsaqallarnı we
Tewrat ustazlirini quatratti; andin Istipanning

aldini tosup uni tutqun qilip, aliy kéngeshmige sétiwetti. Lékin Xuda uning bilen bille bolup, élip bardı. **13** Ular saxta guwahchilarnı **10** uni barlıq jebir-japalardın qutquzup, uni otturıgha chiqırıp mundaq dégüzdi: — Bu adem Misir padishahi Pirewnning neziride iltipatqa bu muqeddes jaygha we Tewrat qanunigha ige qilip, uningga danishmenlik ata qıldı. qarshi sözlerni qilishtin toxtimaydu. **14** Padishah uni Misirgha bash wezir, ordisiga Chünki biz uning héliqi Nasaretlik Eysa bash ghojidar qıldı. **11** Kéyin, éghir acharchılıq toghruluq: «U bu jayni weyran qılıdu we pütkül Misir we Qanaan yerlirini bésip, zor Musa peyghember bizge tapshurghan en’eniwi qiyinchılıq boldı. Ata-bowlirimiz ozuq-tülük qaide-yosunlirimizni özgertidu!» dégenlikini tapalmidi. **12** Yaqup emdi Misirda ashlıq angliduq. **15** Kéngeshmide olturghanlarning barlıqını anglıghan bolup, [oghullırını], yeni hemmisi Istipan’gha köz tikip qarighinida, ata-bowlirimizni u yerge birinchi qétim ewetti. uning chirayining perishtiningkidek parqıraq **13** Ikkinci qétim barghanda, Yüsüp akılriga ikenlikini kördi.

7 Bash kahin Istipandin: — Bularning éytqanlırı rastmu? — dep soridi. **2** Istipan mundaq jawab berdi: — Qérindashlar we ata-bowilar, sözümge qulaq sélinglar! Atımız İbrahim téxi Mésopotamiye rayonida turuwatqanda, yeni Haran shehirige köchüp makanlıhishtin ilgiri, shan-sherepning Igisi Xuda uningga ayan bolup: **3** «Sen öz yurtung we uruq-jemetindin ayrılip chiqıp, Men sanga körsitidighan zémin’gha barghin» dégenidi. **4** Buning bilen u Kaldiylerning zéminini tashlap, Haran shehirige bérüp olturaqlashti. Atısı ölgendin kéyin, Xuda uni bu zémin’gha, yeni siler hazır turuwatqan zémin’gha yötkep keldi. **5** U waqitta, [Xuda] uningga bu zémindin miras bermidi, hetta uningqa tewe put qoyghudekmü bir yer bermigenidi. Gerche u téxiche perzent körmigen bolsimu, [Xuda] bu zéminni uningga we uning neslige igiliği bolush üçhün bérishke wede qıldı. **6** Andin Xuda uningga mundaq dédi: «Sénинг nesilliring yaqa yurtta musapir bolup turidu, shu yurttikiler ularnı qul qılıp tööt yüz yil xorlaydu. **7** Biraq ularnı qulluqqa salghan elni jazalaymen», dédi Xuda, «we uningdin kéyin, [nesilliring] u yerdin chiqıp, bu yerde Méning ibadet-xizmitimde bolidu». **8** Kéyin Xuda İbrahim bilen belgisi xetne bolghan ehdini tüzgen, shuning bilen Ishaq uningdin töreldi; [İbrahim] uni sekkitzinchi küni xetne qıldı; shundaq qılıp Ishaqtın Yaqup [töreldi], Yaquptın on ikki «qeble atısı» [töreldi]. **9** Kéyin, «qeble atılırı» inisi Yüsüpke heset qılıp, uni Misirgha qulluqqa özini ashkarılıdı. Shuning bilen Yüsüpning jemetidikiler Pirewn padishahqa melum boldı. **14** Andin Yüsüp atısı Yaqupning alıdığa xewer yetküzüp, uni pütün aile-jemeti bilen, jemiy yetmish besh kishini Misirgha özige chaqirdı. **15** Shuning bilen Yaqup Misirgha chüshti we shu yerde öldi; kéyin [uningdin bolghan] ata-bowlirimizmu shu yerde öldi. **16** Ularning jesetliri kéyin Shekem shehirige qayturulup, İbrahim burun Hamorning oghullırıdin melum pulgha sétiwalghan, Shekemdiki bir yerlikke qoyuldu. **17** Lékin Xuda İbrahimgha esli qilghan wedining waqti yéqinlashqanda, Misirda turuwatqan [Israel] xelqining nopusi xéli köpeygenidi. **18** U waqitta, Yüsüptin xewiri bolmaghan yéngi bir padishah Misirda textke chiqtı. **19** Bu padishah qowmımızgħa hiyle-mikirler bilen muamile qılıp, ata-bowlirimizni épip xorlidi, hetta ularni öz bowaqlirini hayat qaldurmaslıqı üçhün tashliwétishke mejbur qıldı. **20** Musa mana shu chagharda tughulghanidi. U Xudanıg aldida alahide yéqimliq bala bolup, atisining öyide üch ay béqildi. **21** Kéyin u sırtqa qoyup qoyulghanda, Pirewnning qızı uni [sudin] élip, öz ogħli qılıp chong qıldı. **22** Musa Misirliqlarning barlıq bilim-hékmitti bilen terbiyilinip, sözde we emelde intayin qabilietlik adem bolup chiqtı. **23** Lékin uning tughulghiniga qiriq yıl toshqanda, öz qérindashlıri bolghan Israillarning halığa yéтиш niyitige keldi. **24** U ulardin birining uwal qilinip bozek qiliniwatqanlıqını körtüp, uni qogħdap, xarlan’ghan kishi üçhün intiqam élip xarlıghuchi Misirliqni öltürdü. **25** Chünki

u öz qérindashlirini: — Xuda méning qolum Sinay téghida özige söz qilghan perishte arqılıq bizge qutquzush yolini achqan dep bilen bille bolghan, ata-bowilirimiz bilen bille chüshnidighu, dep oylighanidi. Lékin ular bolghan hemrah del ene shu idi; hayatlıq bexsh buni chüshenmidi. **26** Etisi, Musa ularning yetküzidighan wehiyerni bizge yetküzüsh arisidiki bir urush-jédelni körüp, arisigha üchiün qobul qilghuchi bolghan del ene shu kirip yarashturmaqchi bolup: Siler qérindash idi; **39** shundaq bolsimu, ata-bowilirimiz turup, némishqa bir-biringlarga yolsızlıq uningha itaet qilishni xalimay, uni chetke qiliwatisiler? — dédi. **27** Biraq qérindishini qéqip, könglide Misirgha qaytishni arzu yolsız bozek qilghan kishi uni chetke ittiriwetip: qildi; **40** shunga ular Harun'gha: — «Bizge yol — Kim séni bizge bash hem soraqchi bolsun bashlaydighan ilahlarni yasap bergin! Chünki deptu?! **28** Ménimu tünügünkü Misirliqni bizni Misir zéminidin élip chiqqan héliqi öltürgendek öltürmekchimuse? — dédi. **29** Musaning néme bolup ketkenlikini bilemiduq» Musa bu sözni anglap qorqup, Misirdin qéchip dédi. **41** Shuning bilen shu künlerde ular Midiyen zéminigha béríp, u yerde musapir mozay sheklide bir but yasap, bu mebudqa atap bolup turup qaldı. U shu yerde ikki oghul qurbanlıq sundı. Shundaq qilip ular öz qolliri perzent kördi. **30** Qiriq yil toshqandin kényin, bilen yasighan bir nersini xushal-xuramlıq Sinay téghining yénidiki chölde, köyüwatqan bilen tebrikleshke kirishti. **42** Lékin Xuda bir chatqalliqning ot yalqunida bir perishte ulardin yüzini örüp, ularni asmandiki yultuz uningha köründi. **31** Bu ghayibane körünüşni qoshunligha choqunushqa qoyup berdi. körgen Musa uningha intayin heyran bolup Shuning bilen peyghemberlarning muqeddes qaldı; buning qandaq ish ikenlikini biley dep yazmisida pütlügedek, [Xuda ularni mundaq yéqinraq barghanda Perwerdigarning awazi eyiblidı]: — «Siler chöl-bayawanda bolghan qiriq anglinip: **32** «Men séning ata-bowiliringning yil jeryanida qilghan qurbanlıq-hediyelerni Xudasi, yeni Ibrahim, Ishaq we Yaqupning heqiqeten Manga élip kelgenmusiler, i Israel Xudasidurmen» dédi. Musa qorquncha titrep, jemeti? **43** Berheq, siler choqunush üchün qarashqimu jür'et qilalmidi. **33** Perwerdigar yasighan mebudlar, yeni «Moloq»ning chédiri uningha yene: — Ayighingni séliwet; chünki hem butung bolghan «Remfan»ning yultuz sen turuwatqan yer muqeddestur. **34** Men belgisini kötüüp mangdinglar; emdi Men derheqiqet Misirda turuwatqan xelqimning silerni esir qilip Babildin yiraqqqa sürgün xarliniwatqanlıqını kördüm, ularning nale- qildurimen». **44** Ata-bowilirimiz chöldin peryadlirini anglidim. Shunga men ularni kezgen waqtida, «höküm-guwahliq» chédiri élip chiqqli chüştüm. Emdi barghin, men ularning otturisida tiklen'genidi; u del Musaqha séni Misirgha ewetey!» dédi. **35** Mana héliqi söz-kalam Yetküzgütchingin buyrughinidek, kishiler: «Kim séni bizge bash hem soraqchi körsitilgen örnek boyiche yasalghanidi. bolsun deptul?» dep ret qilghan del mushu **45** Shu ibadet chédirini ata-bowilirimiz Musani, Xuda uningha chatqalliqta körün'gen ilgiridikilerdimu igidarchiliqığha tapshurup, perishtining qoli bilen Israillargha hem bash Yeshuaning ýétekchilikide, Xuda ularning hem qutquzghuchi bolushqa ewetti. **36** Ene aldidila qoghlighan ellerning zéminlirini shu Musa xelqqe ýétekchilik qilip, ularni bésiwalghinida, uni bu yerge élip kelgen; [Misirdin] chiqardi hemde Misir zéminida, Qizil chédir shundaqla [padishah] Dawutning Déngizning boyida we qiriq yilni ötküzgen zamanighiche turghan. **46** Dawut Xudaning chölde karametlerni we möjizilik alametlerni shapaitige érishop, Yaqupning Xudasi üchün körsetti. **37** Ene shu Musa özi Israillargha: bir muqim makan sélishqa ijazet sorighan. **47** «Xuda qérindashliringlar arisidin manga Biraq kényin, [Xuda] üchiün ibadetxana salghan oxshash bir peyghemberni tikleydu» dégenidi. [Dawut emes], emelyiette Sulayman boldı. **48** **38** Chöl-bayawandiki jamaetke hemrah bolghan, Halbuki, Hemmidin Aliy Bolghuchi insanning

qolliri bilen yasighan makanlarda turmaydu; Rosullardin bashqa barliq jamaettikiler xuddi peyghember mundaq déginidek: — Yehudiye we Samariyening herqaysi yurtlirigha 49 «Asmanlar Méning textim, Zémin bolsa tarqilip kétishti. 2 Bezi ixlasmen kishiler ayaghlimgħa textiperdur, Emdi Manga qandaq Istipanni depne qilip, uningħha qattiq yighthay-ġimma? Manga qandaq yer zarlarni kötürüshti. 3 Lékin Saul jamaetke aramgħa bolalaydu? 50 Bularning hemmisini weyranchiliq sélip, öymu-öy axturup, er-Méning qolum yaratqan emesmidi?» 51 — ayalha qarimay ularni sörep chiqip zindan'għa Ey, bojni qattiq, yūriki we qulqi xetnissiz tashlidi. 4 Emdi tarqilip ketkenler tarqalghan bolghanlar! Siler Muqeddes Roh bilen daim yurtlarda kézip sóz-kalamning xush xewirini qarshilishisiler; siler ata-bowiliringlar néme jakarlidi. 5 Ularning ichidin Filip bolsa qilghan bolsa, shuni oxhash qiliwatisiler! Samariyening melum bir shehirige bérüp, 52 Peyghemberlerdin zadi qaysisiga ata- yerlik kishilerge Mesihni jakarlidi. 6 Top-bowiliringlar ziyankešlik qilip baqmighan? top kishiler uni anglap hemde u körsetken Shundaq qilip ular «Heqqanij Bolghuchi»ning möjizilik alametlerni körüp, bir jan bir dili bilen kéldiġħanliqini aldin jakarlıghuchilarni uning sözlirige qulaq saldi. 7 Chünki napak öltürüşken. Emdi u özi hazir kelgende, roħħar bolsa, chaplishiwalghan kishilerdin siler uningħha satqunluq qilghuchi we qattiq warqirighiniche chiqip ketti. Nurghun qatil bolup chiqtinglar, 53 I siler Tewrat palech, tokurlarmu saqaytildi; 8 zor shad-qanunini perishtilerning emri-tapilighanlıri xuramliq shu sheherni qaplidi. 9 U sheherde esli bilen tapshuruwélip turup, uningħha emel jaduger-séhirgerlik bilen shughulliniwatqan qilmighuchilar!» 54 [Istipanning] bu sözlirini Simon isimlik bir adem bar idu; u shu yol bilen anglichean [aliy kéngeshmidikiler] yūrikige pütkül Samariyedikilerni hang-tang qaldurup, [xenjer] sanjilghandek bolup, uningħha özini qaltis zat körsetmekchi bolup kelgenidi. 10 chishlirini ghuchurlatti. 55 Lékin u bolsa Péqirdin tartip ambalghiche ularning hemmisi Muqeddes Rohqa tolħan, közlirini kökkে tikip, uningħha ixlas qilip qaraytti we «Xudaning Xudaning julasini, shundaqla uning ong yénida ulugh kück-qudriti mana shu!» déyishetti. 11 Eysanining turghanliqini körüp, 56 — Qaranglar! Xalayiq uningħha shundaq ixlas qilishi uning Asmanlar échilip, Insan'ogħlinning Xudaning uzundin béri jaduger-séhirgerlik bilen ularni ong yénida turghanliqini körüwatimen! — hang-tang qaldurup kelgenlikti tüpeylidin idu. dédi. 57 Ular buningħha qulaqlirini qolliri bilen 12 Lékin emdi Filip Xudaning padishahliqi we étawwélip, awazini qattiq kötürüp warqiriship Eysa Mesihning nami toghrisidiki xush xewerni birlitħe uningħha yopurulup kéliwidi, 58 uni jakarlıghinida ular uning sözlirige isħendi we sheherning sirtiġha ittirip chiqirip, chalma-erler bolsun, ayallar bolsun chomuldürüşni késekk qilishqa bashlidi. [Uni erz qilghan] qobul qildi. 13 Simon özimu isħendi. U guwahħilar [uni chalma-késekk qilishtin awwa] chomuldürülgen bolup, hemishe Filip ning chapanlirini Saul isimlik bir yashning puti yénida yürdi hemde [Filip] körssitiwatqan aldida qoyup qoyushti. 59 Ular Istipanni möjizilik alametler we quđretlik isħlarga chalma-késekk qilghinida u: — I Reb Eysa, qarap, intayin heyran boldi. 14 Yérusalémdiki méning rohimni qobul qilghaysen! — dep nida rosullar Samariyeliklerning Xudaning sözini qildi. 60 Andin u tizlinip turup qattiq awaz qobul qilghanliqini anglap, Pétrus bilen bilen: — I Reb, bu gunahning hésabini ulardin Yuhannani ulargħa ewetti; 15 ikkiyen u yerge almighaysen, — dédi. U bu sözni qilip bolupla chūshħushi bilenla, ularni Muqeddes Rohning ata jan üzüp uxlap ketti.

8 Istipanning öltürülüşini Saulmu qollaytti.
Shu kündin bashlap, Yérusalémdiki jamaetke qaritilghan dehshetlik ziyankešlik qozghaldi.

Yuhanna ularning üstige qolini tegküzüshi boghuzlashqa yétilep méngilghan qoydek bilen, Muqeddes Roh ulargha ata qilindi. **18** Lékin boghuzlashqa élip méngildi, Qirqighuchi aldida Simon Muqeddes Rohning rosullarning qolini ün-tinsiz yatqan qozidek, u zadila éghiz tegküzüp qoyushi bilen ata qilin'ghanlıqını achmidi. **33** U xorlinidu, u heq soraqtin körüp, ulargha pul tenglep: **19** — Bu mehrum boldi, Emdi uning ewladini kimmu kück-qudrettin mangimu bérингларки, menmu bayan qilalısun?! Chünki hayatı yer yüzidin herkimning üstige qollirimni tegküzsem, élip kétildi». **34** Aghwat Filiptin: — Dep uningga Muqeddes Roh ata qilinsun, — dédi. bersingiz, peyghemberning bu sözi kimge **20** Lékin Pétrus uningga mundaq jawab berdi: qaritip éytılghan? Özigu yaki bashqa — Xudaning bu iltipatini pulgha sétiwalghili bırsigimu? — dep soridi. **35** Filip aghzini échip bolidu, dep oylighining üchün, pulung sen bilen shu yazmining shu qismidin bashlap, uningga teng halaketke barsun! **21** Sénning bu ishta héch Eysa togrisidiki xush xewerni jakarlap berdi. hesseng yaki nésiweng yoqtur! Chünki séning **36** Ular yolda kétiwétip, su bar bir yerge niyiting Xuda aldida durus emes! **22** Shunga, bu kelgende, aghwat: — Mana bu yerde su bar rezillikingdin towa qılıp, Rebtin, mumkin bolsa iken. [Mushu yerdila] chömüldürülüşümge könglümdiki bu niyitim kechürüm qilin'ghay, qandaq tosalghu bar? — dédi. **37** Jawaben dep ötün! **23** Chünki séning achchiq hesetke Filip: Pütün qelbing bilen ishen'gen bolsang, tolup, heqqaniysızlıqning asaritida ikenliking chömüldürülgili bolidu, dédi. U jawaben: manga melum. **24** Simon ulargha: — Men üchün Ishinimenki, Eysa Mesih Xudaning Oghlidur, Rebdin ötününglarki, siler éytqan ishlardin dédi. **38** U harwini toxtitishni buyrudi. Filip héchbiri beshimgha kelmigey! — dédi. **25** Pétrus we aghwat ikkisi bille sugha chüshüp, uni bilen Yuhanna yene shu yerde agah-guwahliq chömüldürdü. **39** Ular sudin chiqqanda, Rebning bérip Rebning söz-kalamini yetküzungedin keyin, Rohi Filipni kötüüp élip ketti. Aghwat uni Samariyening nurghun yéza-kentlirige bérip qayta körmidi, emma u shadlinip yolini xush xewer yetküzgech, Yérusalémgha qaytip dawamlashturdi. **40** Filip bolsa Ashdod shehiride ketti. **26** Shu waqitta, Xudaning bir perishtisi peyda boldi; u shu yurtni kézip, shu yerdin Filipqa: — Ornundin turup jenubqa qarap Qeyseriye shehirige kelgüche bolghan hemme Yérusalémdin Gaza shehirige mangidigan yol sheherlerde xush xewer jakarlidi.

bilen mang! — dédi (shu yol chöldiki yoldur). **27** Shunga Filip ornidin turup yolgha chiqtı. We mana, yolda Éfiopiye ayal padishahi Kandasning bir emeldari, pütkül xezinige mes'ul Éfiopiyeлик aghwat wezir turatti. U Yérusalémgha Xudagha ibadet qilghili barghanidi; hazır qaytish yolida özining jeng harwisida olturup, Yeshaya peyghemberning yazmisini oquwatattı. **29** Roh Filipqa: — Bu harwining yénigha bérip uningga yéqinlashqin, — dédi. **30** Filip yügürüp bérip, [wezirning] Yeshaya peyghemberning yazmisidin oquwatqanlırını anglap, uningdin: — Oquwatqiningizni chüshiniwatamsız? — dep soridi. **31** Wezir uningga: — Biri manga chüshendürüp bermise, men qandaqmu chüshineleymen?! — dep, Filipni harwisığa chiqip yénida olturushqa ötündi. **32** U oquwatqan yazma qismi bolsa: «U goya

9 Emma [shu chaghlar] Saul her nepiside Rebning muxlisirigha téxiche izchil qırghanlıq tehditliri séliwatqan peyt idi. U Bash kahinning aldigha bérip, **2** Demeshq shehiridiki sinagoglарgha tewsiye xeti yézip bérishni soridi. Shundaq bolghanda, u Demeshqe [Mesih] yolidikilerdin birersini, meyli er bolsun, ayal bolsun tépiwalsila, baghlap tutqun qılıp, Yérusalémgha élip kélishke ruxset bolatti. **3** Saul yolgha chiqip, Demeshq shehirige yéqinlashqanda, tuyuqsız asmandın küchlük bir nur chüshüp, uning etrapini yorutuwetti. **4** U yerge yiqlidi we özige: — Saul, Saul! Manga némishqa ziyankeşlik qilisen? — dégen bir awazni anglidi. **5** — I Reb, sen kimsen? — dep soridi u. Awaz: — Men sen ziyankeşlik qiliwatqan Eysadurmen. **6** Ornundin tur, sheherge kir, néme qilishing

kéreklikli sanga éytip bérilidu» — dédi. **7** Xudaning Oghlidur» dep Eysani jakarlashqa Uning bilen bille mangghan ademler awazni bashlidi. **21** Uni anglicheñlar sözliridin intayin anglisimu, héchkimni körelmigechke, shu heyran bolushup: — Bu adem Yérusalémda yerde ün chiqralmay turupla qaldi. **8** Saul bu namgha nida qilghuchilarni qattiq weyran yerdin turup, közlini échip qaridi, lékin qilghan héliqi adem emesmu? Bu yergimu héch nersini körelmidi. Hemrahliri uni qolidin mushundaqlarni baghlap bash kahinlarga yétilep Demeshqqe élip kirdi. **9** U üch kün'giche tutup bérish meqsitide kelgenmidu? — déyishti. közi körmes bolup ne yémedi ne ichmidi. **10** **22** Lékin Saulning qayil qilish küchi barghanséri Demeshqte Ananiyas isimlik melum bir muxlis éship, Eysaning Mesih ikenlikini ispatlap bar idi. Reb uningga bir ghayibane körünüşte Demeshqtiki Yehudiylarni parakendichilikke körünüp uni: — Ananiyas! — dep chaqirdi. — chöndürdü. **23** Köp künlerdin kényin, Yehudiylar Mana men, i Reb, — dep jawab berdi u. **11** Reb Saulni yoqatmaqqa qest qilmaqchi boldi. uningga: — Sen derhal «Tüz» dep atalghan **24** Lékin Saul ularning suyiqestidin xewer kochigha bérip, Yehudaning öyidin Tarsusluqapti; uni tutup öltürüşh üçhün ular kéche-Saul isimlik birini sorap tap; chünki mana, u kündüz sheherning qowuqlırıda paylap yürdi. dua-tilawet qiliwatidu. **12** U dua qiliwatqinida, **25** Lékin muxlislar bir kuni kéchide uni ghayibane körünüşte Ananiyas isimlik bir chong séwetke olturghuzup, sépil [kamaridin] kishining kélép, közini köridighan qilish üçhün chüshürdü. **26** Saul Yérusalémha yétip bérip, üstige qolini tegküzgenlikini kördi, — dédi. **13** u yerdiki muxlislарha qoshulmaqchi boldi, Ananiyas: — I Reb, men bu ademning xewirini lékin ularning hemmisi uning muxlis ikenlikige nurghun kishilerdin anglidim, u Yérusalémäki ishenmey, uningdin qorqtı. **27** Biraq Barnabas muqeddes bendiliringge shunche köp ziyan- uni élip bérip, rosullar bilen körüشتürdü. U zexmet yetküzgen! **14** Hazir u mushu yerde ulargha Saulning Demeshqning yolida Rebni namingha nida qilghanlarning hemmisini qandaq körgenlikini, Rebningmu uningga tutup baghlash üçhün bash kahinlardın hoquq gep qilghanlıqını chüshündürdü we uning aptu — dédi. **15** Lékin Reb uningga: — Bariwer! Demeshqte Eysanıq namida qandaq jür'etlik Chünki u namimni ellerner we ularning bilen söz-kalam yetküzgenlikini uqturdu. **28** padishahlirining hem Israillarning aldida ayan Buning bilen, Saul Yérusalémda rosullar bilen qilish üçhün özümge alahide tallighan bir bille ochuq-ashkare yürüp, yüreklik halda eswabtur. **16** Chünki men uningga namim Rebning namida söz-kalam yetküzetti. **29** üçhün qanchilik azab-oqubetlerni tartishining U yene grékcə sözlischidighan Yehudiylar muqerrer ikenlikini ayan qilimen, — dédi. **17** bilenmu sözliship munazirilishi; netijisi, ular Buning bilen Ananiyas bérip, shu öye kirdi; u uningga qest qilmaqchi boldi. **30** Qérindashlar qollırını Saulning üstige tegküzip uningga: — bu ishtin xewer tépip, uni Qeyseriye shehirige Qérindash Saul, Reb, yeni bu yerge kéliwatqan élip bérip, andin u yerdin Tarsus dégen sheherge yoluńda sanga körün'gen Eysa, közleringni yolgha saldı. **31** U chaghda, pütkül Yehudiye, köreleydighan bolsun dep we séning Muqeddes Galiliye we Samariyediki jamaateler [bir mezgil] Rohqa toldurulushung üçhün méni shexsen tinchliqqa ériship, [étiqadta] quruldu; Rebning özi ewetti, — déwidı, **18** Saulning közleridin qorqunchida méngip, Muqeddes Rohning xuddi béliq qasiriqidek bolghan bir nersiler righbet-tesellisi bilen ularning sanlırimu chüshüp, közlini échilip köreleydighan boldı. U barghanséri köpeymekte idi. **32** Shu waqitlarda ornidin turup, chömüldürüşni qobul qıldı. shundaq boldiki, Pétrus herqaysı jaylarnı **19** U ghizalan'ghandin kényin, quwwetlinip arılap yürgende, Lidda shehiriñi muqeddes maghdurgha kirdi. **20** [Saul] Demeshqtiki bendilernimu yoqlashqa chüshti. **33** U yerde u muxlislarning yénida birnechke kün turdi we Enéyas isimlik bir ademni uchratti. Bu adem waqitni ötküzmey sinagoglarga kirip, «U kishi palech bolup, orun tutup yatqılı sekiz yil

bolghaniken. **34** Pétrus uninggha: — Enéyas, — dep soridi. Perishte uninggha: — Séning Eysa, yeni Mesih bolghuchi séni saqaytidu. dualiring we xeyr-saxawetlik ishliring Xuda Ornundin turup, palisingni yighishtur! — dédi. aldigha esletme qurbanlıqtek bérüp yetti. **5** U derhal ornidin turdi. **35** [Enéyasni] körgen Emdi sen Yoppagha adem ewetip, Pétrus depmu Lidda shehiridiki we Sharon rayonidikilerning atilidighan Simon isimlik ademni chaqirtip kel. hemmisi towa qilip Rebge baghlandi. **36** Yoppa **6** U Simon isimlik bir könchining öyide méhman shehiride bolsa Tabita isimlik bir ayal muxlis bolup turuwatidu. Simonning öyi déngiz boyida, bar idi (uning ismi gréckhide «Dorkas» idi). U — dédi. **7** Uninggha sözlichen perishte ketkendin herdaim yaxshi emeller we xeyr-saxawetlik kéyin, Korniliy öydiki xizmetchilerdin ikkini ishlargha bériletti. **37** Shu künlerde shundaq we daim yénida turup xizmet qilghuchilar boldiki, u késel bolup, ölüp ketti. Kishiler jesetni ichidiki ixlasmen bir leshkerni chaqirdi. **8** yuyup, üstüñki qewettiki bir öyge yatquzup Barlıq ishlarni chüshendürgendin kéyin, ularni qoydi. **38** Yoppa shehiri Lidda shehirige yéqin Yoppagha ewetti. **9** Etisi ular seper qilip bolghachqa, Yoppadiki muxlislar Pétrusning sheherge yéqinlashqanda, chüsh waqtı bolup, Liddada ikenlikini anglap, uning aldigha ikki Pétrus dua qılısh üchün ögzige chiqtı. **10** adem ewetti. Ular: «Hayal bolmay yénimizgha Uning qorsiqi échip kétip, bir nerse yey dédi. kelseng!» — dep yélindi. **39** Pétrus ornidin turup Biraq ular ghiza teyyarliwatqanda, ghayibane ular bilen bille Yoppagha bardi. Yoppagha ýetip bir alamet Pétrusni oruwaldi. **11** U asman kélishi bilen ular uni üstüñki qewettiki öyge échilip, tööt burjikidin baghlan'ghan halda yer bashlap chiqtı. Barlıq tul ayallar Pétrusning yüzige chüshürülüwatqan keng dastixandek bir etrapigha oliship, yığha-zar qılıship uninggha nersini kördi. **12** Dastixanda herxil tööt putluq Dorkasning ular bilen bille bolghan waqtida haywanlar, yer béghirlighuchilar, asmandiki özlirige tikip bergen könglekkiyimlirini uchar-qanatlarimu bar idi. **13** Uninggha bir awaz körüsitshti. **40** Lékin Pétrus hemmeylenni anglanti: — «Ornungdin tur, Pétrus, ulardin chiqiriwetip, tizlinip olturup dua qildi. Andin u soyup ye!» **14** — Yaq, Reb, hergiz bolmaydu! Men jesetke qarap: — Tabita, ornungdin tur! — dédi. héchqachan héchqandaq napak yaki haram Tabita közini échip, Pétrusni körüp, ornida nersini yégen emesmen! — dédi Pétrus. **15** Awaz olturdi. **41** Pétrus uninggha qolini uzitip uni ikkinchi qétim kélép uninggha: — Xuda halal yólep turghuzdi we muqeddes bendiler bilen dep paklighanni sen haram déme! — déyildi. **16** tul ayallarni chaqirip, Dorkasni ulargha tirik Bu ish üch qétim yüz bérüp, andin dastixandek tapshurup berdi. **42** Bu xewer pütkül Yoppagha bolghan shu nerse derhal asman'gha élip chiqip tarqılıp, nurghun kishiler Rebge étiqad qildi. **43** kétildi. **17** Pétrus körgen ghayibane alametning Shundaq boldiki, Pétrus Yoppada Simon isimlik menisi toghrisida qaymuqup turghanda, mana bir könchining öyide uzun künler turdi.

10 Qeyseriye shehiride Korniliy isimlik bir adem bolup, u [Rim] qoshunidiki «Italiyelikler» qismining yüzbéshi idi. **2** U ixlasmen adem bolup, özi we pütkül öyidikiliri Xudadin qorqatti. U merdlik bilen namratlarga xeyr-saxawet qilip, daim Xudagha dua-tilawet qilatti. **3** Bir künü chüshtin kéyin saet üchlerde, u ghayibane bir körünüşte Xudaning bir perishtisining özining yénigha kelgenlikini ochuq kördi. Perishte uni: — Korniliy! — dep chaqirdi. **4** Korniliy uninggha közlirini tikip qattiq chöchüp: — Teqsir, néme ish?

Korniliy ewetken kishiler Simonning öyini tépip, derwaza aldida turatti. **18** Ular birsini chaqirip, uningdin Pétrus depmu atilidighan Simon dégen birsi bu yerde turamdu? — dep soridi. **19** Pétrus téxiche shu ghayibane alametning menisi üstide oyliniwatqanda, Roh uninggha: — Mana, séni üch adem izdep keldi. **20** Ornungdin tur, peske chüsh, héch ikkilenmey ular bilen bille barghin. Chünki ularni ewetküchi Men! — dédi. **21** Pétrus peske chüshüp, héliqi ademlerge: — Siler izdigen kishi mana men bolimen. Bu yerge kélish sewebinglar néminik? — dédi. **22** Ular jawaben: — Heqqaniy bir adem, Xudadin qorqidighan,

shundaqla pütkül Yehudiy xelqi teripligen belki her eldin bolghanlar ichide Uningdin Korniliy isimlik rimliq yüzbéshi muqeddes qorqidighan we heqqanlyet yürgüzidighan bir perishte teripidin sizni öyige chaqirtip, kishi bolsila, Uning aldida meqbuldur. **36** sizdin söz-kalam anglashqa emr qilin'ghan! Xuda Israil xelqige yetküzen söz-kalam, yeni — dédi. **23** Shunga Pétrus ularni öyge teklip Eysa Mesih arqliq (u pütkül mewjudalargha qilip, qondurup méhman qildi. Etisi ornidin Rebdur) inaq-xatirjemlik jakarlan'ghan xush turup u ular bilen bille yolgha chiqtı. Yoppadiki xewer silerge melumghu; **37** Silerningmu qérindashlardın beziliri ulargha hemrah bolup Yehya [peyghember] chömüldürüş chaqiriqini mangdi. **24** Ikkinchı künü, ular Qeyseriyege yetküzgəndin tartip, Galiliyedın bashlap pütkül yétip bardı. Emdi Korniliy tughqanlırı we yéqin Yehudiye zéminlirida Nasaretlik Eysa togruluq yar-buraderlirini öyige chaqirip, Pétruslarnı guwahlıqtın — yeni Xudaning qandaq qılıp teqqezaṛlıq bilen kütüp turattı. **25** Pétrus öyge uni Muqeddes Roh we küch-quğret bilen kırğende, Korniliy aldığa chiqıp, ayıghıga mesihligenlikı, shuning bilen u hemme yerni özini étip sejde qıldı. **26** Lékin Pétrus [derhal] kézip, yaxşı emellerni qılıp, İblisning ilkide uni yólep turghuzup: — Ornundin turghin! bolghanlarning hemmisini saqyatqanlıqidin Menmu bir insan, xalas! — dédi. **27** U Korniliy xewiringlar bardur. Chünki Xuda uning bilen bilen qılghach öyge kiriwidi, öyning ichige bille idi. **39** Bizmu uning hem Yehudiylarning yighilghan top-top ademlerni kördi. **28** U zéminida hem Yérusalémda qilghan pütün ulargha: — Silerge melumki, biz Yehudiylarning emellirining guwahchılıri. Ular uni yaghachqa yat elliklerdin birsi bilen bardı-keldi qılıshi yaki ésishi bilenmu öltürdü. **40** Biraq üchinchı künü, öylirige kirishi Tewrat qanun-eqidilirimizge Xuda uni qayta tirildürüp namayan qıldı. Biraq xilap. Lékin Xuda manga héchqandaq ademni hemme kishilerge emes, peqet Xuda Özi aldi napak yaki haram démeslikim kéreklikini bilen tallıghan guwahchilar, yeni u ölümdin ayan qıldı. **29** Shuning üçhün siler adem tirilgəndin kényin uning bilen hemdastixan ewetip méni chaqırghanda, héch ret qilmay bolghan bizlerning arımızda namayan qıldı. aldingargha keldim. Emdi soray, méni néme **42** U bizge xelqeqe xush xewer yetküzüshni we dep chaqirdinglar? — dédi. **30** Korniliy mundaq özining Xuda teripidin tirikler we ölgənlerning dédi: — Töt künning aldida bugünkü mushu soraqchisi qilinip teyinlen'güchi ikenlikini waqıtqiche roza tutqanidim; saet üchlerde men jakarlashni emr qıldı. **43** Barlıq peyghemberler öyde dua qiliwatattım. Tuyuqsız kiyimliridin uningha guwahlıq béríduki, herkim uningha nur chaqnap turidighan bir adem aldimda étiqad qilghan bolsa uning nami arqliq peyda bolup öre turdi: **31** «Korniliy! Duaying gunahliri kechürüm qilinidu. **44** Pétrus téxi ijabet qilindi we xeyr-saxawetlik ishliring bu sözlerni qiliwatqanda, Muqeddes Roh söz-Xuda aldığa esletme qurbanlıqtek yetti. **32** kalamni anglawatqan hemme kishige chüshti. Shunga Yoppagha adem ewetip, Pétrus depmu **45** Pétrus bilen bille kelgen xetnilik bolghan atılıdighan Simon isimlik ademni chaqirtip kel. ishen'güçhilearning herbiri Muqeddes Rohning U déngiz boyida olturaqluq Simon isimlik bir yat ellerdikilergimu ata qilinip tökülgelenlikini könchining öyide méhman bolup turuwatidu» körüp bek heyran bolushti. **46** Chünki ularning dédi. **33** Shuning üçhün, derhal özlerini chaqirip [karamet namelum] tillarda sözlüşip Xudani kélishke adem ewetkenidim. Özleri külübemge ulughılganlıqını anglidi. Shunga Pétrus: **47** kélép yaxşı qıldila! Emdi biz hemmeylen Xuda — Mushu kishiler bizge oxhash Muqeddes özlerige emr qilghan barlıq sözlerni anglash Rohni qobul qılghuchi bolghan bolsa, kim üçhün Xudaning aldida hazır turuwatımız. ularning sugha chömüldürüşni qobul qilishini **34** Pétrus aghzini échip mundaq dédi: — tosalisun?! — dédi. **48** Shuning bilen u ularning Berheq, men Xudani héchqandaq ademge Rebning namida chömüldürülüşini buyrudi. yüz-xatire qilmaydu, dep chüshinip yettim;

Andin ular Pétrusning ular bilen birnechche kün turushini öttündi.

11 Rosullar we pütkül Yehudiyediki bashqa qérindashlar [yat] elliklerningmu Xudaning söz-kalamini qobul qilghanlıqını anglidi. **2** Shunga, Pétrus Yérusalémgha qaytqanda, xetnilik bolghan [ishen'güchiler] uni eyibke buyrup: **3** — Sen xetne qilinmighan ademlerning öyide méhman bolup, ular bilen hemdastixan boldung?! — dédi. **4** Biraq Pétrus pütün ishni bashtın-axirigiche ulargha bir-birlep chüshendürüp **5** mundaq dédi: — Yoppa shehiride dua qiliwatqinimda, għayibane körünüħ méni oriwélip, bir alametni kördüm. Keng dastixandek bir nerse töt burjikidin bagħlan'ghan halda asmandin chūshüp, méning yénimda toxtidi. **6** Uningħha köz tikip qarisam, ichide herxil töt putluq haywanlar, yawayi haywanatlar, yer bēghirlighuchilar, asmandiki uchar-qanatlarmu bar iken. **7** Andin: «Ornungdin tur Pétrus, ulardin soyup ye!» dégen bir awazni anglidim. **8** Men: «Yaq Reb, hergiz bolmaydu! Men héchqachan herqandaq napak yaki haram nersini aghzimħa alghan emesmen!» dédim. **9** Biraq manga yene: «Xuda halal dep paklighan nersini sen haram déme!» dégen awaz anglandi. **10** Bu ish üch qétim shundaq tekrarlinip, axir bularning hemmisi asman'gha qaytidin tartip kétildi. **11** Mana del shu chaghda, Qeyseriyedin méni chaqirishqa ewetilgen üch kishi men turghan öyning aldigħa keldi. **12** Muqeddes Roh méni héch ikkilenmey ular bilen bille bérishqa buyrudi. MUSHU ALTE QÉRINDASHMU MEN BILEN BILLE BARDI. [Qeyseriyege yétip kélip], héliqi ademning öyige kirduq. **13** Bu kishi bizge özining öyide payda bolup turghan bir perishtini qandaq körgenlikini éytti. Perishte uningħha: «sen Yoppagħha adem ewetip, Pétrus depmu atilidighan Simon isimlik bir ademni chaqirtip kel, **14** u sanga séni we pütkül ailengge nijatliq yetküdighan bir xewerni yétip bérídu» dégeniken. **15** Men gepni bashlighinimda, Muqeddes Roh xuddi bashta biznig üstimizge chūshkinidek, ularghimu chüshti. **16** Shu chaghda, Rebning söz-kalamini, yeni: «Yehya

kishilerni sugħa chömöldürjen, lékin siler bolsangħar Muqeddes Rohqa chömöldürülisiler» déginini ésimge aldim. **17** Shunga, eger Xuda emdi mushulargha biz Reb Eysa Mesihke étiqad qilghinimizdin kékien bizże berġen iltipatqa oxshash iltipat ata qilhan bolsa, Xudani tosalghudek men zadi kim idim? **18** Ular bu sözlerni anglicheha, eyibleshtin toxtap, Xudagħha medhiye oqup: — Berheq, Xuda ellergimu hayatliqqa élip baridighan towa qilishni nésip qiliptu! — déyishti. **19** U chaghda, Istipanning ishi bilen ziyankešħlikke učrap herqaysi jaylarga tarqilip ketkenler Fenikiye rayoni, Siprus arili we Antakya shehiri qatarliq jaylārghiche yétip béríp, bu jaylarda söz-kalamni peqet Yehudiyarlighila yetküzetti. **20** Lékin ulardin Siprus arili we Kurini shehiridin kelgen beziler Antakya shehirige bargħanda, Reb Eysaning xush xewirini Gréklergimu yetküzzi. **21** Rebning qoli ular bilen bille bolup, tolimu nurghun kishiler ishinip towa qilip Rebge bagħlandi. **22** Bu xewer Yérusalémdiki jamaetning quliqiha yétip keldi. Shuning bilen ular Barnabasni Antakyaghiche arilap ötüşke ewetti. **23** Barnabas yétip béríp, Xudaning méħir-shepqitini körüp, xushal boldi. U ularning hemmisini jan-dilidin qet'iylik bilen Rebge ching bagħlinishqa righbetlendürdi. **24** Chünki u Muqeddes Rohqa we iman-ishenchke toldurulħan bolup, yaxshi bir adem id. Shuning bilen zor bir top ademler Rebge qoshuldji. **25** Shuning bilen Barnabas Tarsus shehirige Saulni izdep bardi. **26** Uni tépip Antakyaghha élip keldi; shundaq boldiki, ikkiylen jamaet bilen bille saq bir yil yighilip, nurghun ademge telim berdi. Muxlislarning «Xristianlar» dep tunji atilishi Antakyadın bashlandi. **27** U künlerde bezi peyghemberler Yérusalémdin Antakyaghha chūshüp keldi. **28** Bulardin Agabus isimlik bireylen otturigha chiqip, Rohning wehiyini yetküzüp, qattiq bir acharchiliqning pütkül dunyani basidghanlıqini aldin éytti (bu acharchiliq derweqe «Klawdiyus Qeyser» höküm sürgen waqitta yüz berdi). **29** Buning bilen [Antakyadiki] muxlislarning herbiri öz qurbigha qarap pul yighip, Yehudiyede

turuwatqan qérindashlarga yardım bérishni Meryemning öyige bardi. U yerde nurghun qarar qildi. **30** Ular bu qararni ada qilip, ianini kishiler yighilip dua-tilawet qiliwatatti. **13** U Barnabas we Saulning qoli arqliq [Yehudiyediki derwazining ishikini qaqqanda, Roda isimlik bir jamaet] aqsaqallirigha yetküüp berdi.

12 Shu chagharda, Hérod padishah jamaettikilerdin bezilirige ziyankeshlik qilmaqchi bolup ulargha qol saldi. **2** U Yuhananining akisi Yaqupni qilichlap öltürdi. **3** Özining bu qilghan ishining Yehudiyargha yaqqanlıqını körüp, u Pétrusnimu tutqun qildurudi (shu chaghda «pétir nan hétyi» mezgili idi). **4** Pétrusni tutqandin kéyin, uni zindan'gha tashlap, töt leshker bir guruppa qilin'ghan töt qarawwul topigha tapshurdi. Pasxa héyttin kéyin, Hérod uni xalayıq aldida soraq qilmaqchi idi. **5** Shunga Pétrus zindanda tutup qélindi. Lékin jamaet Xudagha jan-dil bilen uning üchün dua qilishiwatatti. **6** Emdi Hérod uni élip chiqip sot qilishning aldinqi kékchisi, Pétrus ikki zenjir bilen baghlaqlıq pététi, ikki qarawulning otturisida uxlawatatti; ishikning sırtidimu birnechche qarawul zindanni közet qiliwatatti. **7** We tuyuqsız Rebning bir perishtisi körünüp, bir nur kamérni yorutti. Perishte Pétrusning biqinigha noqup: — Téz tur! — dep oyghatti. Uning qolliridiki zenjir shu haman boshap chüshüp ketti. **8** Perishte uningga: — Bélingni baghliwal! Keshingnimu kiy! — dédi. Pétrus uning déginini qildi. Andin u: — Chapiningni yépinchaqlap keynimdin mang! — dédi. **9** Pétrus uningga egisip [kamérdin] chiqti. Biraq u perishtining wasitisi bilen boluwatqan bu ishlarning rastlıqını bilmey, belki bir ghayibane körünüş körüptimen, dep oylawatatti. **10** Ular birinchı we ikkinchi közettin ötpü, zindanning sheherge chiqidighan tömür derwazisigha barghanda, derwaza ular üçün özlükidin échilip ketti. Ular chiqip, bir kochidin ötkende, perishte tuyuqsız uning yénidin ketti. **11** Shu chaghda, Pétrus ésige kélép, öz-özige: «Derweqe emdi Reb Öz perishtisini ewetip, méni Hérodning qolidin we Yehudiy xelqining kütkenlirining hemmisidin qutquzuptu, dep bildim» — dédi. **12** Heqiqiy ehwalni chüshinip yetkende, u Markus depmu atilidighan Yuhananining anisi

dédek awazni anglap chiqti. **14** U Pétrusning awazini tonup, xushallıqidin ishikni échishqimu ülgürmeye yürüp kélép, hemmeylen'ge: — Pétrus derwaza aldida turidu! — dep xewer qildi. **15** Lékin ular: — Sarang bolup qaldingga! — déyishti. Biraq u: — Rast shundaq, dep turuwaldi. Ular: — U uning perishtisi bolsa kerek! — déyishti. **16** Biraq Pétrus derwazini qéwiwerdi. Ular chiqip derwazini échip, uning özini körgende hemmeylen hang-tang bolushti. **17** Pétrus ulargha ün chiqarmasliqqa qol ishariti qilip, ulargha Rebning özini zindandin qandaq élip chiqqanlıqını éytip berdi. Andin kéyin, u: — Bu xewerni Yaqupqa we qérindashlarga yetküüp qoyunglar, — dep, özi u yerdin bashqa yerge ketti. **18** Tang atqanda, qarawullar Pétrus zadi néme boldi dep sarisimige chüشتı. **19** Hérod uni izdep uning idériki tapalmighachqa, qarawullarnı soraq qilip, ularni ölümge mehkum qilishni buyrudi. Bu ishtin kéyin, u Yehudiyedın chüshüp Qeyseriye shehirige bérıp shu yerde turdi. **20** Eslide Hérod [xan] bilen Tur we Zidondikiler arısida qattiq jédel bar idi. Halbuki, Tur we Zidondikiler birliship, Hérodning aldığa keldi. Uning bilen yarishiwlısh üçün ular aldi bilen xanning Bilastus isimlik shexsiy ghojidarını özlirige yar-yölek bolushqa qayıl qilghanidi. Chünki bu yurttikiler ashliqni xanning ilkidiki jaylardın alatti. **21** Belgilen'gen körüshüsh künide Hérod shahane tonlırını kiyip, soraq textile olturup, ulargha nutuq sözlidi. **22** Anglıghan xelq: — Bu ademning awazi emes, belki bir ilahning awazidur! — dep warqirashti. **23** Shuan Perwerdigarning bir perishtisi xanni urdi; chünki u shan-sherepni Xudagha béghishlimidi. Netijide, u qurtqa yem bolup öldi. **24** Emma Xudanıng söz-kalamı dawamlıq berq urup kéngeydi. **25** Barnabas bilen Saul Yérusalémda ianilirini tapshurush xizmitini ada qilghandin kéyin, Antakyagha qaytip ketti. Ular Markus depmu atilidighan Yuhananni bille élip bardi.

13 Antakyadiki jamaet ichide bezi Yuhanna ulardin ayrilip Yérusalémgha qaytti. peyghemberler we telim bergüchiler bar **14** Pawluslar bolsa Perge shehiridin chiqip, idi. Ular Barnabas, «Qara» depmu atilidighan dawamliq méngip Pisidiye rayonidiki Antakya Shiméon, Kurinilik Lukius, Hérod xan bilen bille shehirige bérip, shabat küni sinagogqa kirdi. chong bolghan Manaen we Saullar idi. **2** Ular **15** Tewrat qisimliridin we peyghemberlerning Rebning ibaditide bolup roza tutuwatqan bir yazmilaridin oqlghandin keyin, sinagogning mezgilde, Muqeddes Roh ulargha: — Barnabas chongliri ularni chaqirtip: — Qérindashlar, bilen Saulni Men ularni qilishqa chaqirghan eger xalayiqqa birer nesihet sözunglar bolsa, xizmet üchün Manga ayrip qoyunglar, — dédi. éytinglar, — dédi. **16** Pawlus ornidin turup, **3** Shuning bilen, ular yene roza tutup dua qol ishiriti qilip, xalayiqqa mundaq dédi: — Ey qilghandin keyin, ikkiyenning üstige qollirini Israillar we Xudadin qorqqanlar, qulaq sélinglar! tegküüp uzitip qoydi. **4** Ular Muqeddes Roh **17** Bu Israel xelqining Xudasi ata-bowlirimizni teripidin ewetilgen bolup, Selyukiye shehirige tallidi; ular Misirda musapir bolup yashighan bérip, u yerdin kémige chiqip Siprus ariligha waqitlarda ularni ulugh qildi, Özining égiz qarap yolgha chiqtı. **5** Salamis shehirige kötürgen biliki bilen ularni Misirdin qutquzup yétip kélip, ular Yehudiylarning sinagoglirida chiqtı. **18** U chölde ulargha texminen qiriq yil Xudaning söz-kalamini yetküzüşke bashlidi. ghemxorluq qildi **19** andin Qanaan zéminidiki Yuhanna ularning yardenchisi idi. **6** Ular pütün yette elni yoqitip, ularning zéminlirini ulargha aralni arilap chiqip, Pafos shehirige keldi. Ular u miras qilip berdi. **20** Bu ishlargha aldi-keyni yerde Baryeshua isimlik bir kishi bilen uchriship bolup texminen töt yüz ellik yil ketti. Kéyin, qaldi. U séhirger bolup, saxta peyghember taki Samuil peyghember otturigha chiqqiche, bolghan bir Yehudiy idi. **7** U kishi bu [aralning] u ulargha batur hakimlarni tiklep berdi. **21** rimliq waliysi Sérgiyus Pawlusning hemrahi Andin ular bizge bir padishahni bersiken, idi. Waliy uqumushluq bir kishi bolup, Barnabas dep [Samuil peyghemberdin] tilidi. Shuning bilen Saulni chaqirtip, Xudaning söz-kalamini bilen Xuda ulargha Binyamin qebilisidin Kish anglimaqchi boldi. **8** Lékin héliqi séhirger isimlik ademning oghli Saulni tiklep berdi. (uning grékche ismi Elimas bolup, «séhirger» U qiriq yil höküm sürdi. **22** Biraq [Xuda] dégen menide) ulargha qarshi chiqip, waliyning Saulni seltenitidin chüshürüp, ulargha Dawutni rayini étiqadtin qayturushni urunmaqta idi. **9** padishah qilip turghuzup berdi. Xuda uning Biraq Muqeddes Rohqa toldurulghan Saul (yene heqqide guwahliq bérip: «Könglümdikidek bir «Pawlus» depmu atilidu) héliqi séhirgerge ademni, yeni Yessening oghli Dawutniaptim. tikilip qarap **10** uningha: — Ey, qelbing U Méning toluq irademge emel qilidu», — dédi. herxil hiyligerlik we aldamchiliq bilen tolghan **23** Özi wede qilghandek Xuda bu ademning Iblisning oghli, hemme heqqaniqliqning neslidin Israil xelqige bir Qutquzghuchi düshmini! Perwerdigarning tüz yollarini tiklep berdi — u bolsa Eysanining özidur! **24** U burmilashni zadi toxtatmamsen?! **11** Emdi xelqning otturisigha chiqishtin alwwal, Yehya Rebning qoli üstüngge chüshti! Közliring [peyghember] chiqip, barliq Israel xelqini towa kor bolup, bir mezgil kunning yoruqini qilishni [bildürigidighan] chomüldürüşni qobul körelmeysen! — dédi. Shuan, bir xil tuman we qilinglar, dep jakarldi. **25** Yehya [peyghember] qarangghuluq uni basti. U yolni silashturup, wezipini tamamlighanda, xalayiqqa mundaq kishilerdin méni qolumdin yétilenglar, dep dégenidi: «Siler méni kim dep bilisiler? Men iltija qilatti. **12** Yüz bergen ishni körgen siler kütken zat emesmen. Biraq mana, mendin waliy Rebning telimige qattiq heyran bolup, keyin birsi kélédu, men hetta uning ayagh Uninggha étiqad qildi. **13** Pawlus bilen uning keshlirini yéshishkimu layiq emesmen!» **26** hemrahliri kémige chiqip, Pafostin Pamfiliye Ey qérindashlar, Ibrahimning jemetining ölkisidiki Perge shehirige bardı. U yerde nesilliri we aranglardiki Xudadin qorqqanlar,

bu nijatliqning söz-kalami silerge ewetildi! qilinidu! 40 Shunga, peyghemberler aldin éytqan 27 Yérusalémda turuwatqanlar we ularning shu balayi'apet bésinglarga chüshmeslikи hakimliri [Eysani] tonumay, uning üstdin üçün éhtiyat qilinglar! — 41 «Qaranglar, i gunahkar dep höküm chiqarghini bilen, her mazaq qilghuchilar, heyranuhes bolup halak shabat künü oqlidighan peyghemberlerning bolunglar! Chünki silerning künliringlarda bir aldin éytqan sözlirini emelge ashurdi. 28 Gerche ish qilimenki, Uni birsi silerge élan qilsimu siler ular uningdin ölüm jazasigha höküm qilishqa shu ishqa hergiz ishenmeysiler!» 42 Pawlus téigkeitlik birer gunah tapalmigan bolsimu, bilen Barnabas sinagogdin chiqiwatqanda, waliy Pilatustin yenila uni ölümge mehkum jamaet ularغا kélerki shabat künü bu qilishni ötündi. 29 Ular [bu] [ishlarni qilip] ishlar heqqide yene sözleshni yélindi. 43 muqeddes yazmilarda uning heqqide aldin Sinagogtiki jamaet tarqalghanda, nurghun pütilgenlerning hemmisini [özliri bilmigen Yehudiylar we Xudadin qorqqan Tewratqa halda] emelge ashurghandin keyin, uning étiqad qilghan Yehudiylar emeslermu Pawlus jesitini kréttin chüshürüp, bir qebrige qoysi. bilen Barnabasqa egeshti. Ikkisi ularغا söz 30 Lékin Xuda uni ölümdin tirildürdü! 31 qilip, ularni Xudanining méhir-shepqitide ching Tirilgendifin keyin, u burun özi bilen Galiliyedin turushqa dewet qildi. 44 Kéyinki shabat künü, Yérusalémghiche egiship kelgenlerge köp püttün sheher xelqi dégüdek Xudanining söz-künler ichide [nechche qétim] körünüp kalamini anglighili kéishti. 45 Biraq bundaq turdi. Bu kishiler hazir [Israïl] xelqige uning top-top ademlerni körgen Yehudiylar hesetke guwahchiliri boluwatidu. 32 Bizmu ata- chömöüp, Pawlusning sözlirige qarshi tetür bowilirimizgha qilin'ghan wedining xush gep qilip, uningha töhmet qildi. 46 Emdi xewirini silerge hazir jakarlaymiz — Xuda Pawlus bilen Barnabas téixmu yüreklik halda Eysani [arimizda] tiklep, bu wedini ularning mundaq dédi: — Xudanining söz-kalamini aldi ewladliri bolghan bizlerge emelge ashurdi. 47 Chünki Perwerdigar [muqeddes körgüzmey ölümdin tirildüridighanlıqı heqqide yazmilarda] bize mundaq buyrughan: — u [muqeddes yazmilarda] mundaq aldin éytqan: «Men Séni [yat] ellerge nur bolushqa, Yer «Dawutqa wede qilghan méhir-shepqetlerni yüzining chet-yaqılırighiche nijatlıq bolushung silerge ata qilimen!» 35 Shunga yene bu üçün Séni atidim». 48 Ellerdikiler bu sözni heqte yene bir ayette: — «[I Xuda], Séning anglap, xushal bolushup Rebning söz-kalamini muqeddes Bolghuchunggha ténining chirishini ulughlashti; menggülük hayatqa érishishke körgüzmeysen». 36 Chünki Dawut derweqe pütkül zémin'gha tarqaldi. 49 Shundaq qilip, Rebning söz-kalami qilip, öz ata-bowilirigha qoshulup ölümde uxlap pütkül zémin'gha tarqaldi. 50 Biraq Yehudiylar uning téni chirip ketkenidi. 37 Lékin Xuda Xudadin qorqqan yuqiri tebiqilik ayallarni ölümdin tirildürgüchi bolsa chirishni héch hem sheher mötiwerlerini qutritip, Pawlus körmidi. 38 Emdi shunga siler shuni bilishinglar bileyen Barnabasqa ziyaneshlik qilghuzup, ular kérekki, i qérindashlar, hazir gunahlardin ikkisini öz yurtliridin qogħlap chiqardi. 51 kechürüm qilinish yoli del shu kishi arqliq Emma Pawlus bileyen Barnabas ulargha qarap silerge jakarliniwaitdu. 39 Musa peyghemberge ayaghbiridiki topini qéqishturuwétip, Konya chüshürülgen Tewrat qanuni bileyen siler xalas shehirige qarap mangdi. 52 [Antakyadiku] bolalmaywatqan ishlardin uningha étiqad muxlislar bolsa xushalliqqa hemde Muqeddes qilghuchilar u arqliq xalas qilinip heqqaniy Rohqa tolduruldi.

14 Konya shehiride shundaq boldiki, néme dep qiliwatisiler?! Biz silerge oxshash

Pawlus bilen Barnabas Yehudiylarning héssiyattiki insanlarmız! Biz silerge bu erzimes sinagogigha kirdgende, jamaetke shundaq nersilerni tashlap, asman-zémin, déngiz-okyan sözlidiki, netijide Yehudiylar we Gréklerdinmu we ulardiki barliq mexluqlarni Yaratquchi nurghan kishiler étiqad qildi **2** (halbuki, hayat Xudaghila ibadet qilishinglar kerek ishenmigen Yehudiylar [yat] ellikklerning dep jakarlawatimiz! **16** Burunqi dewrlerde, köngüllirini zehерlep, ularni qérindashlarga u herqaysi ellerni öz yollirida méngishqa qarshi turushqa qutratti). **3** Shunga [Pawlus yol qoyghan]. **17** Shundaq bolsimu, U Özini bilen Barnabas] u yerde xéli uzun turup, ispatlaydighan guwahliqni qaldurmigihan Rebge tayinip yüreklik halda [xush xewerni] emes. Chünki U hemishe silerge shapaet jakarlıdı; Reb ularning qolliri bilen möjizilik körsitip, yamghurni öz waqtida ershtin alametler we karametlerni körsitip öz méhir- yaghdurup mol hosul ata qilip, ash-tamaq bilen shepqitining söz-kalamigha guwahliq berdi. silerni toyghuzup, qelbinglarni xushalliqqa **4** Buning bilen sheher xelqi ikkige bölünüp chömdürüp keldi. **18** Hetta ular bu sözlerni kétip, beziliri Yehudiylar terepte, beziliri qilghan bolsimu, xalayiqning ulargha atap bolsa rosullar terepte turdi. **5** Axırda, bir qurbanlıq qilishini aranla tosuwaldı. **19** Lékin qisim yat ellikler bilen Yehudiylar arısida (öz Antakya we Konya sheherliridin bezi Yehudiylar bashliqliri bilen birlikte) rosullarni qiyap, kélép, kishilerni özlirige qayil qilishi bilen, chalma-kések qilish qutratquluqi bash köftürdi. xelq Pawlusni chalma-kések qildi, andin uni **6** Lékin ular bu ishtin xewer tépip, shu yerdin öldi dep qarap, sheher sirtigha sörep achiqip qéchip Likawunya rayonidiki Listra we Derbe tashliwetti. **20** Lékin muxlislar uning etrapığha sheherliri hemde etraptiki yurtlarga qarap olashqanda, Pawlus ornidin turup, sheherge mangdi. Ular shu yerlerde xush xewerni qaytip kirdi. Etisi, u Barnabas bilen bille Derbe dawamliq jakarlawerdi. **8** Shu chaghda, Listra shehirige ketti. **21** Emdi ular Derbe shehiride shehiride putlirida maghduri yoq, héch méngip xush xewer jakarlap, nurghun ademlerni baqmighan bir tughma palech olturatti. **9** [Mesihke] muxlis bolushqa kirgüzgendifin kényin, Pawlus söz qiliwatqanda, bu adem uningha ikkiylen Listra, Konya we Antakya sheherlirige qulaq sélip olturatti. Pawlus uningha köz tikip qaytip bardı. **22** Ular u yerlerde muxislarning uning saqaytilishiga ishenchi barliqini körüp qelblirini kücheytip, ularni étiqadta ching yétip, **10** yuqiri awaz bilen: — Ornundin des turushqa righbetlendürüp, shundaqla: — Biz tur! — dédi. Héliqi adem shuan ornidin des Xudanıng padishahliqığha kirishte nurghun turup méngishqa bashlıdı. **11** Lékin Pawlusning japa-musheqqetlerni beshimizdin ötküzüshimiz bu ishini körgen top-top ademler Likawunya muqerrer bolidu, — dep nesihet qildi. **23** Ular tili bilen: — Ilahlar insan qiyapitige kirip yene herqaysi jamaet ichide aqsaqallarni tallap arimizgha chüshüptü! — dep warqiriship ketti. belgilep, dua qilish we roza tutush arqılıq ularni **12** Ular Barnabası «Ilah Zéus» dep atashti we özliri étiqad baghlıghan Rebge tapshurdi. **24** Pawlusni sözleshte bashlamchi bolghachqa İkkiylen Pisidiye rayonidin ötp Pamfiliye uni «Ilah Hérmis» dep atashti. **13** Sheherning ölkisige keldi. **25** Ular Perge shehiride sözsirtida «Zéus Ilah»ning butxanisi bar idi. Shu kalamni yetküzgendifin kényin, Attalya shehirige [butxanidiki] kahin sheher derwazisigha oküz bardı. **26** Andin u yerdin kémige chiqip, we gül chembireklerni élip kélép, xelq bilen [Suriyediki] Antakyagha qarap ketti. Ular bille rosullargha atap qurbanlıq qilmaqchi eslide shu yerde özliri hazır tamamlıghan bu boldı. **14** Lékin rosullar Barnabas bilen Pawlus wezipini ada qilishqa [jamaettikiler teripidin] bu ishni anglap, kiyim-kécheklirini yirtqan Xudanıng mehir-shepqitige tapshurulghanidi. halda, köpcilikning arisesigha yükürüp kirip, **27** Qaytip kelgende, ular jamaetni bir yerge warqirap mundaq dédi: **15** — Xalayıq, bu ishlarni jem qilghanda, ulargha Xudanıng özliri arqılıq

qilghan barlıq emellirini, shundaqla Xudanıng bowilirimizmu kötürelmigen bir boyunturuqni qandaq qılıp ellerge étiqadning bir ishikini muxlislarning boynigha artmaqchi bolup, achqanlıqını sözlep berdi. 28 Ular u yerde muxlislар bilen bille uzun mezgil turdi.

15 Shu chaghłarda beziler Yehudiye ölkisidin kélép, [Antakyadiki] qérindashlarga: — Siler Musa [peyghemberge] tapshurulghan yosun boyiche xetne qilinishni qobul qilmisanglar, qutquzulmaysiler! — dep telim bérishke bashlidi. 2 Bu ish toghrisida chong majira chiqqan bolup, Pawlus bilen Barnabas ikkiylen shu kishiler bilen keskin munazire qilishqandin kényin, [qérindashlar] Pawlusni, Barnabasni, shundaqla ularning arisidin birnechcheylenni bu mesile toghrisida rosullar we aqsaqallar bilen körüşhüshke Yérusalémgha barsun dep békitken. 3 Shundaq qılıp ular jamaet teripidin yolgha sélinip, sepiride Fenikiye rayoni we Samariye ölkisini bésip ötüp, barghanla yéride ellernenmu towa qılıp [étiqad] yoligha kirgenlikini tepsiliy sözlidi. Bu xewer barlıq qérindashlarni zor shadlıqqa chömgüzdi. 4 Pawluslar Yérusalémgha kelginide, ular jamaettikiler, rosullar we aqsaqallar teripidin qarshi élinip, köpçilikke Xudanıng özliri arqılıq barlıq qilghan emellirini bayan qılıp berdi. 5 Lékin Perisiy mezhipidikilerdin étiqad yoligha kirgen beziler ornidin turushup: — Mushu [yat elliklerni] xetne qilish kerek, shundaqla ulargha Musagha chüshürülgen Tewrat qanunigha emel qilishi kéreklikini jékilesh kerek! — dédi. 6 Shunga rosullar bilen aqsaqallar bu mesilini muzakire qilish üçün jem bolushti. 7 Uzun söhbetlishtin kényin, Pétrus ornidin turup mundaq dédi: — Qérindashlar, desleptiki künlerde Xudanıng ichinglardin méni tallap méning aghzim arqılıq xush xewerdiki söz-kalamni yat elliklerge anglitip ularning étiqad qilishida wasite qilishqa békitkenlikidin xewiringlar bar. 8 We insanlarning qelbini bilgüchi Xuda Muqeddes Rohni bizge ata qilghinidek, ularghimu ata qildi. 9 Shundaq qılıp, Xuda ularni biz bilen héchqandaq perqlendürmeye, ularning qelblirini étiqad arqılıq pak qildi. 10 [Ehwal mana shundaq iken], emdi siler néme üçün özümüz we ata-

biz bolsaq Reb Eysaning méhir-shepqitige tayinip ulargha oxhash qutquzulimiz, dep ishinimiz. 11 [Bu sözdin kényin], Barnabas bilen Pawlus chiqip, Xuda özliri arqılıq yat elliklernerin arisida körsetken barlıq möjizilik alametlerni we karametlerni bayan qılıp berdi; köpçilik ulargha qulaq sélip sükkütte turdi. 13 Ularning sózi tügigendin kényin, Yaqup mundaq dédi: — Qérindashlar, manga qulaq sélinglar! 14 Bayatin Shiméon Xudanıng yat elliklernimu bashtinla shapaet bilen yoqlap, ularning arisidin Öz nami üçün bir xelq chiqiridighanlıqını chüshendürüp ötti. 15 Peyghemberlerning éytqanlırimu buninggha uyghun kélidu, xuddi [muqeddes yazmilarda] munu sözler pütlögendek: — 16 ««Mushu ishlardın kényin, Men qaytip kélép, Dawutning yiqlaghan chédirini yéngibashtın qurup tikleymen, Uning xarabiliklirini qayta bina qılıp, eslige keltürimen. 18 Shundaq qılıp, Jahandiki bashqa insanlarmu, yeni Méning namim bilen atalghan barlıq eller Méni izdep tapidu» deydu bu ishlarni emelge Ashurghuchi we shundaqla ularni ezeldin ayan qılıp kelgen Perwerdigar!» (aiön g165) 19 — Shuning üçün xulasem shuki, yat ellikler arisidin towa qılıp Xudagha étiqad bagħlighanlارgha aware-éghirchilik sélip qoymasılıqımız kerek; 20 peqet ulargha: «Butlarrha atılıp bulghan'ghan nersilerni yéyishtin, jinsiy buzuqluqtin, qanni we bogħup soyulghan haywanlarning göshliridinmu yéyishtin néri bolunglar» dep tapilap, bir parche xet yazayli. 21 Chünki qedimki dewrlerdin tartip her sheherde shabat künide sinagoglarda Musa [peyghember]ning éytqanlıri oqlup, uning körsetmiliри öğitilip kelgen. 22 Shuning bilen rosullar, aqsaqallar, shundaqla Yérusalémđiki pütkül jamaettikiler öz arisidin birnechche ademni tallap, ularni Pawlus we Barnabas bilen bille Antakyagħa ewetishni layiq kördi. Eslidē qérindashlar icħide bashlamchi bolghan Yehuda (Barsabas depmu atilidu) bilen Silaslar buningha tallandi.

23 Xet bolsa ulargha tapshuruldi, uningda burun Rebning söz-kalamini yetküzgen hemme mundaq yézilghanidi: — «I Antakya, Suriye we sheher-yézilargha béríp, qérindashlarning Kilikiyede turuwatqan yat elliq qérindashlar, — yénigha béríp, halini sorap kéleyli, — dédi. 37 [Yérusalémdiki] qérindashliringlardin, rosullar Barnabas bolsa Yuhanna (Markusmu déyildi)ni bilen aqsaqallardin silerge salam! 24 Arimizdin bille élip barmaqchi bolghanidi. 38 Biraq Pawlus bezi kishiler chiqip yéninglarga béríp, sözliri aldingi qétim Pamfiliye ölkiside ulardin ayrılip bilen silerni biaramliqqa sélip könglünglarni ketken, Rebning xizmitide ular bilen bille parakende qılıp qoyghanlıqini anglıduq. Lékin [dawamliq] seper qilmaghan Markusni yene biz ulargha héchqandaq söz-emr qılmiduq. élip bérishni aqilanilik emes dep qaridi. 39 25 Shu sewebtin, biz bu ishta oylirimiz bir Shuning bilen ikkiyen otturisida bek keskin yerdin chiqqandin kéyin, arimizdin tallan'ghan ixtılap bolup, axır béríp ular bir-biridin ayrılip birnechcheylenni söyümlük Barnabas we kétishti. Barnabas Markusni élip, kémige Pawlusimiz bilen bille yéninglarga ewetishni olturnup Siprus arılıgha ketti. 40 Pawlus bolsa qarar qıldıq. 26 Bu ikkiyen Rebbimiz Eysa Silasni tallidi; qérindashlarning ikkiyelenni Mesihning nami üchün hayatını xeterge Xudanıng shapaitige amanet qılıshi bilen u tewekkül qilghan kishilerdur. 27 Shunga biz ikkisi yolga chiqti. 41 U emdi Suriye we Yehuda bilen Silasni yazghanlırimizni silerge öz Kilikiye ölkilirini arılap ötüp, [herqaysi jaylarda] aghzi bilenmu sözlep bersun dep, yéninglarga jamaetlerni quwwetlendürdi.

ewettuq. 28 Gepning poskallisiga kelsek, Muqeddes Rohqa, shundaqla bizlergimu shu layiq körün'genki, töwendiki zörtür bolghan ishlardin sirt, silerge héchqandaq bashqa ishni yükliceslikimiz kérek: 29 — Buttlargha atalghan nersilerdin, qanni we boghup soyulghan haywanlarning göshliridin yéyishtin we jinsiy buzuqluqtin néri bolush — siler mushu birnechche ishtin saqlansanglar, yaxshi qilghan bolisiler. Aman-xatirjem bolunglar!» 30 Shundaq qılıp, ular [qérindashlar] teripidin yolha sélinip, Antakyagha bardi. U yerde pütün jamaettikilerni yighip, xetni ulargha tapshurdi. 31 Ular xetni oqup, uningdin bolghan righbet-tesellidin zor shadlandı. 32 Yehuda we Silaslar özlimu peyghemberlerdin bolup, qérindashlarni nurghun söz-nesihetler bilen righbetlendürüp, ularni quwwetlendürdi. 33 [Yehuda we Silaslar] u yerde bir mezgilni ötküzgendifin kéyin, Antakyadiki qérindashlarning sepirige amanlıq tiligen halda uxitishi bilen, ular özlerini ewetken [Yérusalémdikilerning] qéshigha qaytti. 34 Lékin Pawlus we Barnabas Antakyada qélip, bashqa nurghun qérindashlarning hemkarlıqida telim béríp Rebning söz-kalamidiki xush xewirini jakarlap turdi. 35 Lékin yene birnechche künlerdin kéyin Pawlus Barnabasqa: Biz

16 Andin u Derbe we Listra sheherlirigimu bardi. Mana, shu yerde étiqadchi Yehudiy bir ayalning oghli, Timotiy isimlik bir muxlis bar idi. Uning atisi bolsa grék idi. 2 Listra we Konya sheherliridiki qérindashlarning hemmisi uning toghruluq yaxshi guwahlıq bérétti. 3 Pawlus uni özi bilen bille élip mangmaqchi boldi. Biraq bu yerdiki Yehudiyarning hemmisi [Timotiyning] atisining grék ikenlikini bilgechke, Pawlus uni élip xetne qildurdi. 4 Ular sheher-yézilardin ötkech, Yérusalémdiki rosullar bilen aqsaqallar [yat ellerge] békicke belgilimilerni ularning riaye qılıshi üchün tapshurdi. 5 Shundaq qılıp, jamaetler étiqadta kücheytilip, sanlırimu kündin-kün'ge köpeydi. 6 Muqeddes Roh ularning Asiya ölkiside söz-kalamni jakarlishigha yol qoymaghan bolup, Pawluslar emdi Frigiye we Galatiya rayonliridin ötüp, 7 Misiye rayonigha kelgendifin kéyin, Bitiniye ölkisige kirmekchi boldi. Biraq Eysanıng Rohi ulargha bundaq qılıshiqimu yol qoymidi. 8 Shuning bilen ular Misiyedın ötüp, déngiz boyidiki Troas shehirige chüshti. 9 Shu künü kechte, Pawlusqa bir ghayibane körünüşh körünüp, Makédoniyelik bir kishi uning alidda öre turup: — [Déngizdin] ötüp, Makédoniyegé kélip, bizge yardem bergeysen! — dep ötündi. 10 U bu körünüşni körgedin kéyin, Reb

bizni jezmen u kishilerning qéshigha bérip, yürgüzüşke bolmaydigan qaide-yosunlarni ulargha xush xewer jakarlashqa chaqirghan, terghib qiliwatidu! — dep shikayet qildi. **22** dégen xulasige kélip, derhal Makédoniyege Toplan'ghan xalayiqmu ulargha hujum qilishqa bérishqa teyyarlanduq. **23** Biz kémige chiqip, qozghaldi; soraqchi emeldarlar ularning Troastin yolha chiqip, Samodrak ariligha kiyimlirini yirtip yalingachlap, kaltek bilen qarap yol alduq we etisi [Makédoniyediki] dumbilashqa emr chüshürdi. **24** Ikkiyenni Néapolis shehirige yétip barduq. **25** U kaltek bilen köp dumbilighandin kényin, yerdin Makédoniyening shu rayonidiki Filippi ularni zindan'gha tashlidi we shundaqla dégen muhim shehirige öttuq. Bumu Rimdiki gundipayni qattiq közitishke buyrudi. **26** bir mustemlike sheher idi. Biz bu yerde U buyruqni tapshuruwélish bilen ularni birnechche kün turduq. **27** Shabat küni, [sheher] zindanning ichkirdiki kamérgha solap, derwazisidin chiqip derya sahilige barduq; putlirigha ishkel saldi. **28** Tün yérimda, chünki biz u yerde dua-tilawet qilidigan bir Pawlus bilen Silas dua qilip, Xudagha medhiye jay bar dep oyliduq; derweqe shundaq boldi. Biz küylirini étyiwatatti. Bashqa mehbuslar bolsa olturup, u yerge yighilghan ayallargha sözleshke qulaq sélip anglawatatti. **29** Tuyuqsız qattiq bashliduq. **30** Ularning ichide sösün rest yer tewresh yüz berdi; zindanning ullirimu sodisi qilidigan, Tiyatira shehirilik, Xudadin tewrinip ketti we zindanning hemme ishikliri qorqidigan Lidya isimlik bir ayal bar idi. shuan échilip, herbir mehbusning kishenlirimu Reb uning qelbini Pawlusning éytqanlırını chüshüp ketti. **31** Gundipay uyqudın oyghinip, qobul qilishqa achtı. **32** U ailisidikiler bilen zindanning ishiklirining ochuq turghanlıqını chömöldürülgen bolup bizdin ötünüp: — Eger körüp, mehbuslar qéchip kétipti dep oylap, siler ménî [heqiqeten] Rebge étiqad qilghuchi qilichini sughurup élip, özini öltürüwalmaqchi dep bilsengler, méning öyümge bérip turunglar! boldi. **33** Lékin Pawlus qattiq awazda: — — dep ching turup bizni maqullatti. **34** Bir Özüngge zerer yetküzme, hemmimiz bar! — küni biz shu dua qilidigan jaygha kétip dep warqiridi. **35** Gundipay: Chiraghlarни barghinimizda, bir dédek bizge yoluqtı; bu keltürünglar dep towlap ichkirige étilip kirip, qizgha pal salghuchi bir jin chaplishwalghanidi; titrigen halda Pawlus bilen Silasning ayighiga dédek xojayinlirigha pal sélish yoli bilen yiqlidi. **36** Andin ularni tashqirigha élip chiqip: nurghun payda tépip bergenidi. **37** U yol — Qutquzulushum üçhün néme qilishim kerek? boyi Pawlus we bizge egiship: — Bu kishiler — dep soridi. **38** Reb Eysagha étiqad qilghin, we Hemmidin aliy Xudanıng qulliri, ular silerge shundaq qilsang, özüng hem ailengidikilermu nijatlıq bir yolini jakarlaydu! — dep warqirap qutquzulidu! — dédi ular. **39** Shuning bilen, mangdi. **40** U uda köp künler shundaq warqiridi. ikkiyen uningga we uning barlıq ailisidikilerge Bu ish Pawlusning qelbini azablap, u qizgha Rebning söz-kalamını yetküzdi. **41** Kéche shu burulup, jin'għa: — Eysa Mesihning nami bilen saetning özidila [gundipay] ularni bashlap buyruymenki, uningdin chiql — déyishigila, jin chiqip, yarilirini yuyup tazilidi; andin u shuan chiqip ketti. **42** Dédekning xojayinliri derhal ailisidikiler bilen chömöldürüşni qobul uningga bagħlighan pul tépish ümidining qildi; **43** ikkiyenni öz öyige bashlap kélip, yoqqa chiqqanlıqini körüp, Pawlus bilen Silasqa ularning aldigha dastixan saldi. U pütkül qol sélip, ularni bazar meydanhqa sörep, ailisidikiler bilen Xudagha étiqad qilghanlıqtni hökümdarlarning aldigha élip bardı. **44** Ular zor shadlandi. **45** Etisi etigende, soraqchi ikkiyenni soraqchi emeldarlarning aldigha emeldarlar yasawullarni zindan'gha ewetip: — chiqirip: — Bu ademler Yehudiyalar bolup, U ikkiyenni qoyuwétinglar! — dep buyrudi. shehirimizni qalaymiqanlashturuwetmekte. **46** Gundipay Pawlusqa bu sözni yetküzüp: — Biz bolsaq rimliqlarmız, ular qanunimizgha Soraqchi emeldarlar ikkinglarni qoyuwéтиш xilap bolghan we qobul qilishqa yaki yarlıqını chüshürdi. Siler emdi zindandin

chiqip, tinch-aman yoluñlarga chiqinglar, — dep chuqan sélishti. **8** Ular bu sözler — dédi. **37** Biraq Pawlus yasawullarqha: — bilen xalayiqni we sheher emeldarlrini dekke-Biz Rim puqralliri bolsaqmu, emeldarlar bizni dükkige sélip qoysi. **9** Emeldarlar Yason soraq qilmayla xalayiqning aldida kaltek bilen we bashqa tutup kélin'genlerdin kapalet dumbalap, zindan'gha tashlidi. Emdi ular hazir puli alghandin kényin, ularni qoyuwetti. **10** bizni yoshurunche qoghlamaqchimu? Yaq, Qérindashlar hayal bolmay Pawlus bilen Silasni bundaq qilsa bolmaydu! Emeldarlar özliri kélip shu küni kéchide Bériya shehirige ewetiwetti. bizni chiqarsun! — dédi. **38** Yasawullar bu Ular u yerge ýetip barghanda, Yehudiylarning sözlerni soraqchi emeldarlarga yetküzdi. Ular sinagogigha kirdi. **11** U yerdiki [sinagogdikiler] ikkiylenning Rim puqrasi ikenlikini anglap Tésalonikadikilerge qarighthanda ésil xisletlik qorqup ketti; **39** ularning könglini élishqa bolup, söz-kalamni qiziqip anglidi we ularning [zindan'gha] béríp, ularni zindandin élip ýetqanlirining toghra yaki xataliqini éniqalap chiqqandin kényin, sheherdin chiqip kétishni bilish üchün, herküni muqeddes yazmilarni qayta-qayta ötündi. **40** Ikkiylen zindandin qéтирqinip izlendi. **12** Netijide, ulardin nurghun chiqishi bilen Lidyaning öyige bardi; andin Yehudiylar, ésilzade grék ayallardin bir qismi u yerde qérindashliri bilen körüşüp, ularni we shundaqla xéli köp grék erler étiqad qildi. righbetlendürgendin kényin, yolgha chiqip ketti.

17 Ular sepirini dawam qılıp Amfipolis we

Apolloniya sheherliridin ötüp, Tésalonika shehirige keldi. U yerde Yehudiylarning sinagogi bar idi. **2** Pawlus aditi boyiche ularning arisigha kirip, uda üch shabat küni u yerde jem bolghanlar bilen muqeddes yazmilarni sherhlep munaziriliship, **3** ulargha Mesihning azab-oqubetler tartqandin kényin ölümdin tirilishi muqerrer dep chüshendürdi hem ispatlidi we: — Men silerge jakarlıghan mushu Eysa del Mesihning Özi shu! — dédi. **4** [Yehudiylarning] ichidin beziler qayil bolup ishinip, Pawlus bilen Silasqa qoshuldi; shundaqla Xudadin qorqidighan Gréklerdin zor bir top ademler we az bolmighan yuqiri tebiqidiki grék ayallarmu shundaq ishendi. **5** Biraq Yehudiylar buningha heset qılıp, birnechche qebih ademlerni yığhip, bir top kishilerni toplap, sheherni astin-üstün qiliwetti. Yehudiylar Pawlus bilen Silasni sheher xelq [kéngeshmisige] tapshurup bérish üchün ularni tutush meqsitide Yason isimlik birsining öyige basturup bardı. **6** Lékin ular ikkiyleni tapalmay ular Yason we bashqa birnechche qérishdashni sheher emeldarlrining aldigha tartip apirip: — Jahanni astin-üstün qiliwetken ashu ademler mushu yergimu ýetip keldi; **7** Yason ularni öyide qobul qildi. Ular Eysa isimlik bashqa bir padishah bar dep jakarlap, Qeyserning permanlirigha qarshi chiqiwatidu!

13 Lékin Tésalonikadiki Yehudiylar Xudaning söz-kalamining Pawlus arqılıq Bériyadimu jakarliniwaqtqinini anglap, u yergimu béríp topilang kötürmekchi bolup, ammini qutratti. **14** Shuning bilen qérindashlar Pawlusni derhal déngiz boyığha ewetiwetti. Silas bilen Timotiy bolsa Bériyada qaldı. **15** Pawlusni uzitip mangghanlar uni Afina shehirigiche élip bardı. Andin ular Pawlusning: — «Siler Silas bilen Timotiygha mumkinqeder méning yénimgha tézraq kelsun dep yetküzüp qoyunglar» dégen tapshuruqını élip, [Bériyagha] qaytip keldi. **16** Pawlus Afina shehiride Silas bilen Timotiyni kütüp turghanda, pütkül sheherdikilerning butpereslikke bérilip ketkenlikini körüp, rohi qattiq azablandı. **17** Shunga u sinagogta Yehudiylar we Xudadin qorqidighanlar bilen hem shuningdek herküni bazarda uchrighanla kishiler bilen munazirilishetti. **18** «Épikurlar» we «Stoiklar» dep atalghan bezi peylasoplamu uning bilen munazirilishishke bashlidi. Ulardin beziler: — Bu bilermen pochi néme dep jöylütiwatidu? — déyishti. Yene beziler Pawlusning Eysa we ademlerning ölümdin tirildürülidighanlıqı heqqidiki xush xewerni jakarlıghanlıqidin: — U yat ilahlarning terghibatchisi oxshaydu! — déyishti. **19** Shunga, ular Pawlusni élip «Aréopagus» dégen [kéngesh] meydaniqha apirip: — Sen tarqitiwatqan yéngi telimingning néme ikenlikini bizmu bilsek

qandaq? 20 Chünki sen bezi gheyriy ishlarni arqliq pütkül dunyani heqqaniyliq bilen soraq qulqimizgha yetküzüwatisen, biz ularning qilidighan bir künini belgildi; U uni ölümdin menisi zadi néme ikenlikini bilgümüz bar, tirildürgenlikи bilen bu ishning muqerrer — déyishti 21 (emdi Afinaliqlar we u yerde ikenlikige ispat bergenidi. 32 [Pawlusning] turuwatqan chet'elliklerning hemmisi waqtini «ölgenlerning tirlishi» heqqide éytqanlirini birer yéngiliqni yetküzüsh yaki anglashtin anglichanda beziler uni mesxire qilishqa bashqa ishqa serp qilmaytti). 22 Shunga Pawlus bashlidi. Yene beziler: — Bu ish heqqide Aréopagus meydانining otturisigha chiqip sendin yene anglayli, — dédi. 33 Buning bilen, mundaq dédi: Ey Afina xelqi! Silerning her Pawlus meydandin chiqip ketti. 34 Biraq beziler jehettin jin-ilahlargha choqunushqa qattaq uninggha qoshulup, étiqad qildi. Bularning bérilgenliklarni kördum. 23 Chünki hemme ichide «Aréopagus» kéngeshme hey'tliridin yerni arilap, silerning tawapgahliringlarni biri bolghan Diyonisiyus we Damaris isimlik bir közdin kechürginimde, üstige «Namelum bir ayal, shuningdek bashqa birqanche kishimu bar Xudagha atalghan» dep pütülgén béghishlimisi idi.

bar yene bir qurban'gahni kördüm. Emđi men siler tonumay turup ibadet qiliwatqan shu [Xudani] mana hazır silerge tonushturup jakarlay. 24 Pütkül alemni we uningdiki barlıq mewjudatlarni yaratqan Xuda asman-zéminning Igisi bolup, insanlarning qoli bilen yasalghan ibadetxanılarda turmaydu, 25 yaki birer nersige hajiti chüshkendek insanlarning qollirining ejrige mohtaj emestur, chünki U Özi hemme janiwargha hayatlıq, nepes, shundaqla [éhtiyajlıq bolghan] hemme nersini ata qılıdu. 26 U birla ademinin insaniyettiki barlıq milletlerni barlıqqa keltürdi, ularnı pütün yer yüzige orunlashturup, ulargha xas bolghan peyt-pesiller hemde turidighan jaylirining pasillırını aldin belgilep berdi. 27 Bularning meqsiti «Insanlar méni izdisun, belkim silashthurup tapsun» dégenlikтур. Emelyiette, u héchqaysimizdin yiraq emes. 28 Chünki biz Uningda yashaymiz, heriket qilimiz we Uningda wujudimiz bardur; aranglardiki bezi shairlar éytqinidek: «Biz Uning neslidurmız!». 29 Shunga, Xudaning nesli bolghachqa, biz Tengri Bolghuchini altun-kümüş yaki tashtin yasalghan, hünerwenning mahariti we tesewwuri bilen oyulghan birer nersige oxshaydu, dep oylymaslıqımız kérek. 30 Shunga Xuda burunqı zamanlardikilerning shundaq ghepletlik waqitlirini neziridin saqit qilghini bilen, lékin bügünkü künde U hemmila yerde pütün insanlarni gunahlirığha towa qilishqa emr qilmaqtal! 31 Chünki U Özi tikligen insan

18 Bu ishlardin kényin, Pawlus Afina shehiridin ayrılip Korint shehirige bardi. 2 U u yerde Pontus ölkiside tughulghan Akwila isimlik bir Yehudiylar bilen uning ayali Priskillani uchrattı. Ular [Rim] [impératori] Klawdiyusning barlıq Yehudiylar Rim shehiridin chiqip kétishi kérek, dégen yarlıqi seweblik yéqinda Italiyedin kelgenidi. Pawlus ular bilen tonushup, 3 ular bilen kesipdash bolghachqa, bille turup ishliди (chünki ular chédircılıq bilen shughullinatti). 4 Herbir shabat künide u Yehudiylarning sinagogiga kirip, Yehudiylar we gréklar bilen munaziriliship ularnı [Xudaning söz-kalamigħa] qayil qilishqa tirishatti. 5 Biraq Silas bilen Timotiy Makédoniyed in kelgendifin kényin, Pawlus söz-kalamni yetküzüshke aldiridi, jan köydürip Yehudiylargha: — Eysa — Mesihning Özidur, dep guwahlıq berdi. 6 Lékin, ular uninggha qarshi chiqip uni haqaretlidi. Buning bilen Pawlus pészimi qéqip, ulargha: — Öz qéninglar öz bésħinglarga chūhsun! Men buningħha jawabkar emesmen! Bügündin bashlap, men [silerdin burulup] yat elliklerge barimen, — dédi. 7 Buning bilen Pawlus ulardin ayrılip, Titius Yustus isimlik, Xudadın qorqidighan bir kishining öyige bérüp turdi. Uning öyi sinagogning yénida idi. 8 Emđi sinagogning chongi Krispus pütün ailisidikiler bilen Rebge étiqad qildi. Nurghun Korintliqlarmu bu xewerni anglap, étiqad qilip chomüldürüshni qobul qildi. 9 Reb kéchide Pawlusqa bir ghayibane körünüş arqliq wehiy

yetküüp uningga: — Qorqma, süküt qilmay chüshüp ketti. **23** Antakyada bir mezgil sözle, **10** chünki Men sen bilen bille. Héchkim turghandin kényin, u yene yolgha chiqip sanga qol sélip zerer yetküzmeydu, chünki Galatiya we Frigiye yurtlirini bir-birlep arilap, Méning bu sheherde nurghun kishilirim bar, — barghanla ýérde barlıq muxlislarning étiqadını dédi. **11** Shuning bilen Pawlus u yerde bir yil alte quwwetlidi. **24** Bu arida, Iskenderiye shehiride ay turup, u yerdiki kishiler arisida Xudanıng tughulghan Apollos isimlik bir Yehudiyy Efesus söz-kalamını ögetti. **12** Emma Galliyo Axaya shehirige keldi. U natiq adem bolup, muqeddes ölkisining waliysi bolghan waqtida, Yehudiylar yazmilardin xélila chongqur sawati bar adem idi. birliship Pawlusni tutup Galliyoning «soraq **25** U Rebning yoli togruluq telim alghan bolup, texti»ning aldigha apirip, uning üstidin: Bu otluq roh bilen Eysa heqqide eynen sözlep adem kishilerni qanun'gha xilap halda Xudagha telim béretti. Biraq uning xewiri peqet Yehya ibadet qilishqa qayil qiliwatidu! — dep shikayet [peyghember]ning yürgüzgen chömöldürüshi qildi. **14** Pawlus aghzini achay dep turushigha, bilen cheklinetti. **26** U sinagogta yüreklik waliy Galliyo Yehudiylarha: — Derweqe, i sözleshke bashlidi. Uni anglighan Priskilla Yehudiylar, bu shikayitinglar birer naheqlıq bilen Akwila uni öyige élip béríp, uningga yaki éghir jinayet toghrisida bolghan bolsa, Xudanıng yolini téximu teptsiliy chüshendürdi. sewrchanlıq bilen silerge qulaq salsa orunluq **27** Kéyin, Apollos Axaya ölkisige barmaqchi bolatti. **15** Biraq bu ish [peqet] bezi nam-isimlar, bolghanda, [Efesusluq] qérindashlar [Axayadiki] sözler we özünglarning [Tewrat] qanuninglar muxlislарgha xet yézip, ulardin Apollosni üstide talash-tartishlарgha chétishliq iken, qarshi élishni bekmu telep qildi. U shu yerge uni özünglar bir terep qilinglar! Men béríp, Xudanıng méhir-shepqiti arqliq étiqad bundaq ishlарgha soraqchi bolmaymen! — qilghanlarha qoshulup, ularha zor yardeinde dédi. **16** Shuning bilen u ularni soraq boldi. **28** Chünki u xelq-alem aldida Yehudiylar texti aldidin heydep chiqardi. **17** Xalayıq bilen munazirliship, ularha küchlük reddiye sinagogning chongi Sosténisini tutuwélip, soraq béríp, muqeddes yazmilarni sherhlishi bilen textining aldida qattiq urghili turdi. Biraq Mesihning Eysa ikenlikini ispatlap berdi.

[waliy] Galliyo bu ishlarning héchqaysisigha qilche pisent qilmidi. **18** Pawlus Korint shehiride yene köp künlnerni ötküzgendifin kényin, qérindashlar bilen xoshliship, Priskilla we Akwilalarning hemrahlıqida kémige olturnup, Suriyege qarap ketti. [Yolgha chiqishtin ilgiri] u Kenqriya shehiride Xudagha ichken bir qesimidin chachlirini chüshürüwetkenidi. **19** Ular Efesus shehirige barghandin kényin, u Priskilla we Akwilani qaldurup qoyup özi [shu yerdiki] sinagogqa kirip, Yehudiylar bilen munazirileshti. **20** Ular uni uzunraq turushqa telep qiliwidi, u qoshulmay, **21** «Men qandaqla bolmisun kéler héytni Yérusalémda ötküzimen; andin Xuda buyrusu, silerning yéninglарgha yene kélimen», — dep ular bilen xoshliship, Efesustin kéme bilen yolgha chiqti. **22** U Qeyseriye shehiride kémidin chüshüp, [Yérusalémgha] chiqip jamaet bilen hal sorashqandin kényin, Antakya shehirige

19 Apollos Korint shehiridiki waqtida, Pawlus seper qilip, ichki quruqluq arqliq Efesus shehirige keldi. U yerde bezi muxlislar bilen uchriship, **2** ulardin: — Siler étiqad qilghininglarda, Muqeddes Roh silerge ata qilin'ghanmu? — dep soridi. — Yaq, biz hetta Muqeddes Roh bar dégenni zadi anglimaptikeniz, — dep jawab berdi ular. **3** Pawlus yene: — Undaqta, siler qandaq chömöldürülüşte chömöldürülgensiler? — dep soridi. — Biz Yehya [peyghember] yetküzen chömöldürülüşni qobul qıldıq, — dédi ular. **4** Pawlus: — Yehya [peyghember] xelqqe yetküzen chömöldürülüş bolsa gunahlargha towa qilishni bildüridighan chömöldürülüş bolup, ularha özidin kényin kelguchiige, yeni Eysagha étiqad qilish kéreklikini tapilghanidi, — dédi. **5** Ular buni anglap, Reb Eysanıng namida chömöldürültüshni qobul qıldı. **6** Pawlus qolını ularning üstige tegküüp

turushi bilen, Muqeddes Roh ulargha chüshti. köydürüshti. Bu kitablarning qimmiti jemiy Buning bilen ular namelum tillarda sözleshke ellik ming kümüsh tenggige yetetti. 20 hem peyghemberlerche wehiy-bésharetlerni Shundaq qilip, Rebning söz-kalami kükchek yetküzüshke bashlidi. 7 Ular texminen on ikki ige bolup, berq urup üstünlükke ötti. 21 erkek kishi idi. 8 Pawlus üch ay dawamida [Efesus Bu ishlar yüz bergendin kéyin, Pawlus shehiridiki] sinagogqa kirip, yüreklik bilen könglide, Makédoniye we Axaya ölkisidin ötüp söz qilip, ular bilen Xudaning padishahliqidiki Yérusalémgha bérishqa niyet baghlidi. U: — ishlar toghrisida munaziriliship qayil qilishqa U yerge barghandin kéyin, Rim shehirini tirishti. 9 Lékin beziliri jahilliq qilip ishinishni körüp kéléshim kérek, — dédi. 22 Shuning ret qilip, xalayıq aldida [Rebning] yoligha bilen, u özige yarademde boluwatqanlardan haqaret keltürgende, Pawlus ulardin chiqip, Timoty bilen Érastus ikkiylenni Makédoniyege muxlislarnimu ayrip chiqti. U herküni Tirannus ewetiwétip, özi yene bir mezgil Asiya isimlik ademning léksiyixanisida munazire- ölkiside turdi. 23 Del shu chaghda, [Efesus muzakire ötküzdi. 10 Bu ish ikki yil dawamlashti. shehirde] [Rebning] yoli toghruluq éghir Netijide, Asiya ölkisidiki pütün xelq, Yehudiylar malimachiliq kötürüldi. 24 Ayal ilah Artémisni bolsun, Grékler bolsun hemmeylen Rebning süretlep kümüsh tekche-heykellerni yasighuchi söz-kalamini anglidi. 11 Xuda Pawlusning Dimitriy isimlik bir zerger bar idi. Uning qolliri arqliq karamet möjizilerni yaratti. 12 bu ishi hünerwenlerge köp payda tapquzattı. Kishiler hetta qol yagħliq we pertuqlarni 25 Dimitriy hünerwenlerni we shuningha Pawlusning ténige tegħküzüp, andin késellerning oxhash ishlar bilen shughulliniwatqan bashqa yénigha apirip, ularning üstige yapatti. ustilarni yighip, ularħa: — Buraderler, bizning Netijide, késeller saqiyip, yaman roħlar güllinshimizning bu ish bilen bagħliq ikenlikini ulardin chiqip kétetti. 13 Lékin shu etrapta bilisiler; 26 hazir héliqi Pawlusning néme yüridīghan, «jinkesh» Yehudiyların bezilirimu ishlarni qilip yürgenlikini anglighan hem Reb Eysanıg namini ishlitip baqqusi kélip, körgen bolushunglar kérek. U: «Qol bilen jin chapplashqanlar üstide turup jinlарha: yasiwalghan nersiler ilahlar emes» déyish bilen, «Pawlus jakarlawtqan Eysanıg namidin sanga peqet Efesusta emes, belki pütkül Asiya ölkiside qattiq buyruq bériment!» deydīghan boldi. dégiudek nurghunlighan kishilerni qayil qilip, 14 Bu ishni qildīghanlarning arısida Skéwa azdurup burawatidu. 27 Emdi hazır bizning bu isimlik bir Yehudiy bash kahinning yette sodimizgha betnam chapplash xewpi bolupla oghlimu bar idi. 15 Lékin [ular qoghliwetmekchi qalmay, belki büyük ayal ilah Artémisning bolghan] yaman Roh ulargha jawaben: — butxanisimu erzimes dep qarilip, hetta Asiya Eysani tonuymen, Pawlustin xewirim bar, biraq ölkisi we pütkül jahan ibadet qildīghan [bu özüngħar kim bolisiler?! — déwid, 16 yaman Roh ayal ilahimizning] shan-sheripimu yoqilish chaplishiwalghan kishi ulargha étılıp chiqip, xewpige duch kéliwatidu! — dédi. 28 Bu ularni urup shama qilip, ularning üstidin għalib sözlerni anglighan köpčilik għezepke chomüp, keldi. Ular yalingach we yarilan'għan halda qayta-qayta: — Efesusuqlarning Artémisimiz öydin qéchip chiqip ketti. 17 Bu ish Efesus büyükter! — dep chuqan kötürüshke bashlidi. shehiride turuwaqtqan barliq Yehudiylar we 29 Buning bilen pütkül sheher malimatang Gréklerimu melum bolup, qorqunch hemmisini bolup ketti. Xalayıq Pawlusning seperdashliridin basti we Reb Eysanıg nami ulugħlandi. Makédoniyelik Gayus we Aristaxuslarni tutup 18 Netijide, nurghun étiqadħilar burunqi sörep, sérk meydanigha tengla yopurulup qilghanlirini iqrar qilip, aldigha chiqti. 19 mangdi. 30 Pawlus xalayıq arisigha kirmekchi Séħirgerlik qilghanlardin nurghun ademler bolghanidi, lékin muxlislar uning kirishige yol özlinining séħirgerlik kitab-palnamilirini ekélip qoymidi. 31 Hetta Pawlusning dostliri bolghan [bir yerge döwilep], köpčilikning aldida örke emeldarlıridin bészilirimu uningħha

xewer yetküzip, uni sérk meydanigha dep turghanda, Yehudiylarning uni öltürüşh bérishqa tewekkül qilmasliqqa jékildi. **32** suyiquesti bilinip qélip, u Makédoniye arqliq Emdi beziler buni dep warqirisa, beziler [quruqluq bilem] qaytip kétish qararigha keldi. uni dep warqiriship, pütün sorun warang- **4** Uningha hemrah bolghanlar Bériyalıq churunggha toldi; kishilerning köpinchisi Pirrusning oghli Sopatér, Tésalonikalıqlardin özlirining némige yighilghanlıqınımu bilmeytti. Aristarxus bilen Sékundus, Derbelik Gayus, **33** Yehudiylar Iskender isimlik ademni aldığa Timotiy we Asiya ölkisidin Tikikus bilen ittip chiqiriwidi, köpchilik uni aldığa Trofimuslar idi. **5** Ular awwal Troas shehirige turghuzdi. Iskender köpchilikke qol ishariti bérrip, bizning ýetip bérishimizni kütüp turdi. **6** qilip, [Yehudiylarnı] aqlimaqchi boldi. **34** Biz bolsaq «pétil nan hétyi» künliridin kényin, Biraq köpchilik uning Yehudiy ikenlikini bilip Filippi shehiridin kémige olturnup, besh kündin qélip, hemmisi tengla: — Efesusluqlarning kényin Troasqa kélép, ular bilen uchrashtuq Artémisimiz büyütür! — dep ikki saetche we u yerde yette kün turduq. **7** Heptining chuqan kötüüp turushti. **35** Axırda, sheherning birinchi künü, biz nan oshtushqa jem bolghanda, bash mirzisi xalayiqni tinchlandurup mundaq Pawlus etisi ketmekchi bolghachqa, jamaetke dédi: — Ey Efesusluqlar! Biz Efesusluqlarning söz qilishqa bashlidi; sözini tün yérimgiche shehirining büyük Artémisining butxanisining uzartti. **8** Biz jem bolghan yuqırıqi gewettiki we uning asmandın chüshken sürütining öyde nurghun qara chiraghlar yénip turatti. **9** qoghdighuchisi ikenlikini bilmeydighan kim Ewtikus isimlik bir yigit dérizide olturghanidi. bar! **36** Bu ishlarnı inkar qılalmıghaniken, Pawlus sözlep xéli bir yerge barghanda, uni özünglarnı bésiwélishinglar, bashbashtaqlıq mügdek bésiwatqanidi. Andin u gherq uyqugha qilmaslıqinglar kérek. **37** Chünki siler bu kétip, u üchinchi gewettin yerge yiqlılıp chüshti. kishilerni bu yerge [soraqqı tartışhqa] Köpchilik uni yerdin kötüüp qarisa, u ölüp élip keldinglar; lékin ular ya butxanılnı bolghanidi. **10** Pawlus peske chüshüp, uning bulghuchilar ya bizning ayal ilahimizgha üstige étilip, quchaqlap turup: Azablan manglar, kupurluq qilghuchılardın emes. **38** Eger Dimitriy u tirikken! — dédi. **11** Qaytidin öyge chiqip, we uningha qoshulghan hünerwenlerning nanni oshtup yégendin kényin, Pawlus ular bilen melum bir kishining üstidin shikayiti bolsa, tang atquche uzun sözleshti we u bu yerdin soraqxanılar ochuq turmaqtı we soraqchi yolgha chiqti. **12** [Troastikiler] bolsa héliqi waliylarmu bar. Ular shu yerlerde bir-biri bilen yigitni öyige hayat apırıp qoydi. Ular buningdin dewalashsun; **39** we bashqa birer mesiliringlar cheksiz teselliapti. **13** Biz bolsaq Pawlustin bolsa, resmiy sorunda bir terep qilinishi burun Assos shehirige kémige bilen barduq. lazim. **40** Biz emdi yene bügünki weqeni Chünki Pawlus shu yerge piyade baray, siler topilang dep erz qilinish xewpide turuwatımız; mendin awwal ýetip bérrip, u yerde méni kémige chünki bu malimanchlıqning héch sewebi éliwélishni kütünglar, dep orunlashturghanidi. körtsitilmigechke, hésabinimu bérelmeymiz- **14** Assosta u biz bilen uchrashqandin kényin de! **41** Bu sözlerni qılıp bolup, u yighilghan biz uni kémige élip Mitulin shehirige kelduq. xalayiqni tarqitiwetti.

20 Topilang bésiqqandın kényin, Pawlus muxislarnı chaqırıp, ularnı righbetlendürdi we ular bilen xoshliship, Makédoniyege qarap ketti. **2** U shu etraptiki yurtlarnı arılap, etiqadchılarnı nurghun söz-telimler bilen righbetlendürgendin kényin, Yunan'gha bérrip, **3** u yerde üch ay turdi. Pawlus kémige olturnup Suriyege mangay

15 Andin shu yerdin chiqip, etisi Xiyoş arilining uduligha kélép turduq. Üchinchi künü Samos ariligha ýetip kelduq we Trogillium shehiride qonduq; uning etisi Milétus shehirige barduq. **16** Chünki Pawlus Asiya ölkiside köp waqıtńi ötküzüwetmeslik üçhün, déngiz sepiride Efesusta toxtimay ötüp kétishni qarar qılghanidi. Sewebi, u «orma hétyi» künini mumkinqeder Yérusalémda ötküzüsh üçhün

aldiraytti. **17** Emdi Milétus shehiridin Efesusqa beziler muxlislarni özlirige tartiwélish üçün adem ewetip, jamaettiki aqsaqallarni chaqirdi. heqiqetni burmilighan türlüük ishlarni sözleydu. **18** Ular kelgendifin keyin, ulargha mundaq dédi: **31** Shunga, segek bolunglar, méning üch — Men Asiya ölkisige ayagh basqan birinchi yil kéche-kündüz démey, herbiringlarga kündin tartip, siler bilen qandaq ötkenlikim köz yashlirim bilen toxtimay nesihet béríp herbiringlarga melum. **19** Rebning xizmitide turghanlıqimni ésinglarda tutunglar. **32** Emdi her terepte kemter bolup, köz yashlirim men silerni Xudagha we Uning méhir-shepinqet tökülgénlikini, shundaqla Yehudiylarning yetküzidighan söz-kalamigha tapshurimen. suyiqestliri tüpeylidin beshimdin ötken Bu sóz-kalam étiqadinglarni qurushqa hem sinaqlarda chidighanlıqimni bilisiler, **20** we pak-muqeddes qilin'ghan barlıq xelqi arisida yene meyli ammiwi sorunlarda bolsun yaki iltipat qilinidighan mirastin silerni nésip öy-öylerde bolsun, silerge telim berginimde, qilishqa qadirdu. **33** Men héchqachan silerge paydiliq bolsila héchnémini ayimay héchkimdin kiyim-kéchek yaki altun-kümüsh jakarlap, **21** Yehudiylar hem Gréklergimu Xuda tama qilip baqmaghanmen. **34** Silerge melumki, aldida towa qilish we Rebbimiz Eysa Mesihke men ikki bilikimge tayinip, özümning we étiqad qilish kéreklikige guwahliq béríp hemrahlimning hajitidin chiqtim. **35** Bundaq jékiligenlikim hemminglarga melum. **22** Hazir qilip herbir ishlarda men silerge mushundaq mana, rohta baghlan'ghan halda Yérusalémgha ejir-emgek arqliq ajiz-hajetmenlerge yardım kétiwatimen. U yerde néme ishlarning bérish lazımlığını, shundaqla Reb Eysa özi beshimgha chüshidighanlıqini uqmaymen; **23** éytqan: «Bermek almaqtinmu bextliktur» Peqet shuni bilimenki, Muqeddes Roh men déginini ésinglardin chiqarmaslıqıngılar barghanla sheherlerde zindan kishenliri we kéreklikini körsəttim. **36** Bu sözlerni qilip bolup, azab-oqubetlerning méni kütüp turidighanlıqını u hemmeylen bilen birlikte tizlinip olтурup aldin éniq éytip kelmekte. **24** Lékin men dua qildi. **37** Hemmeylen qattiq yighthiship öz musapemni tamamlıshım, Reb Eysadin ketti; Pawlusning boynigha ésilip quchaqlap, tapshuruwalghan xizmetni ada qilishim, qizghin söyüşti. **38** Ularni eng azablıghını yeni Xudaning méhir-shepqi toghrisidiki Pawlusning, «Buningdin keyin yüzümni qayta xush xewerning toluq guwahchisi bolushum körelmeysiler» dégen sözi boldi. Keyin, ular uni üchün, öz hayatimni qilche ayimaymen. **25** kémige chiqırıp uzitip qoydi.

Men siler bilen ariliship, hemminglar arisida yürütüp Xudaning padishahlıqını jakarlidim; emdi mana manga melumki, buningdin keyin silerdin héchkim yüzümni qayta körelmeysiler. **26** Shuning üchün, bugün silerge guwahliq qilip éytip qoyayki, men héchbirining qénigha qerzdar emesmen. **27** Chünki men Xudaning toluq meqset-iradisini qilche élip qalmay silerge bayan qilip yetküzüştin bash tartmidim. **28** Muqeddes Roh silerni Xudaning jamaitini békish üchün Uning padisi ichide ýétekchi qilip tikligenidi; emdi özünglarga hem Öz Oghlining qeni bilen sétiwalghan barlıq padisigha segek bolunglar! **29** Chünki manga ayanki, men ketkendin keyin, chilböriler aranglarga kirip, padini héch ayimaydu, **30** hemde hetta aranglardinmu

21 Andin biz ulardin ajrilip chiqqandin keyin, keme bilen udul Qos ariligha qarap yol alduq. Etisi, Rodos ariligha, u yerdin Patara shehirige barduq. **2** Patarada Fenikiye rayonigha baridighan bir kékini tépip, uningga olтурup yolgha chiqtuq. **3** Siprus arili körün'gendifin keyin, uni sol teripimizde qaldurup ötüp, Suriyege qarap méngip, Tur shehiride quruqluqqa chiqtuq. Chünki keme bu yerde yük chüshürmekchi idi. **4** U yerde muxlislarnı tépip, ularning yénida yette kün turduq. Ulargha Muqeddes Rohning wehiyisi kélép, ular Pawlusqa ayighing Yérusalémgha basmisun, dep nesihet qildi. **5** Biraq biz u yerde turush waqtımız toshqanda, sepirimizni dawamlashturduq. ularning hemmisi, jümlidin xotun-balılıri bizni sheherning sirtighiche uzitip

chiqtı. Hemmimiz déngiz boyida tizlinip olturup Ularning hemmisi Tewrat qanunigha [emel bille dua qıldıq. 6 Quchaqlıship xoshlashqandin qılıshqa] intayın qizghin iken. 21 Ular séning kényin, biz kémige chiqtuq, ular öylirige togrhrangda: «U ellerning arisida yashighan qaytishti. 7 Tur shehiridin déngiz sepirimizni pütün Yehudiylargha Musa [peyghemberge] dawamlashturup, axirida Pitolimays shehirige tapshurulghinidin yénishni, yeni balilirini xetne kelduq. U yerdiki qérindashlar bilen körüşüp, qildurmaslıqni, Yehudiylarning en'enilirige ularning yénida bir kün turduq. 8 Etisi, u yerdin riaye qilmaslıqni ögitidu» dep anglidi. 22 ayrılip, Qeyseriye shehirige kelduq. Biz burun Emdi qandaq qilish kérek? Chünki xalayıq [Yérusalémduki] «yette xizmetkar»din biri choqum séning bu yerge kelgenlikning anglap bolghan, xush xewerchi Filipning öyige bérıp qalidu. 23 Shunga bizning déginimizdek qonduq. 9 Bu kishining téxi yatlıq qilinmaghan, qilghin: Arimizda qesem ichken töt adem besharet-wehiyerni yetküzidighan töt qizi bar bar. 24 Sen ularni élip, ular bilen birlikte idi. 10 Biz u yerde birnechche kün turghandin [Tewrattiki] tazilinish qaidisidin ötüp, ularning kényin, Agabus isimlik bir peyghember Yehudiye [qurbanlıq] chiqimlirini özüng kötürgin, andin ölkisidin chüshti. 11 Bu kishi bizning aldimizgha ular chachlirini chüshüreleydu. Buning bilen, kélép, Pawlusning belwéghini qolığa élip, hemmeylen sen togrhruluq anglighanlırinining özining put-qolını bagħlap: — Muqeddes Roh hemmisining rast emeslikini we séning özüng mundaq deydu: — Yehudiylar bu belwaghning Tewratqa tertipi boyiche riaye qiliwatlıqıngni igisini Yérusalémda mushundaq bagħlap, yat bilip yétidu. 25 Emma ellerdin bolghan elliklerning qolığa tapshuridu! — dédi. 12 étiqadchilargha kelsek, biz ulargha peqetla Bularni anglap, hem biz hem shu yerlik buttlargha atalghan nersilerni yémeslik, qanni kishiler bilen birlikte Pawlustin Yérusalémgha we bogħup soyulghan haywanning göshinimu barmighin dep ötünduq. 13 Lékin Pawlus yéyishtin we jinsiy buzuqluqtin özlirini saqlash jawaben: — Siler némishqa bunchiwala yighthap, togrhruluq qararımızni ötkenki xet arqliq yürikimni ézisiler? Men Yérusalémda Reb uqturduq. 26 Buning bilen, Pawlus u kishilerni Eysaning nami üchün tutqun bolushla emes, élip, etisi özi ular bilen bille tazilinish qaidisini shu yerde ölüshkimu teyyarmen, — dédi. 14 ötküzüsüti; andin u ibadetxanığha kirip, Biz uni qayıl qılalmay, axirida süküt qılıp: — [kahinlарgħa] özlirining paklinish mudditining Rebning iradisi ada qilinsun! — déduq. 15 Bu qachan toshudighanlıqi, yeni herqaysisi künlerdin kényin, yük-taqimizni yighthurup, üchün qurbanlıq qilinishning qaysi künü Yérusalémgha chiqip barduq. 16 Qeyseriyelik bolidighanlıqını uqturup qoydi. 27 Yette künlük muxislardin birnechchisi biz bilen seperdash muddet toshushqa az qalghanda, Asiya ölkisidin boldi; ular Minason isimlik bir kishining kelgen bezi Yehudiylar Pawlusni ibadetxanida öyide qonimiz dep uni birge élip mangdi; körüp, xalayıqni qutritip, uningga qol sélip: bu kishi Siprusluq, qéri muxlis idi. 17 28 — Ey Israillar, yardende bolunglar! Hemme Yérusalémgha yetkende qérindashlar bizni yerdila, hemme ademge xelqimizge, Tewrat xushalliq bilen qarshi aldi. 18 Etisi, Pawlus biz qanunigha we ibadetxanığha qarshi sözlerni bilen bille Yaqupni körgili bardi. Yaqup bilen ögitiwatqan adem del shu. Uning üstige, u aqsaqallarning hemmisi u yerge yighilghanidi. yene Grékterni ibadetxanımızħa bashlap kirip, 19 Pawlus ular bilen salamslashqandin kényin, bu muqeddes jayni bulghidi! — dep chuqan Xudanıng özining xizmiti arqliq eller arisida kötürdi 29 (ularning bundaq déyishining sewebi, qilghan ishlirini bir-birlep ulargha tepsiliy eslide ular sheherde Efesusluq Trofimusning éytip berdi. 20 Bularni anglighanda, ular Pawlus bilen bille bolghanlıqını körgenidi we Xudagħha medhiye oqudi, andin Pawlusqa: — Pawlus uni ibadetxanığha bashlap kirgen, dep Körüwatisen, i qérindishim, Yehudiylar ichide oylighanidi). 30 Shuning bilen, pütün sheher qanche minglighan étiqad qilghuchilar bar! zilzilige keldi. Xalayıq terep-tereptin yügürüp

kélip, Pawlusni tutup, ibadetxanidin sörep tapshurulghan Tewrat qanunining zir-élip chiqtı. Ibadetxanining derwaziliri derhal zewerlirini qoymay öгинип telim-terbiye taqiwétildi. 31 Bu top adem Pawlusni [urup] aldim. Men silerning bugün bolghininglargaḥa öltürüwetmekchi bolup turghanda, pütkül oxshash, Xuda yoligha intayin qizghin idim. Yérusalémni malimanchliq qaplap ketkenlikı 4 Men bu yoldikilerni hetta öltürüşhkie toghrisidiki bir xewer u yerde turushluq ziyankeşlik qılıp, ularni er-ayal démey [Rim] qismining mingbeshiga yetküzüldi. tutqun qılıp zindan'gha saldurdum. 5 Bu 32 Mingbési derhal leshker we birnechche togruluq bash kahin we aliy kéngeshmidiki yüzbéshini élip, top-top ademlerni basturushqa barlıq aqsaqallarmu manga guwahchidur. Men yügürüp keldi. Mingbési we eskerlerni körgen ulardin Demeshqtiki [Yehudiy] qérindashlarga xalayıq Pawlusni urushtin toxtidi. 33 Mingbési yézilghan xetlerni tapshuruwélip, shu yerde aldığa ötüp, leshkerlerni Pawlusni tutup ikki turuwatqan bu [yoldikilerni] jazalash üchün, zenjir bilen baghlashqa buyrudi. Andin u: — Bu ularni tutqun qılıp Yérusalémgha apirimen adem kim? U néme gunah qıldı? — dep soridi. dep yolgha chiqqanidim. 6 Emdi shundaq 34 Lékin [topilangchilarning] ichide beziler boldiki, seper qılıp Demeshqke yéqinlashqanda, uni dése, beziler buni déyiship warqirishatti. chüshke yéqin, tuyuqsız asmandin küchlük bir Malimanchiliq tüpeylidin mingbési heqiqiy nur chüshüp, etrapimni yorutuwetti. 7 Men ehwalni éniqlashqa amalsız qélip, axır Pawlusni yerge yiçilip kettim, andin manga: «Saul, Saul, qel'äge élip kétishni buyrudi. 35 Lékin Pawlus Manga némishqa ziyankeşlik qilisen?» dégen qel'ening pelempiyige kelgende, topilangchilar awazni anglidim. 8 «I Reb, sen kimsen?» dep téximu zorawanliship ketkechke, leshkerler uni sorisam, U manga: — «Men sen ziyankeşlik kötürushke mejbur boldi. 36 Chünki ularning qiliwatqan Nasaretlik Eysadurmen!» dédi. keynidin top-top ademler egiship méngip: — 9 Men bilen bille méngiwatqanlar u nurni U yoqitsun! — dep warqirishatti. 37 Kelege körgen bolsimu, lékin manga qilghan sözlerni ekirishige az qalghanda, Pawlus mingbeshiga: chüshenmidi. 10 Men yene, «I Reb, néme — Sizge bir éghiz söz qilsam bolamdin? — qilishim kérek?» dep sorisam, Reb manga, dep soridi. Mingbési: — Grékche bilemsen? «Ornungdin tur, Demeshqqe kir, shu yerde 38 Undaqa, ilgiri isyan kötüüp, «xenjerchi sen ada qilish béktilgen ishlarning hemmisi qatillar»din töt ming ademini bashlap chölge togruluq sanga éytip bérilidul» dédi. 11 qéchip ketken héliqi Misirliq emesmusen? — Héliqi nuring julaliqidin közlim körmes dep soridi. 39 Lékin Pawlus: — Men Yehudiy, bolup qaldi. Yénimdikiler qolumdin yéteklep, Kilikiye ölkisidiki ulugh sheher Tarsusning Demeshqqe élip kirdi. 12 U yerde Tewrat puqrasimen. Xalayıqqa birnechche éghiz söz qanunigha ixlas baghlighan, Demeshqtiki barlıq qilishimgha ijazet qilishingizni ötünimen, — Yehudiylarning hörmítige sazawer bolghan dédi. 40 [Mingbési] ijazet bériwidi, Pawlus Ananiyas isimlik bir kishi bar idi. 13 U kélip, pelempye turup, xalayıqqa qol ishariti qıldı. yénimda turup: «Qérindash Saul, beshingni Qattiq jimjitliq basqanda, u ibraniy tilida kötüüp qaral» dédi. Men shuan beshimni sözleshke bashlap: —

kötürüp qarap uni kördum. 14 U manga:
«Ata-bowlirimizning Xudasi séni iradisini
bilishing, Heqqaniy Bolghuchini körüşüng
we uning aghzidin chiqqan awazni anglishing
üchün alliqachan tallidi. 15 Chünki sen pütün
insanlar aldida körgen-anglighanliringgħha
Uning guwahchisi bolisen! 16 Shundaq iken, sen
yene némige hayal bolisen? Ornungdin turup,
Uning namigha nida qılıp chomüldürülüp,

22 — Qérindashlar we ata-bowilar! Emdi özümni aqlash sözlirimge qulaq salghaysiler, — dédi. 2 Ular Pawlusning ibraniy tilida sözliginini anglap, téximu jim bolushti. U sözini dawam qıldı: 3 — Men bir Yehudiy, Kilikiyediki Tarsus shehiride tughuldum; lékin bu sheherde bęqip chong qilindim, Gamaliyelning qol astida ata-bowlirimizgha

gunahliringni yughuzghin!» dédi. 17 Shundaq bilish üçün, etisi uni yéship, bash kahinlar boldiki, Yérusalémha qaytip kelginimdin we pütün aliy kéngeshmidikilerning bir yerge keyin, ibadetxamida dua qiliwatqinimda, bir yighilishini buyrudi. Andin Pawlusni élip kélip, ghayibane körünüsh méni oruwaldi 18 we ularning aldiga turghuzdi.

[Rebning] manga: «Chapsan bol, Yérusalémdin derhal ket. Chünki ular séning manga qilghan guwahliqingni qobul qilmaydul» dewatqanliqini kördüm. 19 Men, «I Reb, ular méning Sanga étiquad qilghanlarni zindan'gha solap, herbir sinagoglarga kirip ularni urghanlıqimni bilidu. 20 Séning guwahching bolghan Istipanning qéni tökülginide, menmu yénida turup uni öltürgenlarning qilmishlirigha qoshulup, ularning kiyimlirige qarap berdim!» — dédim. 21 Biraq u manga: «Ketkin! Séni yiraqtiki ellerge ewetimen!» — dédi. 22 Pawlus mushu sözni dégüche xalayiq uningha qulaq séliwatatti. Lékin buni anglap ular awazini kötürüp: — Undaq bir kishi yer yüzidin yoqitsun! U tirk turushqa layiq emes! — dep chuqan sélishti. 23 Ular chirqiriship, chapan-yépinchilirini sélip tashlap, topa-chang soruwatqanda, 24 mingbési Pawlusni qel'ege élip kirip kétishke emr qiliwidi, xalayiqning uningha néme üchün bundaq chuqan salidighanlıqını éniqlash üchün leshkerlirige uni qamchilap soraq qilishni buyrudi. 25 Lékin ular Pawlusni qamchilash üchün ghulachlitip baghlighanda, u yénida turghan yüzbéshiga: — Bir Rim puqrasi jinayiti békitilmeyla qamchilishinglar qanun'gha uyghunmu? — dédi. 26 Bu sözni anglighan yüzbéshi mingbéshining aldiga béríp: — Siz néme ish qilay dewatisiz? Chünki u kishi Rim puqrasi iken! — dédi. 27 Mingbési Pawlusning aldiga béríp, uningdin: — Manga éytqin, sen rasttinla Rim puqrاسىمۇ؟ — dep soridi. — Rast, dédi u. 28 — Men nahayiti yuqiri bahada mushu puqrالىققا ىگە boldum, — dédi mingbési. Pawlus: Emma men tughulushumdinla shundaq! — dédi. 29 Shuning bilen, uni soraqqa tartmaqchi bolghan leshkerler derhal uningdin özlirini chetke aldi. Mingbéshimu uning Rim puqrasi ikenlikini bilip, uni baghlatqanlıqi tüpeylidin qorqup ketti. 30 Mingbési Yehudiylarning Pawlusning üstidin qilghan shikayitining heqiqiy sewebini

23 Pawlus aliy kéngeshme hey'etlirige tikilip turup: Qérindashlar, men bugün'giche Xudaning aldida pak wijdanda méngip keldim, — dédi. 2 Buni anglighan bash kahin Ananiyas [Pawlusning] yénida turghanlargha uning aghzığha urushni buyrudi. 3 Pawlus uningha: — Xuda séni urudu, ey aqartilghan tam! Sen u yerde méni Tewrat qanuni boyiche soraqqa tartishqa olturnisen, lékin Tewrat qanunigha xilap halda méni urunglar dep buyrudingħħu?! — dédi. 4 — Sen Xudaning bash kahinigha ashundaq haqaret keltüremsen? — déyishti yénida turghanlar. 5 Pawlus: — I qérindashlar, men uning bash kahin ikenlikini bilmeptimen. Chünki Tewratta: «Xelqingni idare qilghuchining yaman gépini qilma!» déyilgen, — dédi. 6 Lékin Pawlus ularning bir qismining Saduqiy, yene bir qismining Perisiyler ikenlikini bilip, aliy kéngeshmide yuqiri awaz bilen: — Qérindashlar, men bolsam Perisiylerdin bolimen we Perisiylerning perzentimen. Men ölgenler qayta tirlishqa baghlighan ümid toghruluq bu yerde soraqqa tartiliwatimen! — dep warqiridi. 7 U bu sözni déyishi bilenla, Perisiyler bilen Saduqiyalar arisida jédel-ghowha qozghilip, kéngeshmidikiler ikkige bölünüp ketti 8(chünki Saduqiyalar ölgenlerning qayta tirlishi, yaki perishte yaki rohlar mewjut emes, deydu. Lékin Perisiyler hemmisini étirap qılıdu). 9 Buning bilen qattiq bir chuqan-süren kötürülüp, Perisiy terepdari bolghan bezi Tewrat ustazliri ornidin turup: — Biz bu ademdin héchqandaq eyib tapalmiduq! Bir roh yaki perishte uningha söz qilghan bolsa néme boptu! — dep qattiq munazirileshti. 10 Chuqan-süren téximu küchiyip ketkechke, mingbési [Yehudiylarning] Pawlusni tartishturup titmatma qiliwétişidin qorqup, qisimgha zalgha chüshüp uni ularning arisidin zorluq bilen tartip chiqip, qel'ege ekirip kétishini buyrudi. 11 Shu kúni kéchisi, Reb Pawlusning yénida turup: — Jasaretlik bol! Chünki Yérusalémda

Men toghramdiki ishlargha toluq guwahliq bille, Pawlusni waliy Féliksning yénigha saq-berginingdek, Rim shehiridimu shundaq salamet yetküzüsh üchün, uning minishige guwahliq qilishing muqerrer bolidu! — dédi. **12** ulaghlarни teyyarlanglar! — dep buyrudi. **25** Etisi etigende, Yehudiylar Pawlusni öltürüşni Mingbési [Félikske] mundaq bir xet yazdi: — **26** qestlep, uni öltürmiğüche héchnerse yémeymiz, «Hörmetlik waliy Féliks janabririga Klawdiyus ichmeymiz, dep özlirige leniti bir qesemni Lisiyastin salam! **27** Ushbu ademni Yehudiylar qilishti. **13** Bu suyiquest qesimini ichkenler qiriq tutuwalghan bolup, uni öltürmekchi bolghanda, nechche kishi idi. **14** Ular bash kahinlar we uning Rim puqrasi ikenlikini bilip yétip, aqsaqallarning aldigha béríp: — Biz Pawlusni qisimni bashlap béríp uni qutquzduum. **28** Men öltürmiğüche héchnerse tétimasliqqa qattiq ularning bu kishi üstidin qilghan shikayitining qesem icthuq. **15** Hazir siler we aliy kéngeshme néme ikenlikini éniqlimaqchi bolup, uni uning ishlirini téximu tepsiliy tekshürüshni Yehudiylarning aliy kéngeshmisige élip bardim. bahane qilip, wekil ewitip uni kéngeshmige **29** Emeliyette ularning uning üstidin qilghan élip kélishni mingbésigidin telep qilinglar. U shikayitining özlirining Tewrat qanunigha dair bu yerge yéqin kelmeyla uni jayliwétilishke detalash mesilierge munasiwetlik ikenlikini teyyar turimiz, — dédi. **16** Lékin Pawlusning bayqidim, biraq uningdin ölüm jazasi bérishke singlisining oghli böktürmidin xewer tépip yaki zindan'gha tashlashqa layiq birer shikayet qel'ege kirip, Pawlusqa melum qilip qoydi. qilghudek ishni tapalmidim. **30** Kéyin, **17** Buning bilen Pawlus yüzbéshiliridin birini Yehudiylarning uni öltürwétilish qestide chaqirtip, uningga: — Bu balini mingbési yürüwatqanlıqi heqqidiki axbarat manga bilen körüshtürüp qoysingiz. Chünki uningga melum qilin'ganda, derhal uni silige yollattim melum qilidighan ishi bar iken, — dédi. we shuning bilen bille, uningga erz **18** Yüzbéshi uni élip mingbésining aldigha qilghuchilarining özlirining aldida shikayetlerini bashlap kirip: — Mehbus Pawlus méni chaqirtip, éytishini buyrudum. Xeyrl». **31** Leshkerler emdi bu balini siz bilen körüshtürüp qoyushumni buyruq boyiche Pawlusni kéchilep Antipatris telep qildi. Chünki uning sizge melum qilidighan shehirige yetküzdi. **32** Etisi, atliq leshkerler ishi bar iken, — dédi. **19** Mingbési uni qoldin Pawlusni élip ménghisqa qaldurulup, qalghan tutup, bir chetke tartip: — Manga melum leshkerler [Yérusalémdiki] qel'ege qaytip keldi. qilidighan néme ishing bar? — dep soridi. **20** U **33** Atlıqlar Qeyseriyege kirip, xetni waliygha jawaben mundaq dédi: — Yehudiylar Pawlusning tapshurdi we Pawlusnimu uning aldida hazır ishlirini tepsiliy tekshüreyli dep seweb körsitip qildi. **34** Waliy xetni oqughandin kéyin, özliridin ete uni aliy kéngeshmige élip bérishni Pawlusning qaysi ölkidin ikenlikini sorap, uning telep qilish üchün til biriktürüshti. **21** Kilikiyeden kelgenlikini bilip, **35** Uninggha: — Ulargha qayil bolmighayla, chünki qiriqtin Üstüngdin erz qilghuchilar kelgende ishliringni artuq adem uni paylap turidu. Ular Pawlusni toluq anglaymen, — dédi we uni Hérod xanning öltürmiğüche héchnerse yémeymiz, ichmeymiz, dégen qargish qesimige baghliniptu. Ular hazır özlirining ularning telipige maql bolushlirini kütüp turidu. **22** Mingbési uningga: — Bu ishni manga melum qilghanlıqıngı héchkimge tinma! — dep tapilap, balini qayturdı. **23** Mingbési yüzbéshidin ikkini chaqirtip: — İkki yüz piyade leshker, yetmish atliq leshker we ikki yüz neyziwaz leshkerni bugün kéche saet toqquzda Qeyseriye shehirige qarap yolgha chiqishqa hazirlanglar! **24** Shuning bilen **24** Besh kündin kéyin, bash kahin Ananiyas aqsaqallardin birnechcheylen we Tertullus isimlik bir adwokat bilen Qeyseriyege chüshüp, Pawlus toghrisidiki resmiy shikayetlerini waliygha sundı. **2** Pawlus chaqirtılıp, Tertullus uning üstidin shikayet qilip mundaq dédi: — Hörmetlik Féliks janabrilri! Biz özlirining qol astılırida her tereptin aman-ésenlikke nésip bolup kelmektimiz we aldin körerlikliri bilen xelqimiz arısida dana islahatlar barlıqqa

keltürülmekte, biz bu ishlardin her waqit, bolup, bu qétim u yerge öz xelqime xeyr-her jayda toluq minnetdarlıq bilen behriman sediqe yetküzüp bergili we Xuda aldigha boluwatimiz. 4 Biraq öz waqitlirini köp élip hediye sun'ghili barghanidim. 18 Men bu qoymaslıqim üçün, shepqetliri bilen sözimizni ishlarda boluwatattim, beziler méni tazilinish qisqila anglashlirini ötünüp soraymen. 5 Chünki qaidisini ada qılıp bolghan chaghda ibadetxana biz shumi tonup yettuqki, bu adem balaxor hoylisida uchrattı; lékin men etrapimgha bolup, pütkül jahandiki Yehudiylar arısida adem toplighinimmu yoq, malimanchılıq majira-topilang peyda qilishni küshkürüküchi, chiqarghınimmu yoq. 19 Emeliyyete méni shundaqla «Nasaretlikler» dep atalghan uchratqanlar bolsa Asiya ölkisidin kelgen bezi mezhepning kattiwashliridin biridur. 6 U Yehudiylar idi; ularning üstümđin shikayetliri bizning ibadetxanimiznim bulghimaqchi bar bolsa, esli ular özliri kélép, silining bolghanidi. Shunga, biz uni tutuwalduq we aldilirida erz qilishqa toghra kéletti. 20 uni öz qanunımız boyiche sotlayttuq. Lékin Bolmisa, mushu sorundikiler aliy kéngeshme mingbési Lisiyas esheddiy zorluq bilen uni aldida turghinimda, méningdin qandaq jinayet qollirimizdin tartiwaldi we uningha erz tapqanlıqını éytip baqsun! 21 Peqet mundaq bir qilghuchiları özlirining aldığa kéléşke ish bolghanidi: — Men ularning aldida, «Bügünkü buyrughanidi. 8 Uni soraq qılıp körsile, bizning künde ölgelarning qayta tırılışı toghruluq uningha qilghan erzlirimizning toghrılıqını silerning soriqinglargha tartıghanmen!» dep bilip yétilidilə! 9 Sorunda bolghan Yehudiylarımı warqırighanidim. 22 [Rebning] yoli toghruluq uning éytqanlırığa qoshulup: Rast, rast, tepsiili xewiri bar bolghan Féliks soraqni dep shikayetni kütcheytti. 10 Walıy Pawlusqa toxtitip, ulargha: — Mingbési Lisiyas kelgende söz qilgin dep qol isharitini qilghanda, u dewayinglar toghrisidiki hökümni chiqirimen, mundaq dédi: — Men silining uzun yillardın — dédi. 23 U yüzbéshiga Pawlusni nezerbend béri bu xelqnı sorap kelgenliklerini bilgechke, astıgha élip, emma uningha bir'az kengchilik xatirjemlik bilen aldilirida özüm toghramda qılıp, dost-buraderlirining herqaysisining uning jawab bérinen. 11 Asanla bileleydili, men hajetliridin chiqishini tosmighin, dep buyrudi. Yérusalémgha ibadet qilishqa barghinimdir 24 Birnechche kündin kényin, walıy Féliks ayali hazirghiche peqet on ikki künla ötti. Drusila bilen bille keldi (Drusila Yehudiy idi). U 12 Ular méning ibadetxanida birer adem Pawlusni chaqirtip, uningdin Mesih Eysagha bilen munazirileshkinimni körmigen, yaki étiqad qilish yoli toghruluq anglidi. 25 Pawlus sinagoglarda yaki sheherde ammini topilangha heqqaniy yashash, özini tutuwélish, qiyamet qutratqanlıqimmi héch körmidi. 13 Ular yene kündiki soal-soraq qilinishlar toghrisida hazır janablirığa méning üstümđin qilghan sözlewatqanda, Féliks wehimige chüshüp shikayetlirige héch ispatmu keltürelmeydu. uningha: — Hazırche qaytip tursang bolidu. 14 Biraq silige shuni étirap qilimenki, men Kéyin manga peyt kelgende, yene chaqirtimen, ular «mezhep» dep atıghan yol bilen méngip, — dédi. 26 U shuning bilen bir waqitta Tewratta we peyghemberlarning yazmilarida Pawlusning para bérishini ümid qilatti. Shuning pütlgenlarningmu hemmisige ishinip, ata- üçün, uni imkanqeder pat-pat chaqirtip, uning bowilirrimning Xudasığa ibadet qilimen. 15 bilen sözlischetti. 27 Lékin ikki yıl toshqanda, Méning Xudagha bagħlighan ümidim barki Féliksning ornigha Porkiyus Féstus walıy boldi. (bu kishilermu bu ümidni tutidu), kelgüsidi Féliks Yehudiylargħa iltipat körsitip ularning hem heqqaniylarning hem heqqaniysızlarning könglini élish üçün Pawlusni solaqta qaldurdi. ölümdin tırılıshi bolidu. 16 Shu sewebtin, özüm hemishe Xuda aldidimu, insanlar aldidimu pak wijdanlıq bolushqa intilimen. 17 Men [Yérusalémdin] ayrılıghili xéli yollar bolghan

25 Féstus [Yehudiye] ölkisige kirip, üç kündin kényin Qeyseriyeden chiqip Yérusalémgha barghanidi. 2 Bash kahinlar bilen Yehudiylarning mötiwerliri uning aldida

Pawlusning üstidin resmiy shikayet qilip, qaldurup ketken bir mehbub bar. **15** Men uningdin iltipat sorap, adem ewitip Pawlusni 3 Yérusalémgha barghinimda, Yehudiy bash Yérusalémgha élip kélishni ötündi. Meqsiti, kahinliri bilen aqsaqalliri uning üstidin shikayet ular yol üstide böktürme teyyarlap Pawlusni qilip, menden uni jazagha mehkum qilishimni öltürüsh idi. **4** Féstus buni anglap ulargha: — telep qilishti. **16** Men ulargha, erz qilin'ghuchi Pawlus hazir Qeyseriyede solaqta turiwersun. erz qilghuchilar bilen yüzleshtürlüp, uningga Men yéqinda u yerge qaytip ketmekchimen. **5** özini aqlash pursiti bérilmigüche, uni jazagha Aranglardin hoquqdar bolghanlar men bilen tapshurush rimliqlarning aditi emestur, dep bille chüshsun. Eger uning birer eyibi bolsa, éyttim. **17** Shunga ular men bilen bille bu yerge ular shu yerde shikayet qilsa bolidu, — dep kelgendifin keyin, men waqitni keynige sozmay, jawab berdi. **6** Féstus ularning ichide sekkiz- etisila soraq textige olturup u kishini ekilishni on kündin artuq turmay, Qeyseriyege qaytip buyrudum. **18** Erz qilghuchilar orunliridin chüshti. Etisi soraq textige olturup, Pawlusni turghanda, ularning uning üstidin shikayet élip kélishni buyrudi. **7** Pawlus kelgende, qilghanliri méning oylighinimdek rezil ishlar Yérusalémdin chüshken Yehudiyalar uning emes idi, **19** Belki ularning öz ibadet tüzümi etrapigha oliship, uningga nurghun éghir togruluq we Eysa isimlik bir kishi heqqide jinayetler bilen qarilap shikayetlerni qildi. melum talash-tartish mesililiri bar iken. U kishi Biraq bularning héchqaysisigha ispat körsitip ölgen bolup, Pawlus bolsa u tirildi deydiken. **20** bérelmidi. **8** Pawlus özini aqlap: — Men Bu mesililerni zadi qandaq éniqlashni bilelmey, héchqaysi ishta Yehudiyarning qanunigha, men Pawlustin Yérusalémgha bérrip, u yerde ibadetxanisigha yaki [impérator] Qeyserge bu ishlar togruluq soraqqa tartilishqa razi qarshi birer jinayetmu sadir qilmidim, — dédi. bolush-bolmasliqini sorighanidim. **21** Pawlus **9** Lékin, Féstus Yehudiyarning könglini élishqa, solaqta turup impérator janablirining soraq ulargha iltipat körsetmekchi bolup Pawlustin: qararini chiqirishini murajiet qilgħandin keyin, — Yérusalémgha bérrip, u yerde méning aldimda men uni Qeyserning aldigha ewetküche, solaqtu bu shikayetlerge asasen sotlinishqa razi tutup turushni buyrudum. **22** Agrippa Féstusqa: bolamsen? — dep soridi. **10** Lékin Pawlus jawab — Méningmu bu kishining sözlirini anglap bérrip mundaq dédi: — Men hazir Qeyserning baqqum bar, — dédi. — Ete anglaysiz, — dédi u. soraq texti aldida turimen. Méni soraq qilishqa **23** Shuning bilen etisi, Agrippa bilen Berniki téğishlik yer mana mushu. Özlırige éniq melum heywet bilen ammiwiy yighin zaligha kirip bolghandek, men Yehudiyalarga héchqandaq keldi, mingbeshilar we sheher kattiwashlirimu naheqliq qilmidim. **11** Eger jinayitim bolsa, ular bilen bille kirip kélishti. Féstus emr shundaqla ölümge layiq birer ish qilghan qiliwidi, Pawlus élip kirildi. **24** Féstus mundaq bolsam, men özünni ölümdin qachurmaymen. dédi: — Agrippa padishah aliyliri we mushu Biraq ularning méning üstümdin qilghan sorun'gha yighthilghan janablar! Bu kishini shikayetlirining asasi bolmisa, héchkinning körüwtasiler. Hem Yérusalémda hem bu yerde méni ulargha tapshurup bérishke heqqi yoq. pütün Yehudiy ahalisi uning togruluq erz Men Qeyserge murajiet qilimen! **12** Andin qilip manga murajiet qilip, u tirk qaldurushqa Féstus meslihetchiliri bilen sözleshkendin bolmaydu! — dep churqirashqanidi. **25** Lékin keyin, Pawlusqa: — Sen Qeyserge murajiet men uningdin ölüm jazasi bérishke téğishlik qilding — uning aldigha emdi barisen! — birer jinayet tapalmidim. Hazir bu kishi dédi. **13** Birnechche kündin keyin, Agrippa impérator janablirigha murajiet qildi. Shuning xan bilen [singlisli] Berniki Féstusqa tebrik- bilen uni [Rimgha] ewetishni qarar qildim. **26** salamha Qeyseriyeye keldi. **14** U yerde uzun Biraq uning heqqide ghojamgha melum qilip künler turghandin keyin, Féstus Pawlusning yazghudek ish yoq. Shuning bilen ehwalni ishini xan'gha melum qilip: — Bu yerde Féliks resmiy tekshürüp birer yazghudek melumatqa

ige bolush meqsitide uni herbirlirining aldigha, öch bolup, hetta yaqa yurttiki sheherlerge béríp, bolupmu sili, Agrippa padishah aliylinining ulargha ziyankeşlik qilghanidim. 12 Bu ishlarda aldigha élip keldim. 27 Chünki mehbusni bolup bash kahinlar bergen toluq wekillik sotqa ewetkende, uning üstidin qilin'ghan hoquqi bilen Demeshq shehirige qarap seper shikayetlerni éniq körsetmeslik manga nisbeten qiliwatattim. 13 Chüsh waqtida yolda kétiwétip, orunluq emestek bilinidu.

26 Shuning bilen, Agrippa Pawlusqa: —

Özungning gépingni qilishingha ruxset, — dédi. Pawlus qolini sozup özini aqlashqa bashlidi: 2 — I Agrippa xan, bugün aldilirida Yehudiylar méning üstümdin shikayet qilghan pütün ishlar togruluq jawab bérish pursitige nésip bolghanlıqım üçhün, bolupmu özlinining Yehudiylarning adetliri we ularning arisidiki talash-tartishliridin xewerliri bolghanlıqı üçhün özümni bextlik hésablaymen! Shuning üçhün dégenlirimni sewrchanlıq bilen anglap békishlirini ötünimen. 4 Méning deslepki waqtlimda, yeni kichikimdin tartip öz élimde, Yérusalémda yürüsh-turushumning qandaq ikenlik Yehudiylarning hemmisige ayan. 5 Ular shu deslepki waqtimdin béri méni tonughachqa (eger xalisaidi, shuningha guwahliq béretti), méning ibadet tüzümidiki eng telepchan mezhepning shertliri boyiche yashap, yeni Perisiy bolup ömrümni ötküzginimni bildi. 6 Emdi men Xuda atabowilirimizgha qilghan wedige baghlighan ümidim tüpeylidin hazır soraq qiliniyatimen. 7 Shu [wedining] nésiwisige yétishni bizning pütkül on ikki qebilimiz kéche-kündüz toxtawsız Xudagha ibadet qılıp ümid qilmaqta. I aliyli, Yehudiylarning méning üstümdin qilghan shikayetliri del shu ümidke baghliqtur! 8 [Xalayıq], Xuda ölgelerni tirildürse, néme üçhün ishinishke bolmaydu, dep qaraysiler? 9 Derweqe, özümmu eslide Nasaretlik Eysanıg namığha qarshi nurghun ishlarnı qılıshım kerek dep qayıl idim 10 we Yérusalémda eñe shundaq ishlarnı qilghanidim. Bash kahinlardın hoquq élip, özüm Xudanıg nurghun muqeddes bendilirini zindan'gha tutup bergen, ular ölümge höküm qilin'ghandimu, hökümge awaz qoshoqanidim. 11 Men hemme sinagoglarda köp qétim ularnı izdep tépíp jazalap, kupurluq gep qılıshqa zorlıghanidim. Men ulargha telwilerche

bir nuring etrapimni we bille kétiwatqanlarnı yorutuwetkenlikini kördüm. 14 Hemmimiz yerge yiqlıghan bolup men ibraniy tilida éytılgan: «Ey Saul, Saul! Manga néminhqı ziyankeşlik qilis? Séni zixlashlarga qarshi tepmiking sen üçhün tes kélélid!» dégen bir awazni anglidim. 15 Men: — «I Reb, sen kimsen?» dep sorisam, Reb manga: «Men sen ziyankeşlik qiliwatqan Eysadurmen! 16 Emdi ornungdin tur; chünki Men séni sen körgen ishlargha hemde Özüm sanga ayan qilin'ghinimda köridighan ishlargha xezinichi ghojidar we guwahliq bergüchi bolushqa tiklesh üçhün, sanga ayan boldum. 17 Men séni öz xelqingning hem ellerning qolidin qutquzimen — chünki men séni yat ellikkerning közlirini échip, ularning qarangghuluqtin yoruqluqqa, Sheytanning ilkidin Xudagha baghlinishqa burulushi üçhün ularning arisiga ewetimen. Shuning bilen ular gunahlirining kechürümige, shundaqla Manga étiqad qilish arqliq pak-muqeddes qilin'ghanlarning arisida mirasqa tuyesser bolidu» — dédi. 19 Shunga, i Agrippa aliyli, men ershtin kelgen bu ghayibane körünüşke itaetsizlik qilmidim. 20 Belki aldi bilen Demeshq xelqige, andin Yérusalém shehiridikilerge, pütün Yehudiye ölkisidikilerge hemde yat ellikkergimu, «Towa qılıp, Xudagha baghlininglar, shundaqla towa qılıshqa uyghun emellerni körsitinglar» dep jakarlap xewer yetküzip keldim. 21 Bu ishlar tüpeylidin Yehudiylar méni ibadetxana hoylisida tutup, mushtlap öltürüwetmekchi bolushti. 22 Lékin bugün'giche Xudanıg yardem-meditige tuyesser bolup men ching turuwatimen, töwendikiler bolsun yuqiridikiler bolsun hemmeylen'ge guwahliq béríp keldim. Guwahliqım del peyghemberler hem Musa özi besharet qılıp éytqanlıridin bashqa nerse emes — 23 démek, Mesih jezmen azab-oqubet chékip, tunji bolup ölümdin tirilgüchi

bolup [Yehudiy] xelqige hem pütkül ellergimu **4** Biz u yerdin yene déngizgha chiqtuq. youruqluq jakarlaydu. **24** Pawlus bu ishlarni Shamallar qérishqandek qarshi teripimizdin éytip özini shundaq aqlash jawabini bergende, chiqqanqliq üçhün, Siprus arilining shamalgha Féstus yuqiri awaz bilen uninggħha: — Pawlus, dalda teripi bilen mangduq. **5** Kilikie we sarang bolupsen! Bilimingning köpliki eqlingni Pamfiliye ölkilirining udulidiki déngizdin ötüp, azduruptu! — dédi. **25** Lékin Pawlus: — Sarang Likiye ölkisidiki Mira shehirige kelduq. **6** emesmen, i Féstus janabliri, men belki heqiqetke Shu yerde yüzbéshi Iskenderiye shehiridiki uyghun hem salmiqi bar sözlerni jar qilimen. Italiyege baridighan bashqa bir kémini térip, **26** Chünki [Agrippa] aliylining bu ishlardin bizni uningħha chiqirip qoydi. **7** Déngizda xewiri bar. Men uningħha yüreklik bilen köp künler nahayiti asta méngejip, teslikte ochuq sözlewatimen, chünki bu ishlarning Kinidos shehirining uduligha kelduq. Shamal héchqaysisining uningdin yosħurun emeslikige mingish yönılıshimizni tosughachqa, Krét ishinimien. Chünki bu ish bulung-puchqaqlarda arilining shamaldin dalda teripi bilen méngejip, qilin'ghan emes! **27** — Ey Agrippa aliyliri, özliri Salmoniy [yérim arili]din ötüp, **8** déngizda peyghemberlerning éytqanlırlığa ishinemdil? teslikte ilgirilep qirhaqni boylap, Laséya Men ishinidighanlıqlarını bilimen! — dédi. **28** shehirige yéqin bolghan «Güzel aramgah» dep Agrippa Pawlusqa: — Sen méni mushunchilik atilidighan bir yerge kelduq. **9** Seper bilen qisqihina waqitta xristian bolushqa qayil xéli waqitlar ötüp, roza küni alliqachan ötken qilmaqchimusen? — dédi. **29** Pawlus: — bolghachqa, déngizda seper qilish xeterlik idi. Meyli qisqa waqt ichide yaki uzun waqitta Shunga Pawlus köpçilikke nesihet qilip: **10** — bolsun, peqet özlirining emes, belki bugün Buraderler, bu seperning balayı'pet we éghir sözümni anglıghuchilar ning hemmisi manga ziyan bilen tügħedighanlıqini körüwatimen; oxhash bolghay (peqet mendiki zenjirler mal we kémidin mehrum bolupla qalmay, silerde bolmisun!) dep Xudadin tileymen, — seper öz jénimizghimu zamin bolidu! — dédi. **30** Shuning bilen [Agrippa] xan, shundaqla dep agahlandurdi. **11** Biraq yüzbéshi bolsa waliy, Berniki we ular bilen bille olturghanlar Pawlusning sözige ishenmey, kéme bashqliqi orunliridin turup, **31** [zaldin] chiqip, bir-birige: bilen kéme igisining sözige ishendi. **12** — Bu kishining ölümge yaki türmige solashqa Uning üstige, bu portmu qishlashqa muwapiq téğishlik héchbir jinayiti yoq iken! — déysishti. **32** jay bolmighachqa, köpçilik yene déngizgha Agrippa Féstusqa: — Bu adem Qeyserge murajiet chiqip, mumkinqeder Féniks shehirige yétip qilmighan bolsa, qoyup bérilse bolidikentuq! — bérrip, shu yerde qishlashni quwwetlidi. Féniks dédi.

27 Bizning Italiyege déngiz yoli bilen bérishimiz qarar qilin'ghandin kényin, emeldarlar Pawlus bilen bashqa birnechche meħbusni «Awghustus qismi»diki Yuliyus isimlik bir yüzbéshiga tapshurdi. **2** Biz Adramittiumning bir kémisige chiqtuq. Kéme Asiya ölkisining déngiz boyliridiki sheherlerge baratti. Tésalonika shehiridin bolghan Makédoniyelik, Aristarxus isimlik bir kishi biz bilen hemseper boldi. **3** Etisi biz Zidon shehirige yétip kelduq. Yuliyus Pawlusqa kengħħil qilip, shu yerdiki dost-buraderlirining yénigha bérrip ularning ghemxorliqini qobul qilishigha ruxset qildi.

kémichiler kémini arghamchilar bilen sirtidin kütüp turdi. 30 Lékin kémichiler kémidin orap baghliwaldi. Kémining Sirtsis dep atalghan qachmaqchi bolup kémining beshidinmu déngiz astidiki tash-qum döwilirige qéqilip lenggerni élip tashliwéteyli dep bahane körsitip, pétip qélishidin qorqup, tormuz lenggerlirini qolwaqni déngizgħha chūshürdi. 31 Pawlus chūshürüp, kémini shamalning heydishige yüzbéshi we leshkerlerge: — Bu [kémichiler] qoyup berdi. 18 Boran üstimizge shiddetlik kémide qalmisa, siler qutulalmaysiler! — dédi. soqqachqa, etisi malni déngizgħha tashlashqa 32 Buning bilen leshkerler kémidiki qolwaqning bashlidi. 19 Üchinchi künide ular öz qolliri arghamchilirini késip, uni leylitip qoydi. 33 bilen kémidiki qoral-jabduqlirini déngizgħha Tang atay dégende, Pawlus hemmeylenni tashliwetti. 20 Köp künlergħe ya kün ya bir'az ghizaliniwélišħaq dewet qildi. U: — yultuzlar körümey, boran-chapqun yenila Silerning dekke-dükke ichide héchnéme yémey shiddetlik üstimizge toxtimay soquwergħe, turghiningħarġha on töt kün boldi. 34 Emđi bir'az axirda qutulup qélish ümidimizmu yoqqa ghizalinishinglarni ötünimen. Chünki hayat chiqqanidi. 21 Kémidikiler birnerse yémigħiġe qélishingħar üchħün mushundaq qilishqä toghra köp künler bolghandin kényin, Pawlus ularning kélidu; chünki héchqaysingħarning beshidiki arisida turup: — Buraderler, siler baldurla bir tal moymu ziyan'għa uchrīmaydu! — dédi. ménien għejm għad-ding qulaq sélip Kréttin déngizgħha 35 Bu sözni qilip bolup, u qoligha bir parche chiqmasliqingħar kerek idu. Shundaq qilghan nanni élip, köpchilikning aldida Xudagħa bolsangħar bu balayi'apet we ziyan-zexmetlerge teshekkür éytip oshtup yédi. 36 Shuning bilen uchrīmigraph bolattingħar. 22 Lékin emđi hemmeyen għeyretlinip ghizalinishqä bashlidi silerni għeyretlik bolushqä dewet qilimen. 37 (kémide biz jemiy ikki yüz yetmish alte kishi Chünki aranglarda héchqaysingħar jénidin idu). 38 Hemmeylen qorsaqlirini toqlighandin ayrlighini yoq, peqet kémidinla mehrum kényin, kémini yéniklitish üchħün, kémidiki qalisiler. 23 Chünki men tewe bolghan we bughdaylarnimu déngizgħha tashliwetti. 39 ibadet-xizmitini qilip kelgen Xudaning bir Tang atqanda, kémichiler qruqluqning ne perishtisi tünügen kέche yénimħa kέlip 24 ikenlikini tonumidi. Lékin uningdiki bir qumluq manga: «Pawlus, qorqma! Sen Qeyserning qoltuqni bayqap, kémini bir amal qilip shu yerde aldigħa bérrip turushung kerek; we mana, uruldurup quruqluqqa chiqarmaqchi boldi. 40 Xuda shapaet qilip sen bilen bille seper Ular aldi bilen lenggerlerni boshiwétip, ularni qilghanlarning hemmisining jénini tiliginingni déngizgħha tashliwetti. Shuning bilen bir waqitta, sanga ijabet qildi!» dédi. 25 Shuning üchħün kémining ikki yöniliș paliqining bagħlirini ey ependiler, għeyretlik bolungħar; chünki boshitip, ularni chūshürüwetti. Andin kémining Xudagħa isħinimenki, manga qandaq éytihħan beshidiki yelkenni shamalha chiqirip, kémini bolsa shundaq emelge ashurulidu. 26 Biraq biz qumluqning qirghiqiġha qaritip mangdurd. melum aralning qirghiqiġha urulup kétishimiz 41 Emđi ikki éqim bir-birige uchrashqan yerge muqerrr bolidu. 27 Sepirimizning on tötinchi kirip qélip, ular kémini qiraqqa soqturuwaldi; kuni kέchisi, kérne Adriatik déngizida leylep kémining beshi déngiz tēgħi urulup pétip, yürüwatqan bolup, tün nispide, kémichiler midirlimay qaldi, lékin kémining arqa teripi quruqluqqa yéqinlap qéliptuq, dep oyldi. 28 dolqunlarning zerbisi bilen chuwlup kétishke Ular chongqrluqni ölcħesh arghamchisini bashlidi. 42 Leshkerler meħbuslarning sugħha déngizgħha chūshürüp, suning chongqrluqini sekrep qéchip kétishining aldini élish üchħün, ölħep kőrgenidi, yigħirme ghulach chiqti. Sel hemmisini öltürüwtemekħi boldi. 43 Lékin aldigħha mēngip yene ölchiwidi, on besh ghulach yüzbéshi Pawlusni qutquzushni xalighan chiqti. 29 Ular kémining xada tashlārha bolup, leshkerlerning bundaq qilishigha urulup kétishidin qorqup, kémining keynidin yol qoymidi. U aldi bilen su üzüşni töt lenggerni tashliwétip, tang étishni telmürüp bilidighanlarning sugħha chūshüp qirghaqqa

chiqishini, **44** qalghanlarning bezilirini Régiyum shehirige kelduq. Etisi shamat yöniliishi taxtaylarga, bezilirini kémining chuwulup özgirip jenubtin chiqishi bilen, ikkinchi künü ketken parchiliriga ésilip, qirghaqqqa chiqishini Putéoli shehirige ýetip kelduq. **14** U yerde buyrudi. Shundaq boldiki, hemmeylen qutulup birnechche qérindashlarni taptuq, ularning saq-salamet quruqluqqa chiqti.

28 Biz qutulup saq-salamet qirghaqqqa chiqqandin kényin, u aralning Malta dep atilidighanlıqını bilduq. **2** Yerlik xelq bizge intayin méhribanlıq bilen muamile qıldı; chünki u chaghda yamghur yéghip, hawa soghuq bolghachqa, ular gülxan yéqip bizni küttıwaldı. **3** Pawlus bir baghla otun térip kélép otqa tashliwidi, issiqtin étılıp chiqqan bir zeherlik yilan uning qolini chishliginiche chaplishiwaldi. **4** Shu yerlikler Pawlusning qolığha yépiship turghan yilanni körüp, birbirige: — Bu adem choqum bir qatil iken! Dénigzidin qutulup chiqqan bolsimu, «Adilliq» uning tirik qélishigha yol qoymidi, — déyishti. **5** Lékin Pawlus yilanni otning ichige silkip atti, özi bolsa héchqandaq zexim yémidi. **6** Xelq uningha bedini ishship kétidu yaki u tuyusız yiqlip ölidü dep qarap turatti. Lékin uzun waqit qarap turup, uningda héchqandaq binormal haletning bolmaghanlıqını körüp, oylighinidin yénip: — Bu bir ilah bolsa kérek! — déyishti. **7** U yerning etrapidiki yurtta, aral bashliqi (Publiyus dep atalghan)ning birnechche yer-étizliri bar idi. U bizni öyige bashlap, üch kün qizghin méhman qılıp kütti. **8** U chaghda shundaq boldiki, Publiyusning atisining qizitmisi örlep, tolghaq bolup ýetip qalghaniken. Pawlus uning yénigha kirip, dua qılıp üstige qolini tegküzip, uni saqaytip qoysi. **9** Shuningdin kényin araldiki qalghan késellerning hemmisi uning aldığa kélép, saqaytildi. **10** Ular bizning hörmítimizge nurghun sowghatlarnı béghishlighan bolup, axırda bu yerdin yene yolgha chiqqan waqtimizda, bizni yolgha lazımlıq nerse-kérekler bilen teminlidi. **11** Malta arılıda Iskenderiyedın kelgen, beshigha «Samawiy Qoshkézek» ilahlirining neqishliri oyulghan bir kéme qishlighanidi. Aralda üch ay turghandin kényin, bu kéme bilen yolgha chiqtuq. **12** Sirakoza shehirige kélép, u yerde üch kün turduq. **13** Andin aylinip méngep, [Italiyediki] Régium shehirige kelduq. Etisi shamat yöniliishi taxtaylarga, bezilirini kémining chuwulup özgirip jenubtin chiqishi bilen, ikkinchi künü ketken parchiliriga ésilip, qirghaqqqa chiqishini Putéoli shehirige ýetip kelduq. **14** U yerde buyrudi. Shundaq boldiki, hemmeylen qutulup birnechche qérindashlarni taptuq, ularning saq-salamet quruqluqqa chiqti.

Shundaq qılıp biz Rim shehirige ýetip kelduq. **15** Kéliwatqanlıqımızdın xewer tapqan shu yerdiki qérindashlar bizni qarşı élish üçün sheherdin chiqıp hetta «Apiyus bazırı»ghiche, [beziliri] «Üch Saray»ghiche kelgenidi. Pawlus ularnı körgende, Xudagħa rehmet éytip, għeyretlendi. **16** Rim shehirige kirginimizde, yüzbéshi meħbuslarni orda qarawul bégħi tapshurdi; lékin Pawlusning birla közetküchi leshker bilen bir öyde ayrim turushigha ruxxset qilindi. **17** Üch kündin kényin, u u yerdiki Yehudiylarning kattiwashlirini özi bilen körüşhűshke chaqirdi. Ular jem bolghanda, u mundaq dédi: — Qérindashlar! Men xelqimizze yaki ata-bowlirimizdın qaldurulghan örp-adetlerge qarşı héchqandaq ish qilmighan bolsammu, Yérusalémda turghinimda tutqun qilinip rimliqlarning qolığha tapshuruldum. **18** Rimliqlar méni soraqqa tartip, mende ölüm jazasigha mehkum qilghudek birer jinayet bolmighachqa, méni qoyuwetmekchi boldi. **19** Lékin Yehudiylar buningha qarshılıq bildürgechke, Qeyserge murajiet qilishqa meğbur boldum. Bularni déginim bilen, bu méning öz xelqim üstidin shikayitim bar dégenlikim emes. **20** Shu sewebtin men siler bilen yüz körüşhűsh we bu heqte silerge éytish üçün silerni bu yerge chaqirdim. Chünki bu zenjir bilen bagħlinishning sewebi del Israilning kütken ümididur. **21** Ular Pawlusqa: — Biz bolsaq Yehudiyeden sen togruluq xet almiduq, yaki u yerdin kelgen qérindashlarning héchqaysisimusı sen togruluq birer yaman xewer ekelmidi yaki yaman gépingni qilmidi. **22** Lékin séning pikirliringni anglighumiz bar. Chünki hemme yerde kishilerning [sen tewe bolghan] bu mezhepke qarşı sözlewatqanlıqidin xewirimiz bar! — déyishti. **23** Shuning bilen ular Pawlus bilen körüşhűshke bir künni békitti. U künü nurghun kishiler uning turalghusigha kelgenidi; u tang atqandin kechkiche ulargha [söz-

kalamni] sherhlep, Xudaning padishahliqi heqqide toluq guwahliq bérip, Tewrat hem peyghemberlerning yazmiliridin neqil keltürüp, ularni Eysa togruluq qayil qilishqa küchidi. **24** Uning sözlirige beziler ishendürtüldi, beziler ishinishni ret qildi. **25** Ular Pawlusning mundaq bir sözni qilishi bilen özara kélishelmey qaytip ketti. U mundaq dédi: — Muqeddes Roh Yeshaya peyghember arqliq ata-bowilirimizha munu sözni del jayida éytqan: **26** — «Barghin; mushu xelqqe mundaq dep éytqin: — «Siler anglashni anglaysiler, biraq chüshenmeysiler; Körüşni körüsiler, biraq bilip yetmeysiler. **27** Chünki mushu xelqning yürikini may qaplap ketken, Ular anglighanda qulaqlırını éghir qiliwalghan, Ular közlirini yumuwalghan; Undaq bolmisidi, ular közliri bilen körüp, Quliqi bilen anglap, Köngli bilen chüshinip, Öz yolidin yandurulushi bilen, Men ularni saqaytqan bolattim». **28** Shunga bilishinglar kérekki, Xudaning bu nijatlıqi yat elliklerge ewetiliwatidu. Ular bolsa uningga qulaq salmay qalmaydu! — dédi. U bu sözlerni éytqanda Yehudiylar öz-ara qattiq talash-tartish qiliship ketti. **30** [Pawlus] özi ijarige alghan öyde toluq ikki yil turdi we bu yerde uning bilen körüşhüşke kelgen hemme kishilerni qobul qilip, **31** tolimu yüreklik bilen hem héch tosalghugha uchrimay, Xudaning padishahliqini jar qilip, Reb Eysa Mesihke dair heqiqetlerni yetküüp telim berdi.

Rimliqlargha

1 Rosulluqqa tallap chaqirilghan, Xudaning xush xewirini jakarlashqa ayrip teyinlen'gen, Mesih Eysaning quli bolghan menki Pawlustin salam! **2** Xuda bu xush xewerning kelialini xeli burunla peyghemberliri arqliq muqeddes yazmilarda wede qilghanidi. **3** Bu xush xewer Öz Oghli, yeni Rebbimiz Eysa Mesih toghrisididur; jismaniy jehettin U Dawutning neslidin tughulghan; birdinbir pak-muqeddes Roh teripidin ölümdin tirildürülüş arqliq «küch-quğret Igisi Xudaning Oghli» dep körsitilip béktilgen; **5** U arqliq, shundaqla Uning nami üçün barlıq eller arisida Xudagha etiqadın bolghan itaetmenlik wujudqa keltürülüşke biz méhir-shepaketke we rosulluqqa tuyesser bolduq; **6** Siler ular arisida, Eysa Mesih teripidin chaqirighansiler. **7** Shunga, Xuda söygen we U «muqeddes bendilirim» dep chaqirghan Rim shehiridiki hemminglarga, Atimiz Xudadin we Rebbimiz Eysa Mesihin méhir-shepket we aman-xatirjemlik bolgay! **8** Aldi bilen men Eysa Mesih arqliq hemminglar üçün Xudayimgha teshekkür éytimen; chünki silerning etiqadinglar pütküл alemge pur ketti. **9** Öz Oghli toghrisidiki xush xewerde chin roh-qelbim bilen men xizmitini qiliwatqan Xuda Özى méning dualirimda silerni shunche üzlüksiz eslep turghanliqimha guwahtur. **10** Men dualirimda, mumkin qeder Xudaning iradisi bilen silerning yéninglarga bérishqa axir tuyesser bolushqa hemishe ötünimen. **11** Chünki men silerni birer rohiy iltipatqa ige qilish arqliq mustehkemlesh üçün siler bilen körüşhüşke intayin teqezzamen; **12** yeni, men aranglarda bolsam, bir-birimizning etiqadidin özara teselli we ilham alalaymiz démekchimen. **13** Qérindashlar, men silerning shuni bilishinglarni xalaymenki, bashqa yerdiki elliklerning arisida xizmitim méwe bergendek, silerning aranglardimu xizmitimning méwe bérishi üçün yéninglarga bérishni köп qétim niyet qildim, lékin bugün'giche tosalghugha uchrap kéliwatiplen. **14** Men herqandaq ademlerge, meyli Yunanlıqlar we yat taipilerge,

danhishmen we nadanlargha bolsun, hemmisige qerzdarmen. **15** Shuning üchiün imkaniyet manga yar bersila men Rimdiki silergimu xush xerwerni yetküzüp bayan qilishqa qizghinmen. **16** Chünki men Mesih toghrisidiki bu xush xewerdin hergiz xijil bolmaymen! Chünki u uningha ishen'güçhilirining hemmisini, aldi bilen Yehudiylarni, andin keyin Gréklerni nijatqa érishtürigidahan Xudaning küch-quğritidur! **17** Chünki [xush xewerde] etiqadqa asaslan'ghan, Xudaning birxil heqqaniyliqi etiqad qilghuchilargha wehiy qilin'ghandur. [Muqeddes yazmilarda] yézilghinidek: «Heqqaniy adem ishench-etiqadi bilen hayat bolidu». **18** Chünki heqqaniyetsizlik bilen heqiqetni basidighan insanlarning barlıq iplasliqigha we heqqaniyetsizligine nisbeten Xudaning qaratqan ghezipi ershtin ochuq wehiy qilimqaqtı. **19** Chünki insanlar Xuda toghrisida bileleydigan ishlar ularning köz aldida turidu; chünki Xuda hemmini ulargha ochuq körsitip bergen **20** (chünki dunya apiride bolghandin béri Xudaning közge körünmes özgichilikliri, yeni menggülüq quğriti we birdinbir Xuda ikenlikli Özى yaratqan mewjudatlar arqliq ochuq körümekte, shundaqla buni chüshinip yetkili bolidu. Shu sewebtin insanlar héch bahane körsitelmeedu) (äidios g126) **21** – chünki insanlar Xudani bilsimu, uni Xuda dep ulughlimidi, Uningha teshekkür éytimi; eksiche, ularning oy-pikirliri bimene bolup, nadan qelbi qarangghuliship ketti. **22** Özlerini danishmen qilip körsetsimu, lékin eqilsiz bolup chiqtı; **23** chirimas Xudaning ulughluqining ornigha chirip ölidighan ademzatqa, uchar-qanatlargha, töт ayaghliq haywanlarga we yer béghirlichuchilargha oxshaydighan butlarni almashturup qoyghanidi. **24** Shunga Xuda ularni qelibidiki shehwaniy hewesliri bilen iplasliq qilishqa, shundaqla bir-birining tenlirini nomusqa qaldurushqa qoyup berdi. **25** Ular Xuda toghrisidiki heqiqetni yalghan'ga aylandurdi, Yaratquchining ornigha yaritilghan nersilerge choqunup, tawap-taet qilghanidi. Halbuki, Yaratquchigha teshekkür-medhiye menggüge oqulmaqtı! Amin! (aiōn g165) **26** Mana

shuning üçün, Xuda ularni peskesh shehwaniy adil hökümini ayan qılıdıghan ghezeplik heweslerge qoyup berdi. Hetta ayallarmu künü üçün sen öz beshinggha chüshidıghan tebiiy jinsiy munasiwetni gheyriy munasiwetke ghezipini toplawatisen. 6 Xuda herkimge aylandurdi; 27 shuningdek, erlermu ayallar öz emellirige yarisha ish köridü. 7 Yaxshi bilen bolidıghan tebiiy jinsiy munasiwetlerni ishlarni sewrchanlıq bilen qılıp, shan-sherep, tashlap, bashqa erlerge shehwaniy hewesler bilen köyüp pishidıghan boldı. Erler erler bilen U menggülüq hayat ata qılıdu; (aiōnios g166) 8 shermendilikke kirishti we netijide ularning lékin shexsiyetchilerge, heqiqetke ten bermey, muxalip qilmishliri öz beshigha chiqtı. 28 eksiche heqqaniyetsizlikke egeshenkenlerge Ular Xudani biliştin waz kéchishni layiq ghezep-qehr yaghduruldu; 9 yamanlıq körgenlik tallıghanlıqi üçün, Xuda ularni qılıdıghan barlıq jan igisige, aldi bilen buzuq niyetlerge we nalayıq ishlarni qılıshqa Yehudiylargha, andin Gréklerge külpet we qoyup berdi. 29 Ular herxil heqqaniyetsizlik, derd-elem chüshidu; 10 biraq, barlıq yaxshılıq rezillik, nepsaniyetchilik, öchmenlikke chömüp, qılghuchilarqha, aldi bilen Yehudiylargha, hesetxorluq, qatilliq, jédelxorluq, mekkarlıq we andin Gréklerge shan-sherep, hörmət-éhtiram herxil betniyetler bilen toldı. Ular ighwager, we aman-xatirjemlik teqdim qılınidu. 11 Chünki 30 töhmetxor, Xudagha nepretlinidıghan, Xudada ademning yüz-xatirisini qılısh yoqtur. kibirlilik, maxtanchaq, chongchi, herxil 12 – chünki Tewrat qanunini bilmey gunah rezilliklerni oylap chiqiridıghan, ata-anisining sadır qılghanlarning herbiri Tewrat qanunining sözini anglimaydıghan, 31 yorutulmığın, hökümige uchrısimisu, [eyibke uchrıp] halak wediside turmaydıghan, köyümsiz we rehimsiz boldı; Tewrat qanunini bilip turup gunah insanlardur. 32 Ular Xudanı shularqha sadır qılghanlarning herbiri bu qanun boyiche bolghan adil hökümini, yeni shundaq ishlarni soraqqa tartılıdu 13 (chünki Xudanı alda qılghuchilarıñ ölümge layiq ikenlikini éniq qanunni anglighanlar emes, belki qanun'ga bilsimu, bu ishlarnı özliri qılıpla qalmay, belki emel qılghuchilar heqqaniy hésablinidu. 14 shundaq qılıdıghan bashqılardın söyleünüp ularnı alqışlaydu.

2 Emdi ey bashqıllarning üstidin höküm qılıdıghan insan, kim bolushungdin qet'iyezer bahane körsitelmeysen; chünki bashqıllar üstidin qaysı ishta höküm qılsang, shu ishta öz gunahıngı békitesen. Chünki ey hökümchi, sen özüngmu ularqha oxshash ishlarnı qılıwatisen. 2 Bizge melumki, Xudanı undaq ishlarnı qılghanlar üstidin höküm chiqırishi [mutleq] heqiqetke asaslan'ghandur. 3 Shunga, i shundaq ishlarnı qılghanlar üstidin höküm chiqarghuchi, shundaqla shuningha oxshash ishlarnı qılghuchi insan, özüng Xudanıng hökümidin qachalaymen dep xiyal qılamısen? 4 Yaki Xudanıng méhribanlıqining séni towa qılısh yolıgha bashlaydıghanlıqını héch bilmez, unıng méhribanlıqı, keng qorsaqlıqı we sewr-taqıtining molluqıgha sel qarawatamsen? 5 Eksiche, towa qılmayıdıghan jahilliq we tash yüreklikindin, Xuda Chünki Tewrat qanunini bilmeydıghan ellikler tebiyy halda bu qanun'ga uyghun ishlarnı qılsa, gerche bu qanundın xewersiz bolsimu, Tewrat qanuni ularda körün'gen boldı. 15 Ularning bu qılghanlıri öz qelblirige qanun teleplirining pütüklük ikenlikini körsitidü; shuningdek, ularning wijdanlırimu özlerige heqiqetning guwahchisi bolup, oy-pikirliri özini eyibleydu yaki özini aqlaydu) 16 – men yetküzüp kéliwatqan bu xush xewerge asasen Xudanıng Eysa Mesih arqılıq insanlarning qelbide pükken mexpiy ishlar üstidin höküm chiqırıdıghan künide [yuqırıda éytılghan ishlar choqum yüz bérıdu]. 17 Senchu, eger özüngni Yehudiylı dep atap, Tewrat qanunıgha ümid bagħlap, Xudagha tewemen dep maxtansang, 18 qanundın öginip unıng iradisini bilip, ésil bilen pesni perq etken bolsang, 19 Tewrat qanunidin bilim we heqiqetning jewhirige ige boldum dep qarap, özüngni korlarcha yol bashlıghuchi, qarangħuda qalghanlarga

mayak, nadanlargha ögetküchi, gödeklerge yazmilarda Xuda heqqide] yézilghinidek: — ustaz dep ishen'gen bolsang — 21 emdi «Sözliginde adil dep ispatlan'ghaysen, sen bashqilargha telim bérisenu, özüngge Shikayetke uchriginingda ghelibe qilghaysen». bermemsen? Oghriliq qilmanglar dep wez 5 Lékin bizning heqqanisizliqimiz arqliq éytisenu, özüng oghriliq qilamsen? 22 «Zina Xudaning heqqaniyliqi téximu éniq körsitilse, qilmanglar» — dep wez étyisenu, özüng buningha néme deymiz? Heqqanisizliq üstige zina qilamsen? Butlardin nepretlinisenu, ghezep tökidighan Xudani heqqaniy emes özüng butxanilardiki nersilerni bulang- deymizmu (men insanche sözleymen)? 6 talang qilamsen? 23 Tewrat qanuni bilen Mundaq déyishke hergiz bolmaydu! Eger undaq maxtinisenu, özüng shu qanun'gha xilapliq bolsa, Xuda alemni qandaq soraqqa tartidu? qilip, Xudagha dagh keltüremsen?! 24 7 [Beziler yene]: «Méning yalghanchilqimdin Xuddi [muqeddes yazmilarda] yézilghinidek: Xudaning heqiqetlikli téximu ochuq qilinsa, «Silerner qilmishinglar tüpeylidin Xudaning shundaqla ulughluqi téximu yorutulsa, emdi nomi taipiler arisida kupurluqqa uchrimaqta». men yene néme üchün gunahkar dep qarilip 25 Tewrat qanunigha emel qilsang, xetne soraqqa tartilimen?» [déyishi mumkin]. 8 qilin'ghiningning ehmiyiti bolidu, lékin Undaq bolghanda némisqha (beziler bizge uningha xilapliq qilsang, xetne qilin'ghining töhmet chaplimaqchi bolup, geplirimizni xetne qilinmighandek hésablinidu. 26 Emdi buriwetkendek) «Yamanlıq qilaylı, buningdin xetnisizler qanunning teleplige emel qilsa, yaxshılıq chiqip qalar» — déyishke bolmaydu? gerche xetnisiz bolsimu, Xuda teripidin xetnilik Bundaq dégüchilerning jazalinishi heqliqtur! hésablanmamdu? 27 Tewrat qanun desturidin 9 Emdi néme déyish kérek? Biz [Yehudiylar] xewerdar we xetnilik turuqluq qanun'gha [Yehudiy emeslerdin] üstün turamduq? Yaq, xilapliq qilghuchi, i Yehudiy, qanun'gha emel hergiz! Chünki biz yuqurida Yehudiylar qilidighan jismaniy xetnisizler teripidin séning bolsun, Grékler bolsun hemmisining gunahning gunahing üstidin höküm chiqiriliwatmamdu? ilkide ikenlikini ispatlap eyibliduq. 10 28 Chünki sirtqi körünüshi Yehudiy bolsila Derweqe, muqeddes yazmilarda yézilghinidek: uni [heqiqiy] Yehudiy dégili bolmaydu, sirtqi — «Heqqaniy adem yoq, hetta birimu jehettiki jismaniy xetninimu [heqiqiy] xetne yoqtur, 11 Yorutulghan kishi yoqtur, Xudani dégili bolmaydu, 29 rohida Yehudiy bolghini izdiginimu yoqtur. 12 Hemme adem yoldin [heqiqiy] Yehidiydur; uning xetne qilin'ghini chetnidi, Ularning barliqi erzimes bolup xetne qanun desturi arqliq emes, belki qelbide, chiqti. Méhribanlıq qilghuchi yoq, hetta Rohtindur. Bundaq kishining teriplinishi birimu yoqtur. 13 Ularning géli échilghan insanlar teripidin emes, belki Xuda teripidin qebridek sésiqtur, Tilliri kazzapliq qilmaqta; bolidu.

3 Undaqtar, Yehudiy bolghanning Yehudiy emestin néme artuqchiliqi bar? Xetnilik bolghanning néme paydisi bar? 2 Emelyiette, ularning her jehettin köp artuqchiliqi bar. Birinchidin, Xudaning besharetlik sözliri Yehudiylargha amanet qilin'ghan. 3 Emdi gerche ulardin beziliri ishenchsiz chiqqan bolsimu, buningha néme bolatti? Ularning ishenchsizligi Xudaning ishenschliklilikini yoqqa chiqiriwétermu? 4 Hergiz undaq qilmaydu! Xuda rastchil hésablinip, hemme adem yalghanchi hésablansun! Xuddi [muqeddes

14 Ularning zuwani qarhash hem zerdige tolghan. 15 «Putliri qan toküşke aldiraydu; 16 Barghanla yéride weyrançılıq we pajielik ishlar bardur. 17 Tinçliq-aramlıq yolini ular héch tonughan emes». 18 «Ularning neziride Xudadın qorqidighan ish yoqtur». 19 Tewrattiki barlıq sözlerning Tewrat qanuni astida yashaydighanlargha qarita éytılghanlıqi bizge ayan. Bularning meqsiti, her insanning aghzi bahane körsitelmez tuwaqlınıp, pütkül dunyadikiler Xudaning soriqida eyibkar iken dep ayan qilinsun, dégenliktur. 20 Shunga,

héchqandaq et igisi Tewrat-qanunigha emel 4 Undaqta, biz [Yehudiyarlarning] jismaniy qilishqa intilishliri bilen [Xudaning] aldida jehettiki atimiz Ibrahimning érishkini heqqaniy hésablanmaydu; chünki Tewrat toghrisida néme deymiz? 2 Eger Ibrahim qanuni arqliq insan öz gunahini tonup yéтиду. emelliri bilen heqqaniy dep jakarlan'ghan 21 Biraq, hazir qanun yoli bilen emes, belki bolsa, uningda maxtan'ghudek ish bolatti Xudaning Özidin kelgen birxil heqqaniyliq (beribir Xudaning aldida uning maxtinish ashkarilandi! Bu xil heqqaniyliqqa qanunning heqqi yoq idi). 3 Chünki muqeddes yazmilarda özi we peyghemberlerning [yazmilirimu] néme déyilgen? — «Ibrahim Xudagha étiqad guwahliq bergendur; 22 yeni, Xudaning Eysa qildi; Bu uning heqqaniyliqi hésablandi» Mesihning ishench-sadaqetlikli arqliq étiqad déyilidu. 4 Ishligüchige bérilidighan heq qilghuchilarlarning hemmisining ichige hem «méhir-shepqt» hésablanmaydu, belki birxil üstige yetküzidighan heqqaniyliqidur! Bu «qerz qayturush» hésablinidu. 5 Biraq, héch ishta ayrimchiliq yoqtur 23 (chünki barliq ish-emel qilmay, peqet nomussiz gunahkarlarni insanlar gunah sadir qilip, Xudaning shan- heqqaniy qilghuchi Xudagha étiqad qilidighan sheripike yételmey, uningdin mehrum boldi) kishining bolsa, uning étiqadi heqqaniyliq 24 Chünki étiqadchilarlarning hemmisi Mesih dep hésablinidu! 6 Xuda qilghan emellirige Eysada bolghan nijat-hörlük arqliq, [Xudaning] qarimay, heqqaniy dep hésablichan kishining méhir-shepqtiti bilen bedelsiz heqqaniy bexti toghruluq Dawut [peyghembermu] qilinidu. 25 Xuda Uni gunahlarning jazasini mundaq dégen: — 7 «Itaetsizlikliri kechürüm kötürgüchi kefarat qurbanliqi süpitide teyinlidi; qilin'ghan, Gunahliri yépilghan kishi [insanlarning] Uning [qurbanliq] qénigha némidégen bextliktur! 8 Perwerdigar ishench baghlishi bilen [qurbanliq] inawetliktur. gunahliri bilen héch hésablashmaydighanlar Xuda bu arqliq burunqi zamandikilerning némidégen bextliktur!. 9 Emdi bext yalghuz sadir qilghan gunahliriga sewr-taqetlik xetne qilin'ghanlorghila mensup bolamdu, bolup, jazalimay ötküzüwétishining adilliq yaki xetne qilinmighanlorghimu mensup ikenlikini körsetti. 26 Buninggha oxshash bolamdu? Chünki: «Ibrahimning étiqadi uning bu [qurbanliq] arqliq U hazirqi zamanda heqqaniyliqi dep hésablandi» dewatimiz. bolghan heqqaniyliqinimu körsetken. Shundaq 10 Heqqaniyliq qandaq ehwalda uningha qilip U Özining hem heqqaniy ikenlikini hésablandi? Xetne qilinishtin ilgirimu yaki hem Eysaning étiqadida bolghuchini heqqaniy xetne qilinishtin kényinmu? U xetne qilin'ghan qilghuchi ikenlikinimu namayan qildi. 27 Undaq halda emes, belki xetne qilinmighan halda bolsa, insanning néme maxtan'ghuchiliki bar? hésablandi! 11 Uning xetnimi qobul qilghini Maxtinish yoq qilindi! — Néme prinsipqa bolsa, uni xetne qilinishtin burunla étiqadi asasen? Qanun'gha intilish prinsipi bilenmu? — arqliq ige bolghan heqqaniyliqqa möhür Yaq! «Étiqad» prinsipi bilen! 28 Chünki «Insan belgisi süpitide bolghanidi. Démek, u xetnisiz Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri bilen turup Xudagha étiqad qilghuchilarlarning emes, belki étiqad bilen heqqaniy qilinidu» hemmisining atisi boldi — ularmu [étiqadi dep hésablaymiz! 29 Ejeba, Xuda peqeta bilen] heqqaniy hésablinidu! 12 U yene Yehudiyarlarningla Xudasimu? U ellerningmu xetne qilin'ghanlarningmu atisidur; démek, Xudasi emesmu? Shundaq, u ellerningmu xetne qilin'ghan bolushi bilen tengla Xudasidur. 30 Xuda bolsa birdur, U xetne xetne qilinmighan waqtidimu étiqadliq yol qilin'ghanlarni étiqad bilen hemde xetne mangghan atimiz Ibrahimning izlirini bésip qilinmighanlarnimu étiqad bilen heqqaniy mangghanlarningmu atisi bolghandur. 13 qilidu. 31 Emdi étiqad prinsipi bilen Tewrat Chünki [Xudaning] Ibrahimha we neslige qanunini bikar qiliwétimizmu? Yaq, del buning dunyagha mirasxor bolush toghrisidiki wede eksiche, uni küchke ige qilimiz.

bérishi Ibrahimning Tewrat qanunigha emel

qilishqa intilginidin emes, belki étiqadtin tuyesser bolduq, shuningdek Xudaning shanbolghan heqqaniyiqtin kelgen. **14** Chünki eger sheripige baghlighan ümidimizdin shad-xuram qanun'gha intilidighanlar mirasxor bolidighan bolimiz. **3** Shundaq bolupla qalmay, müşkülk bolsa étiqad bikar nerse bolup qalatti, Xudaning ewwallar ichide shadlinimiz; chünki müşküllük wedisimu yoqqa chiqirilghan bolatti. **15** Chünki sewrchanliqni, sewrchanliq chidamliqni, Tewrat qanuni [Xudaning] ghezipini élip chidamliq ümidni élip kélédu, dep bilimiz. **5** kélédu; chünki qanun bolmisa, itaetsizlik We bu ümid bizni yerge qaritip qoymaydu, dégen ishmu bolmaydu. **16** Shuning üchün, chünki bizge ata qilin'ghan Muqeddes Roh Xudaning wedisining [peqet] Öz méhir-shepqtı arqliq Xudaning méhir-muhebbiti alliburun arqliq emelge ashurulushi üchün, u étiqadqila qelbimizge quyulup éship tashti. **6** Chünki asaslinidi. Buning bilen u wede Ibrahimning biz peqet amalsız qalghinimizda, Mesih biz barliq ewladlirigha, peqet Tewrat qanuni astida ixlassızlar üchün [Xuda] békitken waqitta özini turidighanlarghila emes, belki Ibrahimche pida qildi. **7** Birsining heqqaniy adem üchün étiqad qilghuchilarning hemmisigimu kapaletlik jénini pida qilishi nahayiti az uchraydighan ish; qilin'ghan. Chünki muqeddes yazmilarda: bezide yaxshi adem üchün birsi pida bolushqa «Séni nurghun qowmning atisi qildim» dep jür'et qilishimu mumkin; **8** lékin Xuda Öz mehriyézilghinidek, Ibrahim hemmimizning atisidur. muhebbitini bizge shuningda körsituduki, biz Derheqiqet, u ölüklerni tirildüridighan, mewjut téxi gunahkar waqtimizda, Mesih biz üchün bolmighanni bar dep mewjut qlidighan, özi jénini pida qildi. **9** Hazir biz Uning qéni étiqad baghlighan Xuda aldida hemmimizning bilen heqqaniy qilin'ghan ikenmiz, emdi U atisi boldi. **18** Héchqandaq ümid qalmisimu u arqliq [kélédighan] ghezeptin qutulushimiz yenila ümidte étiqad qildi we shuning bilen téximu jezmendur. **10** Chünki burun Xudagha uningga: «Séning nesling [san-sanaqsız] düshmen bolghan bolsaqmu, Oghlining ölümü bolidu» dep aldin éytılghandek nurghun arqliq bizni Uning bilen inaqlashturghan qowmning atisi boldi. **19** U yüz yashqa yéqinlap, yerde, Uning bilen inaqlashturulghandin keyin, téını ölgən hésablisimu, shundaqla ayali emdi [Oghlining] hayatı arqliq biz téximu Sarahningmu balyatqusunu öldi dep qarisimu, qutuldurulmamduq?! **11** Buning bilenla qalmay, yenila étiqadta ajizlashmidi; **20** Xudaning hazir biz Rebbimiz Eysa Mesih arqliq Xuda wedisige nisbeten étiqadsızlıq qılıp héch bilen inaqlashturulduq, U arqliqmu Xudaning ikkilenmidi, eksiche u étiqadi arqliq kütcheytildi Özidin shadlinimiz. **12** Shuningdek, gunahning we Xudani ulughlidi, **21** «U némini wede qilghan dunyagha kirishi birla adem arqliq boldi, bolsa shuni emelge ashurush qudrítige Igidur» ölümning dunyagha kirishi gunah arqliq boldi; dep toluq ishendürüldi. **22** Shuning bilen bu shuning bilen gunah arqliq ölüm hemme «uning heqqaniyiliqi hésablandı». **23** Bu, «Uning ademge tarqaldi; chünki hemme adem gunah heqqaniyiliqi hésablandı» dégen söz yalghuz sadir qildi **13** (chünki Tewrat qanunidin ilgirimu uning üchünla emes, **24** belki Rebbimiz Eysani gunah dunyada bar idi, elwette; halbuki, ölümdin tirildürgen Xudagha étiqad qilishimiz qanun bolmisa gunahning hésabi élinmaydu. bilen heqqaniyiliqi hésablinidighan bizler üchünmu **14** Shundaqtimu, ölüm Adem'ata waqtidin yézilghan; **25** [Mesih] bolsa itaetsizliklirimiz Musa peyghember waqtighiche insanlarhiman höküm sürdi; ular gerche Adem'atining sadir qilghan itaetsizlikidek gunah sadir qilmaghan bolsimu, bu insanlarmu ölüm hökümidin xalıy bolmadi). Adem'atining özi — keyin kélédighan Mesihning bir besharetklik ülgisidur; **15** halbuki, [Xudaning] shapaetlik sowghiti Adem'atining itaetsizlikining pütünley eksidur. Chünki

5 Shunga étiqad bilen heqqaniy qilin'ghan ikenmiz, Rebbimiz Eysa Mesih arqliq Xuda bilen inaq munasiwette bolimiz. **2** U arqliq étiqad yolda bizni ching turghuzidighan bu méhir-shepqtinining ichige kirish hoquqiga

birla ademning itaetsizlikli bilen nurghun kirishke chömöldürülgen bolsaq, Uning ölümü adem ölgen bolsa, emdi Xudaning méhir- ichige chömöldürüldüq? 4 Biz chömöldürüşh shepqiti we shuningdek birla adem, yeni arqliq Uning ölümü ichige kirip, Uning bilen Eysa Mesihning méhir-shepqiti arqliq kelgen bille kömüldüq; buning meqsiti, Mesih Atining sowghat éship-téship turghachqa, nurghun shan-sheripi arqliq ölümdin tirilginidek, ademge yetküzülpé téximu zor netije hasıl bizningmu ýéngi hayatta méngishimiz qildi! 16 Shu shapaetlik sowghatning netijisi üchündür. 5 Chünki [Mesihning] ölümigé bolsa, shu bir ademning gunahining aqiwitige oxshash bir ölümde Uning bilen birge pütünley oxshimaydu. Chünki bir ademning baghlan'ghanikenmiz, emdi biz choqum Uning bir qétim ötküzgen itaetsizlikidin chiqarghan tirilishige oxshash bir tirilishtimu Uning bilen höküm insanlarnı gunahkar dep békiteken birge bolimiz. 6 Shuni bilimizki, gunahning bolsimu, emma shu shapaetlik sowghat bolsa makani bolghan ténimiz kardin chiqirilip, köpligen kishilerning nurghun itaetsizlikliridin gunahning qulluqida yene bolmaslıqımız «heqqaniy qilinish»qa élip baridu. 17 Emdi bir üchün, «kona adem»imiz Mesih bilen bille ademning itaetsizlikli tüpeylidin, ene shu bir kréstlinip ölgen 7 (chünki ölgen kishi adem arqliq ölüm hökümran bolghan yerde, gunahtin xalas bolghan bolidu). 8 Mesih [Xudaning] mol méhir-shepqitini, shundaqla bilen bille ölgen bolsaq, uning bilen teng heqqaniyliq bolghan shapaetlik sowghitini yashaydighanlıqımız himu ishinimiz. 9 Chünki qobul qilghanlar bir adem, yeni shu Eysa Mesih Mesihning ölümdin tirilgendifin keyin qayta arqliq hayatta shunche ghalibane hökümranlıq ölmeydighanlıqi, ölümnинг emdi Uning üstidin qilghuchilar bolmamdu! 18 Shunga, bir qétimliq yene hökümranlıq qilalmaydighanlıqi bizge itaetsizlik tüpeylidin barlıq insanlar gunahning melum. 10 Chünki Uning ölümü, U gunahni bir jazasiga mehkum qilin'ghan bolsa, oxshashla terek qilish üchün peqet bir qétimliq öldi; Uning bir qétimliq heqqaniy emel bilen hayatlıq élip hazır yashawatqan hayatı bolsa, U Xudagha kéléidighan heqqaniyliq pütkül insanlarga yüzlinip yashawatqan hayattur. 11 Shuningha yetküzülgén. 19 Bir ademning bir qétimliq oxshash, silermu özünglarnı gunahqa nisbeten itaetsizlikli arqliq nurghun kishiler derweqe ölgen, emma Mesih Eysada bolup Xudagha gunahkar qilinip békitelgendif, bir ademning yüzlinip tirik dep hésablanglar. 12 Shunga bir qétimliq itaetmenlikli bilenmu nurghun gunahning ölidighan téninglarda hökümranlıq kishiler heqqaniy qilinip béktilidu. 20 Emdi qilishigha yol qoymanglar, uning rezil arzu-Tewrat qanuni insanning itaetsizlikliri köprek heweslirige boysunmanglar, 13 shuningdek ashkarlinip bilinsun dep kirgüzülgendi. Lékin téninglarning héch ezasini heqqaniyetiszliqqa gunah qeyerde köpeygen bolsa, [Xudaning] qoral qilip gunahqa tutup bermenglar. Eksiche, méhir-shepqitimu shu yerde téximu éship ölümdin tirildürülgenlerdek, özünglarnı tashti. 21 Shuningdek, gunah [insaniyetning] Xudagha atanglar hemde téninglardiki üstidin hökümranlıq qilip [ularni] ölümge élip barghinidek, [Xudaning] méhir-shepqiti heqqaniyliqqa asaslinip hökümranlıq qilip, insanı Rebbimiz Eysa Mesih arqliq menggülüq hayatlıqqa érishtüridü. (aiónios g166)

6 Undaqtı, néme dégültük? Xudaning méhir-shepqiti téximu ashsun dep gunah ichide yashawéremduq? 2 Yaq, hergiz! Gunahqa nisbeten ölgen bizler qandaqmu uning ichide yashawériz? 3 Yaki siler bilmemsiler? Herqaysimiz Mesih Eysagha

élip baridighan gunahning qulliri, yaki «et»ning ilkide waqtimizda, Tewrat qanuni Xuda aldida heqqaniyliqqa élip baridighan gunahning arzu-heweslirini téximu qozghap, itaetmenlikning qulliri bolushunglar muqerrer? ténimizdiki ezalarda ölümge élip baridighan 17 Xudagha teshekkür! Burun gunahning méwini chiqarghanidi; 6 lékin, hazır biz quli bolghansiler, biraq [Mesihning] telimige Tewrat qanunining ilkidin erkin bolduq. Chünki bashlinip, bu telim körsetken nemunige chin özimizni boghup turidighan bu qanun'gha dilinglardin itaet qildinglar. 18 Siler gunahning nisbeten ölgən bolup, qanunning desturining küchidin qutuldurulup, heqqaniyliqning qulliri kona yolda emes, belki Rohning yéngi yolda boldunglar. 19 Etliringlar ajiz bolghachqa, [Xudanıng] qulluqida bolımız. 7 Undaqta néme silerge insanche sözlewatimen: — ilgiri dégülük? Tewrat qanunining özi gunahmu? siler ten ezayinglarni napak ishlargha we Hergiz undaq emes! Derweqe, qanunning exlaqsızlıqqa qullardek tutup bérishinglar körsetmili bolmisa, gunahning néme ikenlikini bilen téximu exlaqsızlıqlarni qilghandek, emdi bilmeyttim. Qanun «nepsaniyetchilik qılma» hazır ten-ezaliringlarni pak-muqeddeslikke démigen bolsa, nepsaniyetchilikning néme bashlaydighan heqqaniyliqqa qullardek tutup ikenlikini bilmigen bolattim. 8 Lékin gunah béringlar. 20 Siler gunahning qulliri bolghan qanunning emri arqılıq purset tépip, ichimde waqtılarda, heqqaniyliqning ilkide emes herxil nepsaniyetchiliklerni qozghidi. Tewrat idinglar. 21 Hazır nomus dep qarighan burunqi qanuni bolmisa, gunahmu ölütek jansiz ishlardin shu chaghda siler zadi qandaq méwe bolatti. 9 Bir chagharda qanunning sırtida kördüngler? U ishlarning aqwíeti ölümdür. yashighinimda hayat idim, lékin qanun emrini 22 Biraq, hazır siler gunahtin erkin qilinip, bilishim bilenla, gunahmu janlinip, méni ölünge Xudanıng qulliri bolghan ikensiler, silerde élip bardi. 10 Eslide kishige hayatlıq élip kelsun özünglarni pak-muqeddeslikke élip baridighan méwe bar, uning netijisi menggülüq hayattur. (aiónios g166) 23 Chünki gunahning ish heqqi yenila ölümdür, biraq Xudanıng Rebbimiz Mesih Eysada bolghan sowghiti bolsa menggülüq hayattur. (aiónios g166)

7 I qérindashlar, men hazır Tewrat qanunini bilgenlerge sözlewatimen; siler qanunning peqet hayat waqtidila insan üstige hökümrän bolidighanlıqını bilmemsiler? 2 Mesilen, éri bar ayal, éri hayatla bolidiken, qanun boyiche érige baghan'ghan; lékin éri ölüp ketse, [özini érige baghligan] nikah qanunidin azad qilinidu. 3 Shuning üçün, bu ayal éri hayat waqtida bashqa bir erge baghlansa, zinaxor ayal dep atilidu. Lékin éri ölüp ketse, u [nikah] qanunidin erkin bolidu; shu chaghda bashqa bir erge tegse, zina qilghan bolmaydu. 4 Xuddi shuningdek, qérindashlar, siler Eysa Mesihning [qurbanlıq] téni arqılıq Tewrat qanuniga nisbeten öldüngler. Buning meqsiti silerning bashqa birsige, yeni ölümdin Tirilgúchige baghlinishinglar we shuning bilen Xudagha méwe bérishinglardın ibarettur. 5 Chünki biz

bolsimu, uni qilalmaymen. **19** Shuning üçhün ette emes, belki Rohta yashaysiler. Emma özüm xalighan yaxshiliqni qilmay, eksiche Mesihning Rohigha ige bolmighan adem bolsa, xalimighan yamanliqni qilimen. **20** Özüm u Mesihke mensuplardin emes. **10** Lékin niyet qilmighan ishni qilsam, buni qolidighan Mesih qelbinglarda bolsa, téninglar gunah men emes, belki ichimde makan qilghan tüpeylidin ölümnинг ilkide bolsimu, heqqaniyliq gunahtur. **21** Buningdin özümdiki shundaq tüpeylidin rohinglar hayattur. **11** Halbuki, ölgen bir qanuniyetni bayqaymenki, yaxshiliqni Eysani ölümdin Tirildürgüchining Özidiki Roh qilmaqchi bolghinimda, yamanlıq haman silerde yashisa, Mesihni ölümdin tirildürgüchi ichimde manga hemrah bolidu. **22** Qelbimde qelbinglarda yashawatqan Rohi arqılıq ölidighan Xudaning qanunidin söyünimen; **23** biraq téninglarnimu hayatı kuchke ige qilidu. **12** ténimdiki ezalirimda bashqa bir qanuniyetni Shuning üçhün, qérindashlar, biz etke qerzdar sézimen. Bu qanuniyet qelbimdiki qanun bilen emes, yeni uningga egiship yashashqa qerzdar jeng qilip, méni ténimdiki ezalirimdiki gunah emesmiz. **13** Chünki etke egiship yashisanglar, sadir qildurghuchi qanuniyetke esir qilidu. **24** halak bolisiler; lékin Muqeddes Rohqa tayinip Némidégen derdmen ademmen-he! Ölümge ettiki qilmishlarni ölümge mehkum qilsanglar, élip baridighan bu ténimdin kimmu méni yashaysiler. **14** Chünki kimlerki Xudaning qutquzar? **25** Rebbimiz Eysa Mesih arqılıq Rohining ýetekchilikide yashisa, shularning Xudagha teshekkür bolsun! Shundaq qilip, hemmisi Xudaning percentliridur. **15** Chünki qelbim bilen Xudaning qanuniga itaat qilimen, siler qobul qilghan roh qulluqqa ait emes, lékin etlirimde gunah sadir qildurghuchi shundaqla silerni qayta qorqunchqa salghuchi qanuniyetke itaat qilimen.

8 Xulasilisaq, Mesih Eysada bolghanlar gunahning jazasigha mehkum bolmaydu. **2** Chünki Mesih Eysada bolghan hayatlıqni bexsh étidighan Rohning qanuniyiti ademni gunahqa we ölümge élip baridighan qanuniyettin silerni xalas qildi. **3** Chünki [gunahli] et élip kéléidighan ajizliq tüpeylidin Tewrat qanuni qilalmaghanni Xudaning Özi [qildi]; U Öz Oghlini gunahkar etlik qiyapette gunahni bir terep qilishqa ewetip, ettiki mewjut gunahni [ölümge] mehkum qiliwetti; **4** buning bilen [muqeddes] qanunning heqqaniy telipi etke egeshmeydighan, belki Rohqa egiship mangidighan bizlerde emelge ashurulidu. **5** Chünki etke tewe bolghanlar etke xas ishlarning oyida yürüdü; Muqeddes Rohqa tewe bolghanlar bolsa, shu Rohqa ait ishlarning oyida yürüdü. **6** Ettiki oy-niyetler ademni ölümge élip baridu; Muqeddes Rohqa ait oy-niyetler hayatlıq we xatirjem-amanliqtur; **7** chünki ettiki oy-niyetler Xudagha düshmenliktur; chünki et Xudaning qanunigha boysunmaydu hem hetta uningga boysunushi mumkin emes; **8** ette bolghanlar Xudani kurşen qilalmaydu. **9** Emma silerge kelsek, peqet Xudaning Rohi derweqe ichinglarda yashawatqan bolsa, siler birxil roh emes, belki siler oghulluqqa élip baridighan Rohni qobul qilgansiler; U arqılıq «Abba, ata!» dep nida qilimiz. **16** Roh bizning öz rohimiz bilen bille bizning Xudaning baliliri ikenlikimizge guwahliq bérodu. **17** Xudaning baliliri ikenmiz, emdi mirasxorlarmu bolimiz – Xudaning mirasxorlari hemde Mesih bilen teng mirasxor bolimiz – peqetla uning bilen teng azab-oqubet tartsaqla, uning bilen shan-shereptin teng behrimen bolimiz. **18** Chünki men hazirqi azab-oqubetlerning kelgüsиде bizde ashkarilnidighan shan-shereplerge héch sélishturghuchiliqi yoq dep hésablaymen. **19** Chünki pütkül kainat Xudaning oghullirining ayan qilinishini intizarlıq bilen kütmekte. **20** Chünki yaritilghan kainat [Xudaning] [leniti astida qélip], bimenilikke chöktürüldi. Bu, kainatning öz ixtiyari bilen emes, belki uni chöktürgüchining iradisi bilen boldi we shundaq ümidi bilen boldiki, kainat özimu chirishtin bolghan qulluqtin qutquzulup, Xudaning percentlirige béghishlinidighan shan-sherepke tewe bolghan hörlükke érishtürülüshtin ibaret idi. **22** Chünki pütkül kainatning hazirghiche nale-peryad kötürüp, tughut tolghiqining azabini

birlikte tartiwatqanlıqını bilimiz. **23** Yalghuz tilawet qiliwatqan Mesih shundaq qilarmu?! kainat emes, hetta bizmu, yeni [muqeddes] **35** Kim bizni Mesihning méhir-muhebbitidin Rohning tunji chiqarghan méwisiđin behrimen ayriwételisun? Japa-musheqqetmu, derd-bolghan bizlermu dilimizda nale-peryad elemmu, ziyankeşlikmu, acharchılıqmu, kötürmektimiz hemde [Xudanıng] oghulları yalingachlıqmu, xéyim-xetermu yaki qılıchmu? süpitide qobul qilinishimizni, yeni ténimizning **36** [Muqeddes yazmilarda] éytılghinidek: — «Séni nijatning hörlükige chiqırılıshını intizarlıq bilen dep kün boyi qırılmaqtımız, Boghuzlinishni kütmektimiz. **24** Biz ümidke bagħlan'ghachqa kütüp turghan qoylardek hésablanmaqtımız». tquzulghanikenmiz. Lékin ümid qilin'ghan nerse **37** Biraq bizni Söygüchige tayinip bularning körülgen bolsa, u yene ümid bolamdu? Kimmu hemmiside ghaliplarning ghalipi bolmaqtımız; köz aldidiki nersini ümid qilsun? **25** Biraq, **38** Shuningħha qet'i yaqıl qilindimki, meyli téxi körmiginimizge ümid bagħlighanikenmiz, ölüm bolsun hayatıq bolsun, perishtiler bolsun uni sewrchanlıq bilen kütüşhimiz kérektur. **26** Jin-sheytan hökümrənlar bolsun, hazırqi ishlar Shuningdek, insaniy ajizlıqımızda [Muqeddes] yaki kelgüsidi ki ishlar bolsun, herqandaq Roh kēlip bizge yardım qılıdu; chünki qandaq rohiy kückler bolsun, **39** pelek bolsun hang dua qılıshimiz kéreklikini bilmeymiz. Lékin bolsun, shundaqla pütkül kainatta yaritilghan Rohning Özi ipadılığınız nale-peryad bilen herqandaq bashqa bir shey'i bolsun, bizni biz üçhün [Xudanıng aldida] turup dua- Rebbimiz Mesih Eysada bolghan Xudanıng tilawet qılmaqta. **27** İnsanlarning qelbini méhir-muhebbitidin héchqachan ayriwetküchi inchikilep közitip Qarighuchi bolsa, [Muqeddes] balolmaydu.

Rohning oy-niyetlirining néme ikenlikini bilidu; chünki U Xudanıng iradisi boyiche muqeddes bendiliri üçhün [Xudanıng aldida] dua qılıp ötünmekte. **28** Shundaqla shuni bilimizki, pütkül ishlar Xudanı söyidighanlarning, yeni Uning meqset-muddiasi boyiche chaqırılganlarning bext-berikitige birlikte xizmet qılmaqta. **29** Chünki Xuda aldin könglige pükkenkishilerni, ularning kelgüsidi Öz Oghlining obrazıgha oxshash bolidighinini, Oghlining nurghun qérindashlıri arisidi ki tunji oghli bolidighinini aldin belgiligen. **30** Aldin békítken kishilerni U chaqirdi, chaqırıghan kishilerni U heqqaniy qıldı; heqqaniy qılghanlarga U shan-sherep ata qıldı. **31** Undaqtı, bu ishlargha yene néme deyli? Xuda biz terepte turghaniken, kimmu bizge qarşı chiqalısun?! **32** Öz Oghlinimu ayımay, Uni hemmimiz üçhün pida yolığa tapshurghan [Xuda], Uningħha qoshup hemmini bizge shertsiz ata qılmay qalarmu? **33** Kimmu Xudanıng tallıghanlırı üstidin shikayet qılalısun?! Xuda heqqaniy qılghan yerde, **34** kimmu gunahqa mehkum qılalısun? Ölgen, shundaqla tirilgen we Xudanıng ong yénida turuwtqan, hemde biz üçhün [Xudanıng aldida] turup dua-

9 Men Mesihte heqiqetni sözleymen, yalghan
gep éytmaymen, wijdanim Muqeddes
Rohning ilkide bolup özemge guwahlıq qılmaqta
— **2** Qelbimde zor derd-elem we tügimes
azab bar. **3** Chünki mériing buraderlirim,
yenı jismaniј jehettiki qérindashlırim bolghan
Israillarnı [nijat tapquzalisam] [Xudanıng]
lenitige qélib Mesihtin mehrum qilinishimni
tileşke razi idim; ular Israillar! — ularilha
oghulluq hoquqi, [Xudanıng] shan-sheripining
ayan qilinishi, ehdiliri, Tewrat qanunining
amanet bolushi, ibadet xizmetliri we [Tewrat]
wediliri nésiwe qilindi. **5** Ulugh [ibraniy]
ata-bowiliri ularningkidur; jismaniј jehette
Mesih ularning ejdadidur. U barlıq mewjudat
üstidin höküm sürgüchi, menggi mubarek
Xudadur. Amin! (aiōn g165) **6** — Biraq Xudanıng
[Israilelha bolghan] sözi bikar boldi, démeymen;
chünki Israildin bolghanlarning hemmisila
heqiqiy Israil hésablanmaydu; **7** shuningdek,
Ibrahimning ewladliri bolsimu, hemmisila
uning perzentliri hésablanmaydu. Chünki
[muqeddes yazmilarda Ibrahimgħa]: «Ishaqtin
törelgenlerla séning nesling hésablinidu»
— déyilgen. **8** Démek, jismaniј jehettin
[Ibrahimdin] törelgen perzentler Xudanıng

perzentliri boluermeydu, belki [Xudaning] sewrchanliq bilen köksi-qarnini keng qilip wedisi arqliq törelgenler [Ibrahimming] heqiqiy kelgen bolsa, uningga néme boptu? 23 We nesli hésablinidu. 9 Chünki Xudaning bergen shuning bilen Özining rehim-shepqtining wedisi mundaq idi: «[Kéler yili] mushu chaghda nishani qilghan we shan-sherepkemuyesser qaytip kélimen, Sarah bir oghulgha ana bolushqa aldin'ala teyyarlighan «qachilar»da, bolidu». 10 Uning üstige, Riwkah bir erdin, yeni yeni Özi Yehudiylar arisidinla emes, belki ejdadimiz Ishaqtin [qoshkékekte] hamildar eller arisidinmu chaqirghan bizlerde shanbolghanda, 11 Perzentliri téxi tughulmighanda, sheriyping cheksizlikini namayan qilish üçün héchqandaq yaxshi yaki yaman ishnimu shundaq qilishni xalighan bolsa, buningha qilmasta, Xuda Özining ademlerni tallashtiki néme boptu? 25 Bu xuddi Xudaning Hoshiya muddiasining ularning qilghan ish-emellirige peyghember arqliq éytqinidek: — «Esli emes, peqet Chaqirghuchi bolghanning iradisige xelqim hésablanmighan xeljni xelqim, Esli asaslan'ghanlıqını körsitish üçün, Riwkahha: söymigenlerni söygenlirim deyмен»; 26 we «Chongi kichikining xizmitini qilidu» — yene: — «Burun ulargha: «Siler Méning xelqim déyilgenidi. 13 Xuddi yene muqeddes emessiler» déyilgen jayda, Kelgüside del shu yazmilarda éytighinidek: «Yaqupni söydüm, jayda ulargha «Tirik Xudaning oghulliri!» dégen Esawdin nepretlendim». 14 Undaqtta, bulargha nam bérilidu». 27 Yeshaya peyghembermu néme deyli? Xudada adaletsizlik barmu? Israil toghruluq mundaq jakarlighanidi: — Hergiz yoq! 15 Chünki Xuda Musagha «Israillarning sani déngiz sahilidiki qumdek köp mundaq dégen: — «Kimge rehim qilghum bolsimu, lékin peqet birla «qaldi» qutquzulidu; kelse, shuningha rehim qilimen, Kimge ich 28 chünki, Perwerdigar Öz ishini tügitiwétip, aghritqum kelse, shuningha ich aghritimen». heqqaniqliq bilen tézdir uni ijra qilidu; chünki U 16 Démek, bu ish insanning iradisige yer yüzide hökümini teltöküs we téz ijra qilidu». yaki ularning tirishchanlıqığa emes, belki 29 Yeshaya peyghember yene aldin éytqinidek: rehimdilliq körsetküchi Xudagha baghliqtur. 17 — «Eger samawi qoshunlarning Serdari bolghan Chünki Xuda muqeddes yazmilarda Pirewn'ge Perwerdigar bizge bir nesil qaldurmighan mundaq dégen: — «Méning séni tiklishimdiki bolsa, Sodom shehiridek, Gomorra shehiridek meqset del shuki, qudritimni üstüngde [yoqalghan] bolattuq». 30 Undaqtta, bulargha körsitish hemde namimning pütkül jahan'ga néme déyishimiz kerek? Heqqaniqliqqa jakarlinishi». 18 Démek, Xuda xalighiniga intilmigen ellikler heqqaniqliqqa, yeni étiqadqa rehim qilidu, xalighinini tash yürek qilidu. asaslan'ghan birxil heqqaniqliqqa érishti. 31 19 Emde belkim sen manga: «Xudaning Lékin Israil heqqaniqliqni körsetken Tewrat iradisige héchkim qarshi chiqalmaydigan qanunigha intilgini bilen qanunning telipige tursa, undaqtta Xuda néme üçün insanni yétemidi. 32 Néme üçün? Chünki ularning eyibleydu?» — déyishing mumkin. 20 [heqqaniqliqqa] intilishi étiqad bilen emes, belki Biraq, ey insan, Xuda bilen takallashqudek «sawabliq ishlar» bilen idi. Ular «putlikashang kimsen? Qélipta shekillendürülüwatqan nerse tash»qa putliship yiqilip chüshti; 33 xuddi özini shekillendürgüchige: — «Méni néme [muqeddes yazmilarda] yézilghinidek: «Xeljni üçün bundaq yasiding?» — déyelemdi? 21 putlishidighan putlikashang tashni, Ademni Xumdanchnining oxshash bir kallek laydin ésil yiqitidighan qoram tashni Zion'gha qoydum, orun'gha ishlitidighan qachimu, shundaqla Uningha étiqad qilghuchi hergiz yerge qaritilip adettiki orun'gha ishlitidighan qachimu yasash qalmas». hoquqi yoqmu? 22 Xuda Öz ghezipini körsitishni we kück-qudritimini tonutushni niyet qilghan bolsa, ghezipige layiq bolghan, halaketke teyyarlan'ghan «qachilar»gha adettin tashqiri

10 Qérindashlar, yürek intizarim, shundaqla Xudagha yélinishim Israillarning qutquzulushi üçündür. 2 Chünki shuningha guwahliq bérimenki, ularning Xudagha

heqiqetenemu qizghin intilishi bar, biraq némidégen güzel-he!». **16** Biraq, xuddi Yeshaya ularning intilishi heqiqiy bilim üstige [peyghemberning] «I Perwerdigar, bizning qurulghan emes. **3** Chünki ular Xudaning xewirimizge kimmu ishendi?» déginidek heqqaniqliqini bilmigechke, uning ornigha hemme adem xush xewerge itaet qilghan emes. özlirining heqqaniqliqini tikleshke tiriship, **17** Shunga étiqad xewerni anglashtin kélidu we Xudaning heqqaniqliqiga boysunmadi. **4** shu xewer Mesih toghruluq sözde anglitilidu. Chünki Tewrat qanunining nishan-meqsiti **18** Lékin shuni soraymenki, ular shu xewerni Mesihning Özidur; shuning bilen étiqad anglimihanmidu? Elwette anglidi: — «Ularning qilghuchilarning herbiri üchün heqqaniqliq sadasi pütkül dunyagha, Sözliri yer yüzining bar boldi. **5** Chünki Tewrat qanunigha emel qerlirige yetti». **19** Yene shuni soraymenki, qilishtin kelgen heqqaniqliq heqqide Musa Israillar [shu xewerden] waqip bolmihanmidu? peyghember mundaq yazghan; «Qanunning Aldi bilen, Musa [Israilgha] mundaq besharete emrlirige emel qilghanlar shu ishliridin bergen: — ««Héch xelq emes» bolghan bir xelq hayatlıq tapidu». **6** Lékin étiqadın bolghan arqliq silerde heset qozghaymen, Nadan bir heqqaniqliq mundaq deydu: — «Könglüngde: — xelq arqliq ghezipinglarni qozghaymen». **20** «Kim asman'gha chiqar?» (yeni «Kim Mesihni asmandin élip chüshürer?») **7** we yaki «Hang tégige kim chüsher?» (yeni «Mesihni ölümdin kim qaytarur?») — démigin». (Abyssos g12) **8** Emdi shu [heqqaniqliq] néme deydu? — «Söz-kalam soraq qazmılarda Özüm körtündüm» — dédi. **21** Lékin, U Israillar heqqide: — «Men kün boyi bu sanga yéqindur, tilingda we dilingdidur!» — bu itaetsiz we tersa xelqqe qollirimni uzitip intilip söz-kalam del biz jakarlaydighan étiqadning keldim!» — deydu.

sözidur. **9** Démek, «Eysaning Reb ikenlikini aghzing bilen étirap qilsang we qelbingde Xudaning uni ölüklər arisidin tirildürgenlikige ishenseng, qutquzulisen!» **10** Chünki insan qelbide étiqad qilish bilen heqqaniy qilinidu, éghizada étirap qilish bilen nijatqa érishidu. **11** Muqeddes yazmilarda déyilgendek; «Uningha étiqad qilghuchining herbiri hergiz yerge qaritilmas». **12** Chünki bu jehette Yehudiylar bilen Gréklärning perqi yoq; her ikkisining Rabbi hemmining Rebbidur we Özige nida qilghanlarning hemmisige mol bayliqlirini ayimaydu. **13** Chünki: «Kimdikim Rebnинг namini chaqirip nida qilsa qutquzulidu». **14** Lékin Rebge ishenmigen kishi qandaqmu Uninggha nida qilalisun? U toghruluq anglimihan kishi qandaqmu Uninggha ishensun? Xush xewer jakarlıghuchi bolmisa, ular uni qandaqmu angliyalisun? **15** Shu jakarlıghuchilar ewetilmigen bolsa, xush xewerni qandaqmu yetküzelisun? Muqeddes yazmilarda yézilghinidek: «Aman-xatirjemlik toghruluq xush xewerni, bext-saadet toghruluq xush xewerni yetküzgenlerning ayaghłarı

11 Undaqta, shuni soraymenki: — Xuda Öz xelqidin waz kechtimu? Hergiz undaq emes! Menmu Ibrahim ewladidin, Binyamin qebilisidin bolghan bir Israilghu! **2** Xuda aldin könglige pükken Öz xelqidin waz kechkini yoq. Muqeddes yazmilarda Ilyas [peyghember] heqqide néme déyilgenlikile silerge ayan emesmu? U Israillardin azar chékip Xudagha yélinip: — **3** «I Perwerdigar, ular Séning peyghemberliringni öltürüşti, qurban'gahliringni chéqishti. Peqet özüm yalghuzla qaldım, ular yene méninigmü jénimni almaqchi bolushuwatidu», dégen. **4** Xudaning uningha qayturghan kalami qandaq boldi? U: «Baalgha tiz pükmen yette ming ademni Özümge élip qaldım» — dégen. **5** Xuddi shuningdek, bugünkü kündimu Xudaning shapaeti bilen [Israildin] Özi tallighan bir «qaldi» bar. **6** [Ularning tallinishi] shapaet bilen bolghan bolsa, undaqta özlirining ejir-emili bilen bolghan emes. Emellerdin bolghan bolsa, shapaet shapaet bolmay qalatti. **7** Netijide qandaq boldi? Israillar izdiginige éris helmidi, lékin

ulardin tallan'ghanlar érishti. Qalghanlarning Toghra, ular étiqadsizliqtin sunduruldi; sen bolsa, köngülliri bixudlashturuldi. **8** Xuddi bolsang, étiqading bilen tik turisen; biraq muqeddes yazmilarda éytılghimidek: — «Xuda uningdin meghrurlanma, eksiche [Xudadin] ularning roh-qelbini ghepletke saldi, Bugün'ge qorq! **21** Chünki Xuda eyni waqtida qeder közlirini körmes, Qulaqlirini anglimas bu derexning öz shaxlirini ayimighaniken, qildi». **9** Shuningdek Dawut [peyghembermu] sénimu ayimasliqi mumkin. **22** Mana, [bu mundaq dégen: «Ularning dastixini özlirige ishlarda] Xudaning méhribanliqiga hemde qapqan we tuzaq bolup, Ularni putlashturup, qattiq qol ikenlikige qara. U Öz yolidin qilmishlirini öz beshigha chüshürsun! **10** yiqlip chüshkenlerge qattiq qol idi, lékin Közliри qarangghuliship, körelmisun; Bellirini sanga (mehribanliqida dawamliq tursangla) menggü ruslatmay püküldürgeyseñ!» **11** méhribanliq körsetmekte. Undaq bolmighanda, Undaqa, shunimu sorayki: [Israillar] yiqlip senmu késip tashlinisen. **23** [Yehudiyalar] qaytidin turghuzulmasliqqa putlashqanmu? étiqadsizliqta ching turuwalmisa, eslidiki Hergiz undaq emes! Lékin ularning téyilip derexke ulinidu. Chünki Xuda ularni qayta itaetsizlik qilghanliqidin nijat yat elliklerge ulashqa qadirdur. **24** Chünki eger sen yawa yetküzüldi. Buningdin meqset Israillarni hesetke zeytun derixidin késip élinin, tebiiy qanuniyetke qozgħashtin ibarettur. **12** Emdi ularning téyilip xilap halda [bagħdiki] yaxshi zeytun derixige itaetsizlik qilishi dunyagħha asayishliq bexsh ular'ghan yerde, eslidiki bu tebiiy shaxlarning etken bolsa, shundaqla ularning ziyan tartqini öz derixike ulinishi téximu mumkin'ghu?! ellerni býitqan bolsa, undaqa kelgūside **25** Qérindashlar, özünglarni üstün we eqilliq ularning hemmisining toluq nijatliqqa érishishi chaghlashtin saqlinishinglar üchün, wehiy dunyagħha téximu zor bext élip kelmemdu?! qilin'ghan shu sirdin xewersiz qélishinglarni **13** Emdi siler elliklerge sözlewatimen; men xalimaymenki, ta [Xuda tallighan] Yehudiy elliklerge rosul süpitide béktilgendifin kényin, emeslerning sani toluqlan'ghuche, Israilning wezipemni shan-shereplik dep ulughlaymenki, bir qismi tash yüreklikke qaldurulidu; **26** **14** janjigerlirim bolghanlarning hesitini qozghap, andin pütkül Israil qutquzulidu. Bu togruluq ularning bezilirini qutuldurarmenmikin dégen muqeddes yazmilarda mundaq yézilghan: ümidte bolimen. **15** Chünki ularning — «Qutquzghuchi Ziondin kēlip, Iplasliqni tashliwétilgenlikining netijisi dunyadiki ellerni Yaquptin yoq qiliđu. **27** Men ularning Xuda bilen inaqlashturush bolsa, undaqa gunahlirini élip tashliwetkinimde, Mana bu ularning qobul qilinishi ölümdin tirilish bolmay ular bilen tüzidighan ehdem bolidu». **28** Emdi néme? **16** Hosuldin tunji bolup chiqqan xush xewer jehettin qarighanda, silerning xémirdiki kallek muqeddes hésablansa, pütün bextinglar üchün Yehudiy xelqi [xush xewerge] xémir muqeddes dep hésablinidu. Derexning düshmen qilip béktilgen; biraq Xudaning yiltizi muqeddes bolsa, shaxlirumu muqeddes tallishi jehettin qarighanda, ata-bowlirimiz bolidu. **17** Zeytun derixining birnechche sewebidin söyulgendur. **29** Chünki Xuda Özi shéxi derweqe sunduruwétilgenidi, we sen bergenlirini we chaqiriqini qayturuwalmaydu. yawa zeytun köchiti bolup, ularning ornigha **30** Siler elliklermu bir chaghrlarda Xudagħa ulanding. Mana emdi derex yiltizidin ozuqluq itaet qilmighan bolsanglarmu, [Yehudiyarning] élip, mol shirnisidin behrimen bolghuchi itaetsizlikining netijiside hazır rehim-shepqedetke bolghanikensen, **18** emdi sunduruwétilgen ashu érishtinglar. **31** Yehudiyalar bolsa itaet shaxlardin özüngni üstün qilip maxtanma. qilmay kéliyatidu; [Xudaningu] buningdiki Maxtansang, shuni untumighinki, sen yiltizni meqsiti, silerge körsetken rehim-shepqedet arqliq emes, yiltiz séni kötüüp quwwetlewatidu. **19** ularnimu rehim-shepqedetke érishtürüshtin Sen emdi: «Shaxlar méning ulinishim üçhün ibarettur. **32** Chünki Xuda pütkül insan'ha sunduruwétildi» — déyishing mumkin. **20** rehim-shepqedetke körsitish üçhün, hemmeylenni

itaetsizlikke solap qoydi. (eleesë g1653) 33 — körsitish bolsa, xushal-xuramliq bilen qilsun. Ah! Xudaning danaliqi we ilim-hékmitining 9 Méhir-muhebbitinglar saxta bolmisun; bibaha bayliqliri hem hésabsiz chongqurluqi! rezilliktin nepretlininglar, yaxshiliqqa Uning hökümlirining tégige yetkili bolmas! ching baghlininglar; 10 Bir-biringlarni Uning yolliri izdep tépishtin shunche yiraqtur! qérindashlarche qizghin méhir-muhebbet 34 «Kimmu Perwerdigarning oy-muddialirini bilen söyüngler; bir-biringlarni hörmetlep chüshinip yetti? Kimmu Uningha meslihetchi bolalidi?» 35 «Uningha kim awwal bir nerse bérüp, Kéyin uni qayturup ber déyelidi?». 36 Chünki barlıq mewjudatlar Uningdin kelgen, U arqliq mewjut bolup turidu, Xem Uning üchün mewjut bolup turidu. [Barlıq] shansherek ebedgiche Uningha bolghay! Amin. (aión g165)

12 Shunga, ey qérindashlar, Xudaning rehimdilliqi bilen silerdin shuni ötünimenki, téninglarni muqeddes, Xudani xurseren qilidighan, tirik qurbanliq süpitide Uningha béghishlanglar. Mana bu silerning [Xudagha] qilidighan heqiqiy ibaditinglardur. 2 Bu dunyaning qélipiga kirip qalmanglar, belki oy-pikrингlarning ýéngilishi bilen özgertilinglar; undaq qilghanda Xudaning yaxshi, qobul qilarliq we mukemmel iradisining néme ikenlikini ispatlap bileleysiler. (aión g165) 3 Manga ata qilin'ghan shapaetke asasen herbiringlarga shuni éyimenki, özünglar toghruluq özenglarda bar bolghinidin artuq oylimay, belki Xuda herbiringlarga teqsim qilghan ishenchning miqdarigha asasen salmaqliq bilen özünglarni dengsep körünglar. 4 Chünki ténimiz köpligen ezalardin terkib tapqan hemde herbir ezayimzning oxshash bolmigan roli bolghandek, 5 bizmu köp bolghinimiz bilen Mesihte bir ten bolup bir-birimizge baghlinishliq eza bolimiz. 6 Shuning üchün bizge ata qilin'ghan méhir-shepget boyiche, herxil rohiy iltipatlirimizmu bar boldi. Birsige ata qilin'ghan iltipat wehiyni yetküzüsh bolsa, ishenchisining dairiside wehiyni yetküzsün; 7 bashqilarning xizmitini qilish bolsa, xizmet qilsun; telim bérish bolsa, telim bersün; 8 righbetlendürüş bolsa, righbetlendürüsün; sediqe bérish bolsa, merdlik bilen sediqe bersün; ýéteklesh bolsa, estayidilliq bilen ýéteklisun; xeyrxahliq Qarshiliq qilghuchilar soraqqa tartılıdu 3

13 Muqeddes bendilerning éhtiyajidin chiqinglar; méhmandostluqqa intilinglar; 14 Silerge ziyankeshlik qilghuchilarha bext tilenglар; peqet bext tilenglarki, ularni qarghimanglar. 15 Shadlan'ghanlar bilen bille shadlininglar; qayghurup yighthiganlar bilen bille qayghurup yighthanglar. 16 Bir-biringlar bilen inaq ötüp oxshash oy-pikirde bolunglar; neziringlarni üstün qilmanglar, belki töwen tebiqidiki kishiler bilen bérish-kélish qilinglar. Özünglarni danishmen dep chaghlimanglar. 17 Héchkimning yamanliqigha yamanlıq bilen jawab qayturmanglar. Barlıq kishining alidda ishliringlar peziletklik bolushqa köngül qoyunglar. 18 Imkaniyetning bariche köpçilik bilen inaq ötünglar; 19 intiqam almanglar, i söyümlüklerim; uni Xudagha tapshurup Uning ghezipige yol qoyunglar, chünki [muqeddes yazmilarda] mundaq yézilghan: «Perwerdigar deyduki, intiqam Méningkidur, [yamanlıq] Men qayturimen». 20 Shunga eksiche «Düshmining ach bolsa, uni toydur, ussighan bolsa, qandur. Bundaq qilish bilen «uning beshigha kömür choghini toplap salghan bolisen». 21 Yamanlıq alidda bash egmenglar, belki yamanlıqni yaxshiliq bilen ýénginglar.

13 Hemme adem özlirini idare qilghuchi hoquq igilirige boysunsun. Chünki Xuda tiklimigen hökümet yoq; qaysi hoquq-hökümet mewjut bolsila Xuda teripidin ticken'gendur. 2 Shuning üchün, hoquq-hökümetke qarshiliq qilghuchi kishi Xudaning orunlashturushigha qarshiliq qilghan bolidu. Qarshiliq qilghuchilar soraqqa tartılıdu 3

(chünki hökümrənlər yaxşılıq qılğuchılargha keyp-sapagha, jédel-majira we hesetxorluqqa emes, belki yamanlıq qılğuchılargha qorqunch bérilmeyli; 14 eksicə özünglərgə Reb Eysa keltürədi). Hökümrənlərdən qorqushni Məsihni kiyiwélinglar we gunahkar etti ki xalimaymen déseng, undaqta yaxşı emel qil. arzu-heweslərni qandaq qandurushni héch U chaghda hökümet teripididin teriplinisen. oylımlanclar.

4 Chünki hökümrənlər séning menpeiting üchün Xudanıng xizmetçisidur. Lékin yamanlıq qılsang, uningdin qorqushung kérek! [Hökümrən] qılıchnı bikargha ésiwalmayıdu, u yamanlıq qılğuchığha Xudanıng ghezipini körsütidighan jaza bergüči süpitide Xudanıng xizmetçisidur. 5 Shuning üchün, hökümrənlərgə boysunush kérek. Bu, peqet jazalınıştin saqlınıştı üchünla emes, belki pak wijdanlıq bolush üchiündür. 6 MUSHU sewebtinmu baj tapshurunglar; hökümrənlər bolsa, Xudanıng mexsus bu ishlarnı bashqurushqa békitken xizmetkarlıridur. 7 Herkimge öz tégishlik heqqini tölenglər; ghelle-paraq tapshuruwalghuchığha ghelle-paraqnı, baj yığhquchılargha bajnı tapshurunglar; éhtiramga tégishlik bolghanlargha éhtiram qilinglar, hörmət qılışqa tégishlik bolghanni hörmət qilinglar. 8 Bir-biringlərni söyüştin bashqa, héchkimge héchnərsidin qerzdar bolmanglar. Chünki bashqılları söygen kishi Tewrat qanunining telipini emelge ashurghan bolidu. 9 Chünki «zina qılma, qatılıq qılma, oghrılıq qılma, nepsaniyetçilik qılma» dégen perhizler we bulardın bashqa herqandaq perzlermu, «qoshnangni özüngni söygendek söygin» dégen bu emrə yığhinchaqlan'ghan. 10 Méhir-muhebbətke bérilgen [kishi] öz yéqinığa héchqandaq yamanlıq yürgümeydu; shuning üchün, méhir-muhebbət Tewrat qanunining telipini emelge ashurghuchidur. 11 Hazırkı waqıtning jiddiyiqini bilip, shularını qilinglar. Chünki biz üchün alliqachan uyqudın oyghınıştı waqıt-saitı yétip keldi. Chünki deslepki étiqad qılghan waqtımızgħa nisbeten nijatımız téximu yéqinlap qaldı. 12 Kéche ötüşke az qaldı, kündüz yéqinlashti. Shunga, qarangħħuluqning ishlirini tashlap, yoruqluqning qoral-yaraqlirini kiyeyli. 13 Kündüzge muwapiq diyanetlik hayat kechüreyli, eysh-ishret we sharabxorluqqa, zina we

14 Étiqadi ajızlarnı qobul qilinglar, lékin ular bilen pikirde talash-tartış qilmanglar. 2 Birsi herqandaq yémeklikni yéyishke bolidiğiniga ishinidu; lékin yene étiqadi ajız birsi peqet köktatlarnıa yeydu. 3 Herqandaq yémekliklərni yeydighan kishi yémeydighan kishini kemsitmısın; hemde [bezi nersini] yémeydighan kishi herqandaq yémekliklərni yeydighan kishi üstidin höküm qilmısın. Chünki Xuda uni qobul qılghan. 4 Bashqa birsining xizmetkari üstidin höküm qılghuchi sen kim iding? Xizmetkarning tik turushi yaki yiqlip kétishige peqetla öz xojayini mes'uldur. Hemde [shu xizmetkarmu] tik turidighan qilinidu — chünki [xojayini] Reb uni tik turghuzushqa qadirdur. 5 Melum birsi melum bir künni yene bir kündin üstün köridu, yene birsi hemme künni oxshash dep qaraydu. Herkim özining közqarishığa toluq ishenchi bolsun. 6 Melum künni qedirleydighan kishi buning bilen Rebbining hörmitide uni qedirleydu. Bir nersini yeydighan kishimu Rebbining hörmitide yeydu, chünki u öz rızqi üchün Xudagħa teshekkür éytidu. Melum nersini yémeydighan kishi yémeydighanlıqı bilen özining Rebbining hörmitide yémeydu, umu shundaqla Xudagħa teshekkür éytidu. 7 Chünki héchqaysımız özümüz üchün yashimaymiz we héchqaysımız özümüz üchün ölmeymiz; 8 Belki eger yashisaq, Rebbimiz üchün yashaymiz; ölsek, Rebbimiz üchün ölimiz. Shuning üchün yashisaqmu, ölsekmu Rebbimizge mensupturmiz. 9 Chünki Mesiħning ölüshi we tirilishi del shu meqset bilen boldiki, Uning ölüklerning hem tiriklerning Rabbi bolushi üchiündür. 10 Undaqta, sen néme üchün qérindishing üstidin höküm qilisen? Yaki néme üchün qérindishingni mensitmeysen? Chünki hemmimiz Xudanıng soraq texti aldida turishimiz kérek bolidu. 11 Chünki [muqeddes yazmilarda] éytılghinidek: — «Perwerdigar

deyduki: — Öz hayatım bilen qesem ichimenki, **15** Emdi étiqadımız küchlük bolghan bizler Manga barlıq tizlər püküldü, Barlıq tillar Méni özimizni qanaetlendürüşnilə oylymaya, étirap qılıp medhiye oquydu». **12** Shunga, belki étiqadi ajizlarningmu ajizliqlarını herbirimiz Xuda aldıda özümüz toghruluq hésab kötürishimiz kérek. **2** Herbirimiz öz bérizimiz. **13** Shuning üchün, bir-birimizning yéqinimizning étiqadını qurup chiqishi üchün, üstidin höküm qilghuchi ikkinchi biri bolmaylı. uning bext-berikitini közlep, uni xursen Buning ornigha shundaq höküm-qarargha qilishqa intileyli. **3** Chünki hetta Mesihmu kelinglarki, herqandaq qérindashqa gunahqa Özini qandurushni oylymighanidi. Bu toghrisida yiqtidighan bir nersini yaki tuzaqni qoymaslıq muqeddes yazmilarda mundaq pütülgən: «Sen kérek. **14** Rebbimiz Eysada bolghanlıqimdin [Xudani] haqaret qilghanlarning haqaretli shuningha qet'iy ishendürülüp bilimenki, Ménin üstümge chüshti». **4** Chünki burunda herqandaq nerse özlikidin haram emestur; lέkin [wehiy bilen] pütülgən yazmilardiki herqaysı bir nersini haram dep qarighan kishi üchün, sözler bizge ögitish üchün yézilghan bolup, u uningha haramdur. **15** Eger yémekliking meqsiti muqeddes kitablardın kelgen sewr-tüpeylidin qérindishingni azabqa qoystan taqet we ilhambexsh arqliq bizde azru-bolsang, méhir-muhebbet yolidə mangmighan ümidning bolushi üchündür. **5** Emdi sewr-bolisen. Mesih uning üchün Öz jénini pida qılıp taqet we ilhambexshning Igisi Xuda silerni ölügen, bu [qérindishingni] yémekliking bilen Mesih Eysani ülge qılıp, özara bir oy-niyetke nabut qılma! **16** Emdi siler yaxshi dep qarighan keltürgey; **6** buning bilen siler Xudani, yeni ishlarning yaman déyilishige sewebchi bolup Rebbimiz Eysa Mesihning Atisini bir jan bir dil qalmanglar. **17** Chünki Xudanıng padishahlıqi bilen bir éghizdin ulughlıghaysiler. **7** Shunga, yémek-ichmekte emes, belki Muqeddes Rohta Mesih silerni qobul qılıp, Xudagha shan-sherep bolghan heqqaniyliq, inaqliq-xatırjemlik we keltürjinidek, silermu bir-biringlarnı qobul shadlıqtıdur. **18** Bularda yashap Mesihke qilinglar. **8** Chünki silerge shuni éytimenki, xizmet qilghuchi kishi Xudani xursen qılıdu Eysa Mesih Xudanıng ata-bowlargha bergen we insanlarning teriplishige sazawer bolıdu. wedilirini ispatlash üchün, shu arqliq ellermu **19** Shuning üchün özimizni inaqliqni ilgiri Xudanıng rehim-shepqtini körüp uni ulughlıshi süridighan we bir-birimizning étiqadını qurup üchün, xetne qilin'ghanlarga Xudanıng chiqidighan ishlargha ataylı. **20** Yémeklikni heqiqitini yetküzgüchi xizmetkar süpitide dep Xudanıng ejrini nabut qilmanglar. Hemme teyinlendi. Bu xuddi [muqeddes yazmilarda]: nerse derweqe halaldur; biraq birsi yégini — «Shunga Sanga eller arısida medhiye bilen [étiqadıda] putlashsa, u uningha yaman oquymen, We Séning namingni küyleyment» hésablinidu. **21** Shuning üchün gösh yéyish, — dep yézilghanidi. **10** We U yene: — «Ey sharab ichish, shundaqla bashqa herqandaq eller, [Xuda]ning xelqi bilen bille shad-xuram ishlarnı qilishing qérindishingni gunahqa bolunglar!» — deydu. **11** We yene U: — «Ey barlıq téyilduridighan, azabqa qoyidighan yaki uni eller, Perwerdigarnı medhiyilenglar, Ey pütklı ajizlashturidighan bolsa, bularnı qilmighining qowmlar, Uni ulughlanglar!» — deydu. **12** Yene, tüzük. **22** Séning [melum bir ishni qilishqa] Yeshaya [peyghembermu] mundaq deydu: — ishenching barmu? Emdi bu ishench Xuda bilen «Yessening yiltizi bolghan kishi meydanıgha séning arangdiki ishtur. Özi qiliwatqan ishni chiqidu, Ellerge hakimliq qilidighan zat toghra dep qarighan, shuningdin wijdanimu ornidin turidu; Eller derweqe Uninggħa ümid eyibke buyrulmighan kishi némidégen bextlik- bagħlajdu». **13** Emdi ümidning Igisi Xuda hel **23** Lékin [yémekliktin] gumanlinip turup Özige ishiniwatqanlıqinqlardın qelbinglarnı yene shuni yégen kishi eyibke buyrulidu, toluq shad-xuramliq we tinch-xatırjemlikke chünki buni ishench bilen yémigen. Ishenchtin toldurghay, shuning bilen Muqeddes Rohning bolmighan herqandaq ish gunahtur. **14** kuchi-qudrifti bilen ümidke tolup tashqaysiler.

I qérindashlirim, könglünglarning méhribanlıq hazır bolsa Yérusalémha bérüp, u yerdiki bilen tolghanlıqığha, mol bilimler bilen toluq muqeddes bendilerning xizmitide bolushqa bézelgenlikige, shundaqla bir-biringlargha kétiwatimen. **26** Chünki Makédoniye we özara jékilep béréleydighanlıqınlargħimu Axaya ölkiliridiki jamaetler Yérusalémdiki qayilmen. **15** Shundaq bolsimu, Xuda manga ata muqeddes bendiler arisidiki yoqsullargha qilghan shapaet tüpeylidin men silerge bir qisim iane tolap yardım bérishni layiq kördi. **27** tereplerdin nechche ishlarni eslitip qoyushqa Bu ishni ular berheq layiq kördi; emeliyette sel jür'etlik bolup ushbu xetni yazmaqtimen. **16** bolsa ular Yérusalémdikilerge qerzdardur. Shu shapaet bilen men Xudanıng xush xewirini Chünki eller [Yehudiy qérindashlarning yetküüp kahindek Uning ibaditini hemme rohiy bextliridin behrimen bolghan bolsa, yerde wujudqa keltürüş xizmitide [Yehudiy maddiј jehettin ulargha yardım bérishke emes] ellerge Mesih Eysanıng xizmetkari bolup toghra kélidu. **28** Men bu ishni püttürgendin teyinlendim. Bu xizmitimning meqsiti ellernerin kényin, yeni [Yérusalémdiki] qérindashlarning Xudagħa sunidighan ibaditi Muqeddes Roh [jamaetlerning étiqadining] bu méwisini arqılıq pak-muqeddes qilinip, Xudani xurseren qobul qilishini jezmenleshtürgendin kényin, qilidighan qurbanlıqtek Uning qobul qilishiga silerni yoqlap ötüp Ispaniyege barimen. **29** layiq bolushi üchündür. **17** Shuning üchün Yéninglargha bargħinimda, Mesihning toluq Mesih Eysada bolghanlıqimdin Xudanıng bextx-berikitini silerge élip baridighanlıqimni manga tapshurghanlıridin pexirlinimen. **18** bilimen. **30** Qérindashlar, Rebbimiz Eysa Mesih Chünki ellernerin Xudagħa itaet qilishi üchün we [Muqeddes] Rohning méhir-muhebbiti Mesihning manga qildurghanlıridin bashqa bilen silerdin ötünimenki, men üchün héchnémini tilgha élishqa heddim emes. Söz Xudagħa dua qilip men bilen birlikte küresh we emeller arqılıq, alametlik möjiziler we qilghaysiler – **31** méning Yehudiye ölkisidiki karametler arqılıq, Muqeddes Rohning kuchi- étiqad qilmaghanlarning yaman niyetliridin qudrithi bilen Yérusalémdin bashlap illirikon saqlinishim, shuningdek Yérusalémda in'amni ölkisigie aylinip hemme yerde Mesihning yetküüsħ xizmitimning shu yerdiki muqeddes xush xewirini toluq jakarlidim. **20** Shundaq bendilerning qobul qilishiga érishishi üchün qilip bashqilar salghan ulning üstige bina **32** hemde axirda Xuda buyrusa, péqirning salmaslıq üchün, ezeldin Mesihning nami shad-xuramlıq bilen yéninglargha bérüp, siler anglanmigraphan yerlerde bu xush xewerni bilen ortaq istirahet qilishimiz üchünmu jakarlashqa intilip keldim. **21** Bu toghrisida dua qilghaysiler. **33** Amanlıq-xatirjemlik Igisi [muqeddes yazmilarda] éytılghinidek: – bolghan Xuda hemminglar bilen bille bolghay! «Uningdin xewersiz bolghanlar Uni köridu, Amin!

Anglimighanlar anglap chūshinidu». **22** Mana, shu [xizmetlirim] sewebidin yéninglargħa bérishni köp qétim oylighan bolsammu, lékin tosulħulargħa učħrap baralmidim. **23** Lékin hazir mushu etraplarda [xush xewer yetküülmigen] yerler manga qalmaghanlıqtin, hemde köp yillardin béri silerni yoqlap bérish arzuyum bolghanlıqtin, Ispaniyege bérishimda silernimu yoqlap ötmekchimen. Sepirimde aldi bilen siler bilen körüşħüp, bir mezgil hemrahliqingħardin toluq xushallinip, andin silerning yarđimingħarda sepirimni dawamlashturushumni ümid qilimen. **25** Biraq

16 Kenxria shehiridiki jamaetning xizmetchisi singlimiz Fibini silerge tewsie qilip tonushturimen; **2** uni muqeddes bendilerge layiq Rebning muhebbitide qobul qilip kütüwalħaysiler, uning herqandaq ishta silerge hajiti chūħse, uningħha yardım qilghaysiler. Chünki u özimu nurghun kishilerge, jümlidin mangimu chong yardımchi bolghan. **3** Men bilen birge isħligen, Mesih Eysada bolghan xizmetdashlirim Priska bilen Akwilagħha salam éytqaysiler **4** (ular méni dep öz hayatining xéyim-xetirige qarimidi. Hem yalghuz menla emes, belki ellerdiki barliq jamaetlermu

ulardin minnetdardur). **5** Ularning ailiside jem nadan bolushunglarni xalaymen. **20** Amanliq-bolidighan jamaetkimu salam éytqaysiler. Asiya xatirjemlik Igisi bolghan Xuda uzun ötmey ölkisidin Mesihke étiqadta eng deslepki méwe Sheytanni ayagh astinglarda yenjiydu. Rebbimiz bolup chiqqan, söyümlüküm Épenitke salam Eysaning méhir-shepqiti silerge yar bolghay! **21** éytqaysiler. **6** Siler üchün köp ejir singdürgen Xizmetdishim Timotiy, Yehudiy qérindashlirim Meryemge salam éytqaysiler. **7** Men bilen Lukyus, Yason we Sospatirlardin silerge salam. zindandash bolghan, Yehudiy qérindashlirim **22** (ushbu xetke qelem tewretküchi menki Andronikus we Yunyagha salam éytqaysiler. Tertiyu Rebde silerge salam yollaymen). Ular mendin awwal Mesihte bolghan bolup, **23** Manga we öyide daim yighildighan rosullar arisidimu abruyuqtur. **8** Rebbimizde püttün jamaetke sahibxanlıq qilidighan bolghan söyümlüküm Ampliyatqa salam Gayustin silerge salam. Sheherning xezinichisi éytqaysiler. **9** Biz birge ishlichen Mesihte bolghan Érastus silerge salam yollaydu, qérindishimiz xizmetdishimiz Urbanus we söyümlüküm Kuwartusmu shundaq. **24** Rebbimiz Eysa Staxuslarga salam éytqaysiler. **10** Sinaqlardin Mesihning méhir-shepqiti hemminglarga salam ötken, Mesihte sadiq ispatlinip kelgen bolghay! Amin! **25** Uzun zamanlardin buyan Apélisqa salam éytqaysiler. Aristowulusning ailiśidikilerge salam éytqaysiler. **11** Yehudiy qérindishim Hérodiyon'gha, Narkisning ailiśidikilerdin Rebde bolghanlarga salam éytqaysiler. **12** Rebning xizmitide japa tartiwatqan Triféna we Trifosa xanimha salam éytqaysiler. Rebning xizmitide nurghun japa tartqan söyümlük [singlim] Persisqa salam éytqaysiler. **13** Rebde tallan'ghan Rufusqa we uning mangimu ana bolghan anisigha salam éytqaysiler. **14** Asinkritus, Filigon, Hermis, Patrobas, Hérmas we ularning yénidiki qérindashlarga salam éytqaysiler. **15** Filologus we Yulyagha, Nérius we singlisigha, Olimpas we ularning yénidiki barlıq muqeddes bendilerge salam éytqaysiler. **16** Bir-biringlar bilen pak söyüshler bilen salamlishinglar. Mesihning hemme jamaetliridin silerge salam! **17** Qérindashlar, silerdin shuni ötünimenki, siler ögen'gen telimge qarshi chiqqan, aranglarda ixtilaplarni peyda qilidighan we ademni étiqad yolidin téyilduridighan kishilerdin pexes bolunglar, ulardin néri bolunglar. **18** Bundaq kishiler Rebbimiz Mesihke emes, belki öz qarnigha qul bolidu; ular siliq-sipaye gepler we xushamet sözliri bilen saddilarning qelbini azduridu. **19** Silerning Rebge bolghan itaetmenliklardin hemmeylen xewerapti. Shunga ehwalinglardin shadlinimen; shundaqtimu, yaxshi ishlar jehette aqil bolushunglarni, yaman ishlargha nisbeten süktte saqlinip kelgen sirning wehiy qilinishi boyiche, méning arqılıq yetküzülgen bu xush xewer, yeni Eysa Mesihning jakarlinishi bilen silerni mustehkemleshke qadir Bolghuchigha [shan-sherep bolghay]! (aiōnios g166) **26** Sir bolsa insanlarnı étiqadtiki itaetmenlik yoligha élip bérish üchün, menggü hayat Xudanıng emrige binaen hem biwasite hem burunqi peyghemberlarning yézip qaldurghanlırı arqılıq, hazır barlıq ellerge wehiy qilindi; (aiōnios g166) **27** shundaq qilghan birkibir dana Bolghuchi Xudagha Eysa Mesih arqılıq shan-sherep ebedil'ebed bolghay! Amin! (aiōn g165)

Korintliqlargha 1

1 Xudaning iradisi bilen Mesih Eysaning rosuli dep chaqirilghan menki Pawlustin we qérindishimiz Sosténistin Korint shehiridiki jamaetke, Mesih Eysada pak-muqeddes qilinip, «muqeddes bendilirim» dep chaqirilghanlarga we shuningdek her yerlerde Reb Eysa Mesihning (U ulargha we bizge mensup!) namigha nida qilghuchilarning hemmisige salam! **3** Atimiz Xuda hem Reb Eysa Mesihtin silerge méhir-shepqtet we xatirjemlik bolghay! **4** Xudaning Mesih Eysada silerge ata qilin'ghan méhir-shepqteti tüpeylidin Xudayimgha herdaim teshekkür éytimen; **5** buning bilen siler Uningda her terepte, herqandaq sözde, her tereptiki bilimlerde bay qilin'ghansiler, **6** xuddi Mesihning guwahliqi silerde testiqlan'ghandek. **7** Shuning bilen silerde herqandaq rohiy iltipat kemlik qilmastan, Rebbimiz Eysa Mesihning ayan qilinishini kütisiler; **8** U yene silerni axirghuche mustehkemleyduki, Reb Eysa Mesihning kuni kelgüche eyibsiz saqlinisiler; **9** Xuda sözide turghuchidur — silerni Öz Oghli Reb Eysa Mesihning sirdash-hemdemlikige chaqirghuchi del Uning Özidur. **10** Emdi men silerdin Rebbimiz Eysa Mesihning nami bilen shuni ötünimenki, i qérindashlar, gépinglar bir yerdin chiqsun, aranglarda bölgünchilik birleshtürülüngrar; **11** Chünki Klowining ailisidikilarning manga siler toghranglarda éytishiche, i qérindashlirim, aranglarda talash-tartishlar bar iken. **12** Démekchi bolghinim shuki, herbiringlar: «Men Pawlusning terepdari», «Men Apollosning terepdari», «Men Mesihning terepdari» we «Men qaralghanlar anche köp emes, kuchi-hoquqqa bölün'genmiken? Siler üchün kréstlen'gen adem Pawlusmidi? Siler Pawlusning namigha chömöldürüldüngarmu? **14** Men Xudagha teshekkür éytimenki, aranglardin Krispus bilen Gayustin bashqa héchqaysinglarni chömöldürmidim; **15** shuning bilen héchkim méri özining namida ademlerni chömöldürdi, déyelmeedu. **16** Durus, men yene Istifanasning

öyidikilernimu chömöldürdü; bashqa birawni chömöldürginimni esliyelmeymen. **17** Chünki Mesih méri ademlerni chömöldürüşke emes, belki xush xewerni jakarlashqa ewetti; uni jakarlash bolsa insanning hékmetlik sözlri bilen bolmasliqi kérek; undaq bolghanda Mesihning krésttiki [qurbanliqining] küchi yoqitilghan bolidu. **18** Chünki krésttiki qurbanliqi toghruluq söz-kalam halaketke kétiwatqanlarga exmeqliq, emma qutulduruluwatqan bizlerge Xudaning kuchi-qudritudur. **19** Chünki mundaq pütilgenki, «Men danishmenlerning danishmenlikini yoqitimen, aqillarning aqilliqini chetke qaqimen». **20** Undaqta, danishmenler qéni? Tewrat ölimaliri qéni? Bu dunyadiki bes-munazire qilghuchilar qéni? Xuda bu dunyadiki danaliqni exmeqliq dep körsetken emesmu? (**aión g165**) **21** Chünki Xuda danaliqi bilen békítkini boyiche, dunya öz danaliqi arqliq Xudani tonumaghan, shunga Xuda exmiqane dep qaralghan, jakarliniwtatqan söz-kalam arqliq uningha ishen'guchi legerge nijatlıq yetküzüshni layiq körgen. **22** Chünki Yehudiylar möjizilik alametlerni, gréklar bolsa «danaliq»ni telep qilidu; **23** emma biz chaqirilghanlar üçün éytqanda, meyli Yehudiylar bolsun yaki gréklar bolsun, Mesih Xudaning kuchi-qudrudi we Xudaning danaliqidur. **25** Chünki Xudaning exmiqanılık insanlarning danaliqidin üstündür, Xudaning Chünki, i qérindashlar, silerning chaqirilghan ajizliqi insanlarning kuchi din üstündür. **26** xijaletke qaldurush üçün bu dunyadiki exmeq sanalghanlarni talliwaldi; küchlüklerni xijaletke qaldurush üçün bu dunyadiki ajiz sanalghanlarni talliwaldi; **28** U yene bu danalarni belki Xuda danalarni xijaletke qaldurush üçün bu dunyadiki pes körülidighanlarni talliwaldi, «yoq bolghan nersiler»ni mewjut

shey'ilermi yoqqa chiqiriwétish üchün talliwaldi. insanlarda, insanning könglidikini bilgüchi 29 Uning meqsiti Xuda aldida héch et igisi shu insanning rohidin bashqa nerse barmu? maxtanmasliq üchündür. 30 Emma Uning Shuningha oxhash, Xudanining Rohidin bashqa, teripidin siler Mesih Eysada turisiler; U bizge Xudanining könglidikilirini bilgüchi yoqtur. 31 Xudadin kelgen danaliq, heqqaniyliq, pak- Emma bizning qobul qilghinimiz bolsa bu muqeddeslik we hörlük-azadlıq qilin'ghandur; dunyadiki roh emes, belki Xudadin kelgen shuningdek [Tewratta] pütülgendek: Rohtur; del shundaq bolghachqa biz Xuda «Pexirlinip maxtighuchi bolsa Rebdin pexirlinip teripidin bizge séxiyliq bilen ata qilin'ghan maxtisun!».

2 Men bolsam, i qérindashlar, yéninglарgha barghinimda, Xudanining guwahlıqını jakarlash üchün héch gepdanlıq yaki eqildanlıq ishlitip kelgen emesmen; 2 chünki men aranglarda Eysa Mesihtin bashqa, yeni kréstlen'gen Mesihtin bashqa héchnémimi bilmeslikke bel baghlighanidim; 3 men aranglarda bolghan waqtimda ajizliqta, qorqunchta we titrigen halette bolattım; 4 ménинг sözlirim hem jakarlышым bolsa ademni qayıl qilghudek insaniy danlıq sözler bilen emes, belki Rohning alamet körsitishliri we kúch-quğret bilen bolghan idi. 5 Buningdin meqset silerning étiqadinglar insaniy danlıqlıq emes, belki Xudanining kúch-quğritige baghlansun dégendin ibaret idi. 6 Halbuki, kamaletke yetkenler arısida biz danlıqlıq bayan qılımımız; bu danlıq bu dewrdiki danlıq emes, yaki bu dewrdiki hökümrənlərinin danlıqlıq emes (ular zawallıqlıq yüz tutqdur); (aión g165) 7 emma biz bir sırmı ashkarılap, Xudanining bir danlıqlıqı bayan qılımımız; Xuda eslide ashkare qılınmıghan bu danlıqlıqı barlıq dewrlerdin burun bizning shan-sherepke müyesser bolushimız üçün békitkenidi. (aión g165) 8 Bu danlıqlıqı bu dewrdiki hökümrənlərinin héchqaysısi chüshinip yetmigenidi; uni chüshinip yetken bolsa, shan-sherepnı Igisi bolghan Rebni kréstlimigen bolatti. (aión g165) 9 Halbuki, [Tewratta] pütülgendek: — «Özini söygenlerge Xudanining teyyarlıghanlırı — silerning étiqadinglарgha wasitichi bolduq, Del héchqandaq köz körmigen, Héchqandaq xalas; herbirimiz peqet Reb bizge teqsim qilghını qulaq anglimıghan, Héchqandaq köngül oylap boyiche wezipe ada qılıdıghan xizmetkarlar, baqmıghan nersilerdur». 10 Emma bu nersilerni xalas, shundaq emesmu? 6 Men tiktım, Apollos Xuda Rohı arqılıq ayan qıldı; chünki Roh bolsa sughardi; emma östürgüchi bolsa Xudadur. hemme ishlarnı, hetta Xudanining chongqur 7 Shunga tikküchi héchnémige hésab emes, teglirini inchikilep izligüchidur; 11 Chünki sugharghuchimu héchnémige hésab emes,

nersilerni bilip yételeymiz. 13 Bu ish-shey'ilermi insaniy danlıqlıqın ögitilgen sözler bilen emes, belki [Muqeddes] Rohtin ögitilgen sözler bilen, rohiy ishlarnı rohiy sözler bilen chüshendürüp sözleymiz. 14 Emma «jan'gha tewe» kishi Xudanining Rohining ishlirini qobul qilmayıdu, chünki bu ishlar uningha nisbeten exmiqanılıktır; u ularnı héch chüshinip yételmeydu, chünki ular roh bilen perq étılıp bahalinishi kérektür. 15 Rohqa tewe kishi hemme ishlargha baha béréleydu; emma uningha bolsa héchkim baha bérélmeydu. 16 Chünki kim Rebning oy-könglini chüshinip yétip, Uningha meslihetchi bolalisun? Emma biz bolsaq Mesihning oy-könglige igimiz.

3 Lékin men, i qérindashlar, Rohqa tewe kishilerge söz qilghandek silerge söz qilalmay kéliwatimen; eksiche silerni etke tewe kishiler, Mesihde bolghan bowaq hésablap silerge sözleshke mejbur boldum. 2 Men silerge süt ichküzdüm, göshni yégüzmidim; chünki siler göshni hezim qilalmayıtinglar, shundaqla hazırlımu téxi hezim qilalmaysiler; 3 Chünki siler yenila etke tewedursiler. Aranglarda hesetxorluq we talash-tartışlar bar bolghachqa, siler etke tewe emesmu, insanlarče méngiwatmamsiler? 4 Chünki birsi «Men Pawlus terepdari», bashqa birsi «Men Apollos terepdari» dése, siler peqet insanlarning yolidı mangghan bolup qalmamsiler? 5 Halbuki, [Tewratta] pütülgendek: — «Özini Apollos dégen kim? Pawlus kim idi? Biz peqet söygenlerge Xudanining teyyarlıghanlırı — silerning étiqadinglарgha wasitichi bolduq, Del héchqandaq köz körmigen, Héchqandaq xalas; herbirimiz peqet Reb bizge teqsim qilghını qulaq anglimıghan, Héchqandaq köngül oylap boyiche wezipe ada qılıdıghan xizmetkarlar, baqmıghan nersilerdur». 10 Emma bu nersilerni xalas, shundaq emesmu? 6 Men tiktım, Apollos Xuda Rohı arqılıq ayan qıldı; chünki Roh bolsa sughardi; emma östürgüchi bolsa Xudadur. hemme ishlarnı, hetta Xudanining chongqur 7 Shunga tikküchi héchnémige hésab emes, teglirini inchikilep izligüchidur; 11 Chünki sugharghuchimu héchnémige hésab emes,

peqet östürgüchi Xuda Özi hemmidur. **8** Birsi biz toghruluq birnéme démekchi Emma tikküchi we osa qilghuchi bolsa bir bolsa, bizni Mesihning xizmetkarliri we meqsettidur; shundaqtimu herbiri öz ejri Xudaning sirliri amanet qilin'ghan ghojidarlar boyiche in'amini qobul qilidu. **9** Chünki dep bilsun. **2** Emdi ghojidar dégenlerdin telep biz Xudagha tewe méhnetsdashturmiz; siler qilinidighini shuki, ular wapadar-sadiq bolushi bolsanglar Xudaning bagh-étizi, Xudaning kérektur. **3** Emma men siler teripinglardin qurulushisiler. **10** Xudaning manga teqsim yaki bashqa herqandaq insaniy sot teripidin qilghan méhir-shepqiti boyiche, xuddi usta sürüştürüp bahalansam, bu men üçün mémardek ul saldim, andin bashqa birsi uning zighirchilik ish; men hetta özüm toghruluq üstige quruwatidu. Emma herbir qurghuchi sürüştürüp olturmaymen. **4** Chünki wijdanim qandaq quruwatqanlıqicha éhiyat qilsun. **11** eyibleydighan héchqandaq ishlirimdin Chünki sélin'ghan ulni, yeni Eysa Mesichtin xewirim yoq; emma bu ishning özi méni bashqa héchqandaq ulni sélishqa bolmaydu. heqqaniy dep aqlimaydu; méni sürüştürüp **12** Emdi birsi bu ul üstige altun, kümüş, bahalighuchi bolsa Rebdur. **5** Shunga waqt-qimmetlik tashlar, yaghach, chöpler, saman saiti kelmigüche, yeni Reb kelmigüche héch salsa, **13** herbirining singdürgen ejrining ish toghruluq höküm chiqarmanglar; Reb qandaqliqi körünüdu; chünki shu künü uni kelgende u qarangghuluqtiki yoshurun ashkare qilidu, chünki uning mahiyiti otta ishlarni ashkarilaydu, qelb-dillardiki barlıq oy-körülüdu; ot herbir kishining ejrini, qandaq niyetlerni ayan qilidu; shu chaghda herbiri Xuda mahiyettin bolghanlıqını sinaydu. **14** Birsining teripidin teriplinidu. **6** Emma, i qérindashlar, bu ul üstige qurghan ishi puxta saqlinip qalsa, ishlarni silerning menpeetinglarni dep özümge u in'amgha érishidu; **15** birsining qurghini we Apollosqa tetbiqidim; meqset siler biz arqılıq köyüp ketse, u ziyan tartidu; u özi qutulidu, «pütülgenning dairisidin halqip ketmenglar» emma goya ottin ötüp qutulghan birsige dégen sawaqni öginishinglar, shundaqla oxshap qalidu. **16** Ejeba, özünglarning Xudaning héchqaysinglarning melum birsini bashqa ibadetxanisi ikenlikinglarni we Xudaning birsidin üstün dep pexirlinip tekebburliship Rohining silerde turghanlıqını bilmemsiler? **17** ketmeslikinglar üchündür. **7** Chünki kim Birsı Xudaning ibadetxanisini xarab qilsa, Xuda séni bashqa birsidin üstün qilidu? Sanga ata uni xarab qilidu; chünki Xudaning ibadetxanisi qilin'ghan nersidin bashqa sende yene néme pak-muqeddestur, siler del shundaqsiler. **18** bar? Hemme sanga bérilgen tursa, némishqa Héchkim öz-özini aldimisun; birsi özini bu «Mende esli bar idi» dep pexirlinip körenglep deweरde dana dep sanisa, nadan bolup qalsun; kétisen? **8** Siler alliqachan toyunup kettiŋlar! shuning bilen u dana bolidu. (aión g165) **19** Alliqachan býip kettiŋlar! Siler bizsiz Chünki bu dunyadiki danalıq Xudagha nisbeten padishahlar bolup höküm sürdunglar! Kashki exmeqliqtur; chünki: — «U danishmenlerni siler heqiqeten höküm sürgen bolsanglaridi öz hiyligerlikining tuziqığha alidu», dep we — undaqta biz siler bilen bille höküm yene: «Reb danishmenlerning oy-xiyallirining sürgen bolattuq! **9** Chünki Xuda rosullar tutami yoqluqını bilidu» dep pütküllükter. **21** bolghan bizlerni ölümge mehkum bolghan Shunga héchkim insan dégerlerni pexirlinip ademlerdek eng axirgha qoyup sazayı qılıp danglimisun; chünki hemme mewjudatlar otturigha chiqarghan, dep oylaymen; chünki silerge tewedur; **22** Pawlus bolsun, Apollos biz pütkül alemge, yeni hem perishtilerge bolsun, Kéfas bolsun, dinya-jahan bolsun, hem insanlарha bir xil tamasha bolduq. **10** hayat bolsun, ölüm bolsun, hazırkı ishlar Biz Mesih üçün exmeq sanalghanlarmız, bolsun, kelgüsü ishlar bolsun, hemmisi silerge emma siler Mesihde danasiler! Biz ajiz, emma mensuptur; **23** siler bolsanglar Mesihning, Mesih siler küchlüsiler; siler izzetlik, emma biz bolsa Xudaningkidur.

xar; **11** Hazırkı deqiqigiche ach-yalingach,

changqap yürmektimiz, dumbalinip, sergerdan, kück-qudrítige tayinip) — 5 shundaq qilghan makansız bolup yürmektimiz; 12 öz qolımız kishining etliri halak qilinsun, shuning bilen bilen ishlep japa tartmaqtımız; ahanetke uning rohi Reb Eysanıg künide qutquzulushi qalghanda yaxshılıq tilewatımız; ziyankeşlikke üçhün Sheytanning ilkige tapshurulsun. 6 uchrigħanda, chidawatımız; 13 töhmetke Silerning chongchiliq qilghininglar yaxshi uchrigħanda, [biz ularni] chirayliqche [towigha] emes. «Kichikkine xémirturuch pütkül xémirni ündeymiz; biz jahanning dashqili, insanlarning boldurup yoghinitidu» dep bilmemsiler? 7 süpüründisi dep qariliwatımız, ta hazirgħiche Kona xémirturuchni chiqiriwétingħar; shuning shundaq. 14 Bu ishlarni yézishim, silerni bilen siler esli xémirturuchsiz xémirdek yéngi xijaletke qaldurush üçhün emes, belki söyümlük bir zuwula bolisiler; chünki «ötüp kétish balilirim süpitide silerge nesihet qiliwatimen; héyti»[diki qozimiz] bolghan Mesih qurbanlıq 15 chünki silerning Mesihde tümenligen qilindi; 8 shunga héytni yaman niyetlik we terbiyiligħiċħiliringħar bolsimu, silerning rezillik bolghan xémirturuch bilen emes, atangħar köp emestur; chünki men Mesih Eysada belki semimiylik we heqiqet bolghan pétir bolup silerni xush xewer arqliq töreldürüp ata nan bilen tentene qilip ötküzejli. 9 Men boldum. 16 Shunga men silerdin ötünimenki, [aldinqi] xette silerge buzuqchiliq qilghuchilar méni ülge qilingħar. 17 Del bu sewebtin men bilen arilashmangħar dep yazghanidim; 10 Rebde bolghan öz söyümlük we ishenchlik emma bu déginim bu dunyadiki buzuqchiliq oħġlum Timotiyi yéningħargħa ewettim; qilghuchilar, yaki nepsaniyetchi, yaki herqaysi jaylardiki jamaette ögetkenlirimge kazzaplar yaki butperesler bilen arilashmangħar egisħip, u silerge Mesihde bolghan yollirim déginim emes; undaq bolghanda dunyadin toghruluq eslitidu. 18 Emma beziliringħar, ayriħħaq mejbur bolattingħar; 11 emma «Pawlusni yénimizgħa kelmeydu», dep hazirqi bu xéitimde yazghinim shuki, özini köringlep kettingħar; 19 biraq Reb buyrusa men «qérindash» dep atiwalghan emma shundaqla pat arida yéningħargħa barimen; shu chaghda buzuqluq qilghuchi, nepsaniyetchi, butperes, men köringlep ketkenlerning sözlirini emes, haraqħesh yaki kazzap bolsa, undaq bir belki ularda bolghan kück-qudretni körüp kishi bilen arilashmangħar, hetta uning bilen baqay. 20 Chünki Xudaningu padishahliqi sözde hemdastixanmu bolħħam. 12 Sirttikilerni emes, belki kück-qudrette ispatlinidu. 21 Emđi höküm chiqirip bir terep qilishning men bilen némini xalaysiler? Yéningħargħa tayaq kötürüp néme munasiwiti? Lékin ichingħardikilerni bérishimnimu, yaki mēħir-mulayimliq roħida özüngħar höküm chiqirip bir terep qilish bérishimnimu?

5 Hertereptin shu angliniwateriduki, aranglarda buzuqchiliq bar iken — bundaq buzuqchiliq hetta taipiler arisidimu tilgha ēlinmaydu — u bolsimu birsining öz atisining ayaligha chéqilishtin ibaret. 2 Emma siler yogħinap köringlep kettingħar! Bu rezil isħni sadir qilishħha tapshurmay, heqqaniyiszlarning qilghan kishi arimizdin qoghliwétilsun dep aldida dewaliħishqa pétinalamsiler? 2 ökünüşħüngħargħa toghra kelmemdu? 3 Chünki Muqeddes bendilerning dunyani soraq gerche tende siler bilen bille bolmisammu, qilidighanliqini bilmemsiler? Eger dunyani siler emma roħta siler bilen bille bolush süpitide soraq qilidighan isħħolsa, emđi zighirħiċċil alliqqachan shundaq men shu hökümni ishlarni hel qilishqa yarimamsiler? 3 Perisħtiler chiqardimki, 4(hemmingħar Reb Eysa Mesihning üstidinmu höküm chiqiridighanliqimizni namida jem bolghanda, özümning roħim bilmemsiler? Shundaq bolghaniken, bu siler bilen bolup, Rebbimiz Eysa Mesihning hayattiki ishlarni hel qilish qanchilik isħ-

6 Silerning aranglarda özara arazliq isħħolsa, uni muqeddes bendilerning bir terep qilishħha tapshurmay, heqqaniyiszlarning qilghan kishi arimizdin qoghliwétilsun dep aldida dewaliħishqa pétinalamsiler? 2 ökünüşħüngħargħa toghra kelmemdu? 3 Chünki Muqeddes bendilerning dunyani soraq qilidighanliqini bilmemsiler? Eger dunyani siler emħażżeek soraq qilidighan isħħolsa, emđi zighirħiċċil alliqqachan shundaq men shu hökümni ishlarni hel qilishqa yarimamsiler? 3 Perisħtiler chiqardimki, 4(hemmingħar Reb Eysa Mesihning üstidinmu höküm chiqiridighanliqimizni namida jem bolghanda, özümning roħim bilmemsiler? Shundaq bolghaniken, bu siler bilen bolup, Rebbimiz Eysa Mesihning hayattiki ishlarni hel qilish qanchilik isħ-

idi? 4 Silerde mushu hayattiki ishlar üstidin Buzuqluqtin qéchinglar. «Insanlarning herbir höküm qilish zörür tépilghanda, jamaet sadir qilghan gunahı öz téning sirtida bolidu!» arisida töwen dep qaralghanlarni uni hel — emma buzuqluq sadir qilghuchi öz téneige qilishqa salmamsiler? 5 Mushularni silerni qarshi gunah qilidu. 19 Silerning téninglar xijaletkе qaldurush üçhün dewatimen. Ejeba, silerni turalghu qilghan, Xuda teripidin aranglarda öz qérindashliri otturisida höküm silerge iltipat qilin'ghan Muqeddes Rohning chiqarghudek dana kishi yoqmu, hetta birimu ibadetxanisi, siler özünglarni özümningki emes yoqmu? 6 Uning ornida, qérindash bilen dep bilmemsiler? 20 Chünki siler chong bedel qérindash dewalishiwatidu, — we kapirlar aldida bilen sétiwélin'ghansiler; shunga téninglarda shundaq qilidu! 7 Emelyiette öz aranglarda Xudani ulughlanglar.

dewalarning bolghanlıqining özi silerge nisbeten bir eyibtur. Némishqa uwalchiliqqa chidimaysiler? Némishqa naheqchilikke yol qoymaysiler? 8 Eksiche, siler naheqchilik qiliwatisiler, xiyanet qiliwatisiler, yene kélip qérindashliringlarga shundaq qilisiler! 9 Heqqaniysizlarning Xudaning padishahliqiga warisliq qilalmaydighanlıqini bilmemsiler? Aldinip ketmenglар! Buzuqchiliq qilghuchilar, butperesler, zina qilghuchilar, bechchiawzar, bashqa erler bilen buzuqluq qilghuchilar, 10 oghrilar, nepsaniyetchilar, haraqkeshler, töhmetxorlar yaki aldamchi-kazzaplar Xudaning padishahliqiga warisliq qilalmaydu; 11 bezinglar derweqe shundaq bolghansiler; emma siler Reb Eysa Mesihning namida we Xudayimizning Rohi bilen yuyuldunglar, pak-muqeddes qilindinglar, heqqaniy qilindinglar. 12 «Hemme nerse manga halaldur», emma hemme nerse paydiliq boluwermeydu; «hemme nerse manga halaldur», emma men héchqandaq nersining xumarigha qul bolmaymen. 13 «Yémeklikler ashqazan üçhün, ashqazan bolsa yémeklikler üçhündür»; emma Xuda u we bu her ikkisini yoqqa chiqiridi; ten bolsa buzuqchiliq üçhün emes, belki Reb üçhündür; Reb ten üçhündür. 14 Xuda Rebni tirildürdi, shuningdek biznimu Öz qudriti bilen ölümdin tirildürdü. 15 Tériinglarning Mesihning ezaliri ikenlikini bilmemsiler? Undaqta, Mesihning ezalirini élip, pahishe ayalning ezaliri qilsam bolamdu? Hergiz bolmaydu! 16 Kim pahishe ayal bilen baghan'ghan bolsa uning bilen bir ten bolidu, dep bilmemsiler? Chünki «[er-ayal] ikkisi bir ten bolidu» — déyilgenidi. 17 Emma Rebge baghan'ghuchi bolsa Uning bilen bir rohtur. 18

7 Emdu hazır siler xétinglarda otturigha qoyghan soallargha kéleyli, — «Er ayal zatining téneige tegmise yaxshidur». 2 Durus. Emma buzuqchiliqlardin saqlinish üçhün, herbir erkekning özining ayali bolsun, herbir ayalning özining éri bolsun. 3 Er ayaligha nisbeten erlik mejburiyitini ada qilsun, ayalmu éridge nisbeten ayalliq mejburiyitini ada qilsun. 4 Ayal öz téning igisi emes, belki éri uning igisidur; shuninggha oxshashla, er öz téning igisi emes, belki ayali uning igisidur. 5 Peqet pütün zéhninglar bilen dualargha bérilish meqsitide öz maqulluqunglar bilen waqtinche birge yatmasliqqa kéléshkendinla bashqa, er-ayal özara bir-birining jinsiy heq-telipini ret qilmisun. Shundaq alahide mezgildin kéyin yene birge bolunglar. Bolmisa, özünglarni tutuwalalmaydighanlıqinglardin Sheytan silerni azdurush pursitini tépishi mumkin. 6 Emma mundaq déyishim buyruq yolda emes, belki meslihet yolididur. 7 Emdu men barliq ademlerning manga oxhash [boytaq] bolushini xalayttim; lékin bu ishta Xudaning hemme ademge bergen öz iltipati bar; birsi undaq, yene birsi bundaq. 8 Emma men jorisiz tenha yashighanlar we tullargha shuni éytimenki, mendek tenha turiwerse yaxshi bolidu; 9 emma özünglarni tutuwalalmisanglar, nikahlininglar; chünki [ishq] otida köygendin köre nikahliq bolghan yaxshi. 10 Emma nikahlan'ghanlarga kelsek, ulargha men shuni tapilaymenki, — (bu emelyiette méning tapilighinin emes, yenila Rebningki), ayal éridin ajrashmisun 11 (emma u ajrashqan bolsa, u tenha ötsun, yaki éri bilen yarishiwalsun); we ermu ayalini qoyup bermisun. 12 Qalghanliringlarga kelsek, men

shuni éytimenki (bu Rebning éytqini emes), qiyinchiliqqa qarighanda, er kishining shu qérindashning étiqadsiz ayalı bolsa we ayalı [tenha] halette bolushini yaxshi ish deymen. uning bilen turuwérishke razi bolsa, u uni qoyup **27** Ayalgha baghan'ghan bolsang, undaqta, bermisun; **13** [étiqadchi] ayalning étiqadsiz éri uning bilen ajrishishni oylima; ayalindin bolsa we éri uning bilen turuwérishke razi bolsa, ajrishop kettingmu? Undaqta yene öylinishni u éridin ajrishop ketmisun. **14** Chünki étiqadsiz er oylima. **28** Lékin öylenseng, sen gunah bolsa étiqad qilghan ayalda pak dep hésablinidu; qilghan bolmaysen; we nikahlanmighanlar étiqadsiz ayal bolsa [étiqad qilghan] qérindashta nikahlansa, ularmu gunah qilghan bolmaydu. pak dep hésablinidu; bolmisa, perzentliringlar Emma shundaq qilsa ular jismaniy jehette haramdin bolghan bolatti; emma ular emdi japagha uchraydu; méning silerni uningdin pak boldi. **15** Lékin étiqadsiz bolghan terepning xalix qilghum bar. **29** Emma shuni dégüm ketküsi bolsa, u ajrishop ketsun; bundaq barki, i qérindashlar — waqt qisqidur. Shunga ehwallarda qérindash aka-ukilar, hede-singillar ayalliq bolghanlar ayalsizlardek bolsun; **30** [nikah mejburiyitige] baghlinip qalghan matem tutqanlar matem tutmighanlardek bolmaydu; qandaqla bolmisun Xuda bizni inaq- bolsun; bext-xushalliqta bolghanlar bext-xatirjemlikte yashashqa chaqirghandur. **16** xushalliqta bolmighanlardek bolsun; mal-mülük Ey [étiqadchi] ayal, éringni [étiqad qildurup] sétiwalghanlar mal-mülüksizlerdek bolsun; **31** qutulduralaydighanlıqingni nedin bilisen? Ey bu dunyadiki bayliqlardin behrimen bolghanlar [étiqadchi] er, xotunungni [étiqad qildurup] dunyani özining teelluqati dep bilmisun; chünki qutulduralaydighanlıqingni nedin bilisen? **17** bu dunyadiki hazirqi halet ötüp kétidu. **32** Emma Halbuki, Reb herqaysimizgha qandaq teqsim silerning ghemsiz bolushunglarni xalaymen. qilghan bolsa, qandaq halette chaqirghan Ayalsiz kishi bolsa Rebning ishlirini oylaydu, bolsa, u shuningda méngiwersun; men hemme qandaq qilip Rebni xursen qilishning ghémide jamaetlerde shundaq yolyoruqni tapilaymen. bolidu. **33** Emma ayalliq kishi qandaq qilip **18** Birsi sünnetlik halette chaqirildimu? U ayalini xursen qilish üchün bu dunyadiki qayta sünnetsiz qilinmisun; birsi sünnetsiz ishlarning ghémide bolidu; **34** Yene kélip halette chaqirildimu? U emdi sünnet qilinmisun. ayal we nikahlanmighan qizning otturisida **19** Sünnetlik bolush héchnerse hésablanmas, perq bar; nikahlanmighan qiz bolsa Rebning sünnetsiz bolushmu héchnerse hésablanmas; ishlirining, qandaq qilip hem tende hem [hésab bolidighini] Xudanıng emrlirige emel rohta pak-muqeddes bolushning ghémide qilishtin ibarettur. **20** Herkim qaysi halette bolidu; emma yatlıq bolghan ayal qandaq chaqirilghan bolsa, shu halette qalsun. **21** Sen qilip érini xursen qilish üchün, bu dunyadiki chaqirilghanda qul halitide idingmu? Uning ishlarning ghémide bolidu. **35** Emma men bilen karing bolmisun; lékin eger hörlük pursiti bu sözni silerning menpeetinglarni közde kelse, uni qolungdin berme. **22** Chünki Rebte tutup dewatimen; boynunglarga sirtmaq chaqirilghan qul bolsa Rebning hör adimidur; sélish üchün emes, belki ishliringlarning güzel uningha oxshash, chaqirilip hör bolghuchimu bolushi, könglünglar bölmünmigen halda Rebge Mesihning qulidur. **23** Siler chong bedel bilen bérilip Uni kütüşünglar üchün dewatimen. sétiwéindinglar; insanlarga qul bolmanglar. **36** Emma eger birsi niyet qilghan qizgha **24** I qérindashlar, herbiringlar qaysi halette nisbeten muamilemning durus bolmighan yéri chaqirilghan bolsanglar, shu halette Xuda bilen bar dep qarisa, u qiz yashqliq baharidin ötüp bille turunglar. **25** Emma nikahlanmighanlar ketken bolsa, ikkisi özini tutuwalalmisa, u toghruluq Rebdin buyruq tapshuruwalmidim; xalighinini qilsun, u gunah qilghan bolmaydu; shundaqtimu Rebdin bolghan rehim-shepgetke ular nikah qilsun. **37** Biraq, birsi öz könglide muyesser bolghanlıqim üchün sadiq adem muqim turup, héchqandaq ishq bésimi astida süpitide öz pikrimni éytimen. **26** Emdi hazirqi bolmay, belki öz iradisini bashqurup, könglide

niyet qilghan qizini emrige almasliqni qarar ajiz wijdanigha qarshi halda butlargha atap qilghan bolsa, yaxshi qilghan bolidu. **38** nezir qilin'ghan taamlarni yéyishke «qurulup Qisqisi, öylen'genning öylen'ginimu yaxshi kütcheytilidighan» bolmamdu? **11** Shuning ish, öylenmigenning öylenmiginimu téximu bilen Mesih uning nijati üçhün ölgen, séning yaxshi ish. **39** Éri hayat chaghda ayali uningha qérindishing bolghan bu ajiz bende séning baghan'ghandur; emma éri ölümde uxlicheq bolgashda qérindashlarga ziyan yetküzüp gunah qilip, nikahlinishqa erkin bolidu. **40** Lékin qarishimche ularning ajiz wijdanini zeximlendürüp, Mesihke u tul qalsa, téximu bextlik bolidu; mendimu qarshi gunah qiliwatisiler. **13** Shunga, eger birer taam öz qérindishimni yiqitidighan qiltaq bolsa, qérindishimni yiqitmasliqim üçhün men menggütiche göshni qet'iy yémeymen. (aiōn g165)

8 Emdi «butlargha atap nezir qilin'ghan taamlar» mesilisige kéleyli. «Hemmimizde

bilim bar» dep bilimiz. Xosh, biraq bilim bolsa ademni körenglitidu; méhir-muhebbet bolsa ademni quridu. **2** «Ménинг bilimim bar» dep hésablighan kishi, emelyette héchnémini téxi bilishke tégishlik derijide bilmigen bolidu. **3** Emma Xudani söygen kishi bolsa, u Uning teripidin tonulidu. **4** Xosh, emdi «butlargha atap nezir qilin'ghan taamlar» toghruluq —

bizge melumki, «Jahanda but dégen héchnéme hésablanmaydu», we «birla Xudadin bashqa —

6 biraq biz üçhün peqetla bir Xuda, yeni Ata bardur. Uningdin barliq mewjudatlar apiride bolghan, bizmu Uning üçhün mewjut bolghanmiz; [shuningdek], birla Reb, yeni Eysa Mesih bardur. Pütkül mewjudatlar U arqliq

mewjut, bizmu U arqliq hayatmiz. **7** Emma bundaq bilim hemmimizde téxi yoqtur; téxi butlargha köndürülginiñin xalas bolmighan bezi [ishen'güchiler] bolsa mushundaq taamlarnı:

«butqa atap nezir qilin'ghan» dep bilip yeydu; shundaqla ularning wijdani ajiz bolghachqa, salma» dep pütlégendur. Xuda öküzlergila bulghan'ghan bolidu. **8** Emelyette taamlarning köyün'genmu, **10** yaki buni peqet bizlerni dep

mushu hoquqni ishletken yerde, biz shundaq Mesihning qanunigha boysunushum bilen) men qilsaq téximu bolidighu? Emma Mesihning Tewrat qanunida bolmighanlarga oxhash xush xewirige héch tosalghu bolmisun boldum; **22** ajizlarni qayil qilip qutquzush dep, biz bu hoquqni héchqachan ishlitip üchün ajizlargha özüm ajizdek boldum; baqmiduq; eksiche, herqandaq ishlargha chidap mumkin qeder köprek ademni qutquzush kéliwatişim. **13** Ibadetxanidiki muqeddes ishlar üchün men herqandaq ademge qarita shundaq üchün ishligüchilerning ibadetxanigha atalghan adem boldum. **23** Özümning xush xewerden hediyelerdin yeydighanlıqını, qurban'gahta nésiwem bolushi üchün uni dep hemme xizmet qiliwatqanlarning qurbanlıqlardin ishni qilimen. **24** Beygige chüşkenlarning ülüshini alidighanlıqını bilmemsiler? **14** hemmisi yügürishidu, emma peqet birila Shuningha oxhash, Reb xush xewerni mukapatqa érishidighinini bilmemsiler? Ghelibe jakarlighuchilarining jeni xush xewerden qazinish üchün yüküngler. **25** Musabiqide békilsun dep békirkendur. **15** Emma men élishquchilarning hemmisi özini her jehettin bolsam bu hoquqlarning héchqaysisini ishlitip tizginleydu; ular peqet bir chirip kétidighan baqmidim. Hem hazirmu mushu hoquqtin tajgha érishish üchün shundaq qilidu, emma padilinay dep mushularni yéziwatqinim biz bolsaq chirimas taj üchün shundaq yoq! Chünki men bashqilarning méni bu qilimiz. **26** Shunga men nishansiz ademdek pexirlinidighanlimdin mehrum qilghinidin yüküwatmaymen; musht atsam hawagha köre ölginim tüük! **16** Chünki méning xush atidighan ademdek bolmaymen. **27** Uning xewerni jakarlismida pexirlen'güdek ish yoq; orniga men öz ténimni urup özümge chünki uning mejburiyiti méni bésip turidi; köndürüp, uni özümge qul qilimen; undaq xush xewerni jakarlimisam halimha way! qilmightha, bashqilargha telim jakarlap turup **17** Chünki eger uni xalis qilsam, buningdin özüm layaqetlik bolmay qélishim mumkin. manga in'am bolidu; emma öz ixtiyarim bilen bolmisa, bu peqet méning ghojidarlıq burchini ada qilghinim bolidu, xalas. **18** Shundaq iken, méning in'amim zadi néme bolidu? Méning in'amim del shuki, xush xewer jakarlighinimda men xush xewerge kishilerni heqsiz érishtürimen — démek, in'amim xush xewer yetküzüshtiki téğishlik [heq élish] hoquqlirimni héch ishletmeslikimdin ibarettur. **19** Chünki hemme ademning ilkidin erkin bolup, özümni köpçilikke qul qildim; shu yol bilen téximu köprek ademlerni qayil qilip qutquzsam deymen. **20** Yehudiylarni qayil qilip qutquzush üchün Yehudiylargha nisbeten Yehidiygha oxhash boldum; Tewrat qanuni astida turghanlarni qayil qilip qutquzush üchün (Tewrat qanuni astida turghan bolmisamu) Tewrat qanuni astida turghanlarga nisbeten Tewrat qanuni astida turghan'gha oxhash boldum; **21** Tewrat qanunida bolmighanlarni qayil qilip qutquzush üchün Tewrat qanunida bolmighanlarga nisbeten (Xuda aldida qanunsiz bolmay, belki

10 Chünki, i qérindashlar, men silerning ata-bowlirimizning hemmisining bulut astida yürgenlikidin we hemmisining déngizdin ötüp mangghanlıqidin xewersiz yürüshünglarni xalimaymen; **2** ularning hemmisi bulutta hem déngizda Musaning [yétekchilikige] chömüldürülgén; **3** ularning hemmisi oxhash rohiy taamni yégen, **4** hemmisi oxhash rohiy ichimlikni ichken; chünki ular özlırige [hemrah bolup] egiship yürgen rohiy uyultashtin ichetti (emeliyyette, mushu uyultash Mesihning Özi idi); **5** shundaqtimu, Xuda ularning köpinchisidin razi bolmighanidi; chünki «Ular[ning jesetliri] chöl-bayawanda chéchilip qalghan». **6** Emma bu ishlar ularning beshigha bizlerge sawaq-bésharet bolsun üchün chüşkenidi; buningdin meqset, bizning ularning yaman ishlargha hewes qilghinidek hewes qilmaslıqımız üchündür. **7** Siler yene ularning bezilirige oxhash butqa choqunidighanlardin bolmanglar; bular toghruluq: «Xelq yep-ichishke olturdi, andin keyp-sapagha turdi» dep pütülgén. **8** Biz yene

ularning bezilirining buzuqchiliq qilghinidek teng daxil bolsanglar bolmaydu. **22** Rebnинг buzuqchiliq qilmayli; chünki shu wejidin heset-ghezipini qozghimaqchimizmu? Biz ulardin yigirme üch ming kishi bir kündila Uningdin küchlükmu-ya? **23** «Hemme nerse öldi. **9** Yene ularning bezilirining Mesihni halaldur», emma hemme nerse paydiliq sinighinidek Mesihni siniimayli; chünki shu boluvermeydu; «hemme nerse halaldur», sewebtin ular yilanlar chéqishi bilen halak emma hemme nerse ademning [étaqadini] boldi. **10** Yene ularning beziliri aghrin'ghandek quralmaydu. **24** Emdi héchkim öz menpeetini aghrinip qaqshimanglar — netijide, ular izdimisun, belki özgilerningkini izdisun. **25** Gösh jan alghuchi [perishte] teripidin öltürüldi. bazırıda sétılghan herbirnersini wijdaninglarnı **11** Emdi bu weqelernening hemmisi ularning dep olturmay, héchnémini sürüshte qilmay beshigha besharetlik misallar süpitide chüshken yewéringlar. **26** Chünki «Jahan we uningha we axirqi zamanlar beshimizha kéliwatqan tolghan hemme mewjudatlar Perwerdigargha bizlarning ulardin sawaq-ibret élishimiz üchün mensüptür» [dep pütülgén]. **27** Emma étiqad xatirilen'genidi. (**a10n g165**) **12** Shuning bilen «Men qilmighanlarning birersi séni ziyanpetke teklip [étaqada] ching tirep turmaqtimen» dégen qilsa we könglüng tartsa, aldingha qoyulghan kishi özining yiqlip kétishidin hézi bolsun! hemmini wijdaningni dep olturmay yewer; **13** Siler duç kelgen sinaqlarning hemmisige **28** emma birsi sang: «Bu butlarga atalghan bashqa ademlermu oxshash duç kelgen. We qurbanlıq taami» dése, undaqta uni ýeme; Xuda bolsa wedisiide turghuchidur, U silerni néminishqa déseng, bu ishni sanga éytqan kötürelmigüdeк sinaqlargha uchratmaydu, ademning sewebi üchün, shundaqla wijdanning belki sinaq beshinglarga chüshkende, shuning sewebi üchündür; **29** men dégen wijdan bilen teng uningdin ötüp qutulush yolini séningki emes, belki héliqi kishining wijdani; yaritip bérídu; siler shuning bilen uningha ménin erkinlikime bashqilarlarning wijdani berdashlıq bérídighan bolisiler. **14** Shu sewebtin, teripidin yaman dep baha bérilishining hajiti söyümlüklirim, butperesliktin qéchinglar! **15** barmu? **30** Men teshekkür éytip yésem, Silerni eqil-hoshi jayida kishiler dep qarap teshekkür éytqan nersini durus yéginim shuni étyiwatimen; sözligenlirimni bahalap tüpeylidin yaman dep qarilishimning néme békinqilar: — **16** Biz beriketlik bolsun dep hajiti? **31** Shunga siler némini yésenglar, némini tiligen, beriketlik jamdiki sharabni ichkinimiz, ichsenglar yaki herqandaq bashqa ishlarnı Mesihning qénidin ortaq behirlen'ginimiz qilsanglar, hemme ishlarnı Xudagha shan-emesmu? Bizning oshutqan nanni yéginimiz, sherep keltürülsün dep qilinglar. **32** Men özüm Mesihning ténidin ortaq behirlen'ginimiz hemmeylenni hemme ishta memnun qilishqa emesmu? **17** Biz nurghun bolsaqmu bir intilginimdek, öz menpeetim üchün emes, belki nan, bir tendurmiz; chünki hemmimiz shu köpchilikning menpeeti, ularning qutquzulushi bir nandin nésiwe alimiz. **18** Jismaniy üchün intilginimdek, héchkimning aldigha — Israilgha qaranglar; qurbanlıqlarnı yégenler Yehudiylar bolsun, gréklar bolsun, Xudanıg qurban'gahqa nésipdashlar emesmu? **19** Emdi jamaitidikiler bolsun aldigha putlikashang néme démekchimen? Butqa atap sunulghan bolmanglar. Men Mesihni ülge qilghinimdek, qurbanlıqning birer ehmiyyiti barmidu? Butning sileremu méní ülge qilinglar.

birer ehmiyyiti barmidu? **20** Yaq, biraq kapirlar butlarga sun'ghan qurbanlıqlarnı Xudagha emes, belki jinlargha ataydu. Men silerning jinlar bilen ortaq nésipdash bolushunglarnı xalimaymen. **21** Rebnıg jamidin we jinlarning jamidin teng ichküchi bolsanglar bolmaydu; Rebnıg dastixinigha we jinlarning dastixinigha

11 Emdi silerni shuning üchün teripleymenki, i qérindashlar, hemme ishlarda siler méní eslep turuwatisiler, men silerge tapshurghinimdek, körsetmilerni tutup kéliwatisiler. **3** Emma men silerning her ernen bési Mesihdur, ayalning bési erdur we Mesihning bési Xudadur dep bilishinglarnı

xalaymen. 4 Shunga, [ibadetke qatnashqanda], peyda bolmay qalmaydu. Undaq bolmighanda herqandaq er beshigha birnerse artqan halda aranglarda kimning layaqetlik bolghanliqini dua qilsa yaki beshighe berse, u öz beshigha köriwalghili bolmaytti. 20 Siler bir yerge jem hörmetsizlik qilghan bolidu. 5 Emma [ibadetke bolghininglarda, siler [heqiqeten] «Rebning qatnashqanda], herqandaq ayal beshigha ziyanitpi»din yémeysiler. 21 Chünki yégininglarda birer nerse artmighan halda dua qilsa yaki herbiringlar bashqilararning yéishini kütmeyla beshighe berse, u öz beshigha hörmetsizlik özüngler élip kelgen ghizani yewérisiler-qilghan bolidu; bundaq ayalning chéchi de, birsi ach qalidu, yene birsi mest bolup chüshürwétigen, [reswa qilin'ghan] ayaldin kétidu. 22 Yep-ichishke öz öylirinlar yoqmu? perqi yoqtur. 6 Ayal kishining beshigha artqini Xudaning jamaitini közge ilmay, yoqsullarni yoq bolsa, chachliri chüshürwétilsun; ayalgha xijaletke qoymaqchimusiler? Silerge néme nisbeten chachlirining késiwétishi yaki désem bolar? Silerni teriplemdimen? Yaq, chüshürwétishi uyatlıq ish bolsa, emdi uning silerni teriplimeyen. 23 Chünki men silerge beshigha birer artqini bolsun. 7 Chünki er [Rebning ziyapiti togruluq] yetküzgenlirimni kishi bolsa beshini yapmasliqi kérek; chünki özüm Rebdin tapshuruwalghanmen; démek, u Xudaning süret-obrazi we shan-sheripidur; Reb Eysagha satqunluq qilin'ghan kéchide emma ayal kishi bolsa erning shan-sheripidur. u qoligha nan élip, 24 teshekkür éytqandin 8 Chünki er bolsa ayaldin emes, belki ayal kényin uni oshtup: «Mana, silerge atalghan erdindur. 9 Shuningdek er kishi ayal üchün Méning ténim; buni Méni eslep turush üçhün emes, ayal kishi er üchün yaritilghandur. 10 mushundaq qilinglar» — dédi. 25 Shuningdek, Bu sewebtin, hem perishtilerning sewebidin ghizadin kényin u jamni qoligha élip: «Mana, ayal kishi beshida hoquq[ning] [belgisige] bu jamdiki sharab qénimda bolghan «yéngi ige bolushi kérek. 11 Halbuki, Rebde ayal ehde»dur; her qétim buningdin ichkininglarda, ersiz bolmas we er ayalsiz bolmas; 12 chünki Méni eslep turush üçhün shundaq qilinglar» ayal erdin chiqirilghinidek, er ayal arqliq — dédi. 26 Chünki siler her qétim bu nandin [tughulidu]; lékin hemme ish Xudadindur. 13 yégen, bu jamdin ichken bolsanglar, taki Uning Öz könglünglarda baha bérinqlar; ayallarning qaytip kéléshigiche siler Rebning ölümini beshigha birnerse artmay turup Xudagha dua jakarlıghan bolisiler. 27 Shuning üçhün, kimki qılıshi muwapiqmu? 14 Tebietning özi silerge er layaqetsiz halda bu namni yése yaki Rebning kishining uzun chachliri bolsa uningha uyat jamidin ichse, Rebning téni hem qénigha ikenlikini ögettildimu? 15 Emma ayal kishining nisbeten gunahkar bolidu. 28 Shuning üçhün uzun chachliri bolsa, bu uningha shan- herbirsi bu ishlar üstide öz-özini tekshürüp, sherep bolidu; chünki uning uzun chachliri andin nandin yésun, jamdin ichsun. 29 uningha békət-yépincha bolsun dep teqdim Chünki [Rebning] ténnini perq etmey turup qilin'ghan. 16 [Birsining bu ishlar togruluq] yéguchi we ichküchi herkim özige höküm-talash-tartish qilghusi bolsa, [shuni bilsunki], jazani yetküzüp yep-ichidu. 30 Bu sewebtin bizlerde hem Xudaning jamaetlirimu aranglardiki nurghun ademler zeipliship késel shulardin bashqa héch qaidiler yoqtur. 17 boldi, hetta xéli bir qismi [ölümde] uxlap qaldi. Emma hazır démekchi bolghan ish, yeni siler 31 Lékin eger öz üstimizni tekshürüp höküm yighilghan sorunlarga kelsek, uningda silerni chiqarghan bolsaq, beshimizgħa [Rebning] teriplimeyen; chünki yighilghininglarning höküm-jazasi chüshürümeydighan bolidu. 32 netijisi paydılıq emes, belki ziyanlıq boluwatidu. Emma gerche üstimizge Reb teripidin höküm- 18 Chünki birinchidin, siler jamaette jazalar chüshürülgen bolsimu, emeliyyete bu yighilghininglarda, aranglarda guruhlargha Uning bizge chüshürügen «terbiye jazası»dur; bölünüşler bolghanliqini anglidim; bu gepke buningdin meqset, bizning bu dunya bilen qismen ishendim. 19 Aranglarda bölünüşler birlikte halaketke höküm qilinmasliqimiz

üchündür. **33** Shunga, i qérindashlar, [Rebning kirishke chömüldürüldüq we bir Rohtin ichishke ziyapitide] yéyishke jem bolghininglarda, nésip qilinduq. **14** Chünki ten birla ezadin [hemmeylen toluq kelgüche] bir-biringlarnı emes, belki köp ezelardin terkib tapidu. **15** Eger kütünglär. **34** Birsi ach qorsaq bolsa awwal put: «Men qol bolmighinim üchün men ten'ge öyide yep kelsun; shundaq qılıp silerning tewe emesmen» désila, undaqtı u heqiqeten jem bolshunglar özünglarga höküm-jaza ten'ge tewe emes bolamdu? **16** Qulaq: «Men yetküzmeydighan bolidu. Qalghan bashqa köz emes, shunga men ten'ge tewe emesmen» mesililerni bolsa, men barghinimda tertipke désila, undaqtı u heqiqeten ten'ge tewe emes salimen.

12 Emma i qérindashlar, rohiy iltipatlargha

kelsek, silerning ular togruluq bilmez qélishinglarnı xalimaymen. **2** Siler taipilerning arisida bolghan waqtenglarda herxil yollargha bashlinip, gas-gacha butlargha [choqunushqa] azdurulup ketkinenglarnı bilisiler. **3** Shunga men silerge uqturimenki, héchkim Xudanıng Rohida turup: «Eysaga lenet!» démeydu we herqandaq biri Muqeddes Rohta bolmay turup «Eysa Rebdur!» dep éytalmaydu. **4** Emma iltipatlar xilmuxıl, lékin Roh bolsa birdur. **5** Xizmetler bolsa herxil, emma [biz xizmitini qılıdighan] Reb birdur. **6** Ishlesh yollırı herxil, emma hemmeylende hemme ishni wujudqa chiqarghuchi Xuda birdur. **7** Emma hemmeylenning menpeeti üchün herbirige Rohning namayan bolushi béghishlinidu. **8** Chünki Roh arqılıq birige danalıq yetküzgüchi söz, yene birige shu oxshash Roh arqılıq xewer yetküzgüchi söz teqsim qilinidu; **9** yene oxshash Roh arqılıq bashqa birige alahide ishchen, yene birige oxshash Roh arqılıq [késellerni] saqaytışh iltipatlırı, **10** birawgha möjizilerni yaritish teqsim qilinidu; birawgha wehiybesharet bérish; birawgha herxil rohlarını perqétish, birawgha namelum tillarda sözlesh, yene birawgha namelum tillarnı terjime qılısh iltipati teqsim qilinidu. **11** Emma bu ishlarning hemmisini yürgüzgüchi oxshash shu bir Rohtur, U herbirige Özi layiq körüp, ayrim-ayrim teqsim qılıp bérifu. **12** Chünki insanı ten bir bolsimu nurghun ezeliri bolghinidek, shundaqla ezeliri nurghun bolsimu özara qoshulup bir ten bolghandek, Mesih Özim hem shundaqtur. **13** Chünki hemmimiz, meyli Yehudiylar bolsaqmu, Grékler bolsaqmu, qullar bolsaqmu, hörler bolsaqmu, bir Rohta bir ten'ge — awwal rosullarnı, andın peyghemberlerni, üchinchi bolup telim bergüchilerni; andın möjize körsetküchilerni, andın türlük késellerni saqaytışh iltipatlırığa ige bolghanlarnı, yadəm bergüchilerni, yétekchilik qilghuchilarını, herxil namelum tillarda sözleydighanlarnı teyinlep orunlashturğandur. **29** Hemmeylen rosulmu?

Hemmeylen peyghembermu? Hemmeylen balilarche oylidim, balilarche hésablidim; chong telim bergüchimu? Hemmeylen möjize bolghinimda, men baliliqni tashlidim. **12** Chünki körsetküchmu? **30** Hemmeylende saqaytish biz hazir bir tutuq dérizidin müjmel halda iltipatliri barmu? Hemmeylen namelum tillarda körimiz, lékin shu chaghda yüzmuyüz körimiz: sözlemdü? Hemmeylen namelum tillarni Hazir men qismen tonuymen, shu chaghda men terjime qilalamdu? **31** Emma siler chongraq [Xuda] méni tonup kéliwatqandek tonuymen. iltipatlarni teqezza bolup qogħlanglar; halbuki, **13** Hazir ishencħ, ümid, méhir-muhebbettin men hazir silerge hemmidin ewzel bir yolni ibaret bu üch nerse turuptu; bulardin eng üstün körṣitip bérey.

13 Men egerde bu dunyadiki kishiler **14** Méhir-muhebbetke intilip uni sözlewatqan herxil tillar hetta qogħlishinglar we hem rohiy iltipatlargħa, perishtilerning tilliri bilenmu sózliyeleydighan bolupmu besharet bérishke intizar bolunġlar. bolsammu, biraq men méhir-muhebbetsiz **2** Chünki namelum tilda sózleydighan kishi bolsam, u chaghda men peqet bir «dang- ademlerge emes, belki Xudagħa sózleydu; dang» qilidighan mis dang, bir «jang-jang» anglıghuchilardin héchkim uni chūshenmeydu, qilidighan jang bolup qalimen, xalas. **2** Eger emma u Rohta sirliq ishlarni éytip bérídu. men peyghemberlik qilalisam, barliq sirlar, **3** Lékin besharet bérídighan kishi bolsa barliq bilimlerni chūshinip bolghan bolsammu, ademlerning étiqadini qurushqa, ularni hem shuning bilen bir waqitta tagħlarni righbetlendürüşke we teselli bérishke yötkeiyelgүdek toluq ishenchte bolsammu, sózleydu. **4** Namelum tilda sózligüchi öz emma mende méhir-muhebbet bolmisa, roħini quridu; emma besharet bergüchi undaqta men héchnerse bolmighan bolimen. jamaetning [étiqadini] quridu. **5** Emđilikte **3** Eger barliq mal-mülkünni sediqige atap men silerning hemminglarning namelum hem ténimni [Xudanıng yolda] qurbanliq tillarda sózliyelishinglarni ümid qilimen, süpitide köydürüllüşke sun'ghan teqdirdimu, lékin besharet bérishinglarni téiximu ümid emma mende yenila méhir-muhebbet qilimen. Namelum tilda sózligüchi sózini bolmisa, undaqta méning héchqandaq terjime qilmisa, jamaetning étiqad qurulushida paydam yoq bolghan bolidu. **4** Muhebbet besharet bergüchi uningdin ulugh bolidu. **6** sewr-taqetlik bolush hem méħribanlıqtur; Qérindashlar, men yéninglарgha kēlip, namelum Muhebbet hesetxorluq qilmaydu: Muhebbet tillardila sózliginim bilen melum wehiy, özini maxtimaydu, Tekebburluq qilmaydu, bilim, besharet yaki telimni yetküzmisem, **5** Nomussızlıq qilmaydu, Öz menpeetini men silerge néme payda tegküzimén? **7** közlep yürmeyeđu, Tériktürümeydu, Könglide Hetta awaz chiqiralaydighan jansız nersiler, öchmenlik saqlimaydu; **6** Heqqaniysızlıqtın meyli ney bolsun, chiltar bolsun shundaq; xushal bolmaydu, Belki emelyiettin, heqiqettin ularning ahanglirining bir-biridin perqi xushal bolidu; **7** hemme ishta qorsiqi bolmisa, ularda chélin'ghan pede qandaqmu kenglik qilidu, hemmige yüzlinip [Xudagħa] perq étilsun? **8** [Jeng] kaniyimu belgilik bir ishinidu, hemme ishqqa ümid bagħlaydu, ahangda chélinnima, kim jengje hazirlansu? **9** hemmige chidaydu. **8** Méhir-muhebbet hergiz Shuningdek siler tilda éniq chūshineligüdek sóz axiřlashmaydu. Besharetler bolsa, kargħa qilmisanglar, néme démekchi bolghininglarni kelmetryu: «namelum tillar» bolsa, tügħeydu: kim chūshineleydu? Siler hawagħha ġep [möjizilik] bilimlermu kargħa kelmetryu. **9** qilghandek bolisiler. **10** Jahanda, shübhisizki, Chünki bizning bilidighanlirimiz qismen, xilmuxil til-awazlar bar we ularning héchqaysi besharet bérídighanlirimiz qismen; **10** lékin menisiz emes; **11** eger emdi men melum awaz-mukemmellik kelgende, qismenlik yoqildu. tilning menisini bilmisem, men sózligüchige **11** Men kichikimde balilarche sózlidim, nisbeten yat we u manga nisbeten yat bolidu.

12 Ehwal silerdimu shundaq. Shunga, siler rohiy qalsa, hemminglar teripidin uning gunahlirigha iltipatlarga qizghinliq bilen intilgenikensiler, tenbih bérilidu, hemminglar teripidin uning jamaetning étiqadini quridighan iltipatlarga gunahkar ikenlik i körsitilidu; **25** qelbidiki bay bolushqa intilinglar. **13** Shunga, namelum sirlar ashkare qilin'ghanda, u özini yerge tilda sözleydighan kishi sözligénlerini terjime tashlap: — «Xuda heqiqeten aranglardidur» qilip béréleydighan bolsam dep dua qilsun. dep Xudagha sejde qilidu. **26** Emdi qérindashlar, **14** Chünki namelum tilda dua qilghinimda, qandaq qilishimiz kérek? Siler bir yerge jem rohim dua qilidu, lékin eqil-idrakimdin bolsa bolghininglarda, herbiringlarda [bir iltipat] méwe chiqmaydu. **15** Undaqta qandaq qilish bolidu; birside medhiye naxshisi, birside telim, kérek? Men bezide rohim bilen dua qilimen, birside namelum til, birside wehiy, birside hem bezide eqil-idrakim bilenmu dua qilimen; namelum tilning yéshimi bolidu. Hemme men bezide rohim bilen medhiye naxshilirini ishlar étiqadning qurulushi üchün bolsun. éytimen, hem bezide eqil-idrakim bilenmu **27** Namelum tilda sözligüchiler bolup qalsa, medhiye naxshilirini éytimen; **16** bolmisa, peqet ikkisi yaki eng köp bolghanda üchi nöwet rohing bilenla medhiye oqusang, ishletken bilen sözlisun we birsi ularning éytqanlırinı [tilingni] bilmigenlerning qatarida olturghuchi örisun. **28** Emma [jamaette] origüchi bolmisa, teshekkürungge qandaqmu «Amin» déyelisun? u süküt qilsun; öz-özige we Xudagha éytsun. Chünki u éytqiningni chüshenmeydu. **17** Sen **29** Wehiy-bésharet yetküzgüchiler bolsa, ikki-derheqiqet teshekkürni yaxshi éytisen, emma üchi sözlisun; qalghanlar geplirining weznini yéningdiki anglighuchining étiqadi qurulghini ditlap tursun; **30** Emma olturghanlar arisidin yoq. **18** Men bundaq namelum tillarda shexsen bashqa bir kishige melum bir wehiy bérilse, hemminglardin köp sözleydighanlıqim üchün sözlewatqan kishi sözini toxtitip nöwetni Xudagha teshekkür éytimen; **19** halbuki, uninggħha bersun. **31** Chünki hemminglar bir-jamaette bolghanda, namelum tilda tümen birlep wehiy-bésharet yetküzsenglar bolidu; éghiz sözliginimdin köre, bashqılargha telim-shuning bilen hemmeylen öginidu, hemmeylen terbiye béreligüdek chüshinshlik sözden besh righbetlinidu. **32** Peyghemberlerning öz éghizla sözliyelisem dey men. **20** Qérindashlar, rohliri peyghemberlerning özlirige itaet eqil-hoshunglarda bala bolmanglar; yamanlıq qilidu. **33** Chünki Xuda qalaymiqanchılıq jehetide bowaq bolunglar, emma eqil-tugħdурghuchi emes, belki tinch-xatirjemlik hoshunglarda pishqedem bolunglar. **21** bergücidur. Barliq muqeddes bendilerning Tewratta: «Chet tilliqlarning sözi we yat jamaetliride shundaq tertip bar. **34** Aranglardiki ademlerning lewliri arqliq Men mushu xelqe ayallar jamaetlerde sükütte oltursun; ularning gep qilimen; lékin shundaq bolsimu ular yenila sözlishige ruxset qilinmighan; Tewrat qanunida Manga qulaq salmaydu — deydu Perwerdigar» belgilen'gendek, ular [tertipke] boysunsun. dep pütülgendur. **22** Shunga «namelum tillar» **35** Emma ular melum ishni bilmekchi bolsa, bolsa bir alamet belgidur; étiqadchilarha öyide öz erliridin sorisun; ayalning jamaette emes, belki étiqadsızlarha alamet belgidur; sözlisi uyatlıq ishtur. **36** Xudanıng söz-wehiy-bésharetler bolsa, étiqadsızlar üchün kalamı silerdin bashlan'ghanmu?! Yaki yalghuz emes, belki étiqadchilar üchün bolidu. **23** silergila yétip kelgenmu?! **37** Birsi özini Shuning üchün pütkül jamaet bir yerde wehiy-bésharetchi yaki rohiy kishi dep jem bolghanda, hemmisi öz alidgha bundaq sanisa, u silerge hazır yazghan bu sözümning namelum tillarda sözlewerse we sadda yaki heqiqeten Rebnıng emri ikenlikini étirap étiqadsız kishiler kirip qalsa, ular hemminglarnı qilsun. **38** Birsi buni étirap qilishni xalimisa, sarang bolup qapsiler déyishmemdu? **24** Emma u étirap qilinmaydu. **39** Shuning üchün, i hemminglar wehiy-bésharet yetküzsenglar, qérindashlar, wehiy-bésharetlerini yetküzüşke étiqadsız yaki sadda kishi aranglarga kirip telmürüp intilinglar, shundaqla namelum

tillarda sözleshti cheklimenglar. 40 [Xulase bolatti. 15 Hetta bizmu Xuda toghrisidiki qilip éytqanda], herbir ish chirayliq, tertiqlik yałghan guwahchilar bolghan bolattuq – chünki qilinsun.

15 Emma, i qérindashlar, men silerge eslide yetküzen xush xewerni bayan qilmaqchimen; siler bu xush xewerni qobul qilghan we uningda ching turuwatisiler; 2 men silerge yetküzen xush xewer bolghan kalamda ching turghan bolsanglar, – (ishen'gininglar bikargha ketmigen bolsa) – siler uning arqliq qutquzuluwatisiler. 3 Chünki men özümge amanet qilin'ghanlirini eng zörür ish süpitide silergimu tapshurdum; yeni, Tewrat-Zeburda aldin éytılghinidek, Mesih gunahlirimiz üchün öldi; 4 U depne qilindi; we üchinchi künü yene Tewrat-Zeburde aldin éytılghinidek tirildürüldi; 5 U Kéfasqa, andin on ikkiyen'ge köründi; 6 andin U bir sorunda besh yüzdin artuq qérindashqa köründi; ularning köpinchisi bügünkü künde tırık, emma beziliri ölümde uxlawatidi; 7 U Yaqupqa, andin rosullarning hemmisige köründi; 8 Hemmisidin kényin U xuddi waqitsiz tughulghan bowaqtek bolghan mangimu köründi. 9 Chünki men rosullar arisidiki eng töwinimen, rosul dep atılıshqa layiq emesmen; chünki men Xudanıng jamaitige ziyankeshlik qilghanmen. 10 Lékin hazir némita bolsam Xudanıng méhir-shepqiti arqliq boldum; Unıng manga körsetken shu méhir-shepqiti bikargha ketmidi; chünki men [Xudanıng xizmitide] barlıq rosullardin bekrek japaliq ishligemnen; emiliyette ishligüchi men emes, belki men bilen bille bolghan Xudanıng méhir-shepqitidur. 11 Démek, meyli men yaki bashqa [rosullar] bolsun, hemmimizning yetküzenliri oxshash bolup, u del siler ishinip qobul qilghan xush xewerdur. 12 Emma Mesih ölgenler ichidin tirildürülgen dep jakarlan'ghan bolsa, qandaqmu aranglardiki beziler ölgenlerning tirilishi dégen yoq ish, deydu? 13 Emma ölgenlerning tirilishi dégen yoq ish bolsa, Mesihning tirilishimu yoq ish bolghan bolatti. 14 Shuningdek eger Mesih ölümdin tirilgen bolmisa, jakarlighan xewirimiz bihude bolghan, silerning étiqadinglarmu bihude bolghan

yałghan guwahchilar bolghan bolattuq – chünki biz Xudanıng Mesihni ölümdin tirildürgenlike guwahliq berduq. Eger heqiqeten ölümdin tirilish bolmisa, Xuda Mesihnimü ölümdin tirildürmigen bolatti. 16 Chünki ölgenler qayta tirildürülmise, Mesihmu tirilmigen bolatti. 17 Mubada Mesih tirilmigen bolsa, étiqadinglar kéreksiz bolghan, siler téxiche gunahliringlarda yürüwatqan bolattinglar, 18 shundaqla Mesithe ölümde uxlawatqanlarunu halaketke yüz tutqan bolatti. 19 Eger ümidimizni peqet bu dunyadiki hayatımız üçhünlə Mesihke bagħlighan bolsaq, biz insanlar arisidiki eng bichare ademlerdin bolghan bolimiz. 20 Emma emiliyette, Mesih ölümde uxlighanlar ichide «hosulning tunji méwisi» bolup, ölümdin tirilgendor; 21 Chünki bir insan arqliq ölüm [alemde] peyda bolghinidek, ölümdin tirilishmu bir insan arqliq [alemde] peyda boldi. 22 Adamatimizdin bolghanlarning hemmisi [uning tüpeylidin] ölümge mehkum bolghanlıqığha oxshash, Mesihde bolghanlarning hemmisi [Unıng tüpeylidin] ölümdin hayatqa érishidu. 23 Emma hemmeylen öz nöwet-qatarida tirilidu; tunji hosulning méwisi bolghan Mesih birinchı; ikkinchiler bolsa Mesihning dunyagha qaytip kelginide özige tewe bolghanlar. 24 Andin axiret bolidu; shu chaghda U barlıq hökümraniqni, barlıq hoquq we herxil küchlerni emeldin qaldurup, padishahlıqni Xuda-Atığha tapshuridu. 25 Chünki U barlıq dushmanlerni [meghlup qilip] ayighi astida qilghuche höküm sürüshi kérektur; 26 eng axırkı yoqitilidighan dushman bolsa ölüm özidur. 27 Chünki [Zeburda] «[Xuda] pütkül mewjudatni Unıng ayighi astiga boysundurghan» [dep püttüklüktur]. Emma «pütkül mewjudat Unıngħha boysundurulghan» déyilginide, roshenki, shu «pütkül» dégen söz «hemmini Unıngħha Boysundurghuzghuchi»ning özini ichige alghan emestur. 28 Emma hemme Unıngħha boysundurulghandin kényin, Oghul hemmini özige boysundurghuchigha boysunidu; shuning bilen Xuda hemmining hemmisi bolidu. 29 Ölümdin tirilish bolmisa, bezilerning ölgenler

üchün chomüldürülüşini qandaq chüshinish rohiy bir ten bolidu. 45 Shunga [Tewratta] kerek? Ölgenler zadi tirlimse, kishiler ular mundaq pütülgenseki: «Tunji insan Adem’atımız üçün néme dep chomüldürülidu? 30 Bizler tirik bir jan qılıp yaritildi»; emma «axirqi néme dep [her küni] her saette xewp-xeterge Adem’ata» bolsa hayatlıq bergüchi Roh boldi. duch kélip yürürim? 31 Rebbimiz Mesih Eysada 46 Emma awwal kelgini rohiy adem emes, silerdin pexirlinishim rast bolghandek, [i belki «tebetke tewe bolghuchi» adem idi, qérindashlirim], men herküni ölümge duch kéyin «rohiy adem» keldi. 47 Deslepki insan kélimen. 32 Eger insanlarning nuqtineziridin bolsa yerdin, tupraqtin apiride qilin’ghan; éytqanda «Efesus shehiride wehshiy haywanlar ikinchi insan bolsa asmandin kelgendor; 48 bilen élishtim» désem, ölgenler ölümdin Tupraqtin apiride qilin’ghini qandaq bolghan tirlimse, buning manga néme paydisi? «Ete bolsa, [uningdin] [bolghan] «tupraqlıq»larmu beribir ölüp kétidighan bolghandin kéyin, yep- shundaq bolidu; asmandin kelgini qandaq bolsa, ichip yürüwalayli» dégen söz yolluq bolmamti? uningdin bolghan «asmanlıqlar»mu shundaq 33 Aldanmanglar; chünki «Yaman hemrahlar bolidu. 49 Bizler «tupraqlıq adem» süritide exlaqni buzidu». 34 Heqqaniy bolush üçün bolghanimizdek, «asmanlıq adem» süritidimu oyghininglar, gunahtin qol üzüngler; chünki bolalaymiz. 50 Emma shuni éytimeken, i beziliringlarda Xuda togruluq xewer yoqtur qérindashlar, et we qandin törelgenler Xudanıng – buni éytsam siler üçün uyat emesmu? 35 padishahlıqığha warisliq qilalmayıdu; chirigüchi Belkim birsi: «Ölküler qandaq tirildüriler? Ular chirimaydighan’ha warisliq qilalmayıdu. 51 qandaq ten bilen tirirler?» – dep sorishi mumkin. Mana, men silerge bir sirni étip bérinen; 36 I exmeq kishi, séning térihining, ölmey turup biz hemmimizde [ölümde] uxdıdighanlardın qaytidin tirlimedu. 37 Hem séning térihining, bolmaymiz; biraq hemmimiz özgertilişimiz! 52 ösümlükning téni emes, belki uning yalingach Bir deqiqidila, közni bir yumup achquche, déni – mesilen, bughdayning yaki bashqa birer eng axirqi kanay chélin’ghanda özgertilişimiz; ziraetning déni, xalas. 38 We kéyin Xuda Öz chünki kanay chélin sila ölgenler chirimas xahishi boyiche uningga melum bir tenni hayatqa tirildürülidu, shundaqla özgertilişimiz; bérifu; shundaqla uruq danlirining herbirige 53 Chünki bu chirip ketküchi chirimas hayatını özining téni ata qılıdu. 39 Janiwarlarning etliri kiyiwélishi, bu ölgüchi ölmeslikni kiyiwélishi bolsa bir-birige oxshimaydu; insanlarning özige kerek; 54 Emma chirip ketküchi chirimas hayatını xas etliri bar, haywanlarning özige xas etliri kiygende, bu ölgüchi ölmeslikni kiygende, shu bar, uchar-qanatlarningmu bar, béliqlarningmu chaghda bu söz emelge ashurulidu: «Ölüm bar. 40 Asmanda jisimlar bar, yer yüzidimu ghelibe teripidin yutulup yoqitilidu!. 55 «Ah, jisimlar bar; emma asmandikisining jula-sheripi ölüm, séning neshitung qényi?! Ah, ölüm, séning bashqiche, yer yüzidikisiningmu bashqiche ghelibeng qényi?!» (Hadès g86) 56 Ölümdeki neshter bolidu; 41 Quyashning shan-sheripi bir xil, – gunahetur, gunahning küchi bolsa, Tewrat ayning sheripi yene bir xil, yultuzlarning qanuni arqliq namayan bolidu. 57 Lékin bizni shan-sheripi yene bir xildur; chünki yultuzlar Rebbimiz Eysa Mesih arqliq bularning üstidin shan-sherepliride bir-biridin perqlinidu. 42 ghelibige érishtürgüchi Xudagha teshekkür! 58 Ölümdeki tirlilik hem shundaqtur. [Ten] chirish Shuning üçün, söyümlik qérindashlirim, ching halitide térlidu, chirimas halette tirildürülidu; turup tewrenmes bolunglar, Rebning xizmitidiki 43 Uyatlıq halette térlidu, shan-sherep bilen ishliringlar hemishe keng ziyadileshsun; chünki tirildürülidu; ajiz halette térlidu, emma kúch- Rebde bolghan ejir-japayinglar hergiz bihude qudret bilen tirildürülidu. 44 U tebetke ketmeydighanlıqını bilisiler.

tewe bir ten süpitide térlidu; rohqa tewe 16 Emdi muqeddes bendiler üçün iane bir ten bolup tirildürülidu; eslide tebetke toplash togruluq, silermu Galatiya tewe bir «janlıq» ten bolghan bolsa, emdi ölkisidiki jamaetlerge tapilighinindek qilinglar.

2 Her heptining birinchi künide herbiringlar obdan bilisiler; men silerdin ötünimenki, tapawitinglarning berikiti boyiche uningdin bir mushundaq kishilerning we ular bilen birlikte ülüşini ajritip öz yéninglarda saqlap qoyunlar; xizmette herbir japa tartiwatqanlarning shundaq qilsanglar, kelgen waqtimda iane sözlirige kiringlar. **17** Emma [yéninglardin] toplash hajet bolmaydu. **3** Men kelginimde, siler Istifanas, Fortunatus we Aqayikusning bu yerge qaysi ademlerni layiq körüp tallisanglar, men méni yoqlap kelgenlikidin shadlandim; chünki shulargha [tonushturush] xetlirini yézip béríp ular siler tereptin kem bolghanlirini toluqlap mushu iane-shepqitinglarni Yérusalémha berdi. **18** Chünki ular méning rohimni we apirip bérishke ewetimen. **4** Méningmu bérishim hem silerningkinimu yéngilandurdi; shunga muwapiq körtülse, ular manga hemrah bolup shundaq ademlerni etiwarlap hörmetylenglар. **19** baridu. **5** Emma men Makédoniye ölkisidin Asiyadiki jamaetlerdin silerge salam. Akwila we ötkendin keyin yéninglarga kélimen – chünki Priskilla hem ularning öyide jem bolidighan men Makédoniyeden ötmekchimen – **6** belkim jamaettinmu Rebde silerge qizghin salam men siler bilen bille bir mezgil turushum yollaydu. **20** Qérindashlarning hemmisi silerge mumkin, hetta yéninglarda qishlap qélishimmu salam yollaydu. Bir-biringlar bilen pak sóyüshler mumkin; shuningdek andin qeyerge barmaqchi bilen salamlishinglar. **21** Mana, menki Pawlus bolsam, siler yardem qilip, méni yolgha sélip öz qolum bilen salam yéziwatimen! **22** Herkim qoyarsiler. **7** Chünki bu qétim silerni yol Reb Eysa Mesihni söygüchi bolmisa, uningga üstidila körüp ötüp kétishni xalimaymen, belki lenet bolsun! Rebbimiz, kelgeysen! **23** Reb Eysa Reb buyrusa, siler bilen bille uzunraq bir Mesihning méhir-shepqiti hemminglarga yar mezgil turghum bar. **8** Emma men Efesus bolghay! **24** Méning Mesih Eysada bolghan shehiride orma héytighiche turmaqchimen. **9** muhebbitim hemminglar bilen bille bolghay. Chünki [mushu yerde] manga ajayib chong, Amin!

utuq-méwe bériwatqan bir ishik keng échildi,
shuningdek qarshi chiqquchilarmu köp. **10**

Timotiy yéninglarga béríp tursa, uning aranglarda qorqmay erkin-azade yürüshige köngül bölünglar. Chünki umu manga oxshash Rebnинг xizmitini ishlewatidu. **11** Shunga héchkim uni töwen körmisun; belki uni méning yénimgha kélishi üchün aman-ésen uzitip yolgha sélip qoyunlar; chünki uning qérindashlar bilen bille kélishini kütmektimen.

12 Emma qérindishimiz Apollosqa kelsem, uningdin qérindashlar bilen bille silerning yéninglarga bérishni köp ötündüm. Lékin uning hazirche barghusi yoq. Kéyin purset piship yétilgende baridu. **13** Hoshyar bolunglar, étiqadta ching turunglar; merdane erdek bolunglar! Qeyser bolunglar! **14** Silerning qilghan hemme ishinglar méhir-muhebbet bilen qilinsun. **15** Emdi, i qérindashlar, Axaya ölkisidiki eng deslepki étiqad méwisi bolghan Istifanas we uning ailisidikilerni, shundaqla ularning Xudaning muqeddes bendilirining xizmitide bolushqa qandaq özlirini atighanlıqini

Korintliqlargha 2

1 Xudaning iradisi bilen béktilgen, Mesih Eysaning rosuli menki Pawlus we qérindash bolghan Timotiydin Korint shehiride guwahliqi shuki, Xudaning aldida sap niyetler turuwatqan, Xudaning jamaitige we shuningdek we semimiylilik bilen (insaniy paraset bilen pütkül Axaya ölkisidiki barliq muqeddes emes, belki Xudaning méhir-shepqiti bilen) bendilerge salam! **2** Atimiz Xuda hem biz bu dunyaghа nisbeten we bolupmu silerge Reb Eysa Mesichtin silerge méhir-shepqet nisbeten özimizni tutuwalidighan bolduq. **13** we xatirjemlik bolghay! **3** Rebbimiz Eysa Chünki silerge yazghinimiz oquyalaydighan Mesihning Atisi, rehimdilliqlarning igisi we tonup ýeteleydighandin bashqa héch nerse Ata, barliq righbet-tesellining Igisi bolghan emes; lékin men silerning bizni qismen tonup Xudagha teshekkür-medhiye oqulghay! **4** Biz yetkininglar boyiche Reb Eysaning künide uchrigihan herqandaq japa-musheqqette U siler bizning pexrimiz bolidighininglardek bizge righbet-teselli bériwatidu, shuning bilen bizlernimu silerning pexringlar bolidu dep bizni biz Xuda teripidin righbetlendürülgen bolup toluq tonup ýetinglarni ümid qilimen. **15** U yetküzgen righbet-teselli bilen herqandaq Shuning bilen mushundaq ishenchte bolup men bashqa japa-musheqqetke uchrigihanlarga eslide ikkinchi qétim silerge méhir-shepqetni righbet-teselli béréleydighan bolduq. **5** Chünki, yetküzüshke awwal silerning qéshinglarga Mesihning azab-oqubetliri biz terepke éship barmaqchidim; **16** yeni, qéshinglardin tashqandek, Mesih arqliq bolghan righbet-teselli béréleydighan bolduq. **6** Emma biz japa-tesellimizmu éship tashidu. **7** Emma biz japa-musheqqette qalsaqmu bu silerning righbet-teselli we njat tépishinglar üchün bolidu; bular silerning biz tartqan azab-oqubetlerge oxshash azab-oqubetlerge chidishinglar bilen silerdimu hasil qilnidu; biz righbet-teselli tapsaqmu u silerning righbet-teselliringlar silerge baghlighan ümidimiz mustehkemdur; chünki siler azab-oqubetlerdin ortaq nésiwilik xalimaymiz; u waqtarda biz chidighusiz éghir bésimgha duch kelduq, hetta hayatning özidin ümid üzgüdeq bolghaniduq. **9** Emma özimizge emes, belki ölgelerni tirildürgüchi Xudaning Oghli, Eysa Mesih, birdem «berheq» qérindashlar, silerning Asiyada duch kelgen japa-musheqqettin xewersiz yürüshünglarni Xudagha tayinishimiz üchün qelbimizde Xudagha shan-sherep keltüridighan «Amin» xalimaymiz; u waqtarda biz chidighusiz bardur. **21** Emdi bizlerni siler bilen bille Xudagha tayinishimiz üchün qelbimizde Mesihde ching turghuzghuchi bolghini hem ölümge mehkum qilin'ghandek yürettuq. bizni mesihligini bolsa Xudadur. **22** U yene **10** U bizni bundaq dehshtlik bir ölümdin üstimizge möhür bésip, qelbimizge Öz Rohimi qutquzghan we hazir qutquzmaqta, we Mesihde ching turghuzghuchi bolghini hem bizni yenila qutquzidu, dep uningha ümid öz jénimgha guwahchi bolushqa chaqirimenki, baghliduq; **11** silermu buningda hem biz Korintqa téxi barmighamliqimning sewebi üchün dua-tilawetler bilen medet bériwatisiler; könglуглarni ayash üchün idi. **24** Biz hergiz

shundaq qilip talay ademlerning wasitisi arqliq bizge körсitilgen iltipat tüpeylidin talay ademler [Xudagha] rehmetler éytidighan bolidu. **12** Chünki pexrimiz, yeni wijdanimizning

iman-étiqadinglar üstige höküm sürgüchiler tapalmighinim tüpeylidin rohim aram tapmidi; emesmiz, belki silerning shad-xuramliqinglarni shuning bilen men shu yerdikiler bilen ashurushqa silerge hemkarlashquchilarmiz; xoshliship, Makédoniyege seper aldim. 14 chünki siler étiqad arqiliqla mezmut turisiler.

2 Lékin men ichimde, qéshinglarga barsam

yene azar élip barmaymen dégen qarargha keldim. 2 Chünki eger men silerge azar bersem, méning tüpeylimdin azar yégenlerdin bashqa qaysibiri méni shadlanduralisun? 3 Men esli méni shadlandurushi téigkeitlik bolghanlardin eksiche azar yep qalmay dégen meqsette shu xetni yazdim; chünki méning shadliqim siler hemminglarningmu shadliqidur dep siler hemminglarga ishchench bagholidim. 4 Chünki eslida özüm éghir azab ichide qelbimdiki derd-elemdin köp köz yashlirimni tökküzüp turup silerge shu xetni yazghanidim; meqsitim silerge azar bérish emes, belki silerge chongqur baghlan'ghan, éship tashqan muhebbitimni bilishinglar üçün idi. 5 Emma birersi azar yetküzgen bolsa, uning azar yetküzgini men emes deymen, u belki melum derijide (bu ishni ziyade éghir qilghum yoq) hemminglarga azar yetküzdi. 6 Bundaq ademning köpinchinglar teripidin tenbihlen'gini yéterliktur; 7 Shunga hazir eksiche, siler uninggha méhir-shepqt körsitip righbet-teselli bérishinglarga toghra kéliodu; bolmisa bundaq bir kishi belkim ghayet zor ishchenchimiz bar; 5 özimizni birernersini ishlarda itaetmen yaki itaetmen emeslikinglarni sinap bilishim üçün yazdim. 10 Lékin yotur; iqtidarlıqımız bolsa belki Xudadindur. 6 siler qaysibirini melum ish üçün kechürüm U bizni yéngi ehdining xizmetkarları bolushqa qilghan bolsanglar, menmu hem uni shundaq iqtidarlıq qildi; bu ehde püttükük söz-jümlilerge qilghan bolimen; menmu melum bir ishni emes, belki Rohqa asaslan'ghan. Chünki kechürüm qilghinimda (birer ishni kechürüm püttükük söz-jümlilere ademni öltürüdü; lékin qilghan bolsam), men silerni dep Mesihning Roh bolsa ademejge hayat keltürdü. 7 Emma huzurida shundaq qildim. 11 Shuning bilen söz-jümlilere bilen tashlarga oyulghan, ölüm Sheytan bizdin héch üstünlikke érishelmeedu; keltüridighan xizmet shan-sherep bilen bolghan

chünki biz uning hiyle-mikirliridin bixewer we shundaqla Israillar Musaning yüzide emesmiz. 12 Emdi Mesihning xush xewirini julalan'ghan shan-shereptin yüzige közlerin jakarlashqa Troas shehirige kelginimde we tikip qariyalmighan yerde (gerche shu shan-shundaqla Reb teripidin [purset] ishiki manga sherep hazır emeldiñ qaldurulghan bolsimu), échilghini bilen, 13 qérindishim Titusni 8 Roh bilen yürgüzlidighan xizmet téximu

tapalmighinim tüpeylidin rohim aram tapmidi; emma bizni Mesihde hemishe tentene bilen ghalibane bashlaydighan, biz arqliq her yerde Özige dost tartuchi xushpuraqni chachquchi Xudagha teshekkür! 15 Chünki biz Xudagha yetküzülüwatqan Mesihning xushpuriqidurmiz, hem qutquzuluwatqanlar arisida hem halaketke kétiwatqanlar arisida shundaqmiz; 16 kéyinkilerge ölümge bolghan ölümning puriqi, aldinqlarha hayatlıqqa bolghan hayatlıqning puriqidurmiz; emdi mushundaq ishlarning höddisidin kim chiqalaydu? 17 Chünki biz köp kishilerning qilghinidek Xudanıng kalam-sözini soda-sétiq ishi qilmaymiz; eksiche biz semimiyyilik bilen Xuda aldida Xudadın [ewetilgenler] süpitide Mesihde sözleymiz.

3 Biz yene özimizni tewsiye qilghili

turuwatamduq? Yaki bashqa bezilerge kerek bolghandek, silerge yézilghan yaki siler yazghan tewsiyinamiler bizge kérékmü? 2 Siler özüngalar bizning tewsiyinamizdursiler, qelbimizde yetküzdi. 6 Bundaq ademning köpinchinglar pütlügen, her insan'ga tonush bolghan we teripidin tenbihlen'gini yéterliktur. 7 Shunga oqulidighan. 3 Silerning biz teripimizdindin pütlügen, her insan'ga tonush bolghan we teripidin tenbihlen'gini yéterliktur. 4 Emdi bizning ispatlishinglarni jékileymen. 9 Shu xétimni Mesih arqliq Xudagha qaraydighan shunche yene bir meqsette, yeni silerning hemme zor ishchenchimiz bar; 5 özimizni birernersini ishlarda itaetmen yaki itaetmen emeslikinglarni qilghudek iqtidarımız bar dep chaghlighinimiz sinap bilishim üçün yazdim. 10 Lékin yotur; iqtidarlıqımız bolsa belki Xudadindur. 6 siler qaysibirini melum ish üçün kechürüm U bizni yéngi ehdining xizmetkarları bolushqa qilghan bolsanglar, menmu hem uni shundaq iqtidarlıq qildi; bu ehde püttükük söz-jümlilere qilghan bolimen; menmu melum bir ishni emes, belki Rohqa asaslan'ghan. Chünki kechürüm qilghinimda (birer ishni kechürüm püttükük söz-jümlilere ademni öltürüdü; lékin qilghan bolsam), men silerni dep Mesihning Roh bolsa ademejge hayat keltürdü. 7 Emma huzurida shundaq qildim. 11 Shuning bilen söz-jümlilere bilen tashlarga oyulghan, ölüm Sheytan bizdin héch üstünlikke érishelmeedu; keltüridighan xizmet shan-sherep bilen bolghan

chünki biz uning hiyle-mikirliridin bixewer we shundaqla Israillar Musaning yüzide emesmiz. 12 Emdi Mesihning xush xewirini julalan'ghan shan-shereptin yüzige közlerin jakarlashqa Troas shehirige kelginimde we tikip qariyalmighan yerde (gerche shu shan-shundaqla Reb teripidin [purset] ishiki manga sherep hazır emeldiñ qaldurulghan bolsimu), échilghini bilen, 13 qérindishim Titusni 8 Roh bilen yürgüzlidighan xizmet téximu

shan-shereplik bolmamdu? 9 Chünki ademning biz özimizni emes, belki Mesih Eysani Reb, gunahini békitudighan xizmet shereplik bolghan shuningdek özimizni Eysa üçhün silerning yerde, insanni heqqanı qılıdighan xizmetning xizmetkaringlar dep élan qilimiz. 6 Chünki sheri pi téximu éship tashmamdu? 10 Chünki «qaranghuluqtin nur yorusun» dep buyrughan eslide shan-shereplik bolghan ishning hazirqi Xuda, Mesihning didaridin Özining shanghayet zor shan-shereplik ishning aldida sheripini tonutushqa bolghan yoruqluqning [biz héchqandaq shan-shereplikliki yoqtur; 11 arqliq] chéchilishi üçhün, bizning qelbimizni chünki emeldin qaldurulghan ish eslide shan- yorutqandur. 7 Emma qudretning ghayet sherep bilen keltürülgen yerde, hazır ornini zorluqi bizdin emes, belki Xudadin bolghanlıqi basqan ish téximu shan-shereplik bolidu. körünsun dep bu góherge sapal idishlarda 12 Bizde shunche zor shundaq bir ümid qachilaqlıq halda igidarlıq qilimiz. 8 Mana biz bolghaniken, biz tolimu yüreklik bolimiz. 13 Biz herterepte qistilip qalduq, emma yenjilmiduq; Israillarni emeldin qaldurulidighan [ehdining] temtirep qalduq, emma ümidsizlenmiduq; 9 parlaq nurigha közini tikip qarashning aqiwitige ziyankeşlikke uchrawatimiz, emma hemdemisz uchrap ketmisun dep yüzige chümperde qalmiduq; yiqtilduq, emma halak bolmiduq; 10 tartiwalghan Musagha oxshimaymiz. 14 Emma Eysaning hayatı ténimizde ayan qilinsun dep, ularning oy-köngülliri qadaqlashqanidi; chünki herdaim ténimizde Eysaning ölümini kötüüp bugün'ge qeder kona ehdini oqughinida mushu yürimiz. 11 Chünki Eysaning hayatı ölidighan chümperde éliwétilmey keldi; chünki peqet etlirimizde ayan qilinsun üçhün, tirik qalghan Mesihde bolghandila u élip tashliwétilidu. 15 bizler herdaim ölümge tapshurulmaqtımız. Emma bugün'ge qeder, Musaning yazmılıri 12 Shuning bilen bizde ölüm ishlewatidu, oqulghinida shu chümperde yenila qelbini emma hayat silerde ishlewatidu. 13 We yépiwalmaqta. 16 Emma herkim Rebge qarap «Men ishendim, shunga söz qildim» dep burulsa, chümperde élip tashlinidu. 17 Emma yézilghandikidek iman-ishenchtiki rohqa ige Reb shu Rohtur; we Rebning Rohi qeyerde bolup, bizmu ishenduq we shuning bilen söz bolsa, shu yerde hörlük bolidu. 18 We biz qilimiz; 14 chünki Reb Eysani tirildürgen [Xuda] hemmimizning yüzümüz chümperdisiz halda bizni Eysa bilen birge tirildürudu, shundaqla Rebning shan-sheripige qarighinida, Uning bizni siler bilen birge Öz aldigha hazır qilidu, oxshash süritide bolushqa Roh bolghan Reb dep bilimiz. 15 Chünki [bu] hemme ishlar siler teripidin shan-sherep üstige shan-sherep üchündurki, téximu köp kishilerning wujudida qoshulup özgertilmektimiz.

4 Shunga [Xuda] bizge rehim-shepget körsetkendek, bu xizmet bizge amanet qilin'ghaniken, biz bel qoyuwetmeymiz; 2 emdilikte shermendilikke ait yoshorun ishlarni tashlap, ne aldamchiliqta mangmay, ne Xudanıng sözini burnilimay, belki heqiqetni eynen ayan qilish bilen Xuda aldida durusluqimizni her ademning wijdanigha körsitimiz. 3 Emma xush xewrimiz chümkelgen bolsimu, u halak boluwartqanlargha nisbeten chümkeldi; 4 Chünki Xudanıng süret-obrazi bolghan Mesihning shan-sheripi toghrisidiki xush xewerning nuri ularning üstide yorumisun dep, bu zamanning ilahi étiqadsızlarning oy-zéhinlirini kor qildi. (aión g165) 5 Chünki

éship tashquche béghishlan'ghan méhir-shepget sewebidin köp kishilerningmu Xudani ulugħlap éytqan teshekkürliri éship tashidu. 16 Shunga biz bel qoyuwetmeymiz; gerche tashqi insanlıqımız solashsimu, derheqiqet ichki insanlıqımız kündin-kün'ge yéngilanmaqta.

17 Chünki bizning bir deqiqilik we yénik japa-musheqqetlirimiz biz üçhün éship tashqan, menggülük, zor wezinlik shan-sherepnı hasıl qilidu. (aiónios g166) 18 Shunga biz körün'gen ishlargha emes, belki körünmes ishlargha köz tikimiz; chünki körün'gen ishlar waqtılıq, emma körünmes ishlar menggülüktür. (aiónios g166)

5 Chünki bu zémin'ha tewe öyimiz, yeni bu chédirimiz yoqitsim, Xuda teripidin

bolghan, insan qoli bilen yasalmighan bir Shuning bilen biz buningdin kéyin héchkimni öy, yeni asmanlarda ebediy bir makanımız insanlarche tonumaymiz; hetta biz Mesihni bardur dep bilimiz. (aiōnios g166) 2 Emdi bu insanlarche tonughan bolsaq, buningdin kéyin [kona öyimizde] turghinimizda asmandiki uni yene shundaq tonumaymiz. 17 Shunga emdi öyimizni kiyiwélishqa zor intizar bilen ah birsi Mesihde bolsa, u yéngi bir yaritilghuchidur! urmaqtımız 3 (berheq, [asmandiki öyimizni] Kona ishlar ötüp, mana, hemme ish yéngi boldi! kiyiwalsaq yalingach qalmaymiz). 4 Chünki 18 We barlıq ishlar Xudadindur; U bizni Mesih mushu chédirda turghinimizda, éghirchiliqtä arqliq Özige inaqlashturdi, shundaqla bizge ah urmaqtımız; bu bizning yalingachlinishni inaqlashturush xizmitini tapshurdi: — 19 démek, xalighinimiz emes, belki kiyindürülüşni, yeni Xuda Mesihde ademlerning itaetsizliklirini bizde ölidighan néme bolsa, uning hayat ularning eyibi bilen hésablashmay, alenni Özige teripidin yutulushini xalaymiz. 5 Emdi bizni inaqlashturdi; shuningdek bizge inaqlashturush del mushu ishqqa teyyarlıghuchi bolsa Xudadur; xewirini amanet qilip tapshurdi. 20 Shunga U bizge «kapael» bolghan Öz Rohinimu ata xuddi Xuda biz arqılıq [ademlerdin inaqliqqa qıldı. 6 Shuning bilen biz hemishe yureklik kéléshni] ötün'ginidek, biz Mesihke wakaliten bolimiz; hemde ténimizde makan tutqinimizda elchilerdurmiz; Mesihning ornda «Xudagha Rebdin néri bolghan musapir bolimiz dep inaqlashturulghaysiler!» dep ötünimiz. 21 bilimiz 7 (chünki biz körüş sézimi bilen emes, Gunahqa héch tonush bolmighan kishini étiqad bilen mangimiz); 8 biz yureklik bolup, Xuda bizni dep gunahning özi qıldı; meqsiti shuningdek tendin néri bolup Reb bilen bille shuki, bizning Uningda Xudanıng heqqaniqliqi bir makanda bolushqa téximu xursemiz. 9 bolushimiz üchündür.

Shuning bilen, meyi tende bolayli, tendin néri bolayli, uni xursem qilishni istek-nishan qilip intilimiz. 10 Chünki tende qilghan emellirimizni, yaxshılıq bolsun, yamanlıq bolsun, herbirimizge qayturulushi üchün Mesihning soraq texti aldida hazır bolushimiz lazımlı bolidu. 11 Shuning bilen Rebnıng dehshitini bilgenlikimiz üchün, insanları ishendürüşke tirishimiz; lékin biz Xudagha ochuq-ashkarımız, shuningdek silerning wijdanınglardımı ashkare tonulsaq dep ümid qilimen. 12 Biz hazır özimizni qaytidin silerge tewsiye qilghinimiz yoq, belki peqet silerde qelbdiki ishlardın emes, tashqi qiyapettin pexirlinidighanlargha bergüdeк jawab bolsun dep, silerge bizlerdin pexirlinish imkaniytini yaritip bériwatimiz. 13 Chünki ichichimizge sighmay qalghan bolsaqmu Xuda aldida shundaq bolduq, salmaq bolsaqmu siler üchün shundaq bolimiz. 14 Chünki Mesihning muhebbiti bizni [shundaq qilishqa] ündeydu; chünki biz birsi hemmeylen üchün öldi, shunga hemmeylennimü öldi, dep hésablasmız. 15 We U hemmeylenni dep öldi, buningdin meqset, hayat bolghanlar özleri üchün emes, belki ularnı dep ölüp tirilguchi üchün yashishi üchündür. 16

Shuning bilen biz buningdin kéyin héchkimni insanlarche tonumaymiz; hetta biz Mesihni bardur dep bilimiz. (aiōnios g166) 2 Emdi bu insanlarche tonughan bolsaq, buningdin kéyin [kona öyimizde] turghinimizda asmandiki uni yene shundaq tonumaymiz. 17 Shunga emdi öyimizni kiyiwélishqa zor intizar bilen ah birsi Mesihde bolsa, u yéngi bir yaritilghuchidur! urmaqtımız 3 (berheq, [asmandiki öyimizni] Kona ishlar ötüp, mana, hemme ish yéngi boldi! kiyiwalsaq yalingach qalmaymiz). 4 Chünki 18 We barlıq ishlar Xudadindur; U bizni Mesih mushu chédirda turghinimizda, éghirchiliqtä arqliq Özige inaqlashturdi, shundaqla bizge ah urmaqtımız; bu bizning yalingachlinishni inaqlashturush xizmitini tapshurdi: — 19 démek, xalighinimiz emes, belki kiyindürülüşni, yeni Xuda Mesihde ademlerning itaetsizliklirini bizde ölidighan néme bolsa, uning hayat ularning eyibi bilen hésablashmay, alenni Özige teripidin yutulushini xalaymiz. 5 Emdi bizni inaqlashturdi; shuningdek bizge inaqlashturush del mushu ishqqa teyyarlıghuchi bolsa Xudadur; xewirini amanet qilip tapshurdi. 20 Shunga U bizge «kapael» bolghan Öz Rohinimu ata xuddi Xuda biz arqılıq [ademlerdin inaqliqqa qıldı. 6 Shuning bilen biz hemishe yureklik kéléshni] ötün'ginidek, biz Mesihke wakaliten bolimiz; hemde ténimizde makan tutqinimizda elchilerdurmiz; Mesihning ornda «Xudagha Rebdin néri bolghan musapir bolimiz dep inaqlashturulghaysiler!» dep ötünimiz. 21 bilimiz 7 (chünki biz körüş sézimi bilen emes, Gunahqa héch tonush bolmighan kishini étiqad bilen mangimiz); 8 biz yureklik bolup, Xuda bizni dep gunahning özi qıldı; meqsiti shuningdek tendin néri bolup Reb bilen bille shuki, bizning Uningda Xudanıng heqqaniqliqi bir makanda bolushqa téximu xursemiz. 9 bolushimiz üchündür.

6 Emdi [Xudanıng] hemkarları süpitide silerden Uning méhir-shepqtini qobul qilip turup uni bikargha ketküzmenglər dep ötünimiz 2 (chünki u: «Shapaet körsitilidighan bir peytte duayingni ijabet qilishni békitkenmen, nijat-qutulush yetküzülidighan bir künide Men sanga yardımde bolushumni békitkenmen» — dédi. Mana, hazır bolsa «shapaet körsitilidighan yaxshi peyt»; mana, hazır «nijat-qutulush künı»dur!). 3 [Rebnıng] xizmitigę dagħ keltürümisun dep héchqandaq ishta héchkimning imanığha tosalghuluq qilmaymaz; 4 belki herbir ishta özimizni Xudanıng xizmetkarları süpitide nemune qilip yürümiz; zor chidamlıq bilen, jebir-zulumlarda, jama-musheqqetlerde, bésim-qistaqlarda, 5 kamcha yarılırida, zindanlarda, qozghilang-topilanlar ichide, éghir méhnetlerde, tüneshlerde, roza tutushlarda, 6 paklıq bilen, bilimler bilen, sewr-taqetlik bilen, méhribanlıqlar bilen, Muqeddes Roh bilen, saxtiliqsiz méhir-muhebbet bilen, 7 heqiqetning sözkalami bilen, Xudanıng kück-qudrıti bilen, heqqaniqliqning ong-sol qollardıki qoralları bilen, 8 hem izzet-shöhrette hem haqaret ichide,

töhmet hem teriplinishler ichide [özimizni paydilanmiduq. 3 Mushularni dep, silerni Xudaning xizmekarliri süpitide namayan eyiblimekchi emesmen; chünki men yuqırıda qıldıq]; yalghanchilar dep qaralghan bolsaqmu éytqinimdek, siler qelbimizdidursilerki, biz semimiy-sadiq bolup, 9 namsız bolduq-yu, siler bilen bille ölüshke, siler bilen bille emma meshhurmız; öley dep qalduq-yu, emma yashashqa teyyarmız. 4 Silerge baghlighan mana, hayatturmız; terbiyide jazalanduq-yu, ishenchim zor, silerdin bolghan pexrim zor; emma ölümge mehkum qilinmiduq; 10 derd- shuning üchün righbet-tesellige tolduruldum, elem tarttuq-yu, emma daim shad-xuramliqta barlıq japa-müshkülchiliklirimizde xushalliqim turımız; namrat bolghinimiz bilen, emma köp éship tashti. 5 Chünki berheq, Makédoniyege ademlerni bay qilghuchimiz; héchnémimiz yoq kirginimizdimu etlirimiz héch aram tapalmay, bolghini bilen, emma hemmige igidarmız. 11 hertereptin qisilip qalduq; sirtimizda jédel-Silerge ochuq-yoruq sözlidiq, ey Korintliqlar, küreshler, ichimizde qorqunchlar bar idi. 6 bizning baghrimiz silerge keng échildi! 12 Emma chüshkünlerge righbet-teselli bergüchi Siler biz tereptin qisilghan emes, lékin Xuda bizge Titusning kélishi arqliq righbet-öz ich-baghringlarning tarliqidin qisilisiler; teselli berdi; 7 tapqan righbet-tesellimiz peqet 13 emdi adil almashturushta bolup — (öz uning kélishi arqliqla emes, belki uning silerdin perzentlirimge sözlendek sözleymen) — tapqan righbet-tesellisi arqliqmu boldi; chünki baghringlarni bizgimu keng échinglar. 14 u silerning [bizge] zariqip telmürgininglarni, Étiqadsızlar bilen bir boyunturuqqa chétlip silerning hesritinglarni, silerning manga tengsizlikte bolmanglar; chünki heqqaniqliq bolghan qizghin ghemxorluqunglarni éytip we qebihlik otturisida qandaqmu ortaqliq berdi; shuning bilen men téximu xushallandim. bolsun? Yoruqluqning qarangghuluq bilen 8 Chünki gerche men silerni xétim bilen qandaq hemrahqliqı bolsun? 15 Mesihning Bérial azablıghan bolsammu, men hazır uningdin bilen néme inaqliqi bolsun? Ishen'güchining pushayman qilmaymen; lékin eslidi men ishenmigüchi bilen qandaq ortaq nésiwisi shu xétimning silerni azablıghinini körüp bolsun? 16 Xudaning ibadetxanisining butlar pushayman qilghanidim (emeliyyete, silerning bilen qandaq birligi bolsun? Chünki siler tirk azablinishinglar qisqighine bir mezgilla Xudaning ibadetxanisidursiler — Xudaning: bolghan). 9 Emma hazır shadlinimen «Men ularda turimen, ularning arisida — azablans'ghininglardan emes, belki shu yürümen; ularning Xudasi bolimen we ular azabning silerni towa qildurghanlıqidin Méning xelqim bolidu» déginidek [siler shadlinimen; chünki silerning azablinishinglar Uning ibadetxanisidursiler]; 17 Shuning üchün Xudaning yolda idi; shuning bilen siler «Ularning arisidin chiqip ketinglar, Manga bizzin héch ziyan tartmidinglar. 10 Chünki ayrilinglar», — deydu Reb, — «héch napak Xudaning yolda bolghan azab-qayghu ademni nersige tegküchi bolmanglar», «shundila Men hergiz pushayman qilmaydighan nijatqa silerni qobul qilimén», 18 we: «Men silerge Ata bashlaydighan towigha élip baridu; emma bolimen, siler Manga oghul-qizlirim bolisiler» bu dunyadiki azab-qayghu ademni ölümge — deydu Hemmige Qadir bolghan Reb.

7 Emdi bu wedilerge tuyesser bolghandin keyin, i söyümlükler, özimizni etterdiki hem rohtiki herxil paskiniliqtin tazilap, Xudaning qorqunchida özimizde [ayan qilin'ghan] pak-muqeddeslikni kamaletke yetküzyeli. 2 Bizni qobul qilghaysiler! Biz héchkimge ziyan-zexmet yetküzmidiq, héchkimni nabut qilmidiq, héchkimdin

élip baridu. 11 Chünki mana, del mushu ish, yeni Xudanining yolda azablinishinglar, silerge shunche köp estayidilliq, özliringlarni eyibtin neqeder xalas qilish, shunche köp ghezep, shunche köp qorqunch, shunche köp teqezzarliq, shunche köp qizghinliq we jazalashqa shunche teyyar bolushni élip keldi! Siler bu ishning her teripide özünglarning eyibtin xalas bolushunglarni ispatlidinger. 12

Emdi silerge [shu] xetni yazghan bolsammu, emesmen, belki bashqilarlarning qizghinliqi u xetni ziyan-zexmet qilghuchi kishi türchün arqliq muhebbitinglarning heqiqiylikini emes, yaki ziyan-zexmet qilin'ghuchi kishi ispatlimaqchimen. **9** Chünki siler Rebbimiz Eysa türchün emes, belki Xuda aldida bizge bolghan Mesihning méhir-shepqtini bilisiler — gerche könglünglardiki qizghinliqning aranglarda u bay bolsimu, silerni dep yoqsul boldiki, siler ayan bolushi türchün yazdim. **10** Bu sewebtin uning yoqsulluqi arqliq býeitilisiler. **11** Men biz righbet-tesellige érishtuq. We righbet- bu togruluq pikrimni otturigha qoyimen — tessellimiz üstige biz Titusning xushalliqi bu silerge paydiliq, chünki siler aldinqi yilila tüpeylidin téximu zor shadlanduq; chünki iane qilishta we shuninggħha irade bagħlashta uning rohi siler teripinglardin yéngilandi. **12** yaxshi bashlidinglar. **13** Emdi hazir uni ada Chünki men siler toghranglingarda birer ishta qilinglar; qizghin irade bagħlighininglardek, pexirlinip maxtighan bolsam, u ishta héch xijil bar dunyayinglar bilen shu ishqqa emel qilinglar. qaldurulmidim; belki silerge éytqanlırimizning **14** Chünki [xeyr-saxawetke] bel bagħlighuchigha hemmisi heqiqet bolghinidek, bizning Titusqa nisbeten, sowghining Xudagħha yarighudek silerni pexirlinip maxtishimizmu heqiqet bolup bolushi qolida yoqqa emes, belki qolida barigha ispatlandi. **15** U silerning itaetmenliklarni, bagħliqtur. **16** Chünki bu bashqilarlarning yükini silerning uningdin qandaq eymen'gen we yéniklitimen dep, özünglarni qiynanglar titrigen halda uni qarshi alghininglarni déginim emes, **17** belki silerde artuq bolghini esliginide, uning silerge bagħlighan ich-hazirče ularning kem yérini toldurghinidek, bagħridiġi muhebbetliri téximu éship tashidu. [künlerning biride] ularda artuq bolghini **18** Men silerge herbir ishta ishencim kamil silerning kem yéringlarni tolduridu; shuning bolghanliqidin shadlinimen.

8 Emma, i qérindashlar, biz silerge Xudaningu

Makédoniyediki jamaetlerge béghishlighan méhir-shepqtini ayan qilmaqchimiz; **2** ular zor éghir japa-musheqqette sinalghinida, qattiq namrat ewwalda éship tashqan shadliqi bilen ularning ochuq qolluqining bayliqi urghup chiqt; **3** chünki ularning küchining bariche, hetta küchidin artuq xeyr-saxawet qilghanliqigha özüm guwah. Ular ixtiyari bilen shundaq qilip, **4** bizdin muqeddes bendilerge shu yardemde bolushning bextige we shériklikige tuyesser bolushni qattiq ötündi; **5** shundaq qilip, ular kütkinimizdek emes, ümid qilghinimizdin éship özlirini awwal Rebge, andin Xudaningu iradisi bilen bizgimu béghishlidi; **6** shunga, Titus silerde [bu] méħribanlıqni bashlighaniken, biz Titustin silerni buningħha nésipdash qilip uni ada qilishqa ötünduq. **7** Emma siler her terepte, yeni ishencite, sözde, biliende, toluq estayidilliqt hem bizge bolghan méhir-muhebbitinglarda ewzel bolghininglardek, mushu méħirlik ishtimu özünglarni ewzel körsitinglar. **8** Men bu gep bilen silerge buyruq qilmaqchi

bilen tenglishidu. **19** Xuddi [muqeddes yazmilarda]: «Köp yighthanlarningkidin éship qalmidi, az yighthanlarningmu kemlik qilmidi» dep yézilghandek bolghay. **20** Emma Titusning qelbige silerge bolghan köyümümge oxhash köyümni salghan Xudagħha teshekkürler bolghay; **21** chünki u derheqiqet bizning iltimasimizni qobul qilghini bilen, özining silerge küchlük köyümi bolghachqa, özülkidin yéninglарgha bardı; **22** emma biz uningħha barliq jamaetler arisida xush xewer xizmitide teriplen'gen qérindashni hemraħ qilip ewettuq; **23** shuningdek u peqet shu tereptila emes, belki jamaetler teripidin bu xeyrlik ishta bizże hemseper bolushqa talliwlén'ghanidi. Emdi biz bu xeyr-saxawetni bolsa, Rebning shansheripini hem yardemdiki qizghinliqimizni körsitish türchün uni yetküzüşt xizmitide bolimiz; **24** shundaq qilip biz bu mol sowghini mes'ul bolup yetküzüşte herqandaq ademning bizning üstimizdin töħmet qilmasliqi türchün éhtiyyat qilimiz. **25** Chünki biz peqet Rebning aldidila emes, belki insanlarning köz aldidimu ishimizni durus qilishqa köngül bólüp kéliwatimiz. **26** Biz yene ular bilen bille köp

ishlarda intayin estayidilliqi nurghun qétim 9 [Muqeddes yazmilarda] pütülginidek: — ispatlan'ghan qérindashni ewetmekchimiz; «U öziningkini tarqatqan, U yoqsullargha hazir uning silerge baghlighan zor ishenchi sediqe bergen; Uning heqqaniyqliq menggüge tüpeylidin uning intayin estayidilliqi téximu turidi». (aiōn g165) 10 Emdi térighuchigha küchlük boldi. 23 Titus togruluq soallar bolsa térighili uruq, yégili nan ata qilghuchi u méning hemrahim we xizmitinglarda bolghan silerning tériydighan uruqliringlarni teminlep hemkarimdu; bashqa ikki qérindishimiz bolsa, mol qilidu, heqqaniyliqinglarning hosulular jamaetlerning elchiliri, Mesihning shan- méwilirini köpeytidu. 11 Shuning bilen siler sheripidur. 24 Shunga, jamaetlerning köz aldida herqandaq ehwalda qoli ochuq bolushqa muhebbitinglarning ispatini, shundaqla bizning her terepte béyitilisiler, shuningdek bu ish silerdin pexirlinishlimizning bikar emeslikini biz arqiliq Xudagha köp teshekkürlerni élip ulargha körsitinglar.

9 Chünki muqeddes bendilerning bu yarden xizmiti togruluq silerge yene yézishimning hajiti yoq. 2 Chünki men silerning bu ishqqa qattiq bel baghligininglarni bilimen; men bu togruluq: Axayadikiler ötken yildin béri xeyr-sediqe bérishke teyyar turuwatidu, dep Makédoniyediki [qérindashlarga] pexirlinip maxtap kelmektimen, shuning bilen silerning qizghinliqinglar ularning köpinchisining [xeyr-sediqe] [bérishige] türtke boldi. 3 Lékin qérindashlarni ewetishtiki meqsitim silerning toghranglarda pexirlinip maxtishimning bu ishlarda bihude ish bolup qalmasliqi, silerning déginimdek teyyar bolup turushunglar üchündür. 4 Mubada Makédoniyedikiler men bilen bille barghinida, siler teyyarliqsiz bolsanglar, bu ishenchimiz wejidin biz xijaletke qaldurulimiz, siler sözsiz shundaq bolisiler. 5 Shu sewebtin men qérindashlardin yéninglarga bérüp silerdin bu wede qilghan xeyrlik ishni aldin'ala teyyarlap püttürüşhini ötüntüshni zörür dep hésablidim; shundaqla bu silerdin birer nerse ündürüwélish bolmisun, belki méhribanliqinglardan bolsun. 6 Emma buni [esenglär]: Béxilliq bilen az térighan az alidu, ochuq qolluq bilen térighini mol alidu. 7 Her adem héch qynilip qalmay yaki mejburen emes, belki öz könglide pükkiniche bersun; chünki Xuda xushalliq bilen bergüchini yaxshi köridu. 8 Emma Xuda herbir iltipat-shapaetni silerge éship tashturushqa qadirdur; shuning bilen siler herdaim herterepte her éhtiyyajqa teyyar quwwetlinisiler, kengrichilikte turup qolliringlar herxil güzel ishqa yétitudi.

9 [Muqeddes yazmilarda] pütülginidek: — ispatlan'ghan qérindashni ewetmekchimiz; «U öziningkini tarqatqan, U yoqsullargha hazir uning silerge baghlighan zor ishenchi sediqe bergen; Uning heqqaniyqliq menggüge tüpeylidin uning intayin estayidilliqi téximu turidi». (aiōn g165) 10 Emdi térighuchigha küchlük boldi. 23 Titus togruluq soallar bolsa térighili uruq, yégili nan ata qilghuchi u méning hemrahim we xizmitinglarda bolghan silerning tériydighan uruqliringlarni teminlep hemkarimdu; bashqa ikki qérindishimiz bolsa, mol qilidu, heqqaniyliqinglarning hosulular jamaetlerning elchiliri, Mesihning shan- méwilirini köpeytidu. 11 Shuning bilen siler sheripidur. 24 Shunga, jamaetlerning köz aldida herqandaq ehwalda qoli ochuq bolushqa muhebbitinglarning ispatini, shundaqla bizning her terepte béyitilisiler, shuningdek bu ish silerdin pexirlinishlimizning bikar emeslikini biz arqiliq Xudagha köp teshekkürlerni élip baridu; 12 chünki bu xeyrlik xizmetni ada qilish peqet muqeddes bendilerning hajetlirini qandurupla qalmay, köp kishilerning Xudagha yetküzgen teshekkürlerini éship tashturidu. 13 Bu yarden xizmiti özliringlarning Mesihning xush xewirini étirap qilishinglardiki méwe bolghan itaetmenlikinglarga delil-ispat bolidu, shundaqla silerning mushu [hajetmen] bendilerge, shundaqla barliq ademlerge körsetken ochuq qolluq séxiyliqinglardan ular Xudani ulughlaydu. 14 We Xudanıg silerde tashqinlatqan ajayib méhir-shepqiti tüpeylidin, ular siler üçün dua-tilawet qilghinida, ular silerge telpünüp qattiq séghinip esleydu. 15 Uning til bilen ipadiligunguz ajayib sowghisi üçün Xudagha teshekkür bolghay!

10 Emma özüm, siler bilen bille bolghanda muamilisi yumshaq, lékin silerdin ayrilghanda silerge qarita qattiq qolluq dep qaralghan menki Pawlus Mesihning yuwash-möminlik we mulayimliqi bilen silerdin ötünümén, 2 — shuni telep qilimenki, yéninglarga barghinimda, bizni «etler boyiche mangghanlar!» dep guman bilen qaraydighan bezilerge qarita oylighinimdek qattiq qolluq qilishqa méni mejbur qilmanglar; 3 gerche biz insaniy etlerde yürsekmu, biz etler boyiche jeng qilmaymiz. 4 Chünki jeng qorallirimiz etke tewe qorallar emes, belki Xuda teripidin qorghan-istihkamlarni gumran qilish küchigie ige qilin'ghan qorallardur; 5 biz ular bilen bes-munazirilerni we Xudani tonushqa qarshilishishqa turghan herqandaq hakawur tosalghuni gumran qilimiz, shundaqla herbir oy-xiyallarni Mesihke békindurup itaet qilishqa

keltürimiz; **6** siler toluq itaet qilghandin kényin, bilen maxtinish bizge yat. **17** Emma «Pexirlinip [aranglarda] qandaq itaetsizlik qalghan bolsa maxtighuchi bolsa Rebdin pexirlinip maxtishi bularni jazalashqa teyyarmiz. **7** Siler peqet kérek!». **18** Chünki özini teripligüchi emes, belki köz aldinglardiki ishlarghila qaraydikensiler. Reb teripligen kishi heqiqeten layaqetliktur. Eger birsi özini Mesihke tewemen dep qarisa, u yene shuning üstige oylansunki, u Mesihke tewe bolghinigha oxhash, bizmu Uninggha tewedurmiz. **8** Chünki, Reb teripidin silerni nabut qilish üchün emes, belki étiqadinglarni qurush üchün bizge amanet qilin'ghan hoquqimiz toghruluq téximu köp ziyadirek maxtansammu, buningda héch yerge qarap qalmaymen; **9** emdi men peqet xetlerdila silerni qorqatmaqchi emesmen; **10** chünki beziler: «Uning xetliri derweqe wezinlik hem küchlük; lékin u ýetip kelgende salapetsiz, gépining tutami yoq bolidu» déyishidu. **11** Emdu bundaq xiyal qilghuchilar shuni bilip qoysunki, biz yiraqta bolghinimizda xetlerdiki sózimiz qandaq bolghan bolsa biz ýetip barghinimizda emeliyitimizmu shundaq bolidu. **12** Chünki biz özimizni özini qaltis chaghlaydighanlar bilen bir qatargha qoyushqa yaki ular bilen sélishturushqa pétinmaymiz; shundaq kishiler özlirini özlirining ölcimi bilen ölcüp, özlirini özliri bilen sélishturidighan bolup, heqiqeten eqilsizlardindur. **13** Biz emdi özimizge béktilgen ölcemdin halqip maxtinip yürginimiz yoq. Biz belki hemmini ölcögüchi Xuda bizge béktilken xizmet dairisidiki ölcem, yeni silerning [xizmitinglorghimu] ýetidighan ölcem bilen pexirlinimiz. **14** Chünki ölcimi silerning xizmitinglarga yetmeydighan kishilerdek, [xizmitinglarda bolghinimizda] dairimizdin halqip ketmeymiz, chünki biz Mesihning xush xewirini yetküzshte [birinchı bolup] yéninglorghimu kelduq. **15** Biz xizmet dairimizdin halqip, bashqilararning singdürügen japa-ejirilri bilen maxtan'ghinimiz yoq; lékin biz silerning iman-étiqadinglar öskenséri aranglardiki xizmitimiz bizge béktilgen dairimiz ichide téximu ziyyade kéngeytilsun dep ümid qilimiz; **16** shundaq bolghanda, biz silerdin téximu yiraq yerlerge xush xewerni yetküzüp jakarlaydighan bolimiz; teyyargha heyyar bolup, bashqilararning dairisidiki xizmet ejri

11 [Maxtan'ghan] bu azghine exmeqliqimha sewrchan bolghaysiler! Emdu siler manga sewrichanlıq qılıp kéliwatisiler. **2** Chünki men Xudadin kelgen otluq muhebbet bilen silerni [azdurushlardin] heset qilimen; chünki qızı bir ergila yatlıq qilghandek, men silerni Mesihkila pak qız süpitide hazır bolushqa wedileshtürğenmen. **3** Emma yilan Hawa'animizni hiyligerlik bilen azdurghandek, oy-könglüngler Mesihke baghan'ghan semimi, sap wapaliqtin épip bulghinishi mumkin dep ensireyment. **4** Chünki birsi kélip biz silerge héch jakarlap baqmığhan bashqa bir Eysani jakarlisa, yaki qelbinglardın orun bergen Rohning ornığha bashqa bir rohqı orun bersenglar we siler qobul qilghan xush xewerдин bashqa bir «xush xewer»ni qobul qilsanglar, siler bu ishlargha ajayib sewr-taqet bilen öttiwérishinglar mumkin! **5** Halbuki, men özümni herqandaq ishta ashu «qaltis ulugh rosullar»din kem sanimaymen! **6** Gerche méning gep-sözlimir addiy bolsimu, bilim jehette men undaq emes; biz qiliwatqan herbir emellirimizde buni silerge her jehettin ispatlap roshen qilduq. **7** Emdu men silerni kötürlüsün dep özümni töwen tutup, Xudanıg xush xewirini heq telep qilmay jakarlap gunah qildimmi? **8** Men silerning xizmitinglarda bolushqa bashqa jamaetlerdin bulap-talap, ularning yardımını qobul qildim. **9** Siler bilen bille bolghan waqitlirimda, hajetmen bolghan bolsammu, men héchkimge éghirimni salghan emes (chünki Makédoniyedın kelgen qérindashlar ménin kem-kütemni toluqlap berdi); herqandaq ishta özümni silerge yük bolup qéisichtin saqlap keldim we buningdin kényinmu shundaq qilimen. **10** Mesihning heqiqiti mende rast bolghandek, Axaya yurtlirida héchkimmu ménin mushu maxtinishtin tosmaydu! **11** Néme üchün? Silerni yaxshi körmigenlikim üchünmu?! Xuda bilidu! **12** Lékin [bizge oxhash hesablinish] pursitini izdigüchilerning pursitini mehrum

qilish üçün, shuningdek ular maxtinidighan deryalarning xewplirini, qaraqchilarning ishlarda heqiqeten bizge oxshash bolsun xewplirini, yurtdashlirimning xewplirini, yat dep, men néme qiliwatqan bolsam shuni elliklerning xewplirini, sheherning xewpini, qiliwérimen. **13** Chünki bundaq kishiler saxta bayawanning xewplirini, déngizning xewplirini, rosullar, aldamchi xizmetkarlar, Mesihning saxta qérindashlar arisidiki xewplirini bashtin rosullirining qiyapitige kiriwalghanlardur. **14** kechürdüm; **27** emgekler we japa ishlarda Bu ish ejeblinerlik emes, chünki Sheytan özimu zoruqup, pat-pat tüneklerde, achliqtá we nurluq bir perishtining qiyapitige kiriwalidu. ussułluqta, daim roza tutushlarda, soghuqlarda **15** Shunga uning xizmetchiliriningmu özlerini we yéling-yalingachliqtá yürüp keldim. **28** heqqaniqliqning xizmetchiliri qiyapitige Bu sırttiki ishlardin bashqa, ich-baghrimda kirgüzüwélishi ejeblinerlik ish emes; lékin barlıq jamaetler üçün her küni üstümmi bésip ularning aqiwiti özlerining ishligénlirige layiq kéliwatqan ghemlerni yewatimen. **29** Herkim bolidu. **16** Yene shuni éytimenki, héchkim méni ajizlisa, men ajizlimidimmu? Herkim ézip exmeq dep hésablimisun; hetta eger méni putlashqan bolsa, men örtenmidimmu?! **30** Emdi shundaq dep qarisanglarmu, emdi mendek eger maxtinishim zörür bolsa, öz ajizliqimni exmeqni sewr qilip qobul qilghaysiler, shuning körsitudighan ishlar bilen maxtinimen. **31** bilen özümmu azghine maxtiniwalay. **17** Méning Reb Eysaning Xuda-Atisi, menggü teshekkür-hazır bularni sözlishim Reb teripidin emes, medhiyilerge layiq Bolghuchigha ayanki, men belki özümmüning exmeqlerche yüreklik po yalghan éytmidim. (**a10n g165**) **32** Demeshq étip maxtinishim, xalas. **18** Nurghun ademler shehiride padishah Arétasning qol astidiki insanlarche po étip maxtan'ghandikin, menmu walıy méni tutush üçün, pütün Demeshq maxtinip baqay. **19** Chünki özünglar shunche shehirini qattiq tegib astigha alghanidi. **33** dana bolghandin keyin, siler exmeqlerche sewr- Lékin men sépildiki bir kamardin séwet bilen taqet qilishqa razi bolisiler! **20** Mesilen birsi peske chüshürülüp, uning qoldin qutulup silerni qul qiliwalsa, birsi silerni yutuwalsa, birsi qachtim.

silerdin nep alsı, birsi aldinglarda chongchiliq qilsa yaki yüzünglarga kachat salsa, siler uningga yol qoyisiler. **21** Epsus, nomus qilip éytimenki, biz undaq ishlargha ajizliq qilduq! Emma ular birer ishta maxtinishqa pétinghan yerde (exmeqlerche sözlewatiimen!) menmu shu ishta [maxtinishqa] pétingimen. **22** Ular ibraniylarmu? Menmu shundaq. Ular Israillarmu? Menmu shundaq. Ular İbrahimming neslimu? Menmu shundaq. **23** Ular Mesihning xizmetkarlirimu? (men eqildin azghanlardek sözlewatiimen!); men téximu shundaq; ziyyade köp zoruqup ishlidim, intayin köp derrilendim, intayin köp qétim qamaldim, köp qétim ölüüm xewplirige duch keldim; **24** Yehudiylarning «bir kem qiriq qamcha» jazasiga besh qétim tartildim, **25** üch qétim tikenlik qamcha jazasini yédim, bir qétim chalma-kések qilindim, üch qétim kéme hadisisige uchridim, bir kéche-kündüzni déngizda ötküzdüm. **26** Daim seperlerde bolimen;

12 [Epsus], maxtiniwérishning zörüriyiti bar. Gerche uning paydisi bolmisimu, men Rebdin kelgen alamet körünüşhler we wehiyler üstide toxtilay. **2** Mesihde bolghan bir ademni tonuymen; u on tööt yil ilgiri (tende bolghan haldimu, yaki tendin tashqirimu bilmeymen, Xuda bilidu) üçinchı qat asman'gha kötürlüldi. **3** Men shundaq bir kishini bilimen (tende bolghan haldimu, yaki tendin tashqirimu bilmeymen, Xuda bilidu) – **4** u jennetke kötürlülp, shu yerde til bilen ipadılıgli bolmaydighan, insanlarning déyishi men'i qilin'ghan ajayip ishlarni angli. **5** Shundaq bir adem bilen maxtinimen, özüm heqqide bolsa ajizliqmdin bashqa birer ish bilen maxtanmaymen. **6** Hetta maxtinay désemmu exmeq hésablanmaymen; chünki men heqiqetni éytqan bolattim; emma birsi mende körginidin yaki men toghruluq anglichinidin méni (manga ashkarilan'ghan wehiylerning ghayet zor ulugħluqi tüpeylidin) yuqiri

oylap qalmisun dep özümni maxtinishtin héligerlik qilip, men silerni bablap qoydum! yighdim. Mushu wehiylerning zor ulughluqi 17 Ejeba, men silerge ewetken ademlerning tüpeylidin körenglep ketmeslikim üçün birersi arqılıq silerdin nep aldimmu?! 18 etlirimge sanjilghan bir tiken, yeni méni urup Men Titusni silerning yéninglarga bérishqa tursun dep Sheytanning bir elchisi manga ündidim we yene héliqi qérindashnimu uning teqsim qilin'ghan; buning meqsiti, méning bilen bille ewettim. Titusning silerdin nep körenglep ketmeslikim üçündür. 8 Buning élip baqqan yéri barmu? Biz ikkiyen oxshash toghrisida u mendin ketsun dep Rebge üch bir rohta yürüwatmamduq? Bizning basqan qétim yéldim; 9 lékin U manga: «Méning izimiz oxshash emesmiken? 19 Yaki siler méhir-shepqitim sanga yéterlik; chünki Méning ezeldin bizni «Ular aldimzda özlirini aqlap kúch-Qudritim insanning ajizliqida toluq kéliwatidu» dep oylawatamsiler? [Ish undaq emelge ashurulidu] — dédi. Shunga men emes]. Biz peqet Mesihde bolup Xuda aldida Mesihning kúch-qudrity wujudumda tursun sözlewatimiz; qiliwatqan hemme ishlar, i dep ajizliqlirimdin maxtinishni téximu xushluq söyümlüklirim, silerning étiqadinglarni qurush bilen talliwalimen; 10 shunga men Mesih üçün üçündür. 20 Chünki men yéninglarga ajizliqlarni, haqaretlerni, qiyinchiliqlarni, barghinimda, silerning ümid qilghan yérimdin ziyankeshliklerni we azab-oqubetlerni xursenlik chiqmay qélishinglardin, özümningmu dep bilimen. Chünki qachan ajiz bolsam, silerning ümid qilghan yéringlardin chiqmay shu chaghda küchlük bolimen. 11 Men qélishimdin, yeni aranglarda ghowgha-jédel, [maxtinip] derweqe exmeq bolup qaldim! Lékin hesetxorluq, ghezep-nepret, menmenchilik, özünglar méni buningha mejbur qildinglar. töhmetxorluq, gheywetxorluq, tekebburluq we Emelyiette eslide men siler teripinglardin parakendichilikler bolarmikin dep ensireyem; teriplinishim kérek bolatti; chünki héch 21 — bu qétim silerning yéninglarga erzimes bolsammu, men héliqi «qaltis ulugh barghinimda, aranglardiki gunah sadir qilip, rosullar»din héch terepte héch ishta kem taki bugün'ge qeder ötküzgen napakliq, emesmen. 12 Derweqe men aranglarda buzuqluq we shehwaniy ishlardin téxi towa bolghan chaghda rosulning besharetlik qilmigan surghun ademlerning sewebidin alametliri, hertereplik chidam-sewrchanliq Xidayim méni aldinglarda töwen qilip ichide möjizilik alametler, karametler hem qoyarmikin, shularning qilmishliri tüpeylidin quğretlik möjiziler bilen emelde körsitilgen. 13 matem tutmay turalmaymenmikin, dep Silerni bashqa jamaetlerdin qaysi terepte töwen ensireyem.

orun'ga qoydum? — peqetla özümni silerning üstünglarga yük qilip artip qoymighinim bilenmu?! Méning bu adaletsizlikimni epu qilghaysiler! 14 Mana, hazır yéninglarga üçinchi qétim bérishqa teyyarmen, shuning bilen silerge héch yük éghirimni salghum yoq. Chünki izdiginim igiliklar emes, belki özünglardur; perzentliri ata-anilar üçün emes, belki ata-anilar perzentliri üçün mallü'lük yighishi kérek. 15 Emdi jéninglar üçün igilikimdin xushluq bilen serp qilimen hemde özümni serp qilimen — gerche men silerni qanche söygenséri men shunche az söyülsemmu. 16 Emdi shundaq bolghini bilen, men silerge héch yük bolghan emesmen; biraq

13 Bu yéninglarga üçinchi qétim bérishim bolidu. «Her bir höküm ikki-üch guwahching aghzida ispatlinishi kérek». 2 Men ilgiri ikkinchi qétim yéninglarda bolghinimda burun gunah sadir qilghanlarga hem qalghan hemminglarga shundaq éytqan, hazirmu silerdin néri bolsammu qaytidin aldin'ala agahlandurup éytimenki (siler Mesihning men arqılıq sözligenlikige ispat telep qilip kéliwatqininglar tüpeylidin), men barghinimda héchkimni ayimaymen; derweqe men arqılıq sözlewatqan Mesih silerge nisbeten ajiz emes, belki aldinglarda intayin quđretlikтур;

4 U derweqe ajizliqta kréstlen'gen bolsimu, lékin Xudaning quğriti bilen yenila hayat.

Bizmu Uningda ajiz bolsaqmu, Xudaning silerge qaratqan qudrati bilen, Uninggha baghlinip hayat yashaymiz. **5** Emdi özünglarni étiqadta barmu-yoq dep tekshürüp körüngrar; özünglarni sinap békinqular! Siler Eysa Mesihning özünglarda bolghanlıqını (sinaqtin shallinip qalmışanglar!) bilip yetmemsiler?

6 Emdi silerning bizning sinaqtin shallinip qalmıghanlıqımızni bilip qélishinglarni ümid qilimen. **7** Silerning héchqandaq rezillik qilmaslıqınlardır üçhün Xudagha dua qilimiz; bu, bizning sinaqtin ötti dep qarılıshımız üçhün emes – hetta sinaqtin ötmidi, dep qaralsaqmu, meyli – muhimi silerning durus bolghanni qilishınlardır. **8** Chünki biz heqiqetke qarshi héch ish qılalmaymız; némita qilsaq u beribir heqiqetni ayan qılıdu, xalas. **9** Chünki biz ajiz bolsaqmu, silerning küchlük bolghininglardı shadlinimiz. Shuningdek biz yene shuningha dua qilimizki, siler kamaletke yetküzülgəysiler.

10 Silerning yéninglarga barghınimda Reb manga ghulitish üçhün emes, belki étiqadni qurush üçhün amanet qılghan hoquqimni ishlitip silerge qattıq qolluqni körsetmeslikim üçhün, men silerdin yiraqta bolghinimda mushularmı yazdim. **11** Eng axırda, qérindashlar, shadlininglar; kamaletke yetküzülunglar, rıghbet-tesellide kúcheytilinglar; bir oy, bir pikirde bolunglar; inaq-xatirjemlikte ötünglar; we méhir-muhebbet we inaq-xatirjemlikning Igisi Xuda siler bilen bille bolidu. **12** Bir-biringlar bilen pak söyüshler bilen salamlichınlardır. **13** Barlıq muqeddes bendilerdin silerge salam. **14** Rebbimiz Eysa Mesihning shapaiti, Xudanıng méhir-muhebbiti we Muqeddes Rohning hemrah-hemdemlikı silerge yar bolghay!

Galatiyaliqlargha

1 Menki Pawlus, rosul bolghan (insanlar teripidin emes yaki insanlarning wasitisi bilen emes, belki Eysa Mesih we Uni ölgenerlerdin tirildürgüchi Xuda'Ata teripidin teyinlen'gen) 2 we men bilen bille turuwatqan barliq qérindashlardin Galatiya ölkisidiki jamaetlerge salam. 3 Xuda'Ata we Rebbimiz Eysa Mesichtin silerge méhir-shepqtet we xatirjemlik bolghay! 4 U Xuda'Atimizning iradisi boyiche bizni bu hazirqi rezil zamandan qutquzushqa Özini gunahlirimiz üçün pida qildi; (aiōn g165) 5 Xudagha barliq shansherek ebedil-ebedgiche bolghay, amin! (aiōn g165) 6 Siler özünglarni Mesihning méhir-shepqtı arqliq Chaqirghuchining yénidin shunche téz yiraqlashturup bashqiche bir xil «xush xewer»ge egisip kétiwatqininglarga intayin heyran qalmaqtimen! 7 Emeliyette u héchqandaq bashqa «xush xewer» emestur! — peqetla bezi kishiler silerni qaymaqturup, Mesihning xush xewirini burmilimaqchi bolghan, xalas. 8 Lékin hetta biz özimiz bolayli yaki asmandin chüshken perishte bolsun, birsi bizning silerge jakarlighinimizغا oxshimaydighan bashqa bir «xush xewer»ni silerge jakarlisa, bésigha lenet yagh sun! 9 Biz burun éytqinimizdek, hazirmu men shuni éytimenki, birsi silerning qobul qilghininglarga oxshimaydighan bashqa bir xush xewerni jakarlisa, bésigha lenet yagh sun! 10 Men Xudani ishendürüşüm kérekmu yaki insanlarni ishendürüşüm kérekmu? Yaki insanlarni xursen qilishim kérekmu? Men insanlarni xursen qilishni nishan qilghan bolsam, Mesihning quli bolmaghan bolattim. 11 Emdi, i qérindashlar, silerge shuni uqturimenki, men jakarlaydighan xush xewer insanlardin kelgen emes. 12 Chünki men uni insandin qobul qilghinim yoq yaki birer kishi uni manga ögetkini yoq, belki Eysa Mesih manga wehiy arqliq yetküzen. 13 Chünki siler méning Yehudiylarning diniy yolda qandaq hayat kechürgenlikim toghruluq — méning Xudaning jamaitige esheddiy ziyankeshlik qilip uningha buzghunchiliq qilghanliqimni anglihansiler. 14 Hemde men Yehudiylarning diniy yolda élımızdiq nurgun tengtushlimidin xélila aldida turattim we ata-bowilirimning en'enilirini saqlashqa pewqul'adde qizghin idim. 15 Emma anamning qorsiqidin tartip méni Özi üçün ayrip, méhir-shepqtı arqliq méni chaqirghan Xuda Öz Oghlini eller arisida jakarlash üçün mende uni ashkarlashni layiq körginide, men héchqandaq qan-et igisi bilen meslihetleshmey, 17 yaki Yérusalémgha mendin ilgiri rosul bolghanlar bilen körtüşhüshke barmay, belki udul Erebistan'gha atlandim. Kéyin Demeshqe qaytip keldim. 18 Andin üch yıldın kéyin Yérusalémgha Pétrus bilen tonushushqa bardim we uning qéshida on besh kün turdum. 19 Emma shu chaghda Rebning inisi Yaquptin bashqa rosullarning héchqaysisi bilen körtüşmidim. 20 Mana, méning silerge hazır yazghinim Xuda aldida héch yalghan emes! 21 Kéyin, men Suriye we Kilikiye ölkilirige bardim. 22 Emma Yehudiyediki Mesihde bolghan jamaetler méni chirayimdin tonumaytti. 23 Ular peqet burun bizge ziyankeshlik qilghan ademning özi shu chaghda yoqatmaqchi bolghan étiqadni hazır xush xewer dep jakarlimaqta, dep anglihanidi; 24 shuningdek ular méning sewebimdin Xudani ulughlidi.

2 Yene buningdin on tööt yil kéyin, men Barnabas bilen Yérusalémgha chiqtım; Titusnimu hemrah qilip bardim. 2 Men bir wehiyge binaen shu yerge barghanidim; we men bikar chapmighinimni yaki bikar chapmaywatqinimni jezmleshtürüsh üçün [Yérusalémkilerning] aldida (emeliyette peqet «jamaetning tüwrükliri»deklere ayrim halda) eller arisida jakarlaydighan xush xewerni bayan qildim. 3 Netijide, hetta manga hemrah bolghan Titus Yunanlıq bolsimu, xetnini qobul qilishqa mejburlanmidi; 4 [shu chaghdi «xetne» mesilisi] bolsa, bizning Mesih Eysada mujesser bolghan hörlükümizni nazaret qilish üçün arimizgha soqunup kiriwalghan, bizni qulluqqa chüshürüşmekchi bolup, yalghanchiliq qilghan saxta qérindashlar tüpeylidin bolghanidi. 5

Lékin biz xush xewerning heqiqiti silerdin belki Eysa Mesihning étiqad-sadaqetlik bilen mehrum qilinmisun dep ulargha hetta bir bolidu, dep bilimiz. Shunga Tewrat qanunigha saetchimu yol qoyghinimiz yoq; 6 lékin emel qilishqa intilish bilen emes, belki Mesihke abruyuluq hésablan'ghan ademlerdin bolsa baghlan'ghan étiqad bilen heqqaniy qilinishimiz (ménинг ularning néme ikenlikli bilen karim üchiün bizmu Mesih Eysagħha étiqad qilduq yoq; Xuda héchqandaq insanning yüz xatirisini — chünki héch et igisi Tewrat qanunigha qilmaydu!) — mushu abruyuluq [erbablar] dep emel qilishqa intilishliri bilen heqqaniy sanalghanlarning mendiki [xush xewerge] qilinmaydu» — dédim. 17 Emma Mesihte qoshqini yoq idi. 7 Del eksiche, xush xewerni heqqaniy qilinishqa izden'ginimizde, bizmu xetne qilin'ghanlarga yetküzüş wezipisi «gunahkar» dep ispatlan'ghan bolsaqmu, Mesih Pétrusqa tapshurulghandek, xetnisizlerge emdi gunahning xizmitide bolghuchimu?! yetküzüş wezipisi manga tapshurulghan Yaq, hergiz! 18 Emma men eslide ghulatqan dep tonup yétip 8 (chünki Pétrusni nersilerni qaytidin qursam, özümni [Tewrat xetniliklerge rosulluqqa Küchlendürgüči qanunigha] xilapliq qilghuchi dep ispatlap bolsa, ménimu ellerge [rosul bolushqa] körsetken bolimen. 19 Chünki men Tewrat küchlendürgenidi), 9 manga ata qilin'ghan shu qanuni bilen Tewrat qanunigha nisbeten méhir-shepqedni tonup yetken «jamaetning öldüm; netijide, men Xudagha yüzlinip tüwrükliri» hésablan'ghan Yaqup, Kéfas we yashawatimen. 20 Men Mesih bilen bille Yuhanınalar bolsa, siler ellerge béringlar, kréstlen'genmen, lékin mana, yashawatimen! biz xetniliklerge barayli dep Barnabas bilen Lékin yashawatqini men emes, belki mende ikkimizge hemdemlik ong qolini bérishi. turuwatqan Mesihdur. We ménинг hazir 10 Ularning bizge peqet kembeghellerni etlirimde yashawatqan hayat bolsa, méni sögen untumanglar dégen birla telipi bar idi; men we men üchün Özini pida qilghan Xudanıng del bu ishqa qizghin bolup kéliwatattim. 11 Oghlining iman-étiqadidindur. 21 Men Xudanıng Biraq, kéyin Pétrus Antakya shehirige kelgende, méhir-shepqedini bikar qiliwetmeymen; chünki uning eyiblik ikenlikli éniq bolghachqa, men heqqaniyliq Tewrat qanuni arqliq kélidighan uni yüzturane eyiblidim. 12 Chünki Yaqupning bolsa, Mesihning ölüshi bikardin-bikar bolup yénidin bezi ademler kéishtin ilgiri u yat qalatti.

ellikler bilen hemdastixan bolghanidi; biraq ular kelgende, xetniliklerdin qorqup [shu qérindashlardıñ] özini ayrip tarttı. 13 Hetta bashqa Yehudiy [qérindashlar] uning bu saxtiliqigha qoshulup ketti; hetta Barnabasmu azdurulup ularning saxtipezlikige shérik boldı. 14 Emma men ularning xush xewerning heqiqiti boyiche durus mangmaghanlıqını körüp, hemmeylenning aldidila Pétrusqa: «Sen Yehudiy turup, Yehudiy larning adetliri boyiche yashimay, belki yat elliklerdek yashawatisen; shundaq turuqluq, némishqa sen yat elliklerni Yehudiy lardek yashashqa zorlimaqchimuseñ?» — dédim, 15 we yene: «Biz [ikkimiz] tughulushimizdinla Yehudiyimiz, «gunahkar dep qaralghan yat ellikler»din emesmiz, 16 lékin insanning heqqaniy qilinishini Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri bilen emes,

3¹ eqilsiz Galatiyalıqlar, köz aldinglarda Eysa Mesih éniq süretlen'gen, aranglarda kréstlen'gendek körün'geniken, kim silerni heqiqetke itaat qilishtin azdurup séhirlidi? 2 Men peqet shunila silerdin sorap bileyki: — Siler Rohni Tewrat qanunigha intilish arqliq qobul qildinglarmu, yaki [xush xewerni] anglap, étiqad arqliq qobul qildinglarmu? 3 Siler shunche eqilsizmu? Rohqa tayinip [hayatni] bashlıghanikensiler, emdilikte et arqliq kamaletke yetmekchimu? 4 Siler [étiqad yoldı] bolghan shunche köp azab-oqubetlerni bikargha tarttinglarmu? Derweqe bikargha kettiglu? 5 Silerge Rohni Teminligüči, aranglarda möjizilerni yaritiwatquchi bu karametlerni silerning Tewrat qanunigha intilip tayan'ghininglardın qilamdu, yaki anglıghan xewerge bagħlighan ishenc-

étaiqadinglardin qilamdu? **6** [Muqeddes kéyin chüshürülgen Tewrat qanuni emeldin yazmilarda déyilgendetek]: «Ibrahim Xudagha qalduralmaydu, Xudaning bu wedisini héch étiqad qildi; bu uning heqqaniqliqi hésablandi». bikar qilalmaydu. **18** Chünki [wede qilin'ghan] **7** Shuning üchün, shuni chüshinishinglar miras qanun'gha asaslan'ghan bolsa, mana u kérekki, étiqadtin tughulghanlarla Ibrahimning Xudaning wedisige asaslan'ghan bolmaytti; heqiqiy perzentliridur. **8** Muqeddes yazmilarda lékin Xuda shapaet bilen uni Ibrahimgħa Xudaning yat ellikkerni Özige étiqad qilishi wede arqiliq ata qilghan. **19** Undaqta, Tewrat arqiliq ularni heqqani qilidighanliqi aldin'ala qanunini chüshürüshtiki meqset néme? U bolsa, körülüp, Xudaning Ibrahimgħa: «Sende barliq insanlarning itaetsizlikli tüpeylidin, Xudaning el-milletlerge bext ata qilinidu» dep xush mirasi wede Qilin'ghuchi, yeni Ibrahimning xewerni aldin éytqanliqi xatirilen'genidi. **9** nesli dunyagħha kelgħe qoshumche qilip Shuning bilen, étiqadtin bolghanlar étiqad bérilgen; u perishtiler arqiliq bir wasitichining qilghuchi Ibrahim bilen teng bext tapidu. **10** qoli bilen béktilip yolgha qoyulghan. **20** Emma Lékin Tewrat qanuniga emel qilimiz dep «wasitichi» bir terepninġla wasitichisi emes yūrġenler bolsa hemmisi lenetke qalidu. Chünki (belki ikki terepninġkidur), lékin Xuda Özi peget [muqeddes yazmilarda] mundaq yézilghan: birdur. **21** Undaqta, Tewrat qanuni Xudaning «Tewrat qanunida yézilghan hemme emrlerge wedilirige zitmu? Yaq, hergiz! Eger birer qanun üzlüksiz emel qilmaywatqan herbir kishi insanlarni hayatliqqa érishtüreleydighan bolsa, lenetke qalidu». **11** Yene roshenki, héchkim undaqta heqqaniqliq jezmen shu qanun'gha Xudaning aldida qanun'gha intilish arqiliq asaslan'ghan bolatti. **22** Halbuki, muqeddes heqqani qilinmaydu; chünki [muqeddes kitabta yazmilar pütkül alemni gunahning ilkige yézilghinidek]: — «Heqqaniy adem ishencħ- qamap qoyghan; buningdiki meqset, Eysa étiqadi bilen hayat bolidu». **12** Emma qanun Mesihning sadaqet-étiqadi arqiliq wedining yoli étiqad yoligha asaslan'ghan emes, belki étiqad qilghuchilargħa bérilishi üchündur. **23** [muqeddes kitabta]: — «Qanunning emrlirige Lékin étiqad yoli kélip ashkara bolghuche, emel qilghuchi shu isħlar bilen hayat bolidu» biz Tewrat qanuni teripidin qoghdilip, déyilgendetk. **13** Halbuki, Mesih bizni ashkara bolidighan étiqadni kütüşke qamap Tewrat qanunidiki lenettin hör qilish üchün qoyulghaniduq. **24** Shu teriqide, bizning étiqad ornimizza lenet bolup bedel tölidi. Bu heqte arqiliq heqqaniy qilinishimiz üchün Tewrat [muqeddes yazmilarda]: «Yaghachqa ésilghan qanuni bizże «terbiyilígħi» bolup, bizni herbir kishi lenetke qalghan hésablansun» dep Mesihke yétekli. **25** Lékin étiqad yoli ashkara yézilghan. **14** Shuning bilen Mesih Eysa arqiliq bolup, biz emdi yene «terbiyilígħi»ning Ibrahimgħa ata qilin'ghan bext yat elliklergħu nazaritide emesmiz. **26** Chünki hemminglar keltürülp, biz wede qilin'ghan Rohni étiqad Mesih Eysagħha étiqad qilish arqiliq Xudaning arqiliq qobul qilalaymiz. **15** Qérindashlar, men oghulliri boldunglar. **27** Chünki herqaysingħar insanlarche sözleymen; hetta insanlar arisida Mesihke kirishke chömüdürlügen bolsangħar, özara ehde tüzülsmu, bashqa héchkim uni Mesihni kiyiwalghan boldunglar. **28** Mesihde yoqqa chiqiriwételmeydu yaki uningga birer ne Yehudiy bolmaydu ne Grék bolmaydu, nerse qoshalmaydu. **16** Shuningdek, [Xudaning ne qul bolmaydu ne hör bolmaydu, ne er ehdisidiki] wediler Ibrahim we uning neslige bolmaydu ne ayal bolmaydu, hemminglar Mesih éytigħan. [Muqeddes kitabta] U: «we séning Eysada bir bolisiler. **29** Siler Mesihke mensup nesilliringge», (yenī, köp kishilerge) démeydu, bolghanikensiler, silermu Ibrahimning nesli belki «séning neslingge», (yenī yalghuz bir bolisiler we uningga wede qilin'ghan [bext-kishigila], deydu — bu «nesil» Mesihdur. **17** saadetke] mirasxordursiler.

Men shuni démekchimenki, Xudaning Mesihke aldin tüzgen bir ehdisini töt yüz ottuz yıldın

4 Yene shuni éytimenki: Gerche bir bala pütün mülükning igisi bolsimu, mirasxor

gödek waqitlirida taki atisi belgiligen waqit u chaghda siler mumkin bolsa, manga toshmighuche, u öz öyidiki quldin perqi közliringlarni oyup bérishkimu razi idinglar! bolmaydu. Chünki u yenila xojidarlar we 16 Emdilikte, silerge heqiqetni sözlichenlikim bala baqquchilarning bashqurushida bolidu. 3 üchün düshmininglarga aylinip qaldimmu? Shuningha oxshash, bizmu gödek waqtimizda, 17 [Men éytip ötken] héliqi ademler silerge bu dunyadiki «asasiy qaide-qanuniyetler» qizghinliq körstitu, emma niyiti durus emes; astida qul bolghaniduq. 4 Lékin, waqit- ular peqet silerni [nijatning] sirtigha chiqirip, saiti toluq toshqanda, Xuda Öz Oghlini qizghinliqinglarni özlirige qaritiwalmaqchi. 18 [bu dunyagha] ewetti. U bir ayal kishidin Emma men siler bilen birge bolghan waqitlardila tughulghan, shuningdek Tewrat qanuni astida emes, belki herdaim güzel ishqqa qizghinliq tughulghanidi. 5 Buningdiki meqset, Xuda qilishning özi yaxshidur, elwette. 19 Söyümlük Tewrat qanuni astida yashighan [bizlerni] bedel balilirim! Mesih silerde töreldürlülgüche men tölep hörlükke chiqirip, bizning oghulluqqa siler üçün tolghaq azablrini yene bir qétim qobul qilinishimiz üchündür. 6 Hem siler tartiwatimen! 20 Méning hazırla yéninglarga Uning oghulliri bolghanliqinglar üçün, bérip, silerge bashqiche teleppuz bilen sözligüm Xuda Öz Oghlining: «Abba! Atam!» dep kéliyatidu; chünki bu ewhalinglar toghruluq chaqirghuchi Rohini ewetip qelbimizge saldi. néme qilishni zadila bilmeywatimen! 21 Tewrat 7 Shuning üçün, siler hazır qul emes, belki qanunining ilkide yashashni xalaydighanlar, oghulliridursiler; oghulliri bolghanikensiler, silerdin shuni sorap baqay, siler Tewratning Xuda arqliq Özige mirasxor bolisiler. 8 özide néme déyilgenlikige qulaq salmamsiler? Burun, Xudani tonumighan waqtinglarda 22 Tewratta, Ibrahimning ikki oghli bolup, biri derweqe yalghan ilahlarning qulluqigha dédektin, yene biri hör ayalidin bolghan, dep tutulghansiler. 9 Emdilikte, hazır [heqiqiy] xatirilen'gen. 23 Dédektin bolghan oghul «et Xudani tonughanikensiler, — yaki éniqraq qilip bilen» tughulghan; hör ayalidin bolghan oghul éytqanda, Xuda teripidin tonulghanikensiler, bolsa Xudanining wedisi arqliq tughulghandur. emdi siler néme dep bu dunyadiki küçsiz, ebjeq 24 Bu ikki ishni bir oxshitish dégili bolidu. erzimes «asasiy qaide-qanuniyetler»ge qarap Bu ikki ayal [Xudanining insanlar bilen] tüzgen yanisiler? Ularning qulluqigha yéngiwashtin ikki ehdisining wekilidur. Birinchi ehde Sinay qaytishni xalamssiler? 10 Siler alahide kün, ay, [téghidin] kélip, derheqiqet balilirini qulluqta pesil we yillarni étiwargha élip xatirileshke bolushqa tughidu; mana Hejer uningha bashlidinglar! 11 Men ilgiri silerge singdtürgen wekildür; 25 démek, Hejer bolsa Erebistandiki ejrim bikar kétermikin, dep siler üçün Sinay téghigha simwol qilinip, yeni bugünki ensirewatimen. 12 Qérindashlar, men shuni Yérusalémgha oxshitilidu; chünki u sheher silerdin ötünimenki, manga oxshash bolunglar; we uning baliliri qulluqta turmaqta. 26 chünki men silerge oxshash boldum. Siler Emma yuqiridin bolghan Yérusalém hórdur, u eslide manga héch azar yetküzmigenidinlar. hemmimizning anisidur; 27 Chünki, [muqeddes 13 Emma silerge melumki, etlirimdiki bir yazmilarda] mundaq yézilghan: — «Xushal bol, zeiplik tüpeylidin, men xush xewerni silerge i perzent körmigen tughmas ayal! Tentene qilip birinchi qétim yetküzgenidim. 14 U chaghda, yangrat, towla, i tolghaq tutup baqimighan! etlirimdiki bu zeiplik silerge nisbeten sinaqtek — Chünki ghérib ayalning baliliri éri bar bolsimu, lékin siler méni kemsitmidinglar ayalningkidin köptür!» 28 Emdi i qérindashlar, yaki chetke qaqmidinglar. Eksiche, méni Ishaq Xudanining wedisidin tughulghandek Xuda ewetken bir perishtini, hetta Mesih bizmu Xudanining wedisi boyiche tughulghan Eysa özini kütkendek küttuwaldinglar. 15 U perzentlermiz. 29 Lékin u chaghda «etlerdin chaghdíki bext-berikitinglar emdi nege ketti?! tughulghan» bala «rohtin tughulghan» balığha Men silerge guwahchi bolup éytalaymenki, ziyankeshlik qilghinidek, hazır shundaq bolidu.

30 Lékin muqeddes yazmilarda néme déyilgen? qilmanglar, belki méhir-muhebbet bilen bir-Uningda: «Sen bu dédikingni oghli bilen biringlarning qulluqida bolunglar. **14** Chünki qoshup heydiwet! Chünki dédektin tapqan pütkül Tewrat qanuni «Qoshnangni özüngi oghul hergiz hör ayalingdin bolghan oghul söyendek söygin» dégen birla emrde emel bilen mirasqa ortaq bolmaydu!» dep püttülgan. qilinidu. **15** Lékin pexes bolunglarki, bir-**31** Emdi, qérindashlar, biz dédekning emes, belki biringlarni chishlep tartip yalmap yürüp, bir-hör ayalning perzentliridurmiz. Mesih bizni biringlardin ytulup ketmenglar yene! **16** hörlükte yashisun dep hör qildi. Shuning bilen Emma shuni deyemenki – [Muqeddes] Rohta uningda tapan tirep turunglar we qulluqning boyunturuqigha qaytidin qisilip qalmanglar.

5 Mana, menki Pawlus silerge shuni étyip qoyayki, eger siler xetne qobul qilsanglar, u chaghda Mesihning silerge héchqandaq paydisi qalmaydu. **3** Men xetnini qobul qilghan herbir kishige yene agahlandurup heqiqetni étyip qoyayki, ularning Tewrattiki barliq emrbelgilimlerge [toluq emel qilish] mejburiyiti bardur. **4** Ey Tewrat qanumi arqliq özünni heqqaniy adem qilay dégenler, herbiringlar Mesihtin ayrılıp, mehrum bolup, [Xudaning] shapaitidin chiqip, yiqilip uningdin qaldinglar. **5** Chünki Rohqa tayinip heqqaniyliqqa baghlan'ghan arzu-armanni étihad bilen telpünüp kütmektimiz. **6** Chünki Mesih Eysada xetnilik kückke ige emes, xetnisizlikmu kückke ige emes, kückke ige bolghini peqet muhebbet arqliq ish qilidigan étiqadтур. **7** Siler obdan chépíp méngiwatqanidinglar; biraq kim silerni heqiqetke itaet qilishtin tosuwaldi? **8** Bundaq qayil qilish amili silerni Chaqirghuchidin bolghan emes! **9** «Kichikkine xémirturuch pütkül xémirni boldurup yoghinitidu!» **10** Özüm Rebge qarap qayil boldumki, silermu bu ishta héch bashqiche oyda bolmaysiler. Emma silerni qaymuqturuwatqan kim bolushidin qet'iynezer, u choqum tékishlik jazasini tartidu. **11** Qérindashlar, eger men «xetne qilinish kérek» dep jakarlap yürgen bolsam, undaqa men bugünki kün'giche yene néme üchün [Yehudiylardin] ziyankeshlikke uchrap kélimen? Eger shundaq qilghan bolsam, «krést bizarlıqi» yoq qilinatti! **12** Silerni qutritiwatqan bu ademler özürlüni axta qiliwetsun deymen! **13** Chünki qérindashlar, siler erkinlikke chaqirildinglar. Lékin erkinliklarni etlerning arzu-heweslirige qandurushning bahanisi

méninglar, we shu chaghda siler etlerning arzu-heweslirige yol qoymaysiler. **17** Chünki et Rohqa zit bolghan ishlarni arzu qilidu, we Roh etke zit bolghan ishlarni arzu qilidu. Ular ikkisi bir-birige qarimuqarshidur; netijide, özünglar arzu qilghan ishlarni qilalmaysiler. **18** Wehalenki, siler Rohning yétekchilikide bolsanglar, u chaghda Tewrat qanunining ilkide bolmaysiler. **19** Emdi etning emelliri roshenki – zinaxorluq, buzuqluq, napakliq, shehwaniyliq, **20** butpereslik, séhirgerlik, öchmenlikler, jédeller, qizghanchuqluqlar, ghezepler, riqabetlishishler, bölgünchilikler, guruhwazliqlar, **21** hesetxorluqlar, qatilliqlar, haraqkeshlikler, eysh-ishretler qatarlıq ishlardur; bu ishlar togruluq burunqi éytqinimdek hazır yene bir qétim agahlandurimenki, bundaq ishlarni qilghuchilar Xudaning padishahliqigha mirasliq qilmaydu. **22** Wehalenki, Rohning méwisi bolsa méhir-muhebbet, shad-xuramliq, xatirjemlik, sewrataqet, méhribanliq, yaxshiliq, ishench-sadiqliq, **23** mömin-mulayimliq we özini tutuwélishtin ibaret. Mushundaq ishlarni tosidighan héchqandaq qanun yoqtur. **24** Lékin Mesihke mensup bolghanlar etlirini, shundaqla uningdiki ishqlar we hem heweslerni teng kréstligén bolidu. **25** Rohta yashawatqan bolsaq, Rohqa egiship mangayli. **26** Bir-birimizni renjitip, bir-birimizge heset qilip, hakawur shöhretpereslerdin bolmayli.

6 Qérindashlar, aranglardin birsining hazirmu bir gunah-sewenlik sadir qiliwatqanlıqi bayqalghan bolsa, aranglardiki rohiy kishiler yuwash-mulayimliq rohi bilen uni yolidin qayturup kélinglar. Shuning bilen bir waqitta, özünglarningmu azdurulup ketmesliklargaqha diqqet qilinglar. **2** Bir-

biringlarning éghirchiliqini kötüringlar. mangidighanlargha, ularning hemmisige we Shundaq qilsanglar, Mesihning qanunigha Xudaning Israiligha xatirjemlik we rehim-emel qilghan bolisiler. 3 Chünki birsining shepqed bolghay! 17 Buningdin kéyin héchkim tarazigha toxtighudek ishi bolmay turup özini bu ishlar bilen yene ménii aware qilmisun! tarazigha toxtighudek dep chaghla, u öz-özini Chünki men öz bedinimde Eysaning yara izlirini aldighanliq, xalas. 4 Lékin herkim öz emeliytige kötürimen! 18 Qérindashlar, Rebbimiz Eysa qarap tekshürüp baqsun; shuning bilen Mesihning méhir-shepqiti rohinglargha yar bashqilariningkidin emes, belki öz emelliridinla bolghay! Amin!

pexirlen'güdek ish bolsa, pexirlense bolidu.

5 Chünki herbir adem öz yükini kötüürüshi kérek. 6 Xudaning söz-kalamidin telim alghuchi özige telim bergüchini özide bar bolghan yaxshi nersilerdin ortaq behrimen qilsun. 7 Öz-özünglarni aldimanglar — Xudani aldap exmeq qilghili bolmaydu; chünki kim néme térisa, shuni alidu. 8 Öz etlirining arzu-heweslirini qandurushqa uruq chachqan kishi öz etliriden chiriklik hosulini alidu. Lékin Rohni kursern qilish üçhün uruq chachqan kishi bolsa Rohtin menggülüç hayat alidu. (aiōnios g166) 9 Shunga, yaxshi ishlarni qilishtin harmayli. Uninggha érinmisek waqtı-saiti toshqanda choqum hosul alalaymiz. 10 Shu sewebtin, bizde purset bolsila, hemmeylen'ge, bolupmu étiqadtiki ailige mensup bolghanlargha yaxshi ishlarni qilip béreyli. 11 Mana, öz qolum bilen shunche chong herpler bilen yazghinimgha qaranglar! 12 Silerge xetnini qobul qilishni mejburlimaqchi bolghanlar, ularning herbiri peqet özlerining tashqi qiypitini perdažlap körsetmekchi bolghan, xalas; ularning bu meqsiți peqet «Mesihning krésti» tüpeylidin bolghan ziyankeshliktin qéchishtin ibaret, xalas. 13 Chünki ular özlirimu xetne qilin'ghini bilen Tewrat qanunigha emel qilmaydu; lékin ular etliringlardin maxtinish üçhün beribir silerni xetnini qobul qildurmaqchi bolidu. 14 Özümni élip éytsam, Rebbimiz Eysa Mesihning krésttiki [ölüm]din bashqa héch ish bilen maxtanmighaymen! Chünki Uning krésti wasitisidin bu dunya manga nisbeten kréstlen'gen we menmu bu dunyagha nisbeten kréstlen'genmen. 15 Chünki Mesih Eysada ne xetnisizlik dégenler kückke ige emestur; birdinbir kückke ige bolidighini peqet yéngi bir yaralghuchidur! 16 Bu qaide boyiche

Efesusluqlargha

1 Xudaning iradisi bilen, Mesih Eysaning rosuli bolghan menki Pawlustin Efesusta turuwatqan muqeddes bendilerge, yeni Mesih Eysada ixlasmen bolghanlarga salam! **2** Atimiz Xuda hem Reb Eysa Mesihtin silerge méhir-shepget we xatirjemlik bolghay! **3** Bizni Mesihite, ershlerde barliq rohiy bext-beriketler bilen beriketligen, Rebbimiz Eysa Mesihning Xudasi hem Atisi mubarek bolghay! **4** Chünki U bizni, muhebbet ichide bolup Özining alida pak-muqeddes, daghsiz turushimiz üçhün alem apiride qilinmay turupla talliwalghanidi; **5** U Öz iradisige yaqqini boyiche bizni aldin'ala Eysa Mesih arqliq Özige oghulluqqa qobul qilishqa békitkenidi; **6** bu ishta Uning méhir-shepqtinining ulughluqigha medhiye oqulidu; chünki U méhir-shepqtiti bilen bizni Öz söyginide shapaetlendürgenidi. **7** Biz Uningda [Atining] méhir-shepqtinining molluqi bilen Uning qéni arqliq qulluqtin hör qilinishqa, itaetsizliklirimizge qarita kechürümge tuyesser bolduq; **8** U [bu méhir-shepqtetni] barliq danaliq hem pem-paraset bilen bizge zor tartuqlidiki, **9** — U Öz könglige pükken güzel xahishi boyiche iradisidiki sirni, yeni waqitzamanlarning piship yétılıshimi idare qilishi bilen barliq mewjudatlargha, yeni ershlerde bolghanning hemmisige, zéminda bolghanning hemmisige Mesihni bash qilip ularni Mesihte jem qilish meqsitini bizge ayan qildi; **11** Uningda bizmu Xudagha miras qilin'ghan; biz shu meqsette barliq ishlarni eqil-iradisi boyiche idare Qilghuchining nishani bilen shu ishqqa aldin'ala béktilgeniduq; **12** shuning bilen Mesihni awwal tayanch qilghan bizler Uning shan-sherping ulughluqini namayan qilghuchi bolduq; **13** heqiqetning kalam-sözini, yeni nijatinglardiki xush xewerni anglap silermu Uningha tayandinglar — we Uningha ishen'gininglarda, siler wede qilin'ghan Muqeddes Roh bilen möhürlendinglar. **14** Xudaning shan-sherping ulughluqi namayan qilinip, igiliki üzül-késil hör-nijat qilin'ghuche, Muqeddes Roh mirasimizning «kapaleti»

bolidu. **15** Shuning bilen, silerning Reb Eysagha baghlighan étiqadinglar we barliq muqeddes bendilerge bolghan muhebbitinglar toghruluq anglichandin tartip, **16** dualirimda silerni eslep, siler üçhün rehmet éytishni toxtatmidim; **17** tileydighinin shuki, Rebbimiz Eysa Mesihning Xudasi, shan-sherepning Igisi bolghan Ata silerning Uni tolouq bilishinglarga danaliq hem wehiyni özleshtürgüchi rohni ata qilghay, **18** shuning bilen silerning qelbtiki közliringlar roshenliship, Uning chaqiriqiga baghan'ghan ümidning némilikini, Uning muqeddes bendiliride bolghan shereplik mirasining qimmetliklikini **19** we Uning ishen'güchi bizlerge zor küchi bilen qaratqan qudritining hésabsız büyülüklünü bilip yetkeysiler; **20** del shu qudretni U Mesihni ölümdin tirildürüp, ershlerde Özining ong yénida olturghuzghinida Uningda yürgüzgenidi; **21** peqet bu zamandila emes, belki kelgusi zamandimu Uni barliq hökümränliqtin, hoquqtin, kück-qudröttin, xojayinliqtin we barliq tilgha élinidighan herqandaq nam-shereptin köp üstün qoyghan; (**aïön g165**) **22** barliq mewjudatlarni Uning putliri astigha qoyup, jamaet üçhün Uni hemmige bash bolushqa ata qilghan. **23** Jamaet bolsa Uning téni, yeni hemmini hemme jehettin Toldurghuchining mukemmel jewhiridur.

2 We siler bolsanglar, qebihlikliringlar hem gunahliringlarda ölgen bolup, **2** bu dunyaning dewrige egiship, hawaning hoquqini tutqan hökümdargha, yeni bugünkü künde itaetsizliktin bolghan perzentlerni qutritiwatqan rohqa egiship, bu ishlarda ilgiri mangghansiler; (**aïön g165**) **3** biz herbirimizmu ilgiri shularning arisida etlirimizdiki shehwet-heweslerde hayat ötküzgenmiz, etlirimiz hem öz oy-xiyalimizning xahishlirigha emel qilip, bashqilargha oxhash, mahiyette «ghezeptiki perzentler» bolghanmiz; **4** biraq Xuda, mol rehim-shepqtetni körsetküchi bolup, bizni sóygende bizge körsetken alembexsh méthir-muhebbitti tüpeylidin, — **5** hetta itaetsizliklerde ölgen waqtimizdimu, bizge Mesih bilen bille jan kirközüp (méhir-shepqt bilen qutquzuldunglar!), **6** bizni

Uning bilen bille tirildürüp, ershlerde Mesih Eysa bilen bille olturghuzghan; **7** meqsiti kelgüsü zamanlarda Uning Mesih Eysada bizge qaritilghan méhribanlıqı bilen ipadilen'gen shapaitining shunche ghayet zor ikenlikini körsitishtin ibarettur; (**aiōn g165**) **8** chünki siler shepqet bilenla ishchenç arqliq qutquzuldunglar. Bu ish özünglardın kelgen ish emes, belki Xudadin kelgen iltipat, **9** u zadila ademlerning emel-ejridin kelmeydu, bu hem héchkimning maxtanmaslıqi üchündür. **10** Chünki biz Xudaning ishligen hüniridurmız, xeyrxah ishlar üçün Mesih Eysada yaritilghanımız; Xuda esli bizning ularda méngishimiz üçün bu ishlarnı aldin'ala teyyarlıghanıdi. **11** Shunga siler eslidi etliringlargha asasen «yat eller» dep hésablan'ghininglarnı, — insanning qoli bilen etliride «xetne qilin'ghanlar» dep atalghanlar teripidin «xetnisiz» dep atalghanlıqlıqları, **12** shundaqla shu chaghda Mesihsz bolup, Israilning puqraliqining sırtida turup, wedilerni élip kelguchi ehdilerni yat bilip, bu dunyada ümidsiz hem xudasız yashighininglarnı ésinglarda tutunglar; **13** lékin esli yiraqlarda bolghan siler hazır Mesihning qeni arqliq yéqin qilindinglar; **14** chünki U bizning inaqlıqımızdur, U ikki terepni bir qılıp otturidiki ara tamni chéqiwetti; **15** yeni, Öz etliri arqliq öchmenlikni tügitip, belgilimilerni körsetken, emrlerni yetküzgen qanunni bikar qılıp, ikki terepni Özide yéngi bir adem qılıp yarattı, shuning bilen inaqlıqni apiride qıldı; **16** kréstke mixlinip mushuning wasitisi bilen öchmenlikni qetl qılıp, ikkisini bir tende Xuda bilen epleshtürdi; **17** andin U kélip, yiraqlarda turghan silergimu inaqlıq xush xewirini jakarlıdı, yéqindikilergimu inaqlıqni jakarlıdı. **18** Chünki her ikkimizning Uning arqliq bir Rohta Ata aldigha kirish hoquqımız bardur. **19** Shunga shuningdin bashlap siler musapırlar, yaqa yurttikiler emes, belki muqeddes bendilerge wetendash bolisiler, Xudaning öyidiliklerinden bolisiler; **20** siler rosullar we peyghemberler bolghan ulning üstige qurulmaqtisiler; binaning «burjek téshi» bolsa Eysa Mesih Özidur; **21** Uningda pütkül bina puxta jipsilashturulup,

Rebde muqeddes bir ibadetxana bolushqa ösüp barmaqta. **22** Silermu [qoshulup] Uningda Xudaning bir turalghusı bolushqa Rohta birləştirülüp qurulmaqtisiler.

3 Shu sewebtin siler «yat eldikiler» üçün Mesih Eysanı mehbusi bolghan menki Pawlus — **2** (siler belki manga tapshurulghan, silerge Xudaning shepqitini élip baridighan ghojdarlıqım togruluq, **3** yeni Uning manga wehiy bilen sirni ayan qilghanlıqı togruluq xewerdar bolushunglar mumkin (men bu togrısında ilgiri az-paz yazghanıdim; **4** siler uni oqughininglarda, Mesihning siri togruluq yorutulghanlıqımını bilip yétisiler) **5** ilgiriki devrlerde bu sir insan balilirığa Uning muqeddes rosullırı we peyghemberlirige Roh arqliq hazırlıqdek éniq wehiy qilin'ghandek, ayan qilin'ghan emes. **6** Démek, xush xewer arqliq «yat eldikiler» din bolghanırmu ortaq miraxorlar, tendiki ortaq ezalar, Mesih Eysada bolghan wedidin ortaq behrimen bolghuchilar bolıdu; **7** Xudaning shepqiti manga élip kelgen iltipat bilen, Uning küch-qudrıtining yürgüzülsı bilen, men bu ishqə xizmetkar qılıp teyinlendim; **8** manga — muqeddes bendiliri ichidiki eng töwinidinmu töwen bolghan manga mushu iltipat, yeni eller arisida Mesihning mölcherligüsiz bayliqları togruluq xush xewer jakarlash **9** we shundaqla hemmini yaratqan Xudada yosurun bolup kelgen bu sırning qandaq emelge ashurulushi togruluq hemmeylenyi yorutush xizmiti amanet qilindi. (**aiōn g165**) **10** Buning meqsiti ershlerde bolghan hökümranlargha hem hoquqlargha Xudaning köp tereplimilik danalığı jamaet arqliq hazır ashkare qilinishtin ibarettur. **11** Bu ish bolsa, Uning Mesih Eysa Rebbimizde ijra qilin'ghan menggülük muddiasi boyichidur; (**aiōn g165**) **12** Uning ishchenç-sadiqliqi arqliq biz jasaretke hem Xudaning aldigha xatırjemlik bilen kirish hoquqığha ige bolduq; **13** shuning üçün silerdin ötünimenki, méning siler üçün tartqan japa-jebirlirim tüpeylidin perishan bolmanglar; chünki bu ish silerning shan-sheripinglar bolıdu). **14** Men shu sewebtin tizlirimni Atığa pükimenki, **15** (asman-zémindiki barlıq

atiliq munasiwetler Uningdin «ata» namini kötürlüshining meqsiti, alemning barliqni alidu) **16** U Öz shan-sheripidiki bayliqlar toldurushtin ibaret; **11** Shunga, bezilerni bilen, Rohi arqliq silerni ichki dunyayinglarda rosullar, bezilerni peyghemberler, bezilerni küchlendürgey; **17** shuning bilen Mesih xush xewerchiler, bezilerni baqquchi we yaki qelbinglarda ishensch arqliq turup, siler méhir- telim bergüchiler qilip teyinligen del Özidur. muhebbet ichide yiltiz tartqan, ul sélin'ghan, **18** **12** Bularning meqsiti muqeddes bendilerni barliq muqeddes bendiler bilen bille Mesihning xizmet wezipisige, jümlidin Mesihning ténini muhebbitining kenglik, uzunluqi, chongqurluqi qurup chiqishqa qorallandurup kamaletke we égizlikini chüshinip igiliwalghaysiler; yetküüshtin ibaret; **13** wezipe hemmimizning yeni ademning bilip yétishidin hessilep étiqadta hem Xudaning Oghlini toluq éship chüshidighan Uning muhebbitini bilip tonushta birlikke kélishimizgiche, kamil adem yetkeysiler, shuningdek Xudaning mukemmel bolup yétiship chiqishimizgiche, — yeni jehwhiri bilen toldurulghaysiler. **20** Emdi Mesihning mukemmel jehwhiri gewdilen'gen ichimizde yürgüzidighan qudrati boyiche qeddi-qamet ölchimige yétishimizgiche barliq tilikimiz yaki oylighanlimizdinmu dawamlashturulmaqtı; **14** shundaq bolghanda, heddi-hésabsız artuq wujudqa chiqirishqa yene gödek balilardin bolmay, ademlerning qadir Bolghuchigha, — **21** Uningha dewrdin quwluiqidin oylap chiqqan aldamchi niyet-dewrgiche, ebedil'ebedgiche jamaette Mesih Eysa arqliq shan-sherep bolghay! Amin! (aión g165)

4 Emdi shu seweblerdin, Rebning mehbusi bolghan menki, [Xudaning] silerni chaqirghan [büyük] chaqırıqığa layiq halda méngishliringlarnı ötünimen, **2** hemme ishta kemterlik we yuwash-mulayimliq bilen, sewrchanlıq bilen, bir-biringlarga muhebbet ichide keng qorsaq bolup, **3** inaq-xatirjemlikning rishtisi bilen, Rohta bolghan birlikni tutushqa intilishinglarnı [ötünimen]. **4** Ten birdur, Roh birdur, — xuddi chaqırılgininglarda, oxshash bir arzu-ümidke chaqırılgininglardek, — **5** Reb birdur, iman-étiqad birdur, chömüldürülüş birdur, **6** hemmining Xuda'Atisi birdur; U bolsa hemmidin üstün turghuchi, hemmini yürgüzungüchi we hemmimizning ichide Bolghuchidur. **7** Shundaqtimu hazır herbirimizge Mesihning iltipatining ölchimi boyiche shepqet teqdim qilin'ghandur; **8** shunga, muqeddes kitabta [Xuda] éytqinidek: — «U yuqırıgha kötürlüdü, [İnsanlarnı] tutqun qılghuchılarnı U Özi esir qılıp élip ketti, Hem insanlarga iltipatlarnı teqdim qıldı». **9** Emdi «kötürülgén» zat bolsa, [awwal] yerning tégige chüshken zatning Özi emesmu? **10** Chüshken zat bolsa barlıq ershlerdin yuqırıgha kötürlügenning del Özidur;

23 oy-zéhninglarning rohida yéngilinip, **24** aldatmanglar; chünki bu ishlar tüpeylidin Xudaning oxshashliqiga asasen, heqiqettin Xudaning ghezipi itaetsizliktin bolghan chiqqan heqqaniyliqta we pak-muqeddeslikte perzentlerning beshigha chüshidu. **7** Shunga yaritilghan «yéngi adem»ni kiyiwélishinglar ulargha mushu ishlarda shérik bolmanglar; kérektur. **25** Shuning bilen yalghanchiliqni **8** chünki siler esli qarangghuluq idinglar, séliwétip, herbirimiz öz yéqinlirimiz bilen lékin hazır Rebde yoruqluqsiler; yoruqluqning heqiqetni sözlisheyli; chünki biz bir-birimizge perzentlirige layiq ménginglar **9** (chünki nisbeten bir tenning ezaliridurmiz. **26** yoruqluqning méwisi toluq méhribanlıq, «Achchiqlininglar, emma gunah qilmanglar»; heqqaniyliq we heqiqettin terkib tapqdur), **10** ghezipinglar kün patquche dawam étiwermisun; néme ishlarning Rebni xursen qilidighanliqini **27** yaki Iblisqa héch orun qoyup bermenglar. öginip ispatlanglar. **11** Qarangghuluqtiki **28** Oghri ikkinchi oghriliq qilmisun; eksiche méwisi ishlar bilen chétlip qalmanglar; u méhnet qilip ikki qoligha tayinip halal eksiche, ularni échip eyiblenglar; **12** chünki ish qilsunki, hajiti bolghanlарghimu bölüp ularning yoshurunche ishligénirini hetta tilgha bergüdekköz tapqini bolsun. **29** Aghzinglardın élishmu nomus ishtur. **13** Emma yoruqluq héchqandaq iplas söz chiqmisun, peqet bilen eyiblep ashkarilan'ghan herqandaq anglighuchilarqha shepqet yetsun üchün, nerse ochuq köründi; yoruqluq ashkarilighan éhtiyajqa uyghun we ademni qurup chiqidighan hemme nerse yoruqluqqa aylinidi. **14** Shuning sözlerni éytinglar. **30** Xudaning Muqeddes üchün U mundaq deydu: — «Oyghan, ey Rohigha azab bermengler; chünki siler Uning uyquchi! Tiril ölüklər arısidin! We Mesih séni bilen hör-nijat küni üchün möhürlen'gensiler; parlap yoritidu». **15** Shuning üchün silerning **31** özünglardın herqandaq öch-adawet, achchiq- méngiwtan yolunglarga éhtiyat bilen diqqet ghezep, qehr, jédel-majiralalar, til-ahanet hemde qilinglar; yolunglar nadanlarningkidek emes, herxil qara niyetlerni néri qilinglar; **32** bir-danalarningkidek bolsun; **16** waqit-pursetni biringlarga méhriban, yumshaq dilliq bolup, gheniyemet bilip tutuwélinglar; chünki mushu Xuda Mesihte silerni kechürüm qilghinidek bir-birininglarni kechürüm qilinglar.

5 Shunga Xudaning söyümlük perzentliridin bolup, Uni ülge qilinglar; hemde Mesih bizni söyüp, Özini biz üchün Xudagha xushpuraq süpitide hediye-qurbanlıq bolushqa atap pida qilghandek silermu muhebbet ichide ménginglar. **3** Emma muqeddes bendilerge layiq halda, buzuqluq, herqandaq paskiniliq yaki nepsaniyetchilik aranglarda hetta tilghimu élinmisun; **4** Shundaqla iplasliq, exmiqane paranglar yaki chakina chaqchaqlarmu tilinglarga élinmisun — bularmu muwapiq emestur — belki aghzinglardın teshekkürler chiqsun. **5** Chünki shuningdin xewerdarsilerki, herqandaq buzuqluq qilghuchi, napak bolghuchi yaki nepsaniyetchi kishi (bundaq kishi emeliyyette bir butpereske barawer) Mesih we Xudaning padishahliqiga mirasxor bolalmaydu. **6** Héchkimge özünglarni quruq gepler bilen

belki Rebning iradisining néme ikenlikini chüshen'güchi bolunglar; **18** Haraq-sharab ichip mest bolmanglar; shundaq qılıq ademni shallaqlashturdu; buning ornigha Rohqa toldurulghuchi bolunglar, **19** bir-biringlarga zebur-neghmiler, medhiye küyliri we rohiy naxshilar éytiship, qelbinglarda naxshan-neghmiler yangritip Rebni medhiyilenglar; **20** herdaim hemme ishlar üchün Reb Eysa Mesihning namida Xuda hem Ata Bolghuchigha teshekkür-rehmet éytinglar, **21** Mesihtin eyminip, bir-biringlarga boysununglar. **22** Siler ayallar, Rebge boysun'ghandek öz erliringlarga boysununglar; **23** chünki Mesih jamaetning beshi bolghandek, er ayalning beshidur; Mesih yene ten'ge qutquzghuchidur. **24** Emdilikte jamaet Mesihke boysughandek, ayallar erlirige hemme ishta boysunsun. **25** Erler ayalliringlarni söyünglar, xuddi Mesihningmu jamaetni söyüp, uning üchün Özini pida qilghinidek söyünglar;

26 [Mesihning jamaet üchün] shundaq qilishi Uningda herqandaq ademning yüz-xatirisini jamaetni muqeddes qilip, «dasning süyi» qilish dégenning yoqluqini bilisiler. **10** bolghan söz-kalam bilen yuyup paklandurush Axirda, qérindashlar, Rebde we Uning kuchi-üchündür, **27** shuningdek jamaetni shereplik qudrítide küchlendürlünglar; **11** iblisning hiyle-halda Özige hazır qilip, uni héch dagh, neyrenglirige taqabil turushunglar üçün qoruq yaki bulargha oxshash herqandaq Xudanıng pütük sawut-yaraghini kiyiwélinglar; nersilerdin xaliq qilip, toluq muqeddes we **12** chünki élishidighinimiz et we qan igiliri eyibsz qilishtin ibarettur. **28** Shuningha emes, belki hökmranlar, hoquqdarlar, bu oxshash, erler öz ayallırını öz ténini söygendek dünnyadiki qarangghuluqni bashqurghuchi söyüshi kérektür; öz ayalını söygen kishi özini dünnyawi emirler, yeni ershlerde turuwtaqan söygen bilen barawer. **29** Chünki héchkim esla rezil rohiy küchlerdür. **(aiōng165)** **13** MUSHU WEJIDIN özining étidin nepretlen'gen emes, eksiche özünglарgha Xudanıng pütük sawut-yariqini uni ozuqlanduridu hem asraydu; bu xuddi élip artinglarki, rezillik künide berdashlıq Mesihning jamaetni [ozuqlanduridighiniga] bilen qattiq turidighan, axır hemme ishni hem uni asraydighiniga] oxshaydu. **30** Chünki ada qilip, yerni ching dessep turidighan biz Uning ténining ezaliridurmiz: — **31** «Shu bolisiler. **14** Emdi ching turunglar — heqiqet sewebtin er ata-anisining yénidin ayrlip, öz belwéghini bélínglарgha baghlap, meydenglerge ayaligha baghlinidu; ikkisi bir ten bolidu». **32** heqqaniyliq sawutini kiyip, putunglарgha Bu sir intayin chongqurdur; emma men hazır xatirjem-inaqliq xush xewirini yetküzüshke Mesih we jamaet toghruluq sözlewati men. **33** teyyarlıq choruqini kiyip, yerni ching dessep Emma silermu herbiringlar öz ayalınlarnı turunglar. **16** Bu ishlarning hemmiside iman-özünglarnı söygendek söyünglar; ayal bolsa, ishenchning qalqinini qolgha élinglar; uning éridin eyminip, uni hörmətlisun.

6 Balilar, Rebde ata-aniliringlарgha itaet qilinglar; chünki bu durusdur. **2** «Atangni we anangni hörmət» — bu bolsa öz ichige wedini alghan birinchi emrdur — **3** «Shuning bilen séning ishliring qutluq bolidu, zéminda uzun ömür körisen» — [dep wede qilin'ghan]. **4** Siler atilar, baliliringlarnı xapa qilmanglar, belki ularnı Rebnıng terbiysi hem körsetmisi békinqılar. **5** Siler qullar, ettin bolghan xojayininglарgha Mesihke itaet qilghininglardek chin könglünglardin eyminish we titresh bilen itaet qilinglar; **6** peqet köz aldidila xizmet qilip, ademni xush qilghuchi qullardin bolmanglar, belki Mesihning qullirining süpitide Xudanıng iradisini jan-dil bilen beja keltürüngrar, **7** ademlerge emes, belki Rebge chin dilinglardin xizmet qilinglar; **8** shuni bilgenki, herqandaq adem birer yaxshılıq qilsa, meyli u qul bolsun yaki hör bolsun, shu ish Rebdin uningha yanidu. **9** Siler xojayinlar, qulliringlарghimu oxshash yol bilen muamile qilip, ulargha heywe qilishtin qol üzünglar; chünki ularningmu we silerningmu xojayininglar ershtidur,

bilen siler rezil bolghuchining barlıq ot oqlırını öchüriwételeydighan bolisiler. **17** Hemde bésinglарgha nijatning dubulghisini kiyip, Xudanıng söz-kalamını, yeni Rohning qılıchını élinglar; **18** hemme waqit-pesilde Rohta herxil dua-tilawet hem iltija bilen dua qilinglar; del bu ishta qet'iy hoshyar turup barlıq muqeddes bendiler üçün her tereplime dua-iltijalar qilinglar; **19** men üçünmu dua qilinglarki, — éghiz achqinimda manga sözler kelsun, xush xewerning sirini dadilliq bilen ashkare qilay. **20** Men del shu ishqə zenjirler bilen baghlan'ghan elchimen; shunga qilishqa téğishlikim boyiche, [xush xewer yetküzüşte] dadilliq bilen söz qilishimha [dua qilinglar]. **21** Emdi méning toghramdiki ishlardin, méning qandaq ötüwatqarlıqimdin xewerlinishinglar üçün, söyümlük qérindash hem Rebde sadiq xizmetkar bolghan Tikikus silerge hemme ishlarnı melum qildı. **22** Méning uni del mushu ish üçün yéninglарgha ewetishim, silerning ishlirimizdin xewerdar bolushinglar we uning könglünglарgha teselli we ilham bérishi üçündür. **23** Qérindashlарgha

xatirjemlik, muhebbet hem iman-ishench
Xuda'Ata we Reb Eysa Mesiltin bolghay! **24**
Reb Eysa Mesihni ölmes-chirimas söygü bilen
söygüchilerge méhir-shepqtet yar bolghay!

Filippiliqlargha

1 Eysa Mesihning qulliri bolghan Pawlus we Timotiydin, Filippida turuwatqan, Mesih Eysada bolghan barliq muqeddes salam! 2 Silerge Xuda'Atimiz we Reb Eysa Mesihtin méhir-shepqt we xatirjemlik ata qilin'gay! 3 Herqétim silerni esliginimde men Xudayimgha teshekkür éytimen, 4 herqétim dua qilghinimda, silerning birinchi künidin tartip bügürgé qeder xush xewer xizmitige bolghan hemkarlıqinqlar tüpeylidin toxtimay shad-xuramliq bilen silerge dua-tilawet qiliwatimen; 6 chünki méning del shuningha ishenschim kamilki, silerde yaxshi ishni Bashlighuchi bu ishni taki Eysa Mesihning künigiche kamaletke yetküzüp tamamlaydu; 7 méning hemminglar togruluq shundaq oylishim toghridur; chünki men qelbinglardidurmen; men zindanda zenjirlen'ginimdimu we xush xewerni aqlighinimdimu, delilliginimdimu [Xuda manga yetküzgen] méhir-shepqtin silermu ortaq behrimen bolisiler. 8 Méning Mesih Eysaning ich-baghrida bolup silerni shunchilik telpünüp séghin'ghanlıqimha Xuda Özi guwahchidur. 9 Méning dua-tilawitim bolsa, silerning muhebbitinglarning hertereplime bilim we etraplıq sawat bilen yorutulup téximu éship tashqayki, 10 siler néme ishlarning ewzel ikenlikini perq ételeydighan bolup, Mesihning künide pak-diyanetlik, eyibsiz bolisiler 11 hem shad-xuram bolushunlar üçün men hemde Eysa Mesih arqılıq bolghan, Xudanıng shan-sheripi hem medhiyisini élip kélidighan heqqaniyliqning méwisi bilen toldurulisiler. 12 Biraq silerge shuni xewerlendürmekchimenki, i qérindashlar, méning bu ehwalim emelyiette xush xewerning téximu keng tarqılıshi üçün türkte boldi; 13 Chünki méning qamilishim Mesih üçün ikenlikli impérator ordisidiki qarawulxanidakilerge we bashqa hemmeylen'ge ayan boldi. 14 Shuning bilen qérindashlarning köpinchisi méning qamilishim tüpeylidin Rebge tayinip [Xudanıng] söz-kalamını qorqmay sözleshke téximu jür'etlik boldi; 15 derweqe, beziliri heset qilip yaki riqabetliship,

aq köngüllük bilen Mesihni jakarlaydu; 16 kénykiliri bolsa berheq muhebbettin, méning xush xewerni aqlap ispatlıshım üçün mushu yerge qoyulghanlıqım bilgenlikidin shundaq qilmaqta; 17 Aldinqılıri bolsa chin könglidin emes, belki shexsiyetchilikidin, méning zenjirlen'gen derdimge derd qoshmaqchi bolup Mesihtin shundaq qilmaqta. 18 Emdi bulargha néme dégülük? Qandaqla bolmısın, toghra niyettin bolsun saxtiliqtin bolsun, oxshashla Mesih jakarlinidu; men shuninggha shadlinimene; berheq, dawamlıq shadliniwérinen. 19 Chünki dualiringlar we Mesih Eysaning Rohining quwwetlishi arqılıq bu ishlar nijat-qutquzulushumha medet bolidu dep bilimen, 20 – démek, teqezzaliqim we ümid-istikim boyiche héch ishta xijaletchilikte qalmastın, tirik yaki öltük bolay, herdaim bolghinidek hazırlı toluq jasaret bilen Mesih ténimde ulughlansun! 21 Chünki manga nisbeten hayatimning özi Mesihdur, ölüsh bolsa téximu paydiliqtur. 22 Jénim ténimde qalsa, emdi nésiwem yene méwilik xizmet bolidu; lékin qaysisini ewzel bilip talliweişhimni bilmeywatimen; 23 men hayat bilen mamat otturisida qisilip qaldım; chünki bu dunyadın ayrlılıp, Mesih bilen bille bolushqa intizarımen – bu ish ziyade ewzeldur; 24 emma siler üçün bilim we etraplıq sawat bilen yorutulup téximu jénimning ténimde qélishi téximu zörürghu deymen. 25 Emdi buningha ishenschim kamil bolup, silerning etiqadta algha ilgirilishinglar siler yene hemrah bolghinim wejidin men arqılıq Mesih Eysada pexirlinip tentene qilishinglar téximu ziudadilishidu! 27 Peqet özünglarnı Mesihning xush xewirige layıq tutunglarkı, men ýéninglarga bérıp siler bilen didarlashqandımu, silerdin ayrılıghandımu, ishliringlardı anglaydighinim silerning bir roh bir janda bolup ching dessep turup, xush xewerdiki etiqadning yolda küreshke intiliwatqininglar, 28 shundaqla qarşı chiqquchilarıng héchqandaq wehimiliridin patiparaq bolup ketmigininglar bolsun; silerdiki

bu gheyret, ulargha halaketning belgisi, ashurushunglarda ichinglarda ishligüchi Uning silerge bolsa qutquzulushunglarning alamiti, Özidur. 14 Hemme ishlarni ghudungshimay yaki shuningdek alayiten Xudadin kelgen bir talash-tartish qilmay qilinglar; 15 shuning bilen alamettur; 29 Chünki Mesihning yolda siler eyibsiz, sap dilliq bolup, bu dewrdiki tetür, silerge peqet Uninggħha ishinishnila emes, esebbiy ademler otturisida yashap, ularning yene Uning üchün xorluqqa uchrashmu arisida dunyagħha yoruqluq bergüħilerdek nesiwe qilin'għandur. 30 Chünki siler ilgiri parlap, Xudaning daghsiz perzentliri bolisiler; mende körgininglardek we shuningdek hazir 16 shuningdek hayatning söz-kalamini sunup angliħininglardek men yoluqqan küreshke silermu yoluqmaqtisiler.

2 Eger emdi Mesihte righbet bar déyilse,

muhebbetnning tesellisi bar déyilse, Rohning sirdashliqi bar déyilse, qelbde ich aghrithishlar hem rehimdilliq bar déyilse, 2 – emdi oxshash bir oy-pikirde bolup, bir-biringlarrha oxshash muhebbette bagħlinip, bir jan bir niyette bolup, aranglarda héch ish riqabettin yaki quruq shöhretperesliktin bolmisun; eksiche, oyxiyalinqarda kichik péliliq bolup herbiringlar bashqilarni özünglardin yuqiri dep bilinglar; shundaq bolghanda shad-xuramliqimni kamil qilisiler. 4 Herbiringlar peqet öz ishliringlarrha köngül böltüp qalmay, belki bashqilarningkigimu köngül bölünglar. 5 Mesih Eysada bolghan oypozitsiye silerdimu bolsun: – 6 U Xudaning tip-sheklide bolsimu, Özini Xuda bilen teng qilishni olja qilip tutuwalmidi; 7 Eksiche, U Özidin hemmini quruqiddi, Özige qulning sheklini élip, Insanlarning siyaqigha kirip, insaniy tebiettin ortaqdash bolup, 8 Özini töwen qilip, Hetta ölümgiche, yeni krésttiki ölümgiche itaetmen boldi; 9 Shunga Xuda Uni intayin yuqiri kötürüp mertiwilik qildi, Uninggħha herqandaq namdin üstün bolghan namni béghishlidiki, 10 Eysaning namigha asmanlarda, yer yüzdile hem yer astida barliq tizlar pükültüp, 11 Xuda'Atigha shan-sherep keltürüp herbir til Eysa Mesihning Reb ikenlikini étirap qildu. 12 Shuning bilen, ey söyümluklirim, siler hemishe itaet qilghininglardek, peqet men yéninglarda bolghinimdila emes, belki hazirqidek men silerdin néri bolghanda téximu shundaq itaet bilen eyminishte, titrigen halda öz nijatinglarni herterepke tetbiqlashqa intiltinglar. 13 Chünki Xudaning güzel xahishi boyiche silerning irade tiklishinglarrha we shuningdek uni emelge

Mesihning künide bikar yügürmeptimen, bikar japa tartmaptimen dep pexirlinip tentene qilaylaydighan bolimen. 17 Hetta men «sharab hediyesi» süpitide étiqadinglardiki qurbanlıq hem xizmet-ibadetning üstige quyulsammu, men shadlinimien, shundaqla siler bilen bille ortaq shadlinimien. 18 Silermu oxshash yolda shadlinisiler we men bilen bille ortaq shadlinishinglar kérek. 19 Lékin men Rebde pat arida Timotiyi yéninglarrha ewetishni ümid qilimkeni, ehwalinglarni anglap menmu xush bolsam; 20 chünki yénimda uninggħha oxshash, dilimiz bir bolghan, ishliringlarrha chin dilidin köngül bölgüchi bashqa adem yoqtur. 21 Chünki hemme adem Eysa Mesihning ishlirigha emes, belki özining ishliri bilen shughullinħeqa intilidu; 22 emma siler uning salahiyitini, uning xush xewerning xizmitide xuddi atisigha hemraħ bolup ishleydighan balidek men bilen birge mēħnet singdürügenlikini bilisiler. 23 Emdi aqiwitħimning qandaq bolidghanliqini éniq bilgen haman, uni derhal mangduruwétilħni ümid qilimen; 24 emma özümning yéninglarrha pat arida baridghanliqimha Reb arqliq ishencħim bar. 25 Emma buningdin awwal ménинг qérindishim, xizmetdishim hem sepdishim bolghan, silerning elchinglar hem hajitħimdin chiqqan qurbanlıq yardiminglarni yetküzungħi Épafroritni yéninglarrha ewetishni zörüraptim, 26 chünki u hemminglarrha séghinip telpün'genidi hem silerning uning késel halidin xewer tapqininglar tüpeylidin azablandi. 27 U derweqe késel bolup ejelje yéqinlīship qaldi; lékin Xuda uningħha rehim qildi; hem ménинг derdimming üstige derd bolmisun dep yalghuz uningħila emes, belki mangimu rehim qildi. 28 Shuningdek uning bilen

yene körüşüp shadlinishinglar we shundaqla mumkin qeder ölümdin tirilishke yétishni özümge nisbeten derdlirimni azaytish üçhün uni muddia qilimen. **12** Ulargha érishtim yaki téximu jiddiy yolgha salmaqchimen. **29** Emdi uni kamaletke yettim démekchi emesmen; lékin shad-xuramliq bilen Rebde qobul qilinglar hem Mesih Eysaning méni tutuwélishida bolghan uningdek ademlerge hörmət qilinglar; **30** chünki muddia-nishanini özüm tutuwalısam dep u Mesihning xizmitini dep, silerning manga chépip yürmektimen. **13** Qérindashlar, men qilmaqchi bolghan yardımlarıń béjirishte özümni uni tutuwaldım dep qarimaymen. yoluqqan boshluqni toldurup ejelge yüzlinip, Peqet shu bir ishnila qilimenki, ötüp ketken ishlarnı untup, aldimdiki ishlargha intilip, **14** nishanni qogħlap, Xudanıng Mesih Eysada bolghan büyük chaqırıqidiki in'amığha qarap chépip yürmektimen. **15** Emdi arımızdin kimki piship yétilgen bolsa shu oy-meqsette bolayli. Eger bashqiche oy-meqsette bolsanglar, Xuda bunimu silerge körsitip bérídu. **16** Qandaqla bolmisun, qandaq ölcemge yetken bolsaq, shu ölcem boyiche qedem bésiwéreyli. **17** Méni ülge qilip egishinglar, ey qérindashlar, shundaqla biz silerge tiklep bergen nemune boyiche oxhash yolda mangħanlārghim közünglarnı tikip, ulardin ögininglar. **18** Chünki silerge köp qétim éytqinimdek, we hazirmu köz yashlirim bilen qayta éytiġenki, nurghun kishiler Mesihning kréstigha dūshmen bolup mangmaqta. **19** Ularning aqiwit halakettur, xudası özining qarnidur, sheripi qilip maxtan'ghini öz nomussızılıqidur, oylighanlıri peqet bu dunyadiki ishlardur. **20** Halbüki, bizning puqrålilikimzı bolsa ersħtidur, biz del shu yerdin Nijatkarning chūshħushini intizarlıq bilen kütmektimiz — U bolsa Rebbimiz Eysa Mesihdur. **21** U barlıq mewjudatłarını Özige boysunduridıghan qudritti boyiche bizning ebgar bu ténimizni özgertip, Özining shan-shereplik téneġe oxhash halgħa keltüridu.

3 Axirida, ey qérindashlirim, Rebde shadlininglar! Bularnı silerge qayta yézish men üçhün awarichilik emes, belki silerge amanlıq élip kélidu. **2** Itlardın hézi bolunglar, yamanlıq qilghuchilardin hézi bolunglar, «tilim-tilim keskühiler»din hézi bolunglar! **3** Chünki heqiqiy sünnetlikler bolsa Xudanıng Rohi arqılıq ibadet qilghuchi, Mesih Eysadin pexirlinip tentene qilghuchi, etke tayanmaydıghan bizlerdurmız. **4** Méningmu etke tayan'ghuchilikim bar! Bashqilar «öz etlirimge tayansam bolidu» dése, men téximu shundaq; **5** sünnetke kelsek, men tughulup sekkizinchı künü sünnet qilindim; Israel millitidin, Binyaminning qebilisidinmen, «ibraniylarning ibraniyisi»men; Tewrat-qanuni tereptin éytqanda, «Perisiy» mezhipidimu bolghanmen; **6** Xudagħa bolghan qizghinliqimha kelsek, jamaetke ziyankeshlik qilghuchi idim; Tewrat qanuni telep qilghan heqqaniqliqqa kelsek, eyibisiz idim; **7** emma manga néme ish «paydiliq» bolsa, bularnı Mesih sewebidin ziyanlıq dep hésablidim; **8** Mesih Eysa Rebbimni tonushning ewzellikki wejidin, men bashqa hemme ishni ziyanlıq dep hésablaymen; men derweqe Uning üçhünmu hemmidin mehrum bolghan; berheq, Mesihke érishishim üçhün bularnı nijaset dep hésablaymenki, **9** Mesihte bolup, özümdiki qandaqtur heqqaniqliq (Tewrat qanunidin chiqqan heqqaniqliq)tin ching turunqlar, i söxygenlirim! **2** Éwodiyadin waz kéchip, Mesihning étiqad-sadiqliqi arqılıq ötümimen, we Suntixedin ötümimenki, Rebde bir bolghan heqqaniqliq, yeni étiqad arqılıq oy, bir pikirde bolunglar! **3** Durus, men sendinmu Xudadin bolghan heqqaniqliqqa érisheleymen; telep qilimenki, i heqiqiy hemboyunturuqluq **10** muddiyim Uni tonushtur, — yeni Uning xizmetdishim, bu ayallarning yardımide ölüp tirilishining kück-qudrítide yashap, Uning bolghin; mana ular men we Kliment bilen azablırigħa sirdash-hemdemlikte bolup, Uning bille, shundaqla namliri «hayatlik deptiri»ge ölümini ülge qilip özgertilip, **11** shundaqla xatirilen'gen bashqa xizmetdashlirim bilen

bille xush xewer xizmitini ilgiri sürüshte birge bundaq déyishim, silerdin birer sowghatni küresh qilghan. **4** Rebde shadlininglar; men izdep sorighinim emestur, izdiginim bolsa yene éytimenki, shadlininglar! **5** Silerning hésawatinglarga [rohiy] méwining köp mulayimliqinglar pütkül insan'ha ayan bolsun; toplinishidin ibarettur. **18** Lékin mende hemme Reb yéqindur! **6** Héch ish togruluq endishe nerse bar, hetta yétip ashqudek bar; siler qilmanglar; belki herbir ishta teshekkür étyp ewetkenliringlarni Épafroditin tapshuruwélip tilikinglarni Xudagha dua hem iltija arqiliq téremge sighmay qaldim we molchiliqqa melum qilinglar; **7** shu chaghda ademning chömdum. Bu ewetkinginlar intayin xushbuy, oylighinidin éship chüshidighan, Xuda ige Xudagha qobul bolghudek, shundaqla Uni bolghan xatirjemlik qelbinglarni we oy- xurser qilidighan bir qurbanlıqtek idi. **19** We pikringlearni Mesih Eysada qogħdaydu. **8** Axirida, méning Xudayim siler mohtaj bolghan hemme ey qérindashlirim, néme ishlar heqiqet, néme nersini Mesih Eysada bolghan shan-sheripidiki ishlar aliyjanab, néme ishlar heqqaniy, néme bayliqlargha asasen mol teminleydu. **20** Emdi ishlar pak, néme ishlar xush-yéqimliq, néme Xudayimiz hem Atimizha ebedil'ebedigiche ishlar shan-shöhretlik bolsa, qisqisi herqandaq shan-sherep bolghay! Amin. (*aiōn g165*) **21** ishlarda exlaq-pezilet yaki maxtashqa layiq Mesih Eysada bolghan barliq muqeddes terepler bar bolsa, shu ishlargha köngül bendilerge salam yetküzunglar. Yénimdiki qoyup oylininglar. **9** Mentin ögen'gen, qobul qérindashlardinmu silerge salam! **22** Barliq qilghan, anglighan we mende körgenlerning muqeddes bendilerdin, bolupmu Qeyser herqandiqi bolsa, siler shulargha emel qilinglar; [impératorning] ordisida bolghanlardin silerge shundaq qilghanda xatirjemlik Igisi bolghan salam! **23** Rebbimiz Eysa Mesihning méhir-Xuda silerge yar bolidu. **10** Emdi men shepqiti rohinglarga yar bolghay!

Rebde ziyade shadlandimki, siler hazır axırda manga bolghan köyümchanlıqinglarnı qayıtidın körsettinglar (bilinenki, manga daim köyünüp keldinglar, emma peqetla körsitish pursiti chiqmidi). **11** Men bu gépimni, birer mohtajlıqtın étyiwatqinim yoq; chünki ehwalim qandaqla bolushidin qet'iynezer, barığha qanaet qılışını öginiwaldım. **12** Men osal ehwalda yashashní bilimen, hem kengrichilikte yashashnímu bilimen. Her ishta, her ehwalda, hem toqluqta hem achlıqta, hem bayashatchılıqta hem mohtajlıqta yashashning sirini öginiwaldım. **13** Manga quğret Bergüçhige tayinip hemme ishni qılalaydighan boldum. **14** Halbuki, méning qiyinchılıqimgha ortaq bolushunglar bilen yaxshi qıldinglar. **15** Silergimu melumki, ey Filippiliqlar, men Makédoniye ölkisidin ayrılip chiqqinimda, xush xewerni bashqa yerlerge yetküzen desleptiki waqtılarda, silerdin bashqa héchqandaq jamaet bérish we qobul qılış ishlirida men bilen hemkarlashmaghan. **16** Chünki Tésalonika shehiri diki waqtimdimu éhtiyajim chüshkende siler manga birnechche qétim yardem ewettinglar. **17** Méning

Kolossiliklerge

1 Xudaning iradisi bilen Mesih Eysaning rosuli bolghan menki Pawlustin we qérindash Timotiydin, Kolossi shehiride turuwatqan muqeddes bendilerge, yeni sadiq qérindashlarga salam! Xuda Atimizdin méhir-shepqet we xatirjemlik silerge bolghay! **3** Uningda bir-birige baghlinip turmaqta; **18** Biz Mesih Eysagha baghlighan étiqadinglar we barliq muqeddes bendilerge baghlighan muhebbitinglar togruluq anglighandin kényin, siler üçhün dua qilginiimizda siler üçhün ersherlerde saqlaqlıq ümid tüpeylidin Reb Eysa Mesihning Xuda-Atisigha üzlüksiz rehmet éytimiz; **5** Siler ilgiri bu ümid toghrisida xush xewerdiki heqiqet sözliri arqliq anglighansiler; **6** bu xush xewer pütkül jahan'gha yétip kélip méwe béríp awumaqta, shundaqla silergimu yétip kélip, siler uni anglap Xudaning méhir-shepqitini heqiqeten bilip yetken birinchi kündin bashlap u silerdimu méwe béríp awup barmaqta; **7** siler xush xewerni söyümlük ishdishimiz Epafrastin ögen'gensiler; **8** u yardımizde Mesihning sadiq xizmetchisidur; **8** bizge silerning Rohta bolghan muhebbitinglarni ayan qildi. **9** Bu sewebtin bizmu buning toghrisida anglighan kündin bashlap siler üçhün dua qilip iltija qilishni toxtatmiduq; **10** Shundaq bolghanda siler Rebge layiq halda herterepte Xudani xurser qilip, herqandaq güzel ishlarda méwe bergende, Xudani heqiqiy bilishinglar arqliq östüp yétilisiler; **11** bizni muqeddes bendilerning yoruqluqta bolghan mirasigha tuyesser bolushqa layiq qilghan Atigha teshekkür éytip, Uning shan-shereplik qudriti boyiche hertereplik kúch bilen her ishlarda shadliqqa tolup chidamliq we sewr-taqetlik bolushqa küchlendürilisiler. **13** U bizni qaranghuluqning hökümranlıqidin azad qilip, söygen Oghlining padishahliqigha yötkep qoydi; **14** Uningda hörlük-azadliqqa, yeni gunahlirimizdin kechürümge tuyesser bolduq. **15** U bolsa körünmes Xudaning süret-obrazidur, pütkül kainattiki tunjidur; **16** chünki Uningda barliq mewjudatlar, asmandiki bolsun, zémindiki bolsun, körünidighan bolsun, körünmes bolsun, meyli textler, xojayinlar, hökümranlıqlar, hoquqdarlar bolsun, barliq hemme Uning teripidin we Uning üçhün yaritilghandur. **17** U hemmidin burundur, we hemme mewjudatlar U yene tenning, yeni jamaetning beshidur; **18** u bashlinishtur, ölgelerdin tunji bolup tirilgüchidur; buningdiki meqset, Uning pütkül mewjudatlar ichide her jehettin eng üstün orunda turushi üchündür. **19** Chünki Xuda Özining mukemmel jewhirini Uningda turghuzushqa, **20** we Uning arqliq barliq mewjudatlarni Özi bilen epleshtürüşke layiq körgenidi, yeni, Uning kréstte tökülgén qéni arqliq inaqliq élip kelgedin kényin, — U arqliq meyli zéminda bolsun, ersherlerde bolsun barliq mewjudatlarni Özi bilen epleshtürüşke layiq körgenidi; **21** we eslide rezil emelliringlar tüpeylidin Özige yat qilin'ghan, könglünglarda düşhmenlik bolghan silernimu, U Öz etlik ténde ölüm arqliq Özige pak-muqeddes, eyibsiz we daghsız hazır qilish üçhün Özi bilen ep qilghan **23** (eger siler étiqadta ul sélinip mustehkem turup, xush xewerdiki pütkül asman astidiki kainatta jakarlan'ghan; menki Pawlus Uningha xizmetchi qilindim. **24** Emdi men siler üçhün tartqan jalalirım üçhün shadlinimen, we shuningdek Mesihning jalalirida kem bolghanlirini öz etliminde Uning téni, yeni jamaet üçhün toluqlaymen; **25** men [jamaet] üçhün Xudaning söz-kalamiga emel qilish üçhün Uning manga silerni dep tapshurghan ghojidarlığı boyiche xizmetchi qilindim; **26** bu söz-kalamidiki sir barliq esirlerdin we dewrlerdin yoshurun tutulghan, emma hazır muqeddes bendilirige ashkarlandı; **(aiōn g165)** **27** chünki Xuda ulargha eller arisida emelge ashuruluwatqan bu sirning shereplik bayliqlarını bildürüşni xalidi; bu sir bolsa shan-sherepke élip barghuchi ümid bolghan, silerde turuwatqan Mesihning Özidur. **28** Biz uni jakarlaymiz, herbir ademni Mesihde

kamaletke yetken halda Xuda aldida hazır siler yene Uni ölümdin tirildürgen qılış üçün barlıq danalıq bilen herbir ademge Xudanıng wujudulgarda ishleydighanlıqıgha jékileymiz, herbir ademge telim bérímiz. 29 ishench baglash bilen Uning bilen teng Men shuninggħha intilip, Uning wujudumda tirligensiler. 13 Emdi gerche itaetsizlikinglar ishligini boyiche küresh qılıp japa tartimen; we etliringlardiki sünnetsizlikinglar tüpeylidin Uning wujudumda ishligini derweqe tolimu ölgən bolsanglarmu, U silerni Mesih bilen zordur.

2 Chünki mende siler üçün, Laodikiyadikiler üçün, shuningdek didarimni körmigenlerning hemmisi üçün neqeder zor küreshning boluwatqanlıqını silerge bilgüzmechkimen; 2 kürishimning nishani, hemmeylenning méhir-muhebbette bir-birige baghlinip, qelblirining righbetlendürülüşi, Xudanıng sirini, yeni Mesihni chüshinishte we toluq bilishte bolghan ishench-xatirjemlikke érishihi üçündür; 3 chünki Uningda danalıqning we bilimning barlıq bayliqları yosħurun'ghandur. 4 Méning buni déyishim, héchkimming silerni qayıl qilarlıq siliqsipaye gepliri bilen aldimaslıqı üçündür; 5 chünki gerche ten jehetidin silerdin néri bolsammu, roh jehetidin men siler bilen billimen, silerning septe turuwatqininglarga we Mesihke bagħlighan étiqadinglarning chingliqıha qarap shadlinimen. 6 Mesih, Reb Eysani qandaq qobul qilghan bolsanglar, shu halda Uningda ménginglar, 7 siler telim bérilgендек Uningda yiltiz tartip, étiqadinglar quruluwatqan halda, étiqadta xatirjem qilinip, rehmet éytishlar bilen tashqinlap turghuchi bolunglar; 8 héchkimming Mesih boyiche bolmighan, peylasoluq yaki bimene aldamchılıq bilen, insanlardın kelgen telimler, yeni bu dunyadiki «asası qaide-qanuniyetler» boyiche silerni öz oljisi qılıp azdurmaslıqı üçün hézi bolunglar; 9 chünki Uningda, yeni Mesihde, Xudanıng barlıq mukemmell jewħiri ten sheklide turidi; 10 we siler Uningda, yeni barlıq hökümdarlarning hem hoquqdarlarning bëshi Bolghuchida mukemmeldursiler; 11 siler Uningda ademning qolisız bolghan sünnet bilen sünnet qilin'ghansiler; démek, Mesihning sünniti bilen [gunahlıq] etke bagħlan'ghan tendin xalas qilin'ghansiler; 12 Uning bilen teng chomüdürlülüshte depne qilin'ghansiler;

yene Uni ölümdin tirildürgen qılış üçün barlıq danalıq bilen herbir ademge Xudanıng wujudulgarda ishleydighanlıqıgha jékileymiz, herbir ademge telim bérímiz. 29 ishench baglash bilen Uning bilen teng Men shuninggħha intilip, Uning wujudumda tirligensiler. 13 Emdi gerche itaetsizlikinglar ishligini boyiche küresh qılıp japa tartimen; we etliringlardiki sünnetsizlikinglar tüpeylidin Uning wujudumda ishligini derweqe tolimu ölgən bolsanglarmu, U silerni Mesih bilen bille janlandurdi; hemme itaetsizliklirimizni kechürüm qılıp, 14 belgilimilerde öz ichige élín'ghan üstimizdin erz qılıdigan, bizni eybleydighan püttulkerni öchürüp tashlidi; U ularni bizdin néri qıldı, kréstke mixlatquzdi. 15 U hökümdarlardın we hoquqdarlardın olja élip, [kréstte] ularni reswa qılıp ularning üstidin tentene bilen ghelibe qıldı. 16 Emdi héchkimming yémek-ichmek, héybayramlar, «yéngi ay» yaki shabat künler jehetliride silerning üstüngardin höküm chiqirishiga yol qoymanglar; 17 bu ishlar bolsa bir kölengge, xalas; uning jismi bolsa Mesihningkidur! 18 Héchkimming silerni «kichik pélliq» we perishtilerge ibadet qilishqa dewet qılıp in'aminglardın mehrum qilishiga yol qoymanglar; mushundaq kishiler [gunahlıq] etliridiki oy-pikirliri bilen hakawurliship, körgen körünüshlerge ésiliwalmaqtidur; 19 Ular «bash»ni ching tutqini yoqtur; lékin bashtin üge we singirlar arqliq pütkül ten quwwetlinidu we bir-birige baghlinip, Xudadin kelgen awush bilen ashmaqta. 20 Eger Mesih bilen bu dunyadiki qaide-qanuniyetlerge nisbeten ölgən bolsanglar, némisħqa (bu dunyada yashighanlardek) «Tutma!» «Tétimal!» «Tegmel» dégendek belgilimilerge riaye qilisiler 22 (bundaq [belgilimiler ilkidiki] nersilerning hemmisi istémal qilinish bilen yoqolidu)? Mushundaq belgilimiler peqet insarlardın chiqqan körsetmiler we telimlerdin ibaret, xalas; 23 ularda derweqe birxil pidaiylarche ibadet, kichik pélliq we öz téniġe qarita qattiq qolluq bolushni dewet qilish bolghachqa, ularda danalıqning körünüshi bar; emelyiette [bundaq danalıqning] paydisi yoqtur – ular peqet ettiki heweslerge yol qoyidula, xalas.

3 Siler Mesih bilen teng tirildürülgen bolsanglar, emdi yuqiridiki ishlargħa intilip izdininglar; Mesih shu yerde Xudanıng ong

yénida olturidi. 2 Köngül-zéhninglarni yerdiki qelbinglarda zebur-neghmiler, medhiye küyliri ishlargha emes, belki yuqiriqi ishlargha we rohiy naxshilarni yangritip Xudani qoyunglar; 3 chünki siler ölgensiler, we chirayliq medhiyilenglар; 17 we hemme hayatinglar Mesih bilen bille Xudada yoshurun ishlarda, söz bolsun, emel bolsun, hemmisini turidi. 4 Emma hayatımız bolghan Mesih Reb Eysaning namida qilip, uning arqliq ashkarilan'ghan chaghda, shuan siler uning Xuda'Atigha rehmet ýetinglar. 18 Siler bilen bille shan-sherepte ashkarilnidighan ayallar, Rebde bolghan süpitinglarga layiq bolisiler. 5 Shunga yerge tewe ishlarni öz erliringlarga boysununglar; 19 siler erler, qilghuchi herqandaq ezaliringlarni, yeni öz ayalliringlarga muhebbet körсitinglar; buzuqluq, napaklik, iplas héssiyatlar, rezil ulargha achchiq qilmanglar. 20 Siler balilar, ataxahishlar we nepsaniyetchilik (u butpereslikke ananglarga hemme ishlarda itaet qilinglar; barawerdur)ni ölümge mehküm qilinglar; chünki bundaq qilish Rebde bolghan güzel 6 chünki bu ishlar tüpeylidin Xudaning ishtur. 21 Siler atilar, baliliringlarning könglige ghezi piitaetsiz perzentlerge chüshidu. 7 Siler azar bermenglar; undaq qilsanglar köngli bular arisida yashighan waqtinqlarda, bundaq yara bolidu. 22 Siler quyllar, ettin bolghan ishlardimu mangghansiler. 8 Emma hazir xojayininglarga hemme ishta itaet qilinglar; siler mushularningmu hemmisini özünglardin peqet köz alididila xizmet qilip, insanlarni séliwétinglar – yeni ghezep, qehr-sepra, yaman xush qilghuchi qullardin bolmanglar, belki niyetler, töhmet, aghzinglardin chiqidighan Rebdin eyminip chin könglünglardin ish iplas sözlernimu siliwétinglar. 9 Bir-biringlarga körünglar. 23 Néme ishni qiliwatqan bolsanglar, yalghan sözlimenglar; chünki siler kona uningda insanlar aldida emes, belki Reb aldida ademni qilmishliri bilen séliwetkensiler, qilghandek jan-dil bilen uningha ishenglар; 24 10 we ýengi ademni kiygensiler; ýengi chünki mirasning in'amiga Rebdin tuyesser adem bolsa özini Yaratquchinginig süret-obrazi qilin'ghanliqninglarni bilisiler; chünki siler Reb boyiche toluq bilishte daim ýengilimaqta; 11 Mesihning ibadet-qulluqididursiler. 25 Emma uningda héchqandaq yunanlıq yaki Yehudiy, kim heqqaniysizliq qilsa qilghan heqqaniysizliqi sünnetlik yaki sünnetsiz, yat mediniyetlik, öz beshigha chüshidu; bu ishta héchqandaq Skit, qul yaki hörler mewjut emestur; yüz-xatire qilinish yoqtur.

belki Mesih hemmidur, we hemmididur. 12 Shunga, Xudaning talliwalghanlirigha, pak-muqeddes we soyün'genlerge layiq, ademge ich aghritidighan baghirlarni, méhribanlıq, kichik péilliq, möminlik we sewr-taqetlikni kiyiwélinglar; 13 bir-biringlarga yol qoyunglar, naraziliq ish bolsa bir-biringlarni kechürüm qilinglar; Mesih silerni qandaq kechürüm qilghan bolsa silermu shundaq qilinglar. 14 Mushu ishlarning üstige kamil birlikning rishtisi bolghan méhir-muhebbetni qoshup béringlar. 15 Mesihning xatirjemliki qelbinglarda höküm sürsun (siler bir ten bolup bu xatirjemlikte bolushqa chaqirilghan ikensiler) we shundaqla rehmet ýetishlarda bolunglar. 16 Mesihning söz-kalamini özünglarda bayliq hasil qilip turghuzunglar, barliq danaliq bilen bir-biringlarga ögitinglar, jékilenglar, chin

4 Siler xojayinlar, qulliliringlarga adil we toghra muamile qilinglar; chünki ershte öz xojayininglarning barliqini bilisiler. 2 Dua-tilawetke herqandaq waqitta bérilinglar, buningda rehmetler ýetiship hoshyar turunglar; 3 shuning bilen biz üchünmü dua qilghaysilerki, Xuda bizge Mesihning sirini jakarlash üçhün Öz sözige ishik achsun; men del sir üçhün zenjirler bilen baghlan'ghanmen; 4 shunga qilishqa téğishlikim boyiche, sirni ashkarilishimgha [dua qilinglar]. 5 Sirttikilerge nisbeten danaliq bilen ménginglar, pursetler chiqqanda köngül qoyup qoldin bermenglar. 6 Silerning gep-sözliringlar herdaim méhir-shepqt bilen bolsun, tuz bilen tétitilsun; shuning bilen siler herbir ademge qandaq jawab bérishni bilisiler. 7 Söyümlük qérindash hem Rebde sadiq xizmetkar, ishdishimiz bolghan Tikikus silerge

men toghruluq hemme ishlarni melum qildi.
8 Men uni del mushu ish üchün yéninglarga
ewetishim, silerning ehwalinglarni biliwélishi
we shundaqla könglünglarga ilham-righbet
bérishi üchündür. **9** Men özi silerdin bolghan,
sadiq we söyümlük qérindishimiz Onésimusni
uning bilen ewettim; ular silerge mushu
yerdiki barlıq ishlarni melum qildi. **10**
Türmidishim bolghan Aristarxus silerge salam
yollaydu; Barnabasning newri inisi Markusmu
shundaq (siler uning toghruluq tapshuruqlarni
tapshuruwaldinglar; u yéninglarga kelse,
uni qobul qilinglar); **11** Yustus dep
atalghan Yeshuamu salam yollaydu. Xudanıng
padishahliqi üchün manga xizmetdash bolghan
sünnet qilin'ghanlardın peqet mushular bardur;
ular manga teselli bolghan. **12** Silerdin bolghan,
Mesih Eysanıng quli Epafras silerge salam
yollaydu; u silerning Xudanıng pütkül iradiside
mukemmel, kamaletke yétip ching turushunglar
üchün herdaim siler üchün dualarda küresh
qildi. **13** Chünki men uningha guwahchimenki,
u siler üchün, Laodikiyadikiler üchün we
Xéyrapolistikiler üchünmu köp japa tartidu.
14 Söyümlük téwip bolghan Luqadin silerge
salam, Démastinmu shundaq. **15** Laodikiyadiki
qérindashlarga bizdin salam, Nimfagha hem
uning öyide yighilidighan jamaetkimu salam
éytinglar. **16** Bu xet aranglarda oqulghandin
kéyin, siler uni Laodikiyadiki jamaettimu
oqutunqlar, we Laodikiyadikilerge yazghan
xetni silermu oqunglar; **17** we Arkippusqa:
«Sen Rebde tapshuruwalghan xizmitingge,
toluq emel qilishing üchün köngül qoyghin»
— denglar. **18** Menki Pawlustin öz qolum bilen
yazghan salam. Méning kishenlinip qamap
qoyulghanlıqimni eslenglar. Silerge méhir-
shepqt bolghay!

Tésalonikaliqlargha

1

1 Menki Pawlus, Silas hemde Timotiydin silerge yetküzüshke Xudayimizning medet

Xuda'Atimiz we Rebbimiz Eysa Mesihde bérishi bilen yüreklik bolduq. 3 Chünki bolghan, Tésalonika shehiridiki jamaetke salam. bizning ötünüşh-jékileshlimizde héchqandaq Silerge méhir-shepqt we xatirjemlik bolghay! 2 aldamchiliq, napak niyet yaki hiyligerlik Biz dualirimizda silerni yad étip turup, Xudagha yoqtur. 4 Eksiche, biz Xuda teripidin xush siler üçhün herdaim teshekkür éytimiz; 3 xewerning amanet qilinishqa layiq körlügen Xuda'Atimizning aldida étiqadinglardin bolghan ademler süpitide biz shuninggħha munasip halda emelliringlarni, méhir-muhebbettin chiqqan ademlerni emes, belki qelbimizni sinighuchi japaliq ejringlarni, Rebbimiz Eysa Mesihke Xudani xurser qilish üçhün [xush xewerni] bagħlighan ümidte bolghan chidamlıqinglarni jakarlaymiz. 5 Chünki siler bilgendek biz izchil eslep turuwatimiz. 4 Chünki ey héchqaysi waqitta aranglarga xushametchilik qérindashlar, Xuda söygenler, Uning silerni bilen we yaki tamaxorluqqa niqab taqap tallighanliqi bizge ayan. 5 Chünki xush kelmiduq — (bu ishta Xuda bizge guwahchidur) xewirimiz silerge yetküzülginide sözler bilenla — 6 gerche biz Mesihning rosullirining süpitide emes, belki kück-quđret bilen, Muqeddes Roh telep yükliyeleydigan bolsaqmu, meyli siler bilen, mutleq jezmleshtürülgen halda silerge bolunlar yaki bashqilar bolsun, héchbir yetküzülgħen; uning üstige, bizning silerning insandin birer izzet-shöhret izdigen emes iduq. aranglarda bolghinimizda silerni dep özimizni 7 Eksiche biz aranglarda xuddi bala imitidħan qandaq tutqanlıqimizni obdan bilisiler. 6 ana öz bowaqlirini köyünüp asrighandek silerge Shuning bilen siler éghir azab-oqubet ichide mulayim muamilide bolduq. 8 Shu chaghda, turuqluqmu, Muqeddes Rohning shadliqi bilen silerge shundaq telpün'geniduq, silerge peqet söz-kalamni qobul qilip, bizni, shundaqla Xudaning xush xewerini tapshurushnila emes, Rebning Özini ülge qilip egeshtinglar, 7 shuning hetta öz jénimizni tapshurushqimu razimiz; bilen siler Makédoniye we Axaya ölkiliridiki chünki siler bizge intayin qedirlik idingħar. barliq étiqadchilargħa ülge bolup chiqtingħar; 9 Chünki, i qérindashlar, bizning qandaq 8 chünki Rebning söz-kalami silerdin peqet japaliq emgek qilghinimiz ésingħarda bardur; Makédoniye we Axayaghila yangrap qalmastin, héchqaysinglarga ēghirimizni salmasliq belki hemme yerge Xudagħa bagħlan'għan üçhün kéche-kündüzlep méhnet qilduq, étiqadingħar togrħuluq hemme yerge xewer Xudaning xush xewirini silerge yetküzduq. 10 tarqiliptu; netijide, bizning [shu yerlerde xush Étiqadchilardin bolghan silerning aranglardi ki xewer togrħuluq] héchnéma déyishimizning emeliyyetlimizning qandaq ixlasmen, heqqani Hajji qalmidi. 9 Chünki [biz bargħanliki we eyibsiz ikenlikige özüngħar we Xudaning jaydiki] kishiler silerning bizni qandaq qarshi Özimu guwahchidur. 11 We yene siler alghanlıqinglarni, silerning butlardin qandaq bilginingħardek, atining öz perzentlirige nesħet waz kċeħip tirik we heqiqiż Xudaning xizmitide bergenidek biz herbiringlarga shundaq jékilep, bolushqa, shundaqla Uning Oghliniġ, yeni righbet-teselli béríp, silerni öz padishahliqiga U ölümdin tirildürġen, kelgħusse kēlidighan we shan-sheripige chaqriwatqan Xudagħa għeżeppi bizni qutquzgħuchi Eysaning ersħtin layiq halda méngħishqa dewet qilduq. 13 kēlħiġi kütħiħ Xudagħa baqqanlıqinglarni Xudagħa yene shu sewebtin toxtawsiz teshekkür bayan qilishidu.

2 Chünki, i qérindashlar, bizning aranglarga söz-kalamiga qulaq salghiningħarda, uni kirginimiz togrħuluq bilisilerki, u bikargħa

ketmidi. 2 Silerge yene shumu melumki, gerche ilgħi Filippi shehiride qiyin-qistaq we xarliqqha uchrighan bolsaqmu, zor qattiq qarshiliqqha qarimay Xudaning xush xewirini

uning emeliy süpitide, yeni Xudadin kelgen söz- déginimizdek boldi, dep bilisiler. 5 Shu sewebtin kalam dep uni qobil qildinglar; u [söz-kalam] taqitim taq bolup, étiqadinglarning zadi qandaq hazir ishen'güchi silerde ishlimekte. 14 Chünki ikenlikini bilish üçhün, azdurghuchi silerni siler, i qérindashlar, Yehudiye ölkisidiki Mesih azdurup bizning silerge singdürgen ejrimiz Eysada bolghan jamaetlerdin ülke aldinglar; bikargha kettimikin dep ensirep, Timotiyi ular [shu yerde] Yehudiylar teripidin qandaq yéninglarga ewetenidim. 6 Lékin Timotiy xarliqlargha uchrighan bolsa, siler mu öz baya yéninglardin qaytip kelgende, étiqadinglar yurdashliringlar teripidin oxshash xarliqlargha we méhir-muhebbitinglar toghrisida bizge uchridinglar. 15 Ular, yeni shu Yehudiylar, eslide yaxshi xewer élip kélip, siler bizni herdaim Reb Eysani we peyghemberlerni öltürgen we séghinip turghanlıqinglarni we xuddi biz biznimu ziyankehlik qilip qoghliwetkenidi. siler bilen didarlishishqa telpün'ginimizdek, Ular Xudani narazi qilip, we hemme insan silerlingmu bizni körgüngler kelgenlikini ýetti. bilen qériship, 16 «yat ellikler»ning nijatliqqa 7 Shuningdek, ey qérindashlar, beshimizgha érishihi üçhün ulargha sözlismizge tosqunluq chüshken mushundaq barlıq azab-oqubet we qiliwatidu. Shuning bilen ular gunahlirini éghirchiliq ichide turuwatqinimizda silerdin, üzlüksiz chékige yetküzmekte; lékin ghezep yeni ching étiqadinglardin righbet-teselli ularning beshigha toluqi bilen chüshürülüş taptuq; 8 Chünki Rebde ching turghan aldida turidu. 17 Lékin biz, i qérindashlar, bolsanglar, biz [ölmey], hayat qalımız! 9 amalsız silerdin intayin qisqa waqt judalashqan Emdi siler üçhün, Xidayimiz aldida silerling bolsaqmu (tende bolsimu, qelbde emes), wejinglardin tolimu shadlanduq, bu zor siler bilen yene didar körüşhüshke qewetla shadlıqimizdin siler üçhün Xudagha qanchilik intizarlıqimizdin yéninglarga bérishqa téximu derijide teshekkür ýetsaq bolar?! 10 Siler bek intildi! 18 Shuningdek yéninglarga bilen didar körüşhüsh we étiqadinglardiki barghumiz bar idı – emeliyette menki Pawlus yétersizliklerni mukemmel qilishqa tuyesser qayta-qayta tiriship baqtım; biraq buninggħha bolush imkaniyiti üçhün, kéche-kündüz Sheytan tosqunluq qildi. 19 Chünki bizning Xudagha zor telmürüp yélinmaqtimiz. 11 istek-arzuyimiz, shadlıqimiz we Rebbimiz Eysa Emdi bizning Xuda'Atimizning Özi hem qaytip kelgende pexirlinidighan tajimiz néme Rebbimiz Eysa bizning yolimizni yéninglarga bolidu? Bu del siler özüngħar emesmu? 20 Chünki bashlighay; 12 emdi méhir-muhebbetimiz siler bizning pexrimiz, bizning shadlıqimiz! silerge tolghandek, Reb silerling bir-biringlarga we hemme ademlerge bolghan méhir-muhebbitinglarni ashurup, tolup tashturghay; 13 hem shundaq bolghanda, Rebbimiz Eysa Özining barlıq muqeddes bendiliri bilen bille qaytip kelgende qelbinglar bizning Xuda'Atimiz aldida pak-muqeddeslikte nuqsansiz bolushqa mustehkemlinidu!

3 Shuning bilen biz [silerdin xewersiz] taqitimiz taq bolup, özimiz Afina shehiride yalghuz qélip, 2 aldinglarga qérindishimiz hem Xuda yolda Mesihning xush xewiride boluwatqan xizmetdishimiz Timotiyi silerni étiqadta mustehkemlesh-kücheytish we righbetlendürüş üçhün ewetishni qarar qıldıq; 3 [bizning uni ewetishtiki] meqsitimiz, héchkimning beshinglarga chüshken mushu zexmet-qiyinchiliqlar sewebidin [étiqadta] tewrinip qalmasliqi üçhündür. Chünki özüngħar bundaq ishlargħa uchrashqa aldin'ala béktilgen, dep bilisiler. 4 Chünki biz siler bilen bille bolghan waqtimizda, silerge hemmimiz azab-qiyinchiliqqa uchrīmay qalmaymiz dep aldin'ala éytqaniduq. Emeliyette hazır

4 Axirida, i qérindashlar, biz Reb Eysada turup silerdin shuni ötünimiz hem jékileymizki, siler bizdin Xudani xurseren qilishqa qandaq méngishinglar kereklikini tapshuruwalhininglardek hem hazir shu boyiche méngiwatqininglardek, shundaq qilishinglar téximu éship tashqay. 2 Chünki siler bizning Reb Eysa arqliq silerje néme emrlerni tapilighanlıqimizni bilisiler. 3 Chünki Xudaningu

iradisi shuki, pak-muqeddes qilinish, herqandaq kanay sadasi ichide asmandin chüshidu we buzuqchiliqtin saqlinish, **4** yeni herbiringlar Mesihde bolup ölgeler awwal tirlidu; **17** Xudani tonumaydighan tapilerdek shehwaniy andin tirik qalghan bizler ular bilen birge heweslerge bérilmey, belki qandaq qilip öz Reb bilen hawada körüştüş üçhün, bulutlar ténnini bashqurup, uni pak-muqeddeslikte ararisiga élinip kötürülimiz; shuning bilen biz nomus bilen saqlashni öginiwélishtur. **6** Bu Reb bilen menggü birge bolimiz. **18** Shunga, jehetlerde héchkim öz qérindishining heqqige bir-biringlarga bu sözler bilen righbet-teselli chang sélip, öz payda-menpeitini qoghlisun; béringlar.

chünki biz ilgiri silerge chüshendürüp tolouq agahlandurghinimizdek, barlıq mushundaq ishlarda Reb Özi intiqam alghuchidur. **7** Chünki Xuda bizni napakliqqa emes, belki pak-muqeddeslikte yashashqa chaqirdi. **8** Shuning üçhün bu [heqiqetni] ret qilghan adem, insaniy hoquqni emes, belki silerge Muqeddes Rohini ata qilghuchi Xudani ret qilghan bolidu. **9** Emdi qérindashliq méhir-muhebbetke kelsek, bu toghrisida silerge yézip olturishimizning hajiti yoq. Chünki Xuda Özi bir-biringlarga méhir-muhebbet körsitishni ögetmekte. **10** Chünki siler pütktül Makédoniye ölkisidiki hemme qérindashlarga shundaq qiliwatisiler; shundaq bolsimu, i qérindashlar, shundaq qilishqa bérilip téximu éship téshishinglarni, **11** shundaqla biz silerge tapilighinimizdek, tinch yürüshni, [bashqilarining ishlirigha] [arilashmay], öz ishinglar bilen bolup, ikki qolunglarga tayinip yashashni nishan qilip intilishinglarni ötünimiz. **12** Mana shundaq qilsanglar, sırttikiler aldida izzet-hörmetke sazawer bolup mangisiler we héchkimning qoligha békinqip qalmaysiler. **13** Lékin, ey qérindashlar, ümidsizlik ichide yashawatqan bashqa hemmisidek, [aranglardiki] [ölümde] uxpath qalghanlarga qayghurup hesret chekmeslikinglar üçhün ularning hali toghruluq xewersiz qélishinglarni xalimaymiz. **14** Chünki biz Eysaning ölüp tirlgenlikige ishen'genikenmiz, [Eysa qayta kelginide], ölümde Uningda uxpath qalghanlarni Xuda Uning bilen bille élip kélidighanlıqığa ishinimiz. **15** Chünki Rebning söz-kalami boyiche silerge shuni éytimizki, Reb qayta kelgüche tirik qalghan bizler uning aldigha chiqishimiz jezmen ölümde uxpath qalghanlarningkidin awwal bolmaydu; **16** Chünki Reb qattiq bir nere tartip, bash perishtining awazi we Xudaning

5 Lékin i qérindashlar, silerge shu ishlarning waqitliri we zamanliri toghrisida yézishimning hajiti yoq. **2** Chünki özünglar obdan bilisiler, Rebning küni xuddi kéchide kirgen oghrining kélishige oxshash [tuyuqsız] kéliodu. **3** Emdi kishiler «[Dunya] tinch-aman boluwatidu» dep turghanda, xuddi hamilidár ayalning tolghiqi ushtumtut tutqinidek, halaket ularning bésigha tuyuqsız chüshidu; shuning bilen ular uningdin qéchip qutulalmaydu. **4** Lékin siler, i qérindashlar, qarangghuluqta turghuchilar emessiler; shuning bilen u kün silerni oghriderk chöchütüp kelmeydu. **5** Chünki siler hemminglar yoruqluqning perzentliri, kündüzning perzentliridursiler; biz kéchige tewe yaki qarangghuluqqa mensup emesmiz. **6** Shuning üçhün bashqa hemmisidek uxlimayli, belki segek we salmaq bolayli. **7** Chünki uxlardighanlar kéchisi uxladaydu, mest bolidighanlarmu kéchisi mest bolidu. **8** Biraq özimiz kündüzge mensup bolghandin kéyin, salmaq bolayli, kökrikimizge étihad we méhir-muhebbetni sawut qilip, beshimizgħa nijatqa bagħlan'ghan ümidni dubulgha qilip kiyiwalayli; **9** chünki Xuda bizni Öz ghezipige uchritish üçhün emes, belki Rebbimiz Eysa Mesih arqliq nijatqa érishtürüş üçhün tallap békitken. **10** U biz üçhün öldi — meqsiti, hayat qélip oyghaq tursaqmu yaki [ölümde] uxlighan bolsaqmu, bizning Uning bilen bille hayatta bolushimiz üçhündur. **11** Shuning üçhün, hazır qiliwatqininglarga oxshash, bir-biringlarni dawamliq righbetlendürüp, bir-biringlarning [étiqadini] qurunglar. **12** Emdi i qérindashlar, aranglarda japaliq ishlewatqan we Rebde silerge ýetekchilik qilip, nesihet bériwatqanlarni qedirlishinglarni ötünimiz. **13** Bu xizmetliri üçhün ularni

chongqur hörmət we məhir-muhebbət bilen qedirlenglər. Bir-biringlər bilen inaq ötünglər. **14** Emma, i qérindashlar, silerdin shunimu ötünimizki, tertipsiz yürgenlerge nesihət béringlər, yüreksizlərni rıghbetləndürünglər, ajızlargħa yar-yölek bolunglər we hemmə ademge sewrichan bolunglər. **15** Héchqaysinglər yamanlıqqə yamanlıq qilmaslıqqə köngül bölünglər, bir-biringlərgħa we barlıq kishilərge hemishe yaxshılıq qilishqə intilinglər. **16** Herdaim shadlininglər. **17** Toxtimay dua qilinglər. **18** Herqandaq ishta teshekkür éytinglər. Chünki mana bular Xudanıng Məsih Eysada silerge qaratqan iradisidur. **19** Rohning otini öchürmənglər. **20** Aranglarda peyghemberlerche yetküzülgən besharetlək sözlərni kemsitmənglər; **21** hemmə gepni tekshürüp ispatlap körünglər; durus bolsa uni ching tutup [qoldın bermənglər]. **22** Yamanlıqning herqandaq sheklidin özünglərni yiraq tutunglər. **23** Xatirjemlikning Igisi bolghan Xuda Özi silerni özül-kəsil pak-muqeddes qilghay, Rebbimiz Eysa Məsih qayta kelgütche pütkül rohinglər, jéninglər we téninglərni eyibsiz saqlıghay. **24** Silerni Chaqırghuchi bolsa sadıq-wapadur, U uni jezmen ada qilmay qalmaydu. **25** Qérindashlar, biz üchün dua qilinglər. **26** Hemmə qérindashlar bilen pak söyüshler bilen salamlishinglər. **27** Men Rebde silerge shuni jiddiy tapilaymenki, bu xetni [shu yerdiki] hemmə muqeddes qérindashlərgha oqup béringlər! **28** Rebbimiz Eysa Məsihning məhir-shepqiti silerge yar bolghay!

Tésalonikaliqlargha

2

1 Menki Pawlus, Silas hemde Timotiydin

Xuda'Atimiz we Rebbimiz Eysa Mesihde bolghan, Tésalonika shehiridiki jamaetke salam.

2 Xuda'Atimiz we Reb Eysa Mesihtin silerge

méhir-shepqtet we xatirjemlik ata qilin'ghay!

3 Siler üchün Xudagha herdaim teshekkür

éytishimizgha toghra kéléidu (hemde shundaq qilish tolimu layiqtur), i qérindashlar, — chünki

étiqadinglar küchlük ösmekte hemde bir-

biringlarga bolghan méhir-muhebbitinglarmu

éship tashmaqta. **4** Shuning bilen biz özimiz

silerning beshinglarga chüshken, shundaqla

berdashliq bériwatqan barliq ziyankehlik

we japa-éghirchiliqlar ichide körsetken sewr-

chidamliq we étiqadinglar üchün, Xudaning

herqaysi jamaetliride silerdin pexirlinimiz; **5**

bu ishlardan Xudaning kéléidighan adil hökümini

körsitidighan roshen bir alamettur we

shundaqla, bu ishlardan silerning Xudaning

padishahliqiga layiq hésablinishinglar üchün

bolidu; siler mana shu padishahliq üchün zulum-

zexmet chékiwatisiler; **6** shundaq iken, silerge

éghirchiliq salghuchilargha Xuda éghirchiliq

salsa, hem shundaqla Reb Eysa qudretlik

perishtiliri bilen ershtin qayta körün'gen

chaghda, éghirchiliqqa uchrighan silerge biz

bilen teng aramliq berse durus ish bolmamdu?

8 Shu chaghda U Xudani tonumaydighanlardan,

shundaqla Rebbimiz Eysa Mesihning xush

xewirige itaet qilmaydighanlardan yalqunluq ot

bilen intiqam alidu. **9** Bundaq kishiler Rebning

huzuridin we küch-qudrítining shan-sheripidin

mehrum qilinip, menggülük halaket jazasini

tartidu. (aiōnios g166) **10** U waqitta U Özining barliq

muqeddes bendiliride ulughlinip, shu künide

barliq ishen'genlerde (siler derweqe bizning

guwahlıqimizgha ishen'gendursiler) Özining

karametlikini körsitip, medhiyilen'gili kéléidu.

11 Shuning üchün, biz siler üchün daim shundaq

dua qilimizki, silerni chaqirghan bizning

Xudayimiz silerni Öz [ulugh] chaqiriqiga layiq

hésablap, yaxshılıqqa intilgen barliq güzel

meqset-muddialiringlarni we étiqadinglardan
chiqqan barliq xizmetliringlarni küch-qudriti
bilen emelge ashurghay. **12** Shuning bilen,
Xudayimizning we Rebbimiz Eysa Mesihning
méhir-shepqtı arqılıq Rebbimiz Eysa Mesihning
nami silerde shan-sherep bolup ulughlinidu we
silermu Uningda shan-sherepke érishisiler.

2 I qérindashlar, Rebbimiz Eysa Mesihning

qayta kélishi, shundaqla bizning Uning

bilen bir yerge jem qilinishimiz toghrisida

silerdin shuni ötünümizki, **2** Eger siler

«melum rohtin kelgen wehiy»din bolsun,

birsining söz-telimidin bolsun yaki «bizning

namimizda» yézilghan melum xetlerdin bolsun

«Rebning künü yétip keldi» dégen sözni

anglisanglar, jiddiliship hoduqup ketmenglar

yaki dekke-dükkige chüshmenglär! **3** Bu

ishlarda herqandaq ademning herqandaq

usu bilen silerni aldishigha yol qoymanglar;

chünki awwal «[chong] yénish» bolup, andin

«gunahiy adem», yeni «halaketke mehkum

qilin'ghuchi adem» ashkarilanmighuche, ashu

kün kelmeydu. **4** Shu adem xuda dep

atalghan'gha yaki kishiler choqunidighan

herqandaq nersilerge qarshi chiqip, özini

Xuda dep körsitip jakarlaydu. **5** Men siler bilen

bille bolghan waqtimda bularni silerge éytqinim

ésinglarda bardu? **6** We uning belgilən'gen

waqtı-saiti kelmigüche ashkarilanmaslıqi

üchün, némining uni tosup turuwtanlıqli

silerge melum. **7** Chünki «qanunni yoqatquchi

sırılıq küch» alliqachan yoshurun heriket

qilmaqta; lékin bu ishlarni hazırche tosup

keliwatqan birsi bardur; U otturidin chiqquche

shundaqla tosuqluq péti turidu; **8** andin ashu

«qanunni yoqatquchi» ashkarilinidu; biraq Reb

Eysa aghzidiki nepisi bilenla uni yutuwétidu,

kelgen chaghdi parlaq nuri bilen uni yoq

qiliwétidu. **9** «Qanunni yoqatquchi»ning

meydan'gha chiqishi Sheytanning pentliri bilen

bolidu, u her türlü küch-qudröt, möjize we

yalghan karametlerni körsitip, **10** halaketke

yüzlen'genlerni azduridighan herxil qebih

hyle-mikrlerni ishlitidu. Ularning halaket

aldida turuwatqanlıqining sewebi özlerini çünkü biz siler bilen bille bolghanda nijatqa ýetekleydighan heqiqetni sóymey, tertipsiz yürmigeniduq. **8** Héchkimning uningha qelbidin orun bermeslikidindur. **11** nénini bikargha yémeyttuq; belki biz Shu sewebtin, Xuda ulargha yalghanchılıqqa héchqaysinglarga éghirimizni salmaslıq ishensun dep heqiqettin chetnitidighan bir üchün, kéche-kündüzlep tiriship-tirmiship kück ewetidu. **12** Netijide, heqiqetke ishenmey, japalıq ishleyttuq. **9** Bundaq qilishimiz, silerdin belki qebihlikni xursenlik dep bilgenlerning yardem kütüşke heqliq bolmaghanlıqımızdan hemmisi jazagha mehkum qilinidu. **13** Lékin, emes, belki özimizni silerge bizdin yaxshi ey, Reb sóygen qérindashlar, biz siler üçün ülge qaldurup, silerning bizge egishishinglar herdaim Xudagha teshekkür éytishimizgha üchün idi. **10** Çünkü biz silerning yéninglarda toghra kéliðuki, Xuda Rohning wasitiside bolghinimizda silerge: «Birsi ishlimeyemén dése, pak-muqeddes qiliningilar we heqiqetke u yémisun!» dep tapilighaniduq. **11** Çünkü ishiningilar arqliq silerni nijatqa érishishke biz aranglarda bezilerning tertipsiz laghaylap, muqeddemila talliwaldi. **14** U biz yetkügen héch ishlimey bashqıllarning ishlirığa xush xewer arqliq silerni shu nijatqa, yeni ariliship yüridihanlıqını angliduq. **12** Biz Rebbimiz Eysa Mesihning shan-sheripige mushundaqlargha Reb Eysa Mesihde shundaq érishishke chaqirdi. **15** Shuning üchün, ey buyruymız we ulardin ötünüp soraymızkı, qérindashlar, tapan tirep turunglar, biz silerge tinch yashap, emgikinglar bilen öz néninglarnı éghizche yaki xet arqliq yetkügen telimni tépip yenglar. **13** Lékin siler, i qérindashlar, ching tutunglar! **16** Emdi Rebbimiz Eysa yaxshi ishlarnı qilishtin érinmenglär. **14** Mesihning Özi we bizni sóygen, méhir-shepqt bilen menggüllük righbet-teselli hem güzel ümid ata qilghan Xuda'Atımız (**aïönios g166**) **17** qelbinglarnı righbetlendürgey hemde silerni herbir güzel ish qilishta, herbir yaxshi sözlerni yetküzsüste kücklendürgey!

3 Axırıda, i qérindashlar, biz üçün dua qilinglarkı, Rebning sózi xuddı silerge yetken chaghdkigę oxshash, [herqandaq yerde] téz tarqalsun we shan-shereplik dep ulughlansun; **2** shuningdek bizning qebih we rezil ademlerdin qutulushimiz üçünmu dua qilinglar. Çünkü hemmila adem ishench-étiqadlıq boluwermeydu. **3** Emma Reb Özi ishenchliktur; U silerni mustehkem qılıdu hem rezil bolghuchidin saqlaydu. **4** Emma Rebde, silerge tapilighinimizni qiliwatisiler, shundaqla dawamlıq qiliwéridu, dep xatirjemmi. **5** Emdi Reb qelbinglarnı Xudaning méhir-muhebbitige hem Mesihning sewr-chidamliqığa chömkeshke ýetekligey. **6** Emdi qérindashlar, Rebbimiz Eysa Mesihning namida shuni tapilaymızkı, bizdin alghan telimlerge riaye qilmay, tertipsiz yürgenlerdin özünglarnı néri tutunglar. **7** Bizdin qandaq ülge élishinglar kéreklikini özünglar bilisiler;

Timotiygha 1

1 Qutquzghuchimiz Xudaning we ümidimiz Mesih Eysanining emri bilen Eysa Mesihning rosuli qilip teyinlen'gen menki Pawlustin **2** étiqad yolidiki özümning sadiq oghlum bolghan Timotiygha salam. Xuda'Atimiz we Rebbimiz Mesih Eysadin sanga méhir-shepqed, rehimdilliq we xatirjemlik bolghay! **3** Makédoniye ölkisige barghanda, sendin ötün'ginimdek [shuni yene ötünimenkى], [shu yerdiki] bezi kishilerge bid'et telimlerni öğetmenglar dep tapilishing üçhün sen dawamliq Efesus shehiride qalghin; **4** ularning epsaniler we ayighi yoq nesebnamilerge bend bolmasliqini tapilighin; bular Xudaning étiqad arqiliqla emelge ashurulidighan Öz öyige bolghan pilanini ilgiri sürmeye du, belki peqet bimene talash-tartishlarni keltürüp chiqirudu, xalas. **5** Emdilikte bizge tapilan'ghan telimning muddiasi sap qelb, pak wijdan we saxtiliqsiz étiqadtin kélép chiqidighan méhir-muhebbettin ibarettur. **6** Bu ishlarda bezi kishiler chetnep, bimene geplerni qilishqa burulup ketti. **7** Ularning Tewrat qanunining ölimasi bolghusi bar; biraq ular özlirining néme dewatqanliqini yaki özlirining hedep qeyt qiliwatqan sözlirining néme ikenlikini chüshenmeydu. **8** Emdi bizge melumki, eger kishiler Tewrat qanunini eyni muddiasida qollansa, u paydiliqtur. **9** Chünki biz yene shuni bilimizki, Tewrat qanuni heqqanlyq ademler üçhün tüziülgén emes, belki qanun'gha xilaplıq qilghuchilar we boynı qattıqlar üçhün, ixlassızlar we gunahkarlar üçhün, iplaslar we kupurluq qilghuchilar üçhün, atisini öltürgüchiler we anisini öltürgüchiler üçhün, qatillar, **10** buzuqluq qilghuchilar, bechchiwazlar, ademlerni qulluqqa bulighuchilar, yalghanchilar, qesemxorlar üçhün we yaki saghlan telimlerge zit bolghan bashqa herqandaq qilmishlarda bolghanlar üçhün tüziülgén. **11** Bu telimler teshekkür-mubarekke layiq Bolghuchi Xudaning manga amanet qilghan shan-sheripini ayan qilghan xush xewerge asaslan'ghan. **12** Manga kück-quğret bergen, méni ishenchlik dep qarap, Öz

xizmitige teyinligen Rebbimiz Mesih Eysagha teshekkür éytiñenki, **13** U méni teyinli! — burun kupurluq we ziyankeshlik qilghuchi, zalim bir adem bolsammu, manga rehim körсitildi; chünki men bu ishlarni nadanlıq we étiqadsızlıqtın qilghanidim. **14** Halbuki, Rebbimizning manga körsetken méhir-shepqiti ziyadılıship, Mesih Eysada bolghan étiqad we méhir-muhebbet wujudumgha élip kirilishi bilen éship tashti. **15** MUSHU SÖZ ISHENCLIK WE HER ADEM UNI QOBUL QILISHI TÉGİSHLIKLTUR — «Mesih Eysa gunahkarları qutquzush üçhün dunyagha keldi!». Men gunahkarlar ichidiki eng esheddiyisidurmen! Lékin del shu sewebtin Mesih Eysanıng eng esheddiy gunahkar bolghan méni, keyin Özige étiqad qilip, menggülüq hayatqa érishidighanlarga misal qilip mende Özining barlıq sewr-taqitini ayan qilishi üçhün, manga rehim-shepqed körсitilgendor. (aiōnios g166) **17** Emdi menggülüq Padishahqa, yeni ölmeydighan we köz bilen körgili bolmaydighan, birdinbir Kudagha ebedil'ebedigiche hörmət-izzet we shan-sherep bolghay! Amin! (aiōn g165) **18** Ey, oghlum Timotiy, burun sen toghruluq éytılghan bersharetlə wehiylere assasen bu buyruqni sanga tapshurimen. Bu wehiylerni qoral qilip, étiqadta we pak wijdanında ching turup, güzel urush qilghaysen. Beziler wijdanida pak turushtin chetnep ketti, netijide ularning étiqadı xuddi xada tashqa urulup gherq bolghan kémidek weyran boldi. **19** Xuménéus we Iskenderler mana shundaq kishilerdindur. Ularnı kupurluq qilmaslıqni ögensun dep, Sheytanning ilkige tapshurdum.

2 Men hemmidin awwal, [étiqadchilarqha] pütkül insanlar üçhün Xudadin tilekler tilishini, dua-tilawet qilishini, bashqılar üçhün murajiet qilishini we teshekkürler éytishini, **2** bolupmu padishahlar we barlıq emeldarlar üçhün dua-tilawet qilishini jékileymen. Shundaq qilghanda, biz toluq ixlasmenlik we salmaqlıq bilen tinch we aman-ésen hayat kechüreleymiz. **3** Bundaq dua-tilawet qilish güzel ishtur, Qutquzghuchimiz Xudani xursen qılıdu. **4** Chünki U pütkül insanning qutquzulushi we ularning heqiqetni tonup ýétishini xalaydu. **5**

Chünki birla Xuda bardur, Xuda bilen insanlar qandaqmu xewer alalisun? **6** [Yétekchi] yéngi arisida bir kéishtürgüchimu bar, U bolsimu étiqadchilardin bolmisun; undaq bolsa, u Özi insan bolup kelgen Mesih Eysadur. **6** U tekebburliship kétishi mumkin, shuningdek barlıq insanlarnı hör qılış üçhün Özini qurban Sheytanning eyibige kirip, u uchrighan qılıp bedel tölidi; shundaq qılıp béktilgen hökümgə chüshidu. **7** U [jamaetning] sirtidikiler waqt-saitide Xudanıng nijatığa guwahlıq teripidinmu obdan teriplinidighan bolushi bérildi. **7** Men bu guwahlıqni yetküzüsh üçhün kérek; shundaq bolghanda, u bashqılarning jakarchi we rosul bolushqa teyinlinip (méninq qarılıshığa uchrımaydu, Sheytanning bu sözlirimning hemmisi rast, men yalghan qiltiqığa chüshmeye). **8** Xuddi [yétekchilerge] gep qilmidim), yat elliklerge étiqad we heqiqet oxhash, jamaetning xizmetkarlırimu salmaq, yolda ögetküchi bolup tiklendim. **8** Shunga, ikki xil gep qilmaydighan, haraq-sharabqa men shuni xalaymenki, erler qeyerde bolsun, bérilmeydighan, nepsaniyetchi bolmaghan duagha jem bolghanda ghezepsiz we detalashsız kishilerdin bolushi, **9** pak wijdanı bilen halda, halal emellik qollırını kötüüp dua qilsun. étiqadning sirini ching tutidighan bolushi **9** Oxhash yolda ayallarmu muwapiq kiyinip, lazim. **10** Bundaq ademlernimu aldi bilen sinap özlerini ar-nomus we salmaqlıq bilen perdaz körüp, eyib terepliri bolmisa, andin xizmet qilsun. Ularning özlerini perdazlash, chachlirini wezipisige qoyushqa bolidu. **11** Shuningdek, alahide yasash we altun, ünche-merwayit we bu xizmetkarlıarning ayallırımı temkin, pitne-ésil qimmet kiyim-kéchekler bilen emes, **10** belki pasat qilmaydighan, salmaq we herqandaq güzel emelliri bilen perdazlishini xalaymen. Bu, ishta ishenchlik bolghanlardın bolushi lazim. Xuda yolda teqwadar bolay dégen ayallargha **12** Xizmetkarlar bir xotunluq, öz perzentliri yarishidu. **11** [Jamaet sorunlrida], ayallar tinch we ailisini yaxshi bashquridighan kishilerdin olturup, toluq itaetmenlik bilen telim alsun. bolsun. **13** Xizmetkarning wezipisini obdan **12** Lékin ayallarning erlerge telim bérishi yaki orun'ghanlar özi üçhün yaxshi nam-ataqqqa ular üstidin höküm sürüshige yol qoymaymen. sazawer bolidu we Mesih Eysada bolghan Eksiche, ular tinch bolsun. **13** Chünki awwal étiqadta zor jür'et-ishenchke érishidu. **14** Men Adem'ata, kényin Hawa'ana yaritilghan. **14** Awwal gerche pat arida yéningha yétip bérishni aldinip azdurulghanmu Adem'ata emes, belki arzu qilsammu, yenila bu xetni yazdim; **15** [Hawa'ana] idi. U tolimu aldan'ghanlıqdin Mubada men hayal bolup qalsam, xettin ularning itaetsizlikige chüshüp qalghanidi. **15** Xudanıng ailisi arisida özüngni qandaq tutush Lékin ayallar étiqadta, méhir-muhebbet we kéreklikini bilisen. Bu aile bolsa tirik Xudanıng pak-muqeddeslikte salmaqlıq bilen turidighanla jamaiti, heqiqetning tüwrüki we teglikidur. bolsa, ular tughutta saq-salamet qutulidu.

3 «Eger birsi jamaetke yétekchi bolushqa intilse, u güzel bir wezipini arzu qilghan bolidu» dégen bu söz heqtur. **2** Emdi yétekchi bolsa eyibsiz, bir xotunluq, salmaq, pemlik, edeplik, méhmandost, Xuda toghrisida telim béréleydighan bolushi, **3** shundaqla haraqkesh we zorawan bolmaslıqi, mulayim bolushi, sepra, nepsaniyetchi bolmaslıqi, **4** ez ailisini yaxshi bashquralaydighan bolushi, tolimu salapetlik bilen perzentlirini ata-anisığa boysunidighan qılıp terbiyiliyeleydighan kishi bolushi kérek. **5** Chünki birsi öz ailisini bashqurushni bilmise, u Xudanıng jamaitidin

16 Hemmeylen étirap qilmay turalmayduki, ixlasmenlikning siri büyütür: — «Özi insan téniye ayan boldi, Roh Uning heqqaniylıqını ispatlidi, Perishtilerge u köründi, Uning xewiri pütükellerge jakarlandı, Jahanda Uninggħha iman keltürüldi, U shan-sherep ichide ershke kötürüldi».

4 Emdi Roh shuni alahide éytiduki, axir zamanlarda beziler étiqadın yénip, aldamchi rohlarqha we jinlarning telimlirige bérilip egishidu. **2** Bundaq [telim bergüçhiler] saxtılıqta yalghançılıq qılıp, xuddi dagħmallap köydürüwetkendek öz wijdanini yoqitip qoqħan; **3** ular nikahlinishni we bezi

yémekliklerni istémal qilishni men'i qilidu. **5** Yashan'ghan erlerni eyibligende qattiq Emma [ular meni qildighan] yémekliklerni sözlimigin, belki ulargha atang süpitide Xuda Özige étiqad qilghan hem heqiqetni nesihet bergin. Shuningdek, yigitlerge bilgenlerning teshekkür éytip qobul qilishi qérindashliring süpitide sözligin. **2** Yashan'ghan üchün yaratqanidi. **4** Chünki Xuda yaratqan ayallargha anang süpitide, yash ayallargha hemme nerse yaxshidur, ular teshekkür acha-singilliring süpitide her ishta pak qelb bilen qobul qilinsa, ularning héchqaysisini bilen muamile qilghin. **3** Heqiqiy tul ayallarni cheklep ret qilishqa bolmaydu. **5** Chünki hörmetlep, ularning halidin xewer al. **4** ular Xudaning söz-kalami we insarlarning Lékin, tul ayallarning perzentliri yaki newriliri duasi bilen halal qilinidu. **6** Bu nesihetlerni bolsa, ular aldi bilen öz ailsige nisbeten qérindashlarning semige salsang, Mesih ixlasmenlikni öginip, öz ata-anisining ejrini Eysaning yaxshi xizmetkari bolghan bolisen. yandursun; chünki bu ish Xudani kurser qilidu. Shundaqla, özüngni estayidil egeshken **5** Emdi heqiqiy tul ötüwatqan, yalghuz qalghan étiqadtiki we sagħlam telimlerdiki sözler bilen ayallar bolsa, ümidini Xudagħha bagħlighan quwwetlendürigenliking ayan bolidu. **7** Emma bolup, kéche-kündüz dua-tilawette bolidu. ixlassizlarning we momaylarning epsanilirini **6** Lékin huzur-halawetke bérilgen tul xotun chetke qeqip, özüngni ixlasmenlik yolda hayat bolsimu, ölgen'ge barawerdur. **7** Emdi chéniqturup yétiştürgin. **8** Chünki «Bedenni bashqilar teripidin eyiblinidighan ehwalgha chéniqturushning azraq paydisi bar, lékin chūshüp qalmasliqi üchün sen ulargha bu ixlasmenlikte intilishning hertereplik paydisi ishlarni jékilep tapilighin. **8** Lékin birsi öz bar; u hazirqi we kelgüsü hayat üchün bext tughqanlıridin, bolupmu öz ailsidikilerdin élip kéliðu» **9** — bu söz heqtur we uni qobul xewer almisa, u étiqadtin tan'ghan dep qarilip, qilishqa pütünley erziyu. **10** Emeliyyete biz kapirlardin better bolidu. **9** Tul ayal tizimħha buning üchün japaliq ejir singdürüwatimiz we élinsa, yéshi atmıştin töwen bolmasliqi, xar qiliniwatimiz. Chünki ümidimizni pütkül birla ernaling ayali bolghan bolushi kérek, **10** insarlarning, bolupmu étiqad qilghuchilarning yene güzel emelliri bilen teriplen'gen bolushi, Qutquzghuchisi — mengü hayat Xudagħha balilirini yaxshi terbiyilep chong qilghan, bagħliduq. **11** Bu ishlarni [jamaetke] toxtimay musapirlargħa méhmandostluq körsetken, tapilighin we ögetkin. **12** Héchkimning séning muqeddes bendilerning putlirini yuyup yashlıqingħha sel qarishigha yol qoyma; belki qoqħan, qiyinchiliqta qalghanlarrha yardım sözliringde, emelliringde, méhir-muhebbet, qoloni uzartqan, özini herxil xeyr-saxawet étiqad we pakliqa etiqaðchilargħa nemune ishlirigha béghishlighanlar bolushi kérek. **11** bol. **13** Men yéningħha bargħuche, özüngni Lékin yash tul ayallarni [tizimlikke] kirküzme. jamaetke [muqeddes yazmilarni] oqup bérish, Chünki ularning ishq Hewesliri qozghilip jékilesh we telim bérishke bégħishlighin. **14** Mesiħtin ténip, qayta nikahlinishni arzu qilidu; [Jamaħitħing] aqsaqalliri qollirini uchangħha **12** shuning bilen, ular deslep bergen wedisige qoqħanda, [Xudaning] wehiyisi arqliq sanga xilapliq qilish seweblik eyiblik bolidu. **13** Uning ata qilinishi bilen sende bolghan iltipatqa üstige ular hurunluqni adet qiliwélip, öymu-öy biperwaliq qilma. **15** Bu ishlargħa bérilip, doqurup yürüshni öginidu; shundaqla hurun özüngni ulargha toluq atighin. Shuning bilen bolupla qalmay, għeywet qilip, bashqilarning séning alħha basqanliqing hemmeylen'ge ayan ishlirigha chépilħaq bolup nalayiq ishlargħa bolidu. **16** Özüngge we bergen telimingge izħil walaqlaydīghanlardin bolup qélishi mumkin. **14** köngħi qoqħin. Chünki shundaq qilghanda Shuning üchün, bundaq yash tul ayallarning özüngnimu we sanga qulaq salghanlarnimu nikahlinip, perzent körüp, öy ishliri bilen shugħħlinishini xalaymen. Shundaq qilghanda, bizżeq qarshi turghuchīgħa bizni herqandaq

eyiblep-haqaretlesh pursiti chiqmaydu. 15 xizmitidin behrimen bolidighanlar del sadiq Chünki shundaq bezi tul ayallar alliqachan étiqadchilar hem söyümlük bendilerdur. Sen bu étiqadtin ténip Sheytanning keynige kirip ketti. telimlerni ögetkin we jékiligin. 3 Oxshimigan 16 Eger étiqadi bar bir er yaki ayal kishining tul telimlerni terghib qilghan we saghlaq sözlerni qalghan tughqanliri bolsa, u özi ulargha yardem (yeni Rebbimiz Eysa Mesihning heq sözlirini), bersun, yükü jamaetke chüshmisun. Shundaq shundaqla ixlasmenlikke yétekleydighan bolghanda, jamaet heqiqiy ige-chaqisiz tul telimi qobul qilmighan kishi bolsa, 4 ayallargha yardem qilalaydu. 17 Jamaetni yaxshi undaqlar deweqe körenglep ketken, héchnéme yétekleydighan aqsaqallar, bolupmu Xudanining chüshenmeydighan kishilerdindur. Ular niza-söz-kalamini yetküzüsh we telim bérishes eejir munazire peyda qilishqa we gep talishishqa singdürgenler ikki hesse hörmetke sazawer hérismen; bundaq ishlardin hesetxorluq, qilinsun. 18 Chünki muqeddes yazmilarda: jédel-majira, töhmet, rezil gumanxorluq hasil «Xaman tepken öküzung aghzini boghma» bolidu, 5 hemde niyiti chirikleshken, heqiqettin we: «Medikar öz heqqini élishqa heqliqtur» mehrum bolghan kishiler arisida daimliq déyilgen. 19 Ikki yaki üch guwahchi hazır sürüklilik keltürüp chiqiridu. Bundaq kishiler bolmighuche, aqsaql üstidin qilin'ghan erzni ixlasmenlikni payda-tapawetning bir yoli dep qobul qilma. 20 Eger [aqsaqallardin] birsi gunah qaraydu. 6 Derweqe, [Xudagha] ixlasmen we sadir qilghan bolsa, bashqilarningmu buningdin razimen bolush ghayet zor paydidur. 7 Chünki ibret élip qorqushi üçhün, jamaet aldida biz bu dunyagha héchnéme élip kelmiduq, tenbih bérip eyibligin. 21 Xudaning, Mesih shuningdek uningdin héchnéminimu élip Eysanining we Xuda tallighan perishtilerning kételmeymiz. 8 Shunga, yémek-ichmek we aldida shuni sanga agah qilip tapilaymenki, kiyim-kéchik yéterlik bolsila bulardin qanaet sen bu emrlerge héch ayrimichiliq qilmay, qilimiz. 9 Lékin bay bolushni oylaydighanlar héchqandaq ishta bir terepke yan basmay qet'iý bolsa haman azdurulushlarga uchrap, tuzaqqa emel qilghin. 22 Birawning uchisigha qolungni we shundaqla insanlarni weyranchiliqqa we qoyushqa aldirap ketme; bashqilarning halaketke chöktüridighan nurghun exmiqane gunahlirigha shérik bolma. Özüngni pak hem ziyanlıq arzu-heweslerning ilkige tutqin 23 (ashqazining yaxshi bolmighanlıqi, téyilip kétidu. 10 Chünki pulpereslik herxil shundaqla sen daim aghriyidighan bolghachqa, rezilliklerning yiltizidur. Beziler buningha sula ichiwermey, bir'az sharabmu ichip bergen). intilishi bilen étiqadtin chetnep, özlerini 24 Bezi kishilerning gunahlirli burunla éniq, nurghun derd-qayghular bilen sanjidi. 11 shundaqla soraq künigiche saqlinidu; lékin Emma sen, ey Xudaning adimi, bundaq bezilerningki ularning keynidin egiship baridu, ishlardin yiraq qach; heqqaniyliq, ixlasmenlik, kényin ashkare bolidu. 25 Xuddi shuninggħha ishench-étiqad, méhir-muhebbet, sewr-taqet oxshash, bezi kishilerning güzel emellirini we mömin-mulayimliqni intilip qogħla. 12 asanla körțiwalghili bolidu; hazır ashkara bolmisa kényin ashkarilanmay qalmaydu.

6 Qulluq boyunturuq astida bolghanlarning hemmisi öz xojayinlirini her terepte hörmetlisun. Shundaq qilghanda, Xudaning nami we Uning telimining haqaretke uchrishidin saqlan'ghili bolidu. 2 Xojayinliri étiqadchi bolsa, qulliri: «Biz hemmimiz oxshashla qérindashlарghu» dep, ulargha hörmetsizlik qilmisun. Eksiche, ulargha téximu estayidil xizmet qilsun. Chünki ularning yaxshi

Étiqadtiki güzel küreshte küçep küresh qil. Mengülüq hayatni ching tutqin. Sen del buningħha chaqirilding hemde uning yolda nurghunlighan guwahchilar aldida bu étiqadning güzel shahitliqini qilding. (aiōnios g166) 13 Hemmige hayatlıq bériwatqan Xudaning aldida, shundaqla Pontius Pilatus aldida güzel shahitliqni qilip guwahlıq bergen Mesih Eysanining aldida sanga shuni tapilaymenki, 14 Rebbimiz Eysa Mesih qayta ayan bolghuche, [Xudaning] bu emrigi héch

qusursiz we daghsiz emel qilghin. **16** Uning
ayan bolushini waqt-saiti kelgende birdinbir
mengü ölmigüchi, insan yéqinlishalmaydighan
nur ichide yashaydighan, héchkim körmigen we
körelmeydighan mubarekleshke layiq bolghan
birdinbir Hökümrän, yeni padishahlarning
Padishahi, reblerning Rebbi emelge ashuridu.
Uningha izzet-hörmet we ebedil'ebed kück-
qudret bolghay, amin! (*aiōnios g166*) **17** Bu zamanda
bay bolghanlargha meghrurlanmasliqni,
tayan'ghusiz ötkünchi bayliqqa emes, belki biz
behrimen bolushqa hemmini bizge séxiyliq
bilen tolup tashqan halda teminligüchi Xudagha
tayinip ümid baghlashni tapilighin; (*aiōn g165*)
18 ulargha yaxshi emellerni qilishta [heqiqiy]
bay bolunglar, xeyr-saxawetlik ishlarda merd,
bashqilar bilen ortaq behrlinishke qoli ochuq
bolunglar dep tapilighin. **19** Ular bundaq
qilghanda, heqiqiy hayatni tutush tükün
kéléchekte özlirige puxta bir asas-ul bolidighan
bir xezine topliyalaydu. **20** Ey Timotiy, sanga
amanet qilin'ghan [heqiqetlerni] qogħda.
Özüngni ixlassiz, quruq geplerdin hemde
atalmish ilimning talash-tartishliridin néri
tutqin. **21** Beziler mushundaq bimene [ilimge]
égimen dep jakarlap, étiqadtin chetnidi. Méhir-
shepqed silerge yar bolghay!

Timotiygha 2

1 Mesih Eysada wede qilin'ghan hayatni élip bérish üchün, Xudaning iradisi bilen Eysa Mesihning rosuli bolghan menki Pawlustin söyümlük balam Timotiygha salam: Xuda'Atimizdin we Rebbimiz Mesih Eysadin sanga méhir-shepinqet, rehimdilliq we xatirjemlik bolghay! **3** Men ata-bowlirimning izini bésip sap wijdanim bilen xizmitini qiliwatqan Xudagha teshekkür éytimen, chünki kéche-kündüz dualirimda séni toxtawsız eslep turimen; **4** köz yashliringni esliginimde, shadliqqa chömüshüm üchün sen bilen yene didarlishishqa qattiq telpünüp yürmektimen; **5** chünki séningde bolghan saxtilqsız étiqad ésimdin chiqmaydu. Bu étiqad eng awwal momang Loista, andin anang Éwnikide bar bolghan, emdi hazır sendimu bar iken dep xatirjemuermen. **6** Shuning üchün men shuni qaytidin sanga eslitimken, qollirimni uchanggha qoyushum bilen sende bolghan,

[Xuda] sanga teqdim qilghan iltipatni qaytidin yalqunlitip jari qilghin. **7** Chünki Xuda bizge qorqunchaqlıqning rohini emes, belki bizge kück-qudretning, mehir-muhebbetning we salmaqlıqning Rohini teqdim qildi. **8** Shunga Rebbimiz heqqidiki xewer-guwahliqtin, yaki Uning mehbusi bolghan mendin nomus qilma. Eksiche, Xudaning kück-qudrithi bilen xush xewerni jakarlash yolidiki xarliq-musheqqetni öz hesseng boyiche ortaq tartqin; **9** Xuda bizni öz emellirimizge asasen emes, belki öz muddiasi we méhir-shepqtige asasen qutquzup, pak-muqeddes chaqiriqi bilen chaqirdi; Uning bu méhir-shepqtı hemme dəwr-zamanlardın ilgirila Mesih Eysada bizge bégħishlan'ghandur; (*aiōnios g166*) **10** lékin bu méhir-shepqtet Qutquzghuchimiz Eysa Mesihning kélishi bilen hazır ayan boldi; U ölümni bikar qiliwétip, xush xewer arqliq hayatlıq we chirimaslıqni yoruqluqta ayan qildi. **11** Men bolsam ellerge bu xush xewerning jakarchisi, rosuli we telim bergüchisi bolup teyinlen'gen. **12** Men shu sewebtin hazırkı bu xarliq-musheqqetlerni tartmaqtimen.

Lékin buningdin nomus qilmaymen; chünki men kimge étiqad qilghanlıqimni bilimen hemde Uning manga tapshurghan amanitini shu kün'giche saqlyalaydighanlıqığha qadir ikenlikige ishendürüldüm. **13** Mentin anglighan sagħlam telim sözlirining nemunilik bir üzündisini saqlap, Mesih Eysada bolghan muhebbet we étiqad bilen ching tutqin; **14** bizde bolghay! **15** Sen makanlashqan Muqeddes Rohqa tayinip sanga tapshurulghan shu güzel amanetni saqla. **16** Reb Onésiforming ailisidikilirige rehim-shepqtet körsetkey. Chünki u méning meħbus bolghanlıqimdin héch nomus qilmay köp qétim méni yoqlap soyündürdi. **17** U Rim shehirige kelginide méni tapquche köp izdep aware boluptu. **18** Reb shu künide uni Özidin rehim-shepqtetke tuyesser qilghay; uning Efesus shehiride manga körsetken xizmetlirining qanchilik ikenlikini obdan bilisen.

2 Shunga ey oghlum, sen Mesih Eysada bolghan méhir-shepqtetke tayinip küchlük bol; **2** we sen köp guwahchilar aldida mendin anglighanlıringni hem ishencħlik hemde bashqilargħimu telim béréleydighan ademlerge amanet qilghin. **3** Eysa Mesihning yaxshi jengħisi bolush süpitide, xarliq-musheqqetni öz hesseng boyiche ortaq tartqin. **4** Jengħi bolghan kishi özini eskerlikke tizimlighan serdarini razi qılısh üchün adettiki turmu isħlirini özige helek qiliwalmasliq kerek. **5** Musabiqige qatnashqan tenheriketchimu musabiqe qadilirige riaye qilmisa, ghelibe tajjha érisħelmeydu. **6** Ejir singdürügen déħqan hosulidin birinchi bolup behrimeen bolushi tēgħiqliktur. **7** Bu sözlirim üstide yaxshi oyla, shuning bilen Reb sanga hemme ishta yorutidu. **8** Sen Dawutning nesli bolghan, ölümdin tirlilgen Eysa Mesihni men yetküziwatqan xush xewer boyiche ésingde ching tut. **9** Bu xush xewerni dep köp xarliq-musheqqet chékip, hetta jinayetchi hésablinip kishenlinip yatimen. Halbuki, Xudaning söz-kalamı héch kishenlenmeydu! **10** Emđi men del shu

sewebtin, [Xuda] tallighan bendilerning Mesih Eysada bolghan nijatqa menggülük shansherek bilen érishishi üçün hemme ishqan berdashliq bérinen. (aiōnios g166) 11 Töwendiki sözler ishenchlikluktur: — «Uning bilen tartishlarga arilishishni ret qil, chünki bunda bille ölgikenenmiz, Uning bilen hayatta bille ishlarning jédel tériydighanlıqını bilisen. 24 yashaymiz. 12 Qiyinchiliqlargha berdashliq Emdilikte Rebning quli jédelleshmesliki, belki bersek, Uning bilen bille höküm sürimiz. hemme kishilerge mulayim-méhriban, telim Biz uningdin tansaq, Umu bizdin tanidu. bérishke mahir, sewr-taqetlik bolushi kérek; 25 13 Biz Uningha sadaqetsizlik qilsaqmu, shuning bilen öz-özige qarshi bolghanlarga u U yenila sadaqetliklurt; Chünki U Özidin Xuda belkim ulargha heqiqetni tonup yétishige héch tanalmaydu». 14 Bu ishlarni dawamliq towa qılıdighan qelbni bérer dep, mömin-[qérindashlarning] semige sélip, ularni Reb mulayimliq bilen nesihet qilsun; 26 bunda aldida bimene sözler üstide talash-tartish bolghanda ular uyqusini échip, özlirini öz qımaslıqni estaydilliq bilen agahlandurghin. muddiasigha emel qılıshqa tutqun qilghan Bundaq talash-tartishlarning héchqandaq Iblisning tuziqidin qutulalaydu.

paydisi bolmayla qalmay, belki anglighuchilarmı nabut qılıdu. 15 Usta tikimchi rextni toghra pichqandek heqiqet sözini durus chüshendürüp, özüngni Xuda aldida testiqlan'ghudek, yerge qarap qalmaydighan mahir bir xizmetkar qılıp körsitishke intilip köngül qoyghin; 16 lékin iplas, quruq geplerdin néri tur. Chünki bundaqları qeplerni qilghuchilar beribir téximu ixlassızlıqqa chömüp kétidu. 17 Mushundaqlarning gepliri xuddi merezdek tézla yamrap kétidu. Ximénýus we Filétoslar mana shundaqlarning ichidiki ikkisidur; 18 ular heqiqettin chetnep, ölgenerning tırılıshi dégen bu ish alliqachan yüz bérip boldi, deydu, shundaqla bezilerning étiqadını ghulitidu. 19 Halbuki, Xudanıng mezmut uli ching turmaqta. Uning üstige möhür bilen: «Reb Özige tewe bolghanlarnı tonuydu» we «Rebning mubarek namini lewzige alidighanlarning hemmisi rezilliktin qol üzsun» dep möhürlen'gendur. 20 Bay-bayashat ademning öyide peqet altun we kümüş qacha-quchilarla emes, yaghach, sapal qachilarmu bolidu. Qacha-quchilarning beziliri etiwarlinidu, beziliri pes körülidu. 21 Eger bir kishi özini undaqlarning kiridin tazilap xaliy qilsa, u muqeddes qilin'ghan, xojayinimizgha yaraydighan qachidek, herqandaq güzel ishlargha teyyar bolidu. 22 Shunglashqa, yashliqning arzu-hewesliridin özüngni qachurghin, pak qelb

bilen Rebge nida qilghuchilar bilen bille heqqaniyliq, ishenc-étiqad, méhir-muhebbet we tinch-xatirjemlikni qoghliship izde. 23 Lékin exmiqane, bilimsizliktin chiqqan talashbu sözler ishenchliklurt: — «Uning bilen tartishlarga arilishishni ret qil, chünki bunda bille ölgikenenmiz, Uning bilen hayatta bille ishlarning jédel tériydighanlıqını bilisen. 24 yashaymiz. 12 Qiyinchiliqlargha berdashliq Emdilikte Rebning quli jédelleshmesliki, belki bersek, Uning bilen bille höküm sürimiz. hemme kishilerge mulayim-méhriban, telim Biz uningdin tansaq, Umu bizdin tanidu. bérishke mahir, sewr-taqetlik bolushi kérek; 25 13 Biz Uningha sadaqetsizlik qilsaqmu, shuning bilen öz-özige qarshi bolghanlarga u U yenila sadaqetliklurt; Chünki U Özidin Xuda belkim ulargha heqiqetni tonup yétishige héch tanalmaydu». 14 Bu ishlarni dawamliq towa qılıdighan qelbni bérer dep, mömin-[qérindashlarning] semige sélip, ularni Reb mulayimliq bilen nesihet qilsun; 26 bunda aldida bimene sözler üstide talash-tartish bolghanda ular uyqusunu échip, özlirini öz qımaslıqını estaydilliq bilen agahlandurghin. muddiasigha emel qılıshqa tutqun qilghan Bundaq talash-tartishlarning héchqandaq Iblisning tuziqidin qutulalaydu.

3 Emma shunimu bilginki, axir zamanlarda éghir künler bolidu. 2 U chaghdiği insanlar özünilə oylaydighan, pulperes, menmenchi, hakawur, kupurluq qılıdighan, ata-anisining sözini tingshimaydighan, tuzkor, iplas, 3 köyümsiz, kechürünsiz, töhmetxor, özini tutalmaydighan, wehshiy, xeyr-saxawetlikke düshmen, 4 satqun, telwe, shöhretperes, huzur-halawetni Xudadın yaxşı körnidighan, 5 sırtqi qiyapette ixlasmen boluwélip, emeliyyete ixlasmenlikning qudrıtını inkar qılıdighan bolidu. Bundaqlardin yiraq tur. 6 Chünki ularning arisidiki beziler öymu-øy soqunup kirip, gunahlar bilen bésilghan, herxil shehwet-heweslerning quli bolup qalghan nadan ayallarnı azdurup özige esir qılıdu. 7 Bundaq ayallar daim telim alsimu, hergiz heqiqetni tonup yételmeydu. 8 Emdi Yannis bilen Yambris Musa peyghemberge qandaq qarşıtı chiqqan bolsa, bu [azdурghuchilarmu] heqiqetke shundaq qarşıtı chiqıldı. Ular zéhin-köngülleri chirigen, étiqad jehette dashqal dep ispatlan'ghan kishilerdur. 9 Lékin emdi ular bu yolda algha ilgiriliyelmeydu; chünki [Yannis bilen Yambris]ning hamaqetlikli ochuq körün'gendek, bularningmu hemmige körünüdu. 10 Lékin sen bolsang méning telimim, yürüş-turushum, meqset-iradilirim, ishenc-étiqadım, sewr-taqitim, méhir-muhebbitem, chidamliqim, men uchrigihan

ziyankeshlikler we azab-oqubetlerge, jümlidin «sharab hediyesi»dek tökülidighan waqtı yétip Antakya, Koniya we Listra sheherliride yüz keldi, méning bu dunyadın kétish waqtımmu bergenlerge tolimu köngül bölüp kelding, yéqinlashti. 7 Güzel küreshni men qılıp boldum, shundaqla men berdashlıq bergen shunche yügürüş musabiqisining menzilini bésip ziyankeshliklerdin toluq xewiring bar; Reb boldum, birdinbir étiqadni ching saqlap keldim. ularning hemmisidin méni qutquzdi. 12 8 Hazır heqqaniyliqning [ghelibe] tajı men üchün Derweqe, Mesih Eysada ixlasmen hayat saqlanıp turmaqta. Uni, heqqaniy soraqchi kechürüşke irade tikligenlerning hemmisi bolghan Reb shu künide manga, shundaqla ziyankeshlikke uchraydu. 13 Lékin rezil ademler yalghuz mangila emes, Uning kélip ayan we éxitqu-kazzaplar beribir bashqılnım bolushigha telpünüp turghanlarning hemmisige aldap, özimu aldinip, barghanséri esebiylishidu. in'am qılıp kiygızdı. 9 Imkaniyetning bariche 14 Lékin sen bolsang, ögen'gen we toluq yénimha tézdir yétip kel. 10 Chünki Démas ishendürülgen heqiqetlerde ching tur; chünki bu hazırqi dunyani tama qilghanlıqı üçün bularnı kimdin ögen'genlikning bilisen, 15 méni tashlap Tésalonika shehirige ketti. Kriskis hemde balılıq chaghlıringdin tartipla muqeddes Galatiya ölkisige, Titus Dalmatiya ölkisige ketti. yazmılarnı bilip kelding; bularning sanga Mesih (aión g165) 11 Yénimda yalghuz Luqa qaldı. Eysagħa bagħlan'ghan étiqad arqliq bolghan Markusni özüng bilen birge élip kel, chünki nijat togruluq séni dana qilalaydighanlıqını u xizmetlirimde manga köp esqatidu. 12 bilisen. 16 Pütkül muqeddes yazmılarning Tikikusni bolsa Efesus shehirige ewetiwtim. hemmisi Xudanıng Rohining yolyoruq-ilhamı 13 Kélishingde Troas shehiride Karpusning bilen yézilghan bolup, u telim bérish, tenbih yénigha qaldurup qoyghan yépincham bilen bérish, xatalıqlarnı tüzitish we kishilerni kitablarnı, bolupmu oram tére yazmılarnı bille heqqaniyet yoligha bashlashqa paydiliqtur. 17 alghach kelgin. 14 Misker Iskender manga Bular arqliq Xudanıng adımı toluq qorallınıp, tola eskilik qıldı. Reb uningga qilmışlırlıgha barlıq yaxshi emellerni qılıshqa teyyar layiq yandurmay qalmayıdu. 15 Sen hem bolalaydu.

4 Men Xuda hemde tirikler bilen ölüklerni soraq qılıshqa teyyar turidighan Mesih Eysanıng aldida, shundaqla Uning qayta ayan bolushi we Uning Öz padishahlıqı bilen sanga shundaq agah qılıp tapilaymenki, 2 [Xudanıng] söz-kalamını jakarla; waqıt-purset yar bersun-bermisun, uningga jiddiy qara. Toluq sewrtaqet we telim-eqide bilen nesihet qilghin, tenbih bergen, righbetlendürjin. 3 Chünki shundaq bir zaman kéliduki, insanlar sagħlam telimni anglashqa chidimay, belki qulaqlırıgha xush yaqidıghan sözlerni anglash üçün etrapıgha öz shehwet-heweslirige uyghun telim bergüchlerni toplaydu. 4 Ular heqiqetke qulaq salmay, epsanilerni tingshashqa burmilinip kétidu. 5 Lékin sen herqandaq ehwalda oyghaq tur, xarlıq-musheqqetlerge berdashlıq ber, xush xewerchining wezipisini orunda, tapshurulghan xizmitingni her tereptin toluq ada qilghin. 6 Chünki özümge kelsem, jénim qurbanlıqning

Markusni özüng bilen birge élip kel, chünki nijat togruluq séni dana qilalaydighanlıqını u xizmetlirimde manga köp esqatidu. 12 bilisen. 16 Pütkül muqeddes yazmılarning Tikikusni bolsa Efesus shehirige ewetiwtim. hemmisi Xudanıng Rohining yolyoruq-ilhamı 13 Kélishingde Troas shehiride Karpusning bilen yézilghan bolup, u telim bérish, tenbih yénigha qaldurup qoyghan yépincham bilen bérish, xatalıqlarnı tüzitish we kishilerni kitablarnı, bolupmu oram tére yazmılarnı bille heqqaniyet yoligha bashlashqa paydiliqtur. 17 alghach kelgin. 14 Misker Iskender manga Bular arqliq Xudanıng adımı toluq qorallınıp, tola eskilik qıldı. Reb uningga qilmışlırlıgha barlıq yaxshi emellerni qılıshqa teyyar layiq yandurmay qalmayıdu. 15 Sen hem uningdin hoshyar bol; chünki u biz yetküzen sözlirimizge qattıq qarshılıq körsetti. 16 Tunji qétimliq soraqta méning aqlinishimha yardım qılıdighan héchkim chiqmidi, hemmisi méni tashlap ketti. Bu ish ulargħa hésablannıghay! 17 Lékin Reb méning bilen bille turup, men arqliq Injil jakari toluq qilinip, bu yerdiki barlıq yat elliklerdin bolghanlarning anglishi üçün méni küchlendürdü; shuning bilen men shirning aghzidin qutquzuwéldim. 18 Reb méni barlıq rezil ishtin qutquzup, ershtiki padishahlıqıgha saq yetküzidu! Shan-sherep Uningga ebedil'ebedigiche mensup bolghay! Amrin! (aión g165) 19 Priska bilen Akwilagħa we Onésiforning aılısidikilerge mendin salam éyt. 20 Érastus Korint shehiride qaldı. Lékin Trofimus késel bolup qalghanlıqtin, uni Milétus shehiride qaldurup qoydum. 21 Qish chüshüp ketküče imkaniyetning bariche bu yerge kelgin. Yubulus, Pudis, Linos, Klawdiya we barlıq qérindashlardın sanga salam. 22 Reb Eysa Mesih rohing bilen

bille bolghay! Méhir-shepqt siler bilen bille
bolghay!

Titusqa

1 Xudaning tallighanlirigha amanet bolghan étiqad we ixlasmenlikke élip baridighan heqiqetning bildürülüshi üçün, Eysa Mesihning rosuli qilip teyinlen'gen, Xudaning quli bolghan menki Pawlustin sanga salam — **2** (bu étiqad we heqiqet menggülük hayatqa baghlan'ghan ümidni élip kélédi; bu menggülük hayatni mutleq yalghan éytmaydighan Xuda hemme dewr-zamanlardin ilgirila wede qilghanidi; (*aiōnios g166*) **3** lékin [hazir] wedisining waqtı kélip Qutquzghuchimiz Xuda buning kalam-xewirini Öz emri bilen manga tapshurghan jakar arqılıq ashkarılıdı) **4** — ortaq étiqadımızda öz oglum bolghan Titusqa salam! Xuda'Atımız we nijatkarımız Mesih Eysadin sanga méhir-shepinqet we xatirjemlik bolghay! **5** Sénî Krét arilda qaldurushtiki seweb, orundilip bolmaghan ishlarnı bir terep qilishing üçün we her sheherde sanga tapilighinimdek jamaetke aqsaqallarnı teyinlishing üçün idi. **6** Aqsaqallıqqa teyinlinidighan kishi eyibsiz bolushi, bir ayallıq, perzentlıri bolsa étiqad qilghuchi bolushi we ishlirida shallaqliq qılıdighan yaki [ata-anisığa] boysunmaydighan eyibliri bolmaghan bolushi kérek. **7** Chünki jamaetning ýetekchisi Xudanıng [ailisige] ghojidar bolush süpitide, eyibsiz bolushi kérek; bashbashtaq emes, térikkek emes, haraq-sharabqa bérilgen emes, zorawan emes, nepsaniyetchi emes, **8** belki méhmandost, saxawetlik, yaxshılıqni söyidighan, salmaq, adil, ixlasmen we özini tutuwalghan bolushi lazıim. **9** U yene saglam telim bilen righbet-teselli bérish üçün we qarshi chiqquchilargha reddiye bérish üçün, tapshurulghan telimdiki ishenchlik kalam-sözde ching turushi kérek. **10** Chünki hazır bimene söz qılıdighan, kishilerning könglini owlap ézitquluq qılıdighan, öz beshimchılıq qılıdighan köpligen kishiler bar, bolupmu xetniliklerdin chiqqanlar bar. **11** Ularning aghzını étish kérek; chünki ular haram dunyani dep öğitishke téigkeitlik bolmaghan telimlerni öğitip, hetta pütün aililerni nabut qılmaqta.

12 Shulardin biri, yeni [Krét arilidikilerning] özining bir peyghembiri: «Krétler hemishe yalghan sözleydighanlar, wehshiy haywanlar we hurun toymaslardur» dégen. **13** Bu guwahlıq heqiqettur; shunga ularning étiqadta sagħlam turushi üçün, shundaqla Yehudiy epsanilerge we heqiqettin chetnigenler toquwalghan insaniy qaide-belgilimilerge qulaq salmaslıqi üçün ularni qattiq eyiblep agahlandurghin. **15** Pak kishiler üçün hemme nerse pak; lékin bulghan'ghan napaklar we étiqadsızlar üçün héchqandaq nerse pak emestur. Chünki ularning oy-pikrlirim, wijdanimu bulghinip ketken. **16** Ular Xudani tonymız dep dawrang qilsimu, lékin emelliride Uningdin tanidi; chünki ular yirginchlikler, héchgep anglimaydighanlar, héchqandaq yaxshi ishlarnı qilishqa yarimaydighanlardur.

2 Lékin sen bolsang sagħlam telimge qandaq uyghun yashashni öğitishing kérek. **2** Yashan'ghan erlige, hoshyar, salmaq, temkin, étiqadta, méhir-muhebbette we sewr-taqette sagħlam bolushni tapilighin. **3** Shuningdek, yashan'ghan ayallargha yürütüş-turushta ixlasmuqeddeslikke layiq bolushni, chéqimchiliq qilmaslıqni, haraq-sharabqa bérilmeydighan bolushni, güzel ishlarnı ögetküchiler bolushni tapilighin. **4** Buning bilen ular yash ayallargha erlirige köyünüş, balilirigha köyünüş, salmaq bolush, pak bolush, öy ishlirini puxta qilish, méhriban bolush we öz erlirige boysunushni öğiteleydu. Shundaq bolghanda Xudanıng sözi qarilanmaydu. **6** Shuningdek yash erlernimu salmaq bolushqa jékiligin. **7** Özüngmu hemme ishta güzel emelliring bilen ulargha ülge bolghin; telim bergriningde pak-diyanetlik, éghir-bésiq bolup, **8** héchkim qusur tapalmaydighan, sagħlam sözlerni yetküzin; buning bilen, qarshi chiqquchilar biz togruluq yaman gep qılıdighan yerni tapalma xijil bolidu. **9** Qullargha öz xojayinlirini hemme ishta qanaetlendürüp ulargha boysunushni ögetkin. Ular gep yandurmay, **10** oghriliq qilmay, özlirining her jehette ishenchlik ikenlikini körsetsun. Ular buning bilen Qutquzghuchimiz Xudanıng telimatıgha her jehettin zinnet

bolidu. **11** Chünki Xudaning nijatni barlıq üçhün güzel we paydılıq. **9** Biraq exmiqane insanlarga élip kélidighan méhir-shepqiti munaziriler, nesebnamilerdiki [quruq gepler], ayan boldi; **12** u bizge ixlassızlıq we bu jédel-majralar, Tewrat qanunigha munasiwetlik dunyaning arzu-heweslirini ret qılıp, hazırkı talash-tartishlardın özüngi néri tutqin; chünki zamanda salmaq, heqqaniy, ixlasmen hayatni bular paydisiz we bimeniliktir. **10** Arığa ötküzüşhimiz bilen, (*aïön g165*) **13** ulugh Xuda, bölgünçilik qilghuchi ademni bolsa bir-ikki nijatkarimiz Eysa Mesihning shan-sherep qétim agahlandurghandin kényin uning bilen bilen kélidighanlıqığha bolghan mubarek bolghan bardı-keldini üzüwt; **11** chünki bundaq ümidimizning emelge éshishini intizarlıq bilen ademni heqiqettin chetnidi, gunah sadır kütüşni ögitidu. **14** U bedel tölep bizni hemme qiliwatidu, shundaqla özini özi jazagha mehkum itaetsizliklerdin azad qılısh hemde bizni özi qilghan dep bilisen. **12** Artémasni yaki Tikikusni üçhün pak qılıp, Özige mensup bolghan, yaxshi sanga mangdурghanda, mumkin qeder tézrek emellerge qizghin intilidighan xelq qılıshqa Nikopolis shehirige méning yénimgha kelgin, biz üçhün qurban boldi. **15** Barlıq hoququngni chünki u yerde qishlimaqchi boluwatimen. ishlitip bu ishlarni jakarlap éytqin, nesihet **13** Adwokat Zénas bilen Apollosning sepirige bérüp jékiligin we agahlandurghin. Héchkim köngül bölüp himmitingning bariche uzatqin; séni kemsitmisin.

3 [Jamaettikierge] shuni eslitip turghinki, ular hökümrənlargha we hoquqdarlargha boy sunup, shularning sözini anglisun, herqandaq yaxshi emellerni qılıshqa teyyar tursun, **2** héchkimning yaman gépini qilmisun, jédelxor bolmisun, mulayim bolsun, hemme ademge her jehette möminlik körsetsun. **3** Chünki biz özimizmu eslide nadan bolup, itaetsiz, azdurulghan, herxil shehwet-heweslerning hem lezzetlerning quli bolghan, rezillik we hesetxorluq ichide yashigan, nepretlik bolghan hem bir-birimizdin nepretlinidighanlardın iduq. **4** Biraq Qutquzghuchimiz Xudaning insanlarga bolghan méhribanlıqi we méhir-muhebbiti ayan bolushi bilen, **5** (özimizning qandaqtur heqqaniy emellirimi bilen emes, belki Uning rehim-shepqiti bilen) yéngidin tughulushta yuyushliri we Muqeddes Rohta yéngilishi arqliq U bizni qutquzdi; **6** bu Rohni Xuda Nijatkarimiz Eysa Mesih arqliq wujudimizgha mol quydi. **7** Bu arqliq, Xudaning méhir-shepqiti bilen heqqaniy qilinip, menggülüq hayatqa érishish ümidini tutqan mirassorlar bolduq. (*aïönios g166*) **8** Bu sözler ishenchliktir we bu heqiqetlerni alahide tekitlishingni telep qilimen. Shundaq qilghiningda, Xudagha étiqad qilghanlar özürini yaxshi emellerni qılıshqa bérilishke köngül bolidu. Bu ishlar insanlar

Filémongha

1 Mesih Eysaning mehbusi menki Pawlus we qérindishimiz Timotiydin söyümlükümüz we xizmetdishimiz Filémon'gha **2** we singlimiz Afiyagha, sepdishimiz Arkippusqa we öyüngde yighildidghan jamaetke salam! **3** Xuda'Atimiz we Rebbimiz Eysa Mesihtin silerge méhir-shepqt we xatirjemlik bolghay! **4** Rebbimiz Eysagha sözlerni öz qolum bilen yéziwatimen: qerzi bolsa we barlıq muqeddes bendilerge bolghan özüm qayturimen; lékin men sanga özüngning méhir-muhebbiting we ishench-étiqadingni jéning bilen manga qerzdar bolghiningni tilgha anglap, men dualırında hemishe séni yad étip almaymen. **5** Shunga, ey qérindishim, men turuwatimen, sen üchün teshekkür éytimen; **6** Rebde sendin menpeetke érishmekchimen; Bizge nésip bolghan, Mesihni ulughaydaghan barlıq yaxshi iltipatni toluq tonup yéтишинг bilen, séning étiqadning emelliride merdlereche 7 Chünki séning méhir-muhebbiting manga zor xushallıq we righbet élip keldi; chünki i qérindishim, muqeddes bendilerning ich-baghirliri séning arqılıq köp söyündürdü. **8** Shunga, gerche séni layiq ishni qilishqa buyrushqa Mesihde jür'etlik bolalisammu, **9** lékin yenila muhebbetning türktisi bilen menki qéri Pawlus hemde hazirmu Eysa Mesihning mehbusi bolush süpitide sanga bolghay!

iltimas qilip ötünüşhni layiq kördum — **10** kishenlerde turup tughqan balam, yeni Onésimus toghruluq iltimasim bar. **11** U burun sanga paydisiz bolghan bolsimu, emma hazir sangimu, mangimu paydiliqtur. **12** Men hazir uni — janjigirimni séning yéninggha qayturup ewetimen. **13** Xush xewerni dep kishenlerde turghinimda uni séning ornungda méning xizmitimde bolushqa yénimda qaldurup qalghum bar idi; **14** biraq séning raziliqingni almay héchnémini qilghum yoq; shundaq qilghanda séning manga qilghan yaxshiliqing mejburiy emes, belki razimenlik bilen bolidu. **15** Chünki séning Onésimustin waqitliq mehrum bolghiningning sewebi, belkim del séning uninggha ebedil"ebedigiche nésiwe bolushung üchün idi. (aiōnios g166) **16** Méning shundaq déginim, uninggha qul qatarida emes, belki quldin köp üstün — manga neqeder söyümlük, shundaqla sanga téximu shundaq bolidighan

(insaniy munasiwetler bilen hem Rebde bolghan munasiwet bilen), söyümlük qérindash qatarida ige bolisen; **17** shuning üchün, eger sen méni hemdash qatarida körsgen, uni ménii qobul qilghandek qobul qilghin. **18** Eger burun u sanga birer yolsızlıq qilghan bolsa yaki sanga qerzdar bolghan bolsa, buni méning hésabimgha yazghin. **19** Mana menki Pawlus bu Rebde sendin menpeetke érishmekchimen; **20** Shunga, ey qérindishim, men ich-baghirlirimni Mesihde söyündürgin. **21** Ishenchim sözümni anglaydighanlıqingha kamil bolup we sorighanlirimdin artuq orunlaydighanlıqingni bilip, sanga mushundaq **22** Bulardin bashqa, manga turalghu jay teyyarlap qoyghin. Chünki dualiringlar arqliq méning silerge qayturup bérilishimni ümid qilmen. **23** Eysa Mesihke xizmet qilghanlıqi üchün zindandishim bolghan Epafras, **24** xizmetdashlirim Markus, Aristarxus, Démas we Luqalardin sanga salam. **25** Rebbimiz Eysa Mesihning méhir-shepqtı rohinglargha yar

Ibraniylargha

1 Xuda burunqi zamanlarda ata-bowilargha peyghemberler arqliq türküm-türküm boyiche we nurghun yollar bilen söz qilghan bolup, **2** mushu axirqi künlerde bolsa bizge Oghli arqliq sözlidi. U Oghlini pütkül mewjudatning mirasxori qilip békvetken, Uning arqliq kainatlarni yaratqan. (aiōn g165) **3** U Xudaning shan-sheripidin parlıghan nur, Uning eyniyitining ipadisidur, U quğretlik söz-kalami bilen pütkül kainattiki mewjudatni öz ornida turghuzuwatqan bolup, U gunahlarni tazilash xizmitini ada qilghandin keyin, ershtiki shanu-shewket igisining ong yénida olturdi. **4** Shuningdek, U perishtilerdin köp üstün nam-mertiwige miras bolup, ulardin shunche yüksek turdi. **5** Chünki Xuda [muqeddes yazmilarda] perishtilerning qaysisigha: «Sen Méning Oghlumdursen, bugün Men Séni tughdurdum», we yene: «Men Uninggha Ata bolimen, Umu Manga Oghul bolidu» dégenidi? **6** Uning üstige, U Özining tunjisini yer yüzige ewetkende, «Barliq perishtiler Uninggha sejde qilsun» dégen. **7** U perishtiler toghruluoq: — «U perishtilirini shamallar, Xizmetkarlirini ot yalquni qilidu», dégenidi; **8** lékin Oghli heqqide bolsa Uninggha mundaq dégen: — «Séning texting, i Xuda, ebedil-ebedlikturn; Séning padishahliqingdiki shahane hasang adaletning hasisidur. (aiōn g165) **9** Sen heqqaniyetni söyüp, rezillikke nepretlinip kelgensen; Shunga Xuda, yeni Séning Xudaying Séni hemrahliringdin üstün qilip shadlıq méyi bilen mesih qildi». **10** Xuda Oghligha yene mundaq dégen: — «barliq mewjudatlarni uning puti astida «Sen, i Reb, hemmidin burun zéminning boysundurghansen» dégini, héchqandaq nerse ulini salding, Asmanlarni bolsa qolliring uninggha boysunmasliqqa qaldurulmaghan, yasighandur; **11** Ular yoq bolup kéтиdu, dégenlikturn. Biraq, hazirche mewjudatlarning Lékin Sen menggü turisen; Ularning hemmisi kiyimdek konirap kéтиdu; **12** Sen ularni ton kebi yögep qoyisen, Shunda ular kiyim-kéchek yenggüşlen'gendek yenggüşlinidu. Biraq Sen menggü özgermigüçhidursen, Yilliringning tamami yoqtur». **13** Yene, U qaysibir perishtige: — «Men Séning düshmenliringni textipering qilmighthu, Méning ong yénimda olturisen» **10** Chünki pütkül mewjudatlar Özi üçhünmu

— dégenidi? **14** Shundaq iken, perishtilerning hemmisi peqet nijatqa mirasliq qilidighanlar üçün xizmet qilishqa [Xuda teripidin] ewetilgen xizmetchi rohlar emesmu?

2 Bu sewebtin, alliqandaq yol bilen [heqiqiy yoldin] téyilip ketmeslikimiz üçün, anglighan heqiqetlerge téximu étibar qilishimiz lazim. **2** Chünki perishtiler arqliq yetküzülgén söz-kalamning turaqlıq ikenlikli ispatlan'ghan hemde uningha herbir boysunmasliq we itaetsizlik qilish tégishlik jazagha tartılıdighan yerde, **3** shunche ulugh qutquzush-nijatqa étibar bermisek, biz qandaqmu [jazadin] qéchip qutulalaymiz?! Chünki bu nijatning xewiri deslepte Reb arqliq uqturulghan, hem uning heqliqini biwasite anglighanlarımı bizge testiqlighan; **4** uning üstige Xuda besharetlı alametler, karametler we herxil quğretlik möjiziler arqliq, shundaqla Öz iradisi boyiche Muqeddes Rohning ata qilghan iltipatlari bilen teng buningha guwahliq bergen. **5** Biz dewatqan kelgüsü dunyani Xuda perishtilerning bashqurushigha ötküzüp bergini yoq; **6** belki bu heqte [muqeddes yazmilarning] bir yéride bireylen mundaq guwahliq bergendur: — «[I Xuda], insan dégen némidi, Sen uni séghinidikensen? Adem balisi némidi, Sen uning yénigha kélip yoqlaydikensen? **7** Chünki Sen uning ornini perishtilerningkidin azghine töwen békikensen, Sen uninggha shan-sherep we shöhretlerni taj qilip kiydtürdüngsen; Uni qolung yasighanlarni idare qilishqa tiklidir; **8** Sen barliq mewjudatlarni uning puti astida boysundurghansen». Emdi hemmisiningla uninggha boysun'ghanlıqını téxi körmeye watimiz. **9** Lékin biz üçün perishtilerdin «azghine waqit töwen qilin'ghan», ölüm azabılırını tartqanlıqı üçün hazır shan-sherep we hörmət taji kiydürülgén Eysani körgüchi bolduq; chünki U Xudanıg méhir-shepqitili bilen hemmeylen üçün ölümning temini tétidir. **10** Chünki pütkül mewjudatlar Özi üçhünmu

hem Özi arqliqmu mewjut bolup turuwatqan Xudadur. 5 Musa bolsa xizmetkar salahiyiti bilen Xudagha nisbeten, nurghun oghullarni shan- Xudaning pütün ailiside sadiqliq bilen kényinki sherepe bashlighanda, ularning nijatining ashkarilinidighan ishlargha guwahliq bérish yol bashlighuchisini azab-oqubetler arqliq xizmitini qilghan. 6 Lékin Mesih bolsa Xudaning kamaletke yetküzüshke layiq keldi. 11 Chünki ailisige Oghul salahiyiti bilen höküm süridü; we pak-muqeddes Qilghuchi bilen pak-muqeddes eger biz jasaratimiz we ümidimizdin bolghan qilin'ghanlarning hemmisi derweqe oxhash iptixarliqni axirghiche ching tutsaq, derweqe Birsidin kelgendor; shuning bilen U ularni Xudaning ashu ailisige tewe bolghan bolimiz. «qérindash» déyishtin nomus qilmaydu. 12 7 Shunga, [muqeddes yazmilarda] Muqeddes Xuddi U [Xudagha (muqeddes yazmilarda Rohning déginidek, Bugün, eger siler [Xudaning] yézilghandek)]: «Namingni qérindashlirimha awazini anglisanglar, 8 Eyni chaghlar Uni jakarlaymen, Jamaet ichide Séni naxshilarda ghezeplendürüp, chöl-bayawanda Uni sinigan küyleymenten» dégen. 13 U yene: «Men sanga kündikidek, Yürikinglarni qattiq qilmanglar! 9 tayinimen» we «Qaranglar, mana Men bu Mana shu yerde ata-bowliringlar Méni sinidi, yerde Xuda Manga ata qilghan perzentler ispatlidi hem Méning qilghanlirimni qiriq yil bilen bille» dégen. 14 Perzentler bolsa et körüp kelgenidi. 10 Men shu dewrdinizar bilen qandin tenlik bolghachqa, Oghulmu bolup: — «Bular könglide daim adashqanlar, [shu perzentlerningkige] oxhashla et we Méning yollirimni héch bilip yetmigen. 11 qandin tenlik boldi. Bundaq qilishiqli meqset, Shunga Men ghezeplinip qesem ichip: — «Ular U ölüm arqliq ölüm hoquqini tutqan Iblisning Méning aramliqimha qet'iy kirmeydu» dédim». kúchini bikar qılıp, 15 ömür boyi ölüm 12 Emdi qérindashlar, héchqaysinglarda yaman qorqunchidin qulluqqa tutulghanlarning niyetlik we étiqadsız qelb bolmisun, shundaqla hemmisini azadlıqqa chiqirish üçhün idi. 16 uning menggü hayat Xudadın yüz örüməslikige Chünki U derweqe perishtilerge emes, belki köngül bölgünlər; 13 peqet «bugün»la bolidiken, İbrahimming ewladlirigha tutishidu; 17 Shuning héchqaysinglar gunahning azdurushliri bilen üçhün, U Xudagha ait ishlarda rehimdil we könglünglarning qattıqlashmaslıqi üçhün sadiq bash kahin bolushi üçhün, xelqning her kúni bir-biringlarnı jékilenglar. 14 gunahlirining kechürüm qurbanlıqını bérələshi Desleptiki xatırjemlikimizi axirghiche ching üçhün, U her jehettin qérindashlirigha oxhash tutsaqla, derweqe Mesih bilen shérik bolghan qilinishi kérek idi. 18 Chünki Özi sinaqlarnı bolimiz. 15 Yuqırıda éytılghinidek: — «Bugün, Öz beshidin kechürüp, azab-oqubet chekken eger siler [Xudaning] awazini anglisanglar, bolghachqa, U sinaqlargha duch kelgenlerim Eyni chaghlar Uni ghezeplendürgen yardem béréleydu.

3 Shundaq iken, ey muqeddes qérindashlar, ershtin bolghan chaqırıqqa ortaq nésip bolghanlar, özümüz étirap qilghan Rosul we Bash Qahin, yeni Eysagha köngül qoyup qaranglar. 2 Xuddi Musa [peyghember] Xudaning pütün ailiside xizmet qilghanda Xudagha sadiq bolghandek, umu özini teyinlep xizmetke Qoyghuchığa sadiq boldi. 3 Lékin öyni berpa qilghuchi özi berpa qilghan öydinmu artuq shöhretke sazawer bolghinidek, Umu Musadin artuq shan-sherepe layiqtur. 4 Chünki hemme öyning berpa qilghuchisi bardur; lékin pütün mewjudatning berpa qilghuchisi bolsa

16 (Emdi Uning awazini anglap turup, Uni ghezeplendürgenler kimler idi? Musa peyghemberning yétekchilikide Misirdin [qutulup] chiqqan ashu [Israillarning] hemmisi emesmu? 17 U qiriq yil kimlerge ghezeplendi? Yenila shu gunah ötküzüp, yiqlip jesetliri chölde qalghanlarga emesmu? 18 Shundaqla U kimlerge Öz aramliqimha qet'iy kirmeyisiler dep qesem qildi? Özige itaet qilmaghanlarnı emesmu? 19 Shunga bulardin körüwalalaymizki, ularning [aramliqqa] kirmesliki étiqadsızlıqi tüpeylidin idi).

4 Emdi Uning aramliqigha kirip behrimen qilichtin ittiktur, qelbdiki oy-pikir we arzubolush toghrisidiki wedisi [bizge] niyetlerning üstidin höküm chiqarghuchidur. qaldurulghandin keyin, aranglardiki **13** Uning aldida héchqandaq mewjudat ghayip birersiningmu uning nésiwisidin chüshüp emestur; belki bizdin hésab Alghuchining közliri qélishidin qorqunchta étiyat qilayli. aldida hemme ish ochuq-ashkaridur. **14** Shundaq **2** Chünki xush xewer xuddi [chöldiki bolghaniken, shundaqla ersh-asmanlardin ötüp Israillarha] anglitilghandek bizlerimu chiqqan ulugh Bash Qahinimiz, yeni Xudaning anglitildi. Lékin ularning anglighanliri étiqad Oghli Eysa bolghaniken, biz étirap qilghan bilen yughrulmighanliqtin, söz-kalamning étiqadimizda ching turayli. **15** Chünki bizge ulargha héchqandaq paydisi bolmighanidi. teyinlen'gen bash kahinimiz ajizliqlirimizgha **3** Chünki bu aramliqqa kirgenler bolsa — hésdashliq qilmighuchi emes, belki bizge étiqad qilghan bizlermiz. Xuddi Xudaning oxhash herxil azdurush-sinaqlarha duch éytqinidek: «Shunga men ghezeplinip qesem kelgen, lékin gunah sadir qilip baqmighuchidur. ichip: — «Ular Méning aramliqimha qet’iy **16** Shunga yürükimiz toq halda rehim-shepketke kirmeydu — dégen». Xudaning emelliri érishish we yardenme éhtiyajliq waqtimizda bolsa dunya apiride bolghandila hemmisi shapaet tépish üçhün méhir-shepket [ayan tamamlan’ghanidi; **4** chünki yaritilishning qilin’ghuchi] textke yéqinlishayli.

yettinchi küni heqqide muqeddes yazmilarning bir ýeride mundaq déyilgen: «Yettinchi küni kelgende, Xuda hemme emelliridin aram aldi». **5** Yene kélép yuqirida éytigandek Xuda: «Ular Méning aramliqimha qet’iy kirmeydu» dégenidi. **6** Buningdin körünerlikki, Xudaning aramliqigha kireleydighanlar bar, emma uning toghrisidiki xush xewerni awwal anglighanlar itaetsizlik qilghanliqi üçhün, uningga kirelmidi. **7** Shuning üçhün, Xuda ene shu [aramliq toghrisida] uzaq waqittin keyinki melum bir künni «bügün» dep bekítip, Dawut [peyghember] arqılıq yene shundaq éytqan: — «Bügün uning awazini anglisanglar, Yürikinglarni qattiq qilmanglar!» **8** Eger Yeshua [peyghember] [Israillarni] aramliqqa kirgüzgen bolsa idi, Xuda keyin yene bir [aramliq] küni toghruluq démigen bolatti. **9** Qisqisi, shabat künidiki bir aramliq Xudaning xelqini kütmekte. **10** Chünki Xudaning aramliqigha kirgüchiler xuddi Xuda «Öz emel-ishliridin aram alghan»dekk, özlirining ishliridin aram alidu. **11** Shunga héchqaysimizning ene shu [Israillardek] itaetsizlik qilghan halitide yiqlip chüshmesliki üçhün, herbirimiz bu aramliqqa kirishke intileyli. **12** Chünki Xudaning sözkalami janliqtur we kückke igidur, hetta jan bilen rohni, yilik bilen boghumlarni bir-biridin ayriwételigiudek derijide, herqandaq qosh bisliq

5 Her qétimliq bash kahin insanlar arisidin tallinip, xelqqe wakaliten Xudagha xizmet qilishqa, yeni xelqning atighan hediyelerini we gunahlar üçhün qilghan qurbanliqlirini Xudagha sunushqa teyinlinidu. **2** Uning hertereplep ajizliqliri bolghachqa, bilimsizler we yoldin chetnigenlerge mulayimliq bilen muamile qilalaydu. **3** Shu ajizliqi üçhün u xelqning gunahliri hésabigha qurbanlıq sun'ghandek, öz gunahliri üçhünmu qurbanlıq sunushqa toghra kélidu. **4** Héchbir kishi bu shereplik mertiwini özlükidin almaydu, peqet Harun’gha oxhash, Xuda teripidin chaqırılgandila uni alidu. **5** Xuddi shuningdek Mesihmu bash kahin mertiwisiye Özini ulughlap özlükidin érishken emes, belki Uni [ulughighuchi Xuda] Özi idi; U Uningga: — «Sen Méning Oglumdursen, bugün Men Séni tughdurdum» dégen. **6** U [muqeddes yazmilarning] yene bir ýeride Uningga: — «Sen ebedil'ebedgiche Melkizedekning tipidiki bir kahindursen» dégen. (aión g165) **7** [Mesih] yer yüzidiki künlerde, Özini ölümdin qutquzuwélishqa qadir Bolghuchigha qattiq nidalar we köz yashliri bilen dua-tilawetler we yilinishlarni kötürdi. Uning ixlasmenlikidin dualiri ijabet qilindi. **8** Gerche U [Xudaning] Oghli bolsimu, azab chékishliri arqılıq itaetmen bolushni ögendi. **9** U mana mushundaq

mukemmel qilin'ghan bolghachqa, barliq baridighan ishliri bar dep qayil bolduq. **10** Özige itaet qilghuchilarqha menggülüq nijatni Chünki Xuda qilghan emelliringlarni we Nuning barliqqa keltürgüchi bolup, (*aiōnios g166*) **10** Xuda muqeddes bendilirige qilghan we hazirmu teripidin «Melkizedekning kahinliq tütümi qiliwatqan xizmitinglar arqliq Nuning nami tertipide bash kahin» dep jakarlandi. **11** Bu üchüün körsetken méhir-muhebbitinglarni ish togruluq éytidighan nurghun sözlerimiz untup qalidighan adaletsizlerdin emes. **11** Emma bar, lékin qulaqliringlar pang bolup ketkechke, silerning ümidilarning toluq jezm-xatirjemlik bularni silerge éniq chüşhendürüş tes. **12** bilen bolushi üçün, herbirlinglarning Chünki siler alliburun telim bergüchi bolushqa axirghiche shundaq gheyret qilishinglarga tegishlik bolghan chaghdimu, emeliyyete intizarmız; **12** shundaqla sörelmilerdin siler yenila Xudaning söz-kalamining asasiy bolmay, belki étiqad we sewrchanlıq arqliq heqiqetlirining néme ikenlikini bashqilarning Xudaning wedilirige warisliq qilghanlarnı ülge yéngiwashtın ögitishige mohtajsiler; silerge qilidighanlardın bolghaysiler. **13** Chünki Xuda yirik yémeklik emes, belki yenila süt kérektur. **13** Ibrahimha wede qilghanda, Özidin üstün Chünki peqet süt bilenla ozuqlinidighanlarning turidighan héchkim bolmighachqa, Özi bilen bowaqtin perqi yoqtur, ular heqqaniyet qesem qilip: **14** «Sanga choqum bext ata qilimen, kalamigha pishshiq bolmighan ghordur, xalas. séni choqum köpeytip bérímen» — dédi. **15** **14** Biraq yémeklik bolsa yétılgenler, yeni öz Shuning bilen, [Ibrahim] uzun waqit sewr-ang-zéhinlirini yaxshi-yamanni perq étishke taqet bilen kütüp, Xudaning wedisige érishti. **16**

6 **2** Shuning üçün, Mesih toghrisidiki deslepki asasiy telimde toxtap qalmay, — yeni qaytidin «öltük ishlar»din towa qilish we Xudagha étiqad baghlash, chömüldürülüşler, «qol tegküzüş», ölgelarning tirildürülüşü we menggülüq höküm-soraq toghrisidiki telimlerdin ul salayı dep olтурmay, mukemmellikke qarap mangayli. (*aiōnios g166*) **3** Xuda xalighaniken, biz shundaq qilimiz. **5** Chünki eslide yorutulup, ershtiki iltipattin téтиhan, Muqeddes Rohtin nésip bolghan, Xudaning söz-kalamining yaxshılıqını hem kelgüsü zamanda ayan qilnidighan qudretlerni hés qilip baqqanlar eger yoldin chetnigen bolsa, ularni qaytidin towa qildurush hergiz mumkin emes. Chünki ular öz-özige qilip Xudaning Oghlini qaytidin kréstlep reswa qilmaqta. (*aiōn g165*) **7** Chünki köp qétimlap öz üstige yaghqan yamghur süyini ichken, özide térighuchilarqha menpeetlik ziraetlerni östürüp bergen yer bolsa Xudadin beriket almaqta. **8** Biraq tiken we qamghaq östürgen bolsa, u erzimes bolup, lenetke yéqin bolup, aqiwit köydürülüştin ibaret bolidu. **9** Lékin ey soyümlüklirim, gerche yuqırıqi ishlarnı tilgha alghan bolsaqmu, silerde buningdinmu yéngip jengdin qaytqanda, uning aldigha ewzel ishlar, shundaqla nijatlıqning élip chiqqan we uninggħa bext tiligenidi. **2** Ibrahim

g165) **16** Chünki insanlar özliridin üstün turidighan birini tilgha élip qesem qilidu; ularning arisida qesem ispat-testiq hésablinip, her xil talash-tartishlарha xatime bérídu. **17** Shuningdek Xuda, Öz wedisige warisliq qilghanlarga Öz nishan-meqsitining özgermeydighanlıqını téximu ochuraq bildürüş üçün, qesem qilip wede berdi. **18** Shuning bilen qet'iy özgermes ikki ish arqliq, köz aldimizda qoyulghan ümidni ching tutush üçün [halakettin] özimizni qachurup uni bashpanah qilghan bizler küchlük righbet-ilhamha érisheleyimiz (bu ikki ishta Xudaning yalghan éytishi qet'iy mumkin emes, elwette). **19** Bu ümid jénimizgha ching bagħlan'ghan kéme lenggiridek shubhisiz hem mustehkem bolup, [ershtiki] ibadetxanining [ichki] perdisidin ötüp bizni shu yerge tutashturidu. **20** U yerge biz üçün yol échip mangħuchi Eysa bizdin awwal kirgen bolup, Melkizedekning kahinliq tütümi tertipide menggülüq teyinlen'gen Bash Kahin boldi. (*aiōn g165*)

7 Chünki bu Melkizedek Salém shehirining padishahi, shundaqla Eng Aliy Bolghuchi Xudaning kahini bolup, Ibrahim padishahlarnı yéngip jengdin qaytqanda, uning aldigha ewzel ishlar, shundaqla nijatlıqning élip chiqqan we uninggħa bext tiligenidi. **2** Ibrahim

bolsa érishken barlıq [oljisining] ondin bir zat bolsa bashqa bir qebilidin bolup, bu ülüşini uningga atighanidi. [Melkizedek qebilidin héchkim qurban'gahta xizmette bolup dégen isimning] birinchi menisi «heqqaniyet baqmighan. **14** Chünki Rebbimizning Yehuda padishahi» dégenluktur; uning yene bir nami qebilisidin chiqsanlıqi éniq; Musa bu qeble «Salémning padishahi» bolup, buning menisi toghrisida kahinliqqa munasiwetlik héchbir «amanlıq padishahi» dégenluktur; **3** uning atisi nerse démigenidi. **15** Emdi Melkizedektek yoq, anisi yoq, nesebnamisi yoq, künrlirining bashqa bir kahin chiqsan bolup, bu özgirish bashlinishi we hayatining axirlishishi yoqtur, munulardin téximu roshen bolidu; **16** belki u Xudanıng Oghlıgha oxshash qilnip, uning [kahinliqqa] teyinlinishi et igilirige menggülüq kahin bolup turidu. **4** Emdi bagħliq emr bilen emes, belki pütmes-qaranglar, bu Melkizedek némidégen ulugh tügimes hayatning qudrigidin bolghandur. adem-he! Hetta ata-bowilirimizning chongi **17** Chünki bu heqte [muqeddes yazmilarda]: İbrahimmu oljisining ondin birini uningga «Sen ebedil'ebedgiche Melkizedekning tipidiki atighan. **5** Derweqe Lawiyning ewladlıridin bir kahindursen» dep guwahlıq bérilgen. kahinliqni zimmisige alghanlar Tewrat qanuni (**aiōn g165**) **18** Chünki aldinqi emr-tüzüm boyiche xelqtin, yeni öz qérindashlıridin ajızlıq we ünūmsızlıki tüpeylidin küchidin İbrahimning pushtidin bolghinığa qarımayı qaldurulghan **19** (—chünki Tewrat qanuni héch tapqinining ondin bir ülüşini yighthisi emr ishni kamaletke yetküzelmidi). Uning ornığa qılın'ghan. **6** Lékin bularning qeble-uruqidin bizni Xudagha yeqinlashturidighan, uningdin bolmigraphan Melkizedek bolsa İbrahimdin ewzel ümid élip kélindi. **21** Uning üstige, «ondin bir ültüsh»ni qobul qılghan andin bu ish [Xudanıng] qesimi bilen kapaletke ige Xudanıng wedilirige ige bolghuchi İbrahimha bolmay qalmidi (ilgiri ötken kahinlar [Xudanıng] bext tiligen. **7** Shübhisizki, bext tiligüchi qesimisiz kahin bolghanidi; lékin, Eysa bolsa bextke érishküchidin üstündür. **8** Bu yerdiki Özige: — «Perwerdigar shundaq qesem ichti, «ondin bir ültüsh»ni qobul qılghuchilar hem hergiz buningdin yanmaydu: — «Sen ölidighan ademlerdindur; u yerdiki «ondin bir ebedil'ebedgiche kahindursen»» Dégüchining ültüsh»ni qobul qılghuchi toghrisida [muqeddes qesimi bilen kahin boldi]. (**aiōn g165**) **22** Emdi yazmilarda] «U hayat yashighuchi» dep Eysa shundaq ulugh ish bilen ewzel bir guwahlıq bérilgendifur. **9** Hetta mundaq déyishke ehdingin képili qilindi. **23** Yene kélip, ilgiri boliduki, ondin bir ülüşni alidighan Lawiymu ötken kahinlar köp bolushi kérek idi; chünki [ejdadi] İbrahim arqılıq [Melkizedekke] ondin ularning [herbir] ölüm tüpeylidin wezipisini bir ülüşni bergen. **10** Chünki Melkizedek dawamlashturalmay qalghan. **24** Lékin [Eysa] İbrahimni qarşı alghanda, Lawiyni [kelgüsidiği pushti bolush süpitide] yenila İbrahimning özgertilmestur. (**aiōn g165**) **25** Shu sewebtin, U ténide idi, dep hésablashqa bolidu. **11** Özi arqılıq Xudanıng aldığha kelgenlerni üzül-Emdi Lawiy qebilisining kahinliq tüzümi késil qutquzushqa qadir; chünki U ular üçhün arqılıq mukemmel heqqaniyılıq kéleleydighan Xudagha murajiet qilishqa menggü hayattur. bolsa (chünki shu tüzümge asaslinip Tewrat **26** Mushundaq bir bash kahin del bizning qanuni Israil xelqige chüshürülgenidi), kényinki hajitimizdin chiqidighan — muqeddes, eyibisz, waqitlarda Harunning kahinliq tüzümi boyiche ghubarsız, gunahkarlardan néri qılın'ghan, emes, belki Melkizedekning kahinliq tüzümi ershlerdin yuqırı élip kötürlügen kahindur. boyiche bashqa bir kahinning chiqishining **27** U ashu bash kahinlardek her küni aldi néme hajiti bolatti? **12** Emdi kahinliq tüzümi bilen öz gunahliri üçhün, andin xelqning özgertilgen bolsa, uningga [munasiwetlik] gunahliri üçhün qurbanlıq sunushqa mohtaj qanun-tüzümmü özgertilishke toghra kélédi. emes. Chünki U Özini qurbanlıq süpitide **13** Chünki bu éytiliwatqan sözler qaritilghan sun'għanda, hemmeylen üçhün buni bir yolila

ada qildi. **28** Chünki Tewrat qanuni ajiz bende bolghan insanlarni bash kahin qilip teyinleydu, lékin Tewrat qanunidin kényin kelgen Xudanining qesem-kalami menggüge kamaletket yetküzülgén Oghulni bash kahin qilip teyinlidi.

(aiōn g165)

8 Éytqanlırimızning bash nuqtisi shuki:

Ershtiki ulugh Bolghuchining textining ong teripide olturghan shundaq bir Bash Kahinimiz bar. **2** U muqeddes jaylarda, shundaqla insan emes, belki Perwerdigar tikken heqiqiy ibadet chédirining hemmiside kahinliq xizmitini qilghuchidur. **3** Herbir bash kahin hediye hem qurbanlıqlar sunush üçhün teyinlinidu. Shuning üçhün, [bizning bu bash kahinimizningmu] birer

sunidighini bolush kérek idi. **4** Derweqe eger U yer yüzide bolsidi, hergiz kahin bolmaytti;

chünki bu yerde Tewrat qanun-tüzümi boyiche hediye sunidighan kahinlar alliburunla bardur **5** ibadet chédiri tikilgenidi; uning muqeddes jay (bu [kahinlar] xizmet qilidighan [ibadet chédiri] dep atalghan birinchi bölümde chiraghdan, peqetla ershtiki ishlarning köchürülmisi we shire hem shire üstide retlen'gen nanlar bolatti. kólenggisidur. Musa del bu ibadet chédirini **3** Uning ikkinchi, [yeni ichki] perdisining

qurushqa bashlıghanda, Xudanıng wehiysi keynide eng muqeddes jay dep atalghan yene bir uningha kélip: «Éhtiyat qilghinki, bularning chédır bölüm bar idı. **4** Shu yerge tewe bolghan hemmisini sanga tagħda körſitilgen örnek altun xushbuygah we pütünley altun bilen boyiche yasighin» dep agahlandurghan). **6** qaplan'ghan ehde sanduqi bar idı. Sanduqning Lékin hazır U ([kona ehdige ait] wedilerdin ichide altundın yasalghan, manna sélín'ghan ewzel wediler üstige békítilech) téximu komzek, Harunning bix sürgen hasisi we ikki yaxshi bir ehdining wasitichisi bolghachqa, ehde [tash] taxtiyisi bar idı. **5** [Sanduq] üstidiki

Uningha bérilgen kahinliq xizmiti bashqa «kefarət texti»ning üstige shan-shereplik kahinlarningkidin shunche ewzel turidu. **7** «kérub»lar ormitilghan bolup, qanatlari bilen Eger shu deslepki ehde kem-kütisiz bolsa idı, uni yépíp turatti. Emdi bular toghruluq tepsiliy

kéyinkisi üçhün orun izdeshning héchqandaq toxtilishning hazır waqtı emes. **6** Bu nersiler hajiti bolmighan bolatti. **8** Lékin, Xuda kona mana shundaq orunlashturulghandin kényinla, ehdini yétersiz dep qarap, [Israillargha] mundaq kahinlar chédirning birinchi bölümge ([yeni dégen: — «Mana, shu künler kéliduki, — «muqeddes jay»gha]) herdaim kirip, ibadet deydu Perwerdigar, — Men Israil jemeti we xizmitini qilidu. **7** Biraq, [«eng muqeddes Yehuda jemeti üçhün yéngi bir ehdini emelge jay» dep atalghan] ikkinchi bölümge peqet ashurimen. **9** Bu ehde ularning ata-bowlılıri bilen bash kahin yilda bir qétimla kiridu. Kahin u tüzgen ehdige oxshimaydu; shu ehdini Men yerge öz gunahliri we xelqning nadanlıqtin ata-bowlılırini qolidin tutup Misirdin qutquzup ötküzgen gunahliri üçhün atalghan [qurbanlıq] yétekliginimde ular bilen tüzgenidim; chünki qénini almay kirmeydu. **8** Bu ishlar arqliq ular Men bilen tüzüşken ehdeme turmidi, Muqeddes Roh shuni körſitip bermekti, bu men ulardin nezirimni yótkidim, — deydu birinchi ibadet chédiridiki tüzüm inawetlik Perwerdigar. **10** Chünki shu künlerdin kényin, bolup tursila, eng muqeddes jayha baridighan Méning Israil jemeti bilen tüzidighan ehdem yol yenila échilmaydu. **9** Mana bular resimdek

mana shuki: — «Men Öz tewrat-qanunlirimni ularning zéhin-eqlige salimen, hemde ularning qelbigimu pütimen; Men ularning Xudasi bolimen, ularmu Méning xelqim bolidu. **11** Shundin bashlap héchkim öz yurtdishigha, yaki öz qérindishigha: — «Perwerdigarni tonughin» dep ögitishining hajiti qalmaydu; chünki ularning hemmisi, eng kichikidin chongighiche Méni bilip bolghan bolidu; **12** chünki men ularning qebihliklirige rehim qilimen hemde ularning gunahliri we itaetsizlikirini menggüge ésimdin chiqiriwétimen». **13** Emdi Xudanıng bu ehdini «yéngi» déyishi burunqisini «kona» dégenlikidur; emdi waqtı ötken, konirighan ish bolsa uzun ötmey yoqıldı.

9 Birinchi ehdide munasiwetlik ibadet belgilimiliri we yer yüzige tewe bolghan bir muqeddes ibadet jayi bar idı. **2** Buningha bir ibadet chédiri tikilgenidi; uning muqeddes jay dep atalghan birinchi bölümde chiraghdan, peqetla ershtiki ishlarning köchürülmisi we shire hem shire üstide retlen'gen nanlar bolatti. kólenggisidur. Musa del bu ibadet chédirini **3** Uning ikkinchi, [yeni ichki] perdisining qurushqa bashlıghanda, Xudanıng wehiysi keynide eng muqeddes jay dep atalghan yene bir uningha kélip: «Éhtiyat qilghinki, bularning chédır bölüm bar idı. **4** Shu yerge tewe bolghan hemmisini sanga tagħda körſitilgen örnek altun xushbuygah we pütünley altun bilen boyiche yasighin» dep agahlandurghan). **6** qaplan'ghan ehde sanduqi bar idı. Sanduqning Lékin hazır U ([kona ehdige ait] wedilerdin ichide altundın yasalghan, manna sélín'ghan ewzel wediler üstige békítilech) téximu komzek, Harunning bix sürgen hasisi we ikki yaxshi bir ehdining wasitichisi bolghachqa, ehde [tash] taxtiyisi bar idı. **5** [Sanduq] üstidiki Uningha bérilgen kahinliq xizmiti bashqa «kefarət texti»ning üstige shan-shereplik kahinlarningkidin shunche ewzel turidu. **7** «kérub»lar ormitilghan bolup, qanatlari bilen Eger shu deslepki ehde kem-kütisiz bolsa idı, uni yépíp turatti. Emdi bular toghruluq tepsiliy

hazirqi zamanni roshenleshtüridighan bir xil bilen qanun desturigha we pütün xelqqe séipip, obraz, xalas. Bumingdin shuni körüwélishqa ulargha: **20** «Mana, bu Xuda silerning emel boliduki, bu chédirda sunulidighan hediye qilishinglarga emr qilghan ehdining qénidur» we qurbanliqlar ibadet qilghuchini wijdanida — dédi. **21** U yene oxshash yolda ibadet pak-kamil qilalmaydu. **10** Ular peqet yémek- chédirigha we chédirdiki ibadetke munasiwtelik ichmekler we boyini sugha sélishning türlük pütkül saymanlarning üstige qan septi. **22** resmiyetlirige baghliq bolup, [qanun-tüzüm] Derweqe, Tewrat qanuni boyiche hemme nerse tüzütüllüsh waqtı kelgüchilik kücke ige dégüdek qan bilen paklinidu; [qurbanliq] qéni qilin'ghan, insamlarning etlirigila baghliq tökülmigüche, gunahlar kechürüm qilinmaydu. bolghan belgilime-nizamlardur. **11** Lékin Mesih **23** Xosh, ershtikige teqlid qilip yasalghan bu bolsa kelgüsidi ki karamet yaxshi ishlarni buyumlar mushundaq [qurbanliqlar] bilen élip barghuchi bash kahin bolup, adem qoli paklinishi kérek idi. Biraq ershtiki nersilerning bilen yasalmighan, bu dunyagha mensup özi bulardin ésil qurbanliqlar bilen paklinishi bolmighan, téximu ulugh we téximu mukemmel kérek. **24** Chünki Mesih ershtiki heqiqiy ibadet chédirigha kirdi; **12** öchke yaki ibadet jayightha teqlid qilin'ghan, adem qoli mosaylarning [qurbanliq] qénini emes, belki Özining [qurbanliq] qéni arqiliq U (Özila menggültük hörlük-nijatni igiligen bolup) bir yolila menggüge eng muqeddes jaygha kirdi. **(aiōnios g166)** **13** [Kona ehde dewrider] öchke we buqilarlung qéni hem inekning külliri napak bolghanlarning üstige sépilde, ularni et jehetidin tazilap pak qilghan yerde, **14** undaqta, menggültük Roh arqiliq özini ghubarlıq qurbanlıq süpitide Xudagha atighan Mesihning qéni wijdanınlarnı ölük ishlardın pak qilip, bizni menggü hayat Xudagha ibadet qilishqa téximu ýéteklimemdu?! **(aiōnios g166)** **15** Shuning üçün u ýengi ehdining wasitichisidur. Buning bilen (insamlarning awwalqi ehde astida sadır qilghan itaetsizlikliri üçün azadlıq bedili süpitide shundaq bir ölüm bolghaniken) Xuda teripidin chaqırılganlar wede qilin'ghan menggültük mirasqa érisheleydu. **(aiōnios g166)** **16** Eger wesiyet qaldurulsa, wesiyet qaldurghuchining ölüshi testiqlan'ghuche, wesiyet kücke ige bolmaydu. **17** Chünki wesiyet peqet ölümdin kényin kücke ige bolidu. Wesiyet qaldurghuchi hayatla bolsa, wesiyitining héchqandaq küchi bolmaydu. **18** Shuninggha oxshash, deslepki ehdimu qan éqitilghandila, andin kücke ige bolghan. **19** Chünki Musa Tewrat qanuni boyiche herbir emrinin pütün xelqqe uqturghandin kényin, mozay we öchkilerning sugha arilashturulghan qénini qızıl yung yipta baghlan'ghan zofa Xudanıng huzurida bizge wekillik qilip hazır bolush tühün ershning özige kirip boldi. **25** [Yer yüzidiki] bash kahinning yilmuyıl öz qénini emes, belki [qurbanliqlarning] qénini élip, eng muqeddes jaygha qayta-qayta kirip turghinidek, u qurbanlıq süpitide özini qayta-qayta atash üçün kirligi yoq. **26** Eger shundaq qilishning zöürüyiti bolghan bolsa, dunya apiride bolghandin béri Uning qayta-qayta azab chékishige toghra kéletti. Lékin U mana zamanlarning axirida gunahni yoq qilish üçün, bir yolila Özini qurban qilishqa otturigha chiqti. **(aiōnios g165)** **27** Hemme ademning bir qétim ölüshi we ölgendin kényin soraqqa tartılıshi békítileğen'ge oxshash, **28** Mesihmu nurghun kishilerning gunahlirini Öz üstige élish üçün birla qétim qurbanlıq süpitide sunulghandin kényin, Özini telpünüp kütkenlerge gunahni yoq qilghan halda njat keltürüşke ikkinchi qétim ashkare bolidu.

10 Tewrat qanuni kelgüsidi élip kélinidighan güzel ishlarning öz eynini emes, belki ularning kölenggisinila süretlep bergechke, u telep qilin'ghan, yilmuyıl sunulup kéliwatqan oxshash qurbanliqlar arqiliq [Xudagha] yéqinlashmaqchi bolghanlarnı hergizmu mukemmel qilalmaydu. **2** Bolmisa, mushu qurbanliqlarning sunulushi axirlishatti, chünki ibadet qilghuchilar pak qilinip, wijdani yene öz gunahliri tüpeylidin azablanmaytti. **3** Halbuki,

mushu qurbanliqlar yilmuyil öz gunahlirini qilin'ghaniken, gunahlar üçün qurbanlıq özürlige eslitip turidu. 4 Chünki buqa we qilishning hajitim qalmaydu. 19 Shuning öchkilerning qéni gunahlarni hergiz élip üçhün, ey qérindashlar, Eysaning qéni arqliq tashliyalmaydu. 5 Shuning üçhün, U dunyagha eng muqeddes jaygha kirishke jür'etlik bolup, kelgende mundaq dégen: — «Ne qurbanlıq, ne 20 (U bizge échip bergen, ibadetxanining atighan ashlıq hediyləri bolsa Séning telep- perdisidin (yeni, Uning et-ténidin) ötidighan arzuyung emes, Biraq Sen Men üçhün bir ten shu yipyéngi, hayatlıq yoli bilen) 21 shundaqla teyyarlap berding; 6 Ne köydürme qurbanliqlar, Xudanıng ailisini bashquridighan bizning ne gunah qurbanlıqidinmu söyünmiding; ulugh kahinimiz bolghanlıq bilen, 22 dillirimiz 7 Shunga jawab berdimki — «Mana Men wijdandiki bulghunushlardın sépilish bilen keldim! — Qanun desturungda Men togruluq paklan'ghan we bedinimiz sap su bilen pütlülgendek — I Xuda, iradengni emelge yuyulghandek tazilan'ghan halda étiqadning ashurush üçhün keldim». 8 U yuqırıda: «Ne toluq jezm-xatirjemliki we semimiyy qelb bilen qurbanlıq, ne ashlıq hediyləri, ne köydürme Xudagha yéqinlishaylı! 23 Emdi étirap qılghan qurbanliqlar ne gunahni tiligüchi qurbanliqlar ümidiımızde tewrenmey ching turaylı (chünki Séning telep-arzuyung emes, Sen ulardınmı wede Bergüchi bolsa sözide turghuchidur) söyünmiding» (bu qurbanliqlar Tewrat 24 we méhir-muhebbet körsitish we güzel qanunining telipi boyiche sunulushi kerek idi) ish qilishqa bir-birimizni qandaq qozghash déginidin kényin 9 yene: «Séning iradengni we righbetlendürüşni oylayı. 25 Beziler emelge ashurush üçhün keldim» dégen. Démek, adet qiliwalghandek, jamaette jem bolushtın [Xuda] kényinkisini kückke ige qilish üçhün, bash tartmaylı, belki bir-birimizni jékilep-aldinqisini emeldiñ qalduridu. 10 Xudanıng ilhamlanduraylı; bolupmu shu künining bu iradisi boyiche Eysa Mesihning téningin yéqinlashqanlıqını bayqıhininglarda, téximu bir yolila qurban qilinishi arqliq biz gunahtın shundaq qilaylı. 26 Heqiqetni tonushqa paklinip, [Xudagha] ataldoq. 11 Her kahin nésip bolghandin kényin, yenila uesten gunah her künü ibadet xizmitide turidu, shundaqla ötküziwersek, u chaghda gunahlar üçün gunahlarni hergiz saqıt qılalmaydighan oxshash sunulidighan bashqa bir qurbanlıq bolmas, 27 xildiki qurbanlıqlarını [Xudagha] qayta-qayta belki bizge qalidighını peqet soraq, shundaqla sunidu. 12 Biraq, bu [kahin] bolsa gunahlar Xuda bilen qarşılıkshidighanlarını yep tügitishke üçhün birla qétimliq menggü inawetlik bir teyyar turidighan yalqunluq otñi qorqunch qurbanlıqını sun'ghandin kényin, Xudanıng ong ichide kütüshla, xalas. 28 Emdi Musagha yénida olturdi; 13 U shu yerde «düshmenliri chüshürülgen Tewrat qanunini közge ilmighan Öz ayighi astida textiper qilin'ghuche» kütidu. herqandaq kishi ikki üch guwahchingin 14 U mushu birla qurbanlıq bilen Xudagha ispatı bolsa, kengchilik qilinmayla öltürületti. atap pak-muqeddes qilin'għanlarni menggü 29 Undaqta, bir kishi Xudanıng Oghlini mukemmell qildi. 15 [Muqeddes yazmilarda]depsende qilsa, Xudanıng ehdisining qénigha, [pütlülgendek], Muqeddes Rohmu bu heqte yeni özini pak qılghan qan'gha napak dep bizge guwahliq bérideru. Chünki U awwal: qarisa, shepaket qilghuchi Rohni haqaret — 16 «U künlerdin kényin, Méning ular qilsa, buningdin téximu éghir jazagħha layiq bilen tüzidighan ehdem mana shuki, deydu hésablinidu, dep oylimamsiler? 30 Chünki Perwerdigar; Men Öz tewrat-qanunlirimni [Tewratta] «Intiqam Méningkidur, kishining ularning zéhin-eqligimu salimen, Hemde qilmishlirini öz beshigha özüm yandurimen, ularning qelbigimu pütimen» dégendifin kényin, U deydu Perwerdigar» we «Perwerdigar Öz yene: — 17 «Ularning gunahliri we itaetsizlikirini xelqini soraqqa tartidu» dégħuchini bilimiz. 31 menggüe ēsimdin chiqiriwetimen» — dégen. Menggü hayat Xudanıng qollirığha chüshüp 18 Emdi shu yolda gunahlar kechürüm jazalinish neqeder dehshetlik ish-he! 32 Emdi

siler yorutulushtin kényin, azab-oqubetlik, emes; chünki Xudaning aldigha baridighan qattiq küreshlerge berdashliq bergen ashu kishi Uning barliqigha, shundaqla Uning Özini burunqi künlerni ésinglarda tutunglar. **33** izdigenlerge ejrini qayturghuchi ikenlikige Bezi waqtarda reswa qilinip haqaretlesh we ishinishi kerek. **7** Étiqadi bolghachqa, Nuh téxi xarlinishlarga uchriddinglar we bezi waqtarda körülüp baqmighan weqeler heqqide Xuda mushundaq muamilierge uchriganlarga teripidin agahlandurulghanda, ixlasmenlik derddash boldunglar. **34** Chünki siler hem qorqunchi bilen ailisidikilerni qutquzush mehbuslarning derdige ortaq boldunglar hem üchün yoghan bir kéme yasidi; hemde étiqadi mal-mülküngler bulan'ghandimu, kelgúside arqliq shundaqla qilip pütkül dunyadikilerning téximu ésil hem yoqap ketmeydighan baqiy gunahliri üstdin höküm chiqardi, shundaqla teelliqatqa ige bolidighanliqglarni bilgechke, étiqadtin bolghan heqqaniyliqqa mirasxor xushalliq bilen bu ishni qobul qildinglar. **35** boldi. **8** Étiqadi bolghachqa, Xuda Ibrahimni Shuning üchün, jasaritinglarni yoqatmanglar, uningga miras süpitide bermekchi bolghan uningdin intayin zor in'am bolidu. **36** Chünki zémén'gha bérishqa chaqirghanda, u itaet qildi; Xudaning iradisige emel qilip, Uning wede u qeyerge baridighanliqini bilmey turup yolha qilginigha tuyesser bolush üchün, sewr- chiqti. **9** Étiqadi bolghachqa u wede qilin'ghan chidam qilishinglarga toghra kélidu. **37** Chünki zéminda, xuddi yaqa yurtta turghandek [muqeddes yazmilarda] [Xuda] mundaq dégen: musapir bolup chédirlarni makan qilip yashidi. — «Peqet azghine waqittin kényin», «Kelgüchi Xudaning uningga qilghan wedisining ortaq derweqe ýetip kélidu, U kéchikmeydu. **38** Biraq mirasxorlari bolghan Ishaq we Yaquplarmu heqqaniy bolghuchi étiqad bilen yashaydu; uning bilen birge shuninggha oxshash yashidi. Lékin u keynige chékinse, Jénim uningdin **10** Ibrahimning shundaq qilishidiki seweb, u söyümeydu». **39** Halbuki, biz bolsaq keynige ulliri mustehkem bolghan sheherni kütkenidi; chékinip halak bolidighanlardin emes, belki sheherning layihiligüchi hem qurghuchisi étiqad bilen öz jénimizni igiligenlerdindurmiz. Xuda Özidur. **11** Étiqadi bolghachqa Sarah gerche yashinip qalghan, tughut yéshidin ötken bolsimu, hamilidar bolush iqtidariga ige boldi; chünki u wede qilghan Xudani ishenchlik dep qaraytti. **12** Buning bilen birla ademdin, yeni ölgen ademdek bolup qalghan bir ademdin asmandiki yultuzlardek köp, déngiz sahilidiki qumdek sansiz ewladlar barliqqa keldi. **13** Bu kishilerning hemmisi Xudaning wede qilghanlirigha tuyesser bolmay turupla étiqadi bolghan halda alemdin ötti. Biraq ular hayat waqtida bularning kelgúside emelge ashurulidighanliqini yiraqtin körüp, quchaq échip xursenlik bilen kütken we özlerini yer yüzide musapir we yoluchi dep ashkare éytqanidi. **14** Bu bundaq sözlerni qilghan kishilerning bir wetenni teshna bolup izdewatqanlıqını éniq ipadileydu. **15** Derweqe, ular öz yurtini séghin'ghan bolsa, qaytip kétish pursiti chiqqan bolatti. **16** Lékin ular uningdinmu ewzel, yeni ershtiki bir makanni telpünüp izdimekte. Shuning üchün, Xudaning

11 Étiqad bolsa ümid qilghan ishlarning réalliqtiki ipadisi we körünmeydighan shey'ilerning delilidur. **2** Chünki burunqi mötiwerlirimiz qedimde mana shu étiqad bilen [Xudadin kelgen] yaxshi guwahliqni alghan. **3** Biz étiqad arqliq kainatning Xudaning sözkalami bilen ornitilghanliqini, shundaqla biz körüwatqan mewjudatlarning körgili bolidihan shey'ilerdin chiqqan emeslikini chüshineleymiz. (aión g165) **4** Étiqadi bolghachqa Habil Qabilningkidinmu ewzel bir qurbanliqni Xudagha atighan; étiqadi bolghachqa Xuda uning atighanlirini teriplep, uningga heqqaniy dep guwahliq berdi. Gerche ölgen bolsimu, étiqadi bilen u yenila bizge gep qilmaqta. **5** Étiqadi bolghachqa, Hanox ölümni körmeyebla [ershke] kötürlüdi; Xuda uni kötürup élip ketkechke, u yer yüzide héch tépilmidi. Sewebi u élip kétılıshitin ilgiri, Xudani xursen qilghan adem dep teriplen'genidi. **6** Emdilikte étiqad bolmay turup, Xudani xursen qilish mumkin

özlerining Xudasi dep atilishidin nomus Qizil Déngizdin xuddi quruqluqta mangghandek qilmaydu; chünki mana, U ular üçhün bir méngip ötti. Biraq [ularni qoghlap kelgen] sheher hazirlighan. 17 İbrahim Xuda teripidin Misirliqlar ötmekchi bolghanda sugha gherq sinalghinida, étiqadi bolghachqa oghli Ishaqni boldi. 30 Étiqadi bolghachqa, xelq yette kün qurbanlıq süpitide Xudagha atidi; gerche u Yériso shehirining sépilini aylan'ghandin Xudanıng wedilirini, jümlidin «Séning namingni kényin sépil örüldi. 31 Étiqadi bolghachqa, dawamlashturidighan nesling bolsa Ishaqtin pahisə ayal Rahab Israil charlighuchilirini kélép chiqidu» déginini tapshuruwalghan dostlarche kütüwalghachqa, itaetsizler [bolghan bolsimu, u yenila bardinbir oghlini qurban öz shehirdikiler] bilen birlikte halak bolmildi. qilishqa teyyar turdi. 19 Chünki u hetta Ishaq 32 Men yene némishqa sözlep olтурay? Gidéon, ölgen teqdirdim, Xudanıng uni tirildürüşke Baraq, Shimshon, Yeftah, Dawut, Samuil we qadir ikenlikige ishendi. Mundaqche éytqanda, qalghan bashqa peyghemberler toghrisida Ishaqni ölümdin tirildürülgendek qaytidin éytip kelsem waqit yetmeydu. 33 Ular étiqadi tapshuruwaldi. 20 Étiqadi bolghachqa, Ishaq bilen ellernerin üstidin ghalib keldi, adalet oghulliri Yaqup bilen Esawning kelgüsü yürgüzdi, [Xuda] wede qilghanlarga érishti, ishlarigha xeyrlik tilep dua qildi. 21 Étiqadi shirlarning aghzilirini étip qoydi, 34 dehshetlik bolghachqa, Yaqup alemdin ötüşh aldida otning yalqunini öchürdi, qilichning tighidin Yüsüpning ikki oghlining herbiri üçhün xeyrlik qéchip qutuldi, ajizliqtin küçheydi, jenglerde dua qılıp, hasisigha tayinip turup Xudagha sejde baturluq körsetti, yat ellernerin qoshunlirini qildi. 22 Étiqadi bolghachqa, Yüsüp sekratqa téri-pireng qildi. 35 [Étiqadi bolghachqa], chüshüp qalghanda, beni Israilning Misirdin ayallar ölgen uruq-tughqanlarını ölümdin chiqip kétidighanlıqını tilgha aldi hemde tirildürgüzüp qayturuwaldi; biraq bashqilar özining ustixanlıri toghruluqmu emr qildi. kelgüsüde téximu yaxshi halda ölümdin tirileyli 23 Étiqadi bolghachqa, Musa tughulganda, dep, qutulush yolini ret qılıp qiyinilishqa uning ata-anisi uni üç ay yoshurdi; chünki berdashlıq berdi. 36 Yene beziler sinilip xarular Musanıng yéqimliq bir bala ikenlikini messirilerge uchrap qamchilandı, beziler kördi, padishahning permanidinmu qorqmidi. hetta kishenlinip zindan'gha tashlandı; 37 24 Étiqadi bolghachqa, Musa chong bolup ulugh ular chalma-kések qılıp öltürüldi, here bilen zat bolghandin kényin, «Pirewnning qızining herilinip parchilandi, sinaqlarni beshidin oghli» dégen ataqta turuwérishni ret qılıp, 25 ötküzdi, qılıchlinip öltürüldi; ular qoy-öchke gunah ichidiki lezzetlerdin waqitliq behrimen térilirini yépincha qilghan halda sersan bolup bolushning ornığha, Xudanıng xelqi bilen bille yürüdi, namratlıqta yashidi, qiyin-qistaqqa azab chékishni ewzel kördi. 26 U Mesihke uchriddi, xorlandı 38 (ular bu dunyagha zaye qaritilghan haqqaretke uchrashni Misirning ketkenidi), chöllerde, taghlarda, öngürlerde xezinisidiki bayqliqlarha ige bolushtımu we gemilerde sergerdan bolup yürüdi. 39 ewzel bildi. Chünki közlirini [ershtiki] Bularning hemmisi étiqadi bilen Xudanıng Öz in'amha tikiwatatti. 27 Étiqadi bolghachqa, u guwahi bilen teriplen'gen bolsimu, Xudanıng padishahning ghezipidinmu qorqmay Misirdin wede qilghiniga eyni boyiche érishkini yoq. 40 chiqip ketti. [Japa-musheqqetke] chididi, chünki Emdilikte Xuda bizler üçhün téximu ewzel bir Közge Körünmigüchi uning közige körünüp nishan-meqsetni békitken bolup, ular bizsiz turghandek idi. 28 Étiqadi bolghachqa, u kamaletkе yetküzülmeydu.

«tunji oghlining jénini alghuchi» [perishtining]
[Israillarga] tegmesliki üçhün [tunji]
«ötüp kétish» héytini ornitip, shuningha
munasiwetlik qanni [buyrulghini boyiche]
sépíp-sürkidi. 29 Étiqadi bolghachqa, [Israillar]

12 Emdi etrapımızda guwahchilar shunche chong buluttek bizni oruwalghachqa, herxil éghir yük hem bizge asanla chirmishiwalidighan gunahni chörüp tashlap, aldimizgha qoyulghan yügürüş yolını

chidamliq bilen bésip yügüreyli; buningda pükülüp qalmay, belki shipa tépishi üçün közimizni étiqadimizning Yol Bashlighuchisi pütliringlarni tüz yollarda mangdurunglar. we Takamullashturghuchisi bolghan Eysagha **14** Barliq kishiler bilen inaq ötüşke we pak-tikeyli. U Özini kütken xushalliq üçün muqeddes yashashqa intilinglar; muqeddes krésttiki azabqa berdashliq berdi hem uningda bolmighan kishi hergiz Rebni körelmeydu. **15** bolghan haqaretke pisent qilmidi. Shuning Oyghaq turunglarki, héchkim Xudanıng méhir-bilen U Xudanıng textining ong teripide shepqitidin mehrum qalmisun; aranglarda olturghuzuldi. **3** Könglünglerning hérip sowup silerge ish tapquzup silerni köydürigidihan, ketmesliki üçün, gunahkarlarning shunche shundaqla köp ademlerni bulghap napak qattiq xorlashlirigha berdashliq Bergüchini bolushqa seweb bolidighan birer öch-adawet köngül qoyup oylanglar. **4** Gunahqa qarshi yiltizi ünmisun. **16** Aranglarda héchbir buzuqluq küreshlerde téxi qan aqquzush derijsige qilghuchi yaki özining tunji oghulluq hoquqini bérif yetmidinglar. **5** Xudanıng silerge Öz bir wax tamaqqa sétiwetken Esawdek ixlassız perzentlirim dep jékileydihan [muqeddes kishi bolmisun]. **17** Chünki silerge melumki, yazmilardiki] munu sözlirini untudunglar: — Esaw kéyin [atisining] xeyrlik duasını élishni «I oghlum, Perwerdigarning terbiyisige sel oylighan bolsimu, shundaqla uningga intilip qarima, Eyiblen'giningde könglüng sowup köz yashlirini éqitip yalwurghan bolsimu, u ketmisun, **6** Chünki Perwerdigar söyginige [bu ishlarni ornigha] [keltürigidihan] towa terbiye bérifu, Méning oghlum dep qobul qilish yolini tapalmay, ret qilindi. **18** Chünki qilghanlarning hemmisini derrileydu». **7** Azab siler qol bilen tutqili bolidighan, yalqunlap chekkininglarni Xudanıng terbiyisi dep bilip, ot yénip turuwtqan hemde sürlük bulut, uningga berdashliq béringlar. Chünki silerning qaranghuluq we qara quyun qaplighan ashu terbiye élishinglarning özi Xudanıng silerni taghqa kelmidinglar — **19** (u jayda kanay sadasi oghlum dep muamile qilghanlıqını körsitudu. bilen sözligən awaz yetküzülgende, bularnı Qaysı perzent atısı teripidin terbiyilenmeydu? anglighanlar: «Bizge yene söz qilinmisun!» **8** Emdi [Xudanıng] terbiyilishide herbir dep [Xudaghı] yalwurusu; **20** chünki ular perzentining öz ülüshi bar; lέkin bu ish silerde qilin'ghan emri kötürelmedi. «Éger bu taghqa kem bolsa heqiqiy oghulliridin emes, belki hetta birer haywanning ayighi tegsimu, chalma-haramdin bolghan perzentili bolup chiqisiler. **9** késék qılıp öltürülsün» [dep tapilan'ghanidi]; Uning üstige hemmimizning özimizge terbiye **21** u körünüş shundaq qorqunchluq idiki, bergen et jehettiki atilirimiz bar, biz ularnimu Musamu: «Bek qattiq qorqup ghal-ghal titrep hörmetlep kelduq. Shundaq iken, rohlarning kettim» dégenidi). **22** — Siler belki Zion atisigha téximu itaet qilmamduq? Shundaqta téghigha, yeni menggü hayat Xudanıng hayatımız yashnimamdu? **10** Et jehettiki shehiri — ershtiki Yérusalémgha, tümenligen atilirimiz berheq peqet özi muwapiq körgen perishtilerge, **23** isimliri ershte pütülgén tunji yol boyiche azghine waqtı bizni terbiyiligen. tughulghanlarning héyt-merike xushalliqida Lékin U bolsa bizge paydılıq bolsun dep, jem qilin'ghan jamaitige, hemmeylenning pak-muqeddeslikidin tuyesser bolushimiz soraqchisi Xudagha, takamullashturulghan üçün terbiyileydu. **11** Emdi qattiq terbiye heqqaniy kishilerning rohliriga **24** we yéngi bérilgen waqtida ademni xush qilmaydu, ehdining wasitichisi Eysagha, shundaqla eksiche ademni qayghuga chömdürudu; hem Uning sépilgen qénigha keldinglar. Bu biraq buning bilen tüzelgenlerge u kéyin qan Habilningkidin ewzel söz qilidu. **25** Bu heqqanılyqtin chiqqan tinch-xatirjemlikning sözni qilghuchini ret qilmaslıqınlardır üçün méwisińi bérifu. **12** Shuning üçün, «Télip diqqet qilinglar. Chünki yer yüzide özlirige sanggilighan qolunglarnı, zeipliship ketken wehiy yetküzüp agahlandurghuchini ret tizinglarnı ruslanglar» **13** we «aqsaq»larning qilghanlar jazadin qéchip qutulalmighan

yerde, ershte bizni agahlandurghuchidin yüz bilen quwwetlendürülgini ewzel. Chünki örүек, halimiz téximu shundaq bolmamdu? **26** bundaq yémekliklerge bérilip kéliwatqanlar Emdi shu chaghda Xudaning awazi zéminni ulardin héchqandaq payda körgen emes. **10** tewritiwetkenidi; lékin emdi U: «Özüm Bizlerning shundaq bir qurban'gahimiz barki, yene bir qétim zéminnila emes, asmannimu ibadet chédirida xizmette bolghanlarning tewritimen» dep wede qildi. **27** «Yene bir uningdin yéyish hoquqi yoqtur. **11** Chünki qétim» dégen bu söz tewritilidighanlarning, gunah tilesh süpitide soyulghan, qéni bash yeni yaritilghan nersilerning tewritilishi bilen kahin teripidin eng muqeddes jaygha élip yoqitildighanlıqını, tewretkili bolmaydighan kirilgen qurbanlıq haywanlarning téni bolsa nersilerning menggü muqim bolidighanlıqidin qarargahning sirtigha élip chiqılıp köydürületti. ibaret menini bildürüdu. **28** Shuning üchün, **12** Shunga Eysamu Öz qéni bilen xelqni paklap tewretkili bolmaydighan bir padishahliqa Xudagha atash üchün, sheher derwazisining tuyesser bolup, méhir-shepinqetni ching sirtida azab chékip öldi. **13** Shundaq iken, tutup bu arqliq ixlasmenlik we eyminish- bizmu qarargahning sirtigha chiqip, Uning qorqunch bilen Xudani xurser qilidighan yénigha bérüp, Uningha qaritilghan haqaretke ibadetlerni qilayli. **29** Chünki Xudayimiz ortaq berdashlıq béreyli. **14** Chünki yer yüzide hemmini yewetküchi bir ottur.

13 Aranglarda qérindashlıq méhir-muhebbet toxtimisun. **2** Natonush kishierge méhmandost bolushni untumanglar. Chünki beziler shu yol bilen bilmestin perishtilerni méhman qilghan. **3** Zindan'gha tashlan'ghanlarnı ular bilen bille [zindanda] zenjirlen'gendek yad étinglar. Xorlan'ghanlarnı özünglarmu tende turuwatqan bende süpitide yad étip turunglar. **4** Hemme adem nikahqa hörmət qilsun, er-xotunlarning yatidighan yéri daghsız bolsun; chünki Xuda buzuqchılıq qilghuchilar we zina qilghuchılardın hésab alidu. **5** Méngish-turushunglar pulperesliktin xalıy bolsun, barığa qanaet qilinglar. Chünki Xuda mundaq dégen: «Sendin esla ayrılmaymen, Séni esla tashlimaymen». **6** Shunga, yüreklik bilen éytalaymizki, «Perwerdigar méning Yardemchimdur, héch qorqmaymen, Kishiler méri néme qilalısun?» **7** Silerge Xudanıng söz-kalamını yetküzgen, silerning ýétekchiliringlarnı ésinglarda tutunglar. Ularning méngish-turushining méwe-netijisige köngül qoyup qarap, ularning étiqadını ülge qilinglar: — **8** Eysa Mesih tünüğüň, bugün we ebedil'ebedgiche özgermeydu! (**aïön g165**) **9** Shuning üchün, herxil gheyriy telimler bilen éziqturulup ketmenglar; chünki insanning qelbi [qurbanlıqqa xas] yémeklikler bilen emes, belki Xudanıng méhir-shepqtı

menggü mewjut turidighan shehirimiz yoq, belki kelgüsidiği sheherge intilmektimiz. **15** Shunga, Mesih arqliq Xudagha qurbanlıq süpitide medhiyilirimizni toxtawsız ataylı, yeni öz lewlirimizning méwisi süpitide Uning namini étirap qilayli. **16** Emdi xeyr-saxawet qilishni we baringlardın ortaq teqsimleshni untumanglar. Chünki Xuda bundaq qurbanlıqlardın xurser bolidu. **17** Yétekchiliringlarga itaat qilip, ularغا boysununglar. Chünki ular öz xizmitidin Xudagha hésab bérídighanlar bolup, hemishe jéninglardın xewer élishqa oyghaq turidu. Ularning bu ishi qayghu-element bilen emes (chünki undaq bolsa silerge héch payda yetküzülmeydu) belki xushal-xuramlıq bilen élip bérilsun. **18** Biz üchün dua qilip turunglar; chünki wijdanımızning pak ikenlikige, herbir ishlarda toghra yolda méngishni xalaydighanlıqımızha qayıl qilinduq. **19** Yéninglarga patraq qaytip bérishim üchün, dua qilishinglarnı alahide ötünimen. **20** Emdi menggülük ehdining qéni bilen qoy padisining katta padichisi bolghan Rebbimiz Eysani ölümdin tirildürgüchi, xatirjemlikning Igisi bolghan Xuda (**aïönios g166**) **21** Eysa Mesih arqliq silerge Özini xurser qilidighan ishlarnı qildurup, silerni herbir yaxshi emelde takamullashururup iradisining ijracılırı qilghay! Mesihke ebedil'ebedgiche shan-sherep bolghay! Amin! (**aïön g165**) **22** Silerdin

ötünimenki, i qérindashlirim, bu nesihet
sözümge éghir körmey qulaq salghaysiler;
silerge mushunchilikla sözlerni yazdim, xalas.

23 Qérimdishimiz Timotiyning zindandin qoyup
bérilgenlikidin xewerdar bolghaysiler. Yéqinda
yénimha kélip qalsa, men silerni yoqlap
barghiniimda u men bilen bille baridu. **24**
Barliq yétekchiliringlar we barliq muqeddes
bendilerge salam éytqaysiler. Italiyedin
kelgenler silerge salam yollidi. **25** Méhir-
shepqet hemminglargha yar bolghay! Amin!

Yaqup

1 Xudaning we Rebbimiz Eysa Mesihning quli bolghan menki Yaquptin tarqaq turuwatqan muhajir on ikki qebilige salam!

2 I qérindashlirim, herqandaq sinaqlargha duch kelsenglar, buni zor xushalliq dep bilinglar.

3 Chünki silerge melumki, dep, Öz iradisi boyiche bizni heqiqetning söz-

bundaq étiqadinglarning sinilishi silerde sewr-chidamliq shekillendürudu; **4** sewr-

chidamliqning xisliti qelbinglarda turup shundaq piship yétilsunki, shuning bilen siler

pishqan, mukemmel we kem-kutisiz bolisiler. **5** insanning ghezipi Xudaning heqqaniyliqini

Biraq eger aranglardiki birsi danaliqqa mohtaj élip kelmeydu. **6** Shuning üchün, barlıq

bolsa, hemmige séxiyliq bilen bérídighan iplasliqlarni we qininglarga patmaywatqan

shundaqla eyiblimeydighan Xudadin tilisun. rezillikni tashlanglar, [qelbinglarda] yiltiz

Shuning bilen uningga choqum ata qilinidu. tartquzulghan, silerni qutquzalaydigan söz-

6 Biraq u héch délibul bolmay ishench shamalda urulup uyan-buyan yelpün'gen

déngiz dolqunigha oxshaydu. **7** Undaq kishi qilmisun; **8** undaqlar üjme köngül bolup, barlıq

qérindash özining yuqirigha kötürülgenlikige yollirida tutami yoq ademdur. **9** Namrat bolghan

chünki u ot-chöplerning chéchekliridek tozup yoqildi; bay ademler

10 Belki birsi azdurulghanda, öz hewes-nepsi qozghilip, ularning keynige kirgen bolidu; **15**

andin hewes-neps hamilidar bolup gunahni tughidi; gunah ösüp yétilip, ölümge élip

baridu. **16** Shunga sóyümlük qérindashlirim, aldinip qalmanglar! **17** Barlıq yüksek séxiyliq

we herbir mukemmel iltipat yuqiridin, yeni [asmandiki] [barlıq] yoruqluqlarning Atisidin

chüşüp kélédu; Uningda héchqandaq özgirish bolmaydu yaki Uningda «aylinish» bilen hasil

bolidighan kölenggilermu bolmaydu. **18** U

bizni [Özi yaratqan barlıq] mewjudatlarning ichide Özige deslep pishqan méwidek bolsun

bilinglar. **19** Shuning bilen, i kalami arqliq tughdurdı. **20** Chünki

söyümlük qérindashlirim, her adem anglashqa chidamliqning xisliti qelbinglarda téz teyyar tursun, sözleshke aldirimisun,

shundaqla eyiblimeydighan Xudadin tilisun. rezillikni tashlanglar, [qelbinglarda] yiltiz

Shuning bilen uningga choqum ata qilinidu. tartquzulghan, silerni qutquzalaydigan söz-

6 Biraq u héch délibul kalamni kemterlik-möminlik bilen qobul

shamalda urulup uyan-buyan yelpün'gen

déngiz dolqunigha oxshaydu. **7** Undaq kishi belki uni ijra qilghuchilardin bolunglar.

21 Shuning üchün, barlıq belki uni ijra qilghuchilardin bolunglar. **22** Emma öz-özünglarni aldap peqet

shamalda urulup uyan-buyan yelpün'gen

déngiz dolqunigha oxshaydu; chünki u öz turqığa tentene qilsun; bay bolghan qérindash bolsa,

qarap bolup, chiqipla, shu haman özining

özining töwen qilin'ghanlıqığa tentene qilsun, qandaq ikenlikini untuydu. **25** Lékin ashu

chünki u ot-chöplerning chéchekliridek tozup kishilerni erkinlikke érishtürigidighan mukemmel

kétidu. **26** Birsi özini qanun'ga estayidilliq bilen dawamliq qarap, untughaq anglighuchi bolmay, belki uning

ixlasmen ademmen dep hésablıghan, lékin berdashlıq bergen kishi neqeder bektlik-he!

27 Chünki u sinaqtin ötkendin kényin, [Xuda] tilini tizginlimigen bolsa, özini özi aldaydu;

Xuda'Atimizning neziridiki pak we daghsız

iyasmenlik shuki, qiyinchiliqta qalghan

kelgende «Xuda méni azduruwatidu» démisun. yétim-yésir, tul xotunlarni yoqlap, ularغا

Chünki Xuda yaman ishlar bilen azdurulushi ghemxorluq qılış we özini bu dunyanıng

mumkin emes hem bashqılnarı azdurmaydu. bulghishidin daghsız saqlashtur.

2 Qérindashlirim, shan-sherep Igisi bolghan

Rebbimiz Eysa Mesihning étiqad yolını tutqanikensiler, ademning tashqi qiyapitige

qarap muamile qilidighanlardın bolunglar. **2** Chünki sinagoginglarga altun üzük taqıghan,

ésil kiyin'gen bir bay bilen teng jul-jul

kiyin'gen bir kembeghel kirse, 3 siler ésil paydisi? 17 Shuninggha oxshash yalghuz kiyin'genni etiwarlap «Törge chiqip oltursila!» étiqadla bolup, [uninggha] [munasip] emelliri désenglar, kembeghelge, «U yerde tur!» bolmisa, [bundaq étiqad] ölük étiqadtur. 18 yaki «Ayagh teripimde oltur!» désenglar, Lékin bezibir ademler: «Sende étiqad bar, 4 özara ayrimichiliq qilghan we insanlar mende bolsa emel bar» dep [talishidu]. Lékin üstidin yaman niyet höküm chiqarghuchilardin men: «Emelsiz bolghan étiqadingni manga bolghan bolmamsiler?! 5 Qulaq sélinglar, i körsite qéni?!», «Men étiqadimni emeller bilen söyümlük qérindashlirim – Xuda bu dunyadiki körsitimen» deymen. 19 — Sen «Xuda bir» kembeghellerni étiqadta bay bolush hemde dep ishinisen – Barikalla! Lékin hetta jinlarmu ularni Özini söyengerle bérishke wede qilghan shuninggha ishinidu, shundaqla qorqup dir-padishahliqigha mirasxor bolushqa tallighan dir titreydighu! 20 Ey, quruq xiyal adem! emesmu? 6 Biraq siler kembeghellerni közge Emelliri yoq étiqadning ölük étiqad ikenlikini ilmidinglar! Baylar silerni ezgen we sot- qachanmu bilersen? 21 Atimiz Ibrahim öz oghli soraqlargha sörigen emesmu? 7 Üstünglarga Ishaqni qurban'gah üstige sun'ghanda öz emili qoyulghan ashu mubarek namgha kupurluq arqılıq heqqaniy dep jakarlan'ghan emesmu? qiliwatqanlar yene shu [baylar] emesmu? 8 22 Emdi shuni körtüwélishqa boliduki, uning Muqeddes yazmilardiki «qoshnangni özüngni étiqadi munasip emellermi qildi we étiqadi söyendek söy» dégen shahane qanun'gha emeller arqılıq mukemmel qilindi. 23 Mana heqiqiy emel qilsanglar, yaxshi qilghan bolisiler. bu ish [Tewrattiki]: «Ibrahim Xudagha étiqad 9 Lékin kishilerge ikki xil köz bilen qarisanglar, qildi. Bu uning heqqaniyliqı hésablandı» dégen gunah qilghan bolisiler, Tewrat qanuni teripidin yazmini ispatlaydu, shundaqla u «Xudaning xilaplıq qilghuchilar dep béktilisiler. 10 dosti» dep ataldi. 24 Buningdin shuni Chünki bir kishi pütün Tewrat qanunigha köreleysilerki, insanlar étiqadi bilenla emes, emel qildim dep turup, [hetta] uningdiki belki emelliri bilen heqqaniy dep jakarlinidu. birla emrge xilaplıq qilsa, u pütün qanun'gha 25 Mushuninggha oxshash, pahishe ayal Rahab xilaplıq qilghuchi hésablinidu. 11 Chünki: «zina [Israel] charlighuchilirini öz öyide kütüp, ularni qilma» Dégüchi hem «qatilliq qilma»mu dégen. bashqa yol bilen qachuruwetkenlikü üchün, Shunga, zina qilmisanglarmu, lékin qatilliq u oxshashla ish-emili bilen heqqaniy dep qilghan bolsanglar, yenila [pütün] Tewrat jakarlan'ghan bolmamdu? 26 Ten roh bolmisa qanunigha xilaplıq qilghan bilen barawer bolisiler. 12 Shunga söz-emelliringlar ademni erkinlikke érishtürigidan qanun aldida soraq qilnidighanlarning salahiyitige uyghun bolsun. 13 Chünki bashqılargha rehim qilmighanlarning üstidin chiqirigidan höküm rehimsiz bolidu. Emdi «rehim qilish» «höküm chiqirish»ning üstidin ghelibe qilip tentene qilidu. 14 I qérindashlirim! Birsi aghzida, «Mende étiqad bar» dep turup, emma [uningda] [munasip] emelliri bolmisa, uning néme paydisi? [Bundaq] étiqad uni qutquzalamdu? 15 Emdi eger aka-uka yaki acha-singillardin biri yalingach qalsa yaki kündilik yémeklik kem bolsa, silerdin biri ulargha: «[Xudagha] amanet, kiyiminglar pütün, qorsiqinglar toq qilin'ghay!» dep qoyupla, ténining hajitudin chiqmisa, buning néme

3 Qérindashlirim, aranglardın köp kishi telim bergüchi boluwal manglar! Chünki silerge melumki, biz [telim bergüchiler] bashqılardın téximu qattiq soraqqa tartılımiz. 2 Chünki hemmimiz köp ishlarda xataliship putlishimiz. [Halbüki], eger birsi tilda xatalashmisa, u kamaletké yetken, pütkül ténni tizginliyeligen adem bolidu. 3 Mana, biz atlarnı özimizge békinqurush üchün aghzığa yükem salımız; buning bilen pütkül tenlirini [xalighan terepke] buriyalaymız. 4 Mana, kémilergimu qaranglar; shunchilik yoghan bolsımı, yene kélib dehşetlik shamallar teripidin urulup heydiligidan bolsımı, lékin rolchi qeyerge ularni heydey dése, u kichikkine bir rol arqılıq uni xalighan terepke buraydu. 5 Shuninggha

oxshash, gerche til [ténimizning] kichik bir ichide jeng qiliwatqan arzu-hewesliringlardin ezasi bolsimu, lékin tolimu yoghan sözleydu. emesmu? 2 Siler arzu-hewes qilisiler, Kichikkine bir ot uchqunining chong orman'gha lékin arzu-hewesliringlarga érishmeysiler; ot tutashturalaydighanlıqini oylap békinqilar! adem olturisiler, heset qilisiler, lékin 6 Til — derweqe bir ottur; u ezalirimiz érishelmeysiler; jédel-majira chiqirip jeng arisidin orun élip qebihlikke tolghan bir alem qilisiler. Érishmeysiler, chünki tilimeysiler. bolidu. U pütkül tenni bulghighuchidur; u 3 Tilisenglarmu érishelmeysiler, chünki öz dozax otidin tutashturulup, pütkül tebietning arzu-hewesliringlarni qandurush üchün rezil chaqigha ot tutashturidu! (Geenna g1067) 7 niyetler bilen tileysiler. 4 Ey zinaxorlar! Chünki hertürlük haywanlar hem uchar- Bu dunya bilen dostlishishning emelyiette qanatlar, ömiligüchi haywanlar hem déngizdiki Xuda bilen düshmenlishish ikenlikini mexluqlar insaniyet teripidin köndürülmekte bilmemtinglar? Kimdikim bu dunyani dosta hemde köndürülgendi. 8 Emma tilni héchkim tutmaqchi bolsa, özini Xudaning düshmini köndürelmeydu; u tinimsiz rezil bir nerse bolup, qılıdu. 5 Muqeddes yazmilarda: «[Xuda] jan'gha zamin bolidigan zeherge tolghandur. qelbimizge makan qildurghan Roh nachar arzu- 9 Biz tilimiz bilen Perwerdigar Atimizgha heweslerni qilamdu?» dégen söz silerche bikar shanu-teshekkür qayturimiz, we yene uning déyilgenmu? 6 Lékin [Xuda] bergen méhir-bilen Xudaning obrazida yaritilghan insanlarni shepqtet buningdin üstün turidu. Shuning qarghaymiz. 10 Démek, oxshash bir éghizdin tüpeylidin muqeddes yazmilarda: «Xuda hem teshekkür-mubarek hem lenet-qarghash tekebburlargha qarshidur, lékin mömin-chiqidu. I qérindashlirim, bundaq bolmasliqi kemterlerge shepqtet qılıdu» dep yézilghandur. kérek! 11 Bir bulaq oxshash bir közdin birla 7 Shuning üchün, Xudagha boysununglar. waqitta tatlıq hem qırtaq su chiqiramdu? Sheytan'gha qarshi turunglar; [shundaq 12 I qérindashlirim, enjür derixi zeytunning qilsanglar] u silerdin qachidu. 8 Xudagha méwisiini bermeydu, yaki üzüm téli enjürning yéqinlishinglar, Xudamu silerge yéqinlishidu. Ey méwisiini bérelemdi? Hem tuzluq [bulaq] tatlıq gunahkarlar, [gunahtin] qolunglarni yuyunglar; sunimu chiqiralmaydu. 13 Aranglarda kim ey üjme köngüller, qelbinglarni pak qilinglar. 9 dana we pemlik? Peziletlik yürüsh-turushidin u [Gunahliringlarga] qayghu-hesret chékinglar, danalıqqa xas bolghan mömin-kemterlik bilen haza tutup yighthanglar, kulkenglarni matemge, emellirini körsetsen! 14 Lékin eger qelblingarda xushalliqinglarni qayghughha aylandurunglar. achchiq hesetxorluq we jédel-majira bolsa, 10 Rebning aldida özünglarni töwen tutunglar emdi yalghan sözler bilen heqiqetni yoqqa we shundaq qilghanda U silerni üstün qılıdu. chiqarmanglar, maxtan manglar. 15 Bundaq 11 I qérindashlar, bir-biringlarni sökmenglar. «danaliq» ershtin emes, belki dunyagha, insan Kimdikim qérindishini sökse yaki uning üstidin tebiyyitige xas bolup, jin-sheytantın kelgendur. höküm qilsa, Tewrat qanuninimu sökken we 16 Chünki hesetxorluq we jédel-majira bolghanla uning üstidin höküm qilghan bolidu. Shundaq yerde qalaymiqanchılıq we herxil rezillikler qılıp qanun üstidin [toghra-natoghra dep] bolidu. 17 Lékin ershtin kelgen danalıq bolsa, höküm qilsang, qanun'gha emel qilghuchi u aldi bilen paktur, u yene tinchliqperwer, emes, belki özüngni [uning üstidin] höküm xush péil, bashqılarning pikrige qılıqi ochuq, qilghuchi qiliwalghan bolisen. 12 Qutquzushqa rehimdir bolup, yaxshi méwiler bilen tolghan, we halak qilishqa qadir bolghan, qanun uningda terepbazlıq yaki saxtipenzlik yoqtur. 18 Tüzungüchi we höküm Qilghuchi peqet birdur! Heqqaniqliq uruqliri tinchliqperwerler arisida Shundaq iken, sen bashqilar üstidin höküm chéchilip, tinchliq ichide méwe bérifu. qilghudek zadi kimsen? 13 Hey, «Bügün yaki 4 Aranglardiki urush we majiralalar nedin ete palani-püküni sheherge barımız, u yerde kélip chiqidu? Bu del ten ezaliringlar bir yıl turup, tijaret qılıp payda tapımız»

dégüchiler buningha qulaq sélinglar! **14** Ey sözlichen burunqi peyghemberlerning qandaq ete néme bolidighanlıqını bilmeydighanlar, azab-oqubet tartqanlıqi, shundaqla sewr-hayatinglar némige oxshaydu? U xuddi ghil- taqet qilghanlıqını ülge qilinglar. **11** Biz mana pal peyda bolup yoqap kétidighan bir parche mushundaq [sewr-taqet bilen] berdashliq tuman, xalas. **15** Buning ornigha, «Reb buyrusu, bergenlerni bextlik dep hésablasmız. Ayupning hayat bolsaq, uni qilimiz, buni qilimiz» azab-oqubetke qandaq sewr-taqet bilen déyishinglar kérek. **16** Lékin emdi siler hazır berdashliq bergenlikini anglighansiler we undaq yoghan gepliringlar bilen maxtinisiler. Perwerdigarning uningha axirqi qilghinini, Bundaq maxtinishlarning hemmisi rezil ishtur. shundaqla «Perwerdigarning ich-baghri **17** Shuningdek kimdikim melum yaxshi ishni shepqet we rehimdilliq bilen tolghan»lıqını qilishqa téğishlik dep bilip turup qilmaghan körgensiler. **12** Emdi i qérindashlirim, eng bolsa, gunah qilghan bolidu.

5 Ey yalar, qulaq sélinglar! Béshinglarga
chüshidighan külpetler üçün dad-
perяд kötürüp yighanglar. **2** Bayliqinglar
chirip ketti, kiyim-kéchiklarnı kүye
yep ketti, **3** altun-kümüshliringlarnı bolsa
dat bastı, bu dat [qiyamette] özünglarga
qarşı guwahlıq bérüp, göshünglarnı otta
köydürülgendek yewétidu. Silerning bayliqlarnı
toplishinglar axırkı künlerde boldı! **4** Mana,
étizliqinglarda ishlep hosul yighqanlarga
xiyanet qılıp ish heqlirini bermey keldinglar.
Bu tutuwélin'ghan heq üstüngardin peryad
kötmekte, shuningdek ormichilar ning naley-
perядliri samawi qoshunlarning Serdari
bolghan Perwerdigarning quliqiga yetti. **5**
Siler bu dunyada heshemetchilik we eysh-
ishret ichide yashap kéliwatisiler. [Qoylar]
boğuzlash künige teyyarlan'ghandek, silermu
boğuzlinish künige özünglarnı bordap
kéliwatisiler. **6** Siler heqqaniy bolghuchini
gunahqa mehkum qılıp, öltürüp keldinglar;
u silerge qarshılıq körsetmeydu. **7** Shunga,
qérindashlar, Rebning qayta kéléidighan
künigiche sewr-taqet qılıp turunglar. Mana,
déhqan kishi yerning ésil méwisini kütidu;
yer deslepki we kényinki yamghurlargha
muyesser bolghuche uni intizarlıq bilen
sewr-taqet ichide kütidu. Silermu sewr-
taqet qılıp qelbinglarnı mustehkem qilinglar.
Chünki Rebning qayta kéléishi yéqinlap
qaldi. **9** Qérindashlar, özünglar soraqqa
tartımaslıqinglar üçün bir-biringlardin
aghrınmanglar; mana, Soraq Qilghuchi ishik
aldida turidu. **10** Perwerdigarning namida
zemin ne necqandaq başşaq hersilering
nami bilen qesem qilghuchi bolmanglar, belki
«bolidu» désenglar heqiqiy «bolidu» bolsun,
«yaq» désenglar heqiqiy «yaq» bolsun. Shundaq
qilghanda, [Xudaning] jazasığa chüshmeyisiler.
13 Aranglarda azab tartquchi kishi barmu? U
dua qilsun. Xushal yürüwatqanlar barmu? U
küy-medhiye naxshilirini éýtsun. **14** Aranglarda
aghriq-silaqlar barmu? Ular jamaetning
aqsaqallırını chaqirtip kelsun; ular Rebning
namida uning [béshigha] may sürüp mesih
qılıp dua qilsun. **15** Shundaq qılıp iman-ishench
bilen qilin'ghan dua bimarnı saqayıtıdu, Reb
uni ornidin turghuzidu. Eger bimar gunahlarnı
qilghan bolsa, bular kechürüm qilinidu. **16**
Shuning üçün ötküzgen gunahliringlarnı
bir-biringlarga iqrar qilinglar we shipaliq
tépishinglar üchiün bir-biringlarga dua
qilinglar. Heqqaniy ademning duasi zor küch we
chong ünümge igidur. **17** Ilyas peyghembermu
bizge oxshasha insaniy tebietlik idi. U yamghur
yaghmisun dep ixlas bilen dua qildi; netijide,
zémin'gha üch yil alte ay héch yamghur
yaghmidi. **18** Andin u yene dua qildi we
yamghur qayta yaghdi, yermu hosul-méwisiini
yene berdi. **19** Qérindashlirim, aranglarda
birsi heqiqettin chetnigen bolsa, we yene
birsi uni [heqiqetke] qaytursa, **20** Mushundaq
kishi shuni bilsunki, gunahkar kishini azghan
yolidin qayturup ekelguchi shu kishining
jénining ölümdin qutulushigha we nurghun
gunahlarning yépip qoyulishigha sewebchi
bolidu.

Pétrus 1

béridighanlıqı üstide izden'gen. 12 Shuning bilen ulargha bu ishlarnı aldin éytishi ular özliri

1 Eysa Mesihning rosuli bolghan menki üçün emes, belki silerning xizmitinglarda Pétrustin Pontus, Galatiya, Kapadokiya, bolghan, dep ayan qilin'ghan. Emdi bugünkü Asiya we Bitiniye ölkiliride tarqaq yashawatqan künde bu ishlar ershtin ewetilgen Muqeddes musapir bendilerge salam. 2 Siler Xuda'Atining Rohning küchi bilen silerge xush xewerni aldin bilgini boyiche tallinip, Roh teripidin yetküzgüchiler arqılıq silerge jakarlandı. Hetta pak-muqeddes qilindinglar. Buningdin meqset, perishtilermu bu ishlarning tégi-tektini sepsélip silerning Eysa Mesihning itaitide bolushunglar chüshiniwélishqa telpünmekte. 13 Shunga, we qénining üstünglarga sépilishi üchündür. zéhinliringlarning bélini bagħlap, özünglarnı Méhir-shepinqet we xatirjemlik silerge hessilep segek-salmaq tutunglar, ümidinglarnı Eysa ata qilin'ghay! 3 Özining zor rehimdilliqi Mesih qayta körün'gen künide silerge bilen, Eysa Mesihning ölümdin tirilishi arqılıq élip kélidighan bext-shapaetke pütünley bizni yéngidin tughdurup, ölmes ümidke bagħlanglar. 14 [Xudaning] itaetmen perzentliri nésiwe qilghan Rebbimiz Eysa Mesihning süpitide, ilgiriki għapilliq chaghiringlardikidek Xuda'Atisigha mubarek-medhiyiler oqulgħay! 4 hawayi-heweslerge bérilmenglar. 15 Eksiche, Démek, siler üçün chirimes, daghsiz we solmas silerni chaqirghuchi pak-muqeddes bolghan'ha miras ersħlerde saqlanmaqta. 5 Axir zamanda oxhash barliq yürüş-turushinglarda ashkarilinishqa teyyarlan'ghan nijat üçün, özünglarnı pak-muqeddes tutunglar. 16 Chünki siler étiqadinglar bilen Xudaning qudriti arqılıq [muqeddes yazmilarda]: «Pak-muqeddes qogħdalmaqtisiler. 6 Siler bu [nijattin] zor bolunġlar, chünki Men pak-muqeddesturmen» shadlinisiler – gerche hazır zörür tépilgħanda dep xatirilen'gen. 17 Siler dua qilghininglarda silerning herxil sinaqlar tüpeylidin qisqa waqt kishilerning herbirining ish-herikitige qarap azab-oqubet chékishinglarga toghra kelsimu. 7 yüz-xatire qilmay Soraq Qilghuchini «Ata» dep Altun haman yoqilip kétidighan nerse bolsimu, chaqiridikensiler, undaqta bu dunyada musapir sapliqi ot bilen sinilidu. Shuningħha oxhash bolup yashawatqan waqtinglarni [Uning] altundin tolimu qimmetlik bolghan étiqadinglar qorqunchida ötküzünglar. 18 Chünki silerge sinilip ispatlinidu. Buning bilen u Eysa Mesih melumki, siler ata-bowliringlar teripidin [qayta] ashkarilan'ghan waqtida medhiye, silerge qaldurulghan ehmiyetsiz turmushning shan-sherep we izzet-hörmet keltürüdu. 8 Eysa [qulluqidin] azad boldunglar. Bu, qimmitini Mesihni ilgiri körüp baqmighan bolsanglarmu, haman yoqitidighan altun yaki kümüştek Uni söyüp keldinglar; we hazırlı Uni nersilerning tölimi bilen bolghan emes, körmeyisiler, lékin Uningħha yenila étiqat qilip 19 belki qimmetlik qeni bilen, yeni kem-qelbinglar ipadilgħisiz shan-sherepkə tolħan kütisiz we dagħsiz qoza kebi Mesihning xushalliq bilen yayraydu. 9 Shuning bilen siler qimmetlik qénining bedilige keldi. 20 U étiqadinglarning nishani, yeni jéninglarning derweqe dunya apiride qilinşıhtin ilgirila nijatığha tuyesser boluwatisiler. 10 Silerge ata [Xuda teripidin] shu süpitide tonulħan, hazır qilin'ghan bu méhir-shepinqetni aldin éytqan U zamanlarning mushu axirqi waqtılırida [ilgiriki] peyghemberler bu nijat-qutquzulush siler üçün [bu dunyagħha ewetilip] ashkara toghrisida tepsiliy izden'gen, uni chüshinħek qilindi. 21 Siler Uning arqılıq Uni ölümdin tirishqanidi. 11 Ularda bolghan Mesihning tirildürüp, Uningħha shan-sherep bergen Rohi ularħha Mesih kelgħi side tartidighan Xudatha étiqad qiliwatisiler. Xudaning [shuni azab-oqubetler we bulardin kényinkı kélidighan qilghini] étiqadinglar we ümidinglар Özige shan-sherepler toghrisida aldin'ala melumat bagħlansun üçħndur. 22 Siler heqiqetke bérıp besharet keltürginide, ular bu ishlarning itaet qilghanlıqinglardin qelbinglarni paklap, qandaq yol bilen we qaysi zamanda yüz qérindashlarni söyidighan saxtisiz méhir-

muhebbetke kirishtinglar; shunga, bir- [Xuda] tallighan bir jemet, shahane bir kahinliq, biringlarni chin qelbinglardin qizghin pak-muqeddes bir el, shundaqla Özige alahide söyüngrar. **23** Chünki siler ýengiwashtin xas bolghan bir xelqsiler; buning meqsiti, silerni tughuldunglar — bu chirip kétidighan uruq qarangghuluqtin Özining tilsimat yoruqluqigha arqliq emes, belki chirimas uruq, yeni Xudanining chaqirghuchining peziletlirini namayan hayatiy kückke ige we menggü turidighan qilishinglardin ibaret. **10** Burun siler bir xelq söz-kalami arqliq boldi. (aiōn g165) **24** Chünki hésablanmayttinglar, lékin hazir Xudanining [xuddi muqeddes yazmilarda ýezilghinidek]: xelqsiler; burun [Xudaning] rehim-shepqitige «Barliq et igiliri ot-chöptur, xalas, Ularning érishtmigenidinlar, lékin hazır érishtinglar. **11** barliq shan-sheripi daladiki gülge oxhash; Rebning söz-kalami menggüge turidul.» Silerge etlinglardiki neps-shehwetlerdin öziünglarni yetküzülgən xush xewerde jakarlan'ghan söz-yiraq tutunglar. **12** Yürüsh-turushunglar kalam del shudur. (aiōn g165)

2 Shuning üchün siler barliq rezillik, barliq mekkarliq, saxtipezlik, hesetxorluq we hemme töhmetxorluqlarni tashlap, **2** Rebning méhribanlıqını tétip bilgenkensiler, xuddi ýengi tughulghan bowaqlardek bolup [Xudaning] söz-kalamidiki sap sütke teshna bolunglar. Buning bilen, siler nijatning [kamalitige] ýetip ösisiler. **4** Emdi siler Uninggha, yeni ademler teripidin erzimes dep tashlinip, lékin Xuda teripidin tallan'ghan we qedirlen'gen tirik tash Bolghuchining ýenigha kélip **5** siler özünglarmu tirik tashlar süpitide bir rohiy ibadetxana qilinishqa, Eysa Mesih arqliq Xudani xursen qilidighan rohiy qurbanlıqlarni sunidighan muqeddes kahin qataridikiler bolushqa quruluwatisiler; **6** Chünki muqeddes yazmilarda mundaq déyilgen: — «Mana, tallan'ghan, qedirlen'gen bürjek ul téshini Zion'gha qoydum. Uningha étiqad qilghuchi herkim hergiz yerge qarap qalmaydu». **7** Emdi étiqad qilghuchi bolghan silerge nisbeten [tashning] qediri bolidu. Lékin [Uninggha] étiqad qilmaydighanlارgha nisbeten U [muqeddes yazmilarda déyilginidek] boldi: — «Tamchilar erzimes dep tashliwetken bu tash, Burjek [ul] téshi bolup tiklendi!», We: — «[Bu tash] kishilerge putlikashang tash, Ademni yiqtidighan qoram tash bolidu». Chünki [mushundaq kishiler] [Xudaning] söz-kalamigha itaet qilmasliqi tüpeylidin putliship yiqlidu; ularning bundaq bolushi aldin békitilgendor. **9** Lékin siler bolsanglar [Xuda] tallighan bir jemet, shahane bir kahinliq, xas bolghan bir xelqsiler; buning meqsiti, silerni qarangghuluqtin Özining tilsimat yoruqluqigha chaqirghuchining peziletlirini namayan qilishinglardin ibaret. **10** Burun siler bir xelq hésablanmayttinglar, lékin hazir Xudanining xelqsiler; burun [Xudaning] rehim-shepqitige érishtmigenidinlar, lékin hazır érishtinglar. **11** I söyümlüklirim, siler bu dunyaghá musapir we méhmandursiler, silerdin ötünümenki, roh-qelbinglar bilen qarshilishidighan etlinglardiki neps-shehwetlerdin öziünglarni yiraq tutunglar. **12** Yürüsh-turushunglar étiqadsızlar arisida ésil-peziletlilik bolsun. Mushundaq qilghanda, gerche ular silerge yamanlıq qilghuchilar dep töhmet qilsimu, del töhmet qilghan ishlarda silerning yaxshi emelliringlarga qarap, [Xudaning] ularni [oyghitip] yoqlaydighan künide uni ulughishi mumkin. **13** Shunga Rebning hörmítide insanlar arisidiki herbir hakimiyetning tüzümige, meyli eng yuqiri menseptiki padishahqa bolsun yaki u teyinligen hoquqdarlarga bolsun boysununglar. Chünki bu hoquqdarlar [padishah] teripidin yaman ish qilghuchilarını jazagha tartish, yaxshi ish qilghuchilarını hörmekte sazawer qilish üchün teyinlen'gendur. **15** Chünki Xudaning iradisi shundaqki, yaxshi emelliringlar bilen nadan ademlerning orunsız shikayetlerini tuwaqlashtur. **16** Siler erkin-azad bolghininglar bilen, bu erkinliklarni yamanlıq qilishning bahanisi qiliwal manglar, belki Xudaning quli süpitide bolup, **17** Barliq insanları hörmetlenglar, [étiqadchi] qérindashliringlarga méhir-muhebbet körssitinglar, Xudadin qorqunqlar, padishahni hörmetlenglar. **18** Qullar, xojayinliringlarga toluq qorqunch bilen boysununglar — yalghuz méhriban we xush péil xojayinlarginha emes, belki térikkek xojayinlarginha boysununglar. **19** Chünki eger birsi Xuda aldida pak wijdanlıq bolush üçün naheq azab-oqubet chekse hemde bulargha sewr-taquet qilsa, bu Xudani xursen qilidu. **20** Chünki eger siler gunah ötküzüp, tégishlik urulghininglarda, uningha berdashlıq

bersenglar, buning maxtan'ghudek némisi shapaet qilghan hayatqa ortaq mirasxor bolup, bar! Lékin yaxshi ishlarni qilip azab-oqubet ularni hörmət qilinglar. Shundaq qilsanglar, cheksenglar hemde uningha berdashlıq dualiringlar tosalghughə uchrimaydu. 8 bersenglar, u Xudani xursern qilidu. 21 Axirida, hemminglar bir niyet bir meqsette, Chünki siler del shuningha chaqirildinglar. bir-biringlарha hemderd bolup, bir-biringlarnı Chünki Mesihmu siler üçhün azab-oqubet qérindashlarche söyüngler, ich-baghri yumshaq chékip, silerni Özining izidin mangsun dep, we kemter bolunglar. 9 Yamanlıqqa yamanlıq, silerge ülge qaldurdi; 22 «U gunah sadir ahanetke ahanet bilen emes, eksiche, bext qilip baqmighan, Uning aghzidin héchqandaq tlesh bilen jawab qayturunlar. Chünki siler aldamchılıq-yalghanchılıqmu tépilmas». 23 del bu ishqə chaqirilghansiler; shuning bilen U haqaretlen'ginide, til qayturmaytti. Azab- özüngler bextke mirasxor bolisiler. 10 Chünki oqubet chekkende, U héch tehdit salmaytti; [muqeddes yazmilarda yézilghinidek]: — eksiche, Özini adil höküm chiqarghuchining «Kimki hayatı söylep, yaxshi kün körgüchi qollırıgha tapshuratti. 24 U Özi bizning bolay dése, Tilini yamanlıqta tartısun, Lewliri gunahqa nisbeten ölüp, heqqanlıqqa mekkarlıqtın néri bolsun; 11 Yamanlıqta özini nisbeten yashishimiz üçhün yagħach tüwrükte tartıp, Güzel emellerni qilip yürsun; Aman-gunahlirimizni zimmisige aldi; siler Uning xatırjemlikni izdep, uni qogħlap yürsun. 12 yarılırı bilen shipa taptınglar. 25 Chünki Chünki Perwerdigarning közi heqqanlıqlarına burun siler qoylardek yoldın ézip ketkensiler, üstide turidu, Uning qulqi ularning iltijalırıgha lékin hazır jéninglarning padichisi hem ochuq turidu; Lékin Perwerdigarning yüzı rézzillik yürgüzgħichilerge qarshi turidu».

3 Shuningha oxshash, i ayallar, siler erliringlарha boysununqlar. Shundaq qilsanglar, hetta söz-kalamgha itaat qilmaydighan erler bolsa, öz ayalining bu pezilitidin tesirlinip, ixlasmenlik bilen ötküzgen pak yürüş-turushinglарha qarap, gepsözsizla qayıl qilinidu. 3 Güzelliklaring sirtqi körünüştin, yeni alahide örtüwalghan chéchinglar we taqighan altun zibu-zinnetlerdin yaki ésil kiyimlerdin bolmisun, 4 belki «qelbinglardiki özüngler», yeni mömin we tinch rohtin bolghan chirimas güzelliktin bolsun; bundaq [güzellik] Xudaning aldida intayin qimmetliktur. 5 Chünki burunqı chaghłarda, Xudagħa ümidiini bagħlighan ixlasmen ayallar del mushundaq [güzellik bilen] özlini zinnetlep, erlirige itaat qilatti. 6 Del mushundaq yolda Sarah Ibrahimni «ghojam» dep atap, uning sözlirige boysunatti. Siler héchqandaq weswesilerdin qorqmay ishlarni durus qilsanglar, silermu [Sarahning] perzentılı bolghan bolisiler. 7 Shuningha oxshash, ey erler, silermu ayalliringlar bilen turushta, ularni ayal kishiler bizdin ajiz bendiler dep bilip ularni chūshinip yétinglar; siler ular bilen [Xuda]

13 Eger siler daim yaxshi ishlarni qilishqa intilsenglar, kim silerge yamanlıq qilar? 14 Lékin hetta heqqanlıq yolida azab-oqubet cheksenglarmu, oxshashla bextliksiler! Lékin ularning wehimisidin qorqmanglar we alaqzade bolmanglar; 15 belki qelbinglarda Reb Mesihni hemmidin üstün dep bilinglar; silerde bolghan ümidning sewebini sorighanlарha mömin-mulayimliq we ixlasiq bilen jawab bérishke hemishe teyyar turunqlar. 16 Herdaim wijdanınglari pak tutunglar; shuning bilen silerge «yamanlıq qilghuchilar» dep töhmet qilghanlar silerləri Mesihde bolghan peziletlilik yürüş-turushunglarnı körüp, özliri qilghan töhmetlerdin xijil bolsun. 17 Chünki Xudaning iradisi shundaq bolsa, yaxshiliq qilghiningler üçhün azab-oqubet cheksenglar, bu yaman ish qilghiningler tüpeylidin azab-oqubet chekkininglardın ewzel, [elwette]. 18 Chünki Mesih bizni Xuda bilen yarashturush üçhün, yeni Heqqaniy Bolghuchi heqqanlıq emeslerni dep, birla qétimliq azab-oqubet chekti; gerche U ten jehette öltürülgen bolsimu, lékin rohta janlanduruldi; 19 shuning bilen U solap qoyulghan rohlarning yénigha mushu rohiy

hayatliqi bilen bérip, [Özining bu ghelibisini] méhmandost bolunglar. **10** Xuda teripidin jakarlidi. **20** [solap qoyulghan] bu rohlar herbiringlarga ata qilin'ghan iltipatqa binaen, burunqi zamanda, yeni Nuh [peyghember]ning uning hertereplik mehir-shepqtini kishilerge künliride, kéme yasiliwatqan mezgilde Xuda yetküzidighan yaxshi ghojitarlar süpitide, sewrchanliq bilen [kishilerning towa qilishini] bu iltipat bilen bir-biringlarga xizmet kütkinide, Uningha itaetsizlik qildi. Peqet shu qilinglar. **11** Kim söz qilsa, u Xudaning kalam-bésharetlirini yetküzgüchi süpitide sözlisun. Kim bashqilargha xizmet qilsa, u Xuda ata qilghan kück-qudrati bilen xizmet qilsun. Shundaq bolghanda, Xuda hemme ishta Eysa Mesih arqiliq ulughlinidu. Barliq shan-sherep we kück-qudrat Uningha ebedil'ebedigiche mensuptur, amin! (*aiōn g165*) **12** Söyümlüklirim, otluq sinaqning beshinglarga chüshkenlikige qarap, ajayib ishqqa yoluqup qaldim, dep boysundurldi we u Xudaning ong yénida heyran qalmanglar. **13** Belki, Mesihning azab-oqubetlirige qandaq ortaq bolghan bolsanglar, siler shundaq shadlininglar. Shuning bilen Uning shan-sheripi ayan qilin'ghinida, silermu yayrap shadlinisiler. **14** Siler Mesihning nami tüpeylidin haqaretke uchrisanglar, bextlik bolisiler! Chünki shan-sherepnинг Rohi, yeni Xudaning Rohi wujudunglarga chüshken bolidu. **15** Aranglardin birining azab-oqubet chékishi hergizmu qatil, oghri, rezil yaki chépilghaq bolush sewebidin bolmisun. **16** Biraq chekken azab-oqubiti «Mesihiy» dep atalghanliqi sewebidin bolsa, u buningdin nomus qilmisun; eksiche, mushu nam [bilen] [atalghanliqi] üchün Xudagha medhiye oqusun. **17** Chünki soraqning bashlinidighan waqtı-saiti keldi; soraq aldi bilen Xudaning öyidikiliridin bashlinidu; we eger biz bilen bashlansa, u halda Xudaning xush xewirige qulaq salmighanlarning aqiwiti néme bolar? **18** [Del] [muqeddes yazmilarda yézilghinidek]: — «Eger heqqaniylarning qutquzulushi tes bolsa, Ixlassizlar hem gunahkarlarning aqiwiti qandaq bolar?» **19** Shuning üchün, Xudaning iradisi bilen azab-oqubet chekkenler yaxshi emellerni dawam qilip, jénini wediside turidighan Yaratquchiga amanet qilip tapshursun.

4 Emdi Mesih ténde azab-oqubet chekkeniken, silermu shundaq irade bilen özünglarni qorallandurunglar (chünki [Xuda yolida] öz ténde azab-oqubet chekken kishi gunahtin qol üzgen bolidu; **2** undaq kishi ténde qalghan hayatini yene insaniy neps-heweslerge bérilish bilen emes, belki Xudaning iradisige muwapiq ötküzidu). **3** Chünki künlimizni yat ellik étiqadsizlarning iradisige emel qilish bilen, yeni hertürlük buzuqchiliq-shehwaniyliq, neps-hewesler, haraqkeshlik, eysh-ishret, meyxorluq we yirginchlik butpereslikler ichide ötküzginimiz emdi kupaye qilar! **4** Bu ishlarda ular silerning ularغا hemrah bolup shundaq iplasliqqa yükürmigenliklarning ejeblinip, silerni haqaretlimekte. **5** Ular haman hem tiriklerni we ölgenglerni soraq qilishqa teyyar Turghuchigha hésab bermey qalmaydu. **6** Shunga del shu sewebtin, ölgenler ette yashawatqan insanlar [soraq qilinidighan]dek soraq qilinip, Xudagha nisbeten rohta yashisun dep, ularghimu xush xewer yetküzülgén. **7** Emdi barliq ishlarning axirlishidighan künü yéqinlashmaqta; shunga, salmaq bolunglar we dua qilishqa segek turunglar. **8** Lékin hemmidin muhimmi, bir-biringlarga qizghin méhir-muhebbette turuwéringlar. Chünki «méhir-muhebbet nurghunlighan gunahlarni yapar». **9** Bir-biringlardin aghrinmay özara

5 Emdi men aranglardiki aqsaqallardin (Mesihning azab-oqubetlirining guwahchisi, namayan qilinidighan shan-sherepke nésip bolghuchi we silerge oxshash bir aqsaql

süpitide) shuni ötünimenki, 2 — Xudaning bilen bille tallan'ghan Babilda turuwatqan silerning aranglardiki padisini obdan békinqilar; jamaet we oghlum Markustin silerge salam. 14 ulargha yétekchilik xizmitide bolup, uni Bir-biringlar bilen méhribanlarche söyüshüp mejburen emes, belki ixtiyaren zimminglarga salamlishinglar. Silerge, yeni Mesihde bolghan élinglar; pul-dunya üchün emes, belki hemminglarga amanlıq-xatirjemlik yar xushallıq bilen qilinglar. 3 Xudaning padisigha bolghay!

ghojining öz teelliqtatlirigha bolghinidek bolmay, belki ulargha ülge bolunglar. 4 Shundaq qilsanglar, Bash Padichi ashkare bolghanda, menggü tozumas shan-sherep tajigha érishisiler. 5 Ey yashlar, chonglarga boysununglar. Shuningdek, hemminglar bir-biringlarga nisbeten kichik péilliqni üstünglarga oriwélinglar. Chünki: «Xuda tekebburlarga qarshidur, lékin mömin-kemterlerge shepqed qilidu». 6 Özünglarni Xudaning qudretlik qoli astida töwen tutunglar. Shundaq qilsanglar, waqtı-saiti kelgende Xuda silerni yuqiri kötüridü; 7 Barlıq ghem-qayghuliringlarni Uning üstige tashlap qoyunglar. Chünki U silerning ghéminglearni qilidu. 8 Özünglarni hoshyar we segek tutunglar. Chünki düshmininglar bolghan İblis xuddi hörkirewatqan shirdek, yutqudek birsini izdep qatrap yürmekte; 9 siler étiqadinglarda ching turup uningha qarshi turunglar. Chünki bilisilerki, pütün dunyadiki qérindashliringlarmu oxhash azab-oqubetlerning tügishigüche chidawatidu. 10 Emma silerni Mesih Eysa arqılıq Özining menggülüq shan-sheripige chaqirghan, pütkülméhir-shepqedning Igisi bolghan Xuda azraqqine waqt azab-oqubet chekkininglardın keyin, Özi silerni eslige keltürüp, des turghuzup, mustehkem we ulgha békítigendek tewrenmes qilidu. (aiōnios g166) 11 Uningha [barlıq] shan-sherep we kück-qudret ebedil'ebed mensup bolghay, amin! (aiōn g165) 12 Men bu qisqighthina xetni yézip, özüm sadiq qérindishim dep bilidighan Silwanusning wasitisi bilen silerge yollidim. Ushbu xetni yézishimning meqsiti, silerge jékilesh we silerni righbetlendürüş, shundaqla Xudaning heqiqiy méhir-shepqtining ene shundaq ikenlikige guwahlıq bérishtin ibarettur. Bu méhir-shepquette ching turunglar. 13 Siler

Pétrus 2

1 Eysa Mesihning quli we rosuli bolghan menki Siméon Pétrustin Xudayimiz we Qutquzghuchimiz Eysa Mesihning heqqaniyliqi arqliq biz bilen oxshash qimmetlik bir étiqadqa tuyesser qilin'ghanlarga salam! **2** pat arida uchamdin séliwétildighanliqini bilip Siler Xudani we Rebbimiz Eysani chongqur turuptimen. **3** Bu [duayimming] asasi — biz bizni Özining shan-sheripi we ésil pezilitining tesiri arqliq Chaqirghuchini chongqur tonughanliqimiz üçhün, Uning ilahiy kück-qudriti hayatimizgha we ixlasmenlikte méngishimizgha kéreklik bolghan hemmini ata qildi. **4** U mushu peziletliri arqliq bizge qimmetlik, eng ulugh wedilerni berdi, bular bilen siler bu dunyadiki hawaiy-heweslerdin bolghan iplasliqtin qutulup, Xudaliq tebietke ortaq nésip bolalaysiler. **5** Del mushu sewebtin, siler pütün kücktüngralar bilen étiqadinglarga ésil peziletni, ésil peziltinglarga bilimni, **6** biliminglarga temkinlikni, temkinlikinglarga chidamliqni, chidamliqinglarga ixlasmenlikni, **7** ixlasmenlikinglarga qérindashliq méhribanliqni, qérindashliq méhribanliqinglarga méhir-muhebbetni körsitishni qoshushqa intilinglar. **8** Chünki bu xususiyetler silerde bar bolsa, shundaqla éship bériwatqan bolsa, bular silerni Rebbimiz Eysa Mesihni chongqur tonushqa [intilishte] ishemelsiz we méwisz qaldurmaydu. **9** Emma eger birside bular kem bolsa, u kor ademdur — u burnining uchinila köreleydighan, ilgiriki gunahliridin pak qilin'ghinini untughan bolidu. **10** Shuning üçhün, i qérindashlar, siler [Xuda teripidin] chaqirghanliqinglarni, shundaqla tallan'ghanliqinglarni jezmleshtürüşke intilinglar. Shundaq qilsanglar, héchqachan téyilip ketmeysiler. **11** Shundaq bolghanda Rebbimiz we Qutquzghuchimiz Eysa Mesihning menggülük padishahliqidimu qizghin qarshi élinsiler. (aiōnios 9:166) **12** Shunga, gerche siler bu ishlarni bilgen bolsanglarmu, shundaqla bizge ige qilin'ghan heqiqette mustehkemlen'gen bolsanglarmu, men yenila herdaim bu ishlarni ésinglarga salmaqchimen. **13** Derweqe, men mushu chédirimda bolsamla, bularni seminglarga sélip, silerni oyghitip turushni layiq körimen. **14** Chünki Rebbimiz Eysa Mesihning burun silerge Hessilep ashqay! **15** Berheq, men silerning bu tonughanséri, méhir-shepqed we xatirjemlik silerge hessilep ashqay! **16** Chünki biz silerge Rebbimiz Eysa Mesihning kück-qudriti we hazir bolushini uqturghinimizda hergizmu hyligerlikten oydurup chiqilghan riwayetlerge egeshmiduq, belki biz Uning heywetlik shanhöhrigate öz közimiz bilen guwahchimiz. **17** Chünki U muqeddes taghda Xuda'Atidin shanhöhret we ulughluqqa érishkende, ashu ulugh shan-shereplik yerdin: «Bu Méning söyümlük Oghlum, Men Uningdin xursenmen» dégen shundaq zor bir awaz Uninggha yetküzülpanglandi. **18** Muqeddes taghda biz Uningha hemrah bolup bille turghan bolghachqa, ershtin bu awaz anglan'ghinida bizmu öz quliqimiz bilen uni angliduq. **19** Uning üstige hemmimizde peyghemberler yetküzgen tolimu ishenchlik besharetlik söz-kalam bardur; siler tang süzülgüche, tang yultuzi qelbinglarni toluq yorutqache bu söz-kalamgha qulaq salsanglar, yaxshi qilghan bolisiler (bu söz-kalam xuddi qarangghuda chaqnap turidighan chiraghqa oxshashtur). **20** Shuni hemmidin muhim dep bilishinglar kérekki, muqeddes yazmilardiki héchqaysi wehiy peyghemberlerning öz chüshenchisi boyiche yetküzülgén emes. **21** Chünki héchqandaq wehiy-besharet insanlarning iradisidin kelgen emes, u belki Xudaning muqeddes ademliri Muqeddes Roh teripidin ýéteklinip, Uning türkisi bilen éytqan söz-kalamdur.

2 Lékin burun xelq ichide saxta peyghemberler chiqqan, shuningdek aranglardimu saxta telim bergüchiler meydan'gha chiqidu. Ular soqunup kirip, halaketke élip baridighan bid'et telimlerni aranglarga astirtin kirgüzüp, hetta özlirini hör qilishqa sétiwalghan igisidinmu

ténip, buning bilen öz beshigha tézla halaket 13 shundaqla öz heqqaniysizliqicha tushluq chüshüridu. 2 Nurghun kishiler ularning jazaning méwisiini yeydu. Ular hetta kündüzi shermendilikige egiship kétidu, shuningdek ochuq-ashkara eysh-ishret qilishnimu lezzet ularning sewebidin heqiqet yoli haqaretke dep hésablaydu; ular [silerge] nomus we dagh uchraydu. 3 Ular achköztlükidin oydurma keltürüp siler bilen bir dastixanda olturup, sözler bilen silerni satidigan méli qilidu. öz mekkarliqliridin zoqlinidu. 14 Ularning Emdi ularning beshigha xéli burunla béktilgen zinaxorluq bilen tolghan közlini gunah sadir jaza bikar olturmaydu, ularning halakiti bolsa qilishtin üzülmeydu; ular tutami yoq kishilerni uxlap yatmaydu. 4 Chünki Xuda gunah éziquiridu; ular qelbini achközlükke köndürgen, sadir qilghan perishtilerni ayap olturnay, lenetke yéqin balilardur! 15 Ular toghra belki ularni tehtisaraning hangigha tashlap, yoldin chetnep, Bosorning oghli Balaamning soraqqa tartquche zulmetlik qarangghuluqtiki yoligha egiship ketti. U kishi haram yolda zenjirler bilen solap qoyghan yerde, (Tartaroō tapqan heqni yaxshi körgüchi idi, 16 lékin g5020) 5 shundaqla qedimki dunyadikilernimu u qilghan qebihlikli tüpeylidin tenbihini yédi ayap qoymay, xudasizliqqa bérilgen dunyani (zuwansız éshek insanning awazi bilen sözlep topan bilen gherq qilip, peqet heqqaniyliqqa peyghemberning exmiqane ishini tosti). 17 dewet qilghuchi Nuhni bashqa yettisi bilen Mana mushundaq kishiler qurup ketken saqlap qalghan yerde — 6 hemde kényin bulaqlar, borandin heydilip yürgen tumanlarga Sodom we Gomorra sheherlirini kényinki oxshaydu; ulargha menggülük zulmetning dawrlerdiki xudasizliqqa bérilgenlerge ibret qapqarangghuluqdida jay hazirlap qoyulghan. bolsun dep békkitip, beshigha külpelik jazani (questioned) 18 Chünki ular yalghan-yawidaq chüshürüp kül qilghan, 7 shuning bilen yoghan sözler bilen maxtinip, ademning birge mushu exlaqsizlarning buzuqchiliqliridin etlik heweslirini qozghitip eysh-ishret ishliri yirginip azablan'ghan, heqqaniy bolghan bilen ézitquluq yolda méngiwatqanlardin Lutni ular arisidin qutuldurghan yerde — 8 özlerini yéngila qachurghanlarni azduridu. (ene shundaq kishilerning ichide yashighan 19 Ular mushu kishilerge «Silerni erkinlikke heqqaniy Lutning heqqaniy qelbi her künü érishtürümüz» dep wede qilidu, lékin özliri angilghan we körgen itaetsizlikler tüpeylidin emeliyyete buzuqluqning qulliridur. Chünki azablinati) 9 emdi shuni körüwalalaymizki, Reb adem néme teripidin boysundurulghan bolsa, ixlasmenlerni duch kelgen sinaqlardin qandaq shuning quli bolidu. 20 Chünki eger ular qutquzushni we shuningdek heqqaniysizlarni Rebbimiz we Qutquzghuchimiz Eysa Mesihni soraq künigiche jazalinishqa saqlap qoyushni tonush arqliq bu dunyaning pasiqliqliridin bilidu. 10 Bularning arisidiki öz etlirige egiship qutulup, kényin shulargha yene baghlinip, pasiq heweslerge bérilgen, shundaqla hoqeq boysundurulghan bolsa, ularning kényinki hali igilirige sel qarighanlarning jazasi téximu deslepksidinmu better bolidu. 21 Chünki shundaq bolidu. Mushundaq kishiler hali chong, heqqaniyliq yolini bilip turup, özige yetküzülgén menmenchilerdur, ular «[rohiy] ulughlar»gha muqeddes emrdin yüz örügen din köre, bu yolni haqaret qilishtin héch qorqmaydighanlardur. 11 eslidinla bilmigini ewzel bolatti. 22 Mushu Hetta ulardin kück-qudrrette üstün turidighan ishenchlik hékmetlik sözler ularda emelge perishtilermu Perwerdigarning alidda bu ashurulidu: — «It aylinip öz qusuqini yer» «[ulughlar]»[ni] haqaret bilen erz qilmaydu. we yene «Choshqa yuyunup chiqipla qaytidin 12 Emma bular xuddi owlínip boghuzlinish patqaqtá éghinar». üchün tughulghan yawayi eqilsiz haywanlardek kélip, özliri chüshenmeydighan ishlar üstide haqaretlik söz qilidu we shundaqla özlerining halaket ishliri bilen toluq halak bolidu,

3 I söyümklirim, hazır silerge bu yéziwatqinim ikkinchi xétimdur. Her ikki xétimde silerning sap könglünglarni oyghitip, shu ishlarni eslitishke intildimki, 2 muqeddes

peyghemberler burun éytqan sözlerge kütmektimiz. U yer heqqaniyliqning makanidur. we Rebbimiz hem Qutquzghuchimizning **14** Shuning üchün, ey söyümlüklirim, bu ishlarni rosulliringlar arqliq yetküzen emrige köngül kütiwatqanikensiler, [shu tapta] Xudaning böлүшүнгөлөрдөн ötünimen. **3** Eng muhimi shuni aldida nuqsansız we daghsız, inaqlıq-xatırjemlik bilishinglar kérekki, künlerning axirida özining ichide hazır bolup chiqishinglar üçün hawaiy-heweslirining keynige kiridighan, intilinglar. **15** we Rebbimizning sewr-taqitini mesxire qılıdighan mazaqchilar chiqip: **4** nijat dep bilinglar, del söyümlük qérindishimiz «Qéni, Uning qaytip kélimen dégen wedisi?! Pawlusmu özige ata qilin'ghan danalıq bilen Ata-bowilirimiz [ölümde] uxlap qalghandin bu ishlar toghruluq silerge yazghan; **16** barlıq taki hazirghiche hemme ishlar dunya apiride xetliridimu u bu ishlar heqqide toxtilidu. bolghan waqittiki bilen oxshash halette Uning xetliride chüshinish tes bolghan bezi kétiatidu» dep mesxire qılıshidu. **5** Halbuki, ishlar bar; bu ishlarni telim almighan we ular eng qedimki zamanda Xudaning sözi bilen tutami yoq kishiler muqeddes yazmilarning asmanlarning yaritilghanlıqını we shuningdek bashqa qisimlirini burmilighandek, burmilap yerning sudin chiqqan hem suning wasitisi chüshendürudu we shuning bilen öz beshigha bilen barlıqqa kelgenlikini etey untuydu; **6** halaket élip kéléridu. **17** Shuning bilen, i shu amillarning wasitiliri bilen shu zamandiki söyümlüklirim, [men éytqan] bu ishlarni dunya kelkündin gherq bolup yoqaldi. **7** Emma aldin'ala bilgenikensiler, bu exlaqsızlarning hazırkı asmanlar bilen zémin oxshashla shu söz sepsetliri bilen azdurulup, mustehkem bilen ixlassız ademler soraqqa tartılıp halak turushunglarnı yoqitip qoyushtın hoshyar qılınidighan ashu künde otta köydürülüşke bolunglar. **18** Eksiche, [Xudaning] méhir-saqlanıp, ta shu künigiche halidin xewer shepqitide hem Rebbimiz we Qutquzghuchimiz Eysa Mesihke bolghan bilishte dawamlıq ösüngler. Uningha hem hazır hem ashu ebed künigiche barlıq shan-sherep mensup bolghay! Amin! (aiön g**165**)

9 Reb Öz wedisini [orundashni] (bezilerning «kéchiktürdi» dep oylighinidek) kéchiktürgini yoq, belki héchkimning halak bolushini xalimay, hemme insanning towa qılıshığa kirishini arzulap, silerge kengchilik qılıp [waqitni sozmaqta]. **10** Lékin Rebning künü xuddi ogrining kélishidek [kütlümigen waqitta] bolidu. U künü asmanlar shiddetlik güldürlichen awaz bilen ghayib bolup, kainatning barlıq qurulmılıri shiddetlik otta érip tügelydu; zémin we uningdiki pütkül nersilermu köyüp kétidu. **11** Hemme nerse mana shundaq érip yoqılıdighan yerde, siler qandaq ademlerdin bolushunglar kérek? — hayatinglarnı pak-muqeddeslikte we ixlasmenlikte ötküzüp, **12** Xudaning künü telmirüp kütüp, u künning tézrek kélishi üçün intilishinglar kérek emesmu? U künning kélishi bilen pütün asmanlar otta yoqap tügelydu we kainatning barlıq qurulmılıri shiddetlik otta érip tügelydu. **13** Lékin biz bolsaq Uning wedisi boyiche, yéngi asman-zéminni intizarlıq bilen

Yuhanna 1

1 Ezeldin bar bolghuchi, özimiz anglighan, öz közlirimiz tikilip qarighan we qollirimiz bilen tutup silighan hayatlıq Kalami toghrisida [silerge bayan qilimiz] 2 (bu hayatlıq bizge ayan bolup, biz uni kördüq. Shuning bilen bu heqte guwahlıq bérímiz hemde Ata bilen bille bolup, kényin bizge ayan bolghan shu menggülük hayatni silerge bayan qilimiz) 3 — silernimu biz bilen sirdash-hemdemlikte bolsun dep biz körgenlirimizni we anglighanlirimizni silerge bayan qilimiz. Bizning sirdash-hemdemlikimiz Ata we Uning Oghli Eysa Mesih bilendur. 4 Silerning xushalliqinglar tolup tashsun dep, bularni silerge yéziwatimiz. 5 We biz Uningdin hem silerdimu emel qilinmaqta, chünki anglighan hem silerge bayan qılıdıghan qarangghuluq ötüp ketmekte, we heqiqiy xewirimiz mana shudurki, Xuda nurdur we Uningda héchqandaq qarangghuluq bolmaydu. 6 Eger biz Uning bilen sirdash-hemdemlikimiz bar dep turup, yenila qarangghuluqta yürsek, qarangghuluqta turuwatqan bolidu. 7 Lékin U Özi nurga bolghinidek bizmu nur alliqachan chéchilishqa bashıldı. 8 Lékin qarangghuluqta turuwatqan bolidu. 9 Uningda héchqandaq qarangghuluq bolmaydu. 10 Qérindishiga méhir-muhebbet körsetken bolimiz. 11 Lékin qarangghuluqta turuwatqan bolidu. 12 Men bularni silerge yéziwatim, 13 Men buni hem adildur. 14 Men buni silerge yéziwatim, 15 Bu dunyani we gunahlirimiz iqrar qilsaq, U qiliwetken. 16 Chünki bu dunyadiki ishlarnı söymenglar. Herkim bu — Uning emrlirige emel qilishimizdindur.

«Uni tonuymen» dep turup, Uning emrlirige emel qilmighuchi kishi yalghanchidur, uningda heqiqet yoqtur. 5 Lékin kimki Uning sözige emel qilsa, emdi uningda Xudaning méhir-muhebbiti heqiqeten kamaletke yetken bolidu. Biz özimizning Uningda bolghanlıqımızni une shuningdin bilimiz. 6 «Xudada turup yashaymen» dégüchi bolsa [Eysanıng] mangghinidek oxhash ménghisi kérek. 7 I söyümlükrim, silerge [burun anglap baqmığın] yéngi bir emrni emes, belki desleptin tartip siler tapshuruwalghan kona emrni yéziyatimen. Ushbu emr siler burundinla anglap kéliwatqan söz-kalamdur. 8 Lékin yene kélép men silerge yéziwatqinimni yéngi xushalliqinglar tolup tashsun dep, bularni emr [désekmu bolidu]; bu emr Mesihde silerge yéziyatimiz. 9 We biz Uningdin hem silerdimu emel qilinmaqta, chünki anglighan hem silerge bayan qılıdıghan qarangghuluq ötüp ketmekte, we heqiqiy xewirimiz mana shudurki, Xuda nurdur we Uningda héchqandaq qarangghuluq bolmaydu. Kimdekim özini «nurda yashawatimen» dep turup, qérindishini och körse, u bugün'giche bar dep turup, yenila qarangghuluqta yürsek, qarangghuluqta turuwatqan bolidu. 10 Yalghan éytqan we heqiqetke emel qilmighan bolimiz. 11 Lékin qarangghuluqta turuwatqan bolidu. 12 Men bularni silerge yéziwatim, 13 Men buni hem adildur. 14 Men buni silerge yéziwatim, 15 Bu dunyani we gunahlirimiz iqrar qilsaq, U qiliwetken. 16 Chünki bu dunyadiki ishlarnı söymenglar. Herkim bu — Uning emrlirige emel qilishimizdindur.

hewes, közlerdiki hewes we hayatigha bolghan yashaydighan bolisiler. **28** Emise, i eziz balilirim, meghrurluqning hemmisi Atidin kelgen emes, dawamliq Uningda turup yashawéringlar. belki bu dunyadin bolghandur, xalas; **17** we bu dunya we uningdiki heweslerning hemmisi ötüp kétidu. Lékin Xudaning iradisige emel qilghuchi kishi menggü yashaydu. (*aiōn g165*) **18** Eziz balilirim, zamanning axirqi saiti yétip keldi; we siler dejjalning [axir zamanda] kélidighanliqini anglighininglardek, emelyiette bolsa hazirning özidila nurghun dejjallar meydan'gha chiqti; buningdin zamanning axirqi saiti bolup qalghanliqi bizge melum. **19** Ular arimizdin chiqti, lékin ular eslide bizlerdin emes idi. Chünki eger bizlerdin bolghan bolsa, arimizda turiwergen bolatti. Lékin ularning héchqaysisining eslide bizdiklerdin bolmighanliqi pash qilin'ghanliqi üçhün ular arimizdin chiqip ketti. **20** Halbuki, siler bolsanglar Muqeddes Bolghuchidin kelgen mesihligüchi Rohtin nésip boldunglar we shuning üçhün siler hemme ishni bilisiler. **21** Silerge bu xetni yizishimdiki seweb, silerning heqiqetni bilmigenlikinglar üçhün emes, belki heqiqetni bilip, yalghanchiliqning heqiqettin kélip chiqmaydighanliqini bilgenlikinglar üçhündür. **22** Emise, kim yalghanchi? Eysaning Mesih ikenlikini inkar qilghuchi kishi bulsa, u yalghanchidur. Ata we Oghulni inkar qilghuchi kishi özi bir dejjaldur. **23** Kimdekim Oghulni ret qilsa uningda Ata bolmaydu. Lékin Oghulni étirap qilsa, uningda Ata bolidu. **24** Siler bolsanglar, burundin anglap kéliwatqininglarni özünglarda dawamliq turghuzuwéringlar. Burundin anglap kéliwatqininglar silerde dawamliq turiwerse, silermu dawamliq Oghul we Atida yashawatqan bolisiler; **25** we Uning bizge qilghan wedisi bolsa del shu — menggü hayatlıqtur. (*aiōnios g166*) **26** Silerni azdurmaqchi bolghanlarni nezerde tutup, bularni silerge yazdim; **27** Siler bolsanglar, siler Uningdin qobul qilghan mesihligüchi Roh silerde turuwéridu, siler héchkimning ögitishige mohtaj emessiler; belki ene shu mesihligüchi Roh silerge barliq ishlar toghruluq ögitiwatqandek (U heqtur, héch yalghan emestur!) — hem ögetkendek, siler dawamliq Uningda Shundaq qilsanglar, U herqachan qaytidin ayan bolghanda qorqmas bolimiz hem U kelginide Uning alidda héch xijalet bolup qalmaymiz. **29** [Xudaning] heqqaniy ikenlikini bilgenikensiler, heqqaniyliqqa emel qilghuchilarining herbirining uning teripidin tughulghuchi ikenlikinimu bilsenglar kérek.

3 Qaranglar, Ata bizge shundaq chongqur méhir-muhebbet körsetkenki, biz «Xudaning eziz baliliri» dep ataldoq — we biz heqiqetenmu shundaq. Bu dunya shu sewebtin bizni tonup yetmeyduki, chünki bu dunya Uni tonumidi. **2** Söyümlüklim, biz hazır Xudaning eziz baliliridurmiz; kelgüsilde qandaq solidighanliqimiz téxi ochuq ayan qilinmaghan. Biraq U [qaytidin] ayan qilin'ghanda, Uningha oxshash solidighanliqimizni bilimiz; chünki shu chaghda biz Uning eynen Özini körimiz. **3** We [Mesihke] ümid baghlighan herbir kishi U pak bolghandek özini paklimaqta. **4** Gunah sadir qilghan kishi [Xudaning] qanunigha xilaplıq qilghan bolidu. Chünki gunah sadir qilghanlıq [Xudaning] qanunigha xilaplıq qilghanlıqtur. **5** Halbuki, siler Uni gunahlarni élip tashlash üçhün dunyagha kélip ayan qilin'ghan we shundaqla Uningda héchqandaq gunah yoqtur, dep bilisiler. **6** Uningda yashawatqan herbir kishi gunah sadir qilmaydu; kimdekim gunah sadir qilsa, Uni körmigen we Uni tonumighan bolidu. **7** Eziz balilirim, héchkimning silerni aldishigha yol qoymanglar. Heqqaniyliqqa emel qilghuchi kishi U heqqaniy bolghinide heqqaniyidur. **8** Lékin gunah sadir qilghuchi iblistindur. Chünki İblis elmisäqtin tartip gunah sadir qilip kelmekte. Xudaning Oghlining dunyada ayan qilinishidiki meqset İblisning emellirini yoqitsıhtur. **9** Xudadin tughulghuchi gunah sadir qilmaydu; Xudaning uruqi uningda orun alghachqa, u gunah sadir qilishi mumkin emes, chünki u Xudadin tughulghandur. **10** Xudaning baliliri bilen İblisning baliliri shuning bilen perqliniduki, kimdekim heqqaniyliqqa emel qilmisa we yaki öz qérindishigha méhir-muhebbet körsetmisse Xudadin emestur. **11**

Chünki siler desleptin anglap kéliwatqan xewer **4** Söyümlüklirim, herbir [«wehiy qilghuchi»] mana del shuki, bir-birimizge méhir-muhebbet rohlarning hemmisigila ishiniwermenglar, körsitishimiz kérektur. **12** U rezildin bolghan, belki bu rohlarning Xudadin kelgen-inisini öltürgen Qabilgha oxshash bolmaslıqımız kelmigenlikini perqlendürüş üchün ularni kérek; u némishqa inisini qetl qildi? Uning sinanglar. Chünki nurghun saxta peyghemberler özining qilghanliri rezil, inisining qilghanliri dunyadiki jay-jaylargha peyda boldi. **2** Xudanıng heqqaniy bolghanlıqi üchün shundaq qilghan. Rohini mundaq perqlendüreleysiler: Eysani, **13** Shunga, i qérindashlar, bu dunya silerni yeni dunyaghı insaniy tende kelgen Mesihni öch körse, buningha heyran qalmanglar. étirap qilghuchi herbir roh Xudadin bolidu; **14** Biz qérindashlarnı söygenlikimizdin, **3** we dunyaghı insaniy tende kelgen Eysa ölümdin hayatlıqqa ötkenlikimizni bilimiz. Mesihni étirap qilmaydighan roh Xudadin Öz qérindishini söymigüchi téxi ölümde kelgen emes. Bundaqlarda eksiche dejjalning turuwatidu. **15** Qérindishigha öchmenlik rohi ishleydu; siler bu rohning kélidighanlıqi qilghan kishi qatildur we héchqandaq qatilda togruluq anglighanidinglar we derweqe u menggülük hayatning bolmaydighanlıqını hazır dunyada peyda boldi. **4** Ey eziz balilirim, bilisiler. (aiōnios g166) **16** Biz shuning bilen méhir-siler bolsanglar Xudadin bolghansiler we muhebbetning néme ikenlikini bilimizki, u ularning üstidin ghalib keldinglar; chünki biz üchün Öz jénini pida qildi; shuningdek silerde Turghuchi bu dunyada turghuchidin bizmu qérindashlirimiz üchün öz jénimizni üstündür. **5** Ular bolsa bu dunyaghı mensup; pida qilishqa qerzdardurmız. **17** Emma kimki shunga ular bu dunyanıng sözlirini qılıdu bu dunyada mal-mülki turup, qérindishining we bu dunyadikiler ulargha qulaq salidu. mohtajlıqını körüp turup, uningha köksi- **6** Biz bolsaq Xudadin bolghanımız; Xudani qarnini achmisa, bundaq kishide nedimu tonughan kishi bizning sözlirimizni anlaydu. Xudanıng méhir-muhebbiti bolsun? **18** Xudadin bolmaghan kishi bolsa bizning Eziz balilirim, söz bilen we til bilen emes, sözlirimizni anglimaydu. Mana buningdin belki emelde we heqiqette méhir-muhebbet Heqiqetning Rohi bilen ézitquluqning rohini körsiteyli. **19** Biz shundaq ishlar bilen perq ételeyimiz. **7** I söyümlüklirim, bir-birimizge özimizning heqiqettin bolghanlıqımızna méhir-muhebbet körsiteyli; chünki méhir-bileleyimiz we [Xudanıng] aldida qelbimizni muhebbetning özi Xudadindur we méhir-xatırjem qılalaymız. **20** Shundaqtımı, mubada muhebbet körsetküchining herbiri Xudadin qelbimiz bizni eyiblise, Xuda bolsa qelbimizdin tughulghan bolidu we Xudani tonuydu. **8** yene üstündür, hemmini bilgütchidur. **21** Méhir-muhebbet körsetmigüchi kishi Xudani Söyümlüklirim, eger qelbimiz bizni eyiblimise, tonumaghan bolidu; chünki Xuda Özi méhir-Xudanıng aldida yüreklik turimiz **22** we muhebbettur. **9** Xudanıng méhir-muhebbiti shundaqla Uningdin némini tilisek shuningha bizde shuning bilen ashkara boldiki, Xuda érisheleyimiz; chünki biz Uning emrlirige bizni Uning arqılıq hayatqa érishsun dep emel qılıp, Uni xurşen qılıdighan ishlarnı birdinbir yégane Oghlini dunyaghı ewetti. qılımız. **23** We Uning emri shuki, uning Oghli **10** Méhir-muhebbet del shuningdin ayanki, Eysa Mesihning namığha étiqad qılıshımız bizlerning Xudani söyginimiz bilen emes, hemde Uning bizge tapılıghinidek bir-birimizge belki U Özi bizni söyüp gunahlirimizning méhir-muhebbet körsitishimizdin ibarettur. jazasını kötürgüchi kefarət bolushqa Öz Oghlini **24** Uning emrlirige emel qılıdighan kishi ewetkini bilen ayandur. **11** I söyümlüklirim, [Xudada] yashaydighan we [Xudamu] uningda Xuda bizge shu qeder méhir-muhebbet yashaydighan bolidu. Emdi Xudanıng bizde körsetken yerde, bizmu bir-birimizge méhir-yashaydighanlıqını bilginimiz bolsa, U bizge ata muhebbet körsitishke qerzdardurmız. **12** qilghan Rohtindur.

Héchkim héchqachan Xudani körgen emes;

lékin bir-birimizge méhir-muhebbet körsetsek, dunya üstidin ghelibe qilidu; we dunyaning Xuda bizde yashaydu we uning méhir- üstidin ghelibe qilghuchi küch — del bizning muhebbiti bizde kamaletke yetken bolidu. **13** étiqadimizdur. **5** Bu dunyaning üstidin ghelibe Biz bizning Uningda yashawatqanlıqımızni we qilghuchi zadi kimler? Peqet Eysani Xudaning Uning bizde yashawatqanlıqını shuningdin Oghli dep étiqad qilghuchilar emesmu? **6** U bolsa bilimizki, U Öz Rohini bizge ata qilghan. **14** su we qan arqılıq kelgen zat, yeni Eysa Mesihdур; Biz shuni körgen we shundaqla shuningha Uning kélishi peqet su bilenla emes, belki qan guwahliq bérímizki, Ata Oghulni dunyagha bilenmu idi. We bu ishlargha guwahliq bergüchi qutquzghuchi bolushqa ewetti. **15** Eger bolsa Rohtur, chünki Roh Öz heqiqettur. kimdekim Eysani Xudaning Oghli dep étirap **7** Chünki Uning toghruluq üch guwahliq qilsa, Xuda uningda, umu Xudada yashaydu. bergüchi bar: — **8** bular Roh, su we qandin **16** Biz bolsaq Xudaning bizge bolghan méhir- ibarettur. Bu üchining [guwahliqi] birdur. **9** muhebbitini tonup yettuq, shundaqla uningha Eger biz insanlarning guwahliqini qobul qilsaq, tolimu ishenduq. Xuda Öz méhir-muhebbettur Xudaning guwahliqi bularningkidin üstündür. we méhir-muhebbette yashighuchi kishi Xuda Öz Oghli toghrisida shundaq guwahliq Xudada yashaydu, Xudamu uningda yashaydu. bergen — **10** (Xudaning Oghligha étiqad qilghan **17** Mushundaq bolghanda, méhir-muhebbet kishining ichide shu guwahliq bardur; biraq bizde mukemmellishidu; shuning bilen biz Xudagha ishenmigen kishi Uni yalghanchi soraq künide xatirjem-qorqmas bolalaymiz. qilghan bolidu, chünki U Xudaning Öz Oghlini Chünki Eysa qandaq boluwatqan bolsa bizmu testiqlighan guwahliqiga ishenmigen) **11** hazir bu dunyada shundaq boluwatimiz. **18** guwahliq del shudurki, Xuda bizge menggülük Méhir-muhebbette qorqunch yoqtur; kamil hayatni ata qildi we bu hayatlıq Uning méhir-muhebbet qorqunchni heydep yoqqa Oghlididur. (**aiōnios g166**) **12** Shunga Oghulgha chiqiridu. Chünki qorqunch Xudaning jazasi ige bolghan kishi hayatlıqqa ige bolghan bilen baghlinishliqtur; qorqunchi bar kishi bolidu; Xudaning Oghligha ige bolmaghan méhir-muhebbette kamaletke yetküzülgən kishi hayatlıqqa ige bolmaghan bolidu. **13** Men emestur. **19** Biz méhir-muhebbet körsitimiz, bularni Xudaning Oghlining namigha étiqad chünki Xuda aldi bilen bizge méhir-muhebbet qilghan silerge silerning menggülük hayatqa ige körsetti. **20** Eger bırsi «Xudani söyimen» bolghanlıqinqılnı bılıshınlar üçhün yazdim. dep turup, qérindishığa öchmenlik qilsa, u (**aiōnios g166**) **14** We bizning Uningha bolghan yalghanchidur. Chünki köz aldidiki qérindishini toluq ishench-xatirjemlikimiz shundaqki, Uning söymigen yerde, körüp baqmaghan Xudani iradisige muwapiq herqandaq bir ishni tilisek, qandaqmu söysun? **21** Shunga bizde Uningdin: U bizni anglaydu. **15** Uni hernéme tiliginimizni «Xudani söygen kishi qérindishinimu söysun» anglaydu dep bilgenikenmiz, duayimizda degen emr bardur.

5 Eysaning Mesih ikenlikige ishen'gen herbir kishi Xudadin tughulghan bolidu; we tughdurghuchi [Atını] söyidighan herbir kishi Uningdin tughulghuchinimu söyidu. **2** Biz özimizning Xudaning balilirini söyidighanlıqımızni shuningdin bilimizki, Xudani söyüp, Uning emrlirige emel qilishimizdindur. **3** Xudani söyüsh Uning emrlirige emel qilish démektir; we Uning emrliride turmaq éghir ish emestur. **4** Chünki Xudadin tughulghanlarning hemmisi bu

qoghdap qalidu we ashu rezil uningha tégelmeydu. **19** Emdi özimizning Xudadin bolghanlıqımız özimizge melum; emma pütkül dunya bolsa u rezilning ilkididur. **20** Yene bizge melumki, Xudaning Oghli dunyagha keldi we Heqiqiy Bolghuchini tonushimiz üçhün könglimizni yorutti; we biz Heqiqiy Bolghuchining Özide, yeni Uning Oghli Eysa Mesihde yashawatımız. U bolsa heqiqiy Xuda we menggülük hayatlıqtur! (*aiōnios g166*) **21** Eziz balilirim, özünglarnı herqandaq butlardın saqlanglar.

Yuhanna 2

1 2 Menki aqsaqaldin [Xuda teripidin] tallan'ghan xanimgha we uning eziz balilirigha salam! Men silerni heqiqette söyimen we yalghuz menla emes, yene heqiqetni tonughanlarning hemmisi bizde yashawatqan we shundaqla ebedigiche bizge yar bolidigan heqiqetni dep silerni söyidu. (aiōn g165) 3 Xuda'Atidin we Atining Oghli Reb Eysa Mesihtin shapaet, rehim-shepket we xatirjemlik silerge heqiqet we méhir-muhebbet ichide bolidu! 4 Baliliringning arisida biz Atidin emr tapshuruwalghandek heqiqette mangghanlarni körginim üçün intayin xurser boldum. 5 Emdi, hörmətlik xanim, men sendin bir-birimizge méhir-muhebbet körsiteyli, dep ötünimen. Méning sanga yézip ötün'ginim yéngi bir emr emes, belki desleptin tartip bizde bar emrdur 6 (méhir-muhebbet shuki, uning emrlirige emel qılıp méngishtur). Mana bu emr siler burundin tartip anglap kéliwatqandek, umingda méngishinglar üçün silerge tapilan'ghandur. 7 Chünki nurghun aldamchilar dunyaning jayjaylirida chiqtı. Ular Eysaning dunyagha insaniy tende kelgen Mesih ikenlikini étirap qilmaydu. Bundaqlar del aldamchi we dejjaldur. 8 Biz we özüngler singdürgen ejirni yoqitip qoymay, belki toluq in'amgha ige bolushunglar üçün, özünglарha agah bolunglar. 9 Kimki Mesihning telimidin halqıp chiqip, uningda ching turmisa, Xuda uninggha ige bolmaydu. Lékin Uning telimide ching turghuchi bolsa, Ata hem Oghul uninggha ige bolidu. 10 Eger birsi Uning telimini élip kelmey silerning yéninglарha kelse, uni öyünglарha bashlimanglar hem uninggha salammu bermenglar. 11 Chünki undaq ademge salam bergen kishi uning rezil emellirige shérik bolghuchidur. 12 Silerge pütidigan yene köp sözlirim bar idi; lékin qeqhez bilen siyahni ishletkendin köre, xushalliqimizning tolup téshishi üçün yéninglарha béríp didar körtüşüp sözlishishni arzu qilimen. 13 Xuda teripidin tallan'ghan hedengning baliliridin sanga salam!

Yuhanna 3

1 Menki aqsaql özüm heqiqette söygen
söyümlük Gayusqa salam! **2** I söyümkü
[dostum], jéning güllen'gendek, hemme
ishliringning güllinishige we téningning
salamet bolushigha tilekdashmen. **3**

Qérindashlar kélip, sende bolghan heqiqet
toghru luq guwahliq bergende, men intayin
bek xushallandim; chünki sen heqiqette
dawamliq méngiwatisen. **4** Manga nisbeten,
eziz balilirimming heqiqette méngiwatqanlıqını
anglashtinmu chong xushallıq yoqtur. **5**
Söyümlük [dostum], yéningha barghan
qérindashlarga (gerche ular sanga natonush
bolsimu) qilghanliringning hemmiside
ixlasmenliking ispatlinidu. **6** Ular jamaet
aldida séning bu méhir-muhebbiting toghrisida
guwahliq berdi. Ularnı yene Xudanıng
yoligha layiq sepirige uzitip qoysang, yaxshi
qilghan bolisen. **7** Chünki ular [seperde]
yat ellik [etiqadsızlardın] héch néme almay,
shu mubarek nam üchün yolgha chiqti. **8**
Shunga, heqiqet bilen xizmetdash bolup teng
ishlıguchi bolush üchün biz shundaqlarnı
qollap-quwwetlishimizge toghra kélidu. **9** Bu
toghru luq jamaetke mektüp yazdim. Lékin
ularning arisida özini chong tutup, jamaetke
bash bolush temeside bolghan Diotrepes
bizni qobul qilmaydu. **10** Shuning üchün men
barghanda, uning qilghan eskiliklirini, yeni
uning bizning üstimidzin qilghan rezil sözliri
bilen gheywitini yüzige salımen; u uminglıq
bilenla toxtap qalmaydu, yene [seperdiki]
qérindashlarnı qobul qilmayla qalmay, qobul
qılmaqchi bolghanlarnımu tosidu we hetta
ularnı jamaettin qogħlap chiqiriwatidu. **11**
I söyümlük [dostum], yamanlıqtın emes,
yaxshılıqtın ülge alghin. Yaxshılıq qilghuchi
Xudadindur. Yamanlıq qilghuchi Xudani
héch körmigendur. **12** Démitriusni bolsa
hemmeylen, hetta Heqiqetning özi yaxshi
guwahliq béríp teripleydü. Bizmu uningha
guwahliq bérímiz we guwahliqimizning heqiqet
ikenlikini senmu bilisen. **13** Sanga yazidaghan
yene köp sözlirim bar idi; lékin qelem bilen

siyahni ishletkendin köre, **14** Sen bilen pat arida
didar körüşhüshni arzu qilimen; shu chaghda
derqemde sözlishimiz. Sanga xatirjemlik yar
bolghay! Dostlardın sanga salam. Senmu [u
yerdiki] dostlarga isim-famililiri boyiche
ishliringning güllinishige we téningning
menden salam éytqaysen.

Yehuda

1 Eysa Mesihning quli, Yaqupnинг inisi menki Yehudadin chaqirilghanlarga, yeni Xuda' Atimiz teripidin söyülgen, Eysa Mesih teripidin qoghdilip kelgenlerge salam. **2** Silerge rehimdilliq, amanlıq-xatırjemlik we Silerge rehimdilliq, amanlıq-xatırjemlik we
méhir-muhebbet hessilep ata qilin'ghay! **3** Bularning haligha way! Chünki ular Qabilning söyümlüklerim, men esli silerge ortaq behrimen boluwatqan nijatimiz toghrisida xet yézishqa zor ishtiyaqim bolsimu, lékin hazır buning ornigha silerni muqeddes bendilerge bir yolila amanet qilin'ghan étiqadni qolunglardin bermeslikke jiddiy küresh qilishqa jékilep ushbu xetni yazmisam bolmidi. **4** Chünki melum kishiler – ixlassiz ademler, xéli burunla munu soraqqa tartilishqa pütülgenser aranglarga suqunup kiriwalghan. Ular Xudaning méhir-shepqitini buzuqluq qilishning bahanisiga aylanduruwalghan, birdinbir Igimiz we Rebbimiz Eysa Mesichtin tan'ghan ademlerdur. **5** Shuning üchün men silerge shuni ésinglarga qaytidin sélishni xalaymenki (gerche siler burun hemme ishlardin xewerlendürülgen bolsanglarmu), burun Reb [Özi üchün] bir xeljni Misirdin qutquzghan bolsimu, ularning ichidiki [Özige] ishenmigenlerni kéyin halak qildi. **6** [We siler shunimu bilisilerki], eslidiği ornida turmay, öz makanini tashlap ketken perishtilerni Reb ulugh [qiyamet] künining soriqighiche menggü kishenlep mudhish qarangghuluqta solap saqlimaqta. (aïðios g126) **7** Sodom we Gomorra we ularning etrapidiki sheherlerdikilermu shu oxhash yolda, yeni shu [perishtilerge] oxhash uchigha chiqqan buzuqchiliqqa we gheyriy shehwetlerge bérilip ketken, [kéyinki dewrler] ularning aqiwitidin ibret alsun üchün menggülü ot jazasigha örnek qilinip köydürülgen. (aïðios g166) **8** Lékin mushu «chüsh körgüchiler» shu oxhash yol bilen ademlerning tenlirinimu bulghimaqta, ular hoquq igilirige sel qarighuchilardin bolup, [ershtiki] ulughlarghimi haqaret qilishmaqta. **9** Lékin hetta bash perishte Mikailmu Musaning jesiti toghrisida İblis bilen muzakire qilip talash-tartish qilghanda, uni haqaretlik

sözler bilen eyibleshke pétilalmighan, peget «Sanga Perwerdigarning Özi tenbih bersun» depla qoyghan. **10** Lékin bu kishiler özliri chüshenmeydighan ishlar üstide kupurluq qilidu. Biraq ular hetta eqilsiz haywanlarde öz tebititining inkasliри boyiche chüshen'giniche yashap, shu arqliq özlirini halak qilidu. **11** Bularning haligha way! Chünki ular Qabilning yoli bilen mangdi, mal-mülküni dep Balaamning azghan yoligha özini atti we ular Korahning asiyliq qilghinigha [oxhash] axir halak bolidu. **12** Ular méhir-muhebbetni tebriklesh ziyapetliringlarga héch tartinmay siler bilen bille daxil bolidighan, özlirinila baqidighan xeterlik xada tashlardur. Ular shamallardin heydilip kelgen yamghursiz bulut, yiltizidin qomurup tashlan'ghan, kech küzdiki méwiszid derexler, ikki qétim ölgeler! **13** Ular déngizning dawalghuwaqan, buzhghunluq dolqunliri, ular öz shermendichilikini qusmaqta; ular ézip ketken yultuzlar bolup, ulargha menggülüq qapqarangghuluqning zulmiti hazirlap qoyulghandur. (aïðos g165) **14** Adem'atining yettinchi ewladi bolghan Hanox bu kishiler toghrisida mundaq besharet bergen: – «Mana, Reb tümenminglighan muqeddesliri bilen kélédi, **15** U pütkül insanlarni soraq qilip, barlıq ixlassizlarning ixlassizlarche yürgüzgen barlıq ixlassizliqliriga asasen, shundaqla ixlassiz gunahkarlarning Özini haqaretlichen barlıq esebiy sözlirige asasen ularni eyibke buyruyu». **16** Bu kishiler haman ghotuldap, aghrinip yürüdü, öz heweslirining keynige kiridu; aghzida yoghanchılıq qilidu, öz menpeitini közlep bashqilargha xushametchilik qilidu. **17** Lékin, i söyümlüklerim, Rebbimiz Eysa Mesichtin rosullirining aldin éytqan sözlirini ésinglarda tutunglarki, **18** ular silerge: «Axir zamanda, özining ixlassiz heweslirining keynige kirip, mazaq qilghuchilar meydan'gha chiqidu» dégenidi. **19** Mushundaq kishiler bölgünçhilik peyda qilidighan, öz tebiitige egeshken, Rohqa ige bolmaghan ademlerdur. **20** Lékin siler, i söyümlüklerim, eng muqeddes bolghan étiqadinglarni ul qilip, özünglarni qurup chiqinglar, Muqeddes Rohta dua qilip, **21** ademni

menggülük hayatqa élip baridighan Rebbimiz Eysa Mesihning rehimdilliqini telmürüp kütüp, özünglarni Xudanıg méhir-muhebbiti ichide tutunglar. (aiōnios g166) 22 Ikkilinip qalghanlarga rehim qilinglar; 23 bezilerni ot ichidin yuluwélip qutulduruwélinglar; bezilerge hetta etliridin nijaset chüshüp bulghan'ghan kiyim-kéchikimu nepretlen'gen halda qorqunch ichide rehim qilinglar. 24 Emma silerni yolda téyilip kétishtin saqlap, échilip-yéyilip Özining shereplik huzurida eyibsiz turghuzushqa Qadir Bolghuchigha, yeni Qutquzghuchimiz birdinbir Xudagha Rebbimiz Eysa Mesih arqılıq shan-sherep, 25 heywet-ulugħluq, quğret we hoquq ezeldin burun, hazirmu ta barlıq zamanlаргиче bolghay! Amin! (aiōn g165)

Wehiy

1 Bu kitab Eysa Mesihning wehiysi, yeni Xuda Uningha Öz qul-xizmetkarlirigha yéqin kelgüside yüz bérishi muqerrer bolghan ishlarni körsitishi üçün tapshurghan wehiydur. Mesih buni Öz perishtisini ewetip quli Yuhannagha alametler bilen ayan qildi. **2** Yuhanна bolsa Xudanıng söz-kalami hemde Eysa Mesih toghrisidiki guwahliqqa körgenlirining hemmisige guwahliq berdi. **3** Bu besharetni oqup bergüchi we uning sözlirini anglap, uningda yézilghanlарgha itaet qilghuchi textining aldidiki yette Rohtin **5** we sadiq Guwahchi, ölümdin tunji Tirilguchi, jahandiki padishahlarning Hökümrani bolghan Eysa Mesihtin silerge méhir-shepqtet we xatirjemlik bolghay. Emdi bizni söygüchi, yeni Öz qeni bilen bizni gunahlirimizdin yughan **6** we bizni bir padishahliqqa uyuşhturup, Öz Atisi Xudagha kahinlar qilghan'ga barlıq shan-sherep we kuch-qudret ebedil'ebedigiche bolghay, amin! **(aión g165)** **7** Mana, U bulutlar bilen kélédu, shundaqla her bir köz, hetta Uni sanjighanlarmu Uni körodu. Yer yüzidiki pütkül qebile-xelq U seweblik ah-zar kötüridu. Shundaq bolidu, amin! **8** Men «Alfa» we «Oméga», Muqeddime we Xatime Özümdurmen, hazır bar bolghan, burunmu bar bolghan hem kelgüsidiimu bar Bolghuchidurmen, shundaqla Hemmige Qadirdurmen, deydu Perwerdigar Xuda. **9** Silerning qérindishinglar hem siler bilen birge Eysada bolghan azab-oqubet, padishahliq we sewr-taqettin ortaq nésipdishinglar bolghan menki Yuhanна Xudanıng söz-kalami we Eysanıng guwahliqi wejidin Patmos dégen aralda [mehbus] bolup turup qalghandim. **10** «Rebning künü»de men Rohning ilkige élinishim bilen, keynimdin kanay awazidek kuchlük bir awazni anglidim. **11** Bu awaz: «Köridighanliringni kitab qilip yaz we uni yette jamaetke, yeni Efesus, Smirna, Pergamum,

Tiyatira, Sardis, Filadélfie we Laodikiyadiki jamaetlerge ewet» dédi. **12** Manga söz qilghan awazning kimning ikenlikini körüş üchün keynimge buruldum. Burulghinimda, közümge yette altun chiraghdan **13** we ularning otturisida uchisiga putlirighiche chüshüp turidighan ton kiygen, köksige altun kemer baghlighan Insan'oghligha oxshaydighan biri köründi. **14** Uning bash-chéchi aq yungdek, hetta qardek ap'aq idi we közliри goya yalqunlap turghan ottek idi. **15** Putliri xumdanda tawlinip éqiwatqan nurghun sularning awazidek idi. **16** U ong qolida yette yultuz tutqan bolup, aghzidin ikki bisliq ötkür qılıch chiqip turatti. Chirayı xuddi quyashning toluq küchide parligandek yarqın idi. **17** Uni körginimde, ayighigha ölüktek yiqildim. U ong qoloni üstümge tegküzüp mundaq dédi: — Qorqma, Awwalqisi we Axırqisi **18** hemde hayat Bolghuchi Özümdurmen. Men ölgendim, emma mana, Men ebedil'ebedigiche hayatturmen, ölüm we tehtisaraning achquchliri qolumdidur! **(aión g165, Hadès g86)** **19** Shuning üçün, körgen ishlarni, hazir boluwtaqan ishlarni we bulardin kényin bolidighan ishlarni yézip qaldur. **20** Sen ong qolumda körgen yette yultuzning we yette altun chiraghdanning siri mana mundaq — yette yultuz yette jamaetning elchiliri we yette chiraghdan bolsa yette jamaettur.

2 — Efesustiki jamaetning elchisige mundaq yazghin: «Ong qolida yette yultuzni tutup, yette altun chiraghdanning otturisida Mangghuchi mundaq deydu: **2** — Séning ejir-emelliringni, tartqan japaliringni hem sewratqitingni, rezil ademlerning qilmishlirigha chidap turalmaydighanlıqingni, shundaqla rosul bolmisimu özlirini rosul dep atiwalghanlarni sinap, ularning yalghanchi bolghanlıqını tonughanlıqingnimu bilimen. **3** Shundaq, séning sewr-taqet qiliwatqanlıqingni, Méning namim wejidin japa-musheqqetke berdashlıq bergenlikingni emma érinmigenlikingni bilimen. **4** Lékin sanga shu bir étirazim barki, sen özüngdiki deslepki méhir-muhebbettin waz kechting. **5** Shunga qaysi halettin

yiqilip chüshkenlikingni ésingge élip towa Rohning jamaetlerge dégenlirini anglisun! qilghin, awwalqi emellerni qayta qilghin. Ghelibe qilghuchilar bolsa yoshurup qoyghan Bolmisa yéningha kélimen we towa qilmisang mannadın bérinen we herbirige birdin aq chiraghdeningni jayidin ýötkiwétimen. **6** Biraq, tash bérinen. Tash üstide yéngi bir isim séning shu artuqcılıqing barki, Men Özüm pütüklük bolidu, shu isimni uni qobul qilghan nepretlinidighan Nikolas terepdarlırinining kishidin bashqa héchkim bilmeydu». **18** — qilmishliridin senmu nepretlinisen. **7** Quliqi Tiyatradiki jamaetning elchisige mundaq barlar Rohning jamaetlerge dégenlirini yazghin: — «Közliri yalqunlighan otqa we anglisun! Ghelibe qilghuchiları Xudanıng putliri parqıraq tuchqa oxshaydighan Xudanıng jennitining otturisidiki hayatlıq derixining Oghlı mundaq deydu: **19** — Séning emelliringni, méwiliridin yéyishke moyesser qilimen». **8** méhir-muhebbitingni, étiqadingni, ejir — Izmirdiki jamaetning elchisige mundaq xizmitingni we sewr-taqitingni, shundaqla yazghin: — «Awwalqisi we Axırqisi, ölgən we hazırkı emelliringning awwalqidin éship Tirilguchi mundaq deydu: **9** — Séning azab- chüshüwatqanlıqını bilimen. **20** Lékin, sanga oqubetliringni we namratlıqingni bilimen shu bir étirazim barki, özini peyghember (lékin sen bay!), Yehudiy emes turup özlerini dep atiwalghan ashu xotun Yizebelge yol Yehudiy dewalghan, Sheytanning bir sinagogi qoyuwatisen. U xotun qul-xizmetkarlırimha bolghanlarning töhmetlinimini bilimen. **10** telim bérip, ularnı jinsiy buzuqluq qılışqa Aldingda chékidighan azab-oqubetlerdin we butqa atap nezir qılın'ghan göshni qorqma. Mana, İblis aranglardın beziliringlarnı yéyishke azdurmaqtı. **21** Men uningha sinilishinglar üçün yéqında zindan'għa towa qilghudek waqt bergenidim, lékin u öz tashlitidu. Siler on kün qiynilisiler. Taki buzuqluqığħa towa qılıshni xalimaydu. **22** ölgüche sadiq bolghin, Men sanga hayatlıq Emidi mana, Men uni [éghir késel] ornigha tajini kiydürümen. **23** Quliqi barlar Rohning tashlap yatquzimen we uning bilen zina jamaetlerge dégenlirini anglisun! Ghelibe qilghanlar qilmishlirığħa towa qilmisa, qilghuchilar ikkinchi ölümning ziyaniga hergiz ularnimu éghir azabqa chömdürümen. **24** Uning uchrimaydu!. **25** — Pergamumdiki jamaetning perzentlinimini ejellik késel bilen urimen. Shu elchisige mundaq yazghin: — «İkki bisliq ötkür chaghda, barlıq jamaetler niyet-nishanlarnı qılıchi bar Bolghuchi mundaq deydu: **13** — we qelbłerni közitip tekshürgüçichining Men sen olтурghan yerni, yeni Sheytanning Özüm ikenlikimni, shundaqla Méning texti bolghan jayni bilimen. Shundaqtimu, herbiringlarga qilghan emeliyitinglarga sen Méning namimni ching tutup, hetta sadiq yarisha yanduridghanlıqını bilidu. **26** Lékin, guwahchim Antipas makaningda, yeni Sheytan Tiyatradiki qalghanlarga, yeni bu telimni turghan jayda qetl qılın'ghan künlerdimi, qobul qilmaghanlar (ularning pikri boyiche, Manga qilghan étiqadingdin ténip ketmiding. Sheytanning atalmış «chongqur sirliri»ni **14** Lékin sanga shu birneħħe étirazim barki, ögenmigenler), yeni silerge shuni éytemenki: aranglarda Balaamning telimige egeshkenlerdin Özünlarda bar bolghanni Men kelgüche ching beziler bolmaqtı — Balaam bolsa Balaqqa tutunlar. Üstünglarga buningdin bashqa Israillarnı butqa atap qurbanlıq qılın'ghan yükni artmaymen. **27** Ghelibe qilghuchilargħa, göshni yéyish we jinsiy buzuqluq qılışqa yeni emellirimni axirghiche ching tutqan azdurushni ögetkenidi. **28** Shuningħha oxhash, kishilerge bolsa, ularħa pütkül ellerge silerning aranglarda Nikolas terepdarlırinining hakim bolush hoquqini bérinen. **29** Mana telimini tutqanlarmu bar. **30** Shuning üçün, bu Atam Manga bergen hoquqqa oxhash towa qil! Undaq qilmisang, yéningħha hoquqtur: — «U ularni tömür kaltek bilen téz arida bérip, aghzimdiki qılıchim bilen padichidek bashqurup, sapal qachilarni urup shulargħa hujum qilimen. **31** Quliqi barlar chaqqandek tarmar qilidu». **32** Men uningħha

tang yultuzinimu ata qilimen. **29** Quliqi barlar Rohning jamaetlerge dégenlirini anglisun!»

3 — Sardistik jamaetning elchisige mundaq yazghin: — «Xudaning yette Rohi we yette yultuzining Igisi Bolghuchi mundaq deydu: — Séning emelliringni we shundaqla «hayat» dégen nam-abruyungning barliqini, lékin emelyiette ölük ikenlikingni bilimen. **2** Shunga, oyghan, séningde bar bolghan, emma öley dep qalghan [xisletliringni] kucheyt; chünki Xudayim aldida emelliringning tügel emeslikini bildim. **3** Uning üchün [söz-kalamni] qandaq qobil qilip anglighiningni yadinggha keltürüp, uni ching tutup towa qilghin. Lékin oyghanmisang Men oghriderk üstüngge kélimen we sen qaysi saette üstüngge kélidighinimni hergiz bilmeysen. **4** Lékin Sardista öz kiyimlirige dagh tegküzmigen birnechche shexs bar. Ular aq kiyim kiyip Men bilen bille mangidu, chünki ular buninggha layiqtur. **5** Ghelibe qilghuchilar mana shundaq aq kiyimlerni kiyidi. Men ularning namini hayatliq deptiridin hergiz öchürmeymen, belki ularning namini Atam Xudaning we Uning perishtilirining aldida ochuq étirap qilimen. **6** Quliqi barlar Rohning jamaetlerge dégenlirini anglisun!» **7** — Filadélfiyediki jamaetning elchisige mundaq yazghin: — «Muqeddes we Heqiqiy Bolghuchi, shundaqla Dawutning achquchigha ige Bolghuchi, achsam héchkim yapalmaydu, yapsam héchkim achalmaydu dégüchi munu ishlarni deydu: **8** — Séning emelliringni bilimen. Séning bir'az küchüng bolghach söz-kalamimgha itaat qilghining we namidin ténip ketmigining üchün, aldingda héchkim yapalmaydighan bir ishikni échip qoydum. **9** Mana, Sheytanning sinagogidikilerdin, Yehudiy emes turup özlirini Yehudiy dep atiwalghan yalghanchilarni bolsa shundaq aqiwetke qaldurimenki, ularni kélip séning ayighinggha bash uridighan we Méning séni söygenlikimni bilidighan qilimen. **10** Sen Méning sewr-taqet yolumdiki söz-kalamimni saqlap emel qilishing üchün bu dunyadiki insanlarni sinashqa pütkül yer yüzige chüshidighan wabaliq awaz manga: «Bu yaqqa chiq, sanga bulardin sinaqning waqit-saiti kelgende séni uningdin

saqlap qoghdap qalimen. **11** Men pat arida kélémen. Tajingni héchkimning tartiwalmasliqi üchün, özüngde bar bolghanni ching tutqin. **12** Ghelibe qilghuchini bolsa, Xudayimning ibadetxanisigha tüwrtük qilimenki, u u yerdin esla chiqmaydu. Men uning üstige Xudayimning namini, Xudayimning shehirining namini, yeni ershtin — Xudaning yénidin chüshidighan yéngi Yérusalémning namini we Méning yéngi namimni yazimen. **13** Quliqi barlar Rohning jamaetlerge dégenlirini anglisun!» **14** — Laodikiyadiki jamaetning elchisige mundaq yazghin: — «Amin Atalghuchi, yeni Sadiq we Heqiqiy Guwahchi, Xudaning kainitining kélip chiqishining Sewebchisi mundaq deydu: **15** Séning emelliringni bilimenki, sen soghuqmu emes, qiziqmu emes. Men séning ya soghuq, ya qiziq bolushungni xalayttim! **16** Sen ya soghuq ya qiziq emes, belki ilman bolghanlıqning üchün, séni aghzimdin hö qilimen. **17** Sen bay ademmen, döletmen boldum, héch nersige hajetmen emesmen dégining bilen özüngning ghérib, bichare, yoqsul, kor we yalingach ikenlikingni bilmigechke, **18** bay bolushung üchün otta tawlan'ghan altun, yalingachlıq nomusluqungning yépilishi üchün kiyigüzlüshüngge aq kiyim-kéchek, körüşüng üchün közliringge sürtüşke tutiyani mendin sétiwélishingni nesihet qilimen. **19** Men kimni sóysem, shuning eyibini körsitip terbiyilemen; shuning üchün qizghin köyüp-piship towa qil. **20** Mana, Men hazır ishik aldida turup, ishikni qéqiwatimen. Eger biri awazimni anlap ishikni achsa, uning yénigha kirimen. Men uning bilen, umu Men bilen bille ghizalinidu. **21** Ghelibe qilghuchini bolsa, Menmu ghelibe qilip, Atamning textile uning bilen birge olтурghinimdek, unimu textimde Men bilen birge olтурushqa tuyesser qilimen. **22** Quliqi barlar Rohning jamaetlerge dégenlirini anglisun!»

4 Andin men qariwidim, mana, asmanda bir ishik échiqliq turatti. Men tunji qétim anglighan kanay awazigha oxshap kétidighan awaz manga: «Bu yaqqa chiq, sanga bulardin sinaqning waqit-saiti kelgende séni uningdin kényin yüz bérishi muqerrer bolghan ishlarni

körsitey» dédi 2 we derhal men Rohning 3 Lékin ne ershte ne yer yüzide ne yer ilkide boldum; mana, ershte bir text, textte astida oram yazmini achalaydighan yaki ichige bir zat olturatti. 3 Textte olturghuchining qariyalaydighan héchkim chiqmidi. 4 Oram qiyapiti yéshil qashtash we qizil kwartsqa yazmini échishqa yaki ichige qarashqa layiq oxshaytti. Textning chörisini zumrettek bir birersi tépilmighachqa, qattiq yighliwetim. 5 hesen-hüsen orap turatti. 4 Textning etrapida Andin aqsaqallardin biri manga: — Yighlima! yene yigirme töt text bar idi. Textlerde aq Qara, Yehuda qebilisidin bolghan shir — kiyimler bilen kiyin'gen, bashlirigha altun taj Dawutning yiltizi Bolghuchi ghelibe qildi; taqalghan yigirme töt aqsaqal olturatti. 5 shunga oram yazmini we uning yette péchitini Texttin chaqmaqlar chéqip, türlük awazlar we échishqa U qadir, — dédi. 6 Andin qarisam, güldürmamilar anglinip turatti. Textning aldida text bilen töt hayat mexluqning ariliqida, yalqunlap turghan yette mesh'el köyüp turatti; aqsaqallar otturisida bir Qoza öre turatti. U bular Xudaning yette Rohi idi. 6 Textning yéngila boghuzlan'ghandek qilatti; Uning yette aldi xuddi xrustaldek parqirap turidighan, münggüzi we yette közi bolup, bu közler süzik eynek déngizdek idi. Textning otturisida Xudaning pütkül yer yüzige ewetken yette Rohi we textning chöriside, aldi we keyni közler idi. 7 Qoza béríp, textte olturghuchining ong bilen tolghan töt hayat mexluq turatti. 7 qolidin oram yazmini alghanda, Birinchi mexluq shirgha, ikkinchi mexluq töt hayat mexluq we yigirme töt aqsaqal buqigha oxshaytti. Üchinchi mexluqning qozining ayighigha yiqildi; ularning herbirining yüzü ademning chirayigha oxshaytti. Tötinchi chiltari we xushbuy bilen tolghan altun chiniliri mexluq perwaz qiliwatqan bütürke oxshaytti. bar idi (bu xushbuy muqeddes bendilerning 8 Töt hayat mexluqning herbirining altidin dualiri idi). 9 Ular yéngi bir küy éytishti: qaniti bar idi; ularning pütün bedinining chörisi — «Oram yazmini élishqa, We péchetlerni hetta ich teripimu közler bilen tolghanidi; échishqa layiqsen; Chünki boghuzlanding We ular kéche-kündüz toxtimay: — «Muqeddes, her qebilidin, her tildin, Her millettin, her muqeddes, muqeddestur, Bar bolghan, hazırlı eldin bolghan insanları Öz qéninq bedili bar hem kelgüsidi Bolghuchi, Hemmige bilen sétiwélip, Xudagha mensup qilding. 10 Qadir Perwerdigar Xuda!» — déyishetti. 9 Ularni Xudayimiz üchün bir padishahliqqa Hayat mexluqlar textte olturghan ebedil'ebed ulyushturup, Kahinlar qilding. Ular yer hayat Bolghuchini ulughlap, Uningha hörmetschewket we teshekkür izhar qilginida, (aión g165) 10 yigirme töt aqsaqal textte olturghuchining ayighigha yiqilip ebedil'ebed hayat Bolghuchigha bash qoyup sejde qilatti, tajlirini textning aldığa tashlap qoyup, mundaq déyishetti: — (aión g165) 11 «Sen, i Perwerdigarımız we Xudayimiz, Shan-sherep, hörmet-shöhret we qudretke layiqtursten. Chünki Özüng hemmini yaratting, ularning hemmisi iradeng bilen mewjut idi we yaritildi!»

5 Andin textte olturghuchining ong qolida ich we tash teripige xet pütlügen we yette möhür bilen péchetlen'gen bir oram yazmini kördüm. 2 Yuqiri awaz bilen: «Oram yazmini échip, péchetlerni yéshishke kim layiqtur?» dep towlighan qawul bir perishtinimu kördüm.

6 Andin Qoza yette péchetning birini achqanda, qara yungdin toqulghan bözdek qapqara men qarap turdum. Töt hayat mexluqtin rengge, tolun ay bolsa qanning renggige birining güldürmamidek awaz bilen: «Kel!» kirdi. **13** Enjür derixining qattiq boranda déginini anglidim. **2** Kördümki, mana bir aq at silkinishidin enjür ghoriliri yerge tökülgendek, keldi! Atqa min'güchining qolida bir oq-ya bar asmandiki yultuzlarmu yer yüzige töküldi. **14** idi; uningha bir taj bérildi. U ghelibe qilghuchi Asman xuddi oram yazmining türülginidek süpitide zeper quchush üçhün jengge atlandi. **3** ghayib boldi, herbir tagh we aral ornidin Qoza ikkinchi péchetni achqanda, ikkinchi hayat yötkeldi; **15** hemde dunyadiki padishahlar, mexluqning: «Kel!» déginini anglidim. **4** Yene mötiwerler, serdarlar, baylar, küchlükler, qullar bir at otturigha chiqti, uning renggi qipqizil idi. we hörlerning hemmisi öngürlerge we Atqa min'güchige yer yüzdikti tinchliqni élip taghlarning kamarlirigha yoshurundi. **16** Ular kétish we insanlarni özara qirghinchiliqqa sélish taghlargha we qoram tashlарha mundaq dep hoquqi bérildi. Uningha yene chong bir qilich jar saldi: — «Üstimizge chüshüngler! Bizni textte bérildi. **5** Qoza üchinchi péchetni achqanda, Olturghuchining siymasidin hem Qozining üchinchi hayat mexluqning: «Kel!» déginini ghezipidin yoshurunlar we saqlanglar! **17** anglidim. Men kördümki, mana bir qara at keldi. Chünki Ularning dehshetlik ghezep kuni keldi, Atqa min'güchining qolida bir taraza bar idi. **6** emdi kim put tirep turalisun?!».

Töt hayat mexluqning arisidin: — «Bir tawaq bughday bir dinarius pulga, Üch tawaq arpa bir dinarius pulga sétilidu. Emma zeytun yéghigha we sharabqa zerer yetküzmigin!» — dégendek bir awazni anglidim. **7** Qoza tötinchi péchetni achqanda, tötinchi hayat mexluqning: «Kel!» dégen awazini anglidim. **8** Kördümki, mana bir tatirang atni kördüm. Atqa min'güchining ismi «Ölüm» idi. Uning keynidin tehtisara egiship kéliwatatti. Ulargha yer yüzining töttin birige hökümralniq qilip, qilich, acharchiliq, waba we yer yüzdikti yirtquch haywanlar arqliq ademni öltürüş hoquqi bérildi. (*Hadəs g86*) **9** Qoza beshinchı péchetni achqanda, Xudanıng söz-kalami üçhün we izhil guwahlıq bergenlikı wejidin öltürülgenlerning janlırını qurban'gahning tégide kördüm. **10** Ular qattiq awaz bilen nida séliship: — Ey hakimmutleq Igimiz, muqeddes we heqiqiy Bolghuchi! Sen qachan'ghiche yer yüzide turuwtanınları soraq qilmay, ulardın qénimizning intiqamını almaysen? — déyishetti. **11** Ularning herbirige birdin aq ton bérildi. Ulargha, özünglargha oxshash öltürülidighan qul-buraderliringlar hem qérindashliringlarning sani toshquche azghine waqt aram élishinglar kérek, dep éytildi. **12** Andin men Qoza altinchi péchetni achqinida kördümki, mana dehshetlik bir yer tewresh yüz berdi, quyash beeyni

7 Uningdin keyin men kördümki, töt perishte yer yüzining töt bulungida turattı. Ular herqandaq shamalning quruqluq, déngiz hem del-dereklerge urulmasliqi üçhün yer yüzining töt teripidin chiqidighan shamalni tizginlep turattı. **2** Men hayat Xudanıng möhürini alghan, kün chiqishtin kötürülüwatqan bashqa bir perishtini kördüm. U qattiq awaz bilen quruqluq we déngizlarni weyran qilish hoquqi bérilgen ashu töt perishtige: **3** «Biz Xudanıng qul-xizmetkarlirining peshanisige möhür basquche, quruqluq, déngiz we del-derekterni weyran qilmanglar!» dep towlidi. **4** Men möhürlen'genlerning sanını anglidim — Israillarning herqayı qebiliridin bir yüz qırıq töt ming kishi, yeni: — **5** Yehuda qebilisidin on ikki ming kishi, Ruben qebilisidin on ikki ming kishi, Gad qebilisidin on ikki ming kishi, **6** Ashir qebilisidin on ikki ming kishi, Naftali qebilisidin on ikki ming kishi, Manasseh qebilisidin on ikki ming kishi, **7** Shiméon qebilisidin on ikki ming kishi, Lawiy qebilisidin on ikki ming kishi, Issakar qebilisidin on ikki ming kishi, **8** Zebulun qebilisidin on ikki ming kishi, Yüsüp qebilisidin on ikki ming kishi, Binyamin qebilisidin on ikki ming kishi möhürlen'genidi. **9** Bu ishlardın keyin kördümki, mana her el, her qabile, her millettin bolghan, herxil tillarda sözlishidighan san-sanaqsız zor bir top xalayıq textning we

Qozining aldida turatti; ularning hemmisige perishte kaniyini chaldi; shuning bilen möldür aq ton kiydürülgan bolup, qollirida xorma we ot qan arilash peyda bolup yer yüzige shaxliri tutqanidi. **10** Ular yuqiri awaz bilen: tashlandi, zéminning üchtin biri köydürüldi, — «Nijat textte olturghuchi Xudayimizha we del-derexlerning üchtin biri köydürüldi we Qozigha mensup bolghay!» dep warqirishatti. pütkül yéshil ot-chöpler köydürüldi. **8** Ikkinchı **11** Barlıq perishtiler textning, aqsaqallarning we perishte kaniyini chaldi; shuning bilen goyaki töt hayat mexluqning etrapigha olashqanidi. lawuldap köyüwatqan yoghan bir taghdek Ular textning aldida yiqilip, Xudagha sejde qilip ghayet zor [bir jisim] déngizgha tashlandi. mundaq déyishetti: — **12** «Amin! Hemd-medhiye, Déngizning üchtin biri qan'gha aylandı **9** shan-sherep, Danalıq we teshekkür, Hörmət we we déngizdiki janiwarlarning üchtin biri öldi; kück-quğret Xudayimizha ebedil'ebedgiche kémilerning üchtin biri weyrən boldi. **10** mensup bolghay, amin!» (**aioñ g165**) **13** Emdi Üchinchi perishte kaniyini chaldi; shuning aqsaqallardin biri mendin: — Bu aq ton bilen asmandin mesh'eldek yalqunlap yan'ghan kiydürülgan kishiler kim bolidu, qeyerdin keldi? chong bir yultuz chüshti; u deryalarning — dep soridi. **14** — Teqsir, bu özlirige melumdur, üchtin birining we bulaqlarning suluri üstige — dédim. U manga: — Bular dehshetlik azab- chüshti. **11** Yultuzning ismi «Kekre» idi. oqubetni beshidin ötküzüp kelgenler. Ular Sularning üchtin biri kekrider bolup ketti, tonlirini Qozining qénida yuyup ap'aq qilghan. sular achchiq bolup ketkechke nurghun adem **15** Shunga ular Xudanıng textining aldida turup, sudın öldi. **12** Tötinchi perishte kaniyini ibadetxanısa kéche-kündüz Uning xizmitide chaldi; shuning bilen quyashning üchtin biri, bolidu; textte Olturghuchi bolsa ularning üstige aynıng üchtin biri we yultuzlarning üchtin biri chédirini sayiwien qılıdu. **16** Ular yene héch ach uruldi. Netijide, quyash, ay we yultuzlarning qalmaydu, héch ussimaydu, ulargha ne aptap, yoruqluqining üchtin biri qarangghulashti, ne pizhighirim issiq héch urmaydu. **17** Chünki kündüzning üchtin biride yoruqluq yoqaldi, ularni textning otturisidiki Qoza bağıdu we kéchining üchtin biridimu shundaq boldi. **13** hayatlıq süyi bulaqlırığa élip baridu; we Xuda Yene kördümki, asmannıng otturisida uchup ularning herbir köz yéshini sürtidu, — dédi.

8 Qoza yettinchi péchetni achqanda, ershte
yérim saetche jimjılıq höküm sürdi. **2**

Andin Xudanıng aldida turidıghan yette
perishtini kördüm. Ulargha yette kanay
bérildi. **3** Altun xushbuydan tutqan yene bir
perishte kélip, xushbuygahning aldida turdi.
Barlıq muqeddes bendilerning dualiri bilen
birlikte textning aldidiki altun xushbuygah
üstide [Xudagha] atap sunushqa uninggha
köp xushbuy bérildi. **4** We xushbuyning
tütlürları muqeddes bendilerning dualiri bilen
bille perishtining qoldıñ Xudanıng aldığha
kötürüldi. **5** Andin perishte xushbuydanni
qolıgha élip, uni qurban'gahdiki ot bilen
Ulargha yer yüzidiki chayanlardek chéqish küchi
toldurup, yer yüzige attı; shuning bilen türlük bérilgenidi. **4** Ulargha yer yüzidiki ot-chöplerge
awazlar, güldürmamilar angları, chaqmaqlar we herqandaq östümlük yaki del-dereklerge
chéqildi we bir yer tewresh boldi. **6** Andin zerer yetküzmengler, pejet péschaniside
qollırıgha bırdın kanay tutqan yette perishte Xudanıng möhüri bolmigraphan ademlergila zerer
kanaylırını chélishqa hazırlandı. **7** Birinchi qilinglar, dep éytildi. **5** Ulargha ademlerni

kétiatqan bir bürkütning qattıq awaz bilen: —
«Kanayni chélishqa temshelgen qalghan üch
perishtining kanay awazlıri anglansa yer yüzide
turuwatqanlarning halıgha way, way, way!»
déginini anglidim.

9 Beshinchi perishte kaniyini chaldi; men
asmandin yerge chüshüp ketken bir
yultuzni kördüm. Tégi yoq hangha baridıghan
quduqning achquchi uninggha bérildi. (**Abyssos g12**) **2** U tégi yoq hangning quduqını achtı.
Quduqtın yoghan xumdanning isidek tütlün
örlep chíqtı. Hangning quduqining tütlünidin
quyash we kökni qarangghuluq bastı. (**Abyssos g12**)

3 Tütünning ichidin yer yüzige chéketke yaghdi.
Ulargha yer yüzidiki chayanlardek chéqish küchi
awazlar, güldürmamilar angları, chaqmaqlar we herqandaq östümlük yaki del-dereklerge
chéqildi we bir yer tewresh boldi. **6** Andin zerer yetküzmengler, pejet péschaniside
qollırıgha bırdın kanay tutqan yette perishte Xudanıng möhüri bolmigraphan ademlergila zerer
kanaylırını chélishqa hazırlandı. **7** Birinchi qilinglar, dep éytildi. **5** Ulargha ademlerni

öltürüşke emes, belki besh ayghiche qiyashqa insanlar, yeni bu balayı'apetlerdin öltürülmey yol qoyuldu; ular yetküzidighan azab ademni qalghanlar öz qollırining emellirige towa chayan chaqqandikidek azab idi. 6 Shu qilmidi, yeni jinlargha, körelmes, angliyalmas künlerde, insanlar ölümni izdeydu, lékin we mangalmas altun, kümüsh, tuch we yaghach tapalmaydu; ölümni séghinidu, lékin ölüm butlarga choqunushtin waz kechmidi. 21 ulardin qachidu. 7 Chéketkilerning qiyapiti Ular qatilliq, séhirgerlik, jinsiy buzuqluq we xuddi jengge hazirlan'ghan atlarga oxshaytti. oghriliqlirighimu towa qilmidi.

Bashlirida bolsa altun tajqa oxshaydighan bir nerse bolup, chirayi ademningkige oxshaytti. 8 Chachliri ayallarning chéchigha, chishliri shirning chishigha oxshaytti. 9 Ularning kökrikidiki sawuti tömür sawatlarga oxshaytti; qanatlirining awazi jengge atlan'ghan nurghun at-harwilarning awazigha oxshaytti. 10 Chayanlarningkige oxhash quryuqliri we neshterliri bar idi. Ademni besh ay azabqa salidighan küch bolsa quryuqlirida idi. 11 Ularni idare qilidighan padishahi, yeni tégi yoq hangning perishtisi bar idi. Uning ibramiyche ismi Awaddon; grékche ismi Apoliyon idi. (Abyssos g12) 12 Birinchi «way» ötüp ketti. Mana, buningdin kényin yene ikki «way» kéléridu. 13 Altinchi perishte kaniyini chaldi; men Xudaning aldidiki altun qurban'gahning töötü münggüzidin chiqqan bir awazni anglidim, bu awaz kanayni tutqan altinchi perishtige: — Chong Efrat deryasining yénida baghlaqliq tööt perishtini boshat, dédi. 15 Del shu saet, shu kün, shu ay, shu yıl üçhün hazırlap qoyulghan bu tööt perishte insanlarning üchtin birini halak qilish üçhün baghlaqtin boshitildi. 16 Bularning atliq leshkerler qoshunining sani ikki yüz milyon idi. Ularning sanining jakarlan'ghanlıqını anglidim. 17 Ghayibane körünüşte közümge körün'gen at we üstige min'genler mana mundaq idi: atliqlarning kökrikidiki sawuti choghdek qızıl, kök yaqttek kök we güngürttek seriq idi. Atlarning bashliri shirning beshidek idi; ularning éghizliridin ot, tüüt we güngürt chiqip turatti. 18 Bu üch baladin, yeni atlarning aghzidin chiqqan ot we tüüt we gün'gürttin insanlarning üchtin biri öltürüldi. 19 Chünki atlarning küchi éghizlirida we quryuqlirida idi; ularning quryuqlirining yilanlargha oxhash bési bolup, bular bilen ademni zeximlendüretti. 20 Qalghan

10 Andin kényin, ershtin chüshüwatqan yene bir küchlük perishtini kördüm. U bir parche bulut bilen yépin'ghan bolup, beshining üstide bir hesen-hüsen bar idi. Chirayi quyashqa, putliri ot tüwükke oxshaytti; 2 qolida bir kichik échiqliq oram yazma bar idi. U ong putini déngiz üstige, sol putini quruqluqqa qoyup turup, 3 shirning hörkirishige oxhash qattiq awaz bilen warqiridi. U warqirighthanda, yette güldürmama öz awazlirini anglitip söz qildi. 4 Yette güldürmama söz qilghanda, dégenlirini xatiriliwalmaqchi bolup turattim. Biraq asmandin: — «Yette güldürmamining éytqanlırını möhürlep, ularni xatirilime» dégen awazni anglidim. 5 Déngiz hem quruqluqning üstide turghan, men körgen u perishte ong qolını asman'gha kötürüp, 6 asmanlar hem ularda bolghanlarning hemmisini, yer-zémén hem uningda bolghanlarning hemmisini, déngiz hem uningda bolghan hemmisini Yaratquchi, yeni ebedil'ebedigiche hayat Yashighuchi bilen qesem qılıp: — Waqit yene keynige sürülmeydu; (aión g165) 7 belki yettingchi perishte kanay chélish aldida, yeni awazi anglinish aldidiki künlerde, Xudaning Öz qul-xizmetkarlırları bolghan peyghemberlerge xush xewirini yetküzginidek Uning siri tügellinip, emelge ashidu, — dédi. 8 Men asmandin anglighan awaz manga yene sözlep: — Béríp, déngiz hem quruqluqning üstide turghan perishtining qolidiki échiqliq oram yazmini alghın, dédi. 9 Men béríp, perishtining kichik oram yazmini manga bérishini soridim. U manga: — Buni élip ye! Ashqaziningni zerdab qılıdu, biraq aghzing heseldek tatlıq bolidu, dédi. 10 Men shuning bilen kichik oram yazmini perishtining qolidin élip yédim; derweqe aghzımgħa heseldek tatlıq téтиdi, lékin yégedin kényin ashqazinim zördab boldi. 11

Shuning bilen manga: — Sen köp milletler, bilen ular düshmenlirining köz aldida bir eller we her xil tillarda sözlishidighanlar we bulut ichide asman'gha kötürlüdi. **13** Del padishahlar toghrisidiki wehiy-bésharetlerni shu saet ichide shiddetlik yer tewresh yüz yene jakarlishing lazim, déyildi.

11 Manga ölcögütch hasidek bir qomush bérilip, mundaq déyildi: «Barghin, Xudaning ibadetxanisi, qurban'gahi we u yerde ibadet qiliwatqanlarni ölcigin. **2** Lékin ibadetxanining tashqiriqi hoylisini ölcimey qoy, chünki u yer yat taipilerge bérildi, shuning bilen muqeddes sheher qiriq ikki ay depsende qilinidu. **3** Men ikki guwahchimgha quđret bérímen, shuning bilen ular böz kiyim kiyip, wehiy-bésharetlerni bir ming ikki yüz atmish kün yetküzidu» **4** (bular yer-zéminning Rebbi aldida turghan ikki tüp zeytun derixi we ikki chiraghddandur). **5** Birersi ularni zeximlendürmekchi bolsa, éghizliridin ot pürkülüp chiqip, düshmenlirini yep tügitidu. Ularni zeximlendürmekchi bolghanlar mana shundaq öltürülidu. **6** Ular besharet-wehiyni yetküzgen künlerde yamghur yaghdurmaslıqqa asmanni étiwétilish quđritige ige; sularni qan'gha aylandurush we herxil bala-waba bilen yer-zéminni xalighan waqitta urush quđritigimu ige. **7** Ularning guwahliq wezipisi ayaghlishishi bilen, tégi yoq hangdin chiqidigan diwe ular bilen élishidu we ularni ýengip öltürüdu. **(Abysos g12)** **8** Jesetliri rohiy jehettin Sodom we Misir dep atilidighan shu katta sheherning ghol kochisida yatidu; shu yerde ularning Rebbimu kréstlen'genidi. **9** Her millettin, her qebilidin we her xil tilda sözlishidighanlardin, her eldin bolghan ademler ularning jesetlirige üch ýerim kün tikilip qaraydu we jesetlerning yerlikke qoyulushigha yol qoymaydu. **10** Yer yüzdide turuwatqanlar ularning bu halidin xushallinip, tebriklihip, bir-birige hediyeberler etwetishidu; chünki bu ikki peyghember beshida yette taj bar bolghan chong bir qızıl yer yüzidikilerni qiyaytti. **11** Lékin üch ejdiha turatti. **4** U quyruqi bilen asmandiki ýerim kündin keyin, Xudadin kelgen hayatlıq yultuzlarning üchtin birini süpürüp, ularni yer nepisi ikkiylen'ge kirdi, ular ornidin put yüzige chörüwetti. Ejdiha tughay dep qalghan tirep turdi; ulargha qarawatqanlarning üstige chüshti. **12** Andin ular yutuwetmekchi bolup uning aldida turdi. **5** Ayal ikkeylen'ge ershtin kelgen: — «Bu yaqqa chiq!» bir bala, yeni pütün ellerni tömür hasisi bilen dégen yuqiri bir awazni anglidi; shuning padichidek baqidighan bir oghul tughdi. Bala

berdi, sheherning ondin biri gumran bolup,

yette ming kishi halak boldi. Qalghanliri dekke-dükkige chömüp, ershtiki Xudani ulughlashti. **14** Ikkinci «way» ötüp ketti; mana, üchinchi «way» kélishke az qaldi.

15 Andin yettinchi perishte kaniyini chaldi; ershte yuqiri awazlar anglinip mundaq déyildi: — «Dunyaning padishahliqi Perwerdigarımız We uning Mesihining padishahliqi boldi, U ebedil'ebedigiche höküm sürüdu». (aiōn g165)

16 Xudaning aldida öz textliride olturghan yigirme töt aqsaql yerge yiçilip bash qoyup, Xudagha sejde qilip mundaq déyishti: — **17** «Şükürler éytimiz sanga, I bar Bolghuchi we bar bolghan Hemmige Qadir Perwerdigar Xuda, Chünki ulugh quđritingni qolungha élip, Hökümüngni yürgüzüshke bashliding. **18** Eller ghezeplen'genidi, Emdi Séning gheziping ýetip keldi! Ölgenlerni soraq qilish, Qulxizmetkarliring bolghan peyghemberlerni, Muqeddes bendilerni, Töwen yaki katta bolsun namingdin qorqqanlarni in'amigha ige qilish, Yer yüzini halak qilghanlarni halak qilish waqtı keldi». **19** Andin Xudaning ershtiki ibadetxanisi échildi we uning ehde sanduqi ibadetxanida köründi; chaqmaqlar, türlük awazlar, güldürmamilär, yer tewresh we dehshetlik möldür boldi.

12 U chaghda, ershte ajayıp bir karamet peyda boldi — u quyashni yépinchaqlighan, putlirining astida ay, beshida on ikki yultuzluq taj bar bir ayal idi. **2** U hamilidar bolup, tolghaq yep tughush azabida dad-peryad kötürdi. **3** Andin ershte yene bir alamet köründi — mana, yette bashlıq, on münggüzlük, yette ayal yenggigen haman uning balisini yalmap chong bir qorqunch chüshti. **4** U quyruqi bilen asmandiki yutuwetmekchi bolup uning aldida turdi. **5** Ayal ikkeylen'ge ershtin kelgen: — «Bu yaqqa chiq!» bir bala, yeni pütün ellerni tömür hasisi bilen

bolsa Xudaning we Uning textining aldigha **13** Andin, déngizdin on münggüzlük, yette ghachchide élip chiqildi. **6** Ayal chölge qacthi; u bashliq bir diwining chiqiwatqanlıqını yerde uning 1260 kün bégilishi üçhün uningha kördüm. Uning herbir münggüzide birdin Xuda teripidin hazirlap qoyulghan bir jay bar taj bar idi, herbir beshida kupurluq namliri idi. **7** Andin ershte jeng boldi. [Bash perishte] yéziqliq idi. **2** Men körgen bu diwe yilpzigha Mikail we uning perishtiliri ejdiha bilen jeng oxshaytti, putliri éyiqning putlirigha, aghzi qilghili turdi; ejdihamu öz perishtiliri bilen bolsa shirning aghzigha oxshaytti. Ejdiha ulargha étildi. **8** Lékin u üstünlik qazalmidi, uningha öz qudriti, texti we zor hoquqini uningha we perishtilirige ershte turushqa berdi. **3** Diwining bashliridin biri ejellik orun qalmidi. **9** Shuning bilen zor ejdiha, yarilan'ghandek turatti. Lékin, bu ejellik yara yeni Iblis we Sheytan dep atalghan, pütün saqayghanidi. Pütkül dunya diwige heyranuhes jahanni azdurghuchi héliqi qedimiy yilan bolup uningha [egeshti]. **4** Ejdiha diwige yer yüzige tashlandi. Uning perishtilirimu [seltenetlik] hoquq bergechke ular ejdihagha uning bilen teng tashlandi. **10** Andin men choqunushti. Ular yene diwigimu choqunup: – ershte yuqiri bir awazning mundaq dégenlikini Diwining tengdishi barmu? Uning bilen kimmu anglidim: – «Keldi Xudayimizning nijatlıqi, élishalisun? – dédi. **5** Diwige tekebburluq we qudriti, padishahliqi we Uning Mesihining kupurluq qilidighan éghiz bérildi; uningha hoquq! Chünki qérindashlirimizning üstdiden qiriq ikki ay ish körüşke hoquq bérildi. **6** U Xudayimizning aldida kéche-kündüz shikayet Xudagha kupurluq qilghili – Uning namigha qilip turghan shikayet qilghuchi ershtin we Uning dergahigha, shundaqla ershni makan tashliwtildi; **11** qérindashlar uning üstdiden qilghanlarga kupurluq qilghili aghzini achtı. **7** Qozining qéni we ularning guwahliq sözi Uning muqeddes bendilerge qarshi jeng qilip, bilen ghalib keldi; Ular hetta ölümni közige ularning üstdiden ghalib kélishige yol qoyuldu; ilmay öz jénini eziz körmidi. **12** Shuning her qebile, her millet, her xil tilda sözlishidighan üçhün, shadlininglar, ey ershler we ularda ellerge hökmüranlıq qilish hoquqi uningha turuwatqalar! Lékin halinglargha way, ey yer we bérildi. **8** Yer yüzdikilerning hemmisi – déngizlar! Chünki Iblis üstünglargha chüshti; alem apiride bolghandin buyan boghuzlinip Waqtining az qalghanlıqını bilgech, Ghezep- bolghan Qozining hayatlıq deptirige nami qehri bilen keldi!. **13** Ejdiha özining yer yézilmaghanlar bolsa, uningha sejde qilidu. yüzige tashlan'ghanlıqını körüp, oghul balını **9** Quliqi barlar, buni anglisun! **10** ««Tutqun tughqan ayalni qoglashqa bashlidi. **14** Ayalning bolidu» dep békítilgenler choqum tutqun yilanning yüzidin daldilinishi, chölde özi [üchün bolidu, «qilichlinidu» dep békítilgenler choqum hazirlan'ghan] makanığha bérüp bir mezgil, qilichlinip ölidu». Muqeddes bendilirining ikki mezgil we yérим mezgil bégilsun dep shu sewri-taqiti we étiqadi mana shu ishlarda yerge uchup kétishi üçhün, uningha yoghan melum bolidu. **11** Men yerdin chiqiwatqan bir bürkütning ikki qaniti bérildi. **15** Andin yene bir diwini kördüm. Uning qoziningkidek yilan ayalning arqisidin aghzi bilen deryadek su kichik ikki münggüzü bar idi, lékin awazi pürküp, uni sel bilen éqitip yoqatmaqchi boldi. ejdihaningkidek chiqatti. **12** U awwalqi diwige **16** Lékin zémin ayalgha yarden qilip, aghzini wakaliten uning pütün hoquqını yürügüp, yer échip, ejdiha aghzidin pürküp chiqarghan yüzini we uningda turuwatqanlarnı ejellik yarısı deryani yutuwetti. **17** Buning bilen ejdihaning saqayghan awwalqi diwige choqunduridu. **13** ayalgha qattiq ghezipi kélip, uning qalghan U zor möjizilik alametlerni körsitetti, hetta nesli, yeni Xudaning emrlirige emel qilip, kishilerning köz aldida asmandın yer yüzige Eysanıng guwahliqını tutqan perzentliri bilen ot yaghduratti. **14** U awwalqi diwige wakaliten jeng qilghili ketti; u déngiz sahili üstide turatti. körsitishke hoquqlandurulghan alametler bilen yer yüzide turuwatqanlarnı azdurup, ulargha

«qilich bilen yarilan'ghan, lékin tirik qalghan» Yaratquchigha sejde qilinglar! — deytti. 8 Uning dégen awwalqi diwige atap bir but-heykel yasap keynidin ikkinchi perishte kélép mundaq dédi: tikleshni tapilidi. 15 Diwining but-heykilige «Ghulidi! Katta sheher Babil ghulidi, u öz zina-nepes kirgüzüp, uningha uni sözliyeleydighan buzuqluqining sewdaliq sharabini pütkül ellerge qilish we uninggha choqunmighanlarning ichktüzen». 9 Aldinqi ikki perishtining keynidin hemmisini öltürgüzüş qudriti bérildi. 16 U yene bir perishte, yeni üchinchi perishte töwen we katta, bay we kembeghel, hör we yuqiri awaz bilen mundaq dédi: — «Kimdikim qullarning hemmisini ong qoli yaki péshanisige diwige we uning but-heykilige choqunsa, uning tamgha basturushqa mejburlidi. 17 U yene bu tamghisini péshanisige yaki qoligha qobul qilsa, tamgha, yeni diwining nami yaki uning namidiki 10 Xudaning qehrining ebjesh qilinmighan reqem bésilghanlardin bashqa héchkim bir sap sharabini Uning ghezipi bilen tolghan nerse sétiwalalmaydu yaki satalmaydu, dep qedehte ichidu. U muqeddes perishtilerning we Qozining alida ot we günggürtte qiynilidu.

14 Andin men kördümki, mana, Qoza Zion téghi üstide turattı. Uning yénida péshanisige Öz nami we Atisining nami yézilghan bir yüz qiriq töt ming kishi bar idı. 2 Asmandin xuddi [sharqirap éqiwatqan] surghun sularning awazidek we qattiq güldürmamining awazidek bir awazni anglidim. Men anglighan awaz yene chiltarchilar chiltarlarni chalghan awazgha oxshaytti; 3 héliqi kishiler texnning, töt hayat mexluqning we aqsaqallarning aldida yéngi bir küyni étishti. Bu küyni [gunahlirining] bedili tölinip bu dunyadin azad qilin'ghan kishilerdin bir yüz qiriq töt mingdin bashqa héchkim öginelmeytti. 4 Ular ayallar teripidin gunahta bulghanmighan, chünki ular pak ademlerdur. Qoza nege barsa, ularmu Uninggha egiship shu yerge baridu. Ular bedel bilen insanlar arisidin Xudagha we Qozığha hosulning tunji méwisidek bolush üchün sétiwélin'ghan. 5 Ular eyibsiz bolup, aghzidin héch yalghan söz chiqmaydu. 6 Andin men asmanning otturisida uchup yürgen bashqa bir perishtini kördüm. Uningha yer yuzide turuwatqanlarga, yeni herbir el, qebile, her xil tilda sözlisdigidanlar, her milletlerge élip yetküzüshi üchün menggülüx xush xewer tapshuruldi. (aiōnios g166) 7 U yuqiri awaz bilen: — Xudadin qorqunglar, Uni ulughlanglar! Chünki Uning sot qilish saiti yétip keldi; asmanni, zéminni, déngizni we su bulaqlırını

11 Ularning qiynilishliridin chiqqan is-tütekler ebedil'ebed purqirap turidu; diwige we uning but-heykilige choqun'ghanlar yaki uning namining tamghisini qobul qilghanlarga kéche-kündüz aramliq bolmaydu». (aiōn g165) 12 Muqeddes bendilirining sewri-taqiti we etiqadi mana shu ishlarda melum bolidu. 13 Men yene asmanda mundaq bir awazni anglidim: — «Bu sözni yaz: «Buningdin kényin Rebde wapat bolup ölenler bextliktur! — Durus, deydu Roh, — ular hazır öz ishliridin toxtap aram alalaydu. Chünki qilghan emelliri ulargha egiship kéléidu». 14 Men kördümki, mana bir parche aq bulut, bulutning üstide beshigha altun taj kiygen, qolida ötkür bir orghaq tutqan Insan oghligha oxshaydigan birsi olturnatti. 15 Ibadetxanidin bashqa bir perishte chiqip, bulutning üstide Olturghuchigha yuqiri awaz bilen: — Orghiqingni sal we orushqa bashla! Chünki orma waqtı keldi, yer yüzidiki ziraetler piship yétildi, dédi. 16 Bulut üstide Olturghuchi orghiqini yer yüzige saldi we yer yüzidiki ziraetler oruldi. 17 Ershte bolghan ibadetxanidin yene bir perishte chiqti. Uningmu ötkür bir orghiqi bar idı. 18 Arqidinla, otni bashquridighan yene bir perishte qurban'gahdin chiqip, ötkür orghaq tutqan perishtige yuqiri awaz bilen: — Ötkür orghiqingni sélip, yer yüzidiki üzüm télining sapaqlırını yighiwal, chünki üzümleri piship yétildi, — dédi. 19 Buning bilen perishte orghiqini yer yüzige saldi we yerdiki üzüm télining méwilirini yighip, Xudaning qehrining chong sharab kölchikige tashlıdi.

20 Sheherning sirtidiki sharab kölchikidiki Ikkinchisi chinidikini déngizgha tökti; déngiz üzümler dessilip, sherbetliri qan bolup, atning süyi ölükning qénigha oxshash qan'għa aylandi we ichidiki pütün janliqlar öldi. **4** Üchinchisi chinidikini derya we bulaqarning sulirigha tökti; ularning süyimu qan'għa aylandi. **5** Andin men sularning perishtisining mundaq dégenlikini anglidim: — «Mushundaq hökümlerni chiqirishingda adil bolghansen, I hazir bar Bolghuchi, bar bolghan Muqeddes Bolghuchi! **6** Mushu ademler muqeddes bendiler we peyghemberlerning qénini tökkenlikli wejedin, Sen ulargha ichkili qan berding. Ular shuningħha layiqtur». **7** Andin qurban'gahning jawaben: — «Shundaq, i Hemmige Qadir Perwerdigar Xuda, Hökümliring heq we adildur» — dégenlikini anglidim. **8** Tötinchisi chinidikini quyashning üstige tökti; buning bilen quyashqa insanlarni ot bilen örtigli qudret bérildi. **9** Shuning bilen insanlar dehshetlik qiziqtä örteldi; biraq ular héch towa qilmidi we bu balayi'apetlerning Igisi bolghan Xudani ulughlashning ornigha Uning namini qargħashti. **10** Beshinchisi chinidikini diwining textige tökti; diwining padishahliqini qarangħuluq basti, kishiler azabtin tillirini chishleshti **11** we aghriq-azabi we chaqajrahetlirining destidin ershtiki Xudani kupurluq qilip qarħiship, qilmishlirigha héch towa qilishmidi. **12** Altinchisi chinidikini ulugh Efrat deryasigha tökti; shu haman künchiqishtin kélidighan padishahlarning yolini hazırlashqa deryaning süyi quridi. **13** Andin men ejdihaning, diwining we saxta peyghemberning éghizliridin chiqqan paqigha oxshaydighan üch napak roħni kördüm. **14** Bular möjizilik alametlerni körsitidighan jinlarning roħliri bolup, pütkul yer yüzdidi padishahlarni Hemmige Qadir Xudaningu dehshetlik künidiki jengge jem qilishqa ularning yénigha chiqip kétiwatatt **15** («mana, Men oghridek kélimen! Yalingach mangmasliq, nomusi körünmeslikü üchün, kiyimlirini ching dégenlikini anglidim. **2** Birinchisi bérüp saqlap, segek turghanlar bextliktur!»). **16** Emdi chénidikini yer-zémin'għa tökti. Buning bilen [napak roħlar] [padishahlarni] ibraniyche diwining tamghisi bésilghan we uning but-«Harmagéddon» déyilidighan yerge jem heykilige choqun'għanlarda birxil yirginchluk qildi. **17** Yettinchisi chinidikini hawagħha tökti; hem azabliq chaqa-jaharet peyda boldi. **3**

15 Asmando zor hem karametlik yene bir alametni, yeni axirqi yette balayi'apetni tutup turghan yette perishtini kördüm (axirqi balayi'apet déyilishtiki seweb, Xudaningu għeqi bular bilen axirlishidu). **2** Men yene ot arilash eynek déngizidek bir körünüħni hem eynek déngizning üstide turghan, diwe we uning but-heykili we namining reqimi üstidin għalib kelgenlerni kördüm. Ularning qollirida Xuda bergen chiltarlar bolup, **3** ular Xudaningu qu-kixmetkari bolghan Musaningu kūjini hem Qozining kūjini éytishatti: — «Ulugh we karamet Séning qilghanliring, I Hemmige Qadir Perwerdigar Xuda, Yolliring adil we heqtur, I pütkul ellerning Padishahi! **4** I Perwerdigar, kim Sendin qorqmajdighan, Namingni ulugħlimaydighan bolalisun? Chünki birdinbir muqeddes Özüngdursen; Barliq ellers aldingħha kélidu, Sanga sejde qilidu; Chünki heqqani qilghanliring ashkare boldi». **5** Bu isħlardin kényin, men kördümki, mana ershtiki ibadetxana, yeni hökum-guwahliq chédiri échieldi! **6** Yette balayi'apetni öz ilkide tutqan yette perishtie pakiz, parqirap turidighan libas kiyen, köksige altun kemer bagħlighan halda ibadetxanidin chiqti. **7** Töt hayat mexluqning biri yette perishtige ebedil'ebed yashaydighan Xudaningu qehri bilen tolghan yette altun chinini berdi. (**aioñ għiex**) **8** Ibadetxana Xudaningu shan-sheripi we qudritudin tüttin bilen liq toldi. Yette perishtining yette balayi'apiti ayaghħlashmighu, héch-kim ibadetxaniga kirelmidi.

16 Shuningdin kényin, ibadetxanidin kötürlügen yuqiri bir awazning yette perishtige: «Béringlar, Xudaningu qehri tolghan yette chinini yer yüzige töküngħar!» dégenlikini anglidim. **2** Birinchisi bérüp saqlap, segek turghanlar bextliktur!». **16** Emdi chénidikini yer-zémin'għa tökti. Buning bilen diwining tamghisi bésilghan we uning but-«Harmagéddon» déyilidighan yerge jem heykilige choqun'għanlarda birxil yirginchluk qildi. **17** Yettinchisi chinidikini hawagħha tökti; hem azabliq chaqa-jaharet peyda boldi. **3**

ershtiki ibadetxanidin, texttin yuqiri bir awaz yoq hangdin chiqip, halaketke qarap mangidu. kötürlüüp: «Ish tamam boldi!» déyildi. **18** Shuan chaqmaqlar chéqildi, türlük awazlar we güldürmamilar anglandi we dehshetlik bir yer tewresh yüz berdi; insanlar yer yüzide apiride bolghandin béri bunchilik dehshetlik yoq, lékin yene peyda bolidu. (*Abyssos g12*) **9** yer tewresh héch bolup baqmighanidi. **19** Mana buni chüshinishke lazim bolghan hékmet: Katta sheher üchke bölündi; herqaysi ellerdiki — yette bash bolsa u ayal olturghan yette sheherlermu ghulitildi. Shuning bilen katta taghqa, shundaqla yette padishahqa wekillik sheher Babil Xudanining yadigha kéchip uning qilidu. **10** Bularning beshi yiqilghan, borsi bar, esheddiy qehrlik sharabi bilen tolghan qedeh yene biri téxi kelmedi. U kelgende peqet azla uningga bérildi. **20** Barliq arallar özini waqt turalaydu. **11** Burun bar bolghan, emdi qachurup ghayib boldi, taghlarmu yoq boldi; hazır yoq bolghan diwining özi sekkitinchi **21** Insanlarning üstige herbir danisi bir talant padishahdur, shundaqla u hem yettisidin éghirliqtä kélidighan möldür asmandin yaghdi. biri bolup halaketke qarap mangidu. **12** Sen Möldür apiti shundaq dehshetlik boldiki, körgen on münggüz on padishahdur. Ularning ademler apetning destidin Xudani kupurluq padishahliqları téxi yoq, emdi ulargha diwe bilen qılıp qarghashti.

17 Yette chinisi bar yette perishtining biri kélép, manga sözlep: — Bu yerge kel, nurgun sular üstide olturghan chong pahishe ayalning tartidighan jazasini sanga körsitip qoyay. **2** Yer yüzdikidi padishahlar uning bilen buzuqluq ötküzdi, yer yüzdikiler uning buzuqluqining sharabidin mest bolushti, — dédi. **3** Shuning bilen u perishte méni Rohning ilkidiki halette bir chölge élip bardi. U yerde yette bashliq, on münggüzlük, pütün ezayini kupurluq namliri qaplıghan bir toq qızıl diwining üstide olturghan bir ayalni kördüm. **4** Ayal sösün we toq qızıl kiyim kiygen bolup, altın, qimmetlik yaqt we merwayitlar bilen perdazlan'ghanidi. Qolida yirginçlik nomussizliqlar we öz buzuqluqining nijasetliri bilen tolghan bir altın qedeh bar idi. **5** Péshanisige bir sir — «Katta Babil, pahishilerning we dunyadiki pütkül yirginçlik nomussizliqlarning anisi» dégen nam pütkülük idi. **6** Men ayalning muqeddes bendilerning qényi we Eysagha guwahliq bergüchilerning qényi bilen mest bolghanlıqını kördüm. Uni körüp tolimu teejjüp qılıp intayin heyran qaldım. **7** Perishte manga mundaq dédi: — «Némige heyran qalding? Ayalning we uni kötürp julaliliqidin yorup ketti. **2** Perishte yuqiri awaz bilen mundaq warqırıdi: — «Ghulidi! sirini sanga éytip bérey. **8** Sen körgen diwe bir zamanlarda bar idi, hazır yoq; uzun ötmey tégi

yoq hangdin chiqip, halaketke qarap mangidu. **Yer yüzide turuwatqanlar — dunya apiride bolghandin buyan isimliri hayatlıq deptirige pütülmigen kishiler diwini körüp intayin heyran qalidu. Chünki u bir zamanlarda bar idi, hazır apiride bolghandin béri bunchilik dehshetlik yoq, lékin yene peyda bolidu. (*Abyssos g12*) **9** yette bash bolsa u ayal olturghan yette sheherlermu ghulitildi. Shuning bilen katta taghqa, shundaqla yette padishahqa wekillik sheher Babil Xudanining yadigha kéchip uning qilidu. **10** Bularning beshi yiqilghan, borsi bar, esheddiy qehrlik sharabi bilen tolghan qedeh yene biri téxi kelmedi. U kelgende peqet azla uningga bérildi. **20** Barliq arallar özini waqt turalaydu. **11** Burun bar bolghan, emdi qachurup ghayib boldi, taghlarmu yoq boldi; hazır yoq bolghan diwining özi sekkitinchi **21** Insanlarning üstige herbir danisi bir talant padishahdur, shundaqla u hem yettisidin éghirliqtä kélidighan möldür asmandin yaghdi. biri bolup halaketke qarap mangidu. **12** Sen Möldür apiti shundaq dehshetlik boldiki, körgen on münggüz on padishahdur. Ularning ademler apetning destidin Xudani kupurluq padishahliqları téxi yoq, emdi ulargha diwe bilen bille bir saetlik padishahliq hoquqi bérildi. **13** Bu padishahlar bir oy, bir niyette bolup öz qudrifti we hoquqlarını diwige bérishidu. **14** Diwe we padishahlar birliship Qozığha qarshi jeng qilidu. Qoza ularning üstidin għalib kélidu, chünki U reblernen Rebbi, padishahlarning Padishahidur. Uning bilen birge turghanlar bolsa chaqirilghan, tallan'ghan we Uningha sadiq bolghanlardur». **15** Perishte manga yene: — Pahishe ayal üstide olturghan, sen körgen sular bolsa milletler, özara toplashqan nurgun kishiler, eller we her xil tillarda sözlishidighan kishilerduru. **16** Sen körgen on münggüz we diwe bu pahishe ayaldin nepretlinidu, uni talanttaraj qılıp yalingachlap qoyidu, uning göshimi yep, özini otta köydüridu. **17** Chünki Xuda Öz söz-kalamları emelge ashqache, ashu [on padishahning] könglige Öz iradisini ijra qılıp, bir qararda toxtiship padishahliq hoquqını diwige bérish niytini saldı. **18** Sen körgen ayal yer yüzdikidi padishahlar üstidin hökümranlıq qılıdighan katta sheherdur, — dédi.**

18 U ishlardin kényin men chong hoquqluq yene bir perishtining asmandin chüshüwatqanlıqını kördüm. Yer yüzü uning sirini sanga éytip bérey. **8** Sen körgen diwe bir zamanlarda bar idi, hazır yoq; uzun ötmey tégi

Herbir mekruh we yirginchlik qushlarning tétitqular, xushbuy, murmekki, mestiki, sharab, solaq-changgisi boldi! 3 Chünki barliq zeytun méyi, aq un, bughday, kala, qoy, at, eller uning zina-buzuqluqining sewdaliq harwa we insanlarning tenliri we janliri dégen sharabidin ichishti; Yer yüzidiki barliq mallirini sétiwalidighan kishi yoqtur. 4 [I padishahlar uning bilen buzuqluq ötküzüshti, Babil], jéning mestane bolghan ésil méwiler Yer yüzidiki sodigerler uning eysh-ishritining sendin ketti, Barliq heshemetlik we heywetlik elwekchilikidin béyishti». 4 Asmandin yene mal-dunyaliring sendin yoqaldi. Ular bularni bir awazni anglidim: — «I Méning xelqim, emdi hergiz tapalmaydu!» 5 Bu mallarni uning gunahliriga shérik bolmasliqinglar sétip béyighan sodigerler bolsa sheherning üchün, Hem uning beshigha chüshidighan tartiwatqan azabidin qorqup, yiraqta turup balayi'apetlerge uchrimasliqinglar üchün, uning üstide yigha-zar qiliship déyishiduki: uning ichidin chiqinglar! 6 Chünki uning — 6 «Way isit, way isit, i katta sheher! Nepis gunahliri pelekke yetküdek döwilinip ketken, libas rextlerge, sösün we toq qizil renglik Xuda uning heqqaniyetsizliklirini ésige aldi. 7 U gezmallargha orilip, Altun, qimmetlik yaqtular bashqilarqha yandurghinidek uning qilghinini we ünche-merwayitlar bilen bézelgensen! 8 özige yandurunglar; Uning qilmishliriga Bir saet ichidila shunche katta bayliqlar weyran muwapiq ikki hesse qoshlap qayturunglar; U boldi!» Barliq kéme xojayinliri, kémidiки barliq [bashqilargha] ebjesh qilip bergen qedehte yoluchilar, kémichiler we déngizgha tayinip jan uningha ikki hesse qoysaq ebjesh qilinglar. 9 U baqidighanlarning hemmisi yiraqta turup, 10 özini qanchilik ulughighan bolsa, Qanchilik Uni örtigen otning is-tüteklerini körüp: — Bu eysh-ishrette yashighan bolsa, Uninggha katta sheherge qaysi sheher teng kélelisun? shunchilik qiynilish we derd béringlar; U — dep peryad kötürüşti. 11 Ular bashliriga könglide: «Men tul emes, belki texte olturghan topa chéchip, peryad kötürüşüp, yighaxanishmen; Men derd-elemni esla körmeymen» zar qiliship: — Way isit, way isit, u katta dégini tüpeylidin, 12 Bu wejidin bir kün ichidila sheher! U arqliq, uning dölitidin, déngizda uningha chüshidighan balayi'apetler, Yeni kémisi barlar béyighanidi! Bir saet ichidila ölüm, derd-elem we acharchiliq kélidu, U ot weyran boldi bu sheher! — déyishidu. 13 — bilen köydürülidu; Chünki uni soraq qilghuchi «Uning beshigha kelgenlerdin shadlininglar, Perwerdigar Xuda qudretliktur!». 14 Uning Ey ersh, ey muqeddes bendiler, rosullar bilen buzuqluq qilghan we uning bilen eysh- we peyghemberler! Chünki Xuda silerning ishrette yashighan yer yüzidiki padishahlar uni dewayinglardiki hökmuni uning üstidin örtigen otning is-tüteklerini körgende, uning chiqarghan!». 15 Andin, küchlük bir perishte haligha qarap yigha-zar kötürüşidu. 16 Ular tügmen téshigha oxshash yoghan bir tashni uning tartiwatqan azabidin qorqup, yiraqta kötürüp, déngizgha tashlap mundaq dédi: — turup deyduki: — «Way isit, way isit, i katta «Mana shundaq shiddet bilen, Katta sheher sheher! Ah Babil, küchlük sheher! Chünki bir Babil ghulitlidu, U qaytidin körünmeye! 17 saet ichidila jazaying beshingha chüshti!» Chiltarchilar, sazchilar, Neychiler 18 Yer yüzidiki sodigerlermu uning üstide we sunaychilar, awazi séningde qaytidin yigha-zar qilishidu. Chünki emdi ularning hergiz anglanmaydu, Herxil hünermi qilidighan kémidiки yük-mallirini, 19 yeni altun-kümüsh, hünerwen séningde qaytidin hergiz tépilmaydu, qimmetlik yaqtular, ünche-merwayit, nepis Tügmenningmu awazi séningde qaytidin hergiz libas rext, sösün rext, yipek, toq qizil renglik anglanmaydu, 20 Hetta chiraghning yoruqi gezmal, herxil xushbuy turunj yaghachlar, séningde qaytidin hergiz yorumaydu, Toy pil chishi buyumlari, eng ésil yaghach, tuch, boluwatqan yigit-qizning awazi séningde tömür we mermerlerdin ishlen'gen xilmuxil qaytidin hergiz anglanmaydu; Chünki séning buyumlar, 21 shuningdek qowzaqdarchin, sodigerliring yer yüzidiki erbablar bolup

chiqtı, Barlıq eller séning séhir-epsunliringha at turatti; üstige min'güchining bolsa nami aldandi; **24** Peyghemberlerning, muqeddes «Sadiq» we «Heqiqiy» bolup, U heqqaniyliq bendilerning [tökülgən qanlırlı], Shundaqla yer bilen höküm chiqiridu we jeng qılıdu. **12** Nuning közləri ot yalqunigha oxshaytti, beshida nurghun taji bolup, téniide Özidin bashqa héchkim bilmeydighan bir nam pütüklük idi. **13** U uchisigha qan'gha milen'gen bir ton kiyenidi, Nuning nami «Xudanıng Kalamı» dep atılıdu.

14 Nuning keynidin egiship kéliwatqan ershtiki qoshunlar bolsa, aq atlargha min'gen, ap'aq, pak nepis kanap libas bilen kiydürülgenidi. **15** Nuning aghzidin ötkür bir qılıch chiqıp turatti; U buning bilen barlıq ellerni urudu; U ularnı tömür kaltek bilen padichidek baqıdu; U Hemmige Qadir Xudanıng dehşetlik ghezipining «sharab kölchiki»ning cheyligüchisidur. **16** Nuning tonı we yotisi üstige «Padishahlarning Padishahi we reblerning Rebbi» dégen nam yézilghanidi. **17** Andin men quyashning ichide turghan bir perishtini kördüm. U asmannıng otturısında uchuwatqan barlıq qushlارgha yuqiri awaz bilen: — Kélinglar, Xudanıng katta ziyanıtige yighthinglar! **18** Padishahlarning, serdarlarning we palwanlarning, atlarning we ulargha min'genlerning, shundaqla barlıq et igilirining, qullarning hem hörlerning, kattılarning hem töwenlerning göshlirini yenglar! — dédi.

19 Shuning bilen men diwe, yer yüzdikı padishahlar we ularning qoshunırıning atqa Min'guchi hem Nuning qoshunu bilen jeng qılış üçün toplan'ghanlıqını kördüm. **20** Endi diwe we uningga wakaliten möjizilik alametlerni körsetken saxta peyghemberning her ikkisi tutuwélinde (saxta peyghember shu alametler bilen diwining tamghisini qobul qılghan hemde uning but-heykilige choquń'ghanlarnı azdurup yürgenidi). Ular ikkisi güngürt yéniwatqan ot kölige tirik tashlandı. (*Linné Pyr g3041 g4442*) **21** Qalghını bolsa atqa Min'güchining aghzidin chiqqan qılıch bilen qırıldı. Barlıq pütün uchar-qanatlar bularning göshi bilen yep toyundi.

20 Nuning kényin, qolida tégi yoq hangning achquchi we yoghan zenjir tutqan bir perishtining asmandın chüshüwtqanlıqını kördüm. (*Abyssos g12*) **2** Perishte ejdihani, yeni Iblis yaki Sheytan déyilidighan héliqi

qedimiy yilanni tutup, ming yilliq zenjirlep qoydi. 3 Uning ming yil toshquche ellerni azdurmasliqi üchün, uni tégi yoq hangha tashlap hangning aghzini étip péchetliwetti. Bu waqitlardin keyin, u waqtinché qoyup bérilishi muqerrer. (Abyssos g12) 4 Andin men textlerni we ularda olturghanlarni kördüm. Ulargha höküm qilish hoquqi bérilgenidi. Men yene, Eysagha bergen guwahlipi wejidin we Xudanig söz-kalami wejidin kallisi élén'ghanlarning janlirinimu kördüm. Ular diwige we uning but-heykilige choqunmighan, uning tamghisi péshehanisige we qoligha urulmighanlar idi. Ular tirilip, Mesih bilen birlikte ming yil höküm sürdi 5 (ölgenlerning qalghanliri ming yil toshmighuche tirilmeydu). Bu deslepki tirilish idi. 6 Deslepki tirilishtin nésiwe bolghanlar bextlik we muqeddestur; ikkinchi ölümning bularni ilkige élish hoquqi yoqtur. Ular Xudanig we Mesihning kahinliri bolidu we Uning bilen birlakte ming yil höküm süridü. 7 Ming yil toshqanda, Sheytan zindandin boshitilip, 8 yer yüzining tööt bulungidiki ellerni, yeni Gog we Magogni azdurush we ularni jeng qilishqa bir yerge toplashqa chiqidu. Toplan'ghanlarning sani déngiz sahilidiki qumdek sanaqsız bolidu. 9 Ular yer yüzidiki keng tüzlenglilikke chiqip, muqeddes bendilerning bargahini, yeni Xuda soyidighan sheherni muhasirige alidu. Lékin asmandin ot yéghip, ularni yutuwétidu. 10 Ularni azdurghan Iblis bolsa diwe bilen saxta peyghember köyüwatqan ot we günggürt kölige tashlinip, u yerde kéchekündüz ebedil'ebedigiche qiynilidu. (aión g165, Limnë Pyr g3041 g4442) 11 Uningdin keyin, chong bir aq text we uningda Olturghuchini kördüm. Asman bilen zémin Uning yüzidin özini qachurup, ular turghan jay hergiz tépilmaydu. 12 Men yene katta bolsun, yaki töwen bolsun, ölgenlerning hemmisining textning aldida turghanliqini kördüm. Kitablar échildi; andin yene bir kitab — «Hayatliq deptiri» dep atalghan kitab échildi. Ölgenlerge kitablarda xatirilen'gini boyiche öz emeliyitige qarap höküm qilindi. 13 Déngiz özide ölgenlerni tapshurup berdi, ölüm we tehtisaramu özliridiki ölgenlerni tapshurup

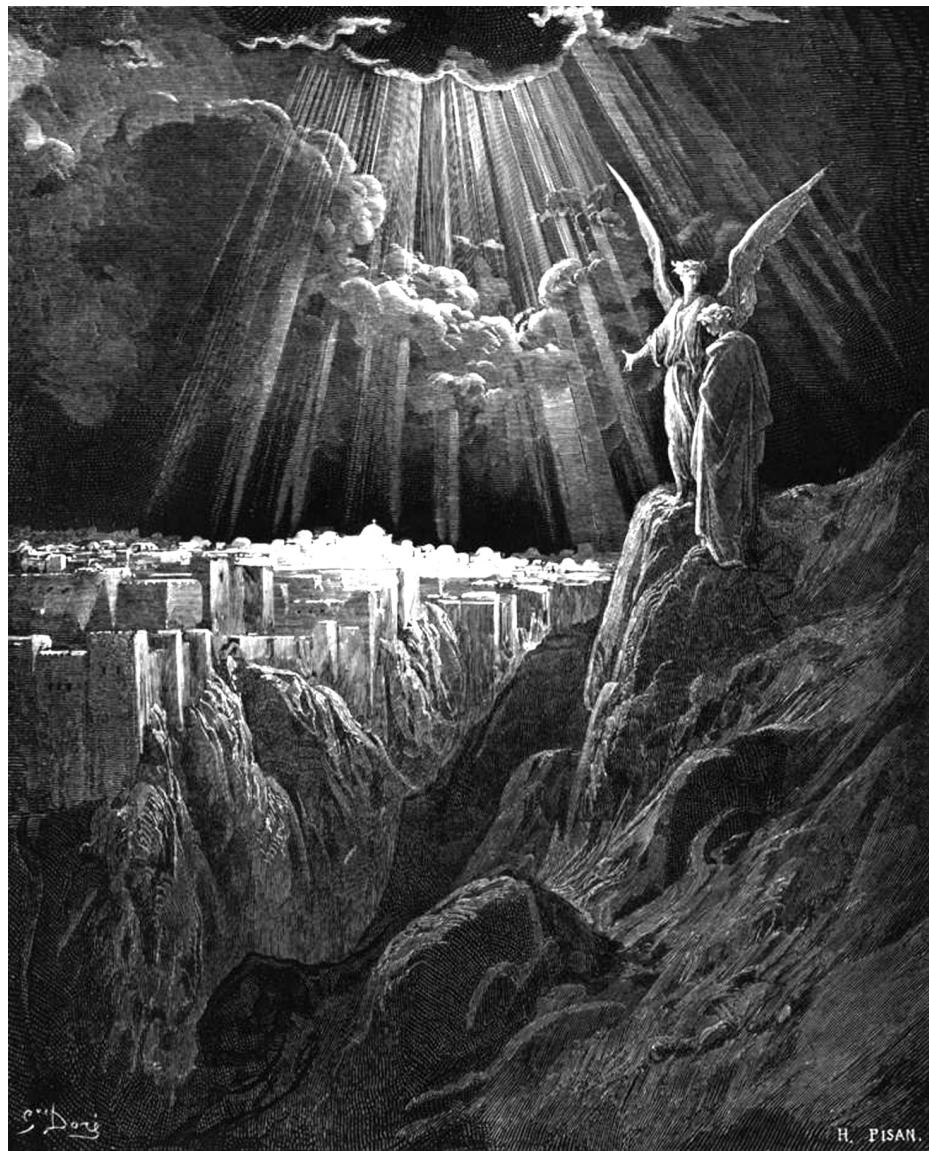
bérishti. Herkimning üstige öz emeliyitige qarap höküm qilindi. (Hadès g86) 14 Andin ölüm we tehtisara ot kölige tashlandi. Mana ikkinchi ölüm — ot kölidur. (Hadès g86, Limnë Pyr g3041 g4442) 15 Kimning ismining «Hayatliq deptiri» de yézilmighanliqi bayqalsa, ot kölige tashlandi. (Limnë Pyr g3041 g4442)

21 Andin, yéngi asman we yéngi zéminni kördüm; chünki burunqi asman we zémén ötüp ketkenidi, déngizmu mewjut bolmadi. 2 Muqeddes sheherning, yeni Xudadin chiqqan, xuddi öz yigitige toy perdazlirini qılıp hazırlan'ghan qizdek yéngi Yérusalémning ershtin chúshüwatqanlıqni kördüm. 3 Ershtin yuqırı kötürlügen bir awazning mundaq dégenlikini anglidim: «Mana, Xudanig makani insanlarning arisididur; U ular bilen bille makanliship turidu, ular Uning xelqi bolidu. Xuda Özimu ular bilen bille turup, ularning Xudasi bolidu. 4 U ularning közliridiki her tamche yashni sürtidu; emdi ölüm esla bolmaydu, ne matem, ne yığha-zar, ne qaygha-elem bolmaydu, chünki burunqi ishlar ötüp ketti». 5 Textte Olturghuchi: — Mana, hemmini yéngi qilimen! — dédi. U manga yene: Bularni xatiriliwal! Chünki bu sözler heqiqiy we ishenchlikтур, — dédi. 6 U yene manga mundaq dédi: — «Ish tamam boldi! Men «Alfa» we «Oméga»durmen, Muqeddime we Xatime Özümdurmen. Ussighan herkimge hayatlıq süyining buliqidin heqsiz bérinen. 7 Ghelibe qilghuchi herkim bularغا mirasxorluq qılıdu; Men uning Xudasi bolimen, umu Méning oglhum bolidu. 8 Lékin qorqunchaqlar, étiqadsızlar, yirginçlikler, qatıllar, buzuqluq qılghuchilar, séhirgerler, butperesler we barlıq yalghançılarga bolsa, ularning qismiti ot bilen günggürt yénip turuwatqan köldür — bu bolsa ikkinchi ölümdür». (Limnë Pyr g3041 g4442) 9 Axırkı yette balayı'pet bilen tolghan yette chinini tutqan yette perishtidin biri kélép, manga sözlep: — Kel! Sanga Qozining jorisi bolidighan qızını körsitip qoyay, — dédi. 10 Andin u méni Rohning ilkide bolghan halda yoghan we égiz bir tagħqa élip qoydi. U yerdin manga Xudadin chiqqan muqeddes sheher Yérusalémning

ershtin chüshüwatqanlıqını körsetti. **11** Uningda ichige élip kélidu. **25** Uning derwazılıri Xudaning shan-sheripi bar idi, uning julası kündüzde hergiz taqalmaydu (emelyiette u intayın qimmetlik göherning, yéshil yaqttek yerde kéche zadi bolmaydu). **26** Herqaysı yaltırıghan xrustalning julasıgha oxshaytti. **12** Ellerning shanu-shewkiti we hörmət-izziti Uning chong hem égiz sépili bar idi; sépilning uning ichige élip kélinidu. **27** Herqandaq on ikki derwazisi bolup, derwazılarda on ikki haram nerse we herqandaq yirginchılık ishlarnı perishte turattı. Herbir derwazining üstige qilghuchi yaki yalghanchılıq qilghuchi uningga Israillarning on ikki qebilisidin birining ismi kirelmeydu; peqet nami Qozining hayatlıq yézilghanidi. **13** Meshriq teripide üch derwaza, shimal teripide üch derwaza, jenub teripide üch derwaza we meghrip teripide üch derwaza bar idi. **14** Sheherning sépilining on ikki ul téshi bolup, ularning üstige on ikki isim, yeni Qozining rosulining isimliri pütüklükür. **15** Manga söz qilghan perishtining qolida sheherni, uning derwazılıri we uning sépilini ölcheydighan altun qomush ölcögich hasa bar idi. **16** Sheher tööt chasa bolup, uzunluqi bilen kenglikli oxshash idi. Perishte sheherni hasa bilen ölcədi — on ikki ming stadion keldi (uzunluqi, kenglikli we égizlikli tengdur). **17** U sépilmimu ölcədi. Sépilning [qélinliqi] insanlarning ölcəm birliki boyiche, yeni shu perishtining ölcəmli boyiche bir yüz qırıq tööt jeynek keldi. **18** Sépilning qurulushi bolsa yéshil yaqtin, sheher eynektek süzük sap altundın bina qilin'ghanidi. **19** Sheher sépilining ulliri herxil qimmetlik yaqtalar bilen bəzelgenidi. Birinchi ul tash yéshil yaqt, ikkinchisi kök yaqt, üchinchisi héqiq, tötinchisi zumret, **20** beshinchisi qızıl héqiq, altinchisi qızıl qashtash, yettinchisi sériq kwarts, sekkinchisi sus yéshil yaqt, toqquzinchisi topaz, oninchisi yéshil kwarts, on birinchisi sösün yaqt we on ikkinchisi piroza idi. **21** On ikki derwaza on ikki merwayit idi, démek derwazılarning herbiri birdin merwayittin yasalghanidi. Sheherning ghol yoli eynektek süzük sap altundın idi. **22** Sheherde héchqandaq ibadetxana körmidim, chünki Hemmige Qadir Perwerdigar Xuda we Qoza uning ibadetxanisidur. **23** Sheherning yorutulushi üchün quyashqa yaki aygha mohtaj emes, chünki Xudaning shan-sheripi uni yorutqanidi, uning chirighi bolsa Qozidur. **24** Eller sheherdiki yoruqluqta yürüdü; yer yüzdikli padishahlar shanu-shewkitini uning

22 Andin [perishte] manga xrustaldek parqıraq hayatlıq süyi éqiwatqan deryani körsetti. Derya Xudaning we Qozining textidin chiqqan bolup, **2** sheherning ghol yolining ottorisida éqiwatqanidi. Deryanıng bu teripide we u teripidimu on ikki xil méwe bérídighan, her ayda méwileydighan hayatlıq derixi bar idi; derexning yopurmaqlıri ellerning shipasi üchün idı. **3** Lenet dégen emdi bolmaydu; Xudaning we Qozining texti sheherning ichide bolup, Uning qul-xizmetkarlıri Uning xizmetibaditide bolidu. **4** Ular Uning jamalını körildi; Uning nami ularning péschanılıriga pütüklük bolidu. **5** U yerde esla kéche bolmaydu, ne chiragh nurığha, ne quyash nurığha mohtaj bolmaydu. Chünki Perwerdigar Xuda ularning üstide yoridu, ular ebedil'ebedigiche höküm süridü. (aión g165) **6** Perishte manga: — Bu sözler heqiqiy we ishəncliklər; peyghemberlərning rohrlarıning Reb Xudasi yéqin kelgüsidiñ yüz bérishi muqerrər bolğan ishlarnı Öz qul-xizmetkarlıriga körsitish üchün, perishtisini ewetti, — dédi. **7** («Mana, pat yéqinda kélimen! Bu kitabtiki besharetning sözlərini tutquchi kishi bextliktür!») **8** Bularni anglighuchi we körgüchi men Yuhannamen. Bu ishlarnı anglighinimdə we körginimde, bularni manga körsetken perishtige sejde qilghili ayighi aldığa yiqildim. **9** Lékin u manga: — Hergiz undaq qılma! Menmu Xudaning sen we qérindashliring bolğan peyghemberler bilen oxshash qul-xizmetkarımen. Xudaghıla ibadet qıl! — dédi. **10** U manga yene: — Bu kitabtiki besharetning sözlərini péchetlime; chünki bularning waqtı yéqin keldi. **11** Qebihlik qilghuchi kishi qebihlikni qiliwersun; peskesh kishi bolsa peskeshlikte turiwersun; heqqaniy kishi bolsa

heqqaniqliqini yürgüzüwersun; pak-muqeddes kishi bolsa pak-muqeddeslikte turiwersun, — dédi. **12** «Mana, pat yéqinda kélimen! Herkimning emeliytige qarap bérídighinimni Özüm bilen bille élip kélimen. **13** Men «Alfa» we «Oméga», Birinchi we Axirqi, Muqeddime we Xatime Özümdurmen». **14** Hayatlıq derixining méwisidin nésip bolush we derwaziliridin sheherge kirishke tuyesser bolush üçün tonlirini yughanlar bextliktur! **15** Sheherning sirtidikiler — itlar, séhirgerler, buzuqluq qilghuchilar, qatillar, butperesler, yalghançılıqqas xushtar bolghanlar we emel qilghuchilardur. **16** «Menki Eysa jamaetlerni dep silerge bu ishlarning guwahliqini yetküzüş üçün perishtemni ewettim. Dawutning Yiltizi hem Nesli, Parlaq Tang Yultuzidurmen!» **17** Roh we toyi bolidighan qız: «Kel!» deydu. Anglighuchi: «Kell!» désun. Ussighuchi herkim kelsun, xalıghan herkim hayatlıq süyidin heqsiz ichsun. **18** Menki bu kitabtiki besharetning sözlirini anglighanlarqha guwahliq bérip agahlandurimenki: kimdikim bu sözlerge birnemini qoshsa, Xuda uningħha bu kitabta yézilghan balayı'apetlerni qoshidu. **19** Kimdikim bu besharetnlik kitabning sözliridin birer sözni élip tashlisa, Xudamu uningdin bu kitabta yézilghan hayatlıq derixidin we muqeddes sheherdin bolidighan nésiwisińi élip tashlaydu. **20** — Mana, bulargħa agah-guwah Bergüchi bolsa mundaq deydu: — «Shundaq, pat yéqinda kélimen!» — «Amin! Kel, ya Reb Eysa!» **21** Reb Eysa Mesihning méhir-shepqtı barlıq muqeddes bendiler bilen bille bolghay, amin!

*Muqeddes sheherning, yeni Xudadin chiqqan, xuddi öz yigitige toy perdazlirini qilip hazırlan'ghan
qizdek yéngi Yérusalémning ershtin chüshüwatqanlıqni kördüm. Ershtin yuqiri kötürlügen bir
awazning mundaq dégenlikini anglidim: «Mana, Xudaning makani insanlarning arisididur;*

U ular bilen bille makanliship turidi, ular Uning xelqi bolidu.

Xuda Özimu ular bilen bille turup, ularning Xudasi bolidu.»

Wehiy 21:2-3

Reader's Guide

Uyghur tili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Uyghur tili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Uyghur---Uyghur-Bible-Latin/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luqa 8:31
Rimliqlargha 10:7
Wehiy 9:1
Wehiy 9:2
Wehiy 9:11
Wehiy 11:7
Wehiy 17:8
Wehiy 20:1
Wehiy 20:3

Rosullarning paaliyetliri 3:21
Rosullarning paaliyetliri 15:18
Rimliqlargha 1:25
Rimliqlargha 9:5
Rimliqlargha 11:36
Rimliqlargha 12:2
Rimliqlargha 16:27
Korintliqlargha 1 1:20
Korintliqlargha 1 2:6
Korintliqlargha 1 2:7
Korintliqlargha 1 2:8
Korintliqlargha 1 3:18
Korintliqlargha 1 8:13
Korintliqlargha 1 10:11
Korintliqlargha 2 4:4
Korintliqlargha 2 9:9
Korintliqlargha 2 11:31
Galatiyalıqlargha 1:4
Galatiyalıqlargha 1:5
Efesusluqlargha 1:21
Efesusluqlargha 2:2
Efesusluqlargha 2:7
Efesusluqlargha 3:9
Efesusluqlargha 3:11
Efesusluqlargha 3:21
Efesusluqlargha 6:12
Filippiliqlargha 4:20
Kolossaliklerge 1:26
Timotiygha 1 1:17
Timotiygha 1 6:17
Timotiygha 2 4:10
Timotiygha 2 4:18
Titusqa 2:12
Ibraniylargha 1:2
Ibraniylargha 1:8
Ibraniylargha 5:6
Ibraniylargha 6:5
Ibraniylargha 6:20
Ibraniylargha 7:17
Ibraniylargha 7:21
Ibraniylargha 7:24
Ibraniylargha 7:28
Ibraniylargha 9:26
Ibraniylargha 11:3
Ibraniylargha 13:8
Ibraniylargha 13:21
Pétrus 1 1:25

Pétrus 1 4:11
Pétrus 1 5:11
Pétrus 2 3:18

Yuhanna 1 2:17
Yuhanna 2 1:2
Yehuda 1:13
Yehuda 1:25

Wehiy 1:6

Wehiy 1:18

Wehiy 4:9

Wehiy 4:10

Wehiy 5:13

Wehiy 7:12

Wehiy 10:6

Wehiy 11:15

Wehiy 14:11

Wehiy 15:7

Wehiy 19:3

Wehiy 20:10

Wehiy 22:5

aïdios

Rimliqlargha 1:20
Yehuda 1:6

Korintliqlargha 1 3:18
Korintliqlargha 1 8:13
Korintliqlargha 1 10:11
Korintliqlargha 2 4:4

Wehiy 11:15

Wehiy 14:11

Wehiy 5:13

Wehiy 7:12

Wehiy 10:6

Wehiy 11:15

aiōn

Matta 12:32
Matta 13:22
Matta 13:39
Matta 13:40
Matta 13:49
Matta 21:19
Matta 24:3
Matta 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Luqa 1:33
Luqa 1:55
Luqa 1:70
Luqa 16:8
Luqa 18:30
Luqa 20:34
Luqa 20:35
Yuhanna 4:14
Yuhanna 6:51
Yuhanna 6:58
Yuhanna 8:35
Yuhanna 8:51
Yuhanna 8:52
Yuhanna 9:32
Yuhanna 10:28
Yuhanna 11:26
Yuhanna 12:34
Yuhanna 13:8
Yuhanna 14:16

Matta 18:8
Matta 19:16
Matta 19:29
Matta 25:41
Matta 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Luqa 10:25
Luqa 16:9
Luqa 18:18
Luqa 18:30
Yuhanna 3:15
Yuhanna 3:16
Yuhanna 3:36
Yuhanna 4:14
Yuhanna 4:36
Yuhanna 5:24
Yuhanna 5:39
Yuhanna 6:27
Yuhanna 6:40
Yuhanna 6:47
Yuhanna 6:54
Yuhanna 6:68

aiōnios

Yuhanna 10:28
Yuhanna 12:25
Yuhanna 12:50
Yuhanna 17:2
Yuhanna 17:3
Rosullarning paaliyetliri 13:46
Rosullarning paaliyetliri 13:48
Rimliqlargha 2:7
Rimliqlargha 5:21
Rimliqlargha 6:22
Rimliqlargha 6:23
Rimliqlargha 16:25
Rimliqlargha 16:26
Korintliqlargha 2 4:17
Korintliqlargha 2 4:18
Korintliqlargha 2 5:1
Galatiyalıqlargha 6:8
Tésalonikaliqlargha 2 1:9
Tésalonikaliqlargha 2 2:16
Timotiygha 1 1:16
Timotiygha 1 6:12
Timotiygha 1 6:16
Timotiygha 2 1:9
Timotiygha 2 2:10
Titusqa 1:2
Titusqa 3:7
Filémongha 1:15
Ibraniylargha 5:9
Ibraniylargha 6:2
Ibraniylargha 9:12
Ibraniylargha 9:14
Ibraniylargha 9:15
Ibraniylargha 13:20
Pétrus 1 5:10
Pétrus 2 1:11
Yuhanna 1 1:2
Yuhanna 1 2:25
Yuhanna 1 3:15
Yuhanna 1 5:11
Yuhanna 1 5:13
Yuhanna 1 5:20
Yehuda 1:7
Yehuda 1:21
Wehiy 14:6

eleēsē

Rimliqlargha 11:32

Geenna

Matta 5:22
Matta 5:29
Matta 5:30
Matta 10:28
Matta 18:9
Matta 23:15
Matta 23:33
Markus 9:43

Markus 9:45
Markus 9:47
Luqa 12:5
Yaqup 3:6
Hadēs
Matta 11:23
Matta 16:18
Luqa 10:15
Luqa 16:23
Rosullarning paaliyetliri 2:27
Rosullarning paaliyetliri 2:31
Korintliqlargha 1 15:55
Wehiy 1:18
Wehiy 6:8
Wehiy 20:13
Wehiy 20:14

Limnē Pyr

Wehiy 19:20
Wehiy 20:10
Wehiy 20:14
Wehiy 20:15
Wehiy 21:8

Sheol

Yaritilish 37:35
Yaritilish 42:38
Yaritilish 44:29
Yaritilish 44:31
Chöl-bayawandiki seper 16:30
Chöl-bayawandiki seper 16:33
Qanun sherhi 32:22
Samuil 1 2:6
Samuil 2 22:6
Padishahlar 1 2:6
Padishahlar 1 2:9
Ayup 7:9
Ayup 11:8
Ayup 14:13
Ayup 17:13
Ayup 17:16
Ayup 21:13
Ayup 24:19
Ayup 26:6
Zebur 6:5
Zebur 9:17
Zebur 16:10
Zebur 18:5
Zebur 30:3
Zebur 31:17
Zebur 49:14
Zebur 49:15
Zebur 55:15
Zebur 86:13
Zebur 88:3
Zebur 89:48

Zebur 116:3
Zebur 139:8
Zebur 141:7
Pend-nesihetler 1:12
Pend-nesihetler 5:5
Pend-nesihetler 7:27
Pend-nesihetler 9:18
Pend-nesihetler 15:11
Pend-nesihetler 15:24
Pend-nesihetler 23:14
Pend-nesihetler 27:20
Pend-nesihetler 30:16
Hékmet toplighuchi 9:10
Küylernerin küyi 8:6
Yeshaya 5:14
Yeshaya 7:11
Yeshaya 14:9
Yeshaya 14:11
Yeshaya 14:15
Yeshaya 28:15
Yeshaya 28:18
Yeshaya 38:10
Yeshaya 38:18
Yeshaya 57:9

Ezakiyal 31:15
Ezakiyal 31:16
Ezakiyal 31:17
Ezakiyal 32:21
Ezakiyal 32:27
Hoshiya 13:14
Amos 9:2
Yunus 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

Pétrus 2 2:4

Questioned

Pétrus 2 2:17

Mesopotamia

Haran

Damascus

Mediterranean
Sea

Babylon

Salem

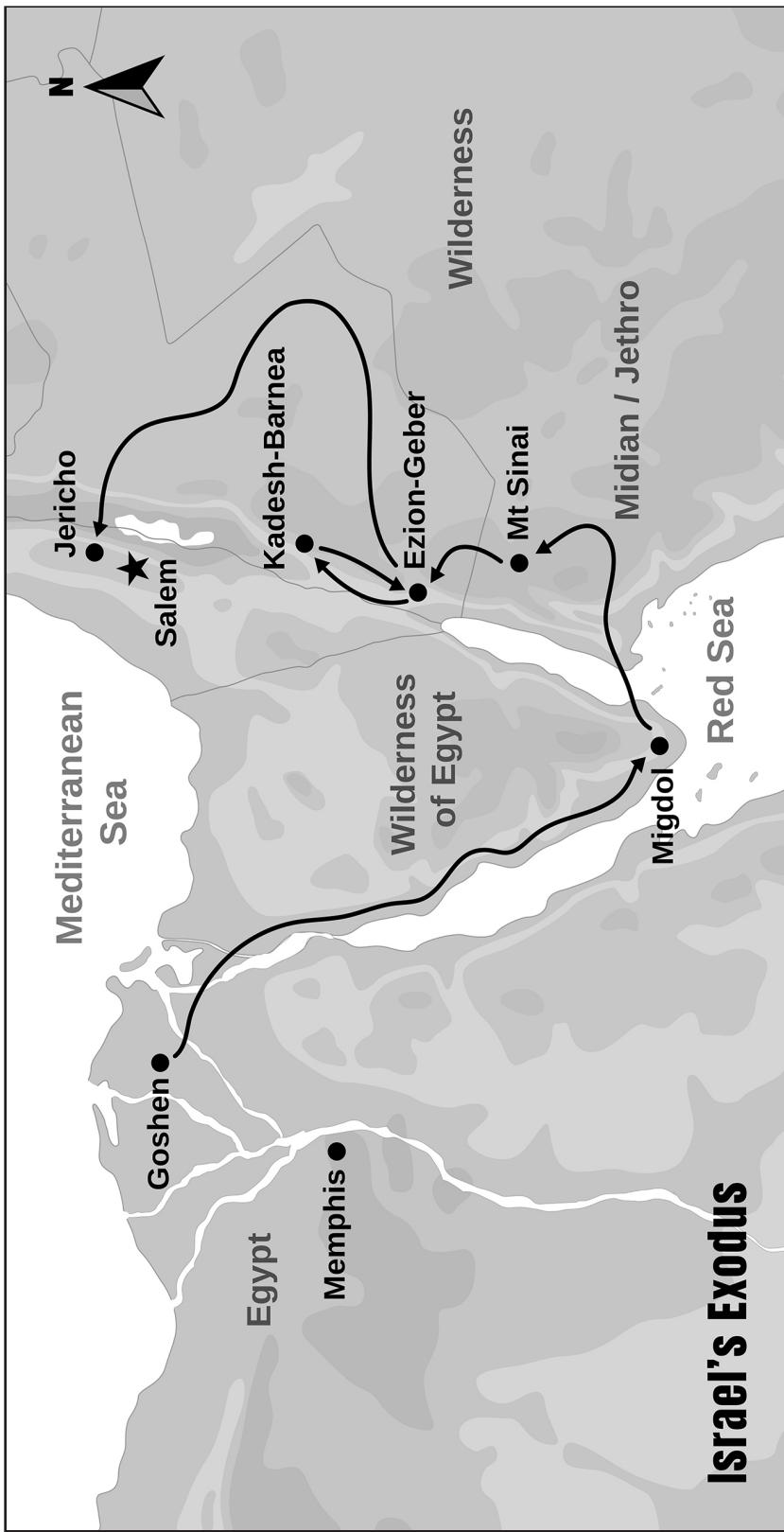
Egypt

Persian
Gulf

Abraham's Journey

Êtiqadi bolghachqa, Xuda İbrahimî uningħha miras süpitid bermekħi bolghan zemmin għa qaqiġħanda, u itaq qid;

u qeyerġe bardīgħani iqini bilmej yolgha chiqt. - Ibrany largħha 11:8

Emma Pirewn xelqni kétishke qoyghandin keyin, Filistiyerning zémindäki yol yéqin bolsmu, Xuda ularni shu yol bilen bashlimidi; chüñki u: «xelqim jengge uchrap qalsa, qorqup pushayman qılıp, Misirgha yénip kétishi mumkin» dep oytagħaridi. - Misirdin chiqish 13:17

Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi
Syria

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★

Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

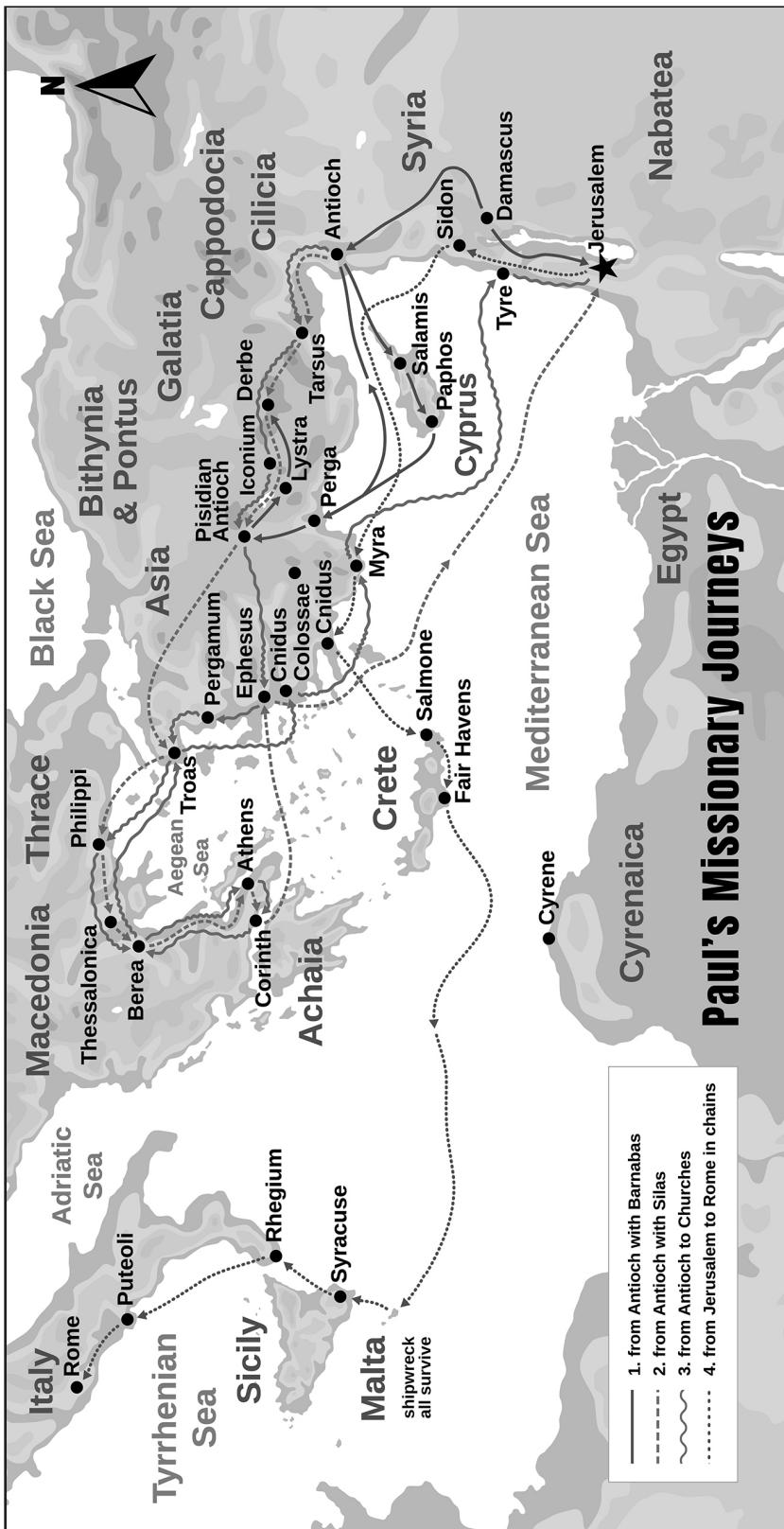
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Chünki İnsan'ıghılmı dərweqe shu yolda köpçilik méninq xizmitinde bolsun démey, belki köpçilikking xızmittide bolay we jénnimi
piça qılış bedilige nurgħun ademni ħorlükke chiqiray dəp keldi. - Markus 10:45

Paul's Missionary Journeys

Rosulluqqa tallap chaqırılgan, Xudanıñ xush xewirini jakartashqa ayıp teyiñlen'gen, Mesih Eysanıng quň bolghan menki Pavlustin salamı: - Rimliqlarqha 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels				
		Revelation 20:13 Thalaasa						
		Revelation 19:20 Lake of Fire						
		Revelation 20:2 Abyss						

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Uyghur tili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Shuning üçhün, bérip pitkül elleni [özümgə] muxlis qılıp yetıştırıngız, shundaqla ulamı Ata, Oghul we Muqedes Rohning namığha tewe qılıp chömüldürüp, - Matta 28:19

